UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Conceptvs Chronographicvs De Concepta Sacra Deipara

Zoller, Joseph

Augustæ, Anno 1712

urn:nbn:de:hbz:466:1-75950

Visual Library

Th. 539a.

H. IX. 6.

Anst. qVI ens InDICabIt ILLIba taM
NeC DeeIVIt CentVM HIsto rIæ
Ange LIsC a saLVtatIo nosten Det pVraM
pLVra aLIVDen sIJMIbo Læ
ACCe DenI VarIæ PatrVM sCIentIæ
pVraM sCrIptVra DoCebIt
DraCo rVens AD Fe Des ILLI parta
ConCeptVs ChronographICVs De ConCepta SaCra DeIpara
Signum magnum apparuit in Cælo: Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus eius, & in capite eius Corona stellarum 12. Apoc. C. 12. v. 1.
Et visum est aliud Signum in Cælo: & ecce Draco magnus rufus, habens capita Septem, & cornua 10, stetit ante mulierem, quæ erat paritura. Ibid. v. 3 & 4.
Johann. Asem del.
Philipp Jacob Leidenhoffer. fecit.

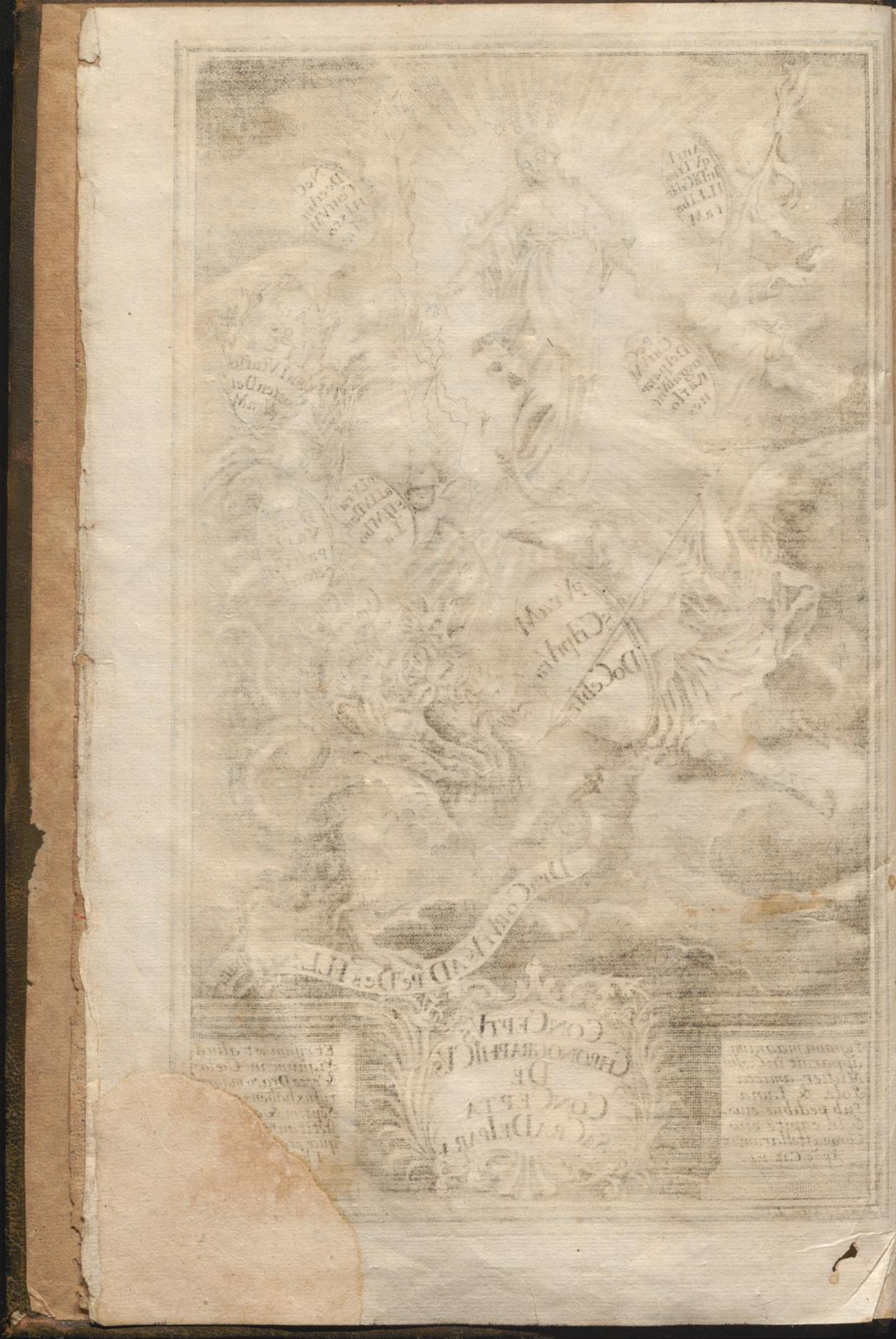

CONCEPTVS CHRONOGRAPHICVS DE CONCEPTA SACRA DEIPARA.

SEPTINGENTIS

SACRÆ SCRIPTURÆ, SS. PATRUM,

AC

RATIONUM,

Nec non

HISTORIARUM,

SYMBOLORUM, ANTIQUITATUM,

ET ANAGRAMMATUM SUFFRAGIIS

ROBORATUS.

AC

TOTIDEM PRÆFIXIS CHRONOGRAPHICIS,

ANNUM CURRENTEM PRODENTIBUS

COPIOSE INSTRUCTUS.

Collegii S. J. Paderb.
1772

OCCASIONE

SÆCULI,

HOC EODEM ANNO SEPTIMA VICE ABSOLUTI,

ET CELEBRATI,

A PATRIBUS BENEDICTINIS

Liberi, ac Imperialis Monasterii

AD

SS. UDALRICUM, & AFRAM

AUGUSTÆ VINDELICORUM.

COMBINATUS

Per P. JOSEPHUM ZOLLER, Ord. S. Benedicti,

dicti Monasterii Professum, ejusdémque Parochiæ p. t. Curatorem.

CUM LICENTIA SUPERIORUM.

AUGUSTÆ, Typis Joannis Michaëlis Labhart, Reverendiss. ac Serenissi. Principis & Episcopi Augustani, Typographi, Anno 1712.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

✠

AUGUSTISSIMÆ
POTENTISSIMÆ, INVICTISSIMÆ
COELI, TERRÆQUE, REGINÆ,
AC DOMINÆ,
AGNI DIVINI IMMACULATI
IMMACULATÆ MATRI,
MULIERI AMICTÆ SOLE,
STELLIS DUODECIM CORONATÆ,
AC
LUNAM SUB PEDIBUS GERENTI,
MARIÆ
SINE OMNI LABE
CONCEPTÆ,
COELESTIUM DECORI,
TERRESTRIUM AMORI,
INFERORUM TERRORI,
Draconis ſeptem capitum, magni, rufi &c.
MAGNÆ, AC CANDIDÆ
EX SEPTEM CAPITIBUS
DEBELLATRICI,
SÆCULORUM NEGOTIO,
GRATIARUM COMPENDIO,
MATRI MISERICORDISSIMÆ,
DOMINÆ CLEMENTISSIMÆ.

EPISTOLA DEDICATORIA.

Vereretur certè, AUGUSTISSIMA COELITUM REGINA, DOMINA CLEMENTISSIMA! ante splendidissimum immaculatæ Majestatis *Tuæ* Thronum se sistere meus hic Conceptus Chronographicus, de Conceptione tuâ purissimâ institutus, nisi in *Te* veneraretur Reginam illam felicissimam, quæ *astitit à dextris* Principis gloriæ, potentis in prœlio, Domini virtutum, *in vestitu deaurato* Divinæ charitatis, *CIrCVMData VarIetate* omnigenarum gratiarum: quarum consortio annumerari utique illam oportet gratiam, quæ ut omnium prima (in ipso nempe auspicatissimæ Conceptionis *Tuæ* instanti) ita ad reliquas omnes similiter suscipiendas *Te* dignam reddere poterat, & debebat. Vereretur meus hic exiguus labor in publicam prodire lucem, nisi sciret, *Mulierem Te* illam, luce plenissimam, in Sacrâ Apocalypsi cap. 12. v. 1. haud obscurè præmonstratam, nec aliam ob rationem (ex melleâ Apis nostræ Clarevallensis sententiâ, *serm. super: Signum magnum*) *amictam Sole*, quàm *propter peccati omnimodam immunitatem.* Qui proinde incomparabilis splendor *Tuus*, ut eò magis illucescat omnibus, viam fortassè aperire poterunt folia hæc, præclarissimam præservationem *Tuam* multipliciter explicantia. Vereretur tandem, O Creaturarum omnium Purissima, ac Beatissima! comparere Liber hic meus, non adeò à mendis liber, ante conspectum *Tuum*, *Libri*, omni momento à mendis quibuscunque liberrimi, LIBRI GENERATIONIS, sed non simul corruptionis, nisi speraret, ad utilitatem, & profectum quorundam saltem devotorum *Tuorum* non modicè conducturum, si Conceptionem *Tuam* ipsis exhibeat tanquam *Librum*, in quo non mortis, sed veræ Vitæ, non communis peccati, sed plenitudinis gratiæ, non Adami prævaricatoris, sed æterni Patris præservatoris legere possint characteres.

Scripsêre quidem, *O Beatissima Virgo!* antiqui nostri Protoplasti grande generationis humanæ Volumen; sed tardis omninò ductibus, nec sine mendis, atque erroribus: Jesse Davidem scripsit, sed adulterio infamem: David Salomonem, sed Fidei desertorem: Salomon Roboamum, sed imprudentem: Achaz Ezechiam, sed jactabundum: Ezechias Manassen, sed crudelem: scripserunt alii errores alios, aureis quidem

dem subinde notis, sed non sine criminis atramento: rectas Virtutum lineas, sed vitiis interpunctas: vitæ calamo, sed charactere mortis; *Tu* verò sola, ceu *Liber* in prœlo amoris Divini in primo instanti impressus, licèt nunquam fuerit correcta prima illa editio *Tua*, correctissima tamen prodiisti, beneficio *Scribæ*, tam feliciter, quàm *velociter scribentis*, ac inscribentis VERBUM VITÆ ex *Te* nasciturum, omnis maculæ, mortísque exclusivum. Cujus etiam *Libri* ut character nitidior magìs legentium invitaret oculos, Typum adhibuit aureum purissimus Amor, & membranas Virgineas, tam in Conceptione candidas, ut Agnus absque maculâ suum inde postmodùm Vellus assumere, mundóque, quantus est DEUS, comparere ex *Te* voluerit. Tametsi enim tales quidem sint reliquæ omnes creaturæ, ut earum quælibet aliquam saltem de Summo, ac Divino Bono nobis notitiam ingerat, adeo, ut per ea, quæ facta sunt, *Factorem* ipsum suo modo conspicere frequenter admodùm valeamus, sicque è Mundi caducis DEI Firmitatem, è temporaneis Æternitatem, Potentiam à creatione, Bonitatem à conservatione, Providentiam concludere possimus à regimine: Quamvìs etiam talis sit *Liber* ille, quem Sacræ Scripturæ nomine meritò nuncupamus, ut vel in eo solo legere detur DEUM, Ejusdémque non tantùm Magnalia, verùm etiam Attributa: E. G. Divitias atque Potentiam in Genesi, in Exodo Clementiam, Religionem in Levitico, Patientiam in Jobo, Fortitudinem in Josue, Justitiam in Regibus, Sanctitatem in Davide, Sapientiam in Salomone, Providentiam in Prophetis &c. In *Te* nihilominùs, *Pulcherrima inter mulieres*, VIRGO IMMACULATA! velut in compendio, sine minimo gratiæ dispendio, contineri hæc omnia, certum est, per unicum illud *Verbum*, quod continet omnia; *Tu* enim es præclara illa ipsiúsmet Munditiei, ac Sanctitatis primigeniæ effigies, ad cujus formam Virtus colorem, DEUS penicillum, umbram Spiritus Sanctus contulerunt: cui pro dignitate exornandæ non unus DEI digitus, sed tota AUGUSTISSIMÆ TRIADOS manus, *Patris* potentia, *Nati* Sapientia, Amor *sancti Spiritûs*, communî machinamento, *ab initio, & ante Sæcula* incubuit: Ut nihil omninò reperiri possit Virtutis in homine, perfectionis in Angelo, vel excellentiæ post DEUM, quod non plenâ manu in *Te* Ipse congesserit, nihil deformitatis in erebo, impietatis in mundo, pravitatis quondam in Cœlo, quod non omni custodiâ à *Te* ipse averterit: *Tu* es charta illa Virginea candidissima, cui perennaturæ pacis articulos placatum Numen inscripsit. *Tu* denique *Liber* es incomparabilis, haud immeritò Censuris præclarissimis commendatus, quem reprobare nemo potest, nisi reprobus. Et sanè Cœtûs Angelici Coryphæus Gabriel, dum *gratiâ plenam* TE enuntiavit, quid aliud fecit, quàm quòd omnìs *Tibi* laudis prætexuerit Epitomen? Perspicax deinde Aquila Joannes, ubi *Te* ex Domini Testamento recepit in sua, nonnè conatus est quidem describere *Librum*, & exorsus à capite, scrip-

sit

sit *Verbum*, quod *erat apud DEUM*, *& DEUS erat Verbum*, *c. 1. v. 1.?* Verùm cùm in uno hoc *Verbo* Mysteriorum finem invenire haudquaquám posset, abstinuit calamum, candidè professus, si Liber foret Mundus, capere DEUM non posse, quem tamen *Tu* Virgo concipere immaculatè concepta meruisti. In *Tui* prætereà æstimationem, ac dignissimam *Libri* Censuram Dionysius certè discipulus non multùm infrà Joannem magistrum fuit; vix enim oculus Areopagitæ hujus inspexerat *Te*, Virgineum volumen, & impar sui, cùm cerneret, characteres esse Divinos, penè legisset DEUM, nisi conspicilio Fidei adjutus, cognovisset, esse DEUM Authorem hujus Libri, Censorem, & Patronum. Verbo, qualis futurus esses Liber? *Beatissima Beatorum Parentum proles!* dum concipereris, ac antequàm esses, ijdem etiam Parentes *Tui* docuerunt, Joachim *Præparationem Domini*, Anna *Gratiam* locuta.

Quæ omnia cùm ita sint, dignare me quoque laudare *Te Virgo sine labe!* per *Conceptum* hunc *Chronographicum*, occasione Sæculi nostri septimi Udalricani compositum, ac septingentis Chronographicis in laudes *Tuas* instructum: ad confundenda nimirùm, ex septem Capitibus, *septem* illa impia *Draconis magni*, *rufi*, *capita*, Apoc. c. 12. v. 3. originariæ immunitati *Tuæ* temerario ausu insidiantia. *Dignare me*, inquam, *laudare* TE, qui non septingentis tantùm, sed milliès millenis Maternæ pietati à *Te* mihi impensæ titulis, obstrictissimum me Clientem profiteor; Quamvis enim haud ignorem, nullo verborum encomio *Te* condecenter in hoc Opere à me laudandam, ac illustrandam, tametsi totidem tum Sacræ Scripturæ, Sanctorum Patrum, ac Rationum, tum etiam Historiarum, Symbolorum, Antiquitatum, ac Anagrammatum suffragiis id efficere conatus fuero: quia nimirùm tota Divino Sole amicta, unico illo *Verbo*, quod *Caro* in TE *factum est*, laudaris, ac illustraris satis; attamen, quemadmodùm eò plerúmque redire videmus Flumina, unde suam illa traxerunt originem: ita *Conceptus* etiam meus *Chronographicus*, quantumvis exiguus, laudibúsque *Tibi* debitis per omnia impar, de sublimi tamen immunissimæ *Tuæ* Conceptionis prærogativâ specialiter institutus, non alteri, quàm *Tuo* ipsius immaculato Nomini dicatus, consecratúsque ad *Te* redire non veretur, eâ plenus fiduciâ, quòd non tam rei oblatæ pretium, quàm filialem offerentis affectum, promptúmque Clientis animum, Maternâ benignitate sis respectura; Satis namque dat, qui dat, quantum dare potest, nihil sibi reservando, imò semetipsum totum donando.

Obsecro autem, *Virgo Beatissima*, *Regina immaculata!* digneris mihi assistere gratiâ *Tuâ*, & sicut splendidissimum Solis jubar, in ima sese stagna demittens, receptâ ibidem pulcherrimâ suâ imagine, illuminare illa, ac illustrare non intermittit; sic *clarissima Majestas Tua*, *Sole circum-*

cumdata, Stellisque coronata, quæ non tantùm in hoc Conceptu Chronographico, sed & in corde meo, semper impressam videbit manifestis characteribus Religiosæ devotionis, purissimam suam imaginem, non dedignetur, benigno obtutu illuminare servulum, in Dominæ suæ patrocinium confidentem. Digneris insuper Opus hoc meum adeò inflammare, ut quot in illo Conceptus, in Conceptibus Paragraphi, in Paragraphis lineæ, in lineis verba, in verbis apices, tot sint flammulæ, quæ accendant in cordibus, ac pectoribus legentium, veram ac teneram devotionem, erga *Tuam* Sacram, ac prorsùs immaculatam Conceptionem. Sicut denique *ab initio, & ante Sæcula creata*, per VII. jamjam Sæcula, quæ Sacer Divi Patriarchæ nostri BENEDICTI Ordo ad SS. UDALRICUM & AFRAM hìc Augustæ, non sine magno Orthodoxæ Religionis emolumento, feliciter absolvit, Mater, ac post DEUM conservatrix, & protectrix nostra extitisti, ita hoc specialiter Anno Sæculari ad nos Maternè respicias; sit *Sæculum nostrum in illuminatione vultûs Tui*, Psal. 89. v. 8. insuper *& usque ad futurum Sæculum non desinas*, devotos *Tibi* famulos conservare, tam credendæ, ac defendendæ Purissimæ Conceptionis *Tuæ* studiosissimos, quàm Honoris *Tui* cujuscunque (contra temerarios præsertim Sacræ *Tuæ* Imaginis violatores) propugnatores indefessos. Hoc dum precor, meúmque exiguum *Conceptum* ad speciosissimos Pedes *Tuos* humillimè depono, Sacrum ac immaculatum Thronum *Tuum, Augustissima Cœlitum Regina!* venerabundus exosculor, Divinamque in *Te* Potentiam infimâ submissione adorans, perenno

Augustissimæ, ac perpetuùm Immaculatæ Majestatis Tuæ.

Clientum Infimus

P. JOSEPHUS ZOLLER,
Ord. S. Benedicti.

LICENTIA.

Imprimatur H. S.

Ex Officio Vicariatûs Augustæ, Die 12. Maii 1712.

JOANNES CASIMIRUS,
Episcopus Amyclensis, Suffraganeus,
& Vicarius Generalis.

LICENTIA.

NOs WILIBALDUS *D. G. Abbas Liberi & Imperial. Monasterii SS. UDALRICI & AFRÆ, Augustæ Vindel. Ord. S. P. Benedicti, Conventuali nostro* R. P. JOSEPHO ZOLLER *p. t. Parochiæ Curatori licentiam & facultatem impertimur, ut Librum, quem Conceptum Chronographicum de Conceptâ sacrâ Deiparâ intitulat, pro propaganda erga immaculatam ejusdem Virginis DEI Genitricis Conceptionem devotione, Typis mandare, ac publicam in lucem edere possit; præviâ tamen Censurâ Reverendissimi Ordinariatûs. In cujus fidem hascé dedimus. Ex præfatâ nostrâ Abbatiâ Imperiali, Die 20. Aprilis, Anno 1712.*

CENSURA.

CÙm præsens Liber, ingeniosissimè, ac præclarissimè conceptus, Beatissimæ Virginis, & Matris Conceptionem, in omni temporis momento verè immaculatam, non solùm variis, raris, ac gratissimis figuris exquisitè enarret, sed & piissimam hanc Sententiam, tum clarissimis S. Paginæ congruentiis, nec non SS. Græcæ, & Latinæ Ecclesiæ Patrum Authoritatibus, tum evidentissimis quasi omnium Jurium ratiociniis, atque authenticis rerum gestarum factis comprobet, elucidet, ac demonstret: bonis quoque moribus, & SS. Ecclesiæ decisionibus vel maximè conformis repertus; Hinc in commodum, gaudium, & gratiam omnium Marianophilorum, publicâ, ac æternâ præli luce dignissimus censetur. Augustæ, 3. Maii, Anno 1712.

JOANNES MICHAEL SEMBLER, SS. Theol. Doctor, Reverendiss. ac Sereniss. Principis & Episcopi August. Consiliarius Ecclesiasticus, & major Pœnitentiarius, nec non Insignis Colleg. ad S. Mauritium Canonicus Capit. Librorum Censor.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

ANnus imminebat, quem ſolenniter modò agimus, Milleſimus, Septingenteſimus, Duodecimus, invectæ ad SS. UDALRICUM, & AFRAM, Benedictinæ noſtræ coloniæ ſeptimâ vice Sæcularis; cùm interior Eccleſiæ noſtræ Monaſtico-Parochialîs facies, ad omnem ſplendorem, ac majeſtatem, noviter exornanda ſuſcipiebatur, decoriſque Domûs DEI, tot pretioſis Sanctorum Martyrum, ac Epiſcoporum exuvijs inclytæ, multipliciter amplificando, nullæ formidabantur impenſæ, compluribus opificibus, artificibusque, longo admodùm tempore, piâ, ſed fœneratitiâ Reverendiſſimi, ac Ampliſſimi Domini, Domini noſtri Abbatis WILIBALDI prodigalitate in Monaſterio ſuſtentatis. His igitur omnibus, labori quolibet ſuo, ac induſtriæ, ſtrenuâ aſſiduitate intentis, occaſionem ſumpſi & ego, vacuas (ſi quæ ſupereſſent à quotidianis curæ Parochialîs negotijs) horas in id impendere, ut Opus quoddam Chronographicum, Anno currenti, ac Sæculo noſtro ſeptiès abſoluto correſpondens, pro tenuitate meâ, in lucem proferrem: indignum omninò ratus, reliquis in Parochiali noſtrâ Eccleſiâ ſplendidè adornandâ tam aſſiduè laborantibus, ſolum non laborare Parochum, tempori Sæculari vel ideò plùs cæteris obligatum, quia Anno ſimiliter Sæculari, Milleſimo nimirùm, Septingenteſimo, ad curas Parochiales gratioſè aſſumptum, atque noſtri etiamnùm Sæculi tempore, indignum licèt, idem munus per Parochiam noſtram Udalricanam adminiſtrare permiſſum. Porrò circà materiam, propoſito huic negotio ſubijciendam, dum pauliſper hæſitarem, quantocyùs in mentem venit illa, quæ ex melleo Clarevallenſîs noſtri Abbatis eloquio, *Serm. 2. in Pentec. Negotium* eſt *omnium Sæculorum*, quæ etiam dulciſſimam ſui memoriam, ſimilibus præſertim temporibus, ſingulariter expoſcere videtur, dicens: *Memoria mea in generatione Sæculorum.* Eccli. c. 24. v. 28. Eápropter, cùm puriſſimæ hujus DEI, hominumque communîs Parentis obſequijs me jam pridem millenis ex titulis dedicâſſem, atque ſæpiùs, quâ in re tandem conceptum DEI Genitricis amorem, promptamque Ejus honoris pro viribus promovendi voluntatem patefacere poſſem, ſollicitè mecum ipſe meditarer: ſcribere demùm, occaſione dicti Sæculi noſtri, quædam conſtitui de MARIA, & quidem ſine omni labe conceptâ, tot Illam vicibus Chronographicè exhibendo immaculatam, quot annos hactenùs, nimirùm ſeptingentos, BENEDICTINI ad SS. UDALRICUM & AFRAM, DEO conſervante numeravimus. Huic ergo negotio non obiter tantùm perficiendo, haud ſecùs, ac ſi ſtructura quædam ſublimis, atque elegans mihi erigenda foret, varios hinc inde lapides collegi, ac quidem pro fundamento centenos Sacræ Scripturæ Textus ſtudioſè conquiſitos poſui, in ſubjectam Conceptionis materiam, facilî (ut mihi videbatur) labore, totidem Conceptibus explicandos. Centenas prætereà Summorum Pontificum, Conciliorum, vel certè Patrum diverſorum Authoritates, quasi totidem columnas, ſuſtentandæ moli neceſſarias ſubſtitui. Feneſtrarum locò, per quas lumen reciperetur, centum Rationes, ſeu ſingularîs hujus MARIANÆ prærogativæ congruentias, ex diverſis facultatibus petitas adjunxi. Ad interiorem quendam ædificij ornatum, Hiſtorias, ſeu miracula centum de eâdem materiâ, quasi totidem elegantes picturas exhibui. Centum inſuper Symbola, ſeu Emblemata, puriſſi-

mæ Conceptionis, velut totidem ſpecula pellucida appendi, quibus centenas Antiquitates, MARIÆ jugiter applicatas ſuperaddidi, Periſtromatum, ſeu Tapetum variatorum munia non ineptè ſubeuntes. Oſtia, ſeu introgreſſum ædificij pandere debebat ingreſſus ad eam Archangelus Gabriel, ipſiſſimis ſupernæ legationis litteris, MARIAM, deſtinatam DEI Matrem, centeno Anagrammate, eoque puriſſimo, puriſſimam ſalutans, ac immaculatam. Tecto opus non videbatur ædificio huic MARIANO, à Spiritu Sancto jugiter obumbrato.

Nec deerant certè aliæ quædam rationes, cur Sæculi noſtri tempore, negotium hoc, de Beatiſſimâ DEI Genitrice, ſpontè in me ſuſceperim; Enimverò, cùm mecum ſæpiùs perpenderim, quàm fervidè, per tres jamjam annos, à Superioribus meis fuerit laboratum, quatenùs Sacra illa Beatiſſimæ DEI Parentis Effigies, frontiſpicio domûs prædicatoriæ (per quam ad Baptiſterium noſtrum ſæpiſſimè mihi, ex officio, procedendum eſt) jam Anno 1458. ab Udalricanis MARIÆ cultoribus, in publicam tranſeuntium venerationem, appicta, atque non ita pridem, violento & nefando modo, ab Auguſtanæ Confeſſioni addictis deſtructa, denuò ab ijsdem reſtitueretur, ac decernentibus præſertim iteratis Sacr. Cæſ. Majeſtatis gratioſiſſimis Reſcriptis, in priſtinum ſtatum (Anni nimirùm 1624. conformiter inſtrumento pacis) novis depicta coloribus redigeretur: at interveniente, proh dolor! præmaturâ Auguſtiſſimi pijſſimæ memoriæ Imperatoris, JOSEPHI I. morte, ſuſpenſa etiamnùm hæreat noſtra expectatio, cujus (ſi Superis placeret) executio gaudium haud dubiè omni ex parte plenum Sæculo noſtro Udalricano conciliaret, &c. Ego interim aliam Beatiſſimæ Virginis Imaginem, puriſſimam nimirùm, ac prorsùs immaculatam MARIÆ Conceptionem, per Conceptum quendam Chronographicum ſubſtituere, eidemque Virgini, in aliqualem compenſationem illatæ ab hoſtibus ſuis injuriæ, humillimè dedicare, ac conſecrare volui: ut eo opere maximè placerem immaculatæ, cujus illam argumento maximè placuiſſe DEO, perſuaſum mihi habeo. Nec verò dubito, Numine favente, CAROLOque VI. Auguſtiſſimo noviter electo Imperatore, pro juſtitiâ decernente, aliam quoque Imaginem illam, à noſtris tam juſtè, quàm fervidè repetitam, proximè pro voto ab adverſarijs reſtituendam. Sperare nimirùm id jubet ipſamet Virginis Immaculatæ Conceptio, cujus nupera Solennis Feſtivitas eò extitit hìc Auguſtæ glorioſior, quo feliciori ipſiúsmet Auguſtiſſimi Imperatoris præſentiâ, ac ſingulari, vereque Hiſpano-Auſtriacâ devotione, tam erga Auguſtiſſimum Altaris Sacramentum (quid enim eſt Evchariſtia *Hiſpanis*? nonnè *his panis*, nempe vitæ? cujus autem panis eſt *Evchariſtia?* nonnè *hic Auſtriae?*) quàm erga immaculatam Agni immaculati Matrem, ad ſummam Catholicorum ædificationem, Acatholicorum verò nauſeam, fuit concelebrata, Et ſanè, cùm Monarcha ille Auguſtiſſimus, *Virtute Patrum* ter ſecundus, unicus quidem ſuperſtes, ſed pro voto totius Chriſtiani orbis, meritò MVLtIpLICanDVs, Paternæ tum virtutis, tum potentiæ hæres, Auguſtiſſimæ Cœlitum Imperatrici à teneris jamjam annis addictiſſimus, genuinus Leopoldinæ Aquilæ pullus, Oeniponti à Tyrolenſibus ſubditis paullò antè debitum ſuſcepiſſet homagium, non ſub aliâ quidem juramenti formulâ, quàm illâ, quæ ab Auguſtiſſimo glorioſiſſimæ memoriæ Parente, LEOPOLDO, jam Anno 1691. in ſingularem Immaculatæ Conceptionis honorem laudabiliſſimè præſcripta, omnibusque hæreditarijs tam ſuperioris, quàm inferioris Auſtriæ Provincijs ſanctiſſimè obſervanda proponebatur, nimirùm: *Sic me DEUS adjuvet, Concepta ſine omni maculâ Beatiſſima DEI Mater, & omnes Sancti*: cùm præterea inde itinere Auguſtam versùs ſuſcepto, poſt devotionem ſuam, ad Tavmaturgam in campo Lycio Virginem, in Vigiliâ ejusdem immaculatæ Conceptionis, ferventiſſimè perſolutam, Civitatem noſtram Auguſtanam, præ communis magnitudine gaudij vix ſemet capientem ingrederetur, ac per Portam rubam primùm, deinde per eandem prorsùs viam, quâ ad ſupradictum prædicatoriæ domûs frontiſpicium, Sacrâ Imagine ſpoliatum, pergitur, ad præparatum ſibi Imperiale Palatium magnâ cum pompâ deduceretur: quid aliud nobis, id feliciſſimè ſpectantibus, ominari licebat, quàm Eundem, ut proximis diebus Francofurti glorioſiſſimè coronandum, ita juſtiſſimæ quo-

que

que cauſæ noſtræ judicem, Virgineiſque honoris propugnatorem zeloſiſſimum ſimul, ac potentiſſimum, ſpecialiter à DEO ſubmiſſum? Cui propterea dictam transvecto plateam haud immeritò, ad horti noſtri Monaſtici murum, Feſtiviſſimum Pegma erectum, noctuque gratulabundi, ac artificioſi ignes, tam in eodem horto, quàm ex altiſſimâ Turri noſtrâ accenſi, plauſuſque inſoliti, non in Vigiliâ tantùm, ſed & in ipsâ Sacræ Conceptionis Feſtivitate, neſcio CVI potiùs? an nimirùm Conceptæ Virgini Immaculatæ, in Carolo VI. vel Carolo VI. in Conceptâ Virgine Immaculatâ? dati fuerunt ab Udalricanis, utrique devotiſſimis.

Habes ergo, Lector amiciſſime! cauſas ſuſcepti, hoc tempore, negotij mei, *De conceptâ Sacrâ Deiparâ*, quod licèt opus fortaſſis exiguum tibi videri poſſit, utpote de Myſterio, noſtris jam temporibus, per ſeipſum adeò commendato, ut meis ultrà laudibus minimè indigeat; haud tamen exiguo labore confici potuiſſe, facilè tibi perſuaſum habebis, ſi non tam materiam ipſam, quæ unica eſt, conſideràris, quàm multiplicia Sacræ Scripturæ, Patrum, Rationum, Hiſtoriarum, Symbolorum, Antiquitatum, Anagrammatum, ſeptem Indicibus inſtructorum, ſuffragia perpenderis, ac ſeptingenta inſuper, ſuper unum, eundemque currentem Annum, Chronographica ponderàris. Mihi certè negotium iſtud Sæculare, de *negotio omnium ſæculorum*, minimè irreligioſum viſum eſt: nec infructuoſum etiam fuiſſe videbitur, ſi Tibi quoque Conceptûs mei ſtructuram non diſplicuiſſe intellexero; Quemadmodùm enim eorum quasi omnium, quæ de Beatiſſimæ Virginis puriſſimâ Conceptione, pro Concione, aut diſcurſu, produci poſſunt, breve quoddam exhibet compendium; ſic eò Tibi gratius, ac utilius eſſe poterit, quò magìs tanti Mariani Myſterij, ac prærogativæ devotè credendæ, Virgineæque opis, pro evitandâ omni, tum corporis, tum animæ maculâ, continuò implorandæ ſtudioſus fueris. Perlege igitur, ſi lubet, omnî tamen remoto ſupercilio, omnîque cenſoriâ abjectâ poteſtate, Conceptum hunc Chronographicum, & fruere dapibus, quas ille tibi proponit, dulcî Deiparentis memoriâ conditis! ſi ſapiant, da gloriam DEO, ejusdemque immaculatæ Matri: ſi inſipidæ videantur, compatere ſcriptoris imbecillitati, culpamque occupationibus potiùs Parochialibus, calamoque minùs practico adſcribe, quàm voluntati, quæ nec peccare in MARIAM, ſine peccato conceptam voluit, nec cuiquam diſplicere intendit.

Diu vale! ac tandem vive
per Sæcula!

INDEX I.

Textuum ex Sacris Litteris assumptorum, pro Conceptibus, de Conceptione.

I. *Congregationes aquarum appellavit maria.* Genes. c. 1. v. 10.

II. *Formavit igitur Dominus Deus hominem, de limo terræ.* Genes. c. 2. v. 7.

III. *Plantaverat autem Dominus Deus Paradisum voluptatis, à principio.* Gen. c. 2. v. 8.

IV. *Faciamus ei adjutorium, simile sibi.* Genes. c. 2. v. 18.

V. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & semen tuum, & semen illius: ipsa conteret caput tuum.* Genes. c. 3. v. 15.

VI. *Porrò Arca ferebatur super aquas.* Genes. c. 7. v. 18.

VII. *Viderunt Ægyptij mulierem, quòd esset pulchra nimis.* Genes. c. 12. v 14.

VIII. *In tantum dilexit eam, ut dolorem, qui ex morte Matris ejus acciderat, temperaret.* Genes. c. 24. v. 67.

IX. *Dimitte me; jam enim ascendit Aurora.* Genes. c. 32. v. 26.

X. *Dedit ei gratiam, in conspectu Principis carceris.* Genes. c. 39. v. 21.

XI. *Videbat, quòd rubus arderet, & non combureretur.* Exod. c. 3. v. 2.

XII. *Tulit ergo Moyses uxorem suam, &c. reversusque est in Ægyptum.* Exod. c. 4. v. 20.

XIII. *Cunctam herbam agri percussit grando, tantùm in terrâ Gessen, &c. grando non cecidit.* Exod. c. 9. v. 25.

XIV. *Dies prima erit Sancta, atque solennis, & dies septima eâdem Festivitate venerabilis.* Exod. c. 12. v. 16.

XV. *Cantemus Domino; gloriosè enim magnificatus est.* Exod. c. 15. v. 1.

XVI. *Non inibis cum eis fœdus, &c. ne fortè peccare te faciant in me.* Exod. c. 23. v. 32. & 33.

XVII. *Arcam de lignis setim compingite, &c. & deaurabis eam auro mundissimo intùs, & foris.* Exod. c. 25. v. 10. & 11.

XVIII. *Præcide tibi duas tabulas lapideas, instar priorum, & scribam super eas verba, quæ habuerunt tabulæ, quas fregisti.* Exod. c. 34. v. 1.

XIX. *Sancti erunt Deo suo, & non polluent Nomen ejus.* Levit. c. 21. v. 6.

XX. *Venimus in terram, ad quam misisti nos, quæ reverà fluit lacte, & melle, ut ex his fructibus cognosci potest.* Num. c. 13. v. 28.

XXI. *Separavit tribum Levi, ut portaret Arcam fœderis Domini, & staret coram eo in ministerio, ac benediceret, in nomine illius.* Deuter. c. 10. v. 8.

XXII. *Sola Rahab meretrix vivat! &c. abscondit enim nuntios, quos direximus.* Josue. c. 6. v. 16. & 17.

XXIII. *Stetit itaque Sol in medio Cœli, & non festinavit occumbere.* Josue. c. 10. v. 13.

XXIV. *In hac vice, victoria non reputabitur tibi; quia in manu mulieris tradetur Sisara.* Judic. c. 4. v. 9.

XXV. *Ponam hoc vellus lanæ in areâ, si ros in solo vellere fuerit.* Judic. c. 6. v. 37.

XXVI. *Percute me! ne fortè dicatur, quòd à fœminâ interfectus sim.* Judic. c. 9. v. 54.

XXVII. *Nec immundum quidquam comedas; quia concipies, & paries filium.* Judic. c. 13. v. 4.

XXVIII. *Irruit autem spiritus Domini in Samson, & dilaceravit Leonem, quasi hœdum in frusta decerperet.* Judic. c. 14. v. 6.

XXIX. *Inveni gratiam apud oculos tuos, Domine mi!* Ruth. c. 2. v. 13.

XXX. *Benedicta es à Domino, filia! &c. scit enim omnis populus - - - mulierem te esse virtutis.* Ruth. c. 3. v. 10. & 11.

XXXI. *Ecce! Dagon jacebat pronus in terrâ, ante Arcam Domini.* 1. Reg. c. 5. v. 3.

XXXII. *Transeamus ad stationem incircumcisorum horum, si fortè faciat Dominus pro nobis; quia non est Domino difficile, salvare vel in multis, vel in paucis.* 1. Reg. c. 14. v. 6.

XXXIII. *Percussitque eum in fronte, & infixus est lapis in fronte ejus, & cecidit in faciem suam super terram.* 1. Reg. c. 17. v. 49.

Index I. Textuum ex Sacris Litteris assumptorum.

XXXIV. *Anima Jonathæ conglutinata est animæ David.* 1. Reg. c. 18. v. 1.

XXXV. *Extendit Oza manum ad Arcam Dei, & tenuit eam.* 2. Reg. c. 6. v. 6.

XXXVI. *Habitavit Arca Domini, in domo Obededom Gethæi, tribus mensibus: & benedixit Dominus Obededom, & omnem domum ejus.* 2. Reg. c. 6. v. 11.

XXXVII. *Fidelis erit domus tua.* 2. Reg. c. 7. v. 16.

XXXVIII. *Et Thronus tuus erit jugiter firmus.* 2. Reg. c. 7. v. 16.

XXXIX. *Sicut Absalom vir non erat pulcher, in omni Israël, & decorus nimis: à vestigio pedis, usque ad verticem, non erat in eo ulla macula.* 2. Reg. c. 14. v. 25.

XL. *Erimus ego, & filius meus Salomon peccatores.* 3. Reg. c. 1. v. 22.

XLI. *Pete Mater mea! neque enim fas est, ut avertam faciem tuam.* 3. Reg. c. 2. v. 20.

XLII. *Porrò nihil erat in Templo, quod non auro tegeretur.* 3. Reg. c. 6. v. 22.

XLIII. *Rex autem Salomon dedit Reginæ Saba omnia, quæ voluit, & petivit ab eo, exceptis his, quæ ultrò obtulerat ei, munere Regio.* 3. Reg. c. 10. v. 13.

XLIV. *Protegam Urbem hanc, & salvabo eam, propter me, & propter David servum meum.* 4. Reg. c. 19. v. 34.

XLV. *Fecit Asa, quod bonum, & placitum erat, in conspectu Dei sui.* 2. Paralip. c. 14. v. 2.

XLVI. *Mundate domum Domini Dei Patrum vestrorum, & auferte omnem immunditiam de Sanctuario.* 2. Paralip. c. 29. v. 5.

XLVII. *Cùm omnes ederent ex cibis gentilium, iste custodivit animam suam, & nunquam contaminatus est in escis eorum.* Tob. c. 1. v. 12.

XLVIII. *Una mulier Hebræa fecit confusionem in domo Regis Nabuchodonosor: Ecce enim! Holofernes jacet in terrâ, & caput ejus non est in illo.* Judith. c. 14. v. 16.

XLIX. *Nequaquàm ultrà Vasthi ingrediatur ad Regem, sed Regnum illius altera, quæ melior est illâ, accipiat.* Esther. c. 1. v. 19.

L. *Parvus fons, qui crevit in fluvium & in lucem, Solemq; conversus est, & in aquas plurimas redundavit, Esther est.* Esther. c. 10. v. 6.

LI. *Non enim pro te, sed pro omnibus hæc Lex constituta est.* Esther. c. 15. v. 13.

LII. *Evasi ego solus, ut nuntiarem tibi.* Job. c. 1. v. 15.

LIII. *Quæretur peccatum illius, & non invenietur.* Psal. 9. v. 37.

LIV. *Deus, qui præcinxit me virtute, & posuit immaculatam viam meam.* Psal. 17. v. 33.

LV. *In Sole posuit tabernaculum suum.* Psal. 18. v. 6.

LVI. *Eructavit cor meum verbum bonum.* Psal. 44. v. 1.

LVII. *Adjuvabit eam Deus manè diluculò.* Psal. 45. v. 6.

LVIII. *Nihil proficiet inimicus in eo, & filius iniquitatis non apponet nocere ei.* Psal. 88. v. 23.

LIX. *Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus vijs tuis: In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.* Psal. 90. v. 11. & seq.

LX. *Dominus custodit te ab omni malo, custodiat animam tuam Dominus: Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum.* Psal. 120. v. 7. & 8.

LXI. *Obumbrâsti super caput meum, in die belli.* Psal. 139. v. 8.

LXII. *Dominus possedit me, in initio viarum suarum.* Proverb. c. 8. v. 22.

LXIII. *Nondùm erant abyssi, & ego jam concepta eram.* Proverb. c. 8. v. 24.

LXIV. *Non extinguetur in nocte lucerna ejus.* Proverb. c. 31. v. 18.

LXV. *Nigra sum, sed formosa.* Cant. c. 1. v. 4.

LXVI. *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.* Cant. c. 2. v. 2.

LXVII. *En! lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt.* Cant. c. 3. v. 7.

LXVIII. *Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es! Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.* Cant. c. 4. v. 1.

LXIX. *Veni in hortum meum, soror mea sponsa! messui myrrham meam.* Cant. c. 5. v. 1.

LXX. *Terribilis, ut castrorum acies ordinata.* Cant. c. 6. v. 3.

LXXI. *Quàm pulchri sunt gressus tui, in calceamentis, Filia Principis!* Cant. c. 7. v. 1.

LXXII. *Quid faciemus sorori nostræ, in die, quando alloquenda est?* Cant. c. 8. v. 8.

LXXIII. *Placita enim erat Deo anima illius: propter hoc properavit educere illum, de medio iniquitatum.* Sap. c. 4. v. 14.

XXIV. *Candor enim est lucis æternæ, & speculum sine maculâ.* Sap. c. 7. v. 26.

LXXV. *Certamen forte dedit illi, ut vinceret.* Sap. c. 10. v. 12.

LXXVI. *Ante languorem adhibe medicinam* Eccli. c. 18. v. 20.

LXXVII. *Tempore tribulationis, permane illi fidelis.* Eccli. c. 22. v. 29.

LXXVIII. *Quid est, quod debui ultrà facere vineæ meæ, & non feci ei?* Isaiæ. c. 5. v. 4.

LXXIX. *Luna tua non minuetur; quia erit tibi Dominus in lucem sempiternam.* Isaiæ c. 60. v. 20.

LXXX. *Olivam uberem, pulchram, fructiferam, speciosam, vocavit Dominus nomen tuum.* Jerem. c. 11. v. 16.

LXXXI. *Ecce! dedi faciem tuam valentiorem faciebus eorum, & frontem tuam duriorem frontibus eorum: ut Adamantem, & ut silicem dedi faciem tuam: ne timeas eos, neque metuas, à facie eorum!* Ezech. c. 3. v. 8. & seq.

LXXXII. *Porta hæc clausa erit: & vir non transibit per eam; quoniam Dominus Deus Israël ingressus est per eam, eritque clausa Principi: Princeps ipse sedebit in eâ.* Ezech. c. 44. v. 2.

LXXXIII. *Succidite arborem, & præcidite ramos ejus, excutite folia ejus! &c. Veruntamen germen radicum ejus in terrâ finite.* Dan. c. 4. v. 11. & 12.

LXXXIV. *Nullam causam, & suspicionem reperire potuerunt; eò quòd fidelis esset, & omnis culpa, & suspicio non inveniretur in eo.* Dan. c. 6. v. 4.

LXXXV. *Nulla læsio inventa est in eo; quia credidit DEO suo.* Dan. c. 6. v. 23.

LXXXVI. *Sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceriâ, & semitas tuas non inveniet.* Oseæ c. 2. v. 6.

LXXXVII. *Erit mons domûs Domini præparatus, in vertice montium, & sublimis super colles.* Michææ c. 4. v. 1.

LXXXVIII. *Cogitavit de Altari holocaustorum, quod profanatum erat, quid de eo faceret? & incidit illis consilium bonum, ut destruerent illud, ne fortè illis esset in opprobrium, quia contaminaverunt illud gentes: & demoliti sunt illud.* 1. Machab. c. 4. v. 44. & 45.

LXXXIX. *Non surrexit, inter natos mulierum, major Joanne Baptistâ.* Matth. c. 11. v. 11.

XC. *Hic est enim Sanguis meus, novi Testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Matth. c. 26. v. 28.

XCI. *Nemo mittit vinum novum in utres veteres; alioquin rumpet vinum novum utres, & ipsum effundetur, & utres peribunt: sed vinum novum in utres novos mittendum est, & utraque conservatur.* Luc. c. 5. v. 37. & 38.

XCII. *Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.* Joann. c. 1. v. 5.

XCIII. *Mulier, ubi sunt, qui te accusabant? nemo te condemnavit? quæ dixit: nemo Domine. Dixit autem ei JEsus: Nec ego te condemnabo.* Joann. c. 8. v. 10. & 11.

XCIV. *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Joann. c. 8. v. 46.

XCV. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransijt.* Paul. ad Rom. c. 5. v. 12.

XCVI. *Ut exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam.* Ephes. c. 5. v. 27.

XCVII. *Talis enim decebat, ut nobis esset Pontifex, Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus.* Hebr. c. 7. v. 26.

XCVIII. *Non peccat: sed generatio Dei conservat eum, & malignus non tangit eum.* Epist. Joann. c. 5. v. 18.

XCIX. *Ego servabo te ab horâ tentationis, quæ ventura est in Orbem universum, tentare habitantes in terrâ. Ecce! venio citò: tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* Apoc. c. 3. v. 10. & 11.

C. *Vidi Sanctam Civitatem Jerusalem, novam, descendentem de Cœlo, à Deo.* Apoc. c. 21. v. 2.

INDEX II.

Authoritatum, ex Pontificibus, Conciliis, & Patribus, pro Mariæ immaculatâ Conceptione petitarum.

1. S. Albertus Magnus.
2. B. Alcuinus.
3. Alphonsus Toſtatus.
4. B. Amadæus.
5. S. Ambroſius.
6. S. Amphilochius.
7. Anaſtaſius Synaita.
8. S. Andreas Apoſtolus.
9. S. Andreas Cretenſis.
10. S. Ansbertus.
11. S. Anſelmus.
12. S. Antiochus.
13. S. Arnoldus Carnotenſis.
14. S. Athanaſius.
15. S. Auguſtinus.
16. S. Baſilius Magnus.
17. S. Baſilius Seleucienſis.
18. S. Beda Venerabilis.
19. S. Bernardinus Senenſis.
20. S. Bernardus.
21. S. Bonaventura.
22. S. Bruno.
23. S. Chryſippus Jeroſolymitanus Presbyter.
24. Concilium ſeu 6.a Synodus ſub Agathone Papâ.
25. Concilium Baſileenſe.
26. Concilium Epheſinum.
27. Concilium Lateranenſe ſub Mart. V.
28. Concilium Toletanum.
29. Concilium Tridentinum.
30. S. Cyprianus.
31. S. Cyrillus Alexandrinus.
32. S. Dionyſius Alexandr.
33. S. Dionyſius Areopagita.
34. Dionyſius Carthuſianus.
35. S. Dominicus.
36. S. Eligius.
37. S. Ephrem Syrus.
38. S. Epiphanius.
39. S. Eucherius.
40. B. Eutychianus.
41. Euthymius.
42. S. Fulbertus Carnotenſis.
43. S. Fulgentius.
44. Georgius Nicomed.
45. S. Germanus.
46. S. Gregorius Magnus.
47. S. Gregorius Nazianzenus.
48. S. Gregorius Neo-Ceſareenſis.
49. Guarricus Abbas.
50. B. Haymo.
51. Heſychius.
52. S. Hieronymus.
53. S. Hipolytus.
54. S. Hugo de S. Victore.
55. S. Jacobus Major.
56. S. Jacobus Minor.
57. Jacobus Genuenſis.
58. Idiota.
59. S. Ignatius Martyr.
60. S. Ildephonſus.
61. Joannes Chryſoſtomus.
62. S. Joannes Damaſcenus.
63. S. Joannes Jeroſolymitanus.
64. S. Irenæus.
65. Ivo Carnotenſis.
66. S. Juſtinus Martyr.
67. S. Laurentius Juſtinianus.
68. S. Leo Papa.
69. B. Ludovicus Bertramus.
70. Ludovicus Bloſius.
71. S. Marcus Evangeliſta.
72. S. Methodius.
73. S. Nicephorus.
74. Nicolaus Cuſanus.
75. Origenes.
76. Oroſius.
77. Petrus Bleſenſis.
78. Petrus Cellenſis.
79. S. Petrus Chryſologus.
80. S. Petrus Cluniacenſis.
81. Petrus Comeſtor.
82. S. Petrus Damianus.
83. S. Proclus.
84. Pſellus.
85. S. Richardus à S. Laurent.
86. Richardus à S. Victore.
87. S. Rupertus Tuitienſis.
88. S. Sabbas.
89. Sophronius.
90. S. Stephanus Sabaita.
91. Tertullianus.
92. Theodoretus.
93. S. Theophanes Nicænus.
94. S. Thomas Apoſtolus.
95. S. Thomas Aquinas.
96. Thomas Argentinenſis.
97. S. Thomas à Villanovâ.
98. Trithemius.
99. Valentinus Conſtantinopolitanus.
100. S. Vincentius Ferrerius.

IN.

INDEX III.

Dogmatum, Procardicorum, Regularum Juris, Axiomatum, ac Sententiarum, Rationes, ac Convenientias pro immaculatâ MARIÆ Conceptione ſubminiſtrantium.

1. ARchangelus Gabriel pronuntiat Mariam immaculatam; nec enim dicere aliàs cum veritate poſſet: *Ave*, nec: *gratiâ plena*, nec: *Dominus Tecum*, &c. Ergo. *Ratio* 28.
2. Juxta Pſalmiſt. Chriſtus eſt *ſpecioſus formâ præ filijs hominum*: conſequenter & Mater. *Ratio* 71.
3. Juxta Evang. Matth. *Ex fructu Arbor cognoſcitur.* Ergo & Maria ex benedicto fructu. *Ratio* 83.
4. Juxta Gamalielem, S. Pauli magiſtrum, *Conſilium, quod eſt à Deo, non poterit diſſolvi.* Ergo cùm hactenùs non ſit diſſoluta Doctrina, de immaculatâ Conceptione, eſt hæc à Deo. *Ratio* 32.
5. Juxta D. Paul. *Quæ conventio Chriſti ad Belial?* Ergo nec Matris Chriſti cum peccato. *Ratio* 39.
6. Juxta eundem, *ſi radix Sancta, & ramus.* Ergo Sanctus ramus Sanctam radicem, Filius Sanctus Sanctam Matrem ſupponit. *Ratio.* 40.
7. Juxta eundem, *Nemo unquam carnem ſuam odio habuit, ſed nutrit & fovet eam.* Atqui Maria fuit caro Chriſti. Ergo. *Ratio* 52.
8. Juxta eundem, Chriſtus fuit *tantò melior Angelis effectus, quantò differentius præ illis nomen hæreditavit.* Ergo & Maria, utpotè re, & nomine, Chriſti Mater. *Ratio* 59.
9. Juxta eundem, *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* Quis ergo contra Te, O Maria! ſi *Dominus tecum?* *Ratio* 97.
10. Juxta S. Auguſt. *In Cœlo qualis eſt Pater, talis eſt Filius: ſic in terrâ qualis Mater, talis Filius.* Vel ergo uterque, vel neuter maculatus. *Ratio* 27.
11. Juxta eundem, *qui grandioris ætatis peccatum actuale non commiſit, nec originale contraxiſſe cenſendus eſt.* Atqui. Ergo. *Ratio* 5.
12. Juxta S. Ambroſ. *Maria non ſolùm corpore, ſed & mente eſt Virgo* talis autem dici non poſſet, ſi &c. Ergo, &c. *Ratio* 17.
13. Juxta D. Thom. *Eccleſia celebrat Feſtum Nativitatis B. V. Ergo hæc fuit Sancta.* Sed idem dici poteſt de Conceptione: Ergo. *Ratio* 11.
14. Juxta eundem, *illos, quos Deus ad aliquid eligit, ita præparat, & diſponit, ut ad id, ad quod eliguntur, inveniantur idonei.* Atqui elegit eam Deus ab æterno in Matrem. Ergo. *Ratio* 36.
15. Idem D. Thomas, ex ore ipſiusmét Chriſti, *benè de eo ſcripſit.* Atqui hoc falſum eſſet, ſi abſolutè ſcripſiſſet, ac intellexiſſet Matrem Chriſti maculatam. Ergo. *Ratio* 94.
16. Juxta Bedam Venerab. *Ideò Cœlum in principio totum lucidum creabatur, quia Dei debebat eſſe habitatio* Atqui etiam Maria, &c. Ergo. *Ratio* 78.
17. Nec mirum; ſi enim *Cicero pro domo ſuâ* (ut in Proverbio dicit ſolet) cur non etiam Deus pro Mariâ? *Ratio* 65.
18. Quod ſi verum eſt illud: *Qui tacet, conſentire videtur*, etiam Eccleſiam Romanam non contradicendo huic doctrinæ, conſentire dubium non eſt. *Ratio* 48.
19. Canit prætereà Eccleſia: *Conceptio tua gaudium annuntiavit univerſo mundo.* quod non verificaretur, ſi fuiſſet maculata. *Ratio.* 8.
20. Similiter canit: *Ut Conceptionis ejus votiva Solennitas pacis tribuat incrementum.* Sed nec hoc verum eſſet. Ergo. *Ratio* 14.
21. Item canit: *Exaltata eſt Sancta Dei Genitrix, ſuper Choros Angelorum, ad Cœleſtia Regna.* Ergo ſicut in Cœlis, ſic & in terris, ſuper omnes alios fuit exaltata, nempe per immaculatam Conceptionem. *Ratio* 54.
22. Prætereà in Eccleſiâ de peccatis Feſtum non agitur: cùm ergo agatur Feſtum Conceptionis, ſupponitur, eam fuiſſe ſine peccato. *Ratio* 19.
23. Hinc eſt, quod rariſſimè celebrentur Beatorum Natales; quia nempe tunc præſumuntur in peccato fuiſſe. Ergo cùm Eccleſia celebret non tantùm Nativitatem, ſed & Conceptionem Mariæ, ſequitur, utramque peccato caruiſſe. *Ratio* 44.
24. Licèt autem celebretur Joannis Nativitas, non tamen celebratur Conceptio; quia hic in Nativitate fuit Sanctus, non in Conceptione. Cùm ergo utraq; in Eccleſiâ celebretur Mariæ Feſtivitas, utraque Sancta dicenda eſt. *Ratio* 45.
25. Verùm Theologos audiamus! qui ex eo, quòd Maria *Tota pulchra* in Script. dicatur, concludunt, nunquam ab illâ commiſſum peccatum veniale. multò minùs ergo originale. *Ratio* 7.

26. Jux-

26. Juxta illos enim, quidquid erat uniendum, vel terminandum hypostaticè à Personalitate Verbi, debuit fuisse Sanctum. Atqui: Ergo. *Ratio 3.*

27. Et omne beatificandum per meritum Christi, ex prædestinatione Divinâ, est gratificandum gratiâ, gratum faciente, per idem meritum. Atqui. Ergo. *Ratio 73.*

28. Hinc si non de condigno, saltem dicenda erit pura originaliter, de congruo. *Ratio 13.*

29. Ut eam innocentiam, quam Filius habuit à naturâ, Maria acceperit per gratiam. *Ratio 15.*

30 Præsertim, cùm Mariæ innocentia, ex præservatione, magnam attulerit excellentiam ipsi Deo. *Ratio 26.*

31. Econtrà culpa Matris maximam ipsi intulisset ignominiam. *Ratio 20.*

32. Sicut enim, habitâ optione, Filius quisque Parentes sibi nobiliores, ac decentiores eligeret, sic multòmagis Deus ipse decentissimam, ac innocentissimam Matrem. *Ratio 74.*

33. Cùm viles natales Matris alicui Principi valdè sint erubescendi. *Ratio 87.*

34. Præterea Christus, ut reconciliator perfectissimus, debuit saltem secundùm unum individuum, perfectissimo modo reconciliare. *Ratio 21.*

35. Et tanquam perfectissimus artifex, debuit utique, in subjecto perfectissimo, quale Maria fuit, opus perfectissimum exercere. *Ratio 35.*

36. Apparet insuper ex eo vel maximè sapientia artificis, si ex materiâ imperfectâ producat opus perfectum: adeoque ex immaculatâ Conceptione Mariæ, secundùm Adamum consideratæ, probatur summa Dei Sapientia. *Ratio 79.*

37. Ut meritò Maria specialiter laudet, ac magnificet Deum; quia *Opus laudat suum artificem.* *Ratio 100.*

38. Et nonnè Redemptionis opus est æquè excellens, ac opus Creationis? si ergo ibi fuit creata natura protoparentum sine peccato in gratiâ; etiam hic saltem aliqua creatura debuit præservativè redimi, sine peccato, in gratiâ. *Ratio 41.*

39. Ut proinde, sicut Adami & Evæ fuit pura productio, sic Mariæ fuerit pura Conceptio. *Ratio 62.*

40. Cùm Christi origo tantæ utique perfectionis fuerit, quantæ fuit origo Adami, qui processit è terrâ, nullo adhuc peccato infectâ. *Ratio 25.*

41. Nec enim ipse nasci potuisset in justitiâ originali, nisi à Matre habente justitiam originalem. *Ratio 61.*

42. Caruit igitur Maria tam corporali corruptione, quàm corruptione animæ; adeoque fuit sine peccato, cujus utraque corruptio est effectus. *Ratio 23.*

43. Ubi nimirùm omnis effectus causæ deest, etiam causa ipsa deesse censetur. Atqui. Ergo. *Ratio 43.*

44. Insuper, nonnè Filius est tantæ Sapientiæ ac potentiæ, in eligendo sibi Matrem in terris, quantæ Pater in producendo quoad intrà coæqualè sibi Verbum? Sed hic non potuit producere, nisi Verbum sibi gratum, & expers corruptionis. Ergo. *Ratio 63.*

45. Potuit igitur Deus, & voluit Mariam præservare. *Ratio 34.*

46. Et tanquam summum bonum, sui communicativum, eam boni immunitatis suæ reddere participem. *Ratio 51.*

47. Si enim, juxta Proverbium, *Amicus est alter ego*, Maria certè, suo modo, nempe quoad immunitatem à peccato, alter Filius. *Ratio 98.*

48. Tali namquè amicitiæ speciali, qualis fuit inter Christum, & Matrem ejus, repugnabat omnì modo macula originalis. *Ratio 42.*

49. In hac ergo præservatione Matris, Dei Filius deceptore diabolo longè fuit potentior, ac sapientior. *Ratio 24.*

50. Verbo, Mariæ immaculata Conceptio, utpotè antecedens omnia reliqua creata in Decreto Divino, antecedit etiam ipsum peccatum. *Ratio 38.*

51. Hoc dicunt non Theologi tantùm, sed & integræ Provinciæ, Religiones, Universitates, Populi, &c. Atqui *Vox populi vox Dei.* Ergo. *Ratio 12.*

52. Nec desunt miracula plurima, quæ utique non patrantur, pro asserendâ falsitate. *Ratio 10.*

53. Quod si, juxtà Canonistas, Episcopus Canonicè electus & confirmatus, ante actualem consecrationem jam gaudet eâdem jurisdictione & privilegijs, quibus gaudet actu consecratus, Maria certè, quamprimùm fuit electa in Matrem Dei, nempe ab æterno, gavisa est privilegio exemptionis. *Ratio 96.*

54. Privilegia verò perpetuâ firmitate constare debent. Ergo & dictum Mariæ privilegium. *Ratio 81.*

55. Quòd si non assumenda in Abbatissam illa, quæ non est Virgo, licèt etiam fuerit violenter corrupta; quomodò Maria assumenda in Reginam Sanctorum omnium, si fuerit aliquandò peccatrix? *Ratio 82.*

56. Et quæ Regina Angelorum constituenda, quomodò deterior Angelis habenda, qui fuerunt creati in gratia? *Ratio 30.*

57. Possessor ergo malæ fidei ullo tempore non præscribit, qualis esset Diabolus, respectu Mariæ. *Ratio 58.*

58. Cùm plures eandem rem in solidum possidere non possint. v. g. Deus, & diabolus. *Ratio 33.*

59. Et si sponsalia cum infideli ipso facto sunt irrita, irrita etiam fuisset Mariæ cum Spiritu S. desponsatio, si per peccatum infidelis inventa fuisset. *Ratio 77.*

60. Sponsa enim non debet carere amicitiâ Sponsi. Ergo nec Maria ad momentum. *Ratio 57.*

61. Imò Sponsa, relicto proprio, assumit nomen Sponsi. Ergo Maria relicto Protoparentis nomine, nomen Spiritûs Sancti purissimi. *Ratio 80.*

62. Sicque ratum Maria habere non potest, quod ipsius nomine non est gestum. *Ratio 9.*

63. Præsertim, cùm semel malus semper præsumatur esse malus. *Ratio 29.*

64. Et semel deprehensus, centiès reus habeatur. *Ratio 46.*

65. Nec certè Jura Civilia aliud docent; ut enim Christus ipse pronunciavit: *Reddenda sunt Cæsari, quæ sunt Cæsaris.* Ergo Mater supremi Cæsaris nunquàm alterius. *Ratio 56.*

66. Et sanè, si Senatores, Præfecti, & alij in dignitatibus constituti, ducere non debent ancillas, vel alias obscuras mulieres, illa quam Spiritus S. sibi desponsavit, obscura minimè dicenda erit. *Ratio 91.*

67. Si enim adstantes lateri Principis, Illustres dicuntur, juxta illud: *Quos lateris nostri decor illustrat*, multò illustrior Regina Mater, quæ astitit à dextris, in vestitu deaurato. *Ratio 55.*

68. Melior nimirùm debet esse conditio Reginæ, quàm servi. *Ratio 31.*

69. Imò Princeps eadem privilegia Augustæ concedit, quæ ipse habet. *Ratio 37.*

70. Nec annectuntur tributa, & pensiones beneficijs Filio Principis concessis. Atqui B. Virgo est *Filia Principis.* Ergo. *Ratio 85.*

71. Nec Jura posteriora unquam possunt derogare prioribus, nisi in casibus à Jure expressis. Atqui. Ergo. *Ratio 95.*

72. Aliquo etiam concesso, omnia intelliguntur concessa, sine quibus eo commodè uti non possumus. Ergo concessâ Maternitate, hoc ipso Mariæ concessa est immunitas à labe. *Ratio 92.*

73. Præsertim, cùm beneficium, & indultum Principis sit latissimè interpretandum. *Ratio 69.*

74. Insuper Mater, ac Proles eodem privilegio gaudeant. *Ratio 4.*

75. Deinde iniquissimum sit, Patrem vel Matrem egere, cujus Filius in facultatibus est. *Ratio 6.*

76. Benefacientibus enim nobis benefacere debemus; nam beneficij receptor, qualis est Filius, naturaliter obligatur. *Ratio 90.*

77. Sicut enim (teste Aristotele) nemo est, qui habeat super aliquos talem obligationem, qualem habent Parentes superfilios: sic vicissim obligantur Filij, illis subvenire, secundùm totum suum esse, & omnes vires, quod Mariæ Filius fecit. *Ratio 75.*

78. Imò Aristoteles putat, honorem parentibus, quasi Dijs, exhibendum esse; quia filij æquivalens præstare non possunt. *Ratio 84.*

79. Et nonnè Jura pronuntiant, vestes reliquendas esse debitori? cùm ergo Maria sit quasi vestis Christi, qui ex ipsâ carnem assumens, *habitu inventus ut homo*, nostra in se debita suscepit, etiam Maria illi relinquenda erit. *Ratio 50.*

80. Fœminas item in dote protegendas esse, Jura volunt. & quid aliud est præservatio, quam dos Mariæ à Spiritu Sancto accepta? *Ratio 18.*

81. Prætereà, ut quis possit reconciliatorem agere inter duos litigantes, oportet utique, ut utriusque partis sit bonus amicus. Sed B. Virgo est constituta mediatrix inter Deum, & peccatorem. Ergo. *Ratio 16.*

82. Si deinde ad quem spectat onus, & emolumentum spectare debet: cui majus emolumentum ex Redemptione competit, quàm Mariæ, quæ sub Cruce stans, maximum exinde onus tulit? *Ratio 86.*

83. Econtra nullus debet ex dolo suo, cui debetur pœna, lucrum reportare, qualis fuit diabolus, dolosè hominem circumveniens. *Ratio 49.*

84. Cæterùm Beatius est magìs dare, quàm accipere. Sed si Maria fuisset in maculâ concepta, plus dedisset Filio, quàm ab eo accepisset. Ergo &c. *Ratio 89.*

85. Nec tamen præmium primum alteri de jure competit, quàm cujus compositio, præ reliquis, caruit omnî errore. Ergo nec B. Virgo accepisset præmium primum, ac præcipuum, Maternitatis, nisi caruisset omnî labe. *Ratio 47.*

86. Quod si spurius legitimatus similis in Jure dicitur ægro, curato à vulnere, cujus semper aliqua manet cicatrix, certè etiam remaneret Mariæ cicatrix: fuisse aliquando peccatricem. *Ratio 66.*

87. Concludunt ergo Jura, actore non probante, reum absolvi; affirmanti enim incumbere probationem, non neganti: adeoque manet immaculata Conceptio in suâ possessione. *Ratio 93.*

88. Suffragatur etiam huic doctrinæ Medicina, dum ait, ut pristinum temperamentum corporis evocetur, & restituatur, applicandam esse medicinam, quæ illi omninò similis sit. Ergo B. Virgo, quæ unà cum Christo, tanquam medicina primi temperamenti, nempe gratiæ, erat constituta, debebat esse similis primo homini, ante peccatum. *Ratio 76.*

89. Dicitur item in Proverbio, *Principijs obsta, serò Medicina paratur.* Ergo perfectissimus Medicus, Christus, principijs maculosis in Mariâ obsistere voluit. *Ratio 99.*

90. Favet etiam Philosophia, dum dicit: Bonum ex integrâ causâ, malum exquolibet defectu. Ergo ne Maria dicatur mala, omnî momento absque labe dicenda est. *Ratio 60.*

91. Item causa non est deterior suo effectu. Ergo nec Maria Mater, quoad immunitatem, Christo Filio. *Ratio 2.*

92. Cùm locus communiter sit æqualis locato. *Ratio 70.*

93. Et forma munda, ac pura non possit educi, nisi

nisi à subjecto mundo, & puro. *Ratio 22.*

94. Insuper relativa sunt simul naturâ, & cognitione. Sed ratio Filiationis, & Maternitatis, in Christo, & Mariâ, sunt suo modo correlativa. Ergo &c. *Ratio 88.*

95. Sic etiam propinqua magis participant de Principio. Quis autem propinquior Christo, quàm Maria? *Ratio 72.*

96. Præsertim, cùm Maria plus fuerit à Deo amata, quàm omnes reliquæ creaturæ, atque adeò, cùm amare sit velle bonum, plus ei bonum voluerit, & actu contulerit Deus, quàm omnibus alijs. *Ratio 1.*

97. Constat præterea, duo perfectè, & privativè contraria, non posse verificari in eodem subjecto. Ergo nec in Mariâ destinata Maternitas Christi, & peccatum. *Ratio 64.*

98. Qui enim vult finem, vult etiam media conducentia ad finem. Ergo qui voluit Mariam Matrem, voluit hoc ipso immaculatam. *Ratio 67.*

99. Tandem propter quod unumquodque tale, illud magis tale. Sed ob Mariam plurimi à peccatorum periculis liberati. Ergo magis illa. *Ratio 68.*

100. Optimum denique, pro Conclusione, est Argumentum, deductum ex evidentibus absurdis, quorum non esset numerus, si Maria diceretur in originali peccato concepta. *Ratio 53.*

INDEX IV.

Historiarum, Revelationum, Miraculorum, Mariam sine labe conceptam persuadentium.

1. S. *Nicolaus* Myræ Episcopus, Elsino Abbati, in maris periculo constituto, auxilium hac conditione offert, si velit imposterùm celebrare Festum Conceptionis, aliosque ad idem cohortari. *Historia 1.*

2. *S. Anselmus* Archi-Episc. Cantuar. Ord. S. Ben. intellecto Elsini miraculo, primus introducit in suo Archi-Episcopatu celebrationem Festi hujus, successivè à totâ Ecclesiâ receptam. *Historia 2.*

3. *S Bernardus* Abbas Clarevall. apparet post mortem cuidam Ordinis sui Religioso, totus luce circumfusus, unico tamen nigro punctulo in pectore notatus, rationem manifestans, eò quòd nimirùm per modicissimum aliquando tempus putârit, B. Virginem in maculâ conceptam. *Historia 65.*

4. *S. Thomas Aquinas* apparet Faustino, Paduano Episcopo, eique suam explicat sententiam, in favorem immaculatæ Conceptionis. *Historia 50.*

5. *S. Ildephonsus* Archi-Episc. Toletanus, Ord. S. Bened. unus è præcipuis immaculatæ Conceptionis cultoribus, testimonium à S. Leocadiâ è tumulo accipit, eique à B. Virgine casula candida offertur. *Historia 46.*

6. *B. Guidisalvus* ibidem Archi-Episcopus, communiter Mariæ Capellanus vocatus, in Festo Conceptionis Missam dicturus, ab eâdem similem casulam accipit, ac plura de immaculatæ Conceptionis veritate, eâ revelante, intelligit. *Historia 74.*

7. *S. Joannes Damascenus*, Ord. S. Bened. amputatam sibi dexteram miraculosè recipit à Mariâ, cujus immaculatæ Conceptionis cultor extitit eximius. *Historia 38.*

8. *S. Dominicus* suam de Conceptione doctrinam, contra Albigenses, flammis committit, sed illæsam retrahit, Propositionibus Albigensium consumptis. *Historia 23.*

9. *S. Bernardinus Senensis* apparet duobus Patribus sui Ordinis, Senis in Bibliothecâ parvulâ, opera ejusdem Sancti de immaculatâ Conceptione lustrantibus, eorumque studium approbat. *Historia 97.*

10. *B. Joannes* à *Cruce*, Ord. Carmelit. exhibet post mortem in membris suis imaginem pulcherrimam immaculatæ Conceptionis. *Historia 89.*

11. *B. Paschalis*, Ord. S. Francisc. Frater Laicus, singulariter immaculatæ Conceptioni devotus, in annuo ejusdem Festo communiter in extasin raptus, Mariæ colloquitur. *Historia 52.*

12. *Joannes Anachoreta*, candelam coram immaculatæ Conceptionis imagine accendere solitus, eam post plures etiam peregrinationis suæ Menses inextinctam reperit. *Historia 64.*

13. *B. Petrus Villarensis*, Ord. Cisterc. revelatâ sibi à B. V. Conceptionis Festivitate, in tali aliquando Festo ab ipsòmet Christo cum Mariâ desponsatur. *Historia 82.*

14. *B. Nicolaus Pratensis* summo studio laborat, ut Ordo Cœlestinorum celebret Octavam Conceptionis, B. Virgine beneplacitum suum per miraculum commonstrante. *Historia 14.*

15. *Duns Scotus*, Ord. S. Francisc. ducenta argumenta contra immaculatam Conceptionem Parisijs solus resolvit, marmoreâ B. V. statuâ ante

Disputationem miraculosè caput, inclinante. *Historia 58.*

16. *S. Birgittæ* apparet B. V. seque immaculatè conceptam profitetur. *Historia 55.*

17. *S. Hildegardi* ex Ordine S. Bened. Abbatissæ revelatur Cœlitùs Mariæ immaculata Conceptio. *Historia 94.*

18. *B. Beatrix à Sylva* instituit Ordinem de Conceptione. Perdit deinde Bullam Pontificiam in Mari, quam tamen miraculosè reperit suo in scrinio. *Historia 68.*

19. *B. Oringa Christiana* videt in extasi Christum luce vestitum, similiter B. Virginem, candidissimâ veste ornatam, revelatque ei Christus, agi hodie Festum immaculatæ Conceptionis. *Historia 84.*

20. *B. Joanna de Cruce*, Festum hoc solenniter agere solita, fruitur sæpiùs gratiosâ Beatæ Virginis apparitione, impetratque eâ mediante, Rosaria complura ab Angelo in Cœlum sublata, ab ipsâ SS. Trinitate benedici, sibique denuò ad cellam deferri. *Histor. 98.*

21. *B. Ursula Benincasa* honori immaculatæ Conceptionis Ecclesiam extruit: Festum annuum solennissimè celebrat: Musicam mirabiliter imperrat. *Historia 96.*

22. *Anna à S. Bartholomæo*, Ord. Carmel. in frequentibus tentationibus ab immaculatâ remedium quærit, quam sæpiùs apparentem habet, ac ad gaudia æterna invitantem. *Histor. 49.*

23. *Sixtus IV.* Pont. Max. tam ante, quàm in Pontificatu, in Laudibus, ac Vesperis, commemorationem immaculatæ Conceptionis, per modum suffragij, adjungit. *Historia 17.*

24. *Ejus Diplomate* Madritum adventante, Lampas coram immaculatæ Conceptionis Imagine noctu accendi solita, claro die, sponte suâ ardere incipit, aquâ olei locò fomentum suppeditante. *Historia 42.*

25. *Philippus III.* Hispaniæ Rex, & Margaretha Regina uxor, mirè se devotos exhibent, erga illibatam Conceptionem. *Historia 4.*

26. *Ferdinandus III.* Hispaniarum Rex, & Isabella Regia uxor, voto Mariæ immaculatæ facto, Urbem Granatensem, antehàc inexpugnabilem, Mauris expulsis, in suam potestatem redigunt. *Historia 61.*

27. *Joannes II.* Rex Arragoniæ, consentiente Clero, prohibet, ne suo in Regno doceatur, Mariam in maculâ fuisse conceptam. unde etiam pijssimè è vivis excedit. *Historia 37.*

28. *Regius in Hungariâ Princeps*, cùm contrà votum Virgini immaculatæ factum, terrenæ se sponsæ desponsâsset, à B. V. increpatus, relictâ mox sponsâ, Religionem ingressus Aglarienſis paullò post in Friuliâ Episcopus proclamatur. *Historia 40.*

29. *Franciscus Ximenius*, Archi-Episcopus Toletanus, Toleti ac Compluti splendidum extruit, ac fundat Hospitale, sub Titulo Conceptionis immaculatæ, Confraternitate pro juvandis paupertibus adjunctâ. *Historia 69.*

30. *Hispalenses* erga immaculatam Conceptionem devotissimi, telam pretiosam, ex ærario publico comparatam, eidem offerunt. *Histor. 30.*

31. *Hispani* à Batavis obsessi, repertâ casu Conceptionis Imagine, eam pro signo præferunt, hostesque in fugam agunt, apparente ipsis eâdem B. Virgine. *Historia 70.*

32. *Alphonso Rodericio* apparet B. V. eique manifestat, unam ex præcipuis causis institutæ Societatis JEsu fuisse, ut defenderet immaculatam Conceptionem. *Historia 81.*

33. *P. Franciscus Suarez* fusè scribens pro immaculatâ Conceptione, laudatur ab ipsâmet B. V. ejusque studium ac doctrina approbatur. *Historia 20.*

34. *Moniali* devotæ apparet Beatissima Angelorum Regina, eique revelat, Conceptioni suæ tria Cherubinorum millia interfuisse. *Historia 51.*

35. *Alteri Religiosæ Virgini* revelat Christus, celebrari ab Angelis, annis singulis, in Cœlo hanc Matris suæ Festivitatem, eosque, qui in terris idem facturi essent, veniam delictorum, & vitam æternam obtenturos. *Historia 57.*

36. *Alia Virgo* à Mariâ instruitur, quomodò per *Ave Maria* ejus immaculatam Conceptionem honorare possit. *Historia 15.*

37. *Marianus Cliens* edocetur, quomodò B. Annam utiliter possit invocare, ob partum nimirùm purissimæ suæ Filiæ. *Historia 35.*

38. *Joannes Ximenius* S. J. Laicus ex immaculatæ Conceptionis Imagine intelligit, quantæ sit utilitatis, orare pro animabus purgatorij. *Historia 36.*

39. *Puerulus* 13. *Mensium* 4. Versus in honorem Conceptionis immaculatæ distinctissimè pronuntiat. *Historia 95.*

40. *Dæmon* conjuratus, quid de Mariæ Conceptione sentiendum? ex obsessâ nil aliud respondet, quàm: *sine maculâ, sine maculâ, sine maculâ. Historia 31.*

41. *Alius obsessus* penitùs illitteratus, eloquentissimo sermone latino, in immaculatæ Conceptionis laudem perorat. *Historia 92.*

42. *Antonius de Guero*, Congregationis S. Philippi Nerij, reperit Lilium è spinis progerminans, figuramque immaculatæ Virginis expressè in radice repræsentans. *Historia 66.*

43. *In Trunco* dissecto reperiuntur verba hæc Hispanica: *Maria concepida sin peccato. Historia 83.*

44. *Picta Conceptæ Virginis Imago*, Sozopoli in Pisidiâ, miraculosam unguenti, seu olei, scaturiginem è manu effundit. *Historia 80.*

45. *Alia Conceptionis Imago* Lugduni ab hæretico hastâ petita, copiosum ex accepto vulnere sanguinem profundit. *Historia 86.*

46. *Papyracea Conceptionis Imago* in ardentem fornacem injecta, tamdiù manet inconsumpta, donec ab Episcopo extrahatur, paucis tantùm locis rubescentibus. *Historia 85.*

47. *Duaci* exorto magno incendio, & P.P. Franciſca-

ciscanorum tam Monasterio, quàm Templo conflagrante, sola Conceptionis Imago remanet illæsa. *Historia 45.*

48. *Similiter*, cùm Abroxanum Eremitorium à B. Petro Regalato, Ord. Min. ædificatum, unà cum Ecclesiâ igne consumeretur, flamma omnia reliqua depascens, solam præterit SS. Evchariſtiam, & Imaginem Conceptionis. *Historia 90.*

49. *Congesta ligna*, aliaque materialia pro ædificandâ proximè Conceptionis Ecclesiâ, ab imminentibus flammis miraculosè præservantur. *Historia 79.*

50. *Frater Laicus*, Deiparæ immaculatæ defensor, in medio ignis illæsus persistit. *Historia 11.*

51. *Duæ diversorum Ordinum Tertiariæ*, dum veritatem immaculatæ Conceptionis per ignem probaturæ, flammas subeunt, una absumitur, illæsâ alterâ permanente. *Historia 72.*

52. *Pictor*, Mariæ conceptæ imaginem speciosissimè, dæmonis econtrà turpissimè depingens, dejectis à diabolo tabulis, ab eâdem B. V. Imagine miraculosè retinetur, ne cadat. *Historia 34.*

53. *Dæmon* servum agens Nobilis cujusdam, nocere Hero suo non potest, ob quotidianam precatiunculam, in honorem immaculatæ Conceptionis. *Historia 54.*

54. *Joannes Berckmann*, ob singularem immaculatæ Conceptionis cultum, per omnem vitam ab impuris cogitationibus, stimulisq; carnalibus liber permanet. *Historia 27.*

55. *Luxuriosus* à Confessario suo emendatur, impositâ recitatione Officij immaculatæ Conceptionis. *Historia 29.*

56. *Puella honesta* in proximo amittendæ Virginitatis periculo constituta, impurum amatorem, monstratâ immaculatæ Conceptionis effigie, à proposito absterret. *Historia 7.*

57. *Naves* immaculatæ Conceptionis Imagine signatæ, reliquis naufragio sepultis feliciter appellunt. *Historia 24.*

58. *Mulier Cantuarienſis* à præsentissimo tam Maris, quàm partûs periculo liberatur, ad invocationem Virginis immaculatæ. *Historia 32.*

59. *Uxor* à marito severissimè habita, tantum ab illibatâ Deiparâ efficit, ut miraculosè tandem corrigatur, & paullò post beato fine decedat. *Historia 91.*

60. *Bernardinus de Bustis* litteras à Rege Hispaniæ ad Papam directas casu amittit, benignam tamen ab eodem audientiam obtinet, imò ipsas litteras, voto Mariæ immaculatæ facto, in tempore recipit, ac exhibet. *Historia 10.*

61. *Mediolanenses*, voto facto, celebrandi annuum Festum Conceptionis (uti & alij complurium Civitatum incolæ) à pestiferâ lue quantocyùs absolvuntur. *Historia 63.*

62. *Concilio Basileensi* immaculatam Conceptionem statuente, Pestis ibidem desinit. *Historia 100.*

63. *Civis Medoëtia*, morboso ulcere infectus, invocatâ per immaculatam Conceptionem Virginem, sanitati restituitur. *Historia 22.*

64. *Franc. Mastrillus*, Soc. J. cùm in erigendo immaculatæ Conceptionis Pegmate occupatus, malleo caput ejus graviter vulnerante, in extremum vitæ discrimen deveniret, mediante tamen eâdem misericordiæ Matre, & S. Xaverio, cereum illi, ac baculum offerente, sanitati redditur. *Historia 76.*

65. *Vir* in itinere, unà cum equo, in præcipitium dejectus, ad implorationem immaculatè conceptæ Deiparæ, illæsus ascendit. *Historia 6.*

66. *Puerulus Pergamensis* 4. annorum, è solario delapsus, matre Mariam per mysterium immaculatæ Conceptionis suæ invocante, vivus, ac incolumis reperitur. *Historia 59.*

67. *Vindictam de inimico sumpturus*, eumque jam occisurus, ad Mariam casu se reflectit, dumque immaculatam ejus Conceptionem mente revolvit, gladio interim miraculosè in vaginâ retorto, ab executione retinetur. *Historia 93.*

68. *Mater* observans filium suum furibundum, super districtum gladium procidentem, orando B. Virginem, per mysterium immaculatæ suæ Conceptionis, tantum efficit, ut gladius (licèt omnia filij vestimenta, ad nudam usque carnem penetrâsset) mollissimæ instar ceræ effectus, nullam corpori inferat læsionem. *Historia 41.*

69. *Sacerdos* Nortmannus malè mortuus, jamque damnandus, ob exiguam quotidianam devotionem, vitæ Mariâ intercedente redditur, eâ conditione, ut annuum Conceptionis Festum diligenter peragat, aliosque ad sequelam commoneat. *Historia 3.*

70. *Præbendarius in Galliâ*, cùm Fluvium trajecturus, ob grave commissum scelus, à dæmonibus submergeretur, jamque ad tartara abripiendus esset, ope Virginis, cujus tum invitatorium: *Ave Maria, &c.* orabat, eâ è dæmonum manibus conditione eripitur, ut Festa Mariana, præsertim Conceptionis, Sanctiùs imposterùm peragat. *Historia 19.*

71. *Canonicus in Catalonia*, ab inimicò interfectus, vitæ per 4. horas redditur, ut nimirùm revocaret, quæ hactenùs contra immaculatam Conceptionem docuerat. *Historia 94.*

72. *Rappaciolus* S. R. E. Cardinalis, oblatâ medicinæ locò schædulâ, hæc verba continente: *In Conceptione tuâ Virgo imaculata fuisti, &c.* à strangurià miraculosè liberatur. *Historia 47.*

73. *Monialis Cappucina* calculo laborans idem beneficium obtinet; vix enim chartam deglutit, cum inscriptione: *Immaculata Conceptio S. Genitricis Dei Mariæ*, confestim sanitati redditur; binis calculis eidem schædulæ involutis, è corpore prodeuntibus. *Historia 71.*

74. *Bincheneta* Ord. Cisterc. Abbatissa, periculosâ Febri, capitisque dolore dirè cruciata, virtute imaginis cujusdam immaculatæ Conceptionis, casu in infirmariâ repositæ, ex integrò restituitur. *Historia 69.*

75. *P. Jacobus Laynez*, S. J. in Concilio Tridenti-

no Febri laborans, prolixam tamen Panegyrin in honorem imaculatæ Conceptionis perorans, à Febri liberatur. *Historia 75.*

76. *Bernardus Veneges*, Mariæ conceptæ devotissimus, cùm diu surdus extitisset, in ipsâ Conceptionis Vigiliâ auditum recipit. *Historia 78.*

77. *Nobilis Mediolanensis* Mariæ immaculatæ addictissimus, cùm infirmus à Sacerdote quodam visitaretur negante pertinaciter illibatam Conceptionem, signum à Deo impetrat, ac confestim sanatur, morbo adversarium tamdiù corripiente, donec sententiam mutet. *Historia 67.*

78. *Thomas de Bohemiâ*, Ord. S. Franc. desiccatâ periculosè tibiâ, omniq́ue vigore destitutâ, mirè curatur, quamprimùm (cum maximâ quidem difficultate) Missam dixit, in honorem immaculatæ Virginis. *Historia 88.*

79. *Alexander Alensis*, calamum contra immaculatam Conceptionem stricturus, mox gravi morbo corripitur: voto tamen mutandæ sententiæ facto, feliciter reconvalescit. *Historia 77.*

80. *Joannes à Viterbio* celebris in Italiâ Concionator, pari voto mediante, à suâ infirmitate liberatur. *Historia 87.*

81. *Infirmus Mediolanensis*, voto facto, affigendi ad portam domûs suæ certam Tabulam cum Authoritatibus, & picturâ de immaculatâ Conceptione, sanitatem recipit. *Historia 21.*

82. *Matrona* in Civitate Laude, dum vovet, immaculatæ Conceptionis Mysterium se magnâ devotione sæpiùs contemplaturam, à gravi infirmitate eripitur. *Historia 16.*

83. *Catharina Kamerhoberin* Ord. S. Franc. Mendicantium soror Monachij, ex repræsentatione Imaginis immaculatæ, licèt nunquam antehac sibi visæ, vel notæ, à maximo amborum genuum dolore liberatur. *Historia 8.*

84. *Petrus de la Vega* Episcopus Carthaginensis, dum Processionem, in immaculatæ Conceptionis honorem institutam, perturbare, ac impedire nititur, nocte sequenti subitaneâ morte extinguitur. *Historia 33.*

85. *Petrus Antonius de Bernardis*, Notarius Mediolanensis, Conceptionis immaculatæ per complures annos osor acerrimus, somnio terretur, ac demùm miraculosè emendatur. *Historia 53.*

86. *Religiosus* Mantuanus, eradens è Calendario Festum immaculatæ Conceptionis, primùm elinguis redditur, deinde post modicum è vivis excedit. *Historia 44.*

87. *Mortuum se simulans*, ad demonstrandam, ficto miraculo, Mariam in labe conceptam, verè mortuus reperitur. *Historia 28.*

88. *Rector studiorum* Tolosæ, Romæ publicas rationes suæ contra immaculatam Conceptionem sententiæ daturus, constitutâ Disputationis horâ, in cubiculo mortuus invenitur. *Historia 9.*

89. *Professor* in Angliâ, impugnaturus publicè institutionem Festi Conceptionis, nocte præcedente, gravissimis doloribus corripitur; qua propter mutatâ confestim sententiâ, pulcherrimam in laudes immaculatæ Panegyrin, mane sequenti, perorat. *Historia 43.*

90. *Lectori Mantuano* immaculatam Conceptionẽ publicè explosuro, verba adeò in ore invertũtur, ut aliam proponere Thesin non possit, quàm quòd Maria fuerit concepta sine peccato. *Hist. 26.*

91. *Concionator* Hispanus, cùm communem inchoandi formulam: *Laudetur Immaculata Conceptio B. V.* studiosè omisisset, eò quòd huic Mysterio contrarius esset, in numo, quẽ paullò ante dono acceperat, eadem verba, miraculosè interim impressa, post Concionem observat. *Historia 73.*

92. *Alius* Parisijs contra imaculatam peroraturus, in visione nocturnâ à Gabriele jubente Deiparâ flagellatur, sicq́ue in ore sermo invertitur, ut pulcherrimum proximo mane sermonem in ejus honorem perorârit. *Historia 56.*

93. *Alius* Romæ æquè indignè de Mariæ Conceptione perorans, scandalum ingens præbet Suldani filio, Christianis proximè Sacris imbuendo, adeò, ut ægerrimè ferens, talia de Matre Christi à Sacerdotibus Christianis proponi, quæ nemo Turcarum de matre Mahometis auderet dicere, mutato mox proposito, dolente graviter summo Pontifice, qualis advenerat, in patriam sit reversus. *Historia. 12.*

94. *Alius* Firmis in Piceno, è pulpito calumniator, prorumpente è naribus copioso sanguine, cessare, & meliùs de Mariâ conceptâ sentire cogitur. *Historia 62.*

95. *Alius* eidem propositioni confirmandæ signum ab ipsâmet Deiparâ petens, confractâ inferiore Cathedræ parte, deorsùm ruendo, auditoribus fit ludibrio. *Historia 13.*

96. *Alius* in Castro Baculi, idem argumentum proponens, canis instar latrare incipit, corruente interim, magno cum fragore, lapideâ Deiparentis statuâ, super fores Ecclesiæ positâ. *Historia 48.*

97. *Alius*, peractâ Tolosæ, in idem Virginis præjudiciũ, Concione sacrificaturus, observat, statuam Virginis marmoream, faciem à se avertere, moxq́ue cæcitate in Altarĩ percussus, visum non recepit, donec votum fecerit revocandi. *Hist. 18.*

98. *Alius* linguam acuens contra immaculatam Conceptionem, cadit retrorsùm, linguæq́ue usum ad dies vitæ amittit.

99. *Alius* (quem Paulum dicunt, Doctorem Cracovienſem) Mariam originalis peccati participem constanter affirmans, finitâ Concione corruit, & expirat. *Historia 39.*

100. *Alius* denique, post peractam eodem modo Concionem, in medio Choro, spectantibus, ac contremiscentibus Confratribus, ab enormi lupo, velociter adventante, ac per medium populi penetrante, suffocatur. *Historia 5.*

IN·

INDEX V.

SYMBOLORUM, SIVE EMBLEMATUM.

Immaculatam Deiparæ Conceptionem adumbrantium.

cum Lemmate.

1. *Damas*, fruſtrà percuſſus: *Non nocet ictus.* Symb. 81.
2. *Agna*, reliquis in præceps euntib⁹: *Non ſequor una.* Symb. 97.
3. *Agnus*, ramo trahendus: *Dux mihi Virga.* Symb. 25.
4. *Alauda*, in altum evolans, *Laudat Alauda.* Symb. 57.
5. *Alea*, ſemper erecta: *Alea recta.* Symb. 89.
6. *Altare privilegiatum*, ubi Miſſa *Una beabit.* Symb. 88.
7. *Alveare*, continens in ſe *Nil niſi dulce.* Symb. 22.
8. *Anchora*, ſalus periclitantium: *Anchora ſervat.* Symb. 76.
9. *Aqua*, à Creatore ſuo *non maledicta.* Symb. 93.
10. *Aquilæ*, Jovis Avi, fulmina *nulla nocebunt.* Symb. 51.
11. *Arundo*, ventis frementibus, *neſcia frangi.* Symb. 16.
12. *Avis Paradiſiaca*, in aëre, *pulveris experſ.* Symb. 3.
13. *Aurora*, tenebras diſpellens, *lumina portat.* Symb. 9.
14. *Aurum*, cui, præ alijs metallis, *nulla rubigo.* Symb. 68.
15. *Baſiliſcus*, per ſpeculum necatus: *forma necavit.* Symb. 74.
16. *B.* proxima littera poſt A. *Proxima primæ.* Symb. 2.
17. *Bravium*, ex pluribus *præripit unus.* Symb. 75.
18. *Candela* ultima Matutini tenebroſi, *una refulget.* Symb. 92.
19. *Carbunculus*, radijs ſuis, *nocte refulget.* Symb. 7.
20. *Caſtanea* ſpinoſa; ſed *non niſi cortex.* Symb. 40.
21. *Cerva* Cæſaris intacta: *Cæſaris iſta.* Symb. 94.
22. *Cervus*, ad fontem properans, *appetit undas.* Symb. 50.
23. *Ciconia*, pro grato cibo *devorat anguem.* Symb. 27.
24. *Cithara*, ruptâ chordâ, inamæna: *deſtruit una.* Symb. 72.
25. *Cœlum* nocturnum, ſerenum: *Hinc procul umbræ.* Symb. 38.

cum Lemmate.

26. *Columba*, ſponſum ſequens: *Sponſa fidelis.* Symb. 77.
27. *Coralia*, ex aquis protracta, *firma rubeſcunt.* Symb. 90.
28. *Crux*, Mariæ præſidium: *In Cruce victrix.* Symb. 54.
29. *Cryſtallus*, umbra carens: *Umbra recedit.* Symb. 61.
30. *Cygnus*, undis inſidens, *non madefactus.* Symb. 34.
31. *Elephas*, telis petitus, *diſcutit haſtas.* Symb. 15.
32. *Elephas*, viſo alieno cruore, *ardet in iras.* Symb. 96.
33. *Faculæ* accenſæ flamma, ſemper *tendit in altum.* Symb. 62.
34. *Favus mellis*, Apum opus, *pungere neſcit.* Symb. 83.
35. *Gallus*, Diei prodromus, *læta reportat.* Symb. 14.
36. *Heliotropium*, ad Solẽ converſum, *ſemper ad iſtũ.* Symb. 63.
37. *Herculeſ* nunquam duos, Maria *tres necat una.* Symb. 28.
38. *Herculis Templum* muſca *nulla ſubintrat.* Symb. 42.
39. *Horologium Solare* inutile, ſi *deficit umbra.* Symb. 84.
40. *Hortus* elegans, porcis occluſus: *non penetrabunt.* Symb. 82.
41. *Ignis*, inter ſpinas: *hinc magis ardet.* Symb. 11.
42. *Labyrinthus*, quem ingredi *abnituna.* Symb. 48.
43. *Lampas* inextincta, quam *vitra tuentur.* Symb. 64.
44. *Laurus*, ab Apolline protecta, *fulmina ſpernit.* Symb. 10.
45. *Leo*, animalium Rex, *fræna recuſat.* Symb. 36.
46. *Leo*, Virgineo cantu territus: *Horreo cantum.* Symb. 26.
47. *Libri* editio II. correctior: *corrigit alter.* Symb. 8.
48. *Lilia*, inter alios flores, magis *candida præſtant.* Symb. 66.
49. *Locuſta*, à quâ, ad mortem uſq; *pungitur anguis.* Symb. 5.
50. *Lucidia* Avis, noctu *lumina præfert.* Symb. 49.

51. *Luna*

Index V. Symbolorum, ſive Emblematum.

cum Lemmate.

51. *Luna plena*, eſt *Æmula Solis.* Symb. 79.
52. *Luna*, latrantes canes audiens, *Non timet iſtos.* Symb. 20.
53. *Malum*, ſæpè fallax: *forma doloſa.* Symb. 47.
54. *Mare*, exoriente Sole, *Lumine plenum.* Symb. 23.
55. *Margarita* in conchyli *candida ſemper.* Symb. 19.
56. *Mollia* Tormentis objecta: *mollia frangunt.* Symb. 67.
57. *Navis piratica* proſcripta: *Pellitur illa.* Symb. 31.
58. *Nimbus*, infra montes: *Non timet imbres.* Symb. 13.
59. *Nix*, cujus eſt *candida origo.* Symb. 39.
60. *Nubecula*, maris amari *filia dulcis.* Symb. 73.
61. *Numerus* 1. mille nullis *prævalet unus.* Symb. 52.
62. *Nummus*, ab expreſsâ imagine habet *inde valorē.* Symb. 17.
63. *Oculus* delicatus, quem *parva moleſtant.* Symb. 99.
64. *Oliva*, cujus ſerpentem *enecat umbra.* Symb. 80.
65. *Palma* triumphalis *convenit uni.* Symb. 24.
66. *Pavo*, cujus inſpecto pede, *gloria ceſſat.* Symb. 71.
67. *Phœnix*, avis ex cineribus rediviva, *Unica viva.* Symb. 18.
68. *Polypus*, ſcopulo adhærens: *hæreo tutus.* Symb. 29.
69. *Primula Veris*, flos præcedens: *Primula Veris.* Symb. 69.
70. *Principium ſolenne* ſtudiorum: *A Jove cæptum.* Symb. 1.
71. *Præmium*, digniſſimo oblatum: *Præmia dignis.* Symb. 43.
72. *Pſittacus*, ſerpente aſtutior: *fallitur anguis.* Symb. 33.
73. *Puncta* extrema, lineæ rectæ, *devia nunquam.* Symb. 60.
74. *Pyramis*, ventis fortior, *undique firma.* Symb. 32.
75. *Reliquiæ Sanctorum* colendæ: *Oſſa colenda.* Symb. 98.

cum Lemmate.

76. *Rex* reijcit chartam maculatam. *Dedecet iſta.* Symb. 56.
77. *Roſa*, inter ſpinas exorta, *neſcia ſpinæ.* Symb. 21.
78. Sal, à putredine ſervans: *Putrida nunquam.* Symb. 59.
79. *Salamandræ* animali *non nocet ignis.* Symb. 30.
80. *Scintilla* parva ſæpè magnos *excitat ignes.* Symb. 37.
81. *Scopulus* marinus, procellis *fortior ipſe.* Symb. 87.
82. *Sirenum* cantus periculoſus. *Sperno periclum.* Symb. 6.
83. *Siſyphus*, ſaxum elevans. *fervor inanis.* Symb. 58.
84. *Solis* radius, cloacam penetrans, *tranſeo purus.* Symb. 95.
85. *Sol*, non læſus à ſagittâ, *deſpicit hoſtes.* Symb. 53.
86. *Sol*, repræſentatus in ſpeculo, *clarior inde.* Symb. 55.
87. *Stella* piſcis, inſtar ſtellæ, *ardet in undis.* Symb. 35.
88. *Structura*, feliciter abſoluta, *ſorte ſecundâ.* Symb. 100.
89. *Teſtudo* bina, quarum uni *conſonat illa.* Symb. 4.
90. *Tuba-Roſa*, miro *fragrat odore.* Symb. 41.
91. *Turtur*, ſine felle: *fel mihi nullum.* Symb. 45.
92. Vas, ſine rimâ, liquorem ſervans: *Neſcia rimæ.* Symb. 91.
93. *Vexilli* bellici, ſæpè trajecti, *gloria major.* Symb. 65.
94. *Vexilli* Romani litteræ *S.P.Q.R. Pura triumphat.* Symb. 70.
95. *Vinea*, circumdata ſpinis; *Spina tuetur.* Symb. 86.
96. *Vitis*, fulmine percuſſa, *nil valet iſta.* Symb. 78.
97. *Vitrum*, argento vivo infractum, *debile vincit.* Symb. 12.
98. *Umbella*, contra pluvias, *Protegit iſta.* Symb. 85.
99. *Uncornis*, cui alienus *diſplicet hoſpes.* Symb. 46.
100. *Urbs*, ab Arce protecta; *Protegit Urbem.* Symb. 44.

IN-

INDEX VI.

Antiquitatum, tum ex Hiſtorijs, tum è Fabulis petitarum, Immaculatæ MARIÆ Conceptioni applicatarum.

1. *Achilles*, à Thetide matre ſtygijs aquis immerſus, factus exinde invulnerabilis. *Antiquitas 4.*
2. *Æneas* Anchiſen Patrem à Trojano incendio liberat. *Antiquitas 11.*
3. *Alexander Magnus* Epheſum devaſtans, Templo Dianæ parcit, quia (ut ajebat) *Puritas deſtructioni non eſt obnoxia. Antiquitas 42.*
4. *Idem* Homeri Librum in aureâ arcâ aſſervat, dicens: *Folia hæc non aliam, quàm pretioſiſſimam thecam depoſcere. Antiquitas 59.*
5. *Idem* Urbis Leontopolitanæ fundamentis calcis locò, farinam candidiſſimam ſubijcit. *Antiquitas 38.*
6. *Idem* prohibet interfici Pavones, dicens: *In ijs reperiri compendium pulchri. Antiquitas 46*
7. *Idem* in elargiendis præmijs liberaliſſimus, dicebat: *alijs quidem ſatis eſſe modica accipere, ſibi autem ſatis non eſſe modica dare. Antiquitas 90.*
8. *Idem* cùm ad Apellis officinam diverteret, equus Regius adhinnire cœpit equo picto, cui inſidens Alexander repræſentabatur. *Antiquitas 55.*
9. *Alphonſus* Luſitaniæ Rex, ſcuto à Chriſto accepto, ac 5. SS. Vulneribus inſignito, hoſtes infideles in fugam agit. *Antiquitas 70.*
10. *Ancæus*, audiens Aprum in dilectam Vineam ſuam irrepſiſſe, opem laturus velociter accurrit, ubi tamen à ferâ apprehenſus dilaniatur. *Antiquitas 78.*
11. *Andromede* à Nymphis ſcopulo alligata, Balenæque devoranda expoſita, auxilio Perſei, monſtrum interficientis, liberatur, eidem copulatur, ac tandem ſtellis aſſociatur. *Antiquitas 43.*
12. *Anniceris*, expertiſſimus auriga, equos & currum 20. vicibus velociſſimè in gyrum agit, nè digitum quidem latum unquam ab orbitis diſcedens. *Antiquitas 86.*
13. *Anſeres*, canibus dormientibus vigilantes, & Capitolij Romani arcem ſtrepitu ſuo ab hoſtibus defendentes, cauſam præbent, Feſtivitatis annuæ Anſerum. *Antiquitas 77.*
14. *Apelles*, Parrhaſius, alijque perfecti pictores, non audent dicere: *Fecit*, ſed imperfecto contenti, *Faciebat* ſubſcribunt. *Antiquitas 20.*
15. *Apollo* Juvenis, Pythonem, ſerpentem nocentiſſimum interficit. Ad memoriam hujus Victoriæ fiunt annui ludi Apollinares. *Ant. 31.*
16. *Arabiæ Naves* quædam, ſine omni ferramento, ob Magnetis ibi copiosè creſcentis pericula. *Antiquitas 16.*
17. *Archimedes* punctum unicum extra mundum deſiderat, quo dato, totum facilè Orbem vellet commovere. *Antiquitas 50.*
18. *Ariobarzenes*, Cappadociæ Rex, Regno ſe ultrò abdicans, volenti nolenti Filio, ſibi dilectiſſimo, Diadema imponit. *Antiquitas 62.*
19. *Artemiſia* cataphracta Regina, in Græcorum exercitum ſola irruens, ingentem illis ſtragem infert. *Antiquitas 24.*
20. *Asdrubal* Carthaginenſium Dux, à Scipione Æmiliano devictus, ejusdemque uxor generoſa, malens in ignem ſe præcipitare, quàm captivam ſe tradere. *Antiquitas 30.*
21. *Atilius Regulus*, immanem Draconem, per frequentes ſilicum percuſſiones interimit. *Antiquitas 58.*
22. *Auſtreberta* Abbatiſſa, ad præveniendas nocte Matutinas miraculosè admonita, mortis periculum, ex Dormitorij conquaſſatione, ſibi ſuisque imminens evadit. *Antiquitas 9.*
23. *Bellerophon*, magno Numinum applauſu, ingentem Chimæram telo transfigit. *Antiq. 48.*
24. *Bellona* armata è Jovis cerebro proſiliens, caput Meduſæ ſerpentibus coronatum clypeo inſculptum gerit. *Antiquitas 54.*
25. *Cæſar Auguſtus*, Alexandriam devaſtaturus, conſpectâ ad portam Urbis inſcriptione: *Alexander me fecit*, eidem parcit. *Antiquitas 37.*
26. *Idem*, cùm 3. Soles in unum coëuntes Romæ cernerentur, Aſtrologorum judicio, intelligebatur, 3. Orbis partes in unam aliquandò Monarchiam redacturus. *Antiquitas 100.*
27. *Caligula* Imperator, pulchra ac rara omnia Romam inferri imperat. *Antiquitas 15.*
28. *Calliſto* in urſam mutata, cùm Arcas eam ſagittâ ferire vellet, à Jove in Cœlum translata, ac ſtellis adſcripta, nunquam occidit. *Antiquitas 79.*
29. *Cambyſes* Perſarum Rex, deſtructo Templo Jovis, mox punitur, exercitu integro ſub collapſis montibus ſepulto. *Antiquitas 88.*
30. *Caredus* Scotorum Rex, à ſtatuâ, telo venenoſo, in horto transfigitur. *Antiquitas 3.*
31. *Cleobis*, & *Beton* jugo juncti, genitricem ad templum deducunt. *Antiquitas 14.*
32. *Cloëlia* Virgo Romana, Fluvium generosè tranatat. *Antiquitas 6.*
33. *Colchorum Rex* magnam gerit curam, de cuſtodiendo in Templo Martis aureo Vellere. *Ant. 17.*
34. *Conſtantinus M.* Imperator, devictis hoſtibus, aureum Numiſma cudi imperat, cujus una pars laureatam ejus effigiem, altera labarum Crucis, cùm involuto in ſpiram contrito ſerpente repræſentaret. *Antiquitas 95.*
35. *Cretenſis Inſula* non nutrit animalia venenoſa;

quia magnus ibi exportus] Jupiter dicitur. *Antiquitas 13.*

36. *Cyrus* Perſarum Rex gratias agit præſumptuoſo militi, quòd magna petendo, occaſionem exercendæ liberalitatis præbuerit. *Antiq. 96.*

37. *Dianæ Templum* in Aſiâ dum ædificari cœpit, puella ſpecioſa fundamentis injecta. *Antiq. 2.*

38. *Eduardus* Britanniæ Rex pretioſa in Nuptijs ſuis inſtituit Torneamenta, cujus ſcuto inſcriptum: *In me omnia. Antiquitas 68.*

39. *Epaminondas* Athenienſium Dux, graviter in conflictu ſauciatus, majorem de ſcuto ſuo, quàm de ſeipſo, ſollicitudinem gerit. *Antiq. 99.*

40. *Filia* matrem in carcere detentam exerto ubere ſuſtentat, in cujus rei memoriam Ara pietatis in eodem loco extruitur. *Antiquitas 8.*

41. *Flandriâ* horrendo diluvio inundante, in colliculo tenellus reperitur infans, qui dulciter intereà dormiens, ſine ullo timore, ac moleſtiâ miraculosè eſt præſervatus. *Antiquitas 84.*

42. *Gabriela* ex aulâ Henrici IV. Galliarum Regis proſcripta, dum nova Regia Sponſa, Maria Florentina, eò deducitur. *Antiquitas 49.*

43. *S. Gregorius Magnus* prohiber Caſtorio Epiſcopo, conſecrare Eccleſiam, eò quòd in illo loco putridum cadaver nuperrimi defuncti jaceret. *Antiquitas 21.*

44. *Gualterius*, Marchio Grifeldenſis, cùm conjugem ſuam nudam domo proſcriberet, talia verba hæc protulit: *Nuda è domo patris egreſſa, nuda eò revertar, niſi quod indignum rear, ut hic uterus, in quo filij fuerunt, quos tu genuiſti, populo nudus appareat. Antiquitas 73.*

45. *Hector* ab Achille interfectus, ferisque objectus, à Venere oleo delinitur è roſis expreſſò, cujus odore feræ in fugam actæ, & corpus conſervatum eſt. *Antiquitas 66.*

46. *Hercules* ingentem Leonem jugulans, detractam pellem pro paludamento deportat. *Antiquitas 75.*

47. *Hiſpalenſes Nobiles* ob Aſſis condonati prærogativam, à plebeijs diſcernuntur. *Antiq. 25.*

48. *Hiſpanus Grandis*, jubente Rege, proditorem hoſpitio excipiens, eo abeunte Palatium deſtruit. *Antiquitas 18.*

49. *Horatius Coclites* integram Hetruſcorum aciem ſolus in Ponte Sublicio detinet. *Antiq. 98.*

50. *Hugolinus Girardeſcus*, ob fortunam nimiùm elatus, paullò poſt captivus in Turrim conijcitur, cujus clavi in flumen abjectâ, miſerè ipſi eſt pereundum. *Antiquitas 82.*

51. *Jaſon*, devictis Tauris, & ſopito Dracone, aureo Vellere potitur. *Antiquitas 32.*

52. *Indica quædam Arbor*, à ſerpentibus inſici in radice ſolita, expulſo per theriacam veneno, fœcundior redditur. *Antiquitas 83.*

53. *Julij Cæſaris* Conceptio à Diogene ex conſtellationibus obſervata, in ſigno Capricorni, & Piſcis, ab eodem declaratur. *Antiquitas 23.*

54. *Idem* torrentem tranatans, Commentarium propriâ manu ſcriptum ſollicitè ſalvat, ac minimè madefactum profert. *Antiquitas 1.*

55. *Idem* Vectorem ſuum, exortâ gravi tempeſtate timidum, his verbis corripit: *Nil metue! Cæſarem vehis, & fortunam ipſius. Antiquitas 67.*

56. *Leander*, ab Arcturo Rege, cui paullò ante venenum porrexerat, ad necem quæſitus, ad ſinum Agrippinæ Regiæ matris confugiens, aſylum invenit, ac veniam. *Antiquitas 76.*

57. *Lucius Manlius*, propter filium apud judices accuſatus, ab eodem filio generosè defenditur. *Antiquitas 10.*

58. *Marcius Coriolanus*, Romam vaſtaturus, occurrente propriâ matre placatur, obque ejus reverentiam, tam Urbi, quàm civibus parcit. *Antiquitas 41.*

59. *Marulla* Virgo integrum Turcarum exercitū ab Arce Coccinâ fortiter repellit. *Antiquit. 26.*

60. *Mediolanenſis Nobilis*, corruente vicinâ Turri, ac domum, ubi ille cum alijs pluribus convenerat, conquaſſante, priùs miraculosè evocatur, ſicque ſpecialiter ab hac ruinâ præſervatur. *Antiquitas 47.*

61. *Metellus* parentem ſuum in prælio captum, ac neci tradendum, calidiſſimis precibus, & lachrymis liberat. *Antiquitas 93.*

62. *Midas* à Baccho petens, ut omnia ſua in aurum vertantur, eo obtento, ne fame pereat, denuò petit, auream hanc gratiam ſibi auferri. *Antiquitas 91.*

63. *Navarræ Regij Conjuges* Adamantem pretioſiſſimum in annulo geſtant, cui Sol, Luna & ſtellæ inſculptæ erant, cum inſcriptione: *ſimul, & ſemper. Antiquitas 81.*

64. *Nicæas*, Conſul Athenienſis, Juvenem formoſum è carcere dimittit, eò quòd indignum judicaret, tam præſtantem formam in tetro carcere captivam detineri. *Antiquitas 65.*

65. *Novatianum Templum*, exorto Conſtantinopoli incendio, omnia devaſtante, ab igne illæſum ſervatur. *Antiquitas 36.*

66. *Nympha* cervos inſecuta, ingruentibus tenebris, periculo ſerpentum, bufonum &c. expoſita, à Phœbo, clariſſimam ſagittam illuc ejaculante, liberatur. *Antiquitas 72.*

67. *Nymphæa*, è paludibus procreſcens, clavam Herculis in radice repræſentat, cujus amore capta Nympha in hunc florem transmutata eſt. *Antiquitas 33.*

68. *Octavius Balbus*, mortem fugiens, audito, quòd Filius ſui locò ſit occidendus, ſponte revertitur, proque Filij ſalute mortem ſuſtinet. *Antiquitas 97.*

69. *Perſeus*, juſſu Palladis, Meduſam terrificam obtruncat. *Antiquitas 63.*

70. *Pherenica*, non obſtante lege, contra fœminas latâ, de non interveniendo ludis Olympicis, tamen ob Filij in ijsdem ludis dexteritatem admittitur. *Antiquitas 40.*

71. *Philippus Bonus*, Burgundiæ Dux, Matronæ elegantis ſtatuam, à Leone cuſtoditam, hoſpitibus ſui exhibet, cum hac Epigraphe: *Nemo meam Dominam contingat! Antiquitas 7.*

72. *Pindari* domus ſola, in deſtructione Civita-

tis Thebanæ, juſſu Alexandri M. reſervatur. *Antiquitas 22.*

73. *Plato* diſcipulos ſuos, mediante ſpeculo, ad omnes bonos mores comparandos inſtruit. *Antiquitas 74.*

74. *Idem*, juxtà Legem Æginenſium, morti tradendus abſolvitur, eò quòd hæc Lex tantùm pro hominibus, non pro Philoſophis, qui mediæ eſſent inter Deum & homines naturæ, lata eſſet. *Antiquitas 87.*

75. *Pompeius Atticus* gloriatur, ſe nunquam cum Matre in gratiam redijſſe. *Antiquitas 29.*

76. *Protogenis* imagini, ex Apellis effato, ſola deeſt gratia, ſeu vita, quam ſi haberet, immortalis exiſteret. *Antiquitas 34.*

77. *Idem* ex ſubtiliſſimâ lineâ, Rhodi conſpectâ, Apellis præſentiam conijcit. *Antiquitas 53.*

78. *Ramiſes* ingentem obeliſcum erigi curat, cui pretioſæ moli (omnî reliquâ Urbe in cineres redactâ) Cambyſes Perſarum Rex nullum damnum intulit. *Antiquitas 85.*

79. *Rodopeæ* calceus ſpecioſus ab Aquilâ ad pedes Regios delatus, nuptias cum Rege conciliat. *Antiquitas 71.*

80. *Romulus & Remus* turpi fratricidio exordia Urbis Romanæ vitiant. *Antiquitas 44.*

81. *B. Samſon*, Dolenſis Archi-Epiſcopus, draconem primùm, dein & leonem Regno proſcribit. *Antiquitas 28.*

82. *Scipio Romanus*, parentem Annibalem hoſtium manibus ſolus, & unicus gloriosè eripit. *Antiquitas 56.*

83. *Scythæ*, fugientes à facie Darij Regis, ad ſepulchra Parentum ſe recipiunt. *Antiquitas 51.*

84. *Siciliani* malogranata à vectigalibus eximunt, eò quòd à naturâ gerant coronam. *Antiquitas 27.*

85. *Sigridis* ab extremo Maris periculo miraculosè liberatur, ob Sanctam prolem, Birgittam, quam gravida gerebat in utero. *Antiquitas 57.*

86. *B. Simeon Stylita* altiſſimam conſcendit columnam, cui per 80. annos immobilis inſiſtit. *Antiquitas 89.*

87. *Stygis* Fluminis aquæ mortiferæ omnia vaſa confringunt, niſi ungula equi inijciatur. *Antiquitas 5.*

88. *Teutonum, ac Cimbrorum* militum uxores, maritos his verbis animant: *Eja viri! pugnate fortiter, ne nos Romanorum captivas videatis!* *Antiquitas 12.*

89. *Themiſtocles*, cùm ad ludos Olympiacos procederet, mox omnium oculos, poſthabitis ludis, in ſe converſos videns, dixit: tunc ſe omnium laborum, quos hactenùs pro Republicâ ſuſcepiſſet, fructum, ac mercedem retuliſſe. *Antiquitas 45.*

90. *Theodoricus*, Gothorum Rex, prohibet Purpuram Regiam ab impudico tinctore attrectari. *Antiquitas 19.*

91. *S. Thomas Apoſtolus*, infidelitate ac incredulitate ſuâ, plus proficit ad fidem credentium diſcipulorum, quàm ſi nunquam dubitâſſet. *Antiquitas 94.*

92. *Vaſco Fernandez*, per medios hoſtium cuneos penetrans, chartam muro affigit, hæc continentem: *Huc pervenit Vaſco Fernandez.* cui alter præcurrens, ſimiliter affixit hæc verba: *Huc non pervenit Vaſco Fernandez.* *Antiquitas 60.*

93. *Victoriæ Navis*, reliquis omnibus ſubmerſis, ſola totum mare Atlanticum emenſa, feliciter revertitur. *Antiquitas 52.*

94. *Virgines* quædam, inſano furore in ſemetipſas deſævientes, per comminationem denudandorum cadaverum, ab ulteriori furore coërcentur. *Antiquitas 35.*

95. *Virgines Romanæ* galeatæ, tanquam militi cuidam deſponſatæ, ab hoſtium furore ſunt ſecuræ, quibus id pro teſſerâ præferendum: *Galeata ſum.* *Antiquitas 61.*

96. *Ulyſſes*, generoſus Juvenis, atrociſſimum Polyphemum generoſo vino ſopitum exoculat. *Antiquitas 64.*

97. *Wickherus*, germanus miles fortiſſimus, cathaphractum Turcam uno ictu diſcindit, Leonem inſuper ingentem primo ictu exanimat. *Antiquitas 92.*

98. *Xenocratis* ſinus, Paſſeris ab accipitre perſecuti gratioſum refugium. *Antiquitas 69.*

99. *Zeuxis*, videns conflagrantem viciniam, prò priamque domum, de artificiosâ quadam imagine præ omnibus alijs ſollicitus, clamat ſæpiùs: *Servate mihi Adonidem!* *Antiquitas 39.*

100. *Idem* uvæ botrum artificiosè depingens, aviculas fallit illuc convolantes; qui tamen ipſe paullò poſt à Parrhaſio, linteum pingente, decipitur. *Antiquitas 80.*

INDEX VII.

Anagrammatum, sive Salutationis Angelicæ, multipliciter litteris permutatæ, quibus Archangelus Gabriel, à DEO ad MARIAM missus, per illa Verba:

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

Eandem sine omni labe conceptam totiès quotiès resalutat.

1. Ave pura Regina, summo amanti dilecta.
2. Virgo serena, pia, munda, et immaculata.
3. Eva secunda, Agni immolati pura Mater.
4. Magnes cordium, vita animae, tela pura.
5. Alto Regi amica, Tu janua semper munda.
6. Regia nata, evadens luctum amari pomi.
7. Intacta à vae mali, Virgo semper munda.
8. Alma Dei Virgo, ante casum praemunita.
9. Gemma pura, mirè salutata à Dei nuncio.
10. Regia munda, et palatium emicans auro.
11. Adami amarum ingens vae it procul à Te.
12. Tu pia Regina, summa, et munda Coeli Ara.
13. Imago Dei, summa, clara, et pura inventa.
14. Alma Regina, jure munda es à tactu pomi.
15. Pura à maculâ omni, et digna JEsu Mater.
16. Lumina mea aperi casta, et munda Virgo.
17. Eja Tu orientalis gemma, pura, ac munda.
18. Nivea, lactea, pura, summa, meritò digna.
19. A maculâ Tu remota es, pia mundi Regina.
20. Damna piè avertens, Virgo immaculata.
21. O Munda, alma Regina! Tu specie tuâ mira.
22. Mira Agna, ô summè pura, ac in Dei tutelâ.
23. Ingenua, provida Mater, immaculata es.
24. Nitida Regina, et ô summè pura à maculâ.
25. Vera primogenita, Tu sine maculâ Adam.
26. Summa, et pura Mater, digna Coeli janua.
27. Tu jure immaculata, ô magna Dei parens!
28. Euge pura, mira, tota munda, nescia mali.
29. Casti Agni Emmanuel, ô diva pura Mater!
30. Virgo, à maculâ Adae patenter immunis.
31. Mira tota, en gaude sine impurâ maculâ.
32. Ave Arca munda! Tu impleta amoris igne.
33. Virgo, et anima prudens, et immaculata.
34. En minimè vocata es impura, alta gradu.
35. Munda, amata, electa Virgo, prima venis.
36. Alma, evadis contagium irae parentum.
37. Regina purè munda, Tu anima amicta Sole.
38. Iure anguem perdis, ô nata immaculata!
39. Amata, pia, munda, Coelum terrae jungis.
40. Gaude Eva, spinâ malorum mirè intacta.
41. Regina mirè tuta, à lapsu communi Adae.
42. Admiror Te, Eva immaculata, sine pugnâ.
43. Tu Mater es Agni Dei, à maculâ omni pura.
44. Io Agna Dei Mater! lupum averni mactas.
45. Anguem palantem Io! mira Eva trucidas.
46. Primatum tenes, ô Diva, ignara maculae.
47. Luctum Adami ignoras, en pia Mater, Ave!
48. En Tu immaculata es; nam Virgo Deipara.
49. Nivea ô agni Mater! Deum iratum placas.
50. Age casta, altum Mare, invium praedoni.
51. Diva Regina, semper tuta à maculâ omni.
52. O gemma Divina! pura, sine tetrâ maculâ.
53. Mira, et sana, en! procul à Te jugum Adami.
54. Intemerata Virgo, jam munda es à culpâ.
55. Naevum, et maculam ignorâsti Deipara.
56. Virgo mea dilecta, Tu manes anima pura.
57. Salve! ô unica nitida gemma, pura Mater.
58. Tu pura DEI mensa, ô Regina immaculata!
59. En Dei amans, pura, et immaculata Virgo.
60. Catenam, vel vae primi Adam, Tu ignoras.
61. Virgo, en! eras pia, munda, et immaculata.
62. Mundi regem unica alis, ô amata, et pura.
63. Ave, Te dignam juro, sine maculâ partam.
64. Verum Dei Agnum intacta à malo paries.
65. En paritura es Agnum Dei, ô immaculata!
66. Munda, ac peralma Vitis, O genera vitam!
67. Adam, et Evam in maculâ purè ignorâsti.
68. Regina munda, amata Coelum aperuisti.
69. Io Regina! pura, munda, et immaculata es.
70. Age Idea sanè clara omnium puritatum!
71. Gaude Mater inviolata; nam purè micas.
72. Regem Deum amata, ac pura, alito in sinu.
73. Age! Numen paris, ô Diva, ter immaculata.
74. Tu Evae, Tu Adami crimen palam ignoras.
75. Iure munda pates, O Regina immaculata!
76. Ave munda Caeli porta! vitam germinas.
77. Prima, ac ultima munda es, ô integra Eva!
78. Lactea via, en summa, pura, meritò digna.
79. Eja, munda parens, et immaculata Virgo!
80. Neonata Regia, Te anlam puram dicimus.
81. Antea immaculata Virgo, en! Deum paris.
82. Deum integra paries, ô una immaculata!
83. O Dei veri magna parens! Tu immaculata.
84. Mater Agna, janua Coeli, Te puram damus.
85. Iam pura es, age, alito Deum incarnatum!
86. Natum Dei paries: una ergo immaculata.
87. Virgo planè munda, ac Mater amati JESU.
88. Scala aurea, Te non premit jugum Adami.
89. Tu, meâ Divinâ ope, immaculata regnas.
90. En! Tu manes immaculata, Virgo Deipara.
91. Colimus Te puram, en amata, diva Regina!
92. Virgo, an deturpata es à maculâ? minimè.
93. Mundi patrona, age! jure immaculata es.
94. Jam vale, semper munda intacta Virago!
95. Agna pura es, ô mei, ac mundi mira tutela!
96. Munda, integra, immaculata, opera JESU.
97. Vale Regina, tam pia, tam munda, Cor JESU!
98. Agni Mater, ô summè pura, ac nitida, Vale!
99. Lacta puro sinu (Eja amata) mundi Regem.
100. En Virgo semper munda à macula. Ita: Ita.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS I.

§. I. *Scriptura.*

I. PVra DeIpara, obaqVas Congregatas, MARIA appeLLata.

Geneſ. c. 1 v. 10. Congregationes aquarum appellavit Maria.

MAri me committo, fateor, dum altiſſimam, ac penè imperſcrutabilem Marianæ Conceptionis innocentiam, per compluresConceptus, ex profundo Sacrarum paginarum oceano ſtudiosè deductos, adſtruere aggredior, vix naufragium evaſurus, niſi Mare hoc Virgineum, omnî momento placidiſſimum, nullius unquam originariæ tempeſtatis adverſitate turbatum, ſecuram mihi navigationem promitteret, aſpirante præſertim ſuaviſſimo Divini illius Spiritûs favonio, qui ſtatim abinitio *ferebatur ſuper aquas.* Addit prætereà animum mellea planè Divi noſtri Bernardi ſententia, quâ Mariam non tam mare, quàm ſtellam Maris nuncupans, ſæpiùs hortatur: *Reſpice ſtellam, voca Mariam!* Ad quam proinde & ego reſpiciens, Mariam voco, Mariam invoco, & ab ipſo *Mariæ* nomine primum Conceptum inchoans, illas *aquarum congregationes* in medium produco, quas, ſub ipſum ſtatim ſacræ Geneſîs initium, *Maria*, non ſine myſterio, Dominus appellavit. Sicut ergò aquæ, ab ipſo ſuæ creationis exordio, congregatæ ſunt, jubente DEO, in locum unum, quas deinde aquarum Congregationes appellavit *Maria*; ſic aſſerere haud dubito, in Deiparam ſolam, tanquam in locum unum, congregatas fuiſſe, ſtatim abinitio creationis ſuæ, omnes aquas gratiarum poſſibilium, quas inter haud dubiè etiam fuerit exemptio à culpâ originalî, quæ (Maria ſcilicet) hoc ipſo, à S. Epiphanio *Mare ſpirituale, cujus gratia immenſa*, à S. Joanne Damaſceno, *Gratiæ abyſſus*, ab ipſo denique Angelo, Dei nuntio, *gratia plena* ſalutatur, & ex ſpeciali Divini Numinis conſilio, *Maria* appellatur. Et ſanè communis hæc Sanctorum Patrum videtur opinio: ſic enim, inter alios, S. Antoninus appoſitè diſcurrit: *Congregatis*, inquiens, *omnibus gratijs Sanctorum, in unum locum, ſcilicèt in animam Virginis, appellavit eam Mariam, quaſi mare gratiarum.* Haud aliter Seraphicus ſentit Bonaventura: *Sicut*, ait ille, *in mari aquarum, ſic in Mariâ ſunt congregationes gratiarum.* Conferat prætereà ſuum hanc in rem ſuffragium Sophronius: *cæteris*, inquit, *per partes gratia data eſt, ſed Mariæ tota ſe infudit gratiæ plenitudo.* Sicut ergo (ut ſupra dictum) in ipſo mundi exordio, *Spiritus Dei ferebatur ſuper aquas*, ſic minimè dubitandum, in Mariæ exordio, ſive Beatiſſimâ Ejusdem Conceptione, mox adfuiſſe Spiritum Sanctum, omnîque eam gratiâ quantocyùs repleviſſe. Veniant modò omnes, quicunque aquas ſitiunt limpidas, & dulces gratiæ, ad mare hoc Marianum, minimè amarum, gratijs plenum, quod in inſtantî Conceptionis, gratiarum aquas congregans, omnibus exinde ſalutem liberaliſſimè propinat, Damiano teſte, Virginem ſic alloquente: *Tu Fons perennis*

Gen. 1. v. 2.

Hom. 2. ſuper miſſus.

Orat. de laud. V.

Orat 2. de aſſump.

4. p. tit. 15. cap. 4. §. 3.

in ſpec. Virg. c. 7. tom. 2. opuſc.

Serm. de aſſumpt.

rennîs gratiæ, tu benedictionis uberrima scaturigo, copiosos latices ad nos transfudisti.

Serm. de nativ. Mariæ. Hic ergo ad satietatem bibituri, afferant hydrias suas, sed mundas, Proficiat haustus gratiarum! ut inde, juxta Bernardum, *captivus redemptionem, æger curationem, tristis consolationem, peccator veniam, justus gratiam &c. obtineat.*

Serm. in verba Apoc. Memores tamen illos esse velim, Mariæ aquas, alijs ut plurimùm aquis demereri, id est, gratias Virginis immaculatæ, lachrymis, ob peccatorum maculas profluentibus, obtineri; Quemadmodùm enim mare, licèt amarum, vapores emittit sursùm, qui, Cœli beneficio, mox suaves in aquas dulcorantur, ita lachrymæ pœnitentûm, maximè lascivorum, purissimæ Virgini oblatæ, exuunt amarorem.

§. 2. *Authoritas.*

2. S. ALbertVs MagnVs, DeIparæ sIne Labe proteCtor.

1. *Væ culpæ est triplex, scilicet originalîs, mortalîs, & venialîs: Porrò sine isto triplicî væ, fuit Beatissima Virgo Maria.* In Bibliâ Mar. super Evang. Luc.
2. *Hæc Virgo sola, à communî illâ regulâ excipitur: Omnes in Adamo peccaverunt.* Lib. de laud V. super *missus.*
3. *Sanctissima est caro B. Mariæ Virginis, quæ nunquam admisit aliquid sanctitati contrarium: omnes autem alij sancti aliquid admiserunt.* ad c. 1. Luc.
4. *Invenisti gratiam: non creasti, ut Deus, non rapuisti ut Angelus, non perdidisti ut Adam, non emisti, ut Simon magus, non abscondisti, ut infidelis Doctor, sed restituisti potiùs.* Serm. 1. de annunt.

§. 3. *Ratio.*

3. VeLLe DeI, est IpsVM faCere.

AMare juxta Aristotelem est, *velle bonum*: sed Deus plus amavit Mariam, quam omnes reliquas creaturas, ut alibi patebit. Ergo plus ei voluit bonum. Atqui velle Dei, est ipsum facere, id est, practicum, & collativum boni, ergo plus Mariæ fecit, seu practicè contulit, quàm omnibus alijs creaturis. Subsumo: sed alijs quibusdam contulit bonum Sanctificationis in utero, ut Joanni Baptistæ, & Ieremiæ: alijs contulit bonum creationis, absque originalî, ut Angelis, & Adamo &c. Ergo multò magìs hæc omnia Mariæ contulit.

§. 4. *Historia.*

4. CeLebrItas FestIVa sIne Labe ConCeptæ, à SanCto NICoLao, eLsIno AbbatI ManIfestata.

CUm Elsinus, vel, ut ab alijs refertur, Elpinus, Abbas Rhemensis (à quibusdam Remesinensis dicitur) Anno Christi Millesimo, Centesimo Nono, ablegationem jamiam suam, in gravissimis Nortmanici Ducis Guilielmi negotijs susceptam, ex Angliâ in Daniam, laudabilissimè, ac desiderato cum fructu, persolvisset, suo tandem in reditu, Mari se committens, felicissimo, per tempus non modicum, persoluto itinere, horrendâ tandem exsurgente Cœli intemperie, Ventorum turbine, fluctuumque Spumantium fragore, in extremum communîs naufragij, diræque submersionis periculum est redactus. Verùm, cùm Cœlicolis, ipsique præsertim Augustissimæ Cælitum Reginæ, tenerrimâ semper devotione, addictus extitisset, spectabilem habere promeruit præclarum quendam, è cœlestîs Aulæ proceribus, Heroem, Divum scilicet Nicolaum, specialissimum jam pridem navigantium, ac periclitantium Patronum. Hic promptam mox cum morte decertanti assistentiam, ac certissimam è proximo periculo liberationem Abbati, hâc expressè additâ conditione, spopondit, si ipsis Cœlitibus Festivissimũ, Dei genitricis, sine omnî labe conceptæ mysterium, Festivâ quot annis celebritate, cum Religiosis suis recolere, alijsque ad parem solennitatem piè peragendam, quà publicis

è Cathedrâ cohortationibus, quà privatis, inter colloquia persuasionibus pertrahendis, pro viribus vellet allaborare. Quo Sanctè promisso, Elsinus mox Cœlitùs ereptus, ad portum Anglicanum feliciter appulit, ac non solùm, quoad vixit, votum suum fidelissimè ipsus adimplevit, verùm etiam alios complures in suam traxit sequelam, Virginisque immaculatæ odorem, ut ex Divo nostro Anselmo, in proximâ Historiâ adducendo, latiùs apparebit. *Ex Card. Baron. Petro de Natal. Jacob. de Vorag. &c specialiter autem ex Dionys. Cart. Serm. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

5. DeIparæ sIne Labe, prInCIpIVM soLenne In gratIâ.

Principium solenne decet, si quando Professor
Dictare incipiat: Qui benè cœpit, habet.
Principium, sine labe, decet solenne MARIAM:
PRINCIPII genitrix, quæ benè cœpit, erit.

Ego sum α & ω Principium & Finis Apoc. 1. v. 9.

§. 6. *Antiquitas.*

6. LIber, proprIâ IVLII CæsarIs ManV ConsCrIptVs, eIVS porreCto eX aqVIs braChIo, ab InterItV saLVatVs.

JUlius Cæsar, cùm aliquandò hostem, longè validiorem, audaciùs fuisset insecutus, tandem cum ingenti suorum strage devictus, fugam arripere est coactus. Cùm autem nulla alia evadendi pateret via, quàm torrens aliquis, ponte destitutus, quem tranatando, relictâ quidem pretiosissimâ Supellectilî, nil nisi vitam, eamque non sine periculo, sibi reservare posset, hostîs à tergo insequentis furorem in tempore evasurus, fluctibus sese generosè immisit, non erubescens, nimium illum, quo antehàc in confligendo tenebatur, ardorem, modò frigidis in undis, extinguere. Ubi notabile, nullam omninò rem sumpsisse secũ Julium, per aquas fugitivum, quàm unicum quendam Librum, propriâ suâ manu, paulò ante conscriptum, de gestis scilicèt suis commentarium. De hoc igitur Libro, magis, quàm de propriâ vitâ, sollicitus, brachio indesinenter in altum sublevato, tantum effecit, ut per medias licèt undas, periculosè tranatans, minimè madefactum charum hunc librum protulerit. *Svetonius.*

Modò, quis nescit, Numen Divinum feciſſe *potentiam in brachio suo?* tunc præsertim, quandò, reliquis ex Adamo hominibus, in aquam originalîs peccati decidentibus, imò in profundum inferni demergendis, Mariam, futuram Matrem suam, *Librum generationis JESU Christi*, potentî suo brachio, in altum extulit, sicque qui *Exaltavit humiles*, humillimam *ancillam* exaltando, ab undis hæreditarijs ita reservavit illæsam, ut nec ad momentum, ijs madefacta fuerit, aut infecta. Adeò nimirùm adamavit Librum hunc, cujus cartham sciebat Regalem: *Regalî ex progenie*: Ligaturam nobilem, quia desponsatam ipsi Spiritui Sancto, & ligandam castissimo Sponso Josepho, ex Regio sanguine: *cùm esset desponsata, &c.* clausuram perfectissimam: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* scripturam Divini spiritûs: *Spiritus Sanctus superveniet in te &c.* Tenorem & materiam libri, unicum Verbum, & quidem Abbreviatum, sed Divinum: *& Verbum Caro factum est.* Quid ergò mirum, Librum hunc, tantam, in uni- Eccl. sia in br. ev.

versalî Conceptionis diluvio, obtinuisse gratiam, ut minimè madefactus, nullâ unquàm maculâ fuerit fœdatus?

* *
*

§. 7. *Anagramma.*

AVepVra à Labe, aMantI DILeCta! 7.

Ave pura Regina, summo amanti dilecta!
Versio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS II.

§. 1. *Scriptura.*

DEI Mater pVrè ConCepta, Terra VIrgo.

8. Genes. c. 2. v. 7. *Formavit igitur Dominus DEUS hominem, de limo terræ.*

AMari, ad terram progredior, & immaculatam Deiparæ Conceptionem sic ulteriùs prosequor: Formatum à DEO primum hominem, de limo terræ, & quidem de terrâ etiamnùm Virgine, innocente, purâ, utpote nulli hucusque maledictioni subjectâ, sacra abundè exhibet Historia. Porrò cùm, teste Apostolo, primus ille parens noster Adam, fuerit *forma futuri*, & secundi Adami, Domini nostri, figura; Hinc dubium nullum remanet, quin Christus quoque, utpote Divinæ suæ personæ dignitate, Adamum illum infinitè excedens, è terrâ fuerit formatus purissimâ, omnisque maculæ experte, scilicèt Beatissimâ Virgine, non tantùm nulli subjectâ maledictioni, sed plenâ insuper omnî benedictione, juxta illud Psalmistæ: *Benedixisti Domine terram tuam.* Nec immeritò MARIAM *Terram* dicimus; ut enim terram nostram diversos producere fructus cernimus, usui, & utilitati hominum deservientes, sic neminem latere potest, produxisse MARIAM, & peperisse nobis illum *Benedictum fructum ventris sui*, qui salutem mundo attulit universo. Testem fortè, in Conceptûs hujus confirmationem, desideras? omnî exceptione majorem invenio, Virum, ex Apostolico Collegio, in paucis præclarissimum, S. Andream, ita Crucem sententiæ huic præferentem. *Sicut*, ait ille, *primus Adam formatus est ex terrâ, antequàm esset maledicta, ita secundus formatus est ex terrâ Virgine, nunquàm maledictâ.* Quod idem Sanctus quoque Pater Dominicus clarè confirmat, his verbis: *Sicut primus Adam fuit ex terrâ Virgine, & nunquam maledictâ formatus, ita decuit in secundo fieri.* Nec prætereunda hìc videtur celebris illa, licèt satìs prolixa, hanc in rem D. Bernardini Senensis Sermocinatio: *Certum est*, ait ille, *quòd DEUS creavit Adam, sine peccato originali, ex limo terræ, deinde ex costâ ejus creavit Evam, & sine peccato: & certum est, quòd Christus incarnatus fuerit DEUS, & homo, & fuit major, quàm Adam, & Eva, & majoris dignitatis, & tantum interest inter eos, quantum inter creatorem, & creaturas; modò non est credendum, quod ipse Filius DEI voluerit nasci ex Virgine, & sumere ejus carnem, quæ esset maculata ex aliquo peccato originali? imò, credendum est, quòd voluit sumere carnem ex carne purissimâ, & quòd ejus Mater fuerit plus, quàm Eva, & Adam, qui creati fuerunt sine peccato originali.* En! quàm præclarè conceptum hunc gravissima SS. Patrum authoritas stabiliat? Addo præterea ingeniosam D. Ruperti nostri, super illa Isaiæ verba: *Generationem ejus quis enarrabit?* expositionem: *Signatè*, ait,

Rom. c. 5. v. 14.

Psal. 34. v. 1.

In Epistol. Presbyt. Achaiæ.

Lib. de carne Christi c. 17.

Tom. 4. Serm. 49. post Pasc. c. 1.

c. 53. v. 8.

Lib. 2 in Isaiam c. 19.

ait, *de terrâ viventium dicit, non verò morientium, ut intelligatur, de eâ Virgine nasciturus Christus, quæ mortua, illâ infamîs peccati morte, non fuerit, quâ omnes in Adam moriuntur.* Hanc igitur *Terram*, qui terrâ incolimus, colamus, huic, qui terrenis hucusque vanitatibus nimiùm adhæsimus, filialî imposterùm devotione adhæreamus, ab hac Virgine illibatâ, illibatam cordis, carnisque munditiem, immundi terræ peccatricis filij, impetremus, ut corpore quidem in terrâ positi, mente tamen in Cœlestibus continuò habitantes, tandem de terrâ hac mortalî, per obitum, abscissî, *videre* mereamur *bona Domini, in terrâ viventium.*

§. 2. *Authoritas.*

9. B. ALCVINVS, MARIÆ à Labe Defensor.

1. *Semen serpentis, Originalîs peccati primordium* interrogat 75. in gen. per quod explicatur illud: *Inimicitias ponam inter semen tuum, & semen illius.*
2. *Maria fuit lana mundissima, & Virginitate clarissima &c. Eratque talis ac tanta, ut sola digna fuerit, quâ nullus alius indueretur, nisi augustâ præditus dignitate. Ita Spiritus Sanctus Superveniens in Beatam Virginem, & Virtus altissimi, obumbravit eam, ut lana fieret Divinitate purpurata, solummodò æterno Imperatore indui dignissima, & sic facta est Beatissima Virgo Theothocos &c.* lib. 3. de Trin. c. 14.

§. 3. *Ratio.*

10. MARIA est CAVSA, non DETERIOR effectV.

CAusa nequit esse deterior suo effectu: Ergo MARIA infici non potuit peccato originalî. Ant: constat ex communî mente Philosophorum: quidquid enim perfectionis est in effectu, hoc eminenter, virtualiter, vel formaliter, est in causâ: atqui, si causa esset deterior effectu, aliquid perfectionis esset in effectu, quod non esset in causa. Ergò &c. Conseq, etiam probatur: MARIA est causa, Christus est effectus, ut enim ait S. Amadæus:

Hom. 7. de laud. Virg.

Maria est puteus clausus, & signatus, de quo egressus est fons domûs David. Atqui non habere peccatum originale, seu ejus carentia, est aliqua perfectio; quia importat justitiam originalem. Ergo si MARIA habuisset peccatum Originale, quod tamen Christus nullo modo habuit, causa fuisset deterior suo effectu.

§. 4. *Historia.*

FESTIVITAS CONCEPTIONIS, AB ANSELMO INCHOATA, IN ECCLESIÂ RECEPTA. 11.

DIvi Anselmi, Cantuariensîs Archi-Episcopi, & Angliæ Primatis, Clarissimi Benedictinæ nostræ familiæ luminis, super omnia præclarissimè gesta, honor præcipuus, à singularî, in Beatissimam DEI genitricem, studio promanavit, quod ex eo vel maximè apparuit, dum immaculatam dictæ Virginis Conceptionem, non solùm, suis in Libris publicè defendere, Festumque hujus Mysterij diem, in dicto suo Episcopatu, Solenniter celebrandum, primus introducere voluit, verùm etiam alios quoque Angliæ Co-Episcopos (communicatâ ipsis paulò ante recensitâ Elsini Abbatis Historiâ) ad eandem devotionem propagandam fervidè cohortatus est, verba hæc formalia suæ ad eos Epistolæ inserens: *Non puto, verum esse Virginis amatorem, qui celebrare respuit Festum suæ Conceptionis.* Unde mirum minimè videri debet, altefatam mysteriosam Festivitatem per complures exindè Provincias, Urbes, Universitates, successivo progressu, receptam, in totâ tandem Ecclesiâ, sub præcepto institutam, nostris jam temporibus, solennî octavâ celebriorem, indulgentijs, è thesauro S. Matris Ecclesiæ auctam, tantum sumpsisse incrementum, non nisi devotissimo huic Præsuli, præ omnibus alijs, adscribendum. Et nonnè Virgo ipsamet Beatissima, ob tantum, pro honore illibatæ suæ Conceptionis, laborem, gratam se Anselmo exhibuit? vinci certè tantis, à famulo suo sibi exhibitis, devotionis officijs, non est passa, dum Matrem se, in pluribus occasionibus, ei præstitit gratissi-

mam simul, ac gratiosissimam, eo præsertim tempore, cùm obscurâ aliquandò nocte, præceps ex alto delapsus, non sine præsentissimo mortis periculo, inclamatâ Divinæ Genitricis ope, nec minimum damnum perpessus, non sine miraculo, surrexit innocuus. *Petrus de Alva in sole verit. Bivarius in Anselmo vindic. Card. Baron. Bucelin. ad diem 21. April.*

§. 5. *Symbolum.*

12. PROXIMA DEO, SINE PECCATO.

Aurea, quam cernis, stat littera *proxima prima*,
B. *Benedicta* gerens, B. *Bona* cuncta ferens
Alpha Christus erat; sed littera *proxima prima*
Ter puræ, genitrix ter quoque pura fuit.

Non arguas proximum, & non despicias eum Eccli. c. 31. v. 41.

§. 6. *Antiquitas.*

13. PVELLA, FVNDAMENTO INIECTA.

INter primaria, haud immeritò, orbis miracula numerabatur Templum illud, quod in Asiâ, per Ducentos, & Viginti annos continuos, laboriosissimè, immensis sumptibus, exædificatum, Dianæ, fictæ illi gentilium Divinitati, ab infidelibus populis dedicabatur. De hoc templo id, præ reliquis, notatû dignum scriptores referunt, quòd, cùm primum ibi lapidem fundatores posituri essent, Puellam quandam Virginem, unà cum lapide, vivam fundamento iniecerint, non elegantissimæ tantùm formæ, verùm etiam pretiosissimis indutam vestibus, ac monilibus, incomparabilis valoris, superbissimè adornatam. Sperabant nimirùm superstitiosi illi populi, tam speciosâ puellæ formâ illuc repositâ, tam pretiosum ædificium longissimo tempore duraturum, ac in ipsam quasi æternitatem, facilî negotio, conservandum esse.

Dicam ego potiùs, non superstitiosâ quâdam impressione, sed piâ de Virgine Matre persuasione, Puellam fundamento injectam, MARIAM fuisse, & quidem ab ipsomet Unigenito DEI Filio, cujus *fundamenta, in montibus Sanctis.* Cùm enim Divina omnipotentia, ac Sapientia opus quoddam, non per ducentos viginti duntaxat annos, sed *abinitio, & ante sæcula* creans, & exædificans, illud (MARIAM scilicet) non fictæ cuidam, sed uni, ac veræ Divinitati, sibi nimirùm ipsi, à principio, dedicare vellet, Virginem fundamento iniecit, id est, ipsam MARIÆ Conceptionem, tanquam totius reliquæ vitæ fundamentum, Virginem voluit, illibatam, ex specialî privilegio eam conservando, ac pretiosissimis Virtutum monilibus & vestimentis salutis indutam perpetuò custodiendo. Psal. 86. v. 1.

§. 7. *Anagramma.*

14. VIRGO PIA, & MVNDA à PECCATO.

Virgo serena, pia, munda, et immaculata.

Versio litteralis

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum.

DE

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS III.

§. I. *Scriptura.*

15. VIrgInea genItrIX, IVCVnDVs DIVInæ VoLVptatIs paraDIsVs, ab InItIo.

Geneſ. c. 2. v. 8. *Plantaverat autem Dominus DEUS Paradiſum voluptatis, à principio.*

TErreſtrem Paradiſum, ab omnipotentî Dei manu, à principio, plantatum, ac omnigenis deliciarum generibus, ad omnem voluptatem, inſtructum, quis ennarrare ſufficiat? hìc nimirùm rara fragrantiſſimorum florum elegantia, hìc arborum diverſarum, quas inter *Lignum etiam vitæ in medio Paradiſi*, fructuumque amæniſſimorum varietas, hìc integra volatilium agmina, canoris aerem vocibus verberantia, hìc peramænus aquarum limpidiſſimarum ſtrepitus, hìc animantium diverſi generis, in hominum ſervitia, creatorum, multifaria ſpecies, verbo, plantatum hoc voluptatis creatæ compendium, dignus omninò locus erat, in quo primus Adam, innocentiſſima etiamnùm Divini Numinis imago, collocaretur, quem haud dubiè diutiùs cuſtodire licuiſſet, niſi neglectâ ſui ipſius cuſtodiâ, ſerpenti infernali in ſe aditum incautus Adam ultrò reſeràſſet. Verùm enimverò, expulſo, pro demeritis, primo homine, adituque dicti Paradiſi non Adamo tantùm, ſed & poſteris, præcluſo, alius ſe prodidit Divinæ voluptatis, & quidem longè illo perfectior Paradiſus, Dei ſcilicet genitrix beatiſſima, cujus *gratia, ſicut Paradiſus in benedictionibus*, quæ ab ipſo ſtatim conceptionis ſuæ principio, ipſius Divinæ ſapientiæ manu, Paradiſi ad inſtar, plantata, omnî deliciarum ſpiritualium genere abundè repleta, diverſiſque virtutū ac donorum Cœleſtium floribus eſt exornata. Verè Paradiſus feliciſſimus, in quo ſecundus Adam, Chriſtus, redemptor noſter, erat collocandus, Paradiſus rarâ arborum varietate inſtructus, ſic Virgine de ſeipsâ loquente: *Quaſi Cedrus exaltata ſum in Libano, quaſi Cypreſſus in monte Sion: Quaſi palma exaltata ſum in Cades, quaſi Platanus &c. Quaſi Terebinthus extendi ramos meos, & rami mei honoris, & gratiæ.* Paradiſus, ex quo quadripartitus Evangeliorum fons dimanans, mortalibus fide exornatis, miſerationum fluenta ubertim emittit, juxta illud: *Ego quaſi trames aquæ immenſæ, de fluvio, Ego quaſi fluvij Diorix, & ſicut aquæductus exivi ex Paradiſo.* Paradiſus jugiter cuſtoditus, ubi *Hortus concluſus, fons ſignatus, ad quem* (Teſte SS. Epiphanio & Damaſceno) *ſerpens aditum non habuit.* Verè *Hortus deliciarum*, ut cum Sophronio loquar *in quo conſita ſunt univerſæ florum genera, & odoramenta Virtutum, ſicque concluſus, ut neſciat violari, neque corrumpi.* In cujus etiam Paradiſi medio, puriſſimo ſcilicèt Virginalîs uteri Sacrario, lignum vitæ à Deo eſt poſitum, imò vita potiùs ipſa, cujus vivifica, & ſalutaris virtus mederi debebat omnibus humanis infirmitatibus, æternamque vitam, & ſalutem hominibus conciliare. Quòd ſi ad Virgineum hunc Paradiſum *ſerpens aditum non habuit*, quomodo credendum, eam à ſerpente originalem aliquandò morſum accepiſſe? ſi *hortus concluſus, fonsque ſignatus* Virgo fuit, quomodo vel ad momentum violata, aut corrupta? ſi non lignum tantùm vitæ in Mariâ poſitum, ſed vita ipſa, ſuo tempore, illius ex utero proceſſura, quomodo Mortis filia, vel ad punctum, ſupponenda? abſit! dicendum potiùs, quod Abbas noſter Tuitienſis in Deiparæ defenſionem, ſcriptum reliquit: *Iſte eſt novus Paradiſus*

Gen. 2. v. 9.

Eccli. 40. v. 17.

Eccli. 24. v. 17. & 18.

v. 24.

v. 41.

Cant. 4. v. 12.

de Laud. Virg. Serm. 1. de aſſump.

Sophr. Serm. de aſſump.

Rupertus

c. 4. in cant. *ſus Cœleſtis, in illo poſuit Dominus Deus hominem, quem formavit: in iſtâ formavit hominẽ, qui apud ipſum in principio erat, iſtam humũ, iſtã terram ſuam benedixit Dominus & ex eâ cuncta germina gratiarum produxit.* Si proinde veras delicias, ac voluptates quærimus, ad Virgineum hunc Paradiſum, omnibus apertum, ſoli ſerpenti clauſum, cum fiduciâ accedamus, ut per hunc ad illum, Cœleſtem ſcilicèt Paradiſum, omni deliciarum genere ſine fine repletum pertingere valeamus.

§. 2. *Authoritas.*

16. ALphonsVs Toſtatvs, nesCIens LabeM DeIparæ.

Beatam Virginem, ſine originalî maculâ conceptam fuiſſe, nullo modo nego, ſed toto animo confiteor. Prolog. in Hieron.

§. 3. *Ratio.*

17. Caro MarIæ, ConIVngenDa Verbo.

QUidquid erat uniendum, conjungendum, vel terminandum hypoſtaticè à perſonalitate Verbi, debuit fuiſſe Sanctum, omnisque labîs, & umbræ expers, juxta illud S. Petri Dam. Serm. de Nativ. *Quid vitij in ejus mente vel corpore vendicare ſibi potuit locum, quæ ad inſtar Cœli plenitudinis totius Divinitatis meruit eſſe Sacrarium?* Atqui Caro Mariæ erat conjungenda, & hypoſtaticè terminanda, à perſonalitate Verbi Divini. Ergo Caro Mariæ, in primo inſtantî ſuæ Conceptionis, debuit eſſe expers labîs, & peccati originalîs. Min. probatur. Corpus humanum erat hypoſtaticè conjungendum, & terminandum à perſonalitate Verbi Divini. Atqui corpus Chriſti, in primo inſtantî conceptionis, erat ipſa Caro Mariæ, quia ex puriſſimo ſanguine, & carne Virginis erat formatum corpus Chriſti: Ergo Caro Mariæ, in primo inſtantî ſuæ Conceptionis, erat hypoſtaticè terminanda, à Verbo Divino, adeoque ſancta, & ſine peccato.

***

§. 4. *Hiſtoria.*

saCerDos NortMannIæ resVsCItatVs. 18.

DEceſſerat ſine omnî pœnitentiæ ſigno, morte extinctus ſubitaneâ, Sacerdos quidam Nortmanniæ, tanto miniſterio vel ideò indigniſſimus, quia notorijs, ac meritò abominandis Sceleribus ſuis, tam Superis infenſus, quàm hominibus ſcandaloſus. Cùm ergo, nullâ prævià commiſſorum expiatione, ab infernalibus jamjam monſtris, ad commerita Tartarorum ſupplicia eſſet abſtrahendus, pientiſſima tamen Numinis Genitrix, quam ſibi fortè per exiguam, eamque quotidianam devotiunculam, aliquandò devinxerat, tam fortiter eum defendebat, ut orcini Divinæ juſtitiæ miniſtri prædam confeſtim relinquere cogerentur, ipſéque reus, raro admodùm eventu, in gratiam tantæ protectricis, vitæ reſtitueretur. Sed quid pro tanto favore, periclitanti animæ exhibito, Beatiſſimam deſiderâſſe Virginem exiſtimatis? Nil aliud certè, niſi, ut ſeriam modò de retroactis pœnitentiam ageret, inque illâ, ad ſecundum uſque obitum, perſeverare conaretur, hâc inſuper conditione ſingulariter adjunctâ: Feſtum puriſſimæ Conceptionis ſuæ, per annos ſingulos, die octavâ Decembrîs, ſummâ quâ poſſet devotione perageret, alios quoque ad idem pietatis officium, ferventî ſuaſione pertraheret. Quo factum, ut Sacerdos, obtento hunc in modum, unà cum vitâ, pœnitentiæ ſpatio, non priſtinos tantùm deteſtari errores, confiteri, vitamque agere per omnia emendatiorem cæperit, verùm etiam (quod liberatrix miſericordiſſima ſpecialiter deſiderare videbatur) Feſtum Immaculatæ Conceptionis devotiſſimè impoſterùm celebrans, ſuo tum verbo, tum exemplo, complures etiam alios in laudabilem pertraxerit ſequelam, ut dubium omninò nullum remaneat, Sacerdotem hunc, dupliciter reſuſcitatum, ſecundâ licèt vice mortuum, procurante tamen

im-

immaculatâ Virgine, vitam in Cœlestî Paradiſo vivere, nullâ morte extinguendam. *Raynaud. tom. 2. pag. 274. Robertus Gagninus Ord. SS. Trin. Miniſter General. de Concept. B. V.*

§. 5. *Symbolum.*

19. MARIA aVIs paraDIsI, Carens Labe orIgInaLI.

Pulveris expertem quæris ſi fortè Volucrem?
En! Paradiſiacam (Pes ubi nullus) Avem.
Hæc dum continuò tenet alta, figura MARIÆ eſt,
Quæ nullo labis pulvere ſpurca fuit.

Noſtra autem converſatio in Cœlis eſt. Philipp. c. 3. verſ. 20.

§. 6. *Antiquitas.*

20. HortVs CareDI ſCotorVM RegIs.

CAredo Scotorum Regi, hortum fuiſſe aulicum, omni deliciarum genere, florum elegantiâ, fructuum ubertate, artificiorumque diverſitate inſtructiſſimum, poſteris transmiſit antiquitas. Sed, proh! fatales horti delicias, quæ coronato etiam capiti diadema detrahere, mortemque, dum minimè cogitatur, inferre non verentur. Sic nimirùm Caredo contigit, qui, cùm Regijs aliquandò curis quietem modicam interpoſiturus, in dictum ſe hortum reciperet, ac hinc indè deambulando, modò hoc, modò illud artificium, nunc hanc, nunc illam ſtatuam attentiùs conſideraret, inter alia pretioſa non minùs, quàm rara, imaginem quandam obſervavit, Deæ Cupidinis ſtatuam, recens à ſuis, quos conſtanter alebat, artificibus, ſummo ſtudio elàboratam. Speciosum illa, manu ſiniſtrâ, referebat pomum, dexterâ arcum tenebat, quasi telum in quemcunque hoſtem eiaculatura. Statua porrò iſta tam ingeniosè erat adinventa, nemo ut arripere pomum poſſet, quin etiam, in pœnam tantæ curioſitatis, telo, eodemque venenoſo, configeretur. Hujus fatalis myſterij, ac periculi ſibi exinde imminentis, minimè conſcius Rex, vix pomum attrectat, cùm à telo tactus, ac miſerè confixus in terram deijcitur. Caſus haud multum illi abſimilis, quo prima Hominis innocentia, in horto Paradiſi corruit. Rex erat Adamus, nec horti tantùm à Divinâ manu ad omnem elegantiam inſtructi, ſed & omnium animantium, perfectus Dominus. Sed Ecce! tangit incautus porrectum ſibi ab Evâ pomum, perguſtat fructum prohibitum, inficiens hoc modo, & configens, venenoſo originalis culpæ telo, omnem poſteritatem, ſolâ tamen exceptâ Deiparâ, cui appoſitè convenit illud Regij Pſaltis vaticinium: *Cadent à latere Tuo mille, & decem millia à dextris tuis, ad Te autem non appropinquabit.* Pſal. 90. v. 7.

§. 7. *Anagramma.*

EVa ſeCVnDa, CharI AgnI Mater! 21.

Eva ſecunda, agni immolati pura Mater!
Verſio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS IV.

§. 1. *Scriptura.*

22. ConCepta, aDIVtorIVM.

Genes. c. 2. v. 18. *Faciamus ei adjutorium, simile sibi.*

CReato jam primo homine, dixit Dominus DEUS: *Non est bonum, hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi.* Quod & actu perfecit, cùm è costâ Adami, Evam formavit, in omnibus, & per omnia, quantùm per naturam licuit, viro persimilem.

Haud aliter, cùm DEUS decrevisset, Filio suo unigenito, pro redimendo genere humano, assumendam esse carnem, simul etiam decrevit, & prædestinavit, quæ deberet ejus esse Mater, & redemptionis nostræ cooperatrix, MARIA scilicèt, quæ, ut ipsi, quantùm fieri posset, simillima esset, omnes eas dotes, & perfectiones, in illam contulit, quas nulli unquã creaturæ puræ ante contulerat. Porrò, si omnis creaturæ perfectio sita est, in similitudine sui creatoris, eoque censetur perfectior, quò illi similior, dubium non est, Mariam Christo Domino, cui in opere salutis nostræ quasi *adjutorium*, seu cooperatrix adjuncta est, præ omnibus alijs, fuisse simillimã, v. g. si Christus DEUS-Homo, Maria Virgo Mater, si Christus *formã servi accipiẽs*, Maria *Ancilla Domini &c.* Atque adeò, sicut ille fuit totus purus, & sine peccati labe conceptus, sic illam quoque, non quidem per naturam, & ex debito, (quod soli Filio competebat) sed ex peculiarî gratiâ, & privilegio, ejusdem Filij sui, totam puram, & citrà omnem peccati maculam, fuisse conceptam; sentiendum est. Favet huic conceptui præ reliquis S. Justinus Martyr, dum in expositione Fidei, hæc habet: *Verbum animadvertit, creaturam suam opus habere instauratione, & injungendas esse pœnas, quas Adam per transgressionem incurrerat. Tunc de Cœlo ad nos descendit, & ad eam dispensationem, usum est sequestrâ, Virgine stirpis Davidicæ, sicut illi Regi promissum fuerat.* Nec immeritò Sanctus hic Martyr, Mariam nostræ reparationis sequestram appellat: est enim sequester, de quo contentio non est, & cujus causâ non agitur, quasi mediator, uti & illa inter DEUM, & hominem, litis omnis expers extitit, in quo se omninò simile Christo *adjutorium* ostendit, de quo pariter Tertullianus ait: *Hic sequester DEI, atque hominum appellatur, ex utriusque partis depositio commissio sibi &c.* Neque hìc silentio prætereundum, simillimum hoc Divini Filij *adjutorium*, Mariam, genito suo, mundi redemptori, agno per omnia immaculato, non absque mysterij ratione, in suâ etiam morte præsentem astitisse, cùm præsentiæ hujus aliam causam minimè reperiamus, nisi, ut felicissima humani generis reparatio, deplorabili mundi ruinæ corresponderet; Quemadmodùm enim, sub arbore scientiæ boni, & mali, in primo illo Paradiso, prævaricatori Adamo mox socia adfuit, & coadjutrix Eva, infelix transgressionis *adjutorium*, quæ prior malum malè degustans, idipsum Adamo quoque marito obtulit, eâ ipsâ prorsùs ratione in Paradiso Montis Calvariæ, cùm secundus, & Cœlestis Adamus, sub arbore vitæ, Sanctissimo Crucis ligno, mundum redimere statuisset, neque ipsi videbatur bonum, esse solum, sed sociam habere voluit Agnus innocentissimus, immaculatus, Evam innocentissimam, immaculatam, non morientium, sed viventium Matrem. Quòd si Eva illa, prima mater fuit in interitum, fuit MARIA mater in vitam, si illa coadjutrix ad perditionem, MARIA cooperatrix ad redemptionem, ut non aliter redemptos nos esse,

lib. de resurrect. carn.

Philippens. 2. v. 7.

tit. de Trinit.

esse, ac vitæ æternæ restitutos, fateri oporteat, quàm per Christum, secundum Adamum, ut salvatorem, per MARIAM autem, ut redemptionis *adjutorium*, & periclitantis hominis advocatam. Huc ergo peccatores, qui toties jam sceleribus vestris immaculatum de novo Agnum mactâstis, æterni Patris iram iterũ iterùmq; provocâstis, animas vestras, Christi sanguine redẽptas, turpissimo Principis tenebrarum servitio transscripsistis, Huc recurrite! Ecce! *adjutorium* Filio simillimum, MARIAM, sine labe Conceptam! hæc pœnitentibus adjutorium impendet, hæc reconciliationis coadjutricem aget, hæc in omnibus, & per omnia, sceleratos reddet justis persimiles, postque seriam maculosæ vitæ emendationem, Paradisi Cœlestis efficiet cohæredes.

§. 2. *Authoritas.*

23. B. AMaDæVs ConCeptIonIs faVtor.

Eva infecta est veneno lethali, quod transfudit ad posteros, Maria infusa vitali antidoto, quod fidelis transmisit ad universos: corruit illa male credula serpenti, surrexit ista, & juxta verbum, quod dixerat DEUS in Genesi, contrivit caput serpentis. Homil. 7. de laud. Virg

§. 3. *Ratio.*

24. Mater, aC proLes, parI prærogatIVâ, & Lege gaVDent.

JUxta L. *in Sacris C. de proximis Sacrorum Scriniorum* L. 12. statuitur, Filios, & Conjuges eodem Privilegio gaudere, quo parentes, & viri. Ergo Beatissima Virgo debuit esse exempta à peccato Originali. Conseq. probatur. Certum est, & evidens, Filium, nempe Christum Dominum, eò quòd non descenderit ex Adamo, per seminalem propagationem, habuisse privilegium exemptionis, à peccato originali. Ergò si Beata Virgo MARIA hanc exemptionem non habuisset, clarè constat, illam non gavisam fuisse eâdem prærogativâ, & lege cum Filio suo.

§. 4. *Historia.*

25. phILIppVs tertIVs, reX hIspanIæ, & MargarethaVXor eIVs, VIrgInI ILLIbatæ DeVotI.

REgem sisto Hispaniæ, & Indiarum, Philippum tertium, erga Beatissimam DEI genitricem devotissimum, præterquàm enim, quòd Anno 1594. miraculosæ cuidam imagini, in valle Verenâ, in Ecclesiâ Patrum Benedictinorum asservatæ, duas, ex auro purissimo, pretiosissimas imposuerit coronas, insuper, cùm parvuli in Hispaniâ, ex Divino instinctu, per publicas plateas, decantare inciperent, MARIAM sine labe fuisse conceptam, adeò desuper gavisus fuit, ac animatus, ut peculiares mox Romam nuntios ablegârit, tantumque apud sedem Pontificiam impetrârit, ut per specialem Bullam, Anno 1617. 12. Septembris publicatam, Paulus V. prohibuerit, ne quisquam imposterùm auderet, in publicis concionibus, disputationibus &c. sinistram de MARIÆ Conceptione sententiam tueri, aut proponere. Hanc insuper vocem, tanti sanguinis fastigio dignissimam, Philippus edidit: *Si* inquit, *necessarium omninò putarem, me Romæ adesse, & ad sanctissimi Patris pedes provolvi, ut pro Virginis Mariæ originali justitiâ, extremam sententiam ferre, & causam, per Spiritûs Sancti assistentiam, definire, ac determinare vellet, quamprimùm fieri posset, alijs quibuscunque rebus posthabitis, cunctisque difficultatibus superatis, Romam contenderem, & sanctissimo Patri me sisterem.* O dignam orthodoxo Principe vocem! dignam Austriaco sanguine! Sed & Regia ejus Conjux, Margaretha Austriaca, parîs erat in puram Conceptionem teneritudinis, quæ inter alia, ex hac pijssimâ, & omnibus prægnantibus imitandâ consuetudine satìs est colligenda, quòd quotiescunque tempus pariendi adveniret, mox fructum ventris purissimæ Virgini magno devotionis affectu obtulerit, ejusque maternum auxilium, & assistentiam, multis precibus implorârit: prætereà novem dierum insti-

tutis comprecationibus, ad diversas Deiparæ Ecclesias, per novem decantata Missarum solennia, totidem diversarum ejusdem Festivitatum devotam egerit memoriam, ita, ut primo loco tanquàm immaculatè Concepta, 2°. ut nata, 3°. ut in Templo præsentata, 4°. ut ab Angelo salutata, 5°. ut visitata, 6°. ut expectans nativitatem, 7°. ut parturiens, 8°. ut purificata, 9°. ut in Cœlos assumpta, in auxilium vocaretur. Ex quo utique singularis pijssimæ Reginæ in immaculatam Conceptionem devotio satis constat, quia primo loco, eam non aliter, quàm mediante hujus specialissimi privilegij recordatione, in auxilium vocare voluit, quâ etiam opem ferente, semper felicissimè est enixa. *Calendar. B. V. Franc. de la Croix, in hort. Mar. art. 3. c. 1. Anton. Vasconcell.*

§. 5. *Symbolum.*

26. TaCtâ Vnâ TestVDIne, aMbæ parIter Consonant.

Tacta dat una sonum Testudo, sed altera concors,
Tacta licèt nunquam, reddit & illa sonum.
Dum maculæ accusas genitricem, tangitur una:
Dat genitus, veluti tactus & Ille, sonum

Qui enim tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei. Zach. c. 2. v. 8.

* *
*

§. 6. *Antiquitas.*

27. AChILLes, à ThetIDe Matre sVâ roboratVs.

ACHILLEM, Pelei ex Thetide Filium, in bello Trojano præclarissimè se gessisse, ex eo abundè constat, quòd præconem præstantissimum habere meruerit Homerum. Hunc, inter cætera, refetunt, à Thetide matre suâ, adhuc infantem, stygijs fuisse aquis immersum, atque exinde adeò roboratum, ut factus omninò invulnerabilis, omnia tela, quibus corpus quandoque suum ab hostibus petebatur, illæsus retunderet, nec ulla pars corporis vulneribus esset obnoxia, eâ solummodò pedis exceptâ, quâ comprehensus, dum ablueretur, à Matre Thetide fuerat.

Idipsum, quod de Achille Filio, à Thetide genitrice roborato, somniant Poëtæ, hoc ego de MARIA Matre, à Christo Filio suo roboratâ, non somniando, recenseo: sicut enim pijssimâ fide communiter creditur, MARIAM in bello illo, non Trojano, sed Paradisiaco, hominem inter, ac serpentem exorto, præclarissimè se gessisse, ac cæsis reliquis solam triumphâsse, adeò ut præconem habere meruerit, non præstantem quendam Homerum, sed sponsum ipsum Cœlestem, his verbis eam deprædicantem: *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in Te.* Cant. 4. v. 7, ita insuper asserere audeo, quòd ea non tantùm adhuc infans, sed vixdum concepta, in illo ipso nimirùm Conceptionis momento, fuerit à DEO imersa, non aquis quidem stygijs, ut Achilles, sed aquis gratiarum Cœlestibus, aut, ut meliùs loquar, pretiosissimo sanguini Christi, ex Divinâ præscientiâ, & præordinatione, pro totius humani generis salute aliquandò ex Sacratissimis ejus vulneribus effundendo, cujus prævisis meritis adeò fuit, jam tùm, roborata, ac invulnerabilis effecta, ut omnia infernalis serpentis tela, ac intentatas orci machinationes, facillimè eluserit, omnîque ex parte, ipso etiam pede, sive primo in mundum ingressu, illæsa gloriosè retuderit. Gellius l. 2. c. 11.

§. An-

28. §. 7. *Anagramma.*

ConCepta,
Magnes DIVInVs.

Magnes cordium, vita animae, tela pura!
Versio litteralis
Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS V.

§. 1. *Scriptura.*

29. pVra DEI Mater, Conterens
CapVt serpentIs.

Genes. c. 3. v. 15. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & semen tuum, & semen illius: ipsa conteret caput tuum.*

QUænam est illa mulier, nisi *Benedicta in mulieribus*, Virgo Deipara? hæc enimverò communis est SS. Patrum, ac præsertim D. nostri Ruperti Tuitiensis opinio: *Beata MARIA*, ait ille, *mulier ista est, inter quam, & serpentem, inimicitias se positurum esse dixit, & posuit DEUS.* Hæc mulier perpetua serpentis infernalis inimica, ab ipso statim Conceptionis suæ exordio, caput bestiæ adeò repressit, ut venenum orginalis peccati in ipsam, Divinitùs præservatam, transfundere nullatenùs potuerit. Quamvis enim ad hujusce lucis usuram necdum venisset, nec hostem aliquandò conspexisset, eam tamen diaboli jam tum victricem DEUS specialiter voluit, sic superbiam Angeli refugæ mulctaturus, ut humiliori sexu superbientem Angeli desertoris fastum protinùs inclinaret; Cujus prætereà Heroinæ glorioſissimæ semen Virgineum, Christus JESUS, serpenti huic ultimum exitiale bellum indixit, ac *attritus propter scelera nostra*, penitùs contrivit, inque Cruce, serpentis æneі ad instar, suspensus, propriâ morte gloriosam de inimico victoriam obtinuit. Audiatur hic D. noster Bernardus, felicissimus Christi ex Mariâ collactaneus: *Cui hæc*, inquit, *servata victoria est, nisi Mariæ? ipsa procul dubio caput contrivit venenatum, quæ omnimodam malignæ suggestionem, tam de carnis illecebrâ, quàm de mentis superbiâ deduxit ad nihilum.* En mulierem, serpentis inimicam!

lib. 5. tract. 9.

Isaiæ c. 53 v. 5.

Hom. 2. super. missus.

Sed duo hìc occurrunt dubia: primò quidē, cur *inimicitias* in pluralî se positurum, inter mulierem, & serpentem, DEUS prænuntiet? secundò: cur contritura *caput* serpentis, & non potiùs pectus, caudam, seu collum MARIA dicatur? Primum quod attinet, habent, O Virgo! aliqui *inimicitiam* cum diabolo, at non *inimicitias*, habent inquàm, inimicitiam adversùs actuale peccatum, non habent etiam inimicitiam adversùs originale, quippe aut concepti, aut nati in illo; non habent igitur *inimicitias*: at Tu, O Virgo beatissima! non unam habes inimicitiam cum diabolo, sed omnes, & adversùs omnia peccatorum genera, actualia, originaria, lethifera, venialia; absolutè igitur cum serpente infernalî omnes, & æternas quidem geris *inimicitias*, ita contestante, abinitio statim creatarum rerum, Creatore ipso, ut toti pateat mundo, omnium Te macularum immunem esse, purissimā esse, esse intaminatissimam. Ut autem secundo pariter dubio satisfiat, sciendum, calcâsse quidem aliquos caudam serpentis eos scilicet, qui ad vitæ finem de peccatis, cum bono latrone, pœnitentiam agentes, salutem obtinuēre, alios in mediâ ætate constitutos cum Magdalenâ, Matthæo, Afrâ &c. scelera deplorantes, serpentis pectus contrivisse, alios prætereà, quamvis pauciſſimos, e. g. Baptistam, Jeremiam &c. collum venenosum fortiter stringendo, aspidē

interemisse, utpotè in ipso jam matris utero sanctificatos : cùm interim MARIA, Amazonum omnium Princeps valorosissima, sola ex omnibus, serpentis *caput* invaserit, ac materno vixdum utero insinuata, in primo Conceptionis suæ momento, Divinæ gratiæ auxilio validissimè roborata, generoso pede, infernalem Draconem fortiter contriverit, eumque, qui veneno illam originalî mox erat aspersurus, viriliter repressérit, ac glorioſissimè conquassârit. Quod perbenè intelligens magnum illud Ecclesiæ lumen, Augustinus, hæc scripta reliquit: *Cùm subjectio originalis peccati caput sit diaboli, tale caput MARIA contrivit, quia nulla peccati subjectio ingressum habuit in animam Virginis, & ideò ab omnî maculâ imunis fuit.* Porrò ut hujus Triumphatricis, pro viribus, imitatores efficiamur, ponamus inimicitiam, inter nos, & peccatum, nec inimicitiam tantùm, sed inimicitias, inter peccata nimirùm quæcunque, non mortalia tantùm, sed & venialia, opponamus nos hosti, ipso in capite, quamprimùm tentationibus resistendo, occasiones fugiendo &c. perque contritiones peccatorum quotidianas, inimicum caput conterendo.

lib. 12. de Genes. ad literam.

§. 2. *Authoritas.*

30. S. AMbrosIVs ConCeptæ DeIparæ propVgnator.

1. *Nec mirum, si Dominus redempturus mundum, operationem suam inchoavit à Matre, ut per quam salus omnibus parabatur, eadem prima fructum salutis hauriret ex pignore.* in c. 1. Luc.
2. *Generationis meæ in te privilegium recognosco, quem nulla potuit macula inquinare peccati.* In Psal. 40.
3. *DEUS in medio ejus, non comovebitur, nec commotus est, quia nullius peccati prolapsione Maria contaminata est. Commovetur verò Deus, ubi aliquis gravius peccat, ut ab eo transeat; unde & Adæ peccanti deambulare visus est.* In Psal. 45
4. *MARIA est Virga, in qua nec nodus originalîs, nec cortex actualîs culpæ fuit.* Serm. de Gabaonitis.
5. *Prima omnium electorum, in puritate majorî, ac maximâ post DEUM constituta.* l. 2. de Virg.
6. *Suscipe me, non ex Evâ, sed ex Mariâ, ut incorrupta sit Virgo. Virgo per gratiam, integra ab omnî labe peccati.* Serm. 22. in Psal. 118.

§. 3. *Ratio.*

31. QVI nVLLVM aCtVaLe ContraXIsse perhIbetVr, parIter CVLpæ orIgInaLIs eXpers CensetVr.

JUxta Augustinum l. 5. contra Jul. c. 9. *qui grandioris ætatis peccatum actuale non commisit, in infantilî ætate, nec originale contraxisse censendus est.* Atqui B. V. juxta Concil. Trid. nullum actuale, nec minimum quidem veniale commisit, quod etiam idem Augustinus l. de nat. & grat. c. 46. confirmat, qui de B. Virgine propter honorem Christi, cùm de peccatis agitur, nullam prorsùs vult habere quæstionem. Ergo B. Virgo, in infantilî ætate, peccatum originale non contraxit.

§. 4. *Historia.*

32. ConCIonator, horrenDâ Morte pVnItVs.

DIcebat fortè pro concione pomeridianâ, Ordinis cujusdam in Alemaniâ Religiosus, nec aliud ipsi erat dictionis argumentum, quàm ut immaculatam Deiparæ Conceptionem pro viribus impugnare, atque auditores suos à piâ illâ opinione avertere posset, quod, ut tantò obtineret securiùs, verbis pondus additurus, sibi ipsi est imprecatus: optare se, ut, si verum non dixisset, affirmando, Mariam in originalî peccato conceptam, Divina illum Justitia, eâdem die, malâ morte puniret. Quid agis miser? hicne verbum Divinum auditoribus proponendi, ac persuadendi modus? an non times ultorem à tergo DEUM, cujus Matri, tam improbo Sermone, pretiosissimam abripis in conceptione innocentiam? verùm quid meas curat increpationes superbus detractor? finit ille eâ, qua cœperat, impudentiâ, Sermonem non

nisi

sine magno complurium scandalo, ac indignatione, moxque ad persolvendas, cum alijs confratribus, vesperas chorum subintrat. Et ecce! horrenda, in ipsâ Fratrum coronâ, exhibetur Tragedia: Prologum agit enormis lupus, qui per mediam populi multitudinem, festino cursu penetrans, totum tribus vicibus circumgyrat Chorum, Fratresque singulos, horribili aspectu, successivè considerans, ingentî tandem impetu illum ipsum invadit, qui paulò ante sibi, si falsum dixisset, malam mortem fuerat imprecatus; hunc ergo, Numine sic permittente, ac illatam imaculatæ Matri injuriam vindicante, in omnium præsentiâ, crudelissimè suffocat, ac omnî pœnitentiæ spatio denegato, infelicem animam extrudit, absolutâ autem terrificâ hac scenâ, eâdem, quâ advenerat, celeritate aufugiens, nunquam ampliùs comparuit. *Bernardin. de Busti Serm. 7. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

33. LoCVsta, serpenteM aggreDI, & pVngere soLIta.

Lethiferum aggreditur colubrum generosa Locusta,
Serpentis nocuum pungere docta caput.
Momento aggreditur primo, concepta MARIA
Serpentem, maculæ docta ferire caput.

Ipsa conteret caput tuum. ut suprà.

§. 6. *Antiquitas.*

34. AqVæ stIJgIs fLVMInIs, VasI aLICVI InfVsæ, hoC Certè ConfrIngent, nIsI VngVLa eqVI InIICIatVr.

AQuam stygis Fluminis, à singularî naturæ miraculo, hunc in modum, celebrat Pausanias, *in Arcadicis lib. 8.* ait enim, Aquam illam è præcelsâ rupe guttatim decidentem, mortiferam esse, non cuivis tantùm animantium, sed & ipsi homini. Ubi illud prætereà notandum, vasa & pocula omnia, quâcunque ex materiâ sint, sive vitrea, aut crystallina, sive fictilia, aut lapidea, quin etiam ex ferro, ære, plumbo, argento, imò, & auro, si dicta infundatur aqua, certocertiùs confringenda esse, quòd si tamen ungula equi tali vasi inijciatur, hâc solâ virolentam aquæ virtutem adeò continendam, ut vasculum findi non possit. Sic Pausanias, penes quem sit hujus rei fides.

Porrò styx (quæ in fabulis Filia Oceani, Mater Hydræ, monstri centum capitum, communiter perhibetur) peccatũ originale significat, è cujus utero centiceps hydra nascitur, hoc est, omne peccatũ. Lues ergo ista originalis, velut è præruptâ *petrâ*, *unde excisi sumus omnes*, id est, ex Adamo, quasì guttatim decidit in omnes homines, proprium in singulos, frangitq; vasa prorsùs omnia, sola tamen equi ungula resistit veneno, MARIA scilicèt; quemadmodùm enim *equus albus* Apoc. 6. v. 2. Christum significat, mundum ab omni peccato, quid nì munda quoque sit ungula equi, Beatissima ejus mater? scire nimirùm oportet, per *ungulam equi*, juxta S. Gregorium, *Lib. 31. moral. c. 22.* intelligi *perfectionem virtutum*, quæ perfectio nulli utique alteri excellentiùs competit, quàm MARIÆ, de quâ cant. 6. v. 8. *Una est columba mea, perfecta mea*; nam, dum, per Antonomasiam, Maria *perfecta* dicitur, vas omnî tempore, etiam in ipsâ conceptione, intemeratum comprobatur.

Isaiæ 51. v. 1.

§. 7.

§. 7. *Anagramma.*

35. ALto REgI aMICa, IanVa InsIgnIs, DIstans à Labe.

Alto Regi amica, Tu Janua semper munda!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS VI.

§. 1. *Scriptura.*

36. ArCa NoeMItICa, sVper VnDas.

Genes. c. 7. v. 18. *Porrò Arca ferebatur super aquas.*

Cùm omnis jam caro, sceleribus turpiter immersa, corrupissèt viam suam, universáque terra abominandis fuissèt iniquitatibus repleta, æquissimus meritorum præmiator, malorumque vindex DEUS, mundum adeò inmundum universalî diluvio mundaturus, Arcam à Noemo confici jussit, quam subintrans justissimus hic Patriarcha, cum suorum aliquot, conservaretur illæsus. Inundantibus ergò vehementer diluvij aquis, sola arca, naufragantis mundi onusta reliquijs, unica compendiati totius generis humani habitatio, sola in salo salus, Noemi, & suorum oneraria, indomitas undas felix inambulabat, juxta illud scripturæ: *Porrò Arca ferebatur super aquas*, licèt ipsi etiam excelsi montes universi penitùs fuerint operti, omnisque reliqua caro consumpta, donec enubilato tandem furore, Nemesis, exhaustis abyssi fontibus, extinctisque per diluvium ultionis Divinæ flammis, passa est, demersis omnibus, terram emergere, & suffocatis flagitijs, emundatum orbem denuò inhabitare.

Arca illa *Noemitica super undas* feliciter inambulans, Beatissimam DEI genitricem pulcherrimè repræsentabat, cum hoc solo discrimine, ab Hesychio, Jerosolymitano Presbytero, annotato: *Illa*, ait, *erat animalium arca, hæc autem arca vitæ, illa corruptibilium animalium, ista verò vitæ incorruptibilis, illa ipsum Noe, hæc verò ipsius Noe factorem portavit.* Hæc arca Virginea, ab ipsomet Divino Noe, non per centum tantùm annos elaborata, sed *negotium sæculorum*, universo humano genere originalî culpâ inquinato, æternique diluvij pœnis obnoxio, sola ab universalî aquarum exundantium cataclismo immunis *ferebatur super aquas*, id est, sola originalîs expers, angelis purior, altior universis, in sublimî gradu primæ innocentiæ substitit, licèt ipsi etiam excelsi Montes, id est, sanctissimi cæteroquin homines, Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli &c. & reliqui universi fuerint aliquandò hoc originalî diluvio cooperti. Elevata est nimirùm arca illa Deifera in sublime, exaltata est in montes gratiarum, in cacumen unius purissimæ prærogativæ, & *ferebatur super aquas* immundi hujus mundi, & puritatis primigeniæ. Sicut autem arca illa, veteris testamenti, adeò fuit sublimata, & præservata, eò, quòd intraverit in eam justus Noe, novus imposterùm orbis parens futurus, sic etiam sublimata, & ab omnî labis diluvio præservata est Virgo Beatissima, eò, quòd in illam postmodùm subintrare decreverit, *justus Dominus*, Verbum Patris, sol justitiæ, futurus mundi universi redemptor, ac reformator. Quamobrem Vates regius optimè psallebat: *Veruntamèn in diluvio aquarum multarum, ad eam non approximabunt.* Notandum hìc occurrit, Arcam illam Noemiticam, Rabinorũ testimonio, crystallinam habuisse fenestram, per quam lux necessaria ingrediebatur, ita tamen clausam, ut nec guttula diluvij penetrare potuerit. Et quis adeò lumine est destitutus, ut non videat, talem fenestram, ipsam fuisse immaculatam Deiparæ Virginis

Hom. 2. de Virg.

Psal. 31. v. 8.

Con-

Conceptionem ? utpote, quæ in primo jam creationis suæ momento lucidissima, Spiritûs Sancti lumine undequaque illustrata, ita clausa fuit, & custodita, ne guttula quidem universalis diluvij, seu minima communis delicti participatio, illam penetrare potuerit. Fecit ergo, ex Divino mandato, venerandus senex arcam hanc, ante diluvium, quâ inundantibus posteà ultricibus aquis, conservaretur humanum genus, fuitque illa bitumine oblita, ne fatisceret, & haustis paulatim aquis denique subsideret : parvâ quoque, ut diximus, fenestellâ desuper illuminata. Haud aliter Arca nostra mystica, Virgo Deipara; si enim Arca illa servandis erat viventibus cõstructa, hæc universohumano generi salvando ædificata, si illa bitumine contecta, hæc charitate undiq; inflam̃ata, si illa desuper illustrata, hæc *radius* ipsa *Deitatis*, à radio solis intelligibilis irradiata : si illa deniq; à submersione libera, hæc à peccato omnî præservata. Ad hanc igitur Arcã, quotquot, ob commissa scelera, *in maligno positi*, malum ignem, æternasque infernalis diluvij pœnas pertimescimus, maturè confugiamus, ut per hanc, delictorum veniam abirato Numine impetrantes, undis illis fatalibus superiores evadamus, ac mediante Marianâ hac Arcâ, subsidere tandem in *Monte*, *qui Christus*, valeamus.

Bern. super salves.

§. 2. *Authoritas.*

37. S. AMphILoChIVs ConCeptæ CVLtor, aC proteCtor.

Quid stulte à veritate dissentis? qui enim antiquã illam Virginem sine probro condidit, & secundam sine notâ, & crimine fabricatus est. Orat. 4. in Deiparam, à R. P. Franc. Combesi Dominicano in latinum translatâ. fol. 42.

§. 3. *Ratio.*

38. MatrIs InopIa, affLVentI fILIo InDeCora.

JUxta L. *Siquis.* §. *si impubes.* ff. de agnoscendis liberis : *Iniquissimum est, Patrem, vel Matrem egere, cujus Filius in facultatibus est.* Ergò Beat.ma Virgo nequit fuisse concepta in peccato originalî. Conseq. prob. Quid æquitati, jurique naturali magìs dissonum excogitari potest, quàm ditissimum, & potentissimum Filium, Matrem suam unicè dilectam, à summâ egestate, simulque ab infensissimi hostîs potestate, & Tyrannide non præservare ? sed habere peccatum originale, est esse redactum in summam egestatem, nempè privationem omnium donorum, & dotum supernaturalium: est esse excluſum à jure hæreditatis paternæ, nempe æternæ: est esse constitutum in infernalîs, & infensissimi nostri hostîs potestate, & imperio. Ergò rationi naturali repugnantius excogitari nil potest, quàm quòd Beata Virgo incurrerit peccatum originale, & quòd æterni Patris Filius, in quo omnes Sapientiæ, scientiæ, ac omnipotentiæ thesauri absconditi sunt, cujus posse est velle, velle bonitas, & justitia, suam unicè dilectam Matrem à peccato originalî non præservârit: Atqui, quæ æquitati naturali repugnant, absolutè nequeunt esse in DEO : ergò absolutè nequit esse MARIA concepta in peccato originalî.

§. 4. *Historia.*

DeIparæ ILLIbatæ, VtILIs IMpLoratIo. 39.

OBtinuerat suis à Superioribus licẽtiam, Religiosus Frater, Clemens de Claris, ex Ord. S. Francisci, ad certum quendam pagum procedendi, tùm, ut Solenni Conceptionis Festo, quod summâ ibidem celebritate per annos singulos agebatur, interesse, tùm etiam consanguineos quosdam suos, ibi habitantes, pro aliquo illorum solatio, visitare posset. Huc quoque properabat dicti Fratris Clementis genitor, qui equo paulò insolentiori insidens, unà cum illo, suprà magnum Molendini cujusdam præcipitium decidit. Casui huic periculosissimo si quis spectator interfuisset, dixisset utique, actum esse de viri vitâ, aut saltem gravissimo eum crurifragio conquassatum. Verùm longè aliter res se habuit : docuit nimirùm eventus, quàm

utilis sit Deiparæ illibatæ imploratio. Invocaverat nempè vir ille admodùm devotus, in extremo hoc casûs periculo, Virginem Beatissimam, per immaculatam ejus conceptionem, cujus tùm agebatur pervigilium; hinc mirabiliter, unà cum equo, evasit incolumis, ac sine omnî læsione, supernaturalî adjutus ope, denuò ad culmen ascendit, cùm tamen, præ casûs altitudine, ipsa etiam, cui insederat, sella, in duas partes per medium scissa videretur. Tam feliciter ergò per immaculatam Dei genitricem liberatus, lætus cum alijs ad pagum pervenit, narrans, quod ipsi contigerat à Virgine, beneficium. Hinc alterâ die, celebritas ejus Sanctissimæ Conceptionis, summâ ab omnibus devotione, est gesta, laudibusque tam gratiosæ matri jugiter persolutis, reliquus dies, in omnî religiosâ lætitiâ, ac optatæ conversationis suavitate consumptus. *Bernardin. de Busti Serm. 6. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

40. sIrenVM CantVs non noCet DeIparæ.

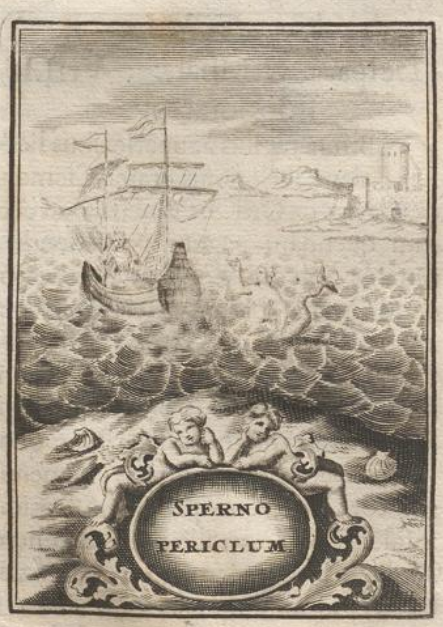

Dum dulcî interitum cantu parat improba Sirea,
Aures claude tuas! non nocet illa tibi.
Dum dulcî alloquio Serpens quoque decipit Evam,
Occlusâ Matri non nocet aure DEI.

Sepi aures tuas spinis. Eccli. c. 28. v. 28.

§. 6. *Antiquitas.*

41. CLoeLIa RoMana, perVnDas effVgIens.

POrsenâ, celebrî illo Belli-Duce, exHerruriâ, Romam ingentî militum exercitu petente, atque Urbem dirâ obsidione premente, Romani decem illi Virgines, formâ præcellentes, in obsides submiserunt, quibus in Porsenæ castris benignè exceptis, ac honestè sustentatis, licitum insuper eisdem voluit, certis temporibus, ad ripam fluminis progredi, suaque pro libitu corpora abluere. Pergunt illæ, die quâdam, longiùs à castris, ad Fluvium aliquem pergrandem: cùm ecce! una ex illis, Cloelia nomine, cæteris generosior, reliquas hortatur, in Fluvium sese unà immittant, eumque tranatantes, Romam denuò gloriosè revertantur. Erat quidem Fluvius latus, præceps, plenusque periculis: hoc tamen non absterrente, audent Virgines generosam per undas fugam, ac Cloeliâ duce, dictum Fluvium intrepidè tranatantes, quamvis non sine magno labore, effugiunt, Romamque feliciter ad propria perveniunt. Admirantur summè, generosum hoc puellarum factum Romani, nihilominùs consultissimum ipsis videbatur, eas denuò Porsenæ Duci remittere; quo facto, obstupescens ille tantam in Romanis Virginibus generositatem, quænam tam periculosæ fugæ auctrix, ac dux fuisset? curiosè scisitatur. Cui Cloelia: Se equidem fuisse illam, primamque tranatâsse, intrepidè respondit. Hinc Borsena mox pretiosum adduci equum curavit, quo eidem in donum oblato, insinuare voluit, Cor Cloeliæ virilî potiùs virtute, quàm muliebrî trepidatione præditum esse. Hoc porrò factum eò permovit Romanos, ut æneam in Urbe statuam, ad æternam rei memoriam, erexerint, insidentem generoso equo Cloeliam repræsentantem. *Livius, Decad. 1. ab urbe cond. l. 1. & 2. Dionys. l. 5. c. 31.* Si ego mundum hunc universum magno cuidam Fluvio, vel po-

potiùs mari vastissimo comparavero, juxta illud Psalmistæ : *Hoc mare magnum, & spatiosum* Psal. 103. v. 25. non errabo ; in hoc enim mare omnes Adæ filij, per hæreditariam protoparentis labem, incidentes, miserè statim ab initio submersi fuêre, nemine prorsùs evadente, præter unicam Cœlestem Cloeliam, Virginem Beatissimam, immaculatam Numinis genitricem. Hæc enimverò sola, per medias turbidi maris procellas, ab omnî peccato servata, gloriari poterat : *Gyrum Cœli circuivi sola, & profundum abyssi penetravi, & in fluctibus maris ambulavi.* Eccle. 24. v. 8. Si ergò Romani, in memoriam Cloeliæ suæ, pretiosissimam erexerunt statuam, quidni & MARIÆ, nostris in cordibus, perpetuam erigamus memoriam, singularîs devotionis, erga immaculatam ejus conceptionem ?

§. 7. *Anagramma.*

REgIna, à LVCtVosâ poMI Labe Defensa. 42.

Regia nata, evadens luctum amari pomi !

Versio litteralis

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS VII.

§. 1. *Scriptura.*

43. pVLChra nIMIs, haVDLæsa.

Genes. c. 12. v. 14. *Viderunt Ægyptij mulierem, quod esset pulchra nimis.*

INgressò quondam, cum dilectissimâ suâ uxore Sarai, Abrahamo Ægyptum, insolita peregrinæ hujus mulieris species, formæque decor incomparabilis, adeò statim omnium in se Ægyptiorum oculos rapuit, ut velocissimo, ad ipsum Pharaonis Regis palatium, cursu contendentes Principes, miris alienam hanc pulchritudinem laudibus, pleno ore, deprædicârint. *Cùm itaque* (ut ipsis Sacræ Scripturæ verbis rem enarrem) *ingressus esset Abram Ægyptum, viderunt Ægyptij mulierem, quòd esset pulchra nimis, & nuntiaverunt Principes Pharaoni, & laudaverunt eam apud illum, & sublata est mulier in domum Pharaonis, Abram verò bene usi sunt, propter illam.* v. 14. & seq.

Porrò, quam aliam præfigurare tunc poterat mulier illa, *pulchra nimis*, quàm Beatissimam Virginem MARIAM? quæ Sacris in canticis, haud immeritò *pulcherrima inter mulieres* celebratur, utpotè, quæ pulchritudinem suam originalem nullo unquam momento amisit, animæque puritatem, nec originalî, nec actualî peccato labefactavit. Hanc proprijs aliquandò oculis conspiciens S. Dionysius Areopagita, O ! quantis mox laudibus vix non Divinam ejus pulchritudinem concelebrare voluit ? *Perspexi*, ait, *atque proprijs oculis intuitus sum, Deiformem, atque supra omnes Cœlicos Spiritus Sanctissimam Matrem Christi JESU, Domini nostri.* Epist. ad Paul. præceptorem. *Ductus sui*, pergit ulteriùs, *ad Deiformem præsentiam altissimæ Virginis, & tantus me, tamque immensus Divinus splendor circumfulsit, ut nec corpus infelix, nec Spiritus posset totius, ac tam æternæ felicitatis insignia sustinere.* ibid. Concludit denique : *Testor, qui aderat in Virgine DEUM, si tua Divina præcepta non me docuissent, hanc ego verum DEUM esse credidissem.* O pulchritudinem Virginis, infrà DEUM, nulli certè alteri comparandam ! Quid ergo mirum, MARIAM cum Josepho, Sponso castissimo, eandem aliquando Ægyptum ingressam, vidisse quidem, sed præ nimiâ Virgineæ pulchritudinis claritate excæcatos, non recepisse Ægyptios ? quæ tamen à Cœlestî Pharaone summè adamata, sublata est tandem in domũ illius, & glorioſissimè in Cœlos assumpta,

pta, non Joſepho tantùm puriſſimo Sponſo, ſed & omnibus huic Virgini immaculatæ devotis, hodiedùm benigniſſimè habitis, propter illam. Verùm, ut ex hac ipsâ Deiparæ in Ægyptum profectione, immaculata ejusdem Conceptio meliùs innoteſcat, Hiſtoriam totam compendio percipite: Illuſus à Magis Herodes, irâ, & invidiâ accenſus, Regem verum Judæorum adhuc infantem formidabat, & ſollicitè ad perdendum quærebat, ne Regni injuſtam poſſeſſionem amitteret. Quid inde? apparuit Angelus in ſomnis Sanctiſſimo MARIÆ Sponſo Joſepho, dicens ei: *Surge, & accipe puerum, & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & eſto ibi, uſque dum dicam tibi; Futurum eſt enim, ut Herodes quærat puerum, ad perdendum eum &c.* Liceat hìc quærere, cur, ſi Herodes JESUM infantem quærebat, & non matrem, admonetur Joſeph ab Angelo, ut ſecum ferat in Ægyptum Filium, & Matrem? Tota Tyranni Regis ſollicitudo erat, interficiendi Chriſtum, non occidendi MARIAM: nam illum formidabat, & è medio tollere cupiebat, vel Regni ambitione, vel timore tyrannidis, non Matrem: Quare ergo Joſepho præcipitur, ut ſimul cum Mariâ fugiat in Ægyptum? certè, quia, cùm Herodis furor Chriſtum quæreret, ut interficeret, eo non adinvento, ſi Matrem inveniret, furorem & rabiem in eam converteret, judicans idem eſſe, Matrem, ac Filium interficere. Fugiant itaque ambo, ne in Matre Rex impius audeat complere, quod cupiebat in Filio. Ad rem ergo noſtram: eo prorſus modo, ſi originalis culpa MARIAM maculâſſet, auderet præſumere (ſuperbè ſatis) etiam Chriſtum infeciſſe; ſic enim Chriſti, & MARIÆ communis eſt honor, eadem eſt gloria, inter utrumque tantâ eſt connexio, imo & *naturæ identitas* (ut cum Petro Damiano loquar) quòd contenta eſſet culpa, ſi MARIÆ pulchritudinem maculâſſet, putans, aliquo modo Chriſtum in Matre infeciſſe. Hanc ergo pulcherrimam, ſpecioſiſſimam, ac Deiformem virginem, caſto amore proſequamur, ut eâ mediante, ſordibus peccatorum abſterſis, pulchri, ac illæſi, ante conſpectum Filij ejus, comparere poſſimus.

Matth. c. 2. v. 13.

Serm. 1. de Nativ.

§. 2. *Authoritas.*

ANaſtaſIVs sIJnaIta, DICens ILLIbataM. 44.

1. *Ex ſecundâ Evâ, Chriſtus tanquam ex lunâ plenâ, Mariâ, quæ nunquam imminuta fuit, aut defecit, aut privata fuit eſſentialî lumine.* l. 4. Anagog.
2. *Quis, dic mihi, ex hominibus, aut dæmonibus audebit dicere, quòd ea, quæ eſt ejusdem ſimul cum DEO eſſentiæ, quod ad carnem attinet, non ſit ad imaginem & ſimilitudinem ejus, qui ex ipsâ natus eſt? quomodò eſt Mater hujusmodi Filij, non ferens integram, & illæſam Filij ſui imaginem?* Lib. 6. Anagog. Quæſt.

§. 3. *Ratio.*

Labes orIgInarIa, VenIaLI MagIs InDeCens. 45.

EX illo Cant. 4. *Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in Te,* communiter probant Theologi, B. Virginem nunquam commiſiſſe peccatum veniale, ut docet D. Thom. in Summâ, & primo ſent. Atqui hoc magìs probat de peccato originalî. Ergò, ſi B. Virgo fuit ſine peccato venialî, multò magìs fuit ſine peccato originalî. min. prob. quò quis habet majorem maculam, eò quis magìs dicitur maculatus: Ergò, ſi ex eo, quòd B. Virgo dicatur ſine maculâ, inferunt Theologi, eam eſſe ſine peccato venialî, multò magìs inferre debent, eam eſſe ſine peccato originalî, cùm hæc major ſit macula: hoc enim, & non illud tollit amicitiam DEI, hominemque æternæ pænæ, ac damni reum efficit, atque ita compenſat, quod in ratione voluntarij minus habet. Confirmatur hocipſum ex Concil. Trid. quod Anathema dicit, aſſerentibus, Deiparam, vel venialiter, DEUM offendiſſe, ante Filium DEI conceptum; eò quòd impium foret dicere, DEUM à Matre, quæ venialem noxam aliquandò contraxiſſet,

car-

carnem sumpsisse. Atqui magis impium esset, asserere, Christum ex eâ Matre carnem sumpsisse, quæ majorem habuisset maculam venialî, sicut est peccatum originale. Ergo in B. Virgine magis esset indecens labes originaria, quàm venialis.

§. 4. *Historia.*

46. InspeCtâ DeI MatrIs effIgIe, VIrgo ILLæsa.

Cùm in expeditione Neapolitanâ, Anno Millesimo, quingentesimo Nonagesimo quinto, Carolus hujus nominis Octavus, Galliarum Rex, Italiæ imminens, puellam quandam admodùm speciosam observâsset, illicò in eam tam impuris exarsit ignibus, ut jubens eam ad se adduci, turpe jamjam crimen volenti nolenti Virgini inferre statuerit. Explêsset hìc utique Rex detestandam cum illâ libidinem, nisi, inspectâ DEI Matris effigie, illæsa evasisset; cùm enim ad Regium jam cubile vî perducta, animadverteret, ad lecti latus, Tabulam quandam purissimæ Virginis dependere, sic Regem, generosâ modestiâ, est allocuta: Rex præpotens! Virginem Matrem reverere, cujus hìc tabulam intueris, obque ejus illibatum florem, meum tu ne decerpas! si me Virginem deperis, hanc omnibus alijs pulchriorem, quia immaculatè conceptam, Virginem aspice! ejus tenero amori da pudorem illum meum, quem fædo delusus amore, statuisti miserè delibare! Plura dixisset, nisi amaræ lachrymæ, ac devota erga Virginis imaginem suspiria vocem intercluisissent. Et ecce! Rex, quantumvìs fœdo libidinis ardore hactenùs vehementissimè accensus, mox, ut in Mariam immaculatam oculos direxit, Ejus adeò percitus est pulchritudine, ut alterius puellæ quasi immemor, libidinem omnem senserit perfectissimè extinctam, hancque puellam, pudicitiâ magis, quam corporis pulchritudine commendabilem, castè veneratus, suis reddiderit illæsam, officium præterea extinctæ libidinis, sibi ab eâ sanctè exhibitum, Regiâ dote, puellæ præstitâ, compensârit. *Marcellin de Pise in Festo Concept,*

§. 5. *Symbolum.*

VIrgInea nVMInIs genItrIX, In Ipso ConCeptIonIs InstantI, à Labe pVra, CarbVnCVLVs, noCtV refVLgens. 47.

Fulmineo velutì Carbunculus igne refulget
Nocte, sub obscuris lumina dans tenebris.
Sic sceleris primi mediâ jam nocte refulsit
Virgo parens, Geniti lumine plena sui.

Gemmula Carbunculi, in ornamento auri. Eccli. c. 32. v. 7.

§. 6. *Antiquitas.*

Matronæ eLegantIs statVa, à Leone CVstoDIta. 48.

PHilippum Bonum, Burgundiæ Ducem, Anno Christi 1454. sumptuosissimum suis Proceribus apparâsse convivium, complures referunt Scriptores, illud singulariter annotantes, inter alia Principalîs Aulæ decora, & ornamenta, conspiciendam fuisse Marmoream Matronæ elegantis statuam, ex cujus uberibus, velutì duobus fontibus jugiter scaturientibus, varia visa sint vina, variæ item aquæ odoriferæ, admirabilî successione, promanare.

nare. Ad basim columnæ, cui Matrona insistebat, alligatus accubabat Leo, animalium Rex fortissimus, quasi eidem ab omnî periculo defendendæ custos exhibitus, quod scutum ex collo Belluæ pendulum satis exprimebat, hanc continens Epigraphen: *Nemo meam Dominam contingat!*

Nonnè hanc statuam pulcherrimam, pulcherrimæ inter mulieres, Deiparæ figuram dixerimus? illius nimirùm Virginis, cujus castissima ubera, melle, & lacte Divini amoris, & gratiarum Cœlestium, ac misericordiarum tamdiù manârunt, & etiamnùm manant, in singulare Filiorum suorum solatium. Sed ecce! adest propè illam, imò intra Sacra ipsius viscera aliquandò accubuit *Leo, de tribu Judâ.* Et quid ille? monet, clamat, rugit: *Nemo meam Dominum contingat!* Audis hoc infernalis serpens? cave tibi ab hoc Leone! audisne sinuose Draco hunc Leonis rugitum? audis invide Dæmon? audis inferne? audis Adami macula? accedite, si potestis, si audetis, si tentatis congredi cum hoc Leone! Sed *nemo meã Dominam contingat!* hæc vox est, hæc sententia, hoc monitum Leonis, de tribu Judâ, fortissimi, qui suam sic Virginem, suam Matrem custodit. Timite igitur, qui aliter sentitis, Leonem hunc vindicem, non is patietur inultam suæ Dominæ injuriam. Hinc nemo de illâ loquatur probrosè, nemo de illâ sinistrè sentiat, nemo affricet illi originariæ labis maculam &c.

§. 7. *Anagramma.*

49. IntaCta à Væ MaLI, ab ADæ Labe pVra.

Intacta à Vae mali, Virgo semper munda!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS VIII.

§. I. *Scriptura.*

50. Chara VIrgo, DoLoreM EVæ LenIens.

Genes. c. 24. v. 67. *In tantum dilexit eam, ut dolorem, qui ex morte Matris ejus acciderat, temperaret.*

DImissò in Mesopotamiam cum pretioso munerum apparatu, fidelissimo Abraham Patriarchæ vernaculo, Eliezer, ad quærendam omnî sollicitudine Virginem, quæ ejus esset tam meriti, quàm decoris, ut digna haberi posset, consors fieri Filij Abrahæ Heri sui, Isaaci, occurrit tandem, Numine sic disponente, Rebecca, pudica admodùm Bathuelis filia, *puella* (ut Sacræ eam collaudant paginæ) *decora nimis, Virgoque pulcherrima, & incognita viro &c.* Hanc porrò ex oblato, non hominibus solùm, sed & camelis potu, agnoscens, ipsam esse mulierem, quam præparâsset Dominus filio Domini sui, singularî gestiens gaudio, Bathuelem accessit, Filiam, oblatis ingentis pretij muneribus, in Isaaci Sponsam exposcens: nec magna adesse poterat difficultas, ubi Divina utrinque aderat præordinatio. Annuit igitur puella, si tamen parentes annuerent, nec recusant illi, quod Divinitùs ipsis oblatum videbatur: fit valedictio, paternaque lachrymis intermixta benedictio: Abducitur à servo Rebecca, occurrit lætabundus Isaac, *qui introduxit eam* (Sacrâ perhibente Historiâ) *in tabernaculum Saræ matris suæ, & accepit eam uxorem, & intantùm dilexit eam, ut dolorem qui ex morte matris ejus acciderat, temperaret.*

v. 16.

Haud

Haud aliter dignam Filio suo Divino Matrem, Virginem quandam præparaturus Pater æternus, sive si aliter loqui placeat, Spiritus Sanctus eandem sibi Virginem in Sponsam ab æterno assumpturus, Mariã ex millibus elegit, Sanctissimorum Parentum Joachimi, & Annæ, non minoris sanctitatis filiam, puellam certè *decoram nimis, Virginemque pulcherrimam*, de quâ ipse testimonium perhibet: *Pulchra es amica mea, suavis, & decora. Incognitam etiam viro*, Virgine ipsâ testimonium perhibente: *quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Hæc igitur, cùm mulier illa esset, quam præparavit Dominus filio suo, Verbo scilicet Divino, ex eâ carnem assumpturo, introducta mox fuit in tabernaculum matris, id est, substituta in locum Evæ, communis morientium matris, quam (Mariam nempe) jam in primo suæ Conceptionis instantî, non ipse modò Spiritus Sanctus, sed & tota Sacrosancta Trinitas, adeò *dilexit, ut dolorem, qui ex morte Matris* Evæ, seu peccato originalî, per protoparentes nostros in totum reliquum humanum genus infeliciter transfuso, *acciderat*, ipsa sola præservata, sola non morientium, sed viventium mater penitùs *temperaret*. Et sanè, quis nõ videt, charam hanc Virginem, in suâ Conceptione Deo præservante illæsam, in tantùm ab eo fuisse dilectam, ut dolorẽ Evæ penitùs lenierit? cùm testis omnî exceptione major, quia magnus Augustinus, idipsum clarè affirmet, his verbis: *Maria primæ Matris damna resolvit &c. hæc homini perdito redemptionem adduxit. Mater generis humani pœnam intulit mundo, Genitrix Domini nostri salutem intulit mundo: auctrix peccati Eva, auctrix meriti Maria. Eva occidendo obfuit, Maria vivificando profuit.* Quid quæso clarius, pro conceptu nostro, dici poterat? quamvis idipsum etiam alibì magnum hoc Ecclesiæ lumen confirmet, dicens: *Evæ planctum Mariæ cantus exclusit.* Quantam ergo nos omnes par est concipere lætitiam, dum illa, quæ est *causa nostræ lætitiæ* concipitur, doloremque lenit, ac temperat, ex morte hæreditariâ matris Evæ conceptum? Cessare aliquandò videbatur hospitum lætitia *deficiente vino*, in Canâ Galileæ, sed ecce! *dicit Mater JEsu ad eum: vinum non habent.* Primum ergò signum à Christo editum, mutando scilicèt aquam in vinum, Mariam habuit advocatam. Sed nonnè hæc ipsa dolorem Evæ leniendo, in primo etiam illo Conceptionis suæ articulo, aquam in vinum convertit? vel maximè; dum enim Eva illa fletuum, & sudoris aquis immersit omne hominum genus, post epulas pomi vetiti, viro suo imprudenti instructas, Maria primis statim epulis, quibus adfuit, id est, primo suæ creationis momento, fletum illum, & sudorem abstersit, conciliansque Deum hominibus, ad aquam redactis, sola tantum valuit, quantum opus fuit ad aquam in vinum mutandam, ad leniendum, ac temperandum super scelere nostro dolorem, ad gratiam impetrandam. Sic nimirum *per fœminam mors per fœminã vita, per Evam interitus, per Mariam salus.* Sic *restauratur per Mariam, quod per Evam perierat.* Sic *facta est Maria restauratio fœminarum, quia per ipsam à ruinâ primæ maledictionis probantur esse subtractæ.* Meritò ergo in tantùm dilexit eam Deus, ut dolorem, qui ex morte matris Evæ acciderat, temperaret. Hanc & nos omnî studio diligamus, si temperatum per Eam, ob scelera nostra, Numinis dolorem, ac indignationem volumus &c.

Cant. 6. v. 3. Luc. 1. v. 34. Serm. 55. de Sanctis. Serm. 18. de Sanct. Jo. 2. v. 3. Aug. l. 3 de Symb. c. 4. Chrysost. Serm. de Genes. Fulgent. Serm. de laud. M.

§. 2. *Authoritas.*

S. Andreas Apostolus, volens illibata M. 51.

Sicut primus Adam formatus fuit ex terrâ, antequam esset maledicta, ita secundus formatus est ex terrâ Virgineâ, nunquam maledictâ. Abdias l. 4. Hist. in ejus gestis.

***

§. 3.

§. 3. *Ratio.*

52. ### à ConCeptIone gaVDIVM.

COnceptio Immaculatæ Virginis MARIÆ maximum toti orbi gaudium attulit, occinente id ipsum S. Matre Ecclesiâ, in hac eâdem Festivitate: *Conceptio Tua, Dei genitrix Virgo! gaudium annuntiavit universo mundo; ex Te enim ortus est Sol Justitiæ, &c.* Atqui gaudium nobis annuntiare non potuisset, si B. Virgo in labe originali concepta fuisset Ergo &c. Probat min. Conceptio, quæ certo mœrore, amaritudine, & tenebris plena est, gaudium annuntiare non potest; quod enim non habet, etiam annuntiare non potest: Atqui esse conceptam in labe originali, est esse conceptam in tenebris, & umbrâ mortis &c. adeoque meritò Maria, cum Tobiâ Seniori, lamentari potuisset c. 5. v. 12. *Quale gaudium mihi erit, quæ in tenebris sedeo, & lumen cœli non video?* Ergo, si à Conceptione MARIÆ toti orbi affertur gaudium, eam sine omni labe extitisse, dicendum est.

§. 4. *Historia.*

53. ### IMago VIrgInIs ILLIbatæ, à DoLore LIberans.

PRoscriptis Anno 1442. Monachio Hebræis, Albertus Bavarorum Dux Serenissimus, Synagogam, quam hactenus illi incoluerant, celebri cuidam viro, Joanni Hartlieb (Aulicus medicus hic erat) dono concessit, qui sibi domicilium struens, Capellam adjunxit in foro, cum Altari, in honorem immaculatæ Conceptionis, ad omnem devotionem exstructo, ubi multa statim beneficia, imò & miracula contingebant, magnusque populi accursus indiès augebatur. Necessarium omninò videbatur, Capellam hanc reddere ampliorem; hinc domum suam omninò destruere non dubitavit devotus Medicus, ut MARIÆ domus dilataretur, quam jugiter fundatam, tribus Altaribus, nec non cryptâ quâdam subterraneâ, ac insignibus Reliquijs providit. Altaris præcipui, scilicèt immaculatæ Conceptionis Dedicatio, quotannis celebratur, die Lunæ, dictum Festum subsequente. Verùm, cùm tempore reformantis, seu potiùs deformantis, proh dolor! Lutheri, Ecclesiæ quidem pars superior illæsa persisteret, Crypta verò in conservatorium rerum, ad decorem Ecclesiæ pertinentium commutaretur, adeò, ut dicta immaculatæ Virginis imago per complures Annos inhonorata, vix non oblivioni penitùs traderetur, sequens tandem Anno Millesimo, Sexcentesimo, duodecimo contigit Miraculum: Cùm enim Catharina Kammerhoherin, Ordinis S. Francisci, Virginum mendicantium Monachij Soror, per Annum, & ultrà, maximo amborum genuum dolore cruciaretur, nullumque malo remedium sufficeret, fiduciam illa omnem, in DEUM, Sanctissimamque ejus Parentem, reposuit. Et ecce! vivis ejus menti coloribus repræsentabatur imago hujus cryptæ, licèt nunquàm à se visa, vel cognita, sed tantùm ab alijs, quibus illa apparitionem narraverat, explicata; ipsa autem eodem, quo imago repræsentabatur, momento, ab omni dolore, ex toto, libera remansit. Undè factum, ut excitatâ de novo, ergà dictam in cryptâ imaginem devotione, locus confestim ad omnem decentiam perpurgatus, tribus fenestris illustratus, Sacristia insuper appositа fuerit, ac magnâ illuc conveniente populi frequentiâ, plurimis, ut antehàc, beneficijs Imago claruerit. *Magist. Joannes Bartholomæus Schrekenfueß, Tract. de Cryptâ B. Virg. impresso Ingolstadij Anno 1625.*

* * *

5.

§. 5. *Symbolum.*

54. EVa IMpVra, à DeIparâ CorreCta.

Quæ primus patitur Tractatus menda, secundus
Corrigit, extinctis auctior hic maculis.
Sic quas prima gerit, delet correctior Eva
Posterior maculas, Numinis alma Parens.

Libri aperti sunt, & alius Liber apertus est, qui est vitæ. Apoc. 20. v. 12.

§. 6. *Antiquitas.*

55. Mater à FILIâ, Vbera traDente, LaCte sVstentata.

SAnguinis ingenui mulierem Prætor quidam, apud tribunal suum, capitalî crimine damnatam, custodi carceris necandam tradidit, quam ille receptam non protinùs è vivis sustulit, sed aliqualî motus misericordiâ, dilatâ ad tempus executione, aditum ad eam filiæ concessit, diligenter tamen excussæ, ne quid cibi inferret, sic futurum existimans, ut, quam ipse trucidare abhorrebat, lentâ tandem morte, famîs inediâ consumeretur. Dies interim complures intercesserant, cùm secum ipse quærens, quidnam esset, quòd tamdiu captiva sustentaretur, ac supervivere-ret? observatâ curiosiùs filiâ, animadvertit, eam, quæ lachrymis ad matrem aditum impetrârat, exerto illam ubere lactare, sicque vitam protrahere perituræ, quam ab ipsâ acceperat, & quæ aliàs certo certiùs fame erat perimenda. Exemplum certè pietatis, omnibus triumphis famosius! quò enim non penetrat, aut quid non excogitat devotæ prolis erga genitricem pietas, quæ in carcere etiam squallido dare vitam sine cibo potuit? docuit profectò mulier hæc exemplo suo illud, quod Paulus 1. ad Timoth 5. filiabus inculcat: *Discant primùm domum suam regere, & mutuam vicem reddere parentibus: hoc enim acceptum est coram DEO.* Quid ergo mirum, si spectaculi tanti novitate ad Prætorem delatâ, & ab hoc, ad Consulum judicium remissâ, donata est Matris salus pietati Filiæ, & ne quid ad honorem deesset, ambæ publicis alimentis imposterùm sustentatæ fuerunt. Ne autem tantæ rei memoria intercideret, loco carceris Deæ Pietati consecrato, Ara ejusdem illuc constituta est. *Plinius l. 7. c. 36. Sabel. l. 3. c. 6. Valer. Max. l. 5. c. 4.*

Eandem prorsùs pietatem à filiâ quâdem aliâ, Pero vocatâ, Cononi Parenti suo captivo exhibitam, Historiæ produnt.

Accusent modò, si possunt, crimine pessimo, peccati originalîs ream MARIAM, ejus illibatæ innocentiæ hostes! sciant tamen, misericordissimum Numen non statim illam, cum alijs Adæ posteris, in conceptione, morti addixisse, sed mox aditum Filio concessisse, qui in primo statim instantî, ejus indigentiam præventurus, vulnera olim à Judæis infligenda pro nutrimento obtulit, sicque illam, cujus materno ipse lacte, humanâ in carne, nutriri desiderabat, prævîâ gratitudine, sanguine proprio sustentavit, ac, ne morte communî per originale deleretur, sollicitè procuravit: ut in tam singularîs privilegij recordationem, MARIA quoque jure meritò *Ara Pietatis* dici possit.

* *
*

§. 7. *Anagramma.*

56. Chara Delpara, à CasV præ-MVnIta.

Alma DEI Virgo, ante casum præmunita!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS IX.

§. 1. *Scriptura.*

57. AsCenDens A VrorA, BeLLVM fInIens.

Genes. c. 32. v. 26. *Dimitte me, jam enim ascendit Aurora.*

VIx pedem è diversorio, sub ipsis adhuc obscuræ noctis tenebris, Jacobus in itinere constitutus extulerat, & ecce! occurrens ei *vir* (Angelus Domini) *luctabatur cum eo*
v. 24. *usque manè.* Nec ista cessavit inter æmulos colluctatio, usque ad ascensum rutilantis Auroræ, ad cujus amœnam præsentiam, mox quasi victus in prælio Angelus, dimissionem à Jacobo petijt: *dimitte me*, inquiens, *jam enim ascendit Aurora &c.* Respondente autem Jacobo: *Non dimittam te, nisi benedixeris mihi*
v. 29. *&c. benedixit ei in eodem loco.*

Vix Adamus è limo terræ, & Eva ex costa Adami processerant, & ecce! luctabatur paulò post cum illis Angelus, ob perditam tam citò primam innocentiam, ac perpetratum vetiti pomi esum, qui idcircò, jussu Divino, flammeo eosdem gladio è paradiso voluptatis proscribens, à luctâ hac, nullo unquam tempore, in posteris cessavit, nisi ad ascensum felicissimæ Auroræ, Beatissimæ nimirùm Virginis Deiparæ, in Annæ utero conceptæ,
Cant. 6. v. 9. juxta illud: *quæ est ista, quæ progreditur, quasi Aurora consurgens?* Enimverò, si D. nostro Bernardo fides, *Aurora*
Serm. 4. super Salve. *semper noctem sequitur, nox præcedit Auroram. Quid autem est nox frigida, & obscura, nisi originale peccatum, frigidum concupiscentiâ, obscurum ignorantia? Tu ergo processisti, ut aurora lucida, & rubicunda, quia superatis originalibus peccatis, in utero matris nata es lucida cognitione veritatis, & rubicunda amore virtutis.* Nec sine mysterio Auroræ nomen sortita est MARIA, in Conceptione suâ, *hæc* enim, ut Petrus noster Damianus ait, *est Aurora,* Serm. 40. de assumpt. *quam sequitur, imò, de quâ nascitur Sol justitiæ. Nam sicut Aurora terminum noctis, diei principium adesse testatur, sic & Virgo noctem extulit sempiternam, & de die diem, de terrâ suæ virginitatis exortum, terris infudit*: quod Seraphicus Bonaventura confirmat dicens: *O Beata Virgo, tu* In Spec. Virg. c. 9. *es Aurora, de Sole procedens, & ortum Solis præveniens, & in lumine Solis diem nuntias.* Et sanè sicut Aurorâ micante, suas repetere latebras solent bestiæ lucifugæ, ita & ad MARIÆ primordia, dæmonum omnes acies tenebricosæ consuluerunt sibi fugâ. Exhorrescunt nimirùm dæmones hanc mysticam Auroram, haud aliter, ac nocturni adulteri, qui suis nefandis facinoribus noctis tenebras prætendentes, ejus, quam oculis corporeis intuemur, auroræ lucem reformidant, atque odio prosequuntur, quâ proinde appetente, nè suis in maleficijs deprehendantur, quàm citissimè diffugiunt, ut bene Speculum illud Patientiæ Jobus dixerit: *Si subitò* c. 24. v. 17. *apparuerit aurora, arbitrantur umbram mortis.* Quòd si dæmones hujus Sacratissimæ Auroræ lucem tantoperè pertimescunt, quomodò ergo fieri potuit, ut ejus potiundæ, aut per inflictum originale vulnus debellandæ po-

testa-

testatem aliquando acceperint? Bene igitur MARIA à nobis dicitur *Ascendens Aurora, bellum finiens*, nam sicut Psalmista ait: *Posuit prodigia super terram, auferens bella, usque ad finem terræ.* Sic juxta Richardum Victorinum, *In Virgine nullum fuit internum bellum, sed summa pax.* Sola ergo victrix, in universali hoc, Angelum inter, Paradisi custodem, & hominem protrusum prælio, transgressionisque communis minimè rea, quia *gratiâ plena*, non dimisit Angelum, illibatæ maternitatis, Divinæque incarnationis nuntium, donec benedixisset ei, inque eodem loco, per superna illa Divinæ salutationis verba, *benedictam in mulieribus* deprædicâsset. Quòd si adeò pulchra est, & gratiosa Auroræ lux, ut ad ejus præsentiam omnes reliquæ stellæ, quasi confusæ, ac rubore suffusæ nostris se oculis subtrahant, affirmante idipsum Senecâ

Jam vâga Cœlo sidera,
Fulgens Aurora fugat &c.

dicam & ego, adeò pulchrâ, ac gratiosam Auroræ nostræ Marianæ lucem, ut ad ejus præsentiam, ob singularem puriſſimæ Conceptionis prærogativâ, omnes reliqui Sancti, licèt fulgeãt *quasi stellæ in perpetuas æternitates*, ob contractum aliquandò peccatum originale, quasi confusi, ac rubore suffusi videantur. Hæc ergò Aurora, ut & nobis feliciter illucescat, ut infernales gratiæ prædones ab animarum nostrarum foribus repellat, ut continuis carnem inter, & spiritum bellis optatum finem imponat, ut diem tandem invehat beatitatis æternùm duraturæ, quotidianis à nobis obsequijs, affectuque devotissimo, est devincienda.

Pſ. 45. 6. 8.

lib. 2. de Emanuele c. 25.

In Octaviâ act. 1.

Dan. 12. v. 3.

§. 2. *Authoritas.*

58. S. ANDREAS CRETENSIS, INNOCVAM PROPVGNANS.

1. *Sola, præter naturam, fuit electa, ad naturam renovandam, sola deservit opifici, universæ naturæ, quæ cùm esset immaculata, & impolluta, & supra modum plena puriſſimæ castitatis, immaculata, & impolluta scilicèt mente, & plena puriſſimæ castitatis corpore, quæ universam, quæ in carne est, generatione naturam superavit.* Orat. 1. de dormit. Deip.

2. *Agna immaculata, quæ sola, de suo utero, lanam Christo, humanam nimirùm substantiam contulit.* Cant. in Nativ. B. V.

3. *Anna sterilis, intemeratam, castamque puellam concepit: Hanc hodie, ceu solam immaculatiſſimam, omnes nos Beatam dicamus, ejus nos Sanctam Conceptionem colamus.* In Canone Ecclesiastico, post Oden 3.

§. 3. *Ratio.*

59. DEI GENITRICIS NOMINE, PRÆVARICATIO NON EST GESTA.

JUXta Reg. Jur. in sexto: *Ratum quis habere non potest, quod ipsius nomine non est gestum.* Atqui prævaricatio Originalis non fuit gesta, nomine Beatæ Virginis. Ergo hanc ratam habere non potest. min. prob. In tantum fuisset, MARIÆ nomine, gesta prævaricatio, in quantum ipsius voluntas fuisset transfusa in voluntatem Adami, ut capitis, incurrendo Legem: *In omnes homines mors pertransijt.* Sed MARIA non tenebatur hâc lege, consequenter nec ejus voluntas erat inclusa, quoad hanc partem, in voluntate Adami. Ergo prævaricatio originalis non fuit gesta nomine B. Virginis. min. prob. In omni Lege latâ, etiamsi eâ teneantur omnes, & sit universaliter lata, non tamen eâ tenetur Regina, & mater; ut patet in Reginâ Esther, cui dictum: *Non enim pro te, sed pro omnibus, hæc Lex constitutaest.* Atqui B. Virgo fuit vera Mater DEI, ac Regina Cœlorum: Ergo fuit exclusa, ab hac lege, *omnes in Adamo moriuntur.* Nec tenebatur hâc Lege illa, cujus nomine non erat gesta Adami prævaricatio.

* * *

§. 4. *Historia.*

60. MagIster, IaCens DefVnCtVs.

ANno Millesimo, quadringentesimo, vigesimo tertio, Martino V. Pontificatum gerente, quidam Theologiæ Magister, Tolosani studij Rector, determinare ausus est, Beatissimam Virginem, originalî fuisse peccato corruptam. Verùm exacerbatus propterea populus, mox eundem è Civitate proscripsit, qui indè Romam adveniens, illatam sibi injuriam lachrymabiliter summo Christi in terris Vicario exposuit, ac mirum in modum conquestus, Conclusionem suam, publicâ sese disputatione (modò Sanctitas sua id permitteret) tutari velle, asseruit. Consensit facilè Pontifex, ut rigidæ hujus, & Virginis honori admodùm nociyæ sententiæ publicas magister illerationes perhiberet. Verùm, convocato jam maximo Doctorum conventu, cùm, assignato Disputationis tempore, in ipso Summi Pontificis Palatio, convenissent omnes, jamque diutiùs exspectarent, unicus desiderabatur Magister, sententiæ suæ futurus Præses, & defendens. Cùm ergò non compareret, qui primus adesse debuerat, missi tandem sunt, qui eum advocarent. Verùm, ô triste spectaculum! vix Religiosi, qui eum hospitio susceperant, cubiculum ingrediuntur, cùm ecce! in lecto observant jacentem Magistrum illum, imò miserè defunctum reperiunt, ac interiora ventris non habentem. Adeò nimirùm MARIA suum confudit inimicum, & qui vivus noluerat defendere immaculatam, suo damno, purissimæ ejus conceptioni, coràm tantâ Doctorum multitudine, testimonium perhibere mortuus debuit. Quod factum reliquos etiam omnes in pijssimâ, de dicto Virginis conceptu, opinione plurimùm confirmavit. *S. Bernardin. Sen. Tract. de Concept. B. V. M.*

* *
*

§. 5. *Symbolum.*

AVroræ LVMen, è noCtIs tenebrIs reſpLenDens. 61.

De tenebris olim dixit splendescere Lucem,
Æterno imperio, qui regit astra DEUS.
De tenebris maculæ fecit splendescere lucem
Præservans Matrem, qui regit astra, DEUS.

DEUS, qui dixit, de tenebris lucem splendescere. 2. Corinth. c. 4. v. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

AVstrebertæ, aD ChorVM CItatIO. 62.

DIvina, ergà devotas sibi animas pietas, ac providentia magnoperè apparuit, in Divâ Austrebertâ, ijsque Virginibus, quibus illa, tùm temporis, Abbatissa præfuerat. Ad initium enim Quadragesimalîs jejunij, ante mediam noctem, audiebat monialis quædam vocem, dicentem sibi: Surge velociter, & dic Abbatissæ, ut quantocyùs, discusso somno, cum omnibus suis, Chorum accedat, & consuetum Matutinarum tempus devotè præveniat. Monialis somno nimiùm oppressa, differt imperata referre, hinc secundò, & tertiò Divinitùs excitata, & ultimâ quidem vice, cum aliqualî increpatione, tandem voci obtemperat, ac quæ toties audis-

disset, Austrebertæ denuntiat. Ad chorum ergo, dato signo, accelerant omnes, ac eâ, quâ par est devotione, licèt solito maturiùs, Matutinas inchoant. Cùm ecce! vix decantato primo Psalmo, fragor ingens exoritur, ac maxima dormitorij pars adeò collabitur, ut eâ parietum, ac pavimenti collisione, omnes certè moniales, unà cum Abbatissâ, horrendùm obrutæ fuissent, nisi, ex specialissimâ Numinis providentiâ, ad chorum mirabiliter citatæ, Divinas præveniendo laudes, omnes & singulæ incolumes evasissent. *Surius T. 1. in vitâ S. Austrebertæ.*

Quòd si Divina bonitas, ob dilectam sibi famulam Austrebertam, tam sollicitè præcavere voluit, ne ipsa, vel una, ex devotis ejus sanctimonialibus, imminens subiret mortis periculum, quomodò, obsecro, non etiam omnem, pro suâ cunctipotentiâ, sollicitudinem adhibuerit, ut dilectissimam suam amicam, Sponsam, ac Matrem, ab imminente originalis maculæ ruinâ præservaret? Certè prævenire voluit MARIAM, excitante, ac adjuvante gratiâ suâ, tenebrosum illud tristium Matutinarum tempus, quo totum Adamicæ posteritatis ædificium, originalis scilicèt justitia omnis, casu lachrymando corruit, sicque illam specialiter conservare, quæ non Abbatissâ modò, sed Regina Virginum, imò Sanctorum omnium gubernatrix, ac Regina constituenda erat.

§. 7. *Anagramma.*

AbsqVe peCCato ConCepta, ab AngeLo saLVteM aCCIpIens. 63.

Gemma pura, mirè salutata à Dei nuncio!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS X.

§. 1. *Scriptura.*

64. ConCepta, In ConspeCtV prInCIpIs CarCerIs, gratIaM obtInens.

Genes. c. 39. v. 21. *Dedit ei gratiam, in conspectu Principis carceris.*

Dan. 13. v. 22. *Angustiæ sunt mihi undique*, dicere ad tempus, cum castissimâ Susannâ, poterat Josephus, dilectissimus Jacobi Patriarchæ filius, non minoris, quàm Susanna, virtutis: præterquàm enim, quòd ab inhumanâ prorsus hominum, erga hominem, fratrum, ergà fratrem invidiâ, pro exiguo admodùm pretio in Ægyptum fuerit divenditus, insuper in ipsâ Ægypti regione, ob falsissimas impudicæ ibidem Dominæ accusationes, à Putipharo nimiùm credulo, tetrum in carcerem conjicitur. Verùm premitur ad tempus, non opprimitur innocentia. Josephus enim, Juvenis innocentissimus, suæque præsertim castimoniæ propugnator Zelosissimus, cùm mortem potiùs oppetere elegisset, quàm tanto DEUM flagitio offendere, hinc medios inter obscuri carceris squallores, Divinâ se sensit gratiâ illustratum; Sic enim ait sacer textus: *Fuit autem Dominus cum Joseph, & dedit ei gratiam, in conspectu principis carceris, qui tradidit in manu illius universos vinctos, qui in custodiâ tenebantur.* v. 22.

Accusent modò, quantùm volunt, infensi Marianæ innocentiæ hostes Virginem Beatissimam sceleris originalis, eamque hoc ipso, reliquorum ad instar mortalium, vel uno saltem momento, carceris æterni ream fuisse proclament; sciant tamen, quod idem

Dominus, qui cum innocente Joſepho fuiſſe legitur, fuerit multò magìs cum MARIA, Gabriele atteſtante: *Dominus tecum.* Qui Virginis ſpecialiſſimè miſertus, dedit ei gratiam prævenientem, ab omnî prorſùs culpâ præſervativam. Hinc quamvìs nos omnes *in utero damnati, antequàm nati, quia de peccato, & in peccato concepti, priùs lumen perdiderimus gratiæ, quàm fruì licuerit lumine Solis*, tamen ſpecialiter à talî damnatione, ac caliginosâ principis tenebrarum cuſtodiâ, præſervabatur MARIA, tanto jam, in ſuâ conceptione, gratiæ lumine illuſtrata, ut Conceptio MARIÆ videri potuerit, ipſa Conceptio gratiæ. Atque, nè nimia videatur hæc mea propoſitio, ipſam Veritatem, è cathedrâ Crucis loquentem, in hujuſce veritatis teſtimonium adduco; Sic enim è Cruce pendulus Redemptor Joannem alloquitur: *Ecce Mater tua!* cui ſtatim Sacra hiſtoria ſubjungit: *Et ex illâ horâ, accepit eam diſcipulus in ſua.* Quærit hìc, devotâ curioſitate, Ambroſius: *Quæ ſua habebat Joannes, qui mundana, & ſæcularia non habebat?* cui ipſemet reſpondet: *Quæ ergo habebat ſua, niſi, quæ à Chriſto acceperat? Bonus verbi, Sapientiæque poſſeſſor, bonus receptor gratiæ.* ac ſi diceret: Joannes, qui Domini ſequens veſtigia omnia reliquerat temporalia, ſolùm bona illa poſſidebat, quæ acceperat à Chriſto, nempe bona gratiæ, quibus hoc ipſo MARIAM annumerat, dum eam à Joanne in ſua receptam commemorat. Nec immeritò Joannes Mariam inter bona gratiæ annumerat, quæ tantam, in ipsâ jam conceptione, obtinuit gratiam in conſpectu DEI, ut MARIAM concipi perindè fuerit, ac ſi gratia conciperetur; ſic enim concipiente *Annâ*, id eſt, *Gratiâ*, quid aliud erat producendum, quàm gratia? & nonnè hoc ipſum manifeſtè probat, MARIAM, licèt in obſcuro adhuc materni uteri carcere reconditam, jam tùm, in conſpectu Cœleſtîs Principis, gratiam obtinuiſſe? Quod ſi Joſepho illi Ægyptiaco, gratiâ in conſpectu Principis carceris obtentâ, traditi inſuper fuerunt, ut ſupra narravimus, *univerſi vincti, qui in cuſtodiâ tenebantur*: Nonne etiam tradidit DEUS, in maternam immaculatæ Virginis protectionem, omnes peccatores, funibus delictorum ſuorum miſerè illigatos? teſtante idipſum S. Ephrem: *Tu captivorum redemptio, & omnium ſalus.* Tradidit certè MARIÆ eos præſertim vinctos, qui frequentioribus petulantis carnis ſtimulis exagitati, ob indignum tanti flagitij aſſenſum, diaboli ſeſe mancipia ultrò reddiderunt, veniam haud dubiè, ac gratiam, in conſpectu Principis Cœleſtîs, tanto Virginis mediante præſidio, obtenturos; ſi enim, teſtante Apoſtolo, incarnatus DEI Filius, quandò orabat pro nobis Patrem æternum, fuit exauditus, ob reſpectum reverentiæ erga filium: *Exauditus eſt, pro ſuâ reverentiâ*, quia ſcilicèt in tanto fuit reſpectu caracter filij apud Patrem, ut nil ipſi voluerit, aut potuerit negare, imò omnia in manus ejus repoſuerit: *Omnia dedit ei Pater in manus.* Sic piè confidère, ac cum ſupracitato Mellifluo Doctore, concludere poſſumus: *Exauditur pro reverentiâ Filius, exaudietur & Mater*, nil ipſi negabit, omnia dabit ei Pater in manus, ſicut Princeps ille carceris, vinctos tradidit in manu Joſeph, gratiam obtinentis &c.

Bern. Serm. 2. Pent.

Orat. de Virgin.

Jo. c. 19. v. 27.

Hæbr. 5. v. 7.

in hunc loc.

Jo. 13. v. 3.

§. 2. *Authoritas.*

B. AnsbertVs DeIparaM CVLpâ LIberans. 65.

Tota pulchra es, & macula non eſt in Te, nec viciſſitudinis obumbratio, id eſt, ut nullo unquam temporis inſtantî, ab umbrâ ad lucem, à luce ad tenebras, mutatione ex alio ad aliud, tranſieris. in caput 1. Epiſt. Jac. v. 17.

***

§. 3.

§. 3. *Ratio.*

66. MIraCVLa non patrantVr, pro asserenDâ faLsItate.

MIracula tantam habent connexionem, cum veritate sui objecti, in cujus testimonium fiunt, ut de potentiâ DEI repugnet, ut illud non in se sit verum, propter quod miraculum fit: implicat enim v. g. de potentiâ DEI absolutâ, ut illa doctrina non sit vera, propter quam DEUS v. g. resuscitat mortuum, &c. Atqui plurima miracula facta sunt (ut in decursu Operis, suo loco ostendetur) ad confirmationem immaculatæ conceptionis. Ergo Beatam Virginem esse immaculatè conceptam, tantam in se habet veritatem, ut de potentiâ DEI repugnet, aliter se à parte rei habere. major. prob. Si miracula non haberent tantam connexionem cum veritate, sive si DEUS per miraculum aliquid testaretur (miracula enim, eò quòd sint supra vires naturæ, à nullo alio, nisi à DEO fieri possunt) quod in se non esset, eo ipso DEUS mentiretur: hoc autem de DEO dici nequit. Ergo &c. maj. constat: sive per se, sive per alium, falsum testari, est propriè mentiri. Atqui in dato casu DEUS, per miraculum, aliquid falsum testaretur. Ergo &c. min. patet ex Script. Hæbr. c. 9. *Impossibile est mentiri DEUM.* Deinde ex ratione: DEUS non est magis primum bonum, quàm primum verum: sed per hoc, quòd sit primum bonum, repugnat ei omne malum: Ergo etiam per hoc, quòd sit primum verum, repugnabit ei omne falsum.

§. 4. *Historia.*

67. DesIDerata pontIfICIs aVDIentIa, & LItteræ perLatæ.

MIssus à Summo Pontifice Sixto IV. ad Regem Hispaniarum, in gravibus negotijs, venerabilis ex Ordine S. Francisci Pater, F. Bernardinus de Caymis, absolutâ jam feliciter commissione, Romam multis cum litteris, ad Pontificem redire statuerat, cùm ecce! inopinatus ipsum casus vehementer afflixit: Habebat nimirùm certum, ex suo Ordine, itineris comitem, cui Superiorum jussu ad Terram Sanctam proficiscendum erat: hic omnes litteras, quas inter Regiæ etiam ad Pontificem numerabantur, hactenùs in custodiâ habuerat, sed, cùm per aliam ipse viam iter prosecuturus, à reliquis se separare deberet, litteras, quæ Romam deferendæ erant, alteri socio consignat, illis solummodò exceptis, quæ ad Pontificem directæ, & à quibus totum suscepti negotij pondus dependebat, utpotè quas suis casu litteris immiscens, ignoranter secum asportabat. Romam interim iter suum Bernardinus prosequitur, cumque eò deveniens adverteret, litteras ad suam Sanctitatem destinatas, à socio fuisse nescio quò ablatas, summâ id tristitiâ virum afficiebat, nec audebat absque ijs comparere, maximam pertimescens Vicarij Christi indignationem. Profectus fortè etiam cum illo fuerat Bernardinus de Busti, pro confirmatione Officij, de immaculatâ Deiparæ Conceptione, à se compositi impetrandâ: hic voto se obstrinxit Virgini Beatissimæ, quòd si desideratam illis à summo Pontifice audientiam hâc vice procuraret, litterasque deperditas restitueret, tres ad gloriam immaculatæ Conceptionis Sermones, summo studio, componere vellet. Et ecce! vix inaudijt Pontifex, Religiosos hoscè viros Romam advenisse, confestim advocatos, hilarî vultûs majestate, & jucundâ admodùm facie, paternè alloquitur, atque, nè de amissis litteris adeò affligerentur, blandè consolatur, dicens, se eandem verbis illorum fidem habere, ac si ipsas Regis litteras perlegisset. Nec defuit diutiùs epistola, adeò dolenter amissa; procurante enim absque dubio MARIA immaculatâ, Pater ille, qui inscienter litteras hasce suis immiscuerat, antequàm in portu Veneto Navim conscenderet, in longinqua perrecturus, litteris casu revolutis, repe-

reperiens non ſuas, easdem confeſtim Romam transmittit, quæ ad confirmationem Legationis fideliſſimè perſolutæ, Pontificijs manibus gaudenter ſunt exhibitæ. *Idem Bernardin. de Buſti Serm. 9. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

68. LaVro, & DeIparæ, non noCent fVLMIna.

Fulmina non metuit protecta ab Apolline Laurus,
Æternum ſervans, fronde virente, decus.
Fulmina non metuit maculæ protecta MARIA,
Ter purum retinens, Numine freta, decus.

Ad te autem non appropinquabit. Pſal. 90. v. 7.

§. 6. *Antiquitas.*

69. GenItorIs IMpIè aCCVſatI, DefensIo à genIto.

ACcuſabatur, die quâdam, Lucius Manlius, coram Judicibus, per M. Pomponium, quòd ſine ſufficientî ratione, filium ille ſuum, Titum Manlium, domo expuliſſet. Quæ accuſatio contra genitorem peracta, cùm ad aures dicti filij perveniſſet, intimè indoluit, parentem ſuâ propter judicio ſiſtendum; Hinc quantocyùs, auſu generoſo, Pomponij ædes accedit, atque ut ad colloquium admittatur, enixis precibus flagitat. Pomponius, ratus, filium accuſationem Patris non approbaturum tantùm, ſed ulteriùs proſecuturum, mox acceſſum præbet: cui Manlius, Placeat, inquit, ſervos omnes foras dimittere, ut liberiùs noſtris de ſecretis colloquendi ſit facultas. Annuitur petito. Tum enimverò videns, pro voto, Titus ante ſe ſtantem ſolum, ac inermem Pomponium, lamentabiliter primùm conqueri, de impiè, ac nemine deſiderante, accuſato genitore, gladium deinde è vaginâ producere, ac ſeveriſſimè comminari mortem Pomponio, niſi è veſtigio promitteret, imò jurejurando ſeſe obſtringeret, ab accuſatione malè cœptâ deſiſtere, ac charum ſibi parentem, in priſtinâ pacis tranquillitate, imperturbatum relinquere. Exterrefactus inexſpectato Juvenîs auſu Pomponius, ſuæque vitæ præſentiſſimum pertimeſcens diſcrimen, non differt ſacramentum dicere, juvenemque jam ex toto conſolatum dimittere. Inaudiêre quidem Judices, temerarios Manlij junioris auſus, ac licèt graviſſimæ aliàs pœnæ eſſent ſtatutæ, contra eos, qui publicum quemcunque Urbis officialem violenter aggredi præſumerent, filialîs tamen erga Parentem pietatis intuitu, tam Filio, quàm Patri pœna dimiſſa, qui etiam impoſterùm, ob factum hoc generoſum, à totâ Civitate, ſummo in honore habitus fuit. *Tit. Livius Dec. 1. lib. 7.*

O quoties! fuêre aliqui, qui auſi ſunt, accuſare puriſſimam DEI genitricem, quòd Filium ſuum, DEUM ſcilicèt, per peccatum, ſi non actuale, ſaltem originale, è domo animæ ſuæ aliquandò excluſerit! verùm, quid ad hæc Filius? num favet talibus accuſatoribus? num placet talis de genitrice propoſitio? minimè, imò ipſemet in medium procedit, matremque ab omnî incuſatione liberam pronunciat, dicens illud Auguſtini, orat. de 5. hæres. c. 5. *Mater mea eſt, ſi potui inquinari, cùm ipſam facerem, potui inquinari in illâ, cùm ex ipſâ naſcerer.* Ni ergò velimus, ut gladius, in matris defenſionem diſtri-

ctus

ctus, non aliquandò noſtra feriat capita, pro more complurium Univerſitatum, juramento nos obſtringamus, à tam injuſtâ Deiparæ accuſatione perpetuò deſiſtendi, ac puriſſimum Virginis Conceptum totis viribus propugnandi.

§. 7. *Anagramma.*

70. REGALE PALATIVM, AVREO NITENS DECORE.

Regia munda, et Palatium emicans auro!
Verſio litteralis
Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XI.

§. 1. *Scriptura.*

71. VIRGO ARDENS, AC INCOMBVSTA.

Exod. c. 3. v. 2. *Videbat, quòd Rubus arderet, & non comburetur.*

MIrum ſanè, ac plenum myſterijs Spectaculum magnus ille Legifer Moyſes cõſpexit, dum nimirùm *apparuit ei Dominus in flammâ ignis, de medio rubi, & videbat, quòd rubus arderet, & non combureretur.* Admirãda profectò novitas! Ergóne ignis, & rubus, velut novæ quædam creaturæ, propriã oblitæ naturam, mirâ Divinæ omnipotentiæ virtute, ſplendidum ipſi Divinæ Majeſtati ſubſellium conſtruunt? ergóne voraciſſimum cæteroquin elementum veprem irrigat, ignitoque coronat flore? ergóne vireſcit rubus, qui admoto igne, mox pallere deberet cinere? imo, ardet, non uritur, imbrem videtur perpluiſſe, non ignem, & tamen vera eſt flamma, quæ vernam comam nutrire ſpino conſpicitur: dumoſum intereà virgultum acuit urticas, in medio ignîs, quasi ignem ſatagens cruentare, pugnacîque mucrone ferire. Paleſtra certè ſpectabilis! ubi decertat ſpinea plantula ut vireat, ignis ut ardeat, atque ambo evadunt victores, ita ut rubus florentes vepres extollat pro lauro, flammaque victrix, non fumigante nube, obſcuretur pro triumpho. Pulchrè de hoc ſpectaculo, talem in modum, diſcurrit Euſebius: *Ignis longè apparebat in rubo pugnans. Natura ipſa fræno coërcita ignîs, erat in rubo, & rubus ignem habebat in ſinu, & non comburebatur.* Ubi præ reliquis notanda illa verba: *In rubo pugnans.* Nitebatur videlicèt abſumete plantulam ignis, facileque arbuſtum devorare, & quaſi acie militarî pugnabat, plantâ è contrario jugiter obſiſtente, ac fortiter in ſui conſervationem, priſtinumque virorem decertante. Audiatur Baſilius Seleuc. hæc habens: *Ecce! ignem monſtrat in rubo ardentem, ignîs effectu ſepoſito: quippe flos igne coronatur, vilisque planta ſuccenſa, flammæ obſiſtit.* Voluit nimirum DEUS oſtendere, flammam hanc, & rubum non alterius quidem eſſe naturæ, ſed alterius gratiæ, hinc ſpectabilî eos dùello confligere ſinebat, ut ex unâ parte naturæ propenſionem oſtenderet, & ex alterâ Omnipotentiæ ſuæ virtutem, in coercendo utriuſque naturæ impulſu, exhiberet. Quid ergo mirum, Moyſen viſionem hanc verè magnam perſpectiùs inquiſiturum, audijſſe de ejusdem rubi medio, vocem Domini, dicentis ſibi: *Ne appropies huc, ſolve calceamentum de pedibus tuis; locus enim in quo ſtas, Terra ſancta eſt.*

apud Lipomanũ.

Orat. 3.

v. 5.

Porrò rubus ardens, & incombuſtus juremeritò Beatiſſima Virgo intitulari poteſt, ardens flagrantiſſimo pariter, ac conſtantî Divini amoris igne, incombuſta, & illæſa non tantùm in admirandâ, omnemque novitatem ex-

cedente, Filij Divini Conceptione, juxta sensum S. Matris Ecclesiæ, dicentis: *Rubum, quem viderat Moyses incombustum, conservatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem &c*, verùm etiam in ipso instantî propriæ Conceptionis, incombusta, & penitùs illæsa, à voraciſſimâ cæteroquin, omnemque reliquam humani generis iñocentiam depascente peccati originalis flamma. Quid enim aliud præsignare per rubum illum DEUS voluit, quàm producturum se Virginem, in quâ degere meditabatur, MARIAM, quam nec ignis Divinitatis absumeret, nec fumigans pristini alicujus peccati flamma decoqueret, licèt non alterius esset naturæ, sed ex hominibus assumpta, singularî tamen gratiæ prærogativâ præventa. Hinc Germanus Patriarcha Constantinop. ait: *Nec rubus inconsumptus, & illæsus, suâ vi, in igne perduravit, sed propter Mariam, quæ in mortalî, & ad corruptionem pronâ naturâ, ignem Deitatis portavit.* Nota illud: *in mortalî, & ad corruptionem pronâ naturâ.* Pugnet ergò originaria culpæ flamma, incinerare Marianum decus, cùm concipitur, natura ipsa, ex Adamo desumpta, deflectere conetur ad casum, ignis vorax tentet incendere spinetum; nec enim volumus à naturæ nostræ consortio Virginem Matrem dimovere, Divinamque, seu Angelicam asserere, cùm à communî eam piaculo vendicamus, solùm gratiam fatemur pronam coercuisse naturam, restitisse peccato, incolumeque arbustum à flammeo gutture MARIAM permansisse, nè in similî naturâ concepta simile nobiscum pateretur excidium illa, quæ in splendidum Divinitatis subsellium erat jam ab æterno præelecta. Denique si Moysi fas non erat, appropiare ad rubum illum mirabilem, terramque illam sanctam, viciniorî gressu attingere, quis ausit dicere, appropinquâsse aliquando infernalem serpentem, ad rubum nostrum Marianum? de cujus medio apparere constituerat Dominus, ipsum scilicèt æterni Patris Verbum, in Sacratissimo Virginis utero incarnandum, quæ vel ideò *Terra Sancta*, ac benedicta, benedictum fructum ventris proferens, hostique infernali omnî momento inaccessibilis, credenda est.

Offic.

Orat. de dormit. V.

§. 2. *Authoritas.* 72.

S. ANSELMVS pVræ DeIparæ CLIens.

1. *Omnes mortui sunt peccato, nemine prorsus excepto, demptâ Matre DEI, sive originalibus, sive propriâ voluntate additis, vel ignorando, vel sciendo.* Commentar. in 2. Corinth. c. 5.
2. *Nulli denique dubium, castissimum corpus, & sanctissimam animam ejus, funditùs ab omnî fuisse maculâ peccati, jugî Angelorum custodiâ protectam, utpote Aulam, quam summus, & omnium creator DEUS, esset corporaliter inhabitaturus.* Lib. de Excellentiâ B. V. c. 3.
3. *Sed quia decebat, ut illius hominis Conceptio de Matre purissimâ fieret; nempe decens erat, ut eâ puritate niteret Virgo illa, quâ major sub DEO nequit intelligi.* Lib. de Concept. V. & de pecc. Orig. c. 18.
4. *Ubi præveniens est benedictio, locum habere non potest originalis contagio: nunquàm igitur in Virgine fuit labes originalis, alioqui sincerior erit formatio Adæ, qui de Terrâ terrenus est, quàm secundi, qui de Cœlo cælestis est.* Ibid.
5. *Siquid originalis peccati, in propagatione Matris DEI extitit, illud propagantium, non propagatæ fuit.* Ibid.
6. *Vas electionis S. Paulus dixit, omnes in Adam peccâsse; vera utique sententia, & cui contradicere, nefas esse pronuntio: sed cùm eminentiam gratiæ in Te, Maria Virgo! considero, sicut Te non intrà, sed supra omnia, quæ facta sunt, ineffabilî modo contueor, ita & te, non lege naturæ aliorum, in tuâ conceptione devectam fuisse opinor.* In Offic. neg. c. 4.
7. *De Dominâ nostrâ, quam in tantum culmen prædestinavit, & extulit Divina potentia, quam tot prærogativis dotavit, quam sibi Matrem elegit, ad mundo subveniendum, ipsa omnium salvandorum ineffabilis DEI misericordia, dicere, morte peccati, quæ per invidiam diaboli occupavit orbem terrarum, in suo conceptu aggravari*

vari, animus evitat, intentio abhorret, lingua fateri non audet. In Clausul. lib. de Concept.

§. 3. *Ratio.*

73. ECCLesIa agIt FestVM ILLIbatæ ConCeptIonIs : ergo est sanCta , & sIne Labe.

S. Thom. 3. p. q. 27. a. 1. in argum. *sic contrà.* hæc habet: *Ecclesia celebrat Nativitatem B. Virginis, non autem celebratur Festum in Ecclesiâ, nisi pro aliquo Sancto. Ergo B. Virgo in ipsâ suâ nativitate fuit Sancta.* Subsumo ego: Atqui de facto in Ecclesiâ celebratur Festum immaculatæ Conceptionis. Ergo, sicut juxta S. Thomam B. Virgo fuit Sancta in Nativitate, ita etiam in Conceptione. Sed Sancta non fuisset, si tunc contraxisset labem peccati originalis. Ergo &c.

§. 4. *Historia.*

74. LaICVs, sIne LæsIone, In MeDIo IgnIs.

CONvenerant in itinere quodam, diversorum Ordinum Patres Religiosi, ac varios inter discursus, de immaculatâ tandem Virginis conceptione, quid quisque sentiat? Sermonem instituebant. Negare ex illis unus, MARIAM sine labe conceptam, defendere totis viribus alter, cumque pertinacibus argumentis sententiæ quisque suæ adhæreret, Frater quidam Laicus, Patris Franciscani socius, sustinere diutiùs non valens injuriam, ab altero Religioso Virginis innocentiæ illatam, ex motu iræ, validissimam Sacerdoti alapam inflixit. Erat percussus Religiosus ex nobilibus admodùm parentibus progenitus, quorum non procul inde erat habitatio; hinc timore illorum Parentum, ac consanguineorum, diù percussor delituit, præsertim cùm intelligeret, intendi vindictam, de colapho, Religioso illi Patri à se inflicto. Complures jam dies effluxerant, cùm confisus in Virginis immaculatæ adjutorio Laicus, ultrò Cognatos, & propinquos accedit, candidè affirmans) se non malâ quidem voluntate, percussisse dictum Sacerdotem, illorum consanguineum, sed eam tantùm ob causam, quia immaculatam ille Conceptionem purissimæ DEI genitricis tam acriter infamâsset. Promisit autem, se veritatem mox, in omnium oculis, clarè demonstraturum. Ignem, inquiebat, grandem accendite, quem, unà cum Sacerdote, à me percusso, intrare promitto, qui deinde ex nobis fuerit flammis consumptus, ejus falsa reputetur opinio. Placuit sermo in auribus omnium, moxque ignis, ut petebatur, accensus. Hìc Laicus, apprehensâ Sacerdotis manu, secum illum in ignem perducere volebat, qui tamen, præ nimio mortis horrore, intrare omninò recusavit. Laicus ergo solus flammis sese committere non perhorruit, invocatâ nimirùm calidissimis precibus virgine immaculatâ, ut sicùt illa sine peccati incendio fuerat procreata, sic & famulum suum ab igne illæsum conservaret. Et sanè stetit, in medio ignis, sine ullâ læsione Laicus, per longum tempus, Patrem Religiosum, ad easdem flammas subeundas iteratò, sed incassùm invitans. Facile proinde erat, tam grandi miraculo, universos adstantes, ad credendam Virgineæ Matris innocentiam adducere, veniamque ob percussum in fervore, reluctatorem obtinere. *Bernardin. de Busti Serm. 8. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

75. MarIæ ConCeptIo, Vt IgnIs InterspInas, arDentIor.

Non tantas accensa faces dant cætera ligna,
Spinarum quantas arida ligna solent.
Hinc, inter maculæ Spinas, ardentior ignis
Conceptæ abs maculâ Virginis ille fuit.

Succensa ardebit, quasi combustio ignis. Isaiæ c. 10. v. 16.

§. 6. *Antiquitas.*

76. serVatIo AnChIsIs PatrIs, à TroIano InCenDIo, per ÆneaM.

Cùm flammis universam Trojam depopulantibus, nulla jam spes salutis civibus relinqueretur, tanto in dilectum suum Patrem Anchisen, senio prægravatum, affectu Æneas ferebatur, ut, cùm fugam pedibus arripere seniculus genitor non valeret, ipse eundem proprijs humeris impositum, relictis quibuscunque alijs divitijs, velut unicum pretiosissimum pignus, non tantùm à præsentî redemerit incendio, verùm etiam Drepanum usque, Siciliæ Urbem, secum vexerit in securitatem. *Virgil. l. 1. Æneid.* In cujus facti comendationem optimè cecinit Claudianus:

Quòd si notus amor provexit in astra Lacones,
Æneam Phrigio raptus ab igne Pater.

Huic prorsùs consimile refert Ælianus, Catanensî nimirum Urbe, unà cum hortis, pratis, vineisque circumjacentibus, per incendium Montis Æthnæ, in cineres redactâ, duos cives, quorum alteri Philonomo, Calliæ alteri, vel (ut alij volunt) Amphinomo, & Anapio nomen erat, illum Matrem, hunc Patrem humeris impositos, flammis eripuisse, ac securitati restituisse. Dici tam cives illi, quàm Æneas, poterant, veræ pietatis filialîs Salamandræ, quorum ferventissimus ergaParentes amor, omnî externâ flammâ fortior fuit, atque superior.

Nonnè ergò dicemus, DEUM quoque, qui totus amor est, è communî illo peccati originalîs incendio, singulariter studuisse extra here, securamque reddere Matrem, Filio proprio prælectam? ita, ut prævisa ei Sacrosancta Passionis merita adhibens, jugiter adimpleverit exemplo illud, quod verbo per Moysen docuerat. *Honora Patrem tuum, & Matrem tuam, &c. Exod. c. 20. v. 12.*

§. 7. *Anagramma.*

ADaMI Væ proCVL à te, sIne Labe.

Adami amarum, ingens vae, it procul à te.
Versio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XII.

§. I. *Scriptura.*

78. GenItrIX VIrgo, à sCeLere eXCepta, VnIVerſaLI CarCerIs perICVLo haVD eXponenDa.

Exod. c. 4. v. 20. *Tulit ergò Moyſes uxorem ſuam, & filios ſuos, & impoſuit eos ſuper aſinum, reverſuſque eſt in Ægyptum.*

PErrecturus jubente Numine Moyſes, ex deſerto Madian, in Ægyptum, nolebat domi relinquere Sephoram, uxorem ſuam dilectiſſimam, ſed teſte S. Textu, *Tulit uxorem ſuam, & filios ſuos &c.* Verùm inexſpectatus mox caſus Moyſi hoc in itinere conſtituto contigit; ut enim Sacræ
v. 24. paginæ ulteriùs recenſent: *Cùm eſſet in itinere, in diverſorio, occurrit ei Dominus, & volebat occidere eum.* Atque, ut totam Hiſtoriam compendio abſolvamus,
v. 25. *Tulit illicò Sephora acutiſſimam petram, & circumcidit præputium filij ſui, tetigitque pedes ejus, & ait: ait Sponſus ſanguinum tu mihi es.* Hìc non immeritò admirari quis poſſet, quam ob cauſam tanta erga dilectiſſimum aliàs ſervum ſuum Moyſen, Divini Numinis exarſerit indignatio? verùm (juxta Auguſtinũ, Theodoretum, Euſebium Pariſienſem, & Emiſſenum) alia certè ratio non fuit, niſi quòd Moyſes, miſſus à DEO tanquàm univerſalis captivi populi hebræi redemptor, è manu, & ſervitute Pharaonis, propriam ſecum Sponſam ſumendo, eam perfacilè periculo parîs captivitatis, ac diræ ſervitutis exponere potuiſſet, quod DEUS omninò indignum judicans, adeò in Moyſen eſt exacerbatus, ut mortem illi fuerit in eodem itinere comminatus.

Hæc Hiſtoria perbellè immaculatam Deiparæ conceptionem denotat: ſi enim Lyrano fides, Sephora nil aliud ſignificat, quàm: *Tota pulchra*, fuit ergo præclara Virginis immaculatæ figura. Inſuper in populo Judaico, ſub diro Pharaonis jugo gemente, tota Adami Protoparentis noſtri figurabatur poſteritas, utpotè per originale peccatum in miſeram infernalîs Pharaonis captivitatem, diramque ſervitutem deducta. In Moyſe autem, conſtituto ejusdem populi redemptore, præfigurabatur Chriſtus, redemptor noſter pijſſimus, à Patre Cœleſtî in terram demiſſus. Nolebat ergo Divina providentia, chariſſimam Sephoram ſuam MARIAM, digniſſimam æterni Patris Filiam, Filij Matrem, Spiritûs Sancti Sponſam, inter dæmonis ſervos, ac captivos, ullo momento numerari, commorari, periclitari: imò voluit potiùs, diabolum ab illâ ligari; ut enim ait S. Bruno: *Virgo eſt, cui Dominus ligavit Leviatan.* Serm. de Nativ.

Tria hìc, ad rem noſtram, hominum genera recenſet Petrus Gregorius: *Alij,* ait, *liberi ſunt, atque ingenui, qui nunquam ſervierunt: alij liberti, qui ſervierunt, qui ſervituti fuerunt obnoxij, ſed tamen per manumiſſionem libertatem ſunt adepti: alij ſervi ſemper manent.* lib. de repubi. Porrò his ſuppoſitis, dixit de libertis Martianus Imperator: *Macula illis quædam & nota inter ingenuos remanet, utpotè quod ſervi ſaltem fuerint.* Quod idem de ſpurijs legitimatis Baldus pronuntiat: *Spurius legitimatus, vel aliquâ ratione nobilitatus ſimilis eſt ægro curato à vulnere, cujus ſemper aliqua remanet cicatrix.* Ne ergò MARIA talis aliquando liberta dici poſſet, ne ullius quidem momenti ſpatio, vulneris originalîs in illâ obſervaretur cicatrix, ne dæmonis captivitati, vel unico temporis punctulo ſubijceretur, ac ſubjectionis tam turpîs periculo obnoxia crederetur, nullam in Virgine genitrice ſervitutem DEUS

voluit, nullum vulnus, nullam labem, nullam turpitudinis notam, nullam maculam in MARIA admisit: Verè igitur Beata Sephora, *tota pulchra*, quia in ipso conceptionis suæ exordio, extra omne peccandi periculum, sine maculâ reperta, quæ in monte Calvariæ, ad pedes Filij sui crucifixi jugiter astans, meliorî jure ad illum, quàm Sephora ad Moysen maritum suum, dicere poterat: *Sponsus Sanguinum tu mihi es, &c.* præservationem scilicèt suam ab hoc ipso Christi sanguine prævisо acceptam agnoscens. Hanc ergò pulcherrimam Sephoram, Redemptoris nostri innocentissimi matrem innocentissimam, ab omnî scelere exceptam, nemo pertinaciter præsumat asserere, captivitatis diabolicæ periculo expositam fuisse, nisi ipsemet præsentissimo carceris æterni periculo exponi, diramque infernalîs Pharaonis servitutem, MARIA præsertim manum maternam subtrahente, subire velit, &c.

§. 2. *Authoritas.*

79. S. ANTIOCHUS, PVRAM DICENS.

Nulli tamen possibile, ad tantæ virtutis pertingere fastigium, nisi præsidio juvetur, & ergà DEUM charitatis, & animi de se quàm modestissimè sentientis, juxta testimonium Deiparæ, omnî laudum genere celeberrimæ, nulli obnoxiæ peccato. Homil. 21.

§. 3. *Ratio.*

80. VIRGO MARIA, EX PROVERBIO: *VOX POPVLI, VOX DEI,* ILLIBATA.

VOx populi est *vox DEI*: Atqui vox populi est, Virginem MARIAM esse sine maculâ conceptam. Ergo eadem est vox DEI. maj. prob. Vox, quæ non est DEI, est errori, & falsitati obnoxia, cùm non correspondeat primæ veritati, ut Christus de seipso testatur: *Ego sum via, veritas, &c.* Ergò è contrario, quæ primæ veritati conformis est, erit vox DEI. Atqui talis est vox populi, cùm credibile non sit, æterni Patris Filium Christum Dominum, populum totius Universi, & præcipuè chariſſimam suam Sponsam, Ecclesiam Catholicam, perpetuo in errore constitutam derelinquere, nec eam corrigere, quod contingeret, si vox populi non semper esset conformis primæ veritati, ut patet. Ergo &c. Probatur etiam min. Vox populi est, quod universi Orbis status, & conditiones tenent: Atqui Virginem MARIAM esse illibatam, & sine maculâ, inculcant Scripturæ, Pontifices, & Concilia, proclamant SS. Patres, Theologi Scholastici, diversíque Religionum Ordines, diversis rationibus exornant, Juristæ per leges probant, Philosophi ex rationibus naturalibus deducunt, Rhetores orationibus perorant, huic piæ sententiæ nec Mahumetani, nec gentiles dissentiunt. Ergo vox populi, consequenter & DEI est, MARIAM esse sine maculâ conceptam, esse illibatam.

§. 4. *Historia.*

81. LABES IN MARIÂ, SVLDANI GENITO INTO LERABILIS.

ANNO Millesimo, Trecentesimo, Vigesimo secundo, sedente Joanne XXII. Pontifice, Avinione in Gallijs, ad partes nostras venit genitus Magni Armeniæ Suldani, græcæ, & latinæ linguæ admodùm peritus. Hic summo honore Pontificalî in Curiâ exceptus, quotidiè Sacris Ritibus, Ceremonijs, ac Solennitatibus, quibus mirum in modum capiebatur, intererat, jamque eò res devenerat, ut Catechumenus, & Religionis nostræ haberetur candidatus, non sine ingentî Sanctissimi Pontificis gaudio. Attamen, proh dolor! omnia aliter evenerunt; accidit enim, ut luce Festivâ Marianæ Conceptionis, Oratorem audierit, multis & Scripturis, & Figuris demonstrare conantem, DEI Matrem, cum cætero Mortalium grege, Originalîs peccati maculam contraxisse. Ad quæ novus ille Orthodoxæ Fidei Candidatus in tantum fuit scandalizatus, ut confestim è loco consurgens,

cum

cum fremitu, ac furore, in hæc verba proruperit: Apagè tetrum ſpurciloquiũ! etenim, ſi in conſpectu Califæ, aut Suldani Ægypti, aut in conſpectu aliorum Saracenorum, quis talia effari auſus fuiſſet, nullo certè pacto evadere potuiſſet, quin ab omnibus lapidaretur, etſi Primas Regni foret: imò, ſiquis talia de Matre Mahumeti, inter nos, effutire præſumeret, viviburio piaret. Itaque vale Chriſtianitas! Nihil mihi, & Baptiſmo, nihil mihi, & Religioni, in qua DEI Mater turpis audit, & impura! Dixit, & obfirmatè â Sacris noſtris reſiliens, renitente in vanum Pontifice, quâlis advenerat, in Regionem ſuam eſt reverſus. Hunc nempe fructum è Sacro ſuggeſtu, orator ille minimè ſobrius retulit, edoctus, aliam effundendæ pectoris purulentiæ ſedem quærere. *Jacob. Perez de Valent. ad verſ. 3.* Magnificat. *Pellbartus in ſtellar. Raynaud. tom. 7. pag. 143. & tom. 8. pag. 265.*

§. 5. *Symbolum.*

82. VItrVM VasIs reLIqVIs, VIrtVte argentI VIVI, DIffraCtIs, sIne sIgno rVptVræ.

Cur tot vaſa ruunt? frangit Mercurius iſta
Infuſus: Vitro nil tamen ille nocet.
Cur ruit omnis homo? culpa eſt transfuſa Parentum.
Conceptæ abs maculâ nil tamen illa nocet.

Erit vas in honorem, ſanctificatum & utile Domino, ad omne opus bonum paratum. 2. Tim. 2. v. 21.

§. 6. *Antiquitas.*

FæMIna Capta, VIro erVbesCenDa. 83.

VEterum Hiſtoriarum produnt monumenta, Teutonibus, ac Cimbris adversùm Romanos prælio decertantibus, ac conſpectâ Romanorum potentiâ, terga jam vertere cogitantibus, animos à fœminis, illorum uxoribus, hâc commonitione additos fuiſſe? *Eia Viri! Eia mariti dilectiſſimi! pugnate fortiter, vincite, triumphate, ne nos Romanorum captivas videatis!* tam turpe ſcilicet, tantumque dedecus, viris ſummè erubeſcendum, videbatur illis, Romanorum eſſe captivas.

Qui hanc barbararum fœminarum adhortationem, à Cornelio Tacito annotatam, rei Sacræ adaptare voluerit, facilè ſibi perſuadebit, quantò magis probroſum fuiſſet, fœminarum pulcherrimam, inter mulieres omnes benedictam, etiam momentaneo temporis ſpatio, infernalîs inimici, per originale, captivâ extitiſſe. Erubeſcenda certè fuiſſet, & etiamnùm eſſet, hujus fœminæ benedictæ captivitas, non Sponſo tantùm Divino, ſcilicet Spiritui Sancto, verùm ipſi etiam MARIÆ in terris Filio, Chriſto JESU, de quo certum eſt, quòd pugnârit pro illâ fortiter, & ad infamiam hanc captivitatis à Matre avertendam, ſuum præſervativè ſanguinem, & Sacratiſſimam paſſionem ſpecialiter applicaverit, verbo, quòd in conceptionis ejus conflictu contra peccatum decertare per miracula voluerit, tantùm, nè illam Satanæ, immanîs, barbari, & immitîs adverſarij mancipium, ac captivam videret.

§. 7. *Anagramma.*

MVnDa VIrgo, ALtare CœLI. 84.

Tu pia Regina, ſumma, et munda Coeli Ara!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

* * *

DE

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XIII.

§. I. *Scriptura.*

85. Vlrgo Mater nVLLo granDIne taCta.

Exod. c. 9 v. 25. & 26. *Cunctam herbam agri percussit grando, & omne lignum Regionis confregit: tantùm in terrâ Gessen, ubi erant filij Israel, grando non cecidit.*

EMolliturus tandem induratum cor Pharaonis Dominus, Prophetam Moysen submisit, qui verba ei sequentia, nomine suo, nuntiaret: *Posui* v. 16. *te, ut ostendam in te fortitudinem meam.* Et sanè fortitudinem hanc suam satìs ostendit Divina longanimitas, per immissas successivè complures, non graves tantùm, sed & mirabiles pœnas, Divinis in litteris c. 7. & sequentibus, secundùm ordinem expressas. Has inter haud minima mihi videtur illa, qua (ut ait sacer textus) *cunctam herbam agri percussit grando, & omne lignum regionis confregit, tantùm in terrâ Gessen, ubi erant filij Israel, grando non cecidit.*

Hæc cùm attentiùs considero, pœnas à Divino Numine, in prævaricatorem Adamum immissas, in memoriam revoco. Vindictam enim sumptura, de gravissimâ Protoplastorum nostrorum transgressione, Divina justitia, nonnè etiam *fortitudinem suam* satìs ostendit, proscribendo illos quantocyùs è Paradisò, immittendo insuper illis, totique eorum posteritati, complures gravissimas pœnas? v. g. quòd panem suum labore multo comparare deberent, quo sine labore, in abun- Gen. 3. dantiâ perfrui potuissent: *In sudore* v. 19. *vultûs tui vesceris pane tuo.* quòd terra, quamvìs indefesso labore exculta, spinas tamen, & tribulos illis esset prola- v. 17. tura: *Maledicta Terra, in opere tuo, spinas, & tribulos germinabit tibi.* quòd mulier innumeris subjecta calamitatibus, concipiendo deficere, & pariendo gravissimos sustinere dolores, totidemque mortis pericula subire teneretur: *Mul-* v. 16. *tiplicabo ærumnas tuas, & conceptus tuos: in dolore paries filios* quòd mulier viro per omnia subjecta, diram quasi servitutem, ad ipsam usque mortem, sustinere cogeretur: *Sub potestate viri eris &c.* Ibid. Hæc porrò justissima commissi sceleris vindicta, quasi *grando* vehementissima, *cunctam herbam agri* (universum genus humanum intelligo) miserè *percussit*, *tantùm in terrâ Gessen* (dico ego: *in terrâ Jesse*) id est, Virgine Deiparâ, Terrâ illâ benedictâ, & sacerdotalî, ex quâ germinaturum erat *frumentum electorum*, Zach. 9. & oriturus ipse JESUS, æterni Patris v. 17. unigenitus, *grando* peccati *non cecidit.* Specialiter enim DEUS ponere MARIAM voluit, *ut ostenderet in eâ fortitudinem suam*, ab omnî illam culpâ specialissimè præservando. Miraris fortè, solam terram Gessenam tanto gavisam privilegio, ut cunctâ circùm Regione grandine devastatâ, illa sola intacta subsisteret? sed audi. Nonnè ipsemet etiam Pharao, cùm omnem Regni sui terram sibi subijceret, utpotè pretio emptam, ac idcircò tributariam redderet, nonnè solam Sacerdotalem terram, à similî tributo prorsùs liberam voluit, ac immunem? *Emit igitur*, ait sacer textus, *Joseph omnem terram Ægypti, vendentibus singulis possessiones suas, præ* Gen. 47. v. 20. *magnitudine famis, subjecitque eam Pharaoni, & cunctos populos ejus, à novissimis terminis Ægypti, usque ad extremos fines ejus, præter terram sacerdotum.* Quo mysterio similiter declarari videtur, cùm Satanas, Pharao ille tartareus, universum mundi regnum, sub diram peccati servitutem redegisset, & DEUS ipse, totius orbis Dominus, homines, qui naturæ jure illius sunt subditi, pœnæ æternæ addixisset, solam MARIAM Virginem, mag-

magni illius Sacerdotis, de quo scriptum est: *Tu es Sacerdos in æternum, secundùm ordinem Melchisedech*, Terram, exceptionem esse passam, utpotè quæ ab omnî peccato immunis, sine originalî (quod quidem commune, sed Tyrannicum naturæ tributum erat) concepta est. Optimè igitur de Virgineâ hac terrâ, à communî peccati originalîs grandine intactâ, omnîsque tributi infernalîs experte, Guarricus Abbas, D. Bernardi discipulus, sequentem in modum discurrit: *Maria terra est benedicta, in opere redemptionis, quæ remissionem peccatorum, fructumque vitæ parturit universis, & filijs Adæ præjudicium originalîs dissolvit maledicti.* Ad hanc terram, qui grandinem æternæ maledictionis pertimescimus, confugiamus: nec enim vindicta Divina tanget eos, qui immaculatæ Virginis Conceptioni devoti, contractis maculis, spinisque peccati per confessionem eradicatis, *Terræ* adhærent, quam solam Dominus à communî grandine, scelerisque tributo liberam voluit.

Psal. 109. v. 4.

Serm. de Annunt. B. V.

§. 2. *Authoritas.*

86. ARNOLDVS CARNOTENSIS LIBERAM PROPVGNANS.

Quòd Maria prædicatur gratiâ plena, manifestum est, individuam esse Matris, & Filij gloriam, & commune esse utriusque præconium, cujus definitio omnium superat intellectum. De laud. Virg.

§. 3. *Ratio.*

87. SI NON DE CONDIGNO, PVRA DE CONGRVO.

ILle modus redemptionis, respectu Beatissimæ Virginis, à peccato originalî, assignari debet, qui cæteris perfectior, aliunde non implicat, & à B. Virgine, si non de condigno, saltem de congruo, mereri potest. Atqui redemptio præservativa, ex virtute passionis Christi, cæteris est perfectior, aliunde non implicat, & à B. Virgine mereri potest. Ergo &c. min. quoad primum membrum, ex eo constat, quia perfectius est Medico, si præservet quemquam à morbo, quàm si primùm eum sanet à morbo jam contracto. Ergò etiam perfectius est, si Christus suam Matrem præservet à peccato, quàm si eam sanaret à peccato jam contracto. 2.da pars constat ex alijs hìc assignatis rationibus. 3.a pars probatur. B. Virgo, etsi non de condigno, saltem de congruo meruit Maternitatem, ut tenet S. Augustinus de Nativ. & grat. c. 30, *Beata Maria concipere DEUM meruit, & parere.* & S. Doctor in 3. Sent. dist. 4. q. 3. a. 1. ad 3. *Beata Virgo non meruit Incarnationem, sed præsuppositâ Incarnatione, meruit, quòd per eam fieret Mater, non quidem merito condigni, sed congrui.* Ergo etiam meruit præservationem à peccato. prob. Conseq. Qui meretur, quod est plus, potest etiam mereri, quod est minus, sed plus est Maternitas, quæ propter terminum, quem respicit, est ordinis hypostatici, quàm præservatio à peccato, quæ est multùm inferioris ordinis. Ergò MARIA si non de condigno, saltem de congruo fuit pura, & meruit præservationem à peccato.

§. 4. *Historia.*

88. CONCIONATORIS DEIPARÆ INFAMATORIS, PVNITIO.

AD concionem invitatur, quisquis contra torrentem tot Pontificum, Conciliorum, ac Sanctorum Patrum, immaculatam Virginis Deiparæ conceptionem in dubium vocans, vel cum Scribis, & Pharisæis signum quærit, dicentibus: *Magister! volumus à te signum videre,* vel *Math. 12.* cum Thomâ Apostolo dicere constanter audet: *Nisi videro, non credam.* Ad concionem inquàm talis invitatur, & quidem illam, quam Concionator quondam in Italiâ peroravit, ac ridiculo prorsùs Epilogo concluſit. Erat prædicator ille opinionis omninò sinistræ, circà Conceptionem purissimæ DEI genitricis, atque utinam solus ipse, quod voluisset, credidisset, ac non etiam, in publicis Concionibus, populo eandem ipsam opinionem tam fervidè persuadere improbo labore conatus fuisset! tam fervidè, inquam, eò enim

improbus hic viri fervor devenit,ut die quâdam coram ingentî populi multitudine, in hæc verba incautus proruperit: Rogo Virginem MARIAM, ut de veritate, meis auditoribus jam sæpiùs propositâ,aliquam ipsa demonstrationẽ facere dignetur. Quid ais miser? demonstrationẽ petis, & signis tuam propositionem confirmari desideras? dabitur certè signum, sed non aliud, nisi *signum Jonæ Prophetæ*,dabitur demonstratio, sed talis, quæ tuam coram omnî populo confundet audaciam, Sic nimirùm ad finẽ illius concionis evenit; vix enim demonstrationem hanc à Virgine Beatissimâ desideravit, cùm ecce! inferiorî Cathedræ parte, super quã stabat, extemplò confractâ, sat magno fragore, ipse deorsùm corruit, ac licèt nullũ ipsi notabile damnũ inde fuerit illatũ, toti tamen populo, jam meliùs de Virginis Conceptione sentienti, ludibrio fuit, & irrisioni; & hæc erat commerita Concionatoris, Deiparæ infamatoris, punitio. *Bernard. de Busti Serm. 9. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

89. NIMbVs orIgInaLIs, nIhIL noCens DeIparæ.

Non nocèt inferior Nimbi vis sæva colono,
Qui tenet alta jugi: Non ibi gutta cadit.
Sic tibi Tempestas primi nimbosa Parentis
Haud nocuit Virgo! Mons tibi Christus erat.

In petra exaltavit me, & nunc exaltavit caput meum, super inimicos meos. Psal. 26. v. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

90. InsVLa, Carens noXIo Veneno, qVIa MagnVs InDe IVpIter eXortVs fVIt.

IN Insulâ Cretensî, nullum reperiri animal nocivum, seu veneno sum,passim referunt Scriptores. Causam porrò tantæ hujus Insulæ prærogativæ si indagare velimus, nullam certè aliam reperiemus, nisi, quam Poëtarum excogitarunt fabulæ, præsertim Virgilius Æneid. 8. Magnum scilicet Jovem, Deorum omnium Patrem, ibidem natum fuisse; sic enim, hanc in rem, canit Poëta:

Creta Jovis Magni medio jacet Insula Ponto.

Quòd si terra illa tanto decorata privilegio dicitur, eam præcisè ob causam, quòd magnus indè Jupiter exortus, fictis Poëtarum eloquijs, perhibeatur, quibus obsecro, privilegijs, ac exemptionibus decorata credenda erit Terra illa benedicta, ex quâ, non per somnium aliquod fictitium, sed verè, ac propriè secundùm carnem exortus fuit Magni, ac benedicti DEI,Magnus pariter, ac benedictus Filius? nullum in Insulâ illâ Cretensi subsistere potest animal, noxio veneno infectum, ac inficiens: & credendum fortè erit, Terram nostram Virgineam, nocentissimo peccati originalîs toxico infectam? absit! absit! ait enim Psalmista: *Benedixisti Domine terram tuam.* Psal. 84.

§. 7. *Anagramma.*

91. IMago DeI, absqVe Labe, CLara, & pVra.

Imago DEI, summa, clara, et pura inventa!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

* *
*

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XIV.

§. 1. *Scriptura.*

92. ConCeptIo Labe Carens, CeLebrIs CVM oCtaVâ.

Exod. c. 12. v. 16. *Dies Prima erit Sancta, atque Solennis, & dies Septima eâdem Festivitate venerabilis.*

TEmpus jamjam advenerat, cùm persistente indurati Regis obstinatione, Nemesis Divina ultimâ vice, Ægyptios percussura, & quidem in cunctis primogenitis eorum, hæc per Moysen populo suo Israelitico denuntiari voluit: *Transibo vos, nec erit in vobis plaga disperdens, quando percussero terram Ægypti.* v. 13. Cui mox expressam conditionem adjungens, *Habebitis autem,* v. 14. inquit, *hunc Diem in monimentum, & celebrabitis eum solennem Domino in generationibus vestris, cultu sempiterno.* Cujus memoriæ celebritatem, paulò post, ad integram extendens octavam, ulteriùs præcipiebat: *Dies prima erit Sancta, atque Solennis, & dies septima, eâdem Festivitate venerabilis.*

En! præclaram Virginis immaculatæ, ejusdemque Festivitatis solennissimæ, cum octavâ celebrari solitæ figuram! Cunctis enim mortalibus plagâ pessimâ culpæ originalis percussis: *Transibo* (ait Dominus DEUS) MARIAM, futuram Filij mei unigeniti in terris genitricem, Transibo eam, *nec erit in eâ plaga disperdens*, nec macula deturpans, quamvis reliqui omnes turpî aliquando maculâ, & plagâ insanabilî fuerint percussi, aut ulteriùs percutiendi; volo autem ut Dies hic, Festum nimirùm Virginis sine labe conceptæ, sit cunctis Christi fidelibus *in monimentum*, & ritu solennî *celebretur*, *in generationibus eorum cultu sempiterno*, prout ipsa Virgo immaculata desiderare videtur, dicens: Eccli. 24. v. 28. *Memoria mea, in generatione sæculorum.* Quid ergò mirum, si Festivitatem hanc supremus in terris Christi Vicarius, Romanus Pontifex, nobis annuâ Celebritate, & quidem per totam Octavam solenniter recolendam præcepit? quid mirum, si solennes quoque indulgentias Sixtus IV. Pontifex Max. omnibus Festum hoc, & Octavam devotè celebrantibus superaddidit, & quidem tales, quales Papa Urbanus IV. in Festo Corporis Christi? noverant nimirùm summa hæc Ecclesiæ Christianæ capita, & attentè perpendebant, tunc (in hac ipsâ scilicet Conceptione) prima nostræ redemptionis jacta fuisse fundamenta: noverant, tunc admirandam telam, ex quâ æterno DEI Filio mortalis naturæ vestis aptanda erat, confici cœptam: noverant, tunc Regale palatium, in quo DEI filius, in carne assumptâ, habitaret, construi inchoatum: noverant, tunc paradisum illum voluptatis plantatum, in cujus medio lignum vitæ nasceretur: noverant denique tunc Arcam illam fœderis, quæ verum Manna, panem vivum de Cœlo missum, universo tandem orbi edendum reconderet, ædificari incœptam, cùm Virgo Beatissima in alvo concepta est. Nec illos latebat, quæ Divus noster Anselmus consolatione plenissima orbi nuntiârit, *Hujus*, inquiens, *Solennitatis celebratoribus datur à Filio Virginis Domino nostro JESU Christo, pax & longa salus, & post transitum hujus vitæ, requies æterna.* Quis porrò non gratuletur Virgini Beatissimæ, ob tantam illibatæ suæ Conceptionis celebritatem, ab universâ Ecclesiâ receptam? hactenùs (ut cum Davide Te alloquar) DEI genitrix immaculata! *gloriati sunt, qui oderunt te, in medio Solennitatis tuæ*, nunc verò confunduntur, cùm non Solennitas modò, sed & integra ejusdem Octava ab Ecclesiâ sit constituta. Ut autem

In Extravag. *cùm præcelsa.* de Reliq. & vener. Sanct.

homil. de Concept.

Psal. 73. v. 5.

tem promissa ab Anselmo pacis, æternæque salutis præmia & nobis obtingant, celebremus omnî devotione annuam hanc Solennitatem, Davidicum illud monitum jugiter in memoriâ retinentes, ubi ait: *Constituite Diem solennem in condensis*, denso agmine ad Ecclesiam recurrendo, ac sacrâ specialiter Exomologesî peccatorum nostrorum maculas abluendo, ut in hâc Conceptionis purissimæ solenni memoriâ de quolibet nostrûm gloriari MARIA possit: *Concepit dolorem, & peperit iniquitatem*, id est, peccator ad sinum misericordiæ meæ confugiens, vitæ retroactæ pœnitens, intrinseco quodam tactus dolore, in ipso Conceptionis meæ Festo, conceptis remordentis conscientiæ stimulis, delicta sua in confessionalî aperiendo, *peperit iniquitatem*. Nec immeritò de talî Mariophilo purissima gloriatur; hujusmodi enim hominis pœnitentis sortem Sancti etiam æmulantur, Divo Ambrosio ita eum gratulabundo ore alloquente: *Curribus Confessionis insidens, tendis ad veniam: accipe me tecum, in hac cogitatione consortem, ut adjuncto communî comitatu, ad metas indulgentiæ properemus*. Talibus & nos adjungamus, ut parem indulgentiam consequamur.

Psal. 117. v. 27.

Psal. 7. v. 15.

in caput 1. Luc.

§. 2. *Authoritas.*

93. S. ATHANASIVS, Constanter pVraM DICens.

1. *Indecens certè fuisset, quòd Filius immaculatus, duceret Matrem maculatam.* Serm. ad Deiparam.
2. *Idcircò gratiâ plena cognominata est, eò quòd adimpletione Spiritûs Sancti, omnibus gratijs abundaret, & virtute altissimi obumbraretur, quam virtutem, per omnia tempora, Conceptûs etiam, habuisse confido; neque enim id temporarium in Virgine accidisse opinor, sed per omnia tempora, hoc illi datum fuisse.* Epist. ad Epictetum.

§. 3. *Ratio.*

94. MARIÆ sIne Labe ConCeptIo, est ECCLesIæ paCIs annVnCIatIo.

ECclesia, in Collectâ ejusdem Festivitatis, orare solet: *Ut Conceptionis ejus votiva solemnitas, pacis tribuat incrementum.* Atqui, si Conceptio Virginis maculata fuisset peccato originalî, non pacis, sed belli incrementum nobis tribuisset. Ergò, cùm juxta mentem Ecclesiæ, MARIÆ Conceptio sit pacis annunciatio, cum peccato Originalî esse non potuit. Prob. min. poteritné quis eo tempore pacis incrementum sperare, ubi continua bella, ac inimicitiæ exercentur? atqui, stante peccato originalî, homo continuum bellum contra DEUM agit, ejusque infensissimus hostis est; per quodlibet enim peccatum grave, homo DEUM destruere, quantùm est ex parte suâ, affectat, rationem ultimi finîs ab eo aufert, ac in creaturâ ponit, insuper per quodlibet peccatum grave, homo rationem formalem amicitiæ Divinæ, nempe gratiam habitualem, in se destruit, & pro eâ privationem illius, quæ est ratio formalis inimicitiæ Divinæ, induit. Ergò, si Conceptio Beatæ Virginis fuisset facta in peccato, non pacis, sed belli incrementum nobis tribuisset.

§. 4. *Historia.*

oCtaVa ConCeptIonIs, peragI à CœLestInIs soLIta, MARIÆ aCCepta. 95.

NIcolaus Pratensis, Virgini genitrici, ab infantiâ devotissimus, præclarum Sacræ Congregationis Cœlestinæ lumen, cùm omnem adhibuisset operam, ut solennis Conceptæ Virginis Festivitas, in aliquibus jam locis, cum Octavâ celebrari solita, per totum etiam, quem professus erat, Ordinem, parî modo, nimirùm cum Octavâ celebraretur, illudque tandem lætus obtinuisset, pro felicî negotij sui eventu, gratias Virgini acturus, ad ejusdem Altare devotissimè provolvitur, Rosamque, quam ex domestico Cænobij hortulo eum in finem decerpserat, ante imaginem Deiparentis reverenter collocans, in verba similia solvitur: *Mater mea! si tibi gratum fuit, quod noster Ordo, de Octavâ tuæ Sacræ Conceptionis, me procurante, constituit, Rosa hæc rubicunda, quam tibi*

tibi demisso affectu offero, vertente Anno, recurrente hoc ipso Festivo die, viriditatem suam, pulchritudinemque conservet. Dixit, & Rosam jugiter inclusam, ad temporis statuti terminum asservavit: Tum enimverò, persoluto nimirùm Anni totius circulo, lætabundus advertit, preces ad Virginem fusas minimè fuisse irritas, & Rosam ne minimum quidem elegantiæ, aut florulentiæ decorem, per tantum temporis spatium deperdidisse. Quo insignî miraculo, satis profectò ostendebatur, quàm grata Virgini illibatæ fuerit devotissimi sui servuli labor, & quàm Octava Conceptionis, peragi imposterùm à Cœlestinis, per totum Ordinem solita, MARIÆ accepta. *Spinellus. Tract. de Festis Deiparæ §. 1. n. 1. Hugo Menard. Tom. 2. Sanct. Ord.*

§. 5. *Symbolum.*

96. E MatrIs ConCeptIone, ConCeptIo FILII ab ECCLesIâ prægVstata.

Venturæ velutì, resonantî voce, Diei
Prodromus est Gallus, nuntia læta ferens:
Sic celebrare lubet Conceptæ Festa MARIÆ,
Sunt quia Concepti prodroma læta DEI.

Hic est JESUS Christus, quem ego annuntio vobis. Act. c. 17. v. 3.

§. 6. *Antiquitas.*

GerManI Fratres, CoLLa IVgo sVbDentes. 97.

CLeobis, & Beton, Fratres germani, cùm in die, quâ eorum Matrem (nescio, quas ob ceremonias) Deorum suorum Templo interesse oportebat, boves, à quibus curru trahenda erat, moram facere conspicerent, nè sera Templum ingredi notaretur, ipsimét Boum munus ultrò exercentes, propria colla currûs jugo subdiderunt, ut dilectissimam Parentem maturè, ac tempestivè in Templum deducerent. Incredibile dictu! quàm hìc illa jerit gloriabunda, ac quanta fuerît populi admiratio, ob stupendum filiorum factum, quàm læta denique omnium acclamatio, Beatam prædicantium parentem, quæ tales filios genuisset: Qui tamen jugi onere contriti, paulò post deficientes, lætissimo animo, vitâ concesserunt. *Cicero, Orat. de Tuscul. Plutarch. in Solone.*

Quis porrò nescit, latum à Divino Virginis Filio jugum currûs illius Triũphalîs, Sacratissimæ nimirùm Crucis, quo in Cœleste nos Templum vehit ipse? quem etiam gravissimo hujus jugi pondere scimus extinctum, alacrem prorsùs, & plaudentem, utpotè, qui se ultrò huic jugo submittens, multa fidelium millia, in Cœleste Templum advexit, sed imprimìs Parentem, utpotè præ cæteris dilectam. Cur enim Filius hic existimetur minùs velox, pro ferendâ curru Genitrice, quàm prædicti Cleobis, & Beton, ut aliquam in Matris vectatione permiserit moram, vel unius duntaxat instantis, cum majorî Matris suæ notâ, quàm matris illorum? imò multò celeriùs succurrisse iste credendus est; præsertim, cùm ex properantiâ hâc, ingens sibi ipsi accesserit gloria: id quod prædictis Filijs contigit; etenim, cùm opulentiæ aliquando suæ ostentationem faciens Cræsus, Beatum se à Solone dici exspectaret, nec talis vocaretur, dixit ad eum plenus fastidio: *Quemnam, nisi me, Beatum dixeris?*

eris? Respondit Solon: *Cleobin, & Betonem, fratres germanos, qui pro matris notâ devitandâ, tam gloriosâ morte interierunt.* Quàm beatus ergò, ac glorioſus dicendus erit illibatæ Deiparæ Filius? qui non ſolùm, ut electos ſuos curru triumphalî in Cœlum transveheret, ſub jugo Crucis lubens mortem oppetijt, verùm etiam chariſſimam Genitricem, ſummâ celeritate, huic currui prævìè impoſuit, antequam in terram laberetur, ac tetrâ quâdam maculâ, in lapſu inficeretur.

§. 7. *Anagramma.*

98. REGINA, IVRE MVNDA à PECCATO.

Alma Regina, jure munda es, à tactu pomi!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XV.

§. 1. *Scriptura.*

99. HÂC DEVS MAGNIFICATVS.

Exod. c. 15. v. 1. *Cantemus Domino; gloriosè enim magnificatus eſt.*

IACebat jam Divinitùs, in marî rubro, ſubmerſa duriſſimi Pharaonis potentia, univerſo Ægyptiorum exercitu, qui Iſraëlitas perſequebatur, per undas illas, ad unum uſque, mirabiliter extincto, cùm ecce! prolixum, præcinente Moyſe, Carmen filij Iſraël Domino decantarunt, dicentes: *Cantemus Domino; gloriosè enim magnificatus eſt, equum, & aſcenſorem deiecit in mare. Fortitudo mea, & laus mea Dominus, & factus eſt mihi in ſalutem, &c.* quod canticum, in devotam gratiarum actionem, latiùs ſunt proſecuti. Sed & Mariam Prophetiſſam, ſororem Aaron (atteſtante ſpecialiter S. Scripturâ) Tympanum in manu ſuâ ſumpſiſſe, ac cunctis reliquis mulieribus, in ſummum DEI honorem, debitamque pro tam mirâ liberatione gratitudinem idipſum devotum canticum præcinuiſſe, compertum eſt: *Cantemus Domino; gloriosè enim magnificatus eſt, &c.*

v. 1. & ſeq.

v. 21.

Porrò univerſa Theologorum Schola, duplicem ſemper, in æterno illo, & infinito *Eſſe*, quod vulgò *DEUM* dicimus, potentiam conſtituit, communem unam, & ordinariam, alteram abſolutam, & extraordinariam. Prima eſt, quâ ſuaviter omnia, juxta ſtatutum naturæ otdinem, curſumque ordinarium dirigit, ac conducit, ſic declarante hoc ipſum Sapiente: *Attingit à fine, uſque ad finem, fortiter, & diſponit omnia ſuaviter.* Altera omnipotens quædam eſt virtus, quâ ſupremus ille agens, & operator magnificus, creaturas, proùt ejus eſt beneplacitum, ac prout vult, diſponit; declaraturus ſcilicet, eſſe ſe cauſam liberam, non verò naturalem, nulliſque aſtrictam legibus: leges omnes infringit, ac violat, contra vulgatum univerſi curſum, & ordinem, rem peragit, & opera patrat inſolita, contrà, præter, ac ſuprà naturam, quæ eſſe vulgò dicimus miracula. Talia videtur ſæpiùs in Ægypto præſtitiſſe, præſertim ad Mare rubrum: ut enim ait Pſalmiſta: *Fecit magnalia in Ægypto, mirabilia in terrâ Cham, terribilia in mari rubro, &c.* Verùm non in mari tantùm, ſed & in MARIA mirabilia DEUS præſtitit, ut in hâc ſpecialiter *gloriosè magnificatus* dici poſſit. Et ſanè, *quis* hìc *ſufficit enarrare opera illius? quis enim inveſtigabit magnalia ejus? virtutem autem magnitudinis ejus quis enunciabit?* Quamvis enim cunctus populus Chriſtianus, ſubmerſo in

Sap. 8. v. 1.

Pſal. 105. v. 22.

Eccli. 18. v. 2.

in Aquis Baptismalibus Christi sanguine rubricatis, infernalî Pharaone, Divinitùs ab omnî peccati servitute fuerit liberatus, ut idcircò infinitas Divinæ misericordiæ laudes, ac gratiarum actiones decantare debeat, tamen specialiter id præstare debet MARIA, non quidem devota illa Aaronis soror, turpi olim leprâ percussa, sed purissima Divini Numinis genitrix, dum in primo Creationis instantî, modo prorsus mirabilî, & hactenùs inaudito, liberata, ac præservata, reliquo genere humano universim turpiter circumvento, ac amaris peccati undis ad internecionem immerso, sola victrix evasit, nullamque in suâ conceptione labem contraxit. Hinc est, quòd & ipsa speciale quoddam canticum, tam humilî devotione, quàm debitâ gratitudine plenum intonet, nobisque lætabunda præcinere videatur: *Magnificat anima mea Dominum, &c, quia fecit mihi magna, qui potens est, &c.* referens nimirùm in extraordinariam DEI potentiam, eximium illud singularîs, & insolitæ gratiæ donum, quod accepit, à peccato præservata. *Quid enim*, ut cum doctissimo Salmerone loquar: *quid magni fecit, si non præservavit? nam sanctificatio à delicto contracto, etiam in utero, communis esset Virgini, cum aliis quibusdam, ut cum Joanne Baptistâ, & Ieremiâ: at majora privilegia Matri DEI, quàm servis ejus concedenda erant.* Mensura ergò privilegiorum Virginis, meritò *Potentia DEI* dici potest, quæ, ut Sancta Mater Ecclesia orat: *parcendo maximè, & miserando manifestatur*, sicque singularî modo manifestata fuit in MARIA, affirmante hoc Divo nostro Clarevallensî Abbate, per hæc verba: *Pater in creatione MARIÆ, exhibuit potentiam, & auctoritatem, contra peccatum, ut ab hoc præservaretur.* Quod idem S. Petrus Chrysologus pulchrè insinuat dicens: *Tanta est Virgo, ut quantus sit DEUS satis ignoret, qui Beatæ Virginis mentem non stupet, animum non miratur.* Laudanda proinde, & summè deprædicanda gratia, misericordia, gloria, & magnificentia, DEI Optimi Maximi, quam suæ dilectissimæ Filiæ, & Matri exhibere dignatus est, cùm animam ejus dignè creavit, gratiâ ornavit, consecravit, & corpori ita univit, ut dignum Filij DEI habitaculum fieret. *Cantemus* ergò & nos *Domino* exultantes, quia *gloriosè*, in immaculatâ præsertim Virgineæ suæ Genitricis conceptione, *magnificatus est*, humiliter Divinam implorantes potentiam, ut infernalem Pharaonem nostris animabus continuò insidiantem deijciat, perque mare rubrum pretiosissimi Christi sanguinis, ad portum nos perducat, Virgine mediante, æternæ Beatitatis.

Luc. 1. v. 46. & 49.

Tom. 3. de inf. Salv. tract. 12. pag. 139.

Bernard. Serm. de B. V.

Serm. 104.

§. 2. *Authoritas.*

S. AVgVstInVs, Mare gratIæ, In VIrgIne genItrICe, VaLDe pVrâ, non eXhaVstVrVs. 100.

1. *Exceptâ Virgine MARIA, de qua, cùm de peccatis agitur, propter honorem Domini nullam prorsus habere volo quæstionem: scimus enim, quòd plùs ei gratiæ collatum fuerit, ad vincendum ex omni parte peccatum, quæ concipere, & parere meruit eum, quem constat, nullum habuisse peccatum.* Lib. de nat. & grat. c. 36.
2. *Igitur in Cælo, qualis est Pater, talis est Filius, sic & in terrâ, qualis est Mater, talis secundùm carnem est Filius, in Cælo cum Patre æternus, immensus, incorruptus, & sublimis, in terrâ cum Matre immaculatus, & mansuetus.* Serm. 43. de Nat. Christi.
3. *Maria Mater Christi electa est, & super omnes creaturas præelecta, omnibus gratijs fœcundata, omnibus virtutibus ornata, omnî Sanctitate in utero Matris repleta, ut de mundissimâ Matre, mundissimus nasceretur Filius, quia sicut in Cælo habuit Patrem immortalem,*

talem, sic & in terrâ habuit Matrem, omnî corruptione carentem. Ibid.

4. *Maria Virgo, secundùm fidem scripturarum sine naturalî semine concepit Deum, qui venerat abolere malum originale, quod trahimus omnes, nati ex concupiscentiâ maris, & fœminæ Conveniens erat, ut lege peccati nostri, quæ per duorum concubitum verificatur in prole, DEI mater non teneretur obnoxia.* lib. de expos. Symb. Serm. 2.

5. *Mater mea est, si potui inquinari, cùm ipsam feceram (quod factum fuisset, si pura non fuisset, quasi qui tetigerit picem, inquinabitur ab illâ Eccl. 13.) potui inquinari in illâ, cùm ex ipsâ nascerer.* Orat. de 5. hæres. c. 5.

6. *Unde sordes in domo, quam nullus habitator accessit, solus ad eam Dominus, & fabricator ejus venit?* Ibid.

7. *Cùm subjectio originalîs peccati, caput sit diaboli, tale caput MARIA contrivit, quia nulla peccati subjectio ingressum habuit, in animam Virginis, & ideò ab omnî maculâ immunis fuit.* Lib. 12. de Genes. ad litteram.

8. *Tu cunctas fœminas vincis pulchritudine carnis, & omnes Angelicos Spiritus excellentiâ Sanctitatis: Tu maculâ nullâ fuscaris, tu omnî decore vestiris.* Lib. de Incarn.

§. 3. *Ratio.*

101. ChrIsto InDIta InnoCentIa à natVrâ, MarIæ à gratIa.

EAm ipsam innocentiam, quam Filius habuit per naturam, Mater accepit per gratiam: *In MARIA enim*, ait S. Hieron ad Eustochium, *totius gratiæ, quæ est in Christo, habetur plenitudo.* Sed Christus B. Virginis Filius, ex naturâ suâ, habuit esse conceptum, sine peccato originalî, utpote non descendens ab Adamo, per seminalem propagationem. Ergo & Beata Virgo, tanquam Mater, habuit per gratiam, esse conceptam, sine peccato originalî.

§. 4. *Historia.*

In II. LIbatâ DeIparâ, PotentIa PatrIs, per AVe, ConsIDeranDa. 102.

CÙm devota quædam Virgo, die quâdam, ferventissimis intenta precibus Beatissimam DEI genitricem suppliciter exoraret, instruere illam maternâ pietate dignaretur, quo sensu, ac quâ intentione, utiliter, & fructuosè pronuntiare deberet quotidianam illam, gratissimam haud dubiè Virgini precationculam: *Ave MARIA gratiâ plena?* mox illi apparens Virgo Beatissima, candidissimo induta paludamento, sic eam alloquebatur: Desideras, Filia! pergratam mihi salutationem, ab Angelo Cœlitùs deportatam, singularî cum fructu pronuntiare? noveris ergo, primum verbum: *Ave*, dicendum in memoriam Omnipotentiæ, per quam me Pater Cœlestis servavit à communi *Vae* immunem, ac ab *Evâ* segregatam, sicque à peccato originalî præservatam: Secundum verbum: *MARIA*, pronuntiabis in memoriam Sapientiæ Filij, quâ futuram suam passionem, & mortem, jam tum mihi applicavit, sicque integra gratiarum *maria* in me profudit. *Gratiâ plena* subjunges, in memoriam dulcedinis Spiritûs Sancti, à quo omninò fui gratiâ impleta. Scias præterea, & Tibi, & omnibus, Salutationem Angelicam hunc in modum orantibus, maternam meam assistentiam, in articulo mortis, minimè defuturam. Obsecuta est imposterùm pia hæc Virgo maternæ Deiparæ instructioni, non sine ingentî, tum proprio, tum alieno, eorum scilicet, quibus illa revelationem narravit, emolumento. *Kiselius in append. 2.^a ad Alveum 7.um cent. 2. dec. 3.*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

103. ELephas, teLVM DIsCVtIens.

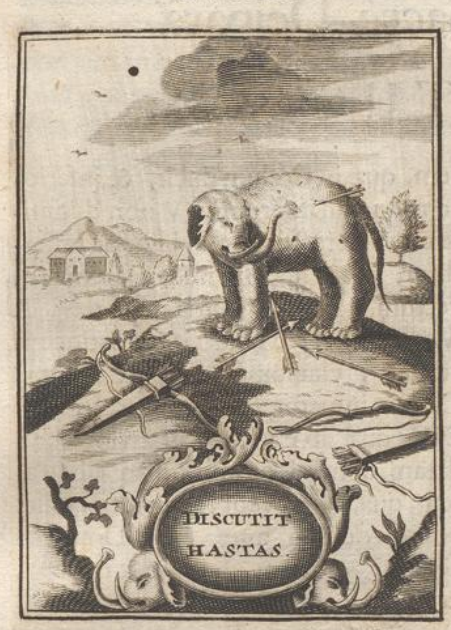

Haud ſecus, atque Elephas, motâ cute, diſcutit haſtas.
Cui contorta nihil Spicula mille nocent:
Tartarei ſic Virgo parens quoque diſcutit hoſtîs
Spicula: Conceptæ nulla nocere queunt.

Cadent à latere tuo mille. Pſal. 90. v. 7.

§. 6. *Antiquitas.*

104. CaLIgVLa, qVæVIs pVLChrIora, aC rarIora, eX qVaCVnqVe CIVItate, aVferens, & RoMæ Inferens.

DE Imperatore Caligulâ referunt Scriptores, ac præſertim Joſeph Hebræus, *lib. 19. Antiq.* quòd ſi reſcire, poſt multas indagationes, potuiſſet, pulchri aliquid, ſive rari in quacunque Civitate reperiri, ſpoliare non dubitaverit, tam ſuperba divitum Palatia, quàm antiqua fictarum Deitatum Fana, imò ipſa etiam vero Numini dicata Templa, & Sacraria: totum nimirùm illud, quod ſive in ſcripturâ, ſive in picturâ, aut ſculpturâ, aliâve arte venuſtum hinc indè aſſervari inaudierat, violenter auferri, Romamque inferri imperabat, ijs ſeſe verbis excuſans: *Res pulchras, in pulchriorî loco conſervari oportere, qualem utique Romam eſſe nemo negaverit.*

Verè Romam quandam, Beatiſſimam V. MARIAM dixeris; quidquid enim in Univerſo pulchrum eſt, aut unquam fuit, in ipsâ ſimul congregatum, ac mirè unitum reperies: Solis, Lunæ, Stellarum ſplendor in ipsâ radiat: Aurum, gemmæ, lapides pretioſi, & quid quid eorum tellus, habet, in ipsâ rutilat, non eſt ulla in rebus creatis, ipſis etiam Angelis, & Sanctis, tum naturæ, tum gratiæ pulchritudo, quæ in MARIÆ animâ non reſplendeat, utpotè in quam hæc omnia, imò ipſam quoque, quâ ſolum gaudet Verbum incarnatum, immaculatam Conceptionem, & cum eâ gratiæ totius plenitudinem, poſtmodùm etiam ipſum *ſpecioſum formâ, præ filijs hominum*, proprium Filium, dulcem JESUM, Cœleſtis (ſi ita loqui liceat) Caligula intulit, omnia hæc in nullo pulchriorî loco conſervaturus, quàm in ipsâ Virgineâ proprij FilijGenitrice, *totâ pulchrâ, pulcherrimâ inter mulieres*, omnem Romanæ Urbis magnificentiam, Majeſtate ſuâ, longè excedente.

§. 7. *Anagramma.*

105. pVrè ConCepta, DIgna IesV Mater.

Pura à maculâ omnî, et digna JEſu Mater!

Verſio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XVI.

§. I. *Scriptura.*

106. FæDerIs CVM EVâ nesCIa.

Exod. c. 23. v. 32. & 33. *Non inibis cum eis fœdus: ne fortè peccare te faciant in me.*

POstquàm Dominus DEUS servo suo Moysi plurima præcepisset, quæ populo suo observanda promulgare deberet, in fine sequentia adjunxit: *Non inibis cum eis* (id est, cum Amorrhæo, Hethæo, &c.) *fœdus, nec cum Dijs eorum: non habitent in terrâ tuâ, ne fortè peccare te faciant in me.*

Idipsum planè Beatissimæ V. Deiparæ, jam ab initio, & ante sæcula, à DEO specialissimè dictum videtur: *Non inibis cum eis*, id est, cum Protoparentibus *fœdus*: transgressuri sunt enim præceptum meum, de non comedendo fructu, scientiæ boni, & mali, & Dijs (ô præsumptio!) similes evasuri, sicque totam illorum posteritatem in miserrimam peccati servitutem redacturi; Hinc *non habitent in terrâ tuâ*, id est, talis Adami, & Evæ prævaricatio, non habitet in Te, *Terra* benedicta, anima pura! *ne fortè peccare te faciant in me*, prout omnes reliquos, quod electam ex millibus unigeniti Filij mei Matrem minimè condeceret. Et sanè, quomodò fœdus cum Evâ MARIA nesciêrit, ex ipso Nomine EVA, ejusdemque 3. litteris satis patebit; quemadmodùm enim S. Epiphanius, de 2. his litteris A, & Ω. philosophatur, de quibus Dominus ait: *Ego sum alpha, & omega*, dicens; A *inferius apertum*, & Ω *apertum superiùs, significare eum, qui descendit de Cœlo, & iterum in Cœlum ascendit*; ita in Romanis his litteris: E: V: A: non dissimile continetur mysterium. E enim, duplicî suo spatio, duas nobis vias demonstrat, superiorem, quæ in Cœlum ducit, & inferiorem, quæ ad infernum. V non dissimile est vasi erecto, in quod liquor infunditur, potestque significare hominem rectum, Divinâ gratiâ repletum. A Vas exhibet inversum, ore attingens terram, clausumque eâ parte, quâ Cœlum intuetur. His positis, in voce EVA, quæ ab E inchoatur, videre est, datam homini omnimodam libertatem, quâ, quod velit, amplecti possit; posuit quippe ante eum Dominus aquam, & ignem, bonum & malum, ut quocunque libeat, manum convertat. Sequitur V; cùm enim non modò perfectam acceperit homo arbitrij libertatem, sed justitiam quoque originalem, gratiamque uberrimam, quâ, quod libuisset, exequi posset, contigit, hâc eum, damno suo, infelicissimè excidere, ac vasculo eversо, gratiam perdere, Cœlique ostio sibi præcluso inferni januas aperire, quod significat Littera A, quæ statim subsequitur, infernè patens, supernè occlusa. Hinc est, quòd non quidem ante, sed post peccatum, hoc Nomen EVA, à peccatore Adamo, uxori peccatrici fuerit impositum; ante peccatum enim, ab eodem quidem Adamo, sed viro justo, aliud nomen longè nobilius hæreditârat. Porrò ad MARIAM quod spectat, nè fœdus cum EVA peccatrice inijsse videretur, transpositis omnibus elementis, triste hoc vocabulum, in vocem gratulationis, ac lætitiæ AVE commutans, omnia nobis contraria felicissimè repræsentat: quod enim primo loco occurrit A, hominem inanem, peccatorem, atque terrenum exhibet: tales namque in hunc mundum pronascimur, tales apparemus; *non enim priùs, quod spirituale est, sed quod animale, deinde quod spiri-* Paul. 1. Corinth. 15. v. 46.

Hæres 62. Sabell.

ſpirituale. Succedit igitur V, quandò regenerationis lavacro abluti, albo filiorum DEI inſcribimur, cœleſtium donorum chariſmatibus replendi. Poſtrema ad latus dextrum eſt littera E, non jam impedita, ſed aperta, ac libera, ut nos à ſiniſtris hædis, ad oves dextras translati, nullo jam obſtaculo, Cœlos conſcendamus, Cœleſtî adjuti gratiâ quam præcedens V pollicetur. In quâ litterarum transmutatione verificatum jugiter cernimus illud, quòd ſacer quidam Poëta, curioſo verſiculo, quia ambidextro, in laudem Deiparæ pulchrè decantavit:

Robur AVE tenet, et te tenet EVA rubor.

& quidem hoc modo fœdus cum Evâ per MARIAM ſolutum intelligere poteris. Addo præterea, nomen *Eva* ab aliquibus per aſpirationem *Heva* ſcribi ſolitum, apud Hebræos *ſerpentem* ſignificare, adeoque, ex quo Eva à ſerpente fuit afflata, in ſerpentem quaſi mortiferum, omnibus reliquis mortem afflantem, commigrâſſe. Verùm & hìc fœdus cum Evâ neſcijt MARIA, dum Nomen omninò mutavit, non quod Adamus uxori impoſuit, ſed quod ipſa ſibi compoſuit humilis Virgo retinens, ex *Hevâ* facta *Eva*, ſine aſpiratione, utpote venenoſi ſerpentis afflatu nunquam violata; quod ipſum ſibi velle videntur verba illa, quæ vulgò Origeni tribuuntur, & de MARIA dici ſolent: *Mater immaculata, mater incorrupta, mater intacta, quæ neque perſuaſione ſerpentis decepta, neque ejus afflatibus venenoſis infecta eſt.* Huic porrò feliciſſimæ viventium matri, MARIÆ, *fœderis cum Evâ*, morientium matre, *neſciæ*, devotiſſimè gratulemur, ut per eam venenoſos ſerpentis afflatus, malis reſiſtendo ſuggeſtionibus evitare, fœdus cum DEO noſtro aliquando initum, nunquam reſcindere, ſicque æternam, eâ patrocinante ſalutem obtinere valeamus.

Hom. 1. in c. 1. Math.

§. 2. *Authoritas.*

S. BASILIVS, à Labe pVraM DoCens. 107.

1. *Quandoquidem autem id ſæculum hominum, in quo MARIA vivebat, nihil cum puritate MARIÆ comparandum haberet, ut Spiritûs ſancti operationem ſuſciperet, per deſponſationem autem præoccupata eſſet, electa eſt Beata Virgo.* Conc. in Sanctam Chriſti Nativ.
2. *Ex Sanctitate compacta caro MARIÆ, digna, quæ Deitati Unigeniti uniretur,* de Chriſti Incarn.

§. 3. *Ratio.*

Certantes, aC LItIgantes, reConCILIarI ConVenIt, ab aMICo. 108.

UT quis poſſit reconciliatorem agere, inter duos certantes, ac litigantes, omninò convenit, & neceſſe eſt, ut neutri infenſus ſit, ſed utriuſque verus amicus: ſed Beata Virgo fuit reconciliatrix inter DEUM & hominem, ſaltem mediatè, in quantùm ex eâ natus eſt Chriſtus Dominus, verus & unicus reconciliator generis humani, æterno ſuo Patri: Ergo tam DEI, quàm hominis, debuit eſſe amica. Atqui per peccatum originale, aliquis fit ſummus DEI inimicus. Ergò, cùm Beata Virgo fuerit vera amica DEI, peccatum Originale contrahere non potuit. Confirmatur. Inſtrumentum, quo aliqua inimicitia tollitur, non debet in ſe habere hanc ipſam inimicitiam: ſed B. Virgo fuit inſtrumentum, tanquàm Mater Chriſti, quo mediante ſublata erat inimicitia, inter DEUM, & hominem: Ergo hanc inimicitiam Beata Virgo non potuit habere. Atqui illa ipſa inimicitia, quæ ſublata fuit, erat peccatum originale. Ergò B. Virgo hoc peccatum contrahere non potuit.

* * *

§. 4. *Historia.*

109. FæMIna, per preCes ILLIbatæ DeIparæ, sanItatI reſtItVta.

QUod olim in laudem Mulierum in genere, pronunciavit Eccleſiaſticus, per ea verba, c. 36. v. 27. *Ubi non eſt mulier, ingemiſcit egens*, hoc ego, potiorî jure, de Virgine illâ, *benedictâ in mulieribus* dicere audeo, quæ non absque myſterio, ſuis in Litanijs *Salus infirmorum* ſalutatur. Verè, ubi deficit benedictæ hujus mulieris patrocinium, ingemiſcere ægrum, neceſſe eſt. Et ſanè, ſi de corporeis adverſitatibus meminiſſe placeat, quales ſunt morbi, dolores, cæcitates, vulnera, & id genus alia, proh! quanto jam laborantium numero ſuppetiata eſt MARIA? nonne omnibus hiſcé malis præſto eſt invocata hæc mulier? Non attinet evolvere libros, Templa adeantur, & votiva oculis legantur Anathemata! DEUS eſt quidem, qui ſanat, quandò *Ipſe eſt ſalus noſtra* Mich. c. 6. at MARIA eſt, quæ precibus ſuis Filium movet, ad ſanitatem reſtituendam. Unam hìc, ex millibus, adduco Matronam, in Civitate Laude, gravî morbo correptam, ad extremum jamjam vitæ periculum deductam. Hæc, ut ſpecialiter erat Virgini ſine labe conceptæ devota, in honorem dicti myſterij, votum emiſit, ut ſi ab hâc etiamnùm infirmitate, MARIÆ illibatæ precibus liberaretur, præter certas preces, ac oblationes, hoc præſervationis Virgineæ privilegium, devotâ mente, ſæpiùs perpendere vellet, ac venerari. Vix votum, Numine inſpirante, emiſerat, cùm ecce! facies ejus cœpit confeſtim immutari, & adeò alterari, ut pallor verteretur in candorem, & calor lividus proficeret in ruborem, cunctis, qui aderant, ſtupentibus, & DEI donum, per Virginis immaculatæ preces obtentum, in moribundâ paulò ante, nunc verò, contrà infirmitatis naturam, convaleſcente fœminâ admirantibus. *Bernardin. de Buſti. Serm. 9. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

ArVnDo, Vento Conſtanter freMente, nesCIa frangI. 110.

Nititur incaſsùm Ventus, ſtat neſcia frangi
Vilis arundo: Arbor fracta ſuperba ruit,
Nititur incaſsùm Serpens, ſtat neſcia frangi
Virgo humilis: Genitrix Eva ſuperba cadit.

Impetum fecerunt unanimiter in eum. Act. 6. v. 51.

§. 6. *Antiquitas.*

DantVr In ArablâCertæ NaVes, ferraMento Carentes. 111.

JUxta relationem Ludovici Cadamoſti, *Navigationis ſuæ c. 55.* in certis Arabiæ Inſulis, complura inveniuntur Navigia, ſine omnî ferramento, artificiosâ adinventione conſtructa, idque eam præciſè ob cauſam, quia ijs in partibus, ingens Magnetis excreſcit copia, adeò, ut non modicum exiſtat periculum, nè naves, ſi ex ferramentis pluribus compactæ haberentur, ad inhærentes Maris ſcopulos, occultâ quâdam reconditi Magnetis virtute, violenter attrahendæ, ac miſerando quondam naufragio, in profundùm demergendæ eſſent.

Benè dixit, qui glorioſiſſimam Numinis genitricem Navigio cõparavit: *Facta eſt* enimverò *ſicut Navis inſtitoris, de longè portans panem.* Prov. 31. v. 14. *Navis,*

vis, hoc est, *Mater*: *Institoris*, hoc est, *Redemptoris*: *de longè*, hoc est, *de Cœlo*: *portans*, hoc est, *utero gestans*: *panem*, hoc est, *DEUM*. Hæc Navis Mariana, verè dici potest, sine omnî ferramento, id est, sine omnî gravitate, rubigine, ac impurâ originalîs peccati scoriâ; cùm enim prævaricator Adam, infelix ille Magnes fuerit, qui vi suâ attractivâ, omnium hominum voluntatibus in suam pertractis, ad ejusdem peccati scopulum, ferrea nostra corda allisit, ac diro animæ naufragio nos omnes pessundedit, MARIAM tamen solam non attraxit, utpote Navim, sine omnî ferramento, ab ipso Cœlestî Opifice providentissimè constructam, de qua Navî idem, quod quondam de materialî Domo DEI, dici poterat, 3. Reg. 6. v. 7. *Malleus, & securis, & omne ferramentum non sunt audita in Domo, cùm ædificaretur.* Hinc ab omnî Magnetis periculo libera, ob suam à labe præservationem, Ipsamet Magnes fieri meruit, quæ non ferrum quidem, sed Divinum attraheret Filium, eumque felicissima Navis, mundo periclitanti in remedium inferret.

§. 7. *Anagramma.*

LVMen aperI, Casta DEIpara, à Labe pVra. 112.

Lumina mea aperi, casta et munda Virgo!

Versio litteralis

Ave Maria gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XVII.

§. 1. *Scriptura.*

113. ArCa testaMentI InCorrVpta, DeaVrata.

Exod. c. 25. v. 10. & 11. *Arcam de Lignis Setim compingite: & deaurabis eam auro mundissimo, intùs &, foris.*

FAbricanda jam erat, urgente Numinis imperio, Arca testamenti, cùm ecce! modum eis dictaturus Dominus, sequentia, per Moysen Servum suum, filijs Israël nuntiavit, *Arcam de lignis Setim compingite*, id est, de lignis incorruptibilibus. Jussit prætereà Moysi, ut eam undequaque curaret deaurari: *Et deaurabis eam auro mundissimo, intùs, & foris.* Similiter ad Moysen locutus est: *Facies & Propitiatorium, ex auro mundissimo, &c.* v. 17.

Aureus planè Conceptus, pro adumbrandâ Deiparæ purissimâ Conceptione! Quis enim nescit, DEUM ab æterno elegisse, & præparâsse sibi Matrem suam, tanquam veram Arcam, de lignis incorruptibilibus? id est, specialissimis dotibus, & privilegijs, summâ præsertim puritate, & incorruptione præditam, adeò, ut concepta etiam fuerit sine ullâ peccati maculâ; Verè Arca *intùs* & *foris* deaurata, utpote in corpore simul, & animâ mundissima semper, ac clarissima. Quòd si voluit DEUS Arcam testamenti auro mundissimo deauratam, quantò magìs ornatum similem conferre debuit, in Arcam suam Marianam, summè à se dilectam, quando summa aurum inter, & amorem intercedit cognatio? & si Arcam illam vel ideò decuit tam pretiosè adornari, quia recondendum ibi erat Manna, Tabulæ legis, &c. quantò magìs MARIAM summâ decuit puritate adornari, utpote, quæ receptura aliquandò, & corporaliter deportatura erat in utero, unigenitum DEI Filium, verum Manna, panem vivum de Cœlo descenden-

tem, insuper non tabulas quidem legis, sed ipsum legislatorem ? Audite pulcherrimum hac de re Ambrosij discursum: *Arcam*, ait ille, *quid nisi Sanctam MARIAM dixerimus ? siquidem Arca intrinsecùs portabat Testamenti tabulas, MARIA autem ipsius Testamenti gerebat hæredem, hæc intra se legem, illa Evangelium retinebat, illa DEI vocem habebat, hæc Verbum. Arca intùs, forisque auri nitore radiabat, sed & Sancta MARIA intùs, forisque Virginitatis splendore fulgebat, illa terreno ornabatur auro, ista Cœlesti.* Serm. 80. Hæc Ambrosius. Ex quibus clarè colligendum, MARIAM totam fuisse inclusam auro Charitatis, & gratiæ, ita quidem, ut nullum in eâ instans excogitari possit, sine gratiâ, & charitate. Addere præterea hìc possem, Arcam illam Testamenti, non sine mysterio, *de lignis Setim*, compactam fuisse, id est, non de arboribus, quorum radices adhuc terræ cohærent, sed de lignis Setim, jam à trunco præcisis: ex quo colligendum, Beatissimam quoque Virginem, Arcam DEI felicissimam, singularî quâdam prærogativâ, à peccati originalis, communi alijs hominibus, infectâ radice separatam, nihil de communî terrenæ generationis maledictâ contagione traxisse; quandoquidem, ubi Vates Evangelicus pronuntiat: *Egredietur Virga, de radice Jesse*, Isaiæ 11. v. 1. Hebræa lectio nostrum Conceptum firmat, pro *radice*, *truncum præcisum* substituendo, ac dicendo: *Egredietur, de trunco præciso.*

Porrò, quod de Arcâ hucusque, ac ejusdem aureo splendore narravimus, illud ipsum de Propitiatorio quoque dicendum, & MARIÆ applicandum erit: *Facies*, ajebat Dominus Moysi, *& Propitiatorium, ex auro mundissimo.* Et quid aliud est MARIA, purissima Divini Numinis genitrix, quàm verum quoddam Propitiatorium ? affirmante id Divo nostro Joanne Damasceno, in Paracl. B. V. M. per hæc verba: *Propitiatorium est MARIA, Filium suum propitium nobis reddens*, & Petro Blesensî: Serm. 33. *Propitiatorium exauditionis MARIA.* Quod Divus etiam Anselmus pulchrè declarat, dum tractans de MARIÆ potentiâ, hæc habet: *quos enim DEUS non potest salvare per suam justitiam, MARIA salvat per suam misericordiam infinitam.* super Psal. 24. v. 1. O felicissimum ergo, DEUM inter, ac hominem, Propitiatorium! quod hocipso exornari vel maximè condecebat, intùs & foris, tam in corpore, quàm in animâ, auro mundissimo, mundissimæ Conceptionis. Ad hanc *Arcam*, ad hoc *Propitiatorium* verè *aureum* accedere ne differamus; ut aurum placationis, aurum veniæ, ac dilectionis reportemus. *Est enim* (ut ait Richardus à S. Laurentio) *Propitiatorium sic dictum, quasi propitiationis oratorium: propitiatio enim placatio est: MARIÆ namque datum est à totâ Trinitate, ut sit nostra Propitiatrix, ad Filium offensum, pro peccatis nostris, ipsum pro nobis orando, & ei ventrem, in quo portavit, & ubera, quæ suxit, repræsentando.* de laud. V. lib. 10.

§. 2. *Authoritas.*

S. BASILII SELEVCIENSIS, De Mariâ sententia. 114.

1. *Quid dulcius, Fratres charissimi, quid jucundius, quid salubrius, quid felicius, quàm de Beatâ Virgine loqui, de Virgine cogitare? hæc est, quæ fuit in utero Matris absque originalî peccato concepta, & generata, ab omnî maritalî vitio segregata, omnî etiam venialî peccato privata, & in cunctis actibus, & moribus, Spiritûs Sancti gratiâ plena & fœcunda.* Serm. de Annunc.
2. *O alvum Sanctam, Deique receptricem! in qua disruptum est peccati chyrographum.* Orat. 39. de Annunc.
3. *Gabriel autem, nè inopiosa consilij Maria turbaretur, oratione consolatoriâ ignorantiam antevertit amoliri, & ait: Ne timeas MARIA! eorum enim est timor, qui quid offenderunt, Tu verò gratiam invenisti apud DEUM.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

DEIPARA, PVRA VIRGO, CARNE, ac MENTE. 115.

MARIA, juxta S. Ambrosium l. 2. de Virginib. *Virgo erat, non solùm corpore, sed etiam mente.* Cui consonat

S.

S. Bernard. Serm. 2. ſuper *miſſus* : *Miſſus eſt Angelus ad Virginem, Virginem carne, Virginem mente.* Atqui ſi contraxiſſet peccatum originale, non ampliùs permaneret Virgo mente. Ergo &c. min. prob. Eſſe Virginem, dicit integritatem, & immunitatem à maculâ. Ergo ſicut integritas, & virginitas corporis, per maculam corporis, ita integritas, & virginitas mentis, & animæ, violatur per maculam mentis, & animæ. Atqui peccatum originale eſt vera macula mentis, & animæ, ſecundùm communem mentem Theologorum Ergo ſi B. Virgo contraxiſſet peccatum originale, non ampliùs permanſiſſet Virgo mente. Cui adſtipulatur Joannes Gerſon Serm. de Concept. *Aliàs non Virgo mente, ſi peccato originali corrupta.*

§. 4. *Hiſtoria.*

116. sIXtVs qVartVs, In LaVDIbVs, & VeſperIs, totIes qVotIès pVræ DeIparæ reCorDatVs.

LUbet hìc Hiſtorijs annumerare, memorandam Summi, Beatiſſimæ recordationis, Pontificis, Sixti IV. conſuetudinem, ac tenerrimam in Beatiſſimam Dei genitricem devotionem. Inter complura enim, quæ digniſſimum hunc Chriſti Vicarium, & Superis acceptum, & ſeræ poſteritati commendabilem reddiderunt, illud fuit, quod refert doctiſſimus Bernardinus de Buſti, eum nimirùm, dum etiamnùm Purpuram gereret Cardinalitiam, jam tùm adeò fuiſſe teneri, in immaculatam Virginis Conceptionem affectûs, ut quotieſcunque horas ſuas Canonicas perſolveret, in Laudibus, & Veſperis toties quoties illibatæ Deiparæ devotè recordatus, dictæ Conceptionis, ad modum Suffragij, quotidianam egerit commemorationem. Hanc porrò pijſſimam Purpurati Patris conſuetudinem, exiſtimat relatus de Buſti, non modicam fuiſſe cauſam, quòd Sixtus, Deiparâ promovente, ac gratam ſeſe fideli famulo exhibente, ad tantum dignitatis culmen, Summi nimirùm Apoſtolatûs apicem evectus, Petri Cathedram, ac claves tenere in terris meruerit. Nec ceſsâſſe hìc credas, recèns electi Pontificis devotam conſuetudinem; nam, quoad vixit, eandem eſt proſecutus; imò, ne publicè doceretur, aut defenderetur contraria immaculatæ Conceptioni ſententia, ſpeciale Decretum, ſuo loco à nobis adducendum, promulgari voluit, mercede utique, quam in terris, per Tri-Regnum Pontificale retulerat, modò in Cœlis, per immarceſcibilem gloriæ Coronam fruiturus. *Idem de Buſti, Serm. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

117. lLLIbatæ DeI MatrIs, Integer VaLor à FILIo.

Ut ſuus expreſſo valor eſt ab imagine Nummo, Cæſaris, aut Regis, Principis, Archiducis, &c.
Sic concepta ſuum Virgo ſine labe valorem
A Genito accepit, quem genitura fuit.

Reddite, quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo. Matth. c. 22. v. 21.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

118. MIra Regis CVra De VeLLere.

NOta est vel Historia, vel Fabula, ab antiquis Scriptoribus relata, quâ ratione Rex Colchorum, mirâ prorsùs sollicitudine, ac curâ, asservatum in Templo Martis aureum Vellus custodierit. Paucis id insinuans Diodorus Siculus *l. 4. c. 3. Templum*, inquit, *muro circumdedit, custodesque apposuit; decantatum enim est, ignem spirantes tauros circà Templum, esse: à Dracone insuper custodiri Vellus, &c.* miram profectò de hoc Vellere Regis curam!

Quid porrò indè colligere liceat, paucis intelligite; Enimverò, si Rex iste Terrenus tantam Velleri conservando, ac custodiendo, curam adhibuit, quantam poterimus credere, adhibitam fuisse curam, ac sollicitudinem, pro asservandâ omnî tempore, ac custodiendâ Maria: utpotè, quæ Vellus illud puritate candidissimum, charitate verè aureum, esse debebat, in quod aliquandò Sacratissimus Divini Verbi ros descendere statuerat? certè persuadere nobis possumus, custoditum hoc Vellus fuisse, omnî diligentiâ, non quidem à Dracone, contra ignem spirantes tauros, sed ab igneis Cherubinis, contra Draconem immanissimum peccatî Originalis, sicque mirâ prorsùs Regis Sæculorum immortalis curâ, Vellus hoc Marianum, ab omnî maculæ notâ, in suâ Conceptione, fuisse præservatum.

§. 7. *Anagramma.*

119. DeIpara LapIs orIentaLIs, aC pretIosIsIMVs.

Eja Tu Orientalis gemma, pura, ac munda!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deipara.

CONCEPTUS XVIII.

§. 1. *Scriptura.*

120. PrIMæ tabVLæ LapIDeæ fraCtæ, & renoVatæ.

Exod. c. 34. v. 1. *Præcide tibi duas tabulas lapideas, instar priorum, & scribam super eas verba, quæ habuerunt tabulæ, quas fregisti.*

OBservandam hominibus legem laturus, in Monte Sina, Dominus DEUS, in lapideis eam duabus tabulis scripsit, ut firmior esset, ac diuturnior; scripsit autem eas tempore illo, quo egressus ab Ægypto Israëliticus populus proficiscebatur per desertum. Qui, cùm Ducem suum Moysen, in Scripturâ Legis, in monte illo, cum DEO morantem intuerentur, præparaverunt se ad eam accipiendam, tempus illud in ludis transigentes, in commessationibus, potationibus, saltationibus, jocis, cantilenis, &c. & quoniam in campestribus ludis tauri solent agitari, nec ulli in deserto illo tauri inveniebantur, aureum sibi taurum, vel potiùs vitulum, ex uxorum, filiorumque inauribus conflaverunt: Hic adeò pretiosus, oculis propositus, visus est eis idoneus adorationi magis, quàm ludo, quem proindè tanquàm DEUM habebant. Quid faceret hìc, ardens Zelo, DEI minister Moyses? cùm afferens è Monte tabulas legis, tam inexspectatam suæ gentis intuitus est dispositionem, tam horrendam pervicaciam, tam atrox scelus, tam turpem veri DEI, pro-

simu-

simulacro, commutationem, tam obstinatam cæcitatem, tam miseram illorum perditionem? omnia quæcunque reperit comminuit, Tabulas, idolum, & cultores. Triplicî nimirùm eos punivit ultione: 1.° Fractione tabularum: *Iratus valdè projecit de manu tabulas, & confregit eas.* 2.° Vituli comminutione: *Accipiensque vitulum, quem fecerant, combussit, & contrivit, usque ad pulverem.* 3.° Impiorum interemptione: *Cecideruntque in die illâ quasi viginti tria millia hominum.* Tetigit misera hæc hominum strages piumDEI cor intensiùs, quàm ipsos occisorum filios, & parentes, cujus defervescente indignatione, adhibuit remedium miseratio; accersens itaque rursùs Moysen Dominus, dixit ad eum: *Præcide tibi duas tabulas lapideas, instar priorum: & scribam super eas verba, quæ habuerunt tabulæ, quas fregisti.*

Exod. 32. v. 19.

v. 28.

Nunc expendendum est, quid priores tabulæ, & quid extremæ istæ mysticè significent? Duæ igitur primæ, primos homines duos, Adamum, & Evam designârunt: illi namque primævi hominum parentes, duæ tabulæ fuerunt, in quibus legendam humanæ proli legem scripsit DEUS à principio. Nec dubium est, quòd usque ad Moysis tempora, per 2000. circiter Annos, lege hominesDEUS minimè destitutos reliquerit. At in quibus eam scripsit codicibus? ubinam libri? ubi tabulæ? non alibi certè, præter parentes ipsos primos, in quibus legem DEUS scripsit utramque, & naturalem, & supernam. Sunt pro utrâque expressi textus, pro naturalî quidem ille, Gentium Doctoris: *Cùm enim gentes, quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, ejusmodi legem non habentes, ipsi sibi sunt lex, qui ostendunt opus legis, scriptum in cordibus suis.* Ecce! tabulæ cordis, verè legis tabulæ sunt: quæ ideò naturalis lex appellatur, ut à lege scriptâ agnoscatur distincta, quod tabularum genus summi momenti fuit, ut posteri omnes in parentibus & legis executionem, & seriem, utpote in tabulis vivis intuerentur. Pro supernaturalî lege, servit illud Ecclesiastici: *Legem vitæ hæreditavit illos, &c. & dixit illis: attendite ab omnî iniquo, &c.* quas leges cordi inscribendas, per Salomonem admonuit: *Scribe illam in tabulis cordis tui.* Fuitque non exigua DEI providentia, in tabulis duabus, fœminâ & viro, scribi legem, ut utriusque sexûs hominibus ea pateret, juxta illud: *Audi fili mi disciplinam patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ.* Sed quâ illi legem diligentiâ observarunt? vix proposito de modicâ abstinentiâ præcepto, eadem, quæ Israëlitæ, crimina perpetrârunt, comessationem, comedendo de vetito cibo, & idololatriam: *Quasi peccatum enim ariolandi, repugnare: & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.* Ideò & punitio eadem fuit, ac Israëlitarum, comminutio scilicet tabularum, combustio vituli, & delinquentium peremptio: ipsi enim parentes primi, tria hæc simul fuerunt: & legis tabulæ, & fictitij Dij, & delinquentes ipsi. Ideò 1.° projectæ in pœnam tabulæ, verbis illis: *donec revertaris in terram.* 2.° Utrumque simulacrum comminutum: *in pulverem reverteris.* 3.° Mors, & quidem exclusiva vitæ æternæ: quando *ejecit Adam, & collocavit ante paradisum voluptatis cherubim, & flammeum gladium, ad custodiendam viam ligni vitæ*, quo privatio vitæ figurabatur æternæ. Perditas igitur tam infeliciter tabulas istas, Evam & Adamum, relinqueretné absque ullâ reparatione DEUS? minimè, imò novas potiùs, pro factis primis, tabulas fabrefacere, Suamque in eis legem, longé primâ excellentiorem scribere dignatus est. Nonnè enim, in perditi Adami reparationem, novus Adam prodijt Christus? juxta illud Pauli: *Factus est primus homo Adam, in animam viventem, novissimus Adam, in Spiritum vivificantem.* Quod si Christus Adam, Maria consequenter erit Eva, ut ambo sint tabulæ, in reparationem confractarum substitutæ. AudiaturBernardus: *Vehementer quidem nobis Vir unus, & fœmina una nocuerũt: sed prudentissimus, & sapientissimus artifex quod quassatum erat confregit, sed utilius omninò refecit, ut videlicet novum formaret Adam, & Hevam transfunderet in*

Prov. c. 7. v. 2.

Prov. 1. v. 8.

1. Reg. 15. v. 23.

Gen. 3. v. 19.

v. 24.

1. Cor. 15. v. 45.

Serm. in illa verba: signum magnum.

Rom. 2. v. 14.

Eccli. c. 17. v. 9.

MARIAM. Cùm ergo duæ tabulæ istæ, Christus, & MARIA, in id à DEO ordinatæ sint, atque directæ, ut loco confractarum, Evæ nempe, & Adami ponerentur, quidnam diceremus, si in aliquâ harum tabularum quantávis læsio inveniretur, aut diminutio? si Filius, vel Mater, minimo aliquo notaretur defectu, labe, aut vitio, etiam veluno duntaxat instanti? tunc profectò non posset dici eousque perfecta utriusque tabulæ redintegratio, quin adhuc esse posset perfectior, quod perfectissimo earundem Opifici, in non modicam cederet contumeliam.

§. 2. *Authoritas.*

121. S. BeDa VenerabILIs, pVraM CoLens.

Beata Deigenitrix, meritis præcipuis, etiam nomine testimonium reddidit: interpretatur enim Stella Maris, & ipsa, quasi sidus eximium, inter fluctus sæculi labentis, gratiâ privilegij specialîs refulsit. ad Evang. Annunc.

§. 3. *Ratio.*

122. Dos MarIæ, à peCCato præserVatIVa.

Fœminæ, quando aliqua majorum suorum debita solvenda sunt, ad judicem confugere solent, ut eas in dote protegant, atque defendant. Atqui plurima debita, ob Adæ peccatum, humanum genus contraxit, & MARIA in Spiritus Sancti Sponsam electa, & præelecta, in dotem accepit gratiæ plenitudinem, Angelo dicente: *gratiâ plena.* Ergò etiam illa in hac dote protegenda, & liberanda est à solutione debitorum, ad quam alij tenentur. Ex quo sequitur, quòd si Lex dicat, debitum esse, ut mulieres cum dolore pariant filios, respondere MARIA possit, partem suæ dotis esse, gratiam ab eo dolore præservativam, sicque ad illud debitum solvendum minimè teneri. Si Lex dicat: *Pulvis es, & in pulverem reverteris,* respondere possit MARIA, ab hâc corruptione, gratiam præservantem, partem suæ dotis esse, ac ideò solutionem talîs debiti ab eâ non exigendam. Si Lex dicat, omnes ex Adam originem ducentes, in peccato fore concipiendos, excipere possit MARIA, dotem, & arram suam esse, gratiæ plenitudinem, atque adeò ab hoc communî debito reipsâ persolvendo immunem esse, &c.

§. 4. *Historia.*

123. ToLosæ, LapIDeæ IMagInIs Iratæ, faCIes InVersa.

HAbuerat aliquando concionator quidam Tolosanus prolixum ad populum Sermonem, tantò minùs auditoribus fructuosum, quò minùs acceptum Superis, Deiparæ præsertim Virgini, cujus immaculatam Conceptionē, multâ verborum pompâ, incautus totis viribus impugnare præsumserat. Statuebat ille, absolutâ hac concione, Sacrum Missæ Sacrificium in Altarî S. Michaëlis offerre, ubi pulcherrima existebat Beatæ Virginis imago, marmoreo ex lapide, artificiosâ manu elaborata, jamque illuc Sacris indutus vestibus processerat, atque ad primum Altaris gradum ascensurus pervenerat; cùm ecce! marmorea illa DivæVirginis statua, velut plena indignationis, vultum ei adeò terribilem ostendit, moxque ab eo avertit, ut facile fuerit, tam ipsi, quàm alijs id spectantibus, colligere, quàm gravis MARIÆ fuerit illata ejus purissimæ Conceptioni injuria. Hoc ergò miraculo, non obstupefactus tantùm Concionator ille, sed & mirum in modum perterritus, in commeritam pœnam, momentaneâ ibidem cæcitate percussus est, nec visum ultrà recepisset, nisi emisso sine morâ voto, publicè revocandi, quæ in Virginis præjudicium dixerat, ex maternâ ejusdem immaculatæ Deiparæ clementiâ, denuò restitutus fuisset. Illa verò imago, ad perpetuam rei memoriam, in hodiernum usque diem, facie retrò conversâ, perseverat, ac in eodem Tolosano, Fratrum Minorum, de observantiâ, Conventu, magnâ populorum frequentiâ honoratur.

ratur. *Pelbartus in Stellario lib. 4. part. 2. art, 3. Joannes Carthagena. lib. 1. Homil. 19.*

§. 5. *Symbolum.*

124. PVra DeIpara, noVVs PhœnIX, eX LapsI ADæ CInerIbVs reDIVIVVs.

Ovid. lib. 15. Metam.

Vix abit in Cineres Phœnix, rediviva refertur
Altera non dispar, *unica Semper Avis.*
Sic cinere ex primi morientis labe Parentis,
Virgineus Phœnix: *unica viva* venit.

Alijs quidem odor mortis, alijs autem odor vitæ. 2. Corinth. c. 2. v. 16.

§. 6. *Antiquitas.*

125. HabItatIo proDItorIs, In HIspanIâ, eo reCeDente DestrVCta.

Cùm Carolus V. glorioſiſſimæ memoriæ Imperator, ingentî armatorum exercitu, contra Franciſcum primum, Galliarum Regem, decertaret, Procerem, referunt, Aulæ Gallicæ clanculò valedixiſſe, atque ut proditorem ageret, ſpe magnæ remunerationis illectum, ad Imperatorem tranſiſſe. Vix Madritum pervenit transfuga, cùm ecce! admiſſus ad Caroli alloquium, benignè habetur, Grandisque Hiſpanus, qui hoſpitem ſuum in palatium reciperet, ac ſumptibus Imperatorijs humaniter tractaret, conſtituitur. Recipit quidem ad imperium Caroli hoſpitem, quamvìs ingratiſſimum, Hiſpanus hicgrandis, conteſtatur tamen, audiente Imperatore, quòd, quamprimùm Gallus ille ſuo è Palatio eſſet diſceſſurus, curare velit quantocyùs, ut habitatio illa, quamvìs maximis à ſe expenſis haud ita pridem exædificata, è fundamentis deſtruatur; neque enim ſe pati velle, ut dicatur, habere ſe palatium, quod perfidus aliquando proditor inhabitâſſet. *Guicciardinus lib. 19. Baptiſta Fulg. lib. 3. Hiſt. Gall.*

Quòd ſi Hiſpanus hic grandis adeò abhorruit, inhabitare palatium, quod aliquandò proditorem recepiſſet, quis ſibi perſuadeat, Unigenitum æterni Patris Filium non etiam ſummam habiturum fuiſſe nauſeam, ſi tale inhabitare debuiſſet palatium, de quo dici poſſet, proditorem, peccatum ſcilicèt originale, ac conſequenter ipſum Diabolum, perfidum Regis Regum rebellem, vel ad momentum ibi habitâſſe? cùm ergò fide certum ſit, per novem Menſes, in Virgineo MARIÆ utero, tanquam in ſplendidiſſimo quodam Palatio, incarnatum habitâſſe Verbum minimè credendum, dicto quondam proditori, maculæ ſcilicet originali, introitum patuiſſe.

§. 7. *Anagramma.*

126. NIVea, LaCtea, MerItò DIgna, sIne orIgInaLI.

Nivea, lactea, pura, Summa, meritò digna!

Verſio litteralis

Ave Maria gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XIX.

§. I. *Scriptura.*

127. DeI MInIstrI, neCessarIò sanCtI, & pVrI.

Levit. c. 21. v. 6. *Sancti erunt DEO suo, & non polluent Nomen ejus.*

QUantam jam in veteris Testamenti Sacerdotibus, reliquisque Templi sui ministris puritatem, ac Sanctitatem pientissimum Numen desideraverit, vel ex eo abundè colligitur, quòd ad servum suum Moysen, hæc expresè fuerit locutus: v. 6. & seq. *Sancti erunt DEO suo, & non polluent nomen ejus; incensum enim Domini, & panes DEI sui offerunt, & ideò Sancti erunt. Scortum & vile prostibulum non ducet uxorem, nec eam, quæ repudiata est à marito, quia consecratus est DEO suo, & panes propositionis offert. Sit ergò Sanctus, quia & ego Sanctus sum Dominus, qui sanctifico vos.* Et paulò v. 17. post: *Qui habuerit maculam, non offeret panes DEO suo, nec accedet ad ministerium ejus.* Hoc tertiò in eodem capite in- v. 22. culcat: *Omnis*, inquiens, *qui habuerit maculam, de semine Aaron sacerdotis, non accedet offerre hostias Domino, nec panes DEO suo: vescetur tamen panibus, qui offeruntur in sanctuario, ita duntaxàt, ut intra velum non ingrediatur, nec accedat ad Altare, quia maculam habet, & contaminare non debet sanctuarium meum.* Hinc est, quòd in pluribus Levitici capitibus, non pauca de Ministrorum suorum necessariâ sanctitate, ac purificationis ritibus disponat.

Quòd si summus ille Sanctitatis, puritatisque amator, ab Aarone reliquisque materialîs Sanctuarij, seu Templi sui ministris, jam tùm tantam exigebat sanctitatem, & tot ritus purificationis, quantam non etiam exiget Sanctitatem, & puritatem, in Sacerdotibus, & ministris, novi testamenti? certè conscientia talium Sacerdotum debet esse purissima, integritas Ecclesiastici probata, sincerum cor, affectus liber à cupiditate, lingua veridica, oculus pudicus, manus innocens, verbò, stolæ Ecclesiasticorum debent esse mundissimæ, postquàm *dealbaverunt eas in sanguine Agni.* Apoc. 7. v. 14. Imò audeo dicere, Angelos debere esse sacerdotes, cùm & sacris in litteris, aliquoties Angelorum titulo honorentur: Audiamus Malachiam: *Labia*, inquit, *sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent, ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum est.* c. 2. v. 7. Sed cur Sacerdos Angelico hoc vocabulo decoratur? fulgeat licèt dignitate hac Sacerdotalî, tantoque ornatus munere, Angelicam transcendat naturam, tamen naturâ hominem esse quis negabit: quare ergo Angelus dicitur? ideò certè, quia sicut Angeli à naturâ dotem puritatis obtinuêre, sic Sacerdotes, ex suo munere, eandem servent, necesse est, tanquam dotem sacerdotio concessam. Accipe elegantissima Chrysostomi verba, sic Sacerdotum, Deique ministrorum dignitatem extollentis: *Etenim Sacerdotium ipsum in terrâ quidem peragitur, sed in rerum Cœlestium classem, ordinemq; referendum est: atque id meritò quidem; quippe non mortalis quisq;, non Angelus, non Archangelus, non alia quævis creata potentia, sed ipse Paracletus ordinem hujusmodi disposuit, qui mortalibus hominibus etiam in carne manentibus auctor fuit, ut Angelorum ministerium animo conciperent. Idcircò necesse est, Sacerdotem sic esse purum, ut si in ipsis Cœlis collocatus, inter Cœlestes illas Virtutes medius staret.* Lib. 3. de Sacerd. tom. 5. Hæc Chrysostomus, ubi multa tangit, quæ puritatem sacerdotibus commendant; Nam eos inter Cœlestes incolas annumerat, deinde à Spiritu Sancto Sacerdotalem ordinem asserit dispositum, tandem Angelorum mi-

ministerium illis tribuit, ut vel ideò tanta eos puritate, ac Sanctitate, fulgere oporteat, ut inter ipsos Angelos sine rubore, stare possint.

Verùm, ad quid tam prolixa de ministrorum, ac Sacerdotum tum veteris, tum novi testamenti, necessariâ puritate Sermocinatio? dum immaculatam potiùs Virginis Deiparæ puritatẽ, è Sacris paginis eruere, ac in medium producere deberemus? sed hic ipse de necessariâ DEI ministrorum puritate discursus non parùm conducit, ad clarè exinde colligendam Virginis, non super homines tantùm quoscunque, sed super ipsos etiam Angelos, summam puritatem. Si enim Lex erat Divina: *Qui habuerit maculam, non offeret panes DEO suo, nec accedet ad ministerium ejus*: quomodò habuisse aliquandò maculam credenda erit illa, cui non tantùm licitum erat, accedere ad ministerium qualecunque, verùm etiam ad summum electa erat ministerium Maternitatis? si eò major puritas, ac mundities in Templi ministris requirebatur, quò quisque præstantius, Deoque vicinius gerebat officium: qualis obsecro necessaria fuerit puritas in eâ, quæ vel solo nomine, & officio excellentissimo genitricis Divinæ, inter omnes puras creaturas proximè DEO accessit? si non ministri tantùm DEI, verùm etiam universa, Divino cultui, & obsequijs deputata, e. g. Templum, vasa, vestes, &c. Sancta esse, hincque consecrari, ac benedici oportebat, quantò magis corpus illud, in quo Sanctus Sanctorum, æterna DEI Patris sapientia nedùm habitare, sed & carnis suæ substantiam ex eâ sumere, inque illâ universa, sive quæ in Cœlis, sive quæ in terris pacificare debebat, Sanctificari debuit? Certè haud dubitandum, eam in tantum homines, Angelosque puritate præcessisse, in quantum ad ipsum puritatis fontem vicinius, ut mater, accesserat, nullique unquam labi, nec actuali, nec originali, obnoxiam fuisse.

* * *

§. 2. *Authoritas.*

S. BernarDInVs senensIs, CoLens pVraM â Labe. 128.

1. *Fuit Beata Virgo sine Tyranno concupiscentiæ, peccati originalis, quia sine eo concepta est, sicut teste Salomone cant. 4. didicimus, qui ait: Tota pulchra es amica mea, & macula (scilicèt originalis culpæ) non est in Te.* Tom. 1. Serm. 53.
2. *Oportuit enim, ut sic dicam, fœminam elevari ad quandam æqualitatem Divinam, per quandam quasi infinitatem perfectionum, & gratiarum, quam æqualitatem creatura nunquam experta est:* Tom. 1. Serm. 61. a. 1. c. 12.
3. *Utrum Beata Virgo fuerit concepta, in peccato originali? Ecclesia non damnat, sed magis pium est credere, quod non fuerit in peccato concepta, quàm credere, quòd sit.* Tom. 4. Serm. 48.
4. *Non est credendum, quòd ipse Filius DEI voluerit nasci ex Virgine, quæ esset maculata, ex aliquo peccato originali, imò credendum est, quòd voluerit sumere carnem, ex carne purissimâ, & quòd ejus mater fuerit plus, quàm Adam, & Eva, qui creati fuerunt, sine peccato originali.* Serm. 49. post Pasc, c. 1.
5. *Sanè DEUS æternus, sicut mirâ sapientiâ creavit omnia, sic benedictam suam Matrem talem condidit, & sanctificavit in tempore, qualem decebat habere suam gloriosissimam Majestatem.* Serm. 51.

§. 3. *Ratio.*

DepeCCatIs, FestVM non agItVr. 129.

Ecclesia non celebrat, aut recolit Diem, vel tempus alicujus Sancti, in quo verum sit dicere: Beatus est immundus, aut infectus peccato originali, vel actuali. Ita quando celebrat Nativitatem Baptistæ, vel conversionem Pauli, jam verum est dicere, est Sanctus, est mundus à peccato. Tempus enim, aut diem peccati præteriti magis vult æternâ oblivione delere, juxta illud Job. c. 3. *Pereat Dies, in qua natus sum, & nox, in qua dictum est, conceptus est homo.* Ergò etiam, cùm Ecclesia celebret Festum

Conceptionis B. Virginis, verum erit dicere: est Sancta, & munda Conceptio, ab omnî peccato, tam actualî, quàm originalî.

§. 4. *Historia.*

130. aDVLter, MIrè ab orCo LIberatVs.

REversurus ad oppidũ suum, perpetrato paulò ante turpissimo adulterij flagitio, Pagi cujusdam Gallici Præbendarius, ad Sequanam Fluvium devenit, quem trajecturus, naviculam, quam fortè ibi offenderat, solus ascendit, Horasque Canonicas, quas die illâ, hucusque recitare distulerat, modò persolvere cogitat. Cùm ergo, naviculâ in ipso Fluminis medio constitutâ, Invitatorium diceret, quod aliud non erat, quàm *Ave MARIA gratia plena, Dominus tecum*, ob Festum, Virgini DEI parenti Sacrum, subitò advolans horrenda infernalium Monstrorum turba, naviculam subvertit, atque suffocati in aquis animam, ad tartarea tormenta deduxit. Apparuit autem exultantibus de prædâ suâ dæmonibus Mater gratiæ MARIA, hiscé eos verbis interpellans: Ut quid mei Familiarîs animam tam injustè affligitis? reponunt illi: Nostram quis neget animam, quæ capta est, in opere nostro? quibus MARIA: Bene est, si illius eam dicitis, cujus opera faciebat, scitote meam esse, quoniam Matutinas meas, cum eam peremistis, persolvebat. Dixit, & dæmonibus hinc inde aufugientibus, submersum de profundo fluminis eduxit, animamque ad ejus corpus revocavit, qui tam mirè ab orco liberatus, cognito, quod à Virgine Beatissimâ indignus acceperat, beneficio, statim pedibus ejus provolvitur, ac absterso jam, per seriam contritionem, turpîs adulterij flagitio, pro quo æternaliter jamjam damnandus fuisset, sic Eam alloquitur: ô Virgo gratiosissima! quid tibi pro tantis retribuam beneficijs? atque plura dixisset, nisi copiosum lachrymarum profluvium vocem omnem intercluisset. Cui illa: Precorte, inquit, nè ampliùs in reatum adulterij, aut alterius peccati gravîs prolabendo, conscientiam tuam commacules, ac Festivos mihi dies, qualis ad tuam salutem hodiernus fuit, specialissimè verò Diem purissimæ meæ Conceptioni solennem, non peccando violes, sed jugî potiùs devotione venerari nè intermittas. Quibus dictis, ipso vidente, ad superna conscendens evanuit, ille verò, vitam amplexus eremiticam, quid sibi acciderit, pluribus enarravit, ex quo ingens, apud complures, ergà Virginis illibatæ Conceptionem, crevit devotio. *Meffreth in hortulo Reginæ Serm. 9. litt. E.*

§. 5. *Symbolum.*

131. MargarIta, In Vtero, CanDens, aC pVra.

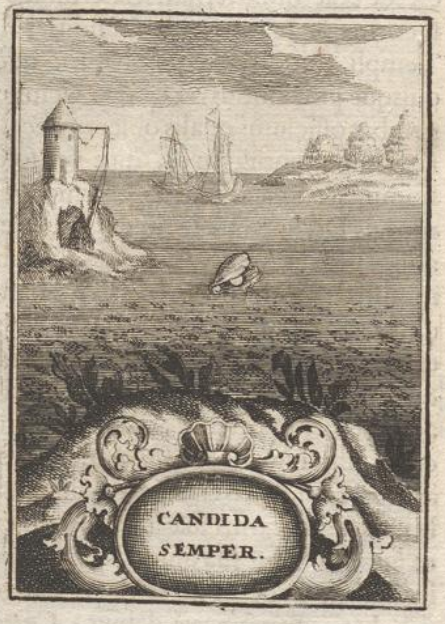

Intra uterum prætiosa latet Gangetica gemma,
Ipso in conchilî candida, pura simul.
Intra uterum, primo instanti, quam *gratia* mater
Concepit, pariter candida Virgo fuit.

Anni gratia

Inventâ autem unâ pretiosâ Margaritâ, abijt, &c. Matth. c. 13. v. 46.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

132. In tInCtore eIVs pVrpVræ, qVâ reX oLIM VestIenDVs, reqVIrebatVr pVrItas.

CAssiodorus *l. 2. variar. Epist.* recenset, Theodoricum, antehac Gothorum, deinde ab extincto tùm temporis Romano Imperio, primum Regem Romanorum, sub capitis pœnâ statuisse, ut totis in id viribus, & conatu possibili incumberetur, ne Purpura illa, quâ Regium aliquando Corpus contegendum, ac vestiendum esset, ab alio, quàm à mundo, castoque tinctore contrectaretur. Hæc nimirùm erant ipsissima Regis verba: *Si in illis rubicundis fontibus albentis comas serici doctus moderator intinxerit, habere debet corporis purissimam castitatem, quia talium rerum secreta dicuntur refugere immunda.* Et sanè, experientiâ magistrâ, esto, pulcherrimâ rubeat ebrietate lana, contactu tamen impudici magistri, lætior color defloresçit, ac vivacior habitus, afflatu fœdo marcescens, emoritur. Hæc nimirùm innata conchylijs proprietas, ut omnem immunditiam tanquàm venenum, penitùs exhorreant, hoc jucundum purpuræ munus, quòd non nisi castas admittat manus, ijsque gaudeat, ubi autem se tangi immundè senserit, illicò sese contrahat, si denique venereis violetur manibus, prorsùs emoriatur.

Porrò, si Theodoricus, Rex ille Barbarus, Purpuram, Regale decus, quo vestiendus erat, voluit, mundis, purisque manibus, & corpore non incasto sibi elaborari. An Filius DEI, Rex Regum, Fons puritatis, patietur, corpus suum contegi impurâ, & quondam violatâ per originale peccatum purpurâ? an Filius DEI circumferet, & adorandum in omnes æternitates habitum ostentabit, quo velut suo aliquando spolio, dæmon posset gloriari? Nonnè Corpus Christi est Sacra illa Purpura, quam tinxit Mater Sanctissima, quâ Verbum DEI indutum est, dum *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis* Jo. 1.? si ergo serici moderatori singularis adeò præcipitur munditia, quia secreta, & latens muricis indoles horret immunda: quomodò non etiam moderatrix, imò & fabricatrix corporis Christi, omnem deposcat puritatis fontem? absit proinde à nobis, Divino Filio, purpuram, immundæ peccatricis quondam manibus contextam, & vitiato labis murice imbutam consignare! utpote, qui purpuram hanc Virgineam adeò semper conservavit immaculatam, nè, vel ad momentum, manu pollutâ prophanari posset.

§. 7. *Anagramma.*

pVra DeIpara, à MaCVLâ aLIena. 133.

A Maculâ Tu remota es, pia mundi Regina!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

* * *

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XX.

§. I. *Scriptura.*

134. TeLLVs VIrgInea, VaLDè eX-CeLLens, eX IesV BeneDICto frVCtV VentrIs, satIs CognIta.

Numer. c. 13. v. 28. *Venimus in Terram, ad quam misisti nos, quæ reverà fluit lacte, & melle, ut ex his fructibus cognosci potest.*

MIssi à Moyse exploratores ad considerandam Terram Chanaan, cùm redirent, attulerunt de fructibus Terræ illius, quos ostendentes omni multitudini, hæc retulerunt: *Venimus in Terram, ad quam misisti nos, quæ reverà fluit lacte, & melle, ut ex his fructibus cognosci potest.* Hoc Josue quoque, & Caleb, qui & ipsi Terram lustraverant, firmiter asserentes confirmârunt: *Terra* inquiunt, *quam circuivimus, valde bona est, si propitius fuerit Dominus, inducet nos in eam, & tradet humum lacte, & melle manantem, &c.* Verùm, cùm nihilominùs murmur inter quosdam excitaretur, *detrahentes terræ* illi, *quod esset mala, mortui sunt, atque percussi, in conspectu Domini.*

c. 14. v. 7.

v. 37.

Exploratores Terræ Marianæ meritò SS. Patres dixerim, qui diligentissimè considerantes tantæ Virginis decora, ac prærogativas, millenis eam laudibus deprædicant. Taceamus modò Anselmos, Bernardos, Damascenos, Ildephonsos nostros, aliosque sexcentos: unus hic audiatur præclarissimus Ecclesiæ Doctor, S. Augustinus, sic in Virginis laudes perorans: *Tu*, ait, *Tota pulchra, tota formosa, tota delectabilis, & glorioſa, tu maculâ nullâ fuscaris, tu omnî decore vestiris, tu omnî sanctitate ditaris.* Hæc ipsa Terræ hujus Virgineæ excellentia, ac bonitas, nonnè ex benedicto Ventris sui fructu, dulcissimo JESU, satis cognosci potest? Quemadmodùm enim Arborum bonitas ex fructibus cognoscenda, juxta illud S. Scripturæ: *Aut facite Arborem bonam, & fructum ejus bonum, aut facite arborem malam, & fructum ejus malum, siquidem ex fructu arbor agnoscitur.* Item apud Matthæum: *Omnis arbor bona bonos fructus facit, mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona, malos fructus facere, neque arbor mala, bonos fructus facere. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos,* Eo prorsùs modo, de Terrâ, ejusdemque fructibus, ad cognoscendam utriusque bonitatem, discurrendum. Hanc ipsam proinde Terræ nostræ Marianæ bonitatem jam dudùm etiam deprædicavit Gabriel Archangelus, qui & ipse à Cœlesti Moyse, Patre æterno, missus explorator, eam invenit non tantùm lacte, & melle manantem, juxta illud: *Mel, & lac sub linguâ tuâ*, sed & *gratiâ plenam*, verbo, valdè bonam. Optimè in *Terræ* hujus, ejusdemque *Fructûs* commendationem Hugo de S. Victore. *In Cœlo*, ait, *qualis Pater, talis Filius, & in terrâ, qualis Mater, talis Filius. In Cœlo imago Patris, in terrâ imitator Matris.* Mater Terra & quidem benedicta: *Benedicta tu in mulieribus*: Filius fructus, & quidem benedictus: *Et benedictus fructus ventris tui.* Vel ergò concedendum, Terram hanc sine originalî labe semper benedictam, vel dicendum, Fructum similiter fuisse peccati participē, quod dicere summa utique blasphemia esset; nec aliud est discrimen inter Terræ, & Fructûs hujus benedictionem, nisi, quòd Christus essentialiter, Maria autem per gratiam sit benedicta. Atque ut Telluris hujus Virgineæ excellentiam adhuc clariùs perspi-

Marh. 11. v. 33.

c. 7. v. 17. & 18.

Cant. 4. v. 11.

Apolog. de verb. Incarn. c. 3.

Serm. de incarn.

ſpiciamus, de illâ oportet intelligi,
Pſ.84.v.1. quod Pſalmiſta ait: *Benedixiſti Domine terram tuam*, benedictione nimirùm Divinæ gratiæ, animam Sanctificantis. Nè verò quisquam exiſtimet, ipſum loqui tantummodò de benedictione ſanctificationis, poſt contractum peccatum originale, continuò ſubjunxit, benedictionem terræ hujus fuiſſe præſervativam, nè in dæmonis captivitatem veniret: *Avertiſti captivitatem Jacob.* non enim dixit: *Abſtuliſti captivitatem*, quaſi jam illam incurriſſet, ſed *avertiſti*, ut palàm ſignificaret, Originalîs peccati ſervitutem propulſaſſe, & Virgineam hanc Terram prohibitam, ſeu impeditam fuiſſe, nè in illam incideret. Unde notanter loquens, in eodem Pſalmo, de aliorum ſanctificatione, non dixit:
v. 2. *Avertiſti captivitatem*, ſed: *Remiſiſti iniquitatem plebis tuæ, operuiſti omnia peccata eorum.* Quo diſparî loquendi genere, non obſcurè docuit David, hoc fuiſſe diſcrimen, inter bonitatem Terræ Virgineæ, & alterius Sancti, inter ſanctificationem MARIÆ, & aliorum, quòd illius præſervativa, horum ſanativa extiterit. Quis ergo non miretur Terram valde bonam, valde excellentem, lacte & melle manantem, dignam, producere *benedictum fructum Ventris*, JESUM? Quòd ſi nihilominùs quis excitare audeat murmur, ut olim aliqui ex Iſraëlitis, ac Terræ huic pertinaciter detrahere, quòd ſit, vel fuerit aliquandò mala, ſeu peccato obnoxia, certè cum Iſraëlitis illis graviter percutiendus, quidnì & æternâ fortaſsis morte, in conſpectu Domini, puniendus erit.

§. 2. *Authoritas.*

135. MeLLea S. BernarDI ſententIa, pro VIrgInIs InnoCentIâ.

1. *Crudelis Eva, per quam ſerpens antiquus etiam ipſi viro virus infudit: ſed fidelis MARIA, quæ ſalutis antidotum & viris, & mulieribus propinavit, illa enim miniſtra ſeductionis, hæc propitiationis, illa ſuggeſſit prævaricationem, hæc injecit redemptionem.* Serm. de verb. Apoc. in Nativ. B. V.
2. *Libanus Mons, qui dicitur Dealbatio, altam præ omnibus ſignat innocentiam tuam: innocens fuiſti ab originalibus, & actualibus peccatis, nemo ita præter Te.* Serm. 4. ſuper *Salve.*
3. *Licèt MARIA de Patrum naturâ, vitiatâ per peccatum, duxerit originem, præelecta tamen per Spiritum Sanctum, & præſervata.* Ibid.
4. *Cum omnî modo conſtet, ab originalî contagio, ſolâ gratiâ, mundatam eſſe MARIAM: quippe cùm & nunc in Baptiſmate ſola hanc maculam lavet gratia, & ſola eam raſerit olim petra circumciſionis, ut omninò pium eſt credere, proprium Mariæ delictum non habuit.* Serm. 2. de aſſumpt.
5. *Cui hæc ſervata Victoria eſt, niſi Mariæ? ipſa procul dubio caput contrivit venenatum, quæ omnimodam malìgni ſuggeſtionem, tam de carnis illecebrâ, quàm de mentis ſuperbiâ, deduxit ad nihilum.* Hom. 2. ſuper *Miſſus.*
6. *O Adam! muta iniquæ excuſationis verbum, in vocem gratiarum! & dic: Domine! mulier, quam dediſti mihi, dedit mihi de ligno vitæ, & comedi, & dulce factum eſt ſuper mel ori meo, quia in ipſo viviſicaſti me. O admirabilem parentum reparatricem. poſterorum viviſicatricem!* Ibid.
7. *De ſingularî Virgine, nulla eſt ambiguitas, quin ipſa maternis circumſepta viſceribus, ſublimioris ſanctificationis genere mundata ſit, utpote ſanctuarium illud, in quo DEUS, & DEI Filius carnem fuerat ſuſcepturus.* Serm. de Privil. S. Joan. Baptiſt.

§. 3. *Ratio.*

CVLpa In DeIparâ, FILIo IgnominIoſa. 136.

NIhil quod tantùm umbrâ alicujus ignominiæ denotaret, eſt ponendum in Chriſto, aut à nobis aſſerendum: ſed Matrem ejus fuiſſe concep tam in peccato, eſt non levis ignominia in Chriſto. Ergo aſſerendum non eſt, Beatam Virginem fuiſſe conceptam in peccato originalî. min. prob. Mater rebellis ponit non levem ignomini-

am in Filio: Sed per peccatũ Originale fit aliquis rebellis DEO, quia fit ejus inimicus. Ergo Matrem esse conceptam in culpâ originalî, non levem diceret ignominiam in Christo.

§. 4. *Historia.*

137. FranCIsCI sVarez, De ILLIbatâ ConCeptIone sententIa, DeIparæ aCCepta.

P. Francisci Suarez, Viri ex Societate Jesu clarissimi, ac verè Doctoris eximij, Singularis erga Deiparam devotio ex eo colligitur, quòd in omnibus Festivitatibus, prævie ad celebrationem Sacro-sancti Missæ Sacrificij, duas omninò horas, in Sacris cum eâ colloquijs consumpserit, ac suis in studijs, si fortè difficiliora viderentur, summâ Mariam fiduciâ, pro maternâ illustratione, deprecatus fuerit. Ubi illud, præ reliquis, memorabile: tantam virum hunc Religiosum sensisse in studijs difficultatem, statim ad primum in Societatem ingressum, ut spontè Superiores accedens, enixis precibus flagitârit, dignarentur illi à studijs incapacem absolvere, atque ad alia, pro libitu, applicare: qui tamen Reverendo plurimùm Patre Martino Gutierio, Collegij Rectore, nullatenùs consentiente, imò potiùs ad prosequenda Franciscum studia paternè cohortante, eò tandem obediens devenit, ut de die in diem, mirum in modum proficiens, per complures deinde Annos, Salmanticæ egerit Professorem, hacque occasione, de honore Deiparæ, tam tenerè à se amatæ, specialiter scribens, non tantùm de Immaculatâ Ejus Conceptione, super 3.am partem D. Thomæ, *Tomo secundo Disp. 3.* verùm etiam de Virginis gratiâ, & gloriâ, super omnes Angelos, & Sanctos longè eminente, *Disp. 18.* eruditissimè, & fusè tractârit. Quod Francisci studium Beatissimæ Deiparenti adeò placuit, ut supra laudato R. Patri Gutierez, specialiter sibi devoto, comparere dignata sit, singulares ei grates rependens, quòd eò Patrem Franciscum Suarez disposuerit, ut studijs suis continuatis, hanc doctrinam, ac de Purissimâ Conceptione Sententiam, ex Scripturâ, & Patribus perbenè roboratam, mundo publicârit. *Calendar. Virg. German. ad 25. Septembris.*

§. 5. *Symbolum.*

LVna, aVDIens Latrantes Canes, non tIMet. 138.

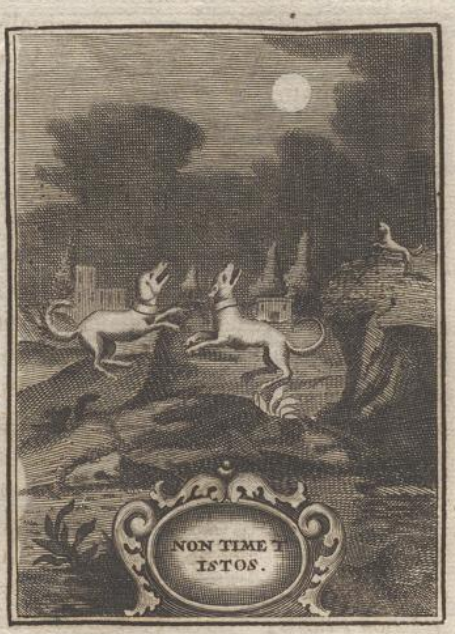

Audit Luna canes latrantes, nec timet istos:
Latrant, non mordent, Cynthia tuta micat.
Sic, quidquid latrent aliqui, non hoscé timebit
Pulchra ut Luna canes, quæ sine labe micat. Cant. 6. v. 9.

Luna tua non minuetur. Isaiæ c. 60. v. 20.

§. 6. *Antiquitas.*

PICtores perfeCtI, IMperfeCto ContentI: 139.

E. G.

ApeLLes faCIebat: ParrhasIVs faCIebat.

DE compluribus, ijsdemque celeberrimis, pictoriæ Artis magistris, passim refertur, eosdem, cùm opus aliquod, immortalitate dignum, toto ingenij nisu, elaborâssent, ausos tamen nunquam fuisse, Perfecto uti, sed

sed manu à tabulâ amotâ, id unicum adscripsisse : *Apelles faciebat : faciebat Parrhasius : faciebat Protogenes : Polycletus faciebat, &c.* imperfecto contenti, ut nimirùm essent excusati, si fortè quædam observaretur imperfectio, eò quòd necdum absolutum opus dicere possent.

Te, Virgo purissima! *Sæculorum negotium!* Pictor absolvit Divinus, numeris omnibus absolutissimus, absolutissimâ, nulloque, vel minimo etiam nævo laborantem. Nihil igitur in Te imperfecti, perfectum omne, & perfectissimum, quidquid in Te est. Uti cum veritate potes termino illo : *Fecit*, ac dicere : *Fecit mihi magna, qui potens est.* Luc. 1. v. 49. *Fecit potentiam in brachio suo*, v. 51. & quid mirum ? ut enim DEUS ipse est perfectissimus, ita agere, nisi perfectissimè, omninò non potest. Quid mirum, inquam, Te perfectam esse, imò perfectissimam, quando Divino tuo artifici nihil deesse potuit, quo Te opus faceret pulcherrimum, mundissimum, scelerisque, ac nævi cujuscunque integerrimum ? si enim artifici, perfecti quidpiam facturo, duobus opus est : Potentiâ, & Voluntate (quid enim boni fiat, si id, quod facere velit, non possit, aut cùm possit, non velit :) Divina certè Majestas, Te opus suum confectura, adeò Potentiam suam Voluntati perfectissimo modo connexuit, ut vel inde, sine omnî maculâ, mundam, totamque pulchram Te effecerit.

§. 7. *Anagramma.*

VIrgo ConCepta, DaMna pIè aVertens. 140.

Damna piè avertens, Virgo immaculata!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXI.

§. 1. *Scriptura.*

141. VIrgo sIne Labe, noMIne fILIJ beneDICens.

Deuteron. c. 10. v. 8. *Separavit Tribum Levi, ut portaret Arcam fœderis Domini, & staret coram eo in ministerio, ac benediceret, in nomine illius.*

SI Tribûs Leviticæ, ab ipsómet Domino DEO à reliquis Tribubus separatæ, ac seorsim positæ, causam inquiramus, non unam tantùm, sed plures Sacra Historia his verbis in medium adducit : *Ut portaret Arcam fœderis Domini, & staret coram eo in ministerio, ac benediceret in nomine illius.* Et has ipsas ob causas subjungit sacer Textus : *non habuit Levi partem, neque possessionem cum Fratribus suis, quia ipse Dominus est possessio ejus.* v. 9.

Porro, quid dicam de Virgine Beatissimâ, sine omnî labe concepta ? nonnè & ista ab æterno separata, exque millibus à Domino est electa, ac præelecta, *ut portaret* in utero *Arcam fœderis*, unigenitum scilicèt Filium ejus, *& staret coram eo in ministerio*, tanquam humilis *ancilla Domini*, ejusdemque in terris Mater, & nutrix, *ac* (in quo præsentis Conceptûs cardo consistit) *benediceret in nomine illius*, omnibus devotè invocantibus eam. Quamobrem *neque MARIA habuit partem, aut possessionem cum fratribus suis*, id est, non participavit de originalî culpâ, in reliquos om-

omnes Adæ filios universim transfusâ, *quia ipse Dominus* ex eâ carnem sumpturus, *est possessio ejus*, à quo vicissim possessa dicere poterat: *Dominus possedit me in initio viarum suarum*, sicque verificatum fuit: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Quomodò autem Virginis sine labe proprium fuerit, & sit etiamnum, nomine Filij benedicere? ex eo facilè licet colligere, quia tantæ fuisse pulchritudinis perhibetur, ut intuentibus non tantùm Divinitatis speciem quandam objiceret, verùm etiam, quisquis in MARIÆ vultum oculos figebat, unà contra omnem illicitæ cupiditatis pruritum præsens remedium hauriret, testante idipsum D. Ambrosio, apud Novarinum hæc habente: *MARIÆ tanta gratia fuit, ut non solùm in se Virginitatis gratiam servaret, sed etiam ijs, quos inviseret, Virginitatis insigne conferret.* Huic doctrinæ adstipulatur D. Thomas à Villanova, hæc de illibatâ DEI genitrice referens: *Sacra, pura, & immaculata Virgo, cui etiam præ alijs hoc erat insigne Virginitatis, ut inspectores suos Virgines faceret: erat enim in eâ Virgines germinans Virginitas.* Quid autem hoc est aliud, quàm MARIAM nomine Filij benedicere? Notandum præterea, DEUM ob dilectissimæ Genitricis suæ, sine labe conceptæ, singulare decus, ac speciem, toti humano generi factum esse propitium, & benedictionem amplam per manus MARIÆ elargitum. Quòd si *dicere* in Divinis idem est, ac *facere*, juxta illud: *Ipse dixit, & facta sunt*, cùm nimirùm DEI dictio sit practica; hinc *benedicere* idem est, ac *benefacere*: *benefacere* autem nobis, erit *bonos efficere*, à perpetratis noxis avertere, à pravis consuetudinibus animum dimovere, verbo, Cœlesti Patriæ, à quâ non per originale tantùm aliquandò, verùm etiam per complura actualia, sæpiùs excidimus, iteratò adscribere, quæ certè omnia MARIÆ debemus exordijs, ab omnî originalî labe, & maculâ defæcatis, utpotè, quam in primo statim Conceptionis momento, à reliquis omnibus Adæ filijs separavit, ut inter alia, *benediceret in nomine illius*, quam etiam (ut ait D noster Anselmus) *verè dignam judicavit, per quam in hominem veniens, non modò reatum primorum parentum, sed & totius mundi peccata deleret.* O quàm merito igitur S. Germanus de frequentissimâ hac Virginis benedictione scriptum reliquit: *Nullus est, qui sanus fiat, nisi per Te, Virgo Sanctissima! nemo est, qui liberetur à malis, nisi per Te, ô purissima! nemo est, cui donum concedatur, nisi per Te ô castissima!* Ne ergò angaris animo, Anima peccatrix! nè fracto sis corde miser peccator! tua quidem te jactant flagitia: sed veniam ne diffidas, ad Virginem sine labe erigere, peccatoribus in refugium separatam, Virgineas ejusdem manus, nomine Filij tam misericorditer benedicentes fiducialiter exosculare, atque, ut extinctis per pœnitentiam peccati maculis, tibi quoque locò æternæ maledictionis, Virginis sine maculâ obtingat benedictio, quotidianâ illam prece fatiges, eam præsertim efficacissimam, & tot jam beneficijs probatam Precatiunculam nullâ die intermittens: *Per Sanctam Virginitatem, ac Immaculatam Conceptionem tuam, ô purissima Virgo MARIA! emunda cor, & carnem meam. In Nomine Patris †, & Filij †, & Spiritus Sancti †, Amen.*

Prov. 8. v. 22.

Cant. 2. v. 16.

Umbræ Virg. n. 229.

Psal. 32. v. 9.

I. de ex. cell. Virg.

S. Germ. de Zonâ Dnæ.

§. 2. *Authoritas.*

S. BONAVENTURA CONCLUDIT DEIPARAM SINE LABE. 142.

1. *Congruebat, ut Virgo ita vinceret diabolum, ut neque ei succumberet ad modicum. Congruum etiam fuit, ut sic esset immaculata mente, sicut intemerata carne.* In 3. Sent. dist. 3. p. 1. a. 1. q. 1.
2. *Quoniam B. Virgo advocata est peccatorum, gloria, & corona justorum, Sponsa DEI, & totius Trinitatis triclinium, & speciosissimum Filij reclinatorium: hinc est, quòd specialî gratiâ DEI, nullum in eâ peccatum habuit locum.* Ibid.
3. *Cæteri post casum erecti sunt, Virgo autem sustentata est, ne caderet.* Apud Fernand. in Genes. Tom. 1. f. 615.
4. *Domina nostra tota fuit purissima, omnî carens penitùs maculâ, tam in corpore, quàm in animâ; unde illi soli convenit illud:*

lud: Tota pulchra es, & macula non est in Te. Serm. 1. de B. Virg.

5. *Dico primò, quòd Domina nostra fuit plena gratiâ, in suâ sanctificatione, gratiâ scilicet præservativâ, contra fœditatem originalis culpæ, quam contraxisset in Conceptione naturæ, nisi speciali gratiâ fuisset præservata, prævenâque.* Serm. 2. de assumpt.

6. *Solus Filius Virginis fuit originali culpâ immunis, & ipsa Mater ejus Virgo. credendum est enim, quòd novo sanctificationis genere, in ejus Conceptionis primordio, Spiritus Sanctus eam à peccato originali (quod non infuit, sed quod infuisset) redemit, atq; singulari gratiâ præservavit.* Ibid.

7. *Propter omnimodam culpæ carentiam, & immunitatem, propter omnimodam innocentiam, & puritatem, meritò illi in principio salutationis dicitur Ave.* In spec. c. 2.

8. *O Maria! Dominus tecum fuit, tecum est, tecum erit: Tecum fuit in Conceptione, te obumbrans, adversùs omnia peccati originalis ignea tela.* In spec. c. 9.

§. 3. *Ratio.*

143. ChrIstI reConCILIatIo, ob peCCatVM orIgInaLe est perfeCta.

PErfectissimus reconciliator, cui datum est redimere naturam humanam, quæ perierat ex peccato, debet eam reconciliare DEO, secundùm perfectissimum reconciliationis modum, si non secundùm omnia individua, saltem secundùm unum, quia aliàs nón esset perfectissimus reconciliator: Atqui Christus fuit perfectissimus reconciliator. Ergo debuit DEO reconciliare naturam humanam, secundùm perfectissimum reconciliationis modum. Sed perfectissima reconciliatio, est Redemptio præservativa, & convenientius subjectum assignari non potest, quàm B. Virgo, utpote ejus Mater. Ergò, cùm Christus fuerit perfectissimus redemptor, & ejus reconciliatio, ob peccatum originale, sit perfecta, B. V. debuit esse præservata, à peccato originali.

§. 4. *Historia.*

144. Defensor ILLIbatæ, faCto Voto, à Morbo sanatVs.

COncionator, in Civitate Mediolanensi, Sermonem ad populum habuerat, ac efficacibus, ut quidem ipse putabat, rationibus, contra immaculatam Deiparæ Conceptionem detonuerat: neq; hoc contentus, ut auditores suam sententiam faciliorî negotio amplecterentur, absolutâ Concione, affigi curavit subtùs cathedram, tabulam, inscriptas à se Authoritates, contra eandem Conceptionis puritatem, linguâ Italicâ, continentem. Interfuit fortè actui huic vir quidam, præstantis doctrinæ, illibatæ Deiparæ singulariter devotus: hic non in vanum pertimescens, tam audacî attentato, plurimos à devotione immaculatæ Conceptionis posse averti, multumque secum recogitans, qualiter ingenti huic malo obviandum esset? animo tandem proposuit, curaturum se, ut describantur ad similem prorsùs tabulam, nonnulli magnæ authoritatis Doctores, cum dictis suis, Conceptionem purissimam commendantibus, quam deinde tabulam ad propriæ domûs portã ipsemet affigere vellet, cum adjunctione studiosè depicti illius miraculi, contra concionatorẽ similem, ab ulciscente Numine patrati, contra illum nimirùm, qui habitâ talî concione, de pulpito descendens, paulò post ab adventante terribilî lupo suffocatus est, ut in Historiâ Conceptûs V. retulimus. Veruntamen, cùm per aliquod tempus, propositum suum, de affigendis hiscé Authoritatibus, & picturâ distulisset, periculosâ interim ægritudine correptus, nullis Medicorum consilijs, pristinam recuperare sanitatem poterat; hinc mentem subire cæpit pia hæc cogitatio, num fortè Beatissima Virgo, propter talem salutarîs propositi dilationem indignata, hanc sibi infirmitatem immisisset? eapropter confestim voto se obstrinxit, velle se, si per Virginis illibatæ intercessionem, à periculo liberaretur, confestim propositum executioni mandare. Vix

votum ex animo fecerat, cùm 'ecce! sine omnî ulteriorî remedio, integræ sanitati est restitutus. *Bernardin. de Busti. Serm. 9. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

145. VIrgo MarIa, è spInosâ raDICe genIta, nesCIâ spInæ.

Purpûreo è Spinis Rosa surgit tincta cruore,
Nec tamen hic Spinam Flos rubicundus habet.
Nescit Spinosæ concepta Deipara stirpis
Spinam, mox Geniti tincta cruore sui.

Quasi flos Rosarum in diebus Vernis. Eccli. c. 50. v. 8

§. 6. *Antiquitas.*

146. Longè à ConseCranDâ ECCLesIâ, CorpVs DefVnCtI.

INter alia complura Sancti Patris nostri Gregorij, re, & nomine, verè Magni, præclarissimè gesta, tamque ad cultûs Divini propagationem, quàm ad morum correctionem laudabiliter ordinata, illud silentio prætereundum non est, quòd summo in id studio fuerit constanter intentus, ut consecratæ Divino cultui Ecclesiæ, ac Templa, maximâ ministrorum diligentiâ, à sordibus quibuscunque mundarentur, ac in quibus purum offerri debebat immaculati Agni Sacrificium, pura conservarentur. Expertus fuit hunc laudabilem Gregorij Zelum, pro domo DEI, Castorius quidam, Ariminensis Antistes, qui, cùm suâ in Diœcesi, Sacellum quoddam ritu Christiano inaugurare, ac consecrare vellet, id inaudiente Gregorio, protinùs fuit ab actu prohibitus, eò, quòd ad aures Sancti Pontificis perlatum fuisset, jacere in eo loco hominis cujusdam, nuper demortui, putridum cadaver; Hinc dedecere omninò rescribebat Gregorius, quòd in loco, Christianâ consecratione Sanctificando, morticinum persistat, nuperrimè tumulatum. *Gregor. lib. 6. Ep. 9.*

Nonnè ergo & nos prudenter existimabimus, dedecuisse vel maximè infinitam Divini Filij Sanctitatem, ut ejus ad nos venientis, carnemque humanam ex Virgine Matre assumentis locus primus, Mortalis peccati (quale absque dubio Originale dicendum) teterrimâ aliquandò contaminatione sorduerit? Dicendum ergo: MARIAM, utpotè Sacrarium Verbi Divini, ab æterno præparatum, ac consecratum, peccati mortem semper abhorruisse, nullumque in se communis maculæ morticinum vel ad momentum admisisse.

§. 7. *Anagramma.*

EIa DeIpara, regIna ILLIbata, speCIe tVâ MIra! 147.

O Munda, alma Regina, Tu specie tuâ mira!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXII.

§. I. *Scriptura.*

148. AbsConDens FILIVM, soLa præserVata.

Josue c. 6. v. 16. & 17. *Sola Rahab meretrix vivat &c. : abscondit enim nuntios, quos direximus.*

TRaditâ Israëlitis à Domino mirabiliter Civitate Jerichuntinâ, hæc de Rahab, Sacra cõmemorant eloquia, quòd quando universæ Urbis illius domus devastatæ, & solo æquatæ fuêre, unica hujus fœminæ habitatio, & domicilium, ex singularî privilegio, eversionem non sustinuerit: Dixerat enim expresè ad populum Josue: *Sit Civitas hæc Anathema, & omnia, quæ in eâ sunt Domino: sola Rahab meretrix vivat &c. abscondit enim nuntios, quos direximus.*

Quòd si Rahab, mulier cæteroquin infamis, corporisque prostituti, universâ reliquâ Civitate ferro flammâque devastatâ, ac unà cum civibus pereunte, sola ab exitio præservari meruit, eam præcisè ob causam, quòd per horas pauculas, absconderit in hospitio suo, ac benignè exceperit duos nuntios, à Josue in Civitatem Jericho transmissos; Quidnì etiam Maria, *benedicta in mulieribus*, ante, in, & post partum Virgo, universo reliquo mortalium genere per Adami culpam pereunte, sola ab exitio præservari meruerit, ut pote, quam novimus abscondisse, non per pauculas tantùm horas, sed per novem Menses, in amœnissimo Virginalis uteri hospitio, Filium Divinum, duplicem felicitatis nuntium, DEUM scilicèt, & Hominem, magni consilij Angelum, à Cœlestî Josue, Patre æterno, in terram nostram transmissum? Meruit certè talem præservationem, in primo suæ Conceptionis articulo illa, in quâ per tantum tempus recondi voluit immensus Orbis universi conditor, digna portare suo in utero illum, qui portat orbem, qui funiculo coccineo, in signum Marianæ immunitatis adhibito, id est, adhibitis funium suorum, ac flagellorum, imò totius Sacratissimæ futuræ Passionis prævisis meritis, per exemptionem à peccato originalî, omne hostîs infernalîs in Mariam prætensum jus penitùs expunxit, Acherontis vires elisit, indignum diabolicæ servitutis jugum statim abinitio, fortiter excussit. Nimirùm optimus ille Filius, Legemolim laturus: *Honora Patrẽ tuum, & Matrem tuam* (ut acta insinuant Apostolica) *cæpit priùs facere, quàm docere*, hancq; ob causam Mariam, quæ illum modo supradicto abscondere debebat, tantâ jam præviæ immunitatis, ac exemptionis gratiâ honoravit, eoque decoravit honore, quo omnes reliqui filij simul sumpti Matres suos afficere æternùm non poterunt. Exod. c. 20. v. 12. c. 1. v. 1.

Hìc illud memoriæ occurrit, quod circa mysteriosam Sacrosanctæ Evchariſtiæ institutionẽ Matthæus enarravit. Hanc ergo, *in finem* nos *diligens*, instituturus Redemptor, suamque ipse Divinitatem sub illis speciebus *absconsurus*, noluit consecrare in pane fermentato, eò quòd (ut interpretes existimant) fermentum corruptionis esset Symbolum. Sed quid inde? utique peractâ jam Consecratione, non jam panîs substantia, sed sola remanebunt accidentia? quid ergo sola hæc accidentia obstabunt? verùm renuit pijssimus Magister etiam sola panis corrupti accidentia permanere. Hìc cohibere me non possum, quin exclamem: O bone JESU! quid hoc? utique hæc te accidentia non tangent.

Ve-

Verùm respondentem mihi audire videor: verum quidem est, quòd me non tangent, sed quoniam ea velùt cortinæ, ac velamina futura sunt, sub quibus *abscondar*, & adorandus deliteſcam, nolo, ibi vel sola panîs cujusdam corrupti accidentia remanere. En ineffabilem magni hujus DEI puritatem! en quàm illi omnis corruptio exosa sit! Quòd si ergò vel nuda accidentia, quæ ipsum ne tactura quidem erant, permittere noluit in augustissimo hoc Sacramento, ubi *abscondi DEI Filius*, & esse cum filijs hominum volebat, credemúsne, Virginem Beatissimam, quæ ei adeò futura erat vicina, ut in Matrem electa, illi è carne suâ paratura corpus, & Sacram ejus Divinitatem, assumptámque humanitatem, in utero esset absconsura, è fermento peccati unquam corruptam, & paucis ut dicam, peccatricem fuisse? absit. dicam potiùs, quòd *abscondens Filium sola præserva*, potiorî jure, quàm meretricia illa Rahab *abscondens nuntios*, fuerit ab omnî labis excidio, ab omnî originalîs maculæ incendio libera, ac exempta. Discant hìc, qui rarò Sacram Evchariſtiam frequentant, quantùm juvet, exemplo Virginis præservatæ, ad præservationem, à gravioribus noxis, abscondere sæpiùs in corde, & animâ nostrâ dulcem JESUM? discant autem similiter, quantâ id puritate perficiendum? ac quàm displiceat omnis vel minima peccati corruptio? discant præterea, confugere in periculis, ad Virginem immaculatam, tanquam ad Domum privilegiatam, ad locum refugij, ad asylum miserorum: studeant autem promereri ejus protectionem, per funiculum Rahab coccineum (Sacri devotionem Rosarij intelligo) ut Virginis *Filium abscondentis* intuitu, non ab excidio quodam Jerichuntino, sed æternæ potiùs damnationis periculo feliciter præserventur.

* *
*

§. 2. *Authoritas.*

S. BrVno, DICens LIberaM, absqVe Labe. 149.

1. *Hæc est incorrupta terra illa, cui benedixit Dominus, ab omnî propterea contagione peccati libera, per quam vitæ viam agnovimus.* In Psal. 101.
2. *Virgo est, cui Dominus ligavit leviatan.* Serm. de Nativ. super illud Job. 40. *Nunquid illudes ei, aut ligabis eum ancillis tuis?*

§. 3. *Ratio.*

ChrIsto saLVatorI, Data Mater pVra à Labe. 150.

Christus jam ab æterno erat prædestinatus, & decretus, ut homo fieret, ex Matre Virgine nascereturque genusque humanum, quod per peccatum primi Parentis periturum esset, redimeret, ac salvaret. Ergo jam ab æterno data fuit Christo Mater pura ab omnî labe. Ant: constat ex mente Theologorum: quidquid contingit in tempore, id jam ab æterno decretum, & prædestinatum erat, simulque in mente, & scientiâ Divinâ, ut causâ effectivâ omnium rerum, existebat: atqui Incarnatio, & Redemptio generis humani verè contigerunt in tempore: Ergo jam ab æterno erant decretæ, & positæ in mente Divinâ. Conseq. prob. Mundus, & purus Filius non potest nasci, nisi à mundâ, & purâ Matre, ab omnî labe. Sed Christus fuit Filius mundissimus, utì nemo negat. Ergo debuit illi dari Mater, ab omnî labe pura. maj. prob. Mater habet se ut subjectum, filius verò, qui nascitur, ut forma: sed non potest forma munda, & pura educi, ac nasci à subjecto immundo, & impuro. Ergo mundus Filius non potest nasci, nisi à mundâ Matre. min. prob. Forma perfecta, & nobilis nequit educi ex subjecto imperfecto, & ignobilî: ita forma Spiritualis nequit educi è subjecto corporeo, vel forma infinita è subjecto finito. Atqui

qui forma munda, est forma perfecta, & nobilis, & subjectum immundum, est subjectum imperfectum, & ignobile. Ergo forma munda nequit educi è subjecto immundo, consequenter nec Filius mundus nasci, ex Matre immundâ.

§. 4. *Historia.*

151. PVra DeIpara, ab VLCere Morboso LIberans.

TEmpus erat, quo contagiosa per Terram Modoetiæ lues, & dira pestis grassabatur, utque malum hoc ab uno migraret ad alium, contactus, & vicinia sufficiebant: ut propagaretur, satis erat, infectos cum integris liberiùs, ac licentiùs agere. Vidisses hìc certè, progressus per Urbium plateas, obseratis in ædibus, cives velut carcere clausos: vidisses tristia, eaque frequentissima funera, sine omnî comitatu prolata: vidisses Templorum adyta vix non vacua, & deserta, Sacerdotes cautos, ac sollicitos, Sacra perpauca, Musicum concentum nullum, Dies solenniores vix aliquos, quin nè plebis quidem conventum, ad placandum per vota, & Supplicationes communes DEUM, cùm tamen extrema id poscere necessitas videretur. Atque utinam! quàm facilî negotio hæc diffusa fuit contagio, tam facilî etiam remedio curari potuisset! Sed rara prorsus fuit semel infectorum restitutio. Hoc alieno tot millium edoctus fato, vir quidam, qui & ipse morboso se ulcere infectum sentiebat, de alio prorsùs remedio cogitat, atque, ut semper erga immaculatam puræ Deiparæ Conceptionem erat admodùm devotus, ad piam hanc Matrem conversus, Ejusdem suppliciter implorat auxilium, quatenùs nimirùm, ad gloriam suæ Sacratissimæ Conceptionis (si tamen ad animæ suæ salutem id esset) à periculoso hoc ulcere eum liberaret, quem medica aliàs manus restituere difficulter posset. Obtulerat MARIÆ has preces, & gratissimam immaculatæ Conceptionis memoriam vesperî, ac plenus filiali fiduciâ, dormitum concedens, dulces in somnos solvebatur: & ecce! sequentî mane, Virginis illibatæ precibus, à morboso, quod sustentabat, ulcere, cunctoque periculo liberum se reperit, omnî reliquo vitæ tempore, gratam tanti recepti beneficij memoriam, ac singularem Virginis sine labe cultum retinens. *Bernardin. de Busti. serm. 9. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

152. ALVeare DVLCe nIMIs.

Nil nisi dulce sapit Domus hæc, nihil intùs amarum:
Reddere amara etiam dulcia, novit Apis.
Quid Concepta sapit Domus Aurea? nil nisi dulce:
Reddit amarum *vae* dulce, Parentis *Ave*.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ. Psal. 30. v. 20.

§. 6. *Antiquitas.*

153. Thebe DestrVCtâ, ÆDes pIn-DarI ConserVata.

PErtinacî planè resistentiâ, Magno quondam Alexandro Thebana Civitas sese opposuit, cujus inexspectatâ rebellione, intimè contristatus, atque exacerbatus Rex, tandem in mandatis dedit, ut ampla hæc Civitas, suis à militibus, sine ullâ misericordiâ, destrueretur, ac in pulveres redacta,

ſolo æquaretur: Unicæ tantùm Domui parci cupiebat Alexander, domui nimirùm Pindari, Philoſophi illo tempore longè, lateque celeberrimi. Hinc demolitione jamjam cœptâ, ipſemet magnus Macedoniæ Monarcha, qui præſens aderat, altum exclamâſſe fertur. *Servate mihi Domum Pindari, ipſeque ſolus evadat!* cauſam ſapientiſſimè adjungens: *Tanta enim doctrina, & virtus fumo obſcurari non debet.* Quintilian. *l. 10. Inſt. Orat.*

Modò, quis neſcit, Cœleſtem Alexandrum, Regem Regum, & Dominum Dominantium, poſt temerariam recens creati hominis rebellionem, ac lapſum, omnem ejus poſteritatem tantæ addixiſſe ruinæ, ut omnes in peccatis concipi, ac naſci neceſſum eſſet? verùm unicam ſibi reſervavit, ac excepit domum, eamque pulcherrimam, MARIAM, de qua Sapiens, Prov. c. 9. v. 1. *Sapientia ædificavit ſibi Domum.* Hæc non erat ſapientis cujusdam Pindari habitatio, ſed ipſa eam inhabitare ſtatuerat æterna Sapientia, Verbum Patris. Meritò igitur vocem ſuam ad Divinam extulit juſtitiam, dicendo: Serva mihi Domum hanc unicam, MARIAM, ipſa ſola evadat hanc maculam! tanta enim Virtus, ac Sanctitas, fumo peccati originalis obſcurari non debet, &c.

§. 7. *Anagramma.*

154. Mater à Labe pVra, aC In DeI tVteLâ.

Mira Agna, O ſummè pura, ac in Dei tutelâ!

Verſio litteralis

Ave Maria gratiâ plena, Dominus tecum.

* *
*

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXIII.

§. 1. *Scriptura.*

155. soL IosVe, In MeDIo CœLI, InterIre non feſtInans.

Joſue c. 10. v. 13. *Stetit itaque Sol, in medio Cœli, & non feſtinavit occumbere.*

STetiſſe aliquando, præter omnem naturæ ordinem, duo illa clariſſima Orbis lumina, Solem & Lunam, ad unius imperium hominis, quis crederet? niſi Sacræ idipſum Paginæ actu contigiſſe, ad imperium Joſue, fortiſſimi Iſraëlitarum Ducis, verbis perhiberent clariſſimis. Vix enim ſpecialis hic Numinis amicus, verba illa, fiduciâ in DEUM pleniſſima protulerat: *Sol contra Gabaon ne movearis, & Luna contra Vallem Aialon!* mox Sacer ſubjungit Hiſtoricus: *Steteruntque Sol & Luna, donec ulciſceretur ſe Gens, de inimicis ſuis.* & poſt pauca: *Stetit itaque Sol, in medio Cœli, & non feſtinavit occumbere ſpatio unius diei. Non fuit anteà, & poſteà tam longa dies, obediente DEO voci hominis, & pugnante pro Iſrael.* Sed quid? ergoné is, qui ex naturâ ſuâ indeficiens eſt, Cœlorum curſus, in unius hominis favorem, diſpenſatur à DEO, ut retrogrediatur, aut ſaltem ſiſtat? imò, idque propter ſpecialem amici ſui Joſue favorem.

v. 13.

Si ergo hujusmodi invenit locum diſpenſatio, propter unum Joſue, quis ultra dubitabit, in gloriosâ MARIÆ Conceptione diſpenſâſſe quoq; DEUM, ut ille ſiſteret curſus, qui communis eſt cunctis, *in quo omnes peccaverunt*, cùm major utique inter DEUM, & Matrem, quàm inter DEUM, & Joſue ſit neceſſitudo, ardentior amor, conjun-

Rom. 5. v. 12.

ctior amicitia? Nec poterit quispiam, nisi mente cœcus, non videre, longè plures in Conceptione hac dispensandi causas, quàm in sistendo ibi Sole interveniſſe; Causa enim Josue minimè quidem ad ejus personam, sed ad unum ejus actum pertinebat, causa autem MARIÆ personalis est, à quâ personæ pendet nobilitas. Præterea ex properante Cœlorum cursu, si hic solito modo properaret, nec verbis Josue detineretur, nulla Heroi sequeretur jactura, sed solus victoriæ, gloriæque defectus; nec gloriæ quidem, aut victoriæ, sed victoriæ, & gloriæ consummatæ, cùm jam antequàm Sol, & Luna sisterent, esset ille victor, próque solâ prosequendâ victoriâ, Cœlos sistere præceperit: MARIÆ verò, si instantî primo, contraheret maculam, non solùm triumphalîs gloriæ illius omnimoda instabat amissio, sed dedecus etiam, quo ab hoste victa laberetur. Ad hæc, ex illâ Cœlestîs cursûs cessatione, nonnullum universo mundo oriri malum videbatur, nempe retentio Cœlicarũ influentiarum: at ex eo, quòd communis labendi cursus, propter futuram DEI Genitricem, sisteret, non tantùm nullæ Orbi abstrahebantur influentiæ, verùm potiùs ipsa Conceptionis Virgineæ puritas, Divinarum mundo extitit influentiarum initium. Dixisse ergo MARIA in ipso Conceptionis instantî, haud aliter, quàm Josue, videtur: *Sol, ne movearis! siste Luna!* ipso etenim aspectu suo primo, quo supra Solem candida subitò apparuit, hæsit Sol penitus immobilis, hæsit & Luna, tam splendente stupefacta fulgore. Liceat hìc mutua accipere verba illa ingeniosi Poëtæ Ovidij, quæ ad Solem protulit, arguendo illum, ac si sæpè tardiùs interiret, sæpè autem maturiùs exsurgeret, solummodò amore pulcherrimæ Virginis Levcothoe; sic enim ait:

In me-tam. *Levcothoen spectas, & Virgine figis in unâ,*
Quos Mundo debes, oculos, &c.

Haud enim aliter de Sole Divinæ gratiæ, ejusdemque præservativæ, loqui possumus, eum tardiùs, imò nunquam interijsse, maturiùs autem, imò in ipso Conceptionis instantî, plenissimum illuxisse, in Virgine nimirùm unâ, futurâ Numinis Matre oculos figentem. Porrò, si lubeat MARIAM ipsam Soli comparare, juxta illud: *Quæ est ista, quæ progreditur, quasi aurora consurgens, pulchra, ut Luna, electa ut Sol?* Cant. 6. v. 9. dicere certè poterimus, hunc Solem, MARIAM scilicèt, ad imperium Cœlestîs Josue, æterni Patris, stetisse in summâ luminis claritate immobilem, & non festinâsse occumbere, seu primæ innocentiæ splendorem, per peccatum qualecunque obtenebrare, quamvis Protoparentes nostri omninò præpropero, ac infelicî cursu, festinaverint occumbere, nec spatio quidem unius diei (ut Irenæus, cum alijs existimat) à transgressione præcepti abstinendo. *Non fuit ergò anteà, & posteà tam longa dies* originalîs gratiæ, sicut in MARIA, utpotè, quæ ob singularem innocentiæ, nullo momento interruptæ, prærogativam, non Pharisaicâ quidem elatione, sed humilî veritatis confessione dicere poterat: *Non sum, sicut cæteri hominum*; cùm adimpletum jugiter in MARIA videatur illud, quod apud Ezechielem aliquandò DEUS promiserat, dicens: *Faciam in te, quod non feci, & quibus similia ultrà non faciam.* Hunc ergò admirabilem gratiæ Solem, perpetuo Die, in immaculatâ Virgine, ex specialissimo privilegio, subsistentem, frequentiorî admiremur devotionis obtutu, ut splendidissimis ejus radijs in animâ illustrati, ac gratiâ roborati, obtentâ cum MARIA, & Josue, de hostibus victoriâ, ad felicissimum aliquando Divini Solis aspectum admittamur.

Iren. l. 5. adversus hæres. Cyrill. Epiphan. ibid. cit.

Luc. 18. v. 12.

c. 5. v. 9.

* * *

§. 2. *Authoritas.*

156. ChrIJsIppVs, Presb IJter IeroſoLIJMItanVs, ſtrenVVs pVræ VIrgInIs DVX, & PatronVs.

1. *Tuum eſt reverà avere, & gaudere, tuum eſt veriſſimè audire iſtud: gratiâ plena; quia tecum eſt univerſus lætitiæ theſaurus, totius lætitiæ, & gratiæ Rex, cum Ancillâ, cum ſpecioſâ inter mulieres, ſpecioſus formâ præ filijs hominum, cum puellâ impollutâ is, qui ſanctificavit omnia.* Serm. de laud. Virg.
2. *Ave Solis ortus, qui nullum ferre potes occaſum!* Serm. de S. Mariâ.

§. 3. *Ratio.*

157. DeIpara In Corpore parIter, & InanIMâ, sIne CorrVptIone.

BEata Virgo MARIA ab æterno erat electa, ut carens omnî corruptione animæ, & corporis. Ergo B. Virgo peccatum originale, in nullo inſtantî, contrahere potuit. Conſeq. prob. Corruptio corporis conſiſtit in morbis, morte, & alijs fragilitatibus corporalibus, corruptio verò animæ in deſtructione gratiæ, & amicitiæ Divinæ, in rebellione partium inferiorum ad rationem: Sed hæc omnia ſunt effectus peccati originalîs, ut communiter docent Theologi: Ergo per hoc, quòd Beata Virgo fuerit ab æterno electa, ut expers corruptionis corporis, & animæ, debuit eſſe ſine peccato originali concepta. Confirmatur. Corruptio animæ, eſt major corruptione corporis. Ergo hanc animæ corruptionem non habuit Beata Virgo, per peccatum originale. Ant. prob. illa corruptio eſt major, quâ quis fit inimicus DEI, reſpectu illius corruptionis, quæ talem inimicum non conſtituit: Sed per corruptionem animæ, fit quis inimicus DEI, non autem per corruptionem corporis, ut patet in Virginibus violatis, quæ non præbent aſſenſum voluntatis; illæ enim, etſi corrumpantur in corpore, non tamen perdunt amicitiã DEI: Econtrà, ſi fiat corruptio in animâ, ſive corruptio in corpore adſit, ſive non, ſemper aliquis fit DEI inimicus, ergo &c. Conſeq. etiam facilè oſtenditur: Eo ipſo enim, quandò quis non habet peccatum veniale, quod eſt corruptio minor, non cenſetur habere peccâtum mortale, quod eſt corruptio major. Atqui Beata Virgo non habuit corruptionem minorem, nempe corporis. Ergo nec habuit corruptionem majorem, nempe animæ.

§. 4. *Hiſtoria.*

DoMInICI LIber, In FVrno, sIne LæsIone. 158.

TRes præcipuè errores, ab Albigenſibus, in Civitate Toloſanâ, tempore Sancti Dominici, pertinaciter fuiſſe defenſos, teſtatur inter alia Tabula quædam antiquiſſima, Barcinonæ in Archivijs Urbis illius etiamnùm aſſervata, cui integra rei ſeries fideliter eſt inſcripta. Prima Theſis, ſive hæretica illorum propoſitio hæc erat: *Chriſtus non fuit ille, qui jam dicitur veniſſe, & qui debebat genus humanum redimere.* Secunda ſic habebat: *Hoſtia conſecrata non continet verum corpus Chriſti.* Tertia demùm: *Sicut Adam formatus fuit in campo Damaſceno, ex luto mundo, & non maculato, ſic ille, qui redimere debebat genus humanum, naſci debebat ex Virgine non maculatâ: ſed Virgo, quæ dicitur Mater Chriſti, fuit maculata, per culpam originalem: Ergo natus ex tali Virgine non eſt ille, qui debebat mundum redimere.* Has ergo propoſitiones, earumque fautores, ut confunderet Sanctus Dominicus, mox Libellum compoſuit, cui Titulus: *De Corpore Chriſti*, in eo affirmans, non tantùm Chriſtum verè, ac propriè redemiſſe genus humanũ, &c, ſed & natum fuiſſe de Virgine immaculatâ: contra quod Albigenſibus furiosè inſurgentibus, Dominico econtrà Mariam totam pulchram, & ſine maculâ, cõſtantiſſimè defendente, eò res devenit, ut miraculi experientia deſideraretur,

tur, quod & factum est; Beatus namq; Dominicus libellum suum in furnum ardentem proijcere spopondit, hostibus, si flammis liber non devoraretur, assensum præservationi, ac reliquæ contentæ doctrinæ promittentibus. Et ecce! projectus à S. Dominico libellus, ardentem in furnum, integer permansit, ac incombustus, indomitis aliàs flammis, innoxium librum, licèt ter injectum, amicè lambentibus, ac penitùs illæsum reddentibus. *Petrus Canis. lib. 1. de Deip. c. 7. Petrus de Valle Cern. Cisterc. in Histor. Albigens. c. 7.*

§. 5. *Symbolum.*

159. PVra DeIpara, Mare sIne orIgInaLI CaLIgIne.

Ut rutilans Phœbi facies, ex Æquore Surgens,
Mox claro plenas lumine cernit aquas:
Sic Sol Divinus, Mariano ex Æquore surgens
Conceptis pleno lumine gaudet aquis.

Ille me clarificabit, quia de meo accipiet. Joan. c. 16. v. 14.

§. 6. *Antiquitas.*

160. In InstantI ConCeptI CæsarIs, ConsteLLatIo ab AstroLogo DIogene obserVata, & DeCLarata.

SVetonius, in vitâ Cæsaris, recensèt, Eundem in Stemmata, & Insignia sua, accepisse figuram, quam magnus ille Astrologus Diogenes, in Conceptionem ejus ediderat. Consueverunt nimirùm Astrologi, ijs temporibus, felicem alicujus sortem, ex puncto Conceptionis, seu Nativitatis augurari, ex benevolo eam aspectu Siderum venaturi. Constellationem porrò, in instantî Concepti Cæsaris à se observatam, Diogenes, per animal quoddam exprimebat, semi-Capram nimirùm, ac semi-Piscem, insinuare volens, duo hæc Astra, Capricornum, & Piscem, in eam tunc Conceptionem incurrisse: depinxit præterea ad pedes hujus animalis primò Globum quendam, deinde Navîs gubernaculum, postremò Cornucopiam aliquam, Globo mundum, Gubernaculo Sceptrum Regium, Cornucopiâ divitiarum abundantiam (quibus scilicèt Cæsari feliciter fruendum esset) non vano augurio declaraturus. Ut ergo subsecutam hanc felicitatem ostenderet Cæsar, à principio sui conceptûs, ac ortûs, unà secum incepisse, & (ut falsò quidem ipse sibi persuadebat) inevitabilem fuisse, placuit ei, pro Insignijs suis, prædictam semi-Capræ, & semi-Piscîs figuram accipere.

Certè, si nos, tanquam Catholici Astrologi, explorare desideremus punctum Conceptionis Marianæ, reperire profectò licebit longè felicissimum, dummodò attentiùs constellationem inspexerimus. Enimverò ingredi jam tum Sol incipiebat in signum Virginis, dicente Joanne: *Signum magnum apparuit in Cœlo, mulier amicta Sole* Apoc. 12. Cujus Divini Solis aspectus adeò Virgini fuit favorabilis, ut nullâ peccati nebulâ eam unquàm obscurari pateretur, adeò, ut à capite, usque ad pedes, tota quanta perlucida, à principio usque ad finem, miro gratiæ splendore coruscârit, donec in hac claritate in dies succrescens, tandem cum ipso justitiæ Sole, Christo Domino, in terris per Maternitatem, in Cœlestî autem Beatitudine, miris gloriæ decorata fulgoribus, fuerit conjuncta.

§. 7. *Anagramma.*

161. PROVIDa Mater, LIbera à CVLpâ.

Ingenua, providа Mater, immaculata es!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXIV.

§. 1. *Scriptura.*

162. VICtorIa, DEI GenItrICIs MARIÆ.

Judic. c. 4. v. 9. *In hac vice, Victoria non reputabitur tibi, quia in manu mulieris tradetur Sisara.*

QUod Debora quondam Prophetissa ad Barac, fortissimum aliàs Israëlitici exercitûs Ducem dixerat, nempe: *In hac vice, Victoria non reputabitur tibi, quia in manu mulieris tradetur Sisara*: hoc jugiter tunc novimus adimpletum, cùm Jahel, animosa illa, ac pijssima pariter fœmina, famosum Cananæi exercitûs Ducem, novo bellandi genere prostravit: vix enim ille tabernaculum ingressus fuerat, gravique lassitudine, ac sopore oppressus, somnum capere cœperat, cùm ecce! introgressa Jahel *posuit supra*
Jud. 4. v. 21. *tempus capitis ejus clavum, percussumque malleo defixit in cerebro, usque ad terram, qui soporem morti consocians, defecit, & mortuus est.* Hinc meritò Debora, & Barac, *benedictam inter mulieres* Jahelem
cap. 5. v. 24. deprædicabant, populusque universus, communi tripudio, victrici mulieri applaudebat. Glorioſa certè hæc reputata uni Fœminæ Victoria!

Verùm glorioſior longè *Victoria DEI Genitricis MARIÆ*: Nulli enim mortalium (utpote omnibus ab infensissimo humani generis hoste, serpente infernali, miserè abinitio statim circumventis, & divictis) adscribi poterat, vel reputari pro illâ vice Victoria, quia in manu solius mulieris, Virginis purissimæ, MARIÆ, tradendus erat inimicus, confirmante idipsum Doctore mellifluo, per illa verba: *Cui hæc servata Victoria est, nisi MARIÆ? ipsa procul dubio caput contrivit venenatum, quæ omnimodam maligni suggestionem, tam de carnis illecebrâ, quàm de mentis superbiâ deduxit ad nihilum.* Hom. 2 super Missus. Sic nimirùm, qui prius utebatur Moyse, Josue, Gedeone, aljsque Patriarchis, diabolum tandem debellaturus, mulierem Virginem ab æterno præordinavit; licèt enim ipsi quoque MARIÆ Atavi, omnî Sanctitate conspicui, originalî fuerint noxâ tincti, hæc tamen sola, puella felicissima, sospes mansit, & integra, sicque manu Fœminæ occidit Sisara, typus Angeli desertoris. Quod ipsum non prophetico quidem, sed Divino potiùs oraculo, jam pridem prædictum fuit, dicente ad serpentem Numine: *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, ipsa conteret caput tuum.* Gen. 3. v. 15. Quæ, ne ad Evam pertinere viderentur, non dixit: *Pono*, sed *Ponam*, illam utique indicans mulierem, quæ Salvatorem pareret, non quæ genuit fratricidam. Porrò si per *caput serpentis* rectè *peccatum Originale* intelligitur, utpote, quod origo fuit, & radix aliorum omnium, per quod etiam in unumquemq; nostrûm diabolus, non secùs, ac serpens, capite immisso, illabi totus per alia peccata nititur, MARIA sola, Victrix mulier, Jahele glorioſior, huic capiti inimico, generoso impetu, lethale vulnus in-

inflixit, ut verificatum in eâ fuerit illud Senecæ

Troad. Act. 3. *Victor feroces impetus primos habet.*

Quòd si Jahel illa, fœmina verè pia, Sisaram gentilem, lacte potum, & in Conopeo decumbentem, infixo capiti clavo prostravit, MARIA necdum lacte pota, adhuc in utero, in ipsâ Conceptione, nesciens Conopeum, dæmonem prostravit, elisso ipsius capite, quo se in animas cæterorum hominum insinuare consueverat, atque ut terræ jugiter affigeretur hostis, à muliere tam gloriosè prostratus, sequens in serpentem prolata maledictio clavus fuit: *Super pectus tuum gradieris, & terram comedes, cunctis diebus vitæ tuæ.* Tibi ergo, Virgo gloriosissima! tibi, Mulier invictissima, cui Victoriam vel invitus cessit orcus, nomine omnium gratulor, Te meliorî jure, quàm Jahelem, *Benedictam in mulieribus* cum Gabriele deprædico, Tibi, ô victrix fœmina! meam committo pugnam; si enim Cosmæ Jerosolymitani, devoti famuli tui, verbis uti liceat: *Insuperabilem, Deipara! spem tuam habens, servabor, defensionem tuam possidens, non timebo, persequar inimicos meos, & in fugam vertam, solam habens, ut thoracem, protectionem tuam, & omnipotens auxilium tuum.*

Gen. c. 3. v. 14.

Hymn. 5.

§. 2. *Authoritas.*

163. A seXtâ sIJnoDo, CeLebrata Mater abs Labe.

AD Initium Sæculi VIII. celebrata est Sexta Synodus, sub Agathone Papa, ubi c. 41. Canon. 5. & Act. 18. hæc habentur: *Confitemur, Christum in vulvâ illibatæ Virginis DEI Genitricis habitâsse, & corpus, per Spiritum Sanctum, ex Sanctâ, & immaculatâ carne ejus, in propriâ subsistentiâ, carnem suscepisse.* Quomodò ergò immaculata, si maculâ quondam originalî violata? Placet etiam hìc annectere, hoc eodem Sæculo Anno 787. celebratam quoq; fuisse septimam Synodum, in quâ Act. 2. MARIA passim *Intemerata, immaculatâ, incontaminata*, imò etiam *inculpata* dicta est.

§. 3. *Ratio.* 164.

DEI FILIVs, DeCeptore DIaboLo potentIor, & sapIentIor.

MAjor utique erat Sapientia, & Sagacitas in Filio DEI, in quo omnes Thesauri Sapientiæ, & Scientiæ reconditi sunt, in redimendo propriam suam Matrem, quàm erat astutia, & sagacitas in diabolo deceptore, ad deprimendam naturam humanam, eamque deijciendam, è statu justitiæ originalîs. Ergò Beata Virgo fuit immaculatè concepta. Prob. Conseq. Sicut sapientius, & astutius est, aliquem deprimere, & conijcere in peccatum, antequàm uberioribus gratijs fuerit condecoratus, ita sapientius, & providentius est, aliquem redimere præservativè à peccatis, antequàm ab illis fuerit deturpatus: quò magìs enim aliquis est in gratiâ confirmatus, eò minùs poterit deijci in peccatum, ita similiter, quò magìs est quis immersus peccatis, eò difficiliùs sese extricare ex illis poterit: atqui diabolus decepit naturam humanam, eamque dejecit è statu justitiæ originalîs, in statum peccati, statim abinitio, antequàm fuerit condecorata à DEO uberioribus, & perfectioribus gratijs. Ergo, cùm major in DEO fuerit Providentia, & Sapientia, quoad redimendam suam Matrem, quàm astutia in diabolo, quoad decipiendum, debuit eam redimere præservativè à peccato, antequàm illud contraxerit. Sed hoc est esse immaculatam: Ergo per hoc, quòd major Providentia fuerit in Christo, quoad redimendum suam Matrem, quàm astutia in diabolo, quoad decipiendum, Beata Virgo fuit immaculatè concepta.

§. 4. *Historia.*

AbsqVe sIgno ConCeptæ DeIparæ, MersænaVes. 165.

INter complura miracula, quæ Eminentissimus S.R.E. Cardinalis Bellarminus, Anno Millesimo, Sexcentesimo, decimo septimo annotavit, ac coràm

ipso

ipso Summo Pontifice, Pio V. Petri tunc claves tenente, testis omnî exceptione major perhibuit, illud meritò connumerabatur: *Naves*, inquit, (ut ijsdem Bellarmini verbis utar) *Naves, quæ Signo immaculatæ Conceptionis caruêre, naufragio sepultæ sunt, illis tantùm feliciter appulsis, quibus immaculatæ Virginis Imago pro Castoribus fuit.* Quamvis autem hìc fusiùs non enarretur, in quâ Navalî expeditione id Navibus, MARIÆ Imaginem præseferentibus, beneficium contigerit, nosse tamen id unum sufficiat, raro miraculo, ab ipso Summo Pontifice approbato, absque Signo conceptæ Deiparæ, mersas Naves, reliquis felicissimè portum attingentibus: ad moralem hominis cujuscunque Christiani doctrinam, ut si & ille portum æternæ felicitatis attingere aliquando desideret, MARIÆ sine labe conceptæ Imaginem, Naviculæ Cordis devotè impressam, ad finem usque retineat.

§. 5. *Symbolum.*

166. DeIparæ pVræ à Labe, ConVenIens paLMa.

Palma Triumphalis, Victricis gloria dextræ;
Non nisi Victori convenit, haud alij.
Conceptæ sine labe DEI Genitricis honori
Palma uni victrix convenit, haud alij.

Quem justum esse perspexerint, illi justitiæ Palmam dabunt. Deut. c. 25. v. 1.

§. 6. *Antiquitas.*

Vna arteMIsIa, CataphraCta 167.
regIna, IVsV XerXIs regIs,
græCos eXpVgnans, aC pVbLICè Coronata.

XErxes, potentissimus ille Persarum Rex, Darij filius, generositatis paternæ æmulus, cùm per integrum jamjam quinquennium, contractis decies septies centenis hominum millibus, Græciæ bellum intulisset, infractam nihilominus inimicorum superbiam, sequentî tandem fastu turpiter elusit, furentibus nimirùm, apud Salaminam, ac in Persas validâ Classe ruentibus Græcis, unicam objecit Fœminam, eamque cataphractam, Artemisiam videlicet, Cariæ Reginam, virilîs prorsùs generositatis Heroinam: quâ unicâ in hostes, mirando prorsus ausû, ferociter irruente, magna exinde Græcorum secuta strages, æternam illis inussit infamiam, ac dedecus, nullo unquam tempore diluendum. Dixisses, novum bellandi genus in mundo adinventum, ubi Fœmina unica tot Viris bellatoribus superior, legem mortis præscribebat. Unde non mirum, quòd universo applaudente exercitu, publicâ eam Palmâ, ac Coronâ donaverit Xerxes, hæc expressè verba pronuntians: *Illâ die Fœminas fuisse masculas, viros verò muliebres prorsùs animos induisse.* Novum profectò bellum, à Xerxe per Fœminam institutum!

Sed ad alia prorsùs bella, eaque longè glorioſiora vocamur, illa scilicèt, de quibus Judic. c. 5. v. 8. dicitur: *Nova bella elegit DEUS*, quando nimirùm Rex Regum potentissimus, ac invictissimus, in superbum Luciferum, tot strages in genus humanum inferentem, bella moturus, unam elegit Mulierem, non Artemisiam, cataphractam Reginam, sed MARIAM, *terribilem, ut castrorum acies, ordinatam*; hæc enim, in suâ purissimâ Conceptione, junctis orci viribus superior, æter-

æterni Patris jussu, ac dispositione, validas dæmonum acies sola profligavit, adeò ut æterna illis infamia, ac dedecus, omnî pœnâ sensibilî gravius inhæreat, ab unâ fœminâ, MARIA, Cœlestî Artemisiâ, fuisse devictos, quæ proinde, in gloriosâ suâ Assumptione, universo Angelorum, Patriarcharum, ac Prophetarum exercitu applaudente, à Xerxe Divino publicè coronata, ac Cœlorum Regina inaugurata est.

§. 7. *Anagramma.*

NltIDa Reglna, slne MaCVLâ orIglnaLI. 168.

Nitida Regina, et ô summè pura à maculâ!
Versio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXV.

§. 1. *Scriptura.*

169. InsoLo VeLLere Lanæ Marlanæ ROs DeprehensVs.

Judic. c. 6. v. 37. *Ponam hoc Vellus lanæ in areâ, si Ros in solo Vellere fuerit, &c.*

Cùm fortissimus Gedeon signum aliquando à Domino peteret: *Ponam*, ait, *hoc Vellus lanæ in areâ, si Ros in solo Vellere fuerit, & in omnî terrâ siccitas, &c.* precibus minimè
v. 38. frustratis, *de nocte consurgens, expresso Vellere, concham rore implevit.* Petijt quo-
v. 39, & 40. que secundò signum in Vellere: *Oro* inquiens, *ut solum Vellus siccum sit, & omnis terra madens, fecitque Dominus nocte illâ, ut postulaverat, & fuit siccitas in solo Vellere, & ros omnî terrâ.*

Vellus Gedeonis non imeritò Virginem Beatissimam dixerim, sic enim Regius quondam Propheta David, Verbi incarnationem prænuntians di-
Psal. 71. v. 6. cebat: *Descendet, sicut pluvia, in vellus.* Verbum enim Divinum fuisse hanc pluviam, ejusque Sanctissimam Matrem hoc Vellus, nemini dubium est, & communî Patrum calculo comprobatur. Sic enim, inter alios, Proclus
Hom. de Nativ. Constantinopolitanus MARIAM intitulat: *Hæc Vellus mundissimum, Cœlestî pluviâ madens, ex qua pastor ovem induit.* Ista ergo, Beatissima nimirùm Virgo MARIA, tanquam purissimum vellus, ac lana prorsus munda, omnî reliquâ terrâ, ob deperditam primam innocentiam, ac gratiam omninò exsiccatâ, sola perennîs gratiæ rore præventa, ac feliciter impleta fuit, testante idipsum Archangelo, eam indubitanter *gratiâ plenam* salutante: Reluxit nimirùm in MARIA (ut verbis Ecclesiastici utar) *speciosa misericordia DEI, in tempore tribulationis, quasi nubes pluviæ, in tempore siccitatis.* Omnî autem terrâ non jam rore, sed lachrymis, ob turpe crimen incautè commissum madente, illa sola sicca mansit, & serena, quia sola peccati nescia. Verùm enimverò non exiguum hìc mihi occurrit dubium, cur nimirùm Regius ille Vates, cùm de Incarnatione æterni Verbi sermonem institueret, dicens: *Descendet sicut pluvia in vellus, &c.* Sanctissimam Verbi genitricem Velleris nomine appellare voluerit? sed ecce nodum jam solutum à S. Amadæo, sic differente:
Eccli. 35. v. 26.
Vellus, cùm sit de carne, excrescit extra carnem, & carnis passiones ignorat. Ac si deceret: Vellus ab ariete, vel ove ducit quidem originem, nec aries tamen, nec ovis est, sed vellus, hoc est, alterius naturæ: carnem ut matrem agnoHom. 3.

scit, attamen carnis passiones ignorat, in quo non parva relucet Velleris excellentia, nempe quòd, tametsi à bruto suam ducat originem, sit tamen absque omnî brutalitatis contagio. Optimè proinde MARIAM Velleri confert Propheta Regius, dum de eâ, Divinum Verbum Sacratissimis suis visceribus recludente, sermonem instituit, ut nimirùm in die Incarnationis, Maternæ conceptionis puritatem redigat in memoriam, quod non meliùs, quàm ipso velleris exemplo, fieri poterat; nam sicut vellus, cùm sit de carne, excrescit extra carnem, & carnis passiones ignorat: ita DEI genitrix, quæ tanquam pulcherrimum, & candidissimum vellus DEUM ipsum corporavit, & in quam pluvia illa fœcunda Verbi descendit, quamvis ab Adam, & tot progenitoribus, lachrymabilî culpâ infectis ducat originem, ita longè à culpâ extitit, ac si ab illis non descenderet, vel ac si alterius esset naturæ. Ex quò patet, Regium Psaltem, imposito MARIÆ mysterioso Velleris nomine, purissimam ejus Conceptionem, venerabundo ore, deprædicâsse. Venite modò, qui rorem omnem gratiæ, vestris jamjam sceleribus, pluriès perdidistis, ac in bono de die in diem deficientes, animas geritis vix non penitùs exsiccatas, Vellus Marianum purissimum, rore gratiæ undequaque repletum, humilî devotione accedite, ac copiosis veræ contritionis lachrymis madentes, præpotens Virginis auxilium implorate; *descendet* enimverò, eâ impetrante, de novo gratia Divina in animas vestras, *sicut pluvia in Vellus, &c.*

§. 2. *Authoritas.*

170. CONCEPTIO SINE OMNI PECCATO, À CONCILIO BASILEENSI STATUTA.

Nos diligenter inspectis auctoritatibus, & rationibus, aliisq; plurimis super hâc re visis, & maturâ consideratione pensatis, doctrinâ illâ, asserentem Gloriosam Virginem DEI genitricem MARIAM, præveniente & operante Divini Numinis gratiâ singularî, nunquam actualiter subiacuisse originali peccato, sed immunem semper fuisse, ab omnî originalî, & actualî culpâ, sanctamq; & immaculatam, tanquam piam, & consonam cultui Ecclesiastico, Fidei Catholicæ, rectæ rationi, & S. Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbandam fore definimus, & declaramus, nulliq́ue decreto licitam esse in contrarium prædicare & docere. Sess. 36.

§. 3. *Ratio.*

171. CHRISTI ORIGO EST A DEO PERFECTA, UT ORIGO PRIMI PARENTIS.

IPsa ratio naturalis dictat, originem Christi debere esse tantæ perfectionis, quantæ fuit origo primi Parentis: Sed si Beata Virgo concepta fuisset in peccato originalî, non ampliùs esset tantæ perfectionis. Ergo, &c. Min. Prob. Quò quis habet perfectius principium, eò etiam perfectiorem quis habet originem, sed admisso semel, quòd Beata Virgo contraxerit peccatum originale, Christus habuisset imperfectius principium Adamo. Ergo. Min. Prob. Quò quis habet principium remotius à maculâ, eò etiam habet perfectius, sed si B. Virgo contraxisset peccatum originale, Christus ab eâ processisset, ut à principio maculato, & immundo à peccato, cùm interim Adamus processerit è terrâ, nullo adhuc peccato infectâ. Ergo si B. Virgo contraxisset peccatum originale, Christi origo non fuisset adeò perfecta, ut origo primi Parentis.

§. 4. *Historia.*

172. LINGUA CONCIONATORIS, CONCEPTÆ DEIPARÆ CONTRADICENTIS, LIGATA.

DUm contra pijssimam opinionẽ, asserentem, Beatissimam Virginem fuisse sine omnî prorsus maculâ, præservante Numine, conceptam, Religiosus quidam Concionator, in publico ad populum Sermone, protestari ausus fuisset, multisque rationibus evincere contrarium conaretur, in vanum laboravit; nil enim aliud effecit, quàm

quòd

quòd, ulciſcente dilectiſſimæ ſuæ Matris injuriam Numine, in medio Sermonis, retrorsùm corruens, ita in omnium conſpectu mutus evaſerit, ut nec verbum ulteriùs proferre valens, beneficium, ac uſum linguæ, quem tamen adeò, pro munere ſuo proſequendo, neceſſarium habebat, quoad vixit, nunquam ampliùs obtinuerit. Sic nimirùm, *per quæ quis peccat, per hæc & punitur.* Sic prætereà verũ exiſtit illud Poëtæ:

71. *Verba docent, exempla movent, &c.*

Verbis enimverò compluribus docebantur Auditores, ac inducebantur ad amplectendam paulatim Concionatoris, Conceptæ ſine labe Deiparæ contradicentis, ſententiam; attamen exemplo terribilî, verbis omnibus fortiorî, ligatæ nimirùm linguæ, quod ſuo damno, volens nolens perhibuit, ad ſaniorem omnes, de immaculatâ Virginis Conceptione, mentem permoti ſunt. *Bernardin. de Buſti. Serm. 7. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

173. oVIs teneLLa, VnICo raMo trahenDa.

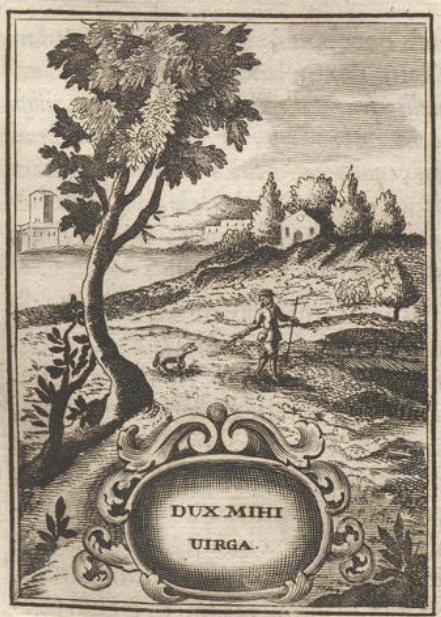

Oſtendit ramum viridem vix pauper amatæ
Paſtor ovi, ſequitur protinùs: ille trahit.
Vix concepta Crucis virgam puriſſima Virgo
Prævidet; en! ſequitur protinùs; illa trahit.

Ego quaſi agnus manſuetus. Jerem. c. 11. v. 19.

72.

§. 6. *Antiquitas.*

174. AſsIs ConDonatIo, sIgnVM NobILIs HIſpaLensIs.

INter alia nobiliſſimæ Hiſpalenſîs Urbis memoranda, notabile refertur illud, quòd nullo prorsùs incolæ ſubijciantur tributo, idque ab immemorialî jam tempore; Ut ergò à plebeijs, aliâ quadam ratione, diſcernerentur Nobiles, id unum ſtatim ab initio fuiſſe ſtatutum, ut ab extraordinariâ quoque rerum venalium exactione illi eximerentur; ſciendum enim, pro quavis carnium librâ, ſuper ſtatutum aliàs pretium, aſſem perſolvi oportuiſſe, communi populi ærario decretum. Ad hunc ergo AſſemNobiles Hiſpalenſes minimè tenebantur, ſed quotiès taxatum pro librâ pretium ſolvebat famulus, remittebatur Domino hujusmodi As, nec communitatis cedebat miniſterio. Hìc enarrare non ſufficio ſingularem horum Nobilium, circà hujusmodi Aſſem, diligentiam: Omnes certè fortunas amitterent potiùs, quàm Aſſem iſtum, eò quòd iſtius condonatio ſit unicum Nobilitatis ſuæ ſignum, unica prærogativa, unica clarioris ſanguinis evidens probatio.

Tantané ergò hominum cura pro minuto æris, præcisè ex hoc, quod clarum illud ſuæ Nobilitatis ſit argumentum? & negligat DEUS minutum punctum Conceptionis Matris ſuæ, à quo non probatio tantùm Nobilitatis, ſed ipſamet dependet Nobilitas, totaque ad tributi hujus condonationem refertur immunitas? quid enim originale aliud dixeris, quàm plebejam quandam hujusmodi Aſſis, in cõmune vectigal, contributionem? etenim anima noſtra, in ipſo conceptionis inſtantî, carnem carè emit, non quidem in macello, ſed matris in utero. Cara certè caro! cùm ſit animæ ipſi moleſtiſſima, faciensque eam multarum ſubjectum ærumnarum. Sed ante omnia, unum ſolvit Anima minutum, unum As, in propria Urbis ap-

plicatum, quo fit peccati tributaria. Heu! quàm pravi exinde in Animam affectus! quàm turpia verba! quàm perversa opera, ex puncto illo unico derivantia, quo anima creata carnem accipit! &c. & hæc sunt omnium propria populorum, propria multitudinis, propria hominum. Quæ cùm ita se habeant, Beatissimam Virginem, verè præ reliquis Nobilem, quia Numinis ipsius Matrem, tale pensum minimè persolvisse, & ab effectu constat, & à causâ; ab hac quidem, quoniam DEI Genitricem communi plebis subijci tributo, neutiquam decebat, nec tam fœdum in eâ omnîs turpitudinis radicari plantarium; ab effectu item, quoniam indigni isti communitatis affectus, & effectus, ex peccato illo promanantes, nullum in MARIA locum habuerunt; nec est, qui non abhorreat, similem affectum, aut effectum in MARIA concedere. Fuit itaque DEO majori curæ, integer Matris honos, ne puncto uno (nè pro asse quidem) subderetur peccati tributo, quàm Nobili cuique Hispalensi proprius honor, in cavendâ Assis solutione.

§. 7. *Anagramma.*

Vera prIMogenIta absqVe 175.
ADæ peCCato.

Vera primogenita, Tu sine maculâ Adam!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXVI.

§. 1. *Scriptura.*

176. AFœMInâ, DEI genItrICe, hostIs fortIter InterfeCtVs.

Judic. c. 9. v. 54. *Percute me, ne fortè dicatur, quòd à fœminâ interfectus sim.*

ABimelech, spurius ille Gedeonis filius, cùm septuaginta Fratres, inauditâ prorsùs crudelitate, ac fœdo parricidio de medio sustulisset, inimicos præterea suos jam undique bello profligâsset, in tres tandem turmas universum exercitum suum distribuens, Turrim Sichem, locum arte, ac naturâ munitissimum, ad quem viri simul, ac mulieres, velut ad asylum commune confugerant, dirâ obsidione premendo, in extremas redegit angustias; cùm verò propriùs accessisset, nil periculi suspicatùs, à muliere quadam, ingens è summo pinnaculo saxum jaciente contritus, miserè occubuit, referente hoc ipsum Sacro Textu, his verbis: *Et ecce! una mulier fragmen molæ desuper jaciens, illisit capiti Abimelech, & confregit cerebrum ejus, qui vocavit citò armigerum suum, & ait ad eum: Evagina gladium tuum, & percute me, ne fortè dicatur, quòd à fœminâ interfectus sim.* v. 53.

Liceat mihi, obscurum hoc Ænigma in honorem purissimæ DEI parentis clariùs exponere. Abimelech spurius ille, & illegitimo natus toro, Sathanæ figuram referebat, qui post universale tot millium Angelorum, qui fratres illius naturales, ac germani fuerant, excidium, & diram pariter hominum, inimicorum suorum, è Paradiso profligationem, cùm peccatorum omnium, ac scelerum agmen, trifariam, in originale scilicet, mortale, & veniale divisisset, tandem obsidens non jam Turrim Sichimorum, sed *Turrim* illam *Davidicam*, Arcem in-

inexpugnabilem, & quam omnes adeò mortales in asylum selegerant, dum oppugnationem suam funestam adoritur, inque primo Conceptionis Marianæ instantî, ad eam propiùs accedere, nullo subodorato periculo, attentat: *Ecce! una mulier*, illa ipsa nimirùm, *benedicta in mulieribus*, Virgo beatissima, velut bellicosa Heroina, infernalîs hostîs capiti fatale vulnus illisit, *& confregit cerebrum ejus*, jugiter adimplens illud Divini Numinis in Paradiso effatum: *Inimicitias ponam inter te, & mulierem: ipsa conteret caput tuum.* Genes. 3. v. 15. Verùm, & hic infernalis Abimelech vocavit armigerum suum, Lutherum intelligo, pluresque alios Marianæ innocentiæ hostes, qui omninò contradicunt, minimeque volunt admittere notandum illud in Sacro Textu vocabulum *Ipsa*: unicam eradentes litteram, aliamque substituentes, dicendo: *Ipse conteret caput tuum*, non aliam certe ob causam, nisi ob istam: *Ne fortè dicatur, quod à fœminâ interfectus sit*, qui loquendi modus tam dæmonem, quàm ejus armigeros, summoperè affligit; Verùm, sicut vocabulum: *Ipsa*, in nostrâ saltem Vulgatâ expressum haberi, nemo jure contradixerit, ita ex mille quoque rationibus concedendum, Primò, MARIAM pro suâ personâ, in primo statim Conceptionis instantî, DEO præservante, hostem de tot Victorijs superbum profligâsse: Secundò, pro alijs quoque in originale prolapsis, mediante saltem Christo, ex ipsâ progenito, dæmonem debellâsse, prædamque ditissimam Lucifero eripuisse. Hinc vitio mihi minimè vertendum erit, si Propheticis usus verbis, MARIAM sic alloquar: *Nunquid non Tu percussisti superbum, vulnerasti Draconem?* Isaiæ. 51. v. 9. nunquid non tu felicissima es illa fœmina, per quam devicta jacet venenosi serpentis astutia? omninò. Moveat in contrarium, quidquid velit, adversariorum invidia, omnem moveat diabolus lapidem, *ne fortè dicatur, quòd à fœmina fuerit interfectus*, oleum perdet & operam, hanc maculam sibi ab immaculatâ aspersam minimè delebit, semper suppressa manebit tam dæmonis, quàm armigerorum suorum in MARIAM audacia, illudque eveniet in eâ, quod Michæas quondam Propheta prædixit: *Exaltabitur manus tua super hostes tuos, & omnes inimici tui interibunt.* c. 5. v. 9. Tu autem, Virgo Beatissima! quæ à S. Germano *Interemptrix maledictionis*, à D. Laurentio Justiniano *Interemptrix peccati*, à Divo tandem Hieronymo, & Ruperto *Interemptrix unica universæ hæreticæ pravitatis* diceris, quæ hostem tartareum gloriossimè interfecisti, atque in capite tuæ Conceptionis purissima, capiti infernalîs Abimelech immedicabile vulnus illisisti, effice, ut & nos frequenti hostium infernalium insultui jugiter resistere, armisque Maternæ tuæ protectionis instructi, dignam de tantis adversarijs victoriam, applaudente Cœlo, reportare valeamus.

In Marial. frag. 4. Lib. de cast. connub. Serm. de assump. L. 1. comment. in cant.

§. 2. *Authoritas.*

177. DeIpara sIne VLLâ Labe ConCepta, à ConCILIo Ephesino InDICata.

Sacra Deipara MARIA in unum nos coegit: Hæc impollutus, & purus ille impollutæ Virginitatis thesaurus, decusque, & ornamentum: hæc spiritualis secundi Adami paradisus: hæc reconciliationis salutaris panegyris In actib. Concil. Ephes. Tom. 6. c. 7.

§. 3. *Ratio.*

178. DeI eXCeLLentIa, à Matre.

Quod secundum se affert excellentiam DEO, & ponit convenientiam in ejus Matre, nec repugnat Redemptioni totius humanæ naturæ, id omninò asserendum est. Sed Matrem fuisse præservatam ab

omnî labe peccati, affert DEO excellentiam, & ponit in ejus Matre ſummam convenientiam, &c. Ergo omninò aſſerendum eſt, Matrem Chriſti fuiſſe præſervatam ab omnî labe peccati. min. Prob. Quia omninò eſt excellentia in Filio, & convenientia in Matre, ſi hæc habeat ſpeciales prærogativas, ſed maxima prærogativa eſt, eſſe conceptam ſine labe peccati. Ergo &c. Probatur etiam, quod non repugnet Redemptioni. Si enim repugnaret, ex eo repugnaret, quia Beata Virgo non amplius eſſet objectum redemptionis, & conſequenter, quòd non fuiſſet redempta à Chriſto, quod eſt contra S. Paulum aſſerentem, Chriſtum eſſe Redemptorem univerſalem omnium hominum. Sed Beata Virgo fuiſſet adhuc propriè redempta. Ergo &c. Prob. min. Etiamſi Beata Virgo non contraxerit actu peccatum originale, adhuc dicitur redempta, vel redemptione reparativâ, vel præſervativâ; ſi enim ſupponatur, voluntatem B. Virginis fuiſſe transfuſam in voluntatem Adami, verè peccavit in Adamo, ergo redempta fuit reparatione reparativâ. Si verò ſupponatur, eam non fuiſſe transfuſam, ſed transfundendam, ſi à DEO non fuiſſet præſervata, redempta fuiſſet redemptione præſervativâ, quia teſte S. Auguſt. *ſuper Pſal. 85.* ſive Medicus per medicinas præſervaverit, ſive actu liberaverit aliquem à morbo, ſemper dicitur liberaſſe, & redimiſſe: quod idem hìc dicendum eſt.

§. 4. *Hiſtoria.*

179. Tentanti affingere Labem Virgini Deiparæ, non licet.

Dies illuxerat, quâ Lector quidam Mantuanus, demonſtraturus pro viribus, MARIAM, aliorum inſtar, in originalî labe conceptam fuiſſe, publicam inire diſputationem ſtatuerat, vel potiùs diſputationis locò, ſuam perorando opinionem declarare præſumpſerat. Decorabat Actum ipſa Sereniſſimi Ducis præſentia: populus, velut ad novum quoddam ſpectaculum, frequens accurrebat: comparuêre etiam ad id invitati Doctores plurimi, viri per omnia graviſſimi, ac eruditiſſimi. Tum ille eminentiorem, ut aſſolet, locum conſcendens, multos ſecum portabat Libros, quorum authoritate ſuam roborare ſententiam cogitabat. Verùm audite, & obſtupeſcite miram mutationem dexteræ Excelſi! Hoc enim erat inexſpectatum Sermonis initium: *Propono vobis, Auditores! iſtam veram concluſionem, quòd Beata Virgo Concepta fuerit, ſine originalî.* Non obſervabat quidem ille, quòd ſibi ipſi contrarium loqueretur, puriſſimâ DEI genitrice verba in ore ejus invertente; Hinc riſus multorum, ſuiſque ab aſſeclis, quòd malè loqueretur, non modica redargutio. Emendaturus ergo propoſitionem ſuam, eandem prorsùs concluſionem volens, nolens, denuò proponit, haud dubiè à Divino coactus Numine, ut originalem annunciaret publicè Matris innocentiam. Hic iteratus aſſidentium riſus, ac admiratio. Quo verò pluriès contrarium dicere Lector attentabat, aliud non potuit proferre, niſi hoc: *Propono vobis iſtam veram concluſionem, quòd Beata Virgo concepta fuerit, ſine originalî.* Sic nemine oppugnante, per ſemetipſum convictus, ſatis cognovit, id virtute ſupernaturalî accidiſſe, ac tentanti ſibi, affingere labem Virgini Deiparæ, minimè licuiſſe. *Bernardin. de Buſti Serm. 7. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

180. Leones InfernaLes, DeIparæ CantVM paVentes.

Virginis ad Cantum, fugiuntque, paventque Leones:
Ut Scriptis retulit Plinius ipse suis.
Hinc Leo tartareus pariter fugit, atque pavescit
Conceptâ cantum Virgine dante suum.

Concluſit ora Leonum, & non nocuerunt mihi, quia coram eo juſtitia inventa eſt in me. Dan. c. 6, v. 20.

§. 6. *Antiquitas.*

181. MarVLLa, tVrCas ab arCe CoCCInâ fortIter repeLLens.

IRruente in Inſulam Metelinam, acerrimo Chriſtiani Nominis oſore Turcâ, Arcemque Coccinam graviſſimâ obſidione premente, quò Urbem citiùs diriperet, moræ impatiens, dato ſigno, magno in portas impetu irruebat, quas etiam cùm ſubvertiſſet, vir quidam grandævus, de Republicâ Venetâ optimè jam pridem meritus, illic occubuit, Patriæ ſuæ ipſam etiam vitam generoſiſſimè conſecrans. Concurrere quidem cives, ulturi deplorandam chariſſimi contribulis necem; ſed perperàm, nam & illi eodem ferro, & fato abrepti. Turcis intereà paſſim irrumpentibus, puella advolat Virgo, adultioris licèt ætatis, Marulla nomine, defuncti Herois filia. Hæc generoſo prorſus auſu, Parentis chariſſimi Manes ultura, ac ipſiſſimis ejusdem armis, recentî adhuc cruore madidis ſtipata, adeò ſe fortiter ſola defendit, ut plurimo Turcarum ſanguine, Patri ſuo piè parentans, paventibus cæteris inimicorum cuneis, inque fugam ſe convertentibus, Urbem, & Patriam, victricî manu, una liberaverit. Quæ proinde, præter univerſalem totius populi applauſum, à generalî Venetæ Claſsîs Præfecto, amplis exornata donarijs, optionem tulit Nobilium omnium, ſi cui ex iſtis legitimo matrimonio jungi vellet. *Petrus Juſtin. in Hiſt. Venet. ſub Annum 1475. & Jo. Bapt. Fulgoſus.*

Porrò, quid Marulla hæc, reſpectu MARIÆ, puriſſimæ DEI Genitricis? quæ non adulta modò, ſed necdum nata, Parentum ſuorum extinctorum armis, id eſt, eâdem, quâ illi naturâ, in eâdem portâ Conceptionis, ſeu primo ad vitam introitu, dæmones omnes adeò confudit, compeſcuit, ac profligavit, ut in promeritum tam ſingularîs Victoriæ præmium, ſponſum acceperit ipſum Spiritum Sanctum, in dotem autem virtutes omnes, atque dona, ejusdem Sponſi ſui, Divini Spiritûs obtinuerit.

§. 7. *Anagramma.*

Magna CœLI IanVa, absqVe ADæ Labe. 182.

Summa, et pura Mater, digna Coeli janua!

Verſio litteralis

Ave Maria gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXVII.

§. 1. *Scriptura.*

183. Ab IMpVrIs orCI CIbIs abſtInens DeIpara.

Judic. c. 13. v. 4. *Nec immundum quidquam comedas, quia concipies, & paries Filium, &c.*

SUbmiſſus ex aulâ Cœleſti nuntius, Angelus Domini, ad dilectam Numini fœminam, Uxorem Manue, hæc inter alia monuit: *Nec immundum quidquam comedas*, ſtatim rationem ſubjungens: *quia concipies, & paries Filium* (Samſonem) *cujus non tanget caput novacula; erit enim Nazaræus DEI, ab infantiâ ſuâ, & ex Matris utero, & ipſe incipiet liberare Iſrael de manu Philiſthinorum.*

v. 5. & ſeq.

Porrò in Samſone illo omninò præfiguratum fuiſſe Chriſtum, æterni Patris Filium, nemo eſt, qui dubitet; quemadmodùm enim Samſonis Nativitas per ea Angeli verba Matri fuit annuntiata: *Quia concipies, & paries filium*, ſic à Gabriële quoque Arch-Angelo, ijsdem prorſus verbis, Virgini MARIÆ annuntiata fuit Divini ſui Filij felix, ac myſterioſa Nativitas: *Ecce concipies in utero, & paries Filium.* Quemadmodùm Samſon ille *Nazaræus DEI, ab infantiâ ſuâ, & ex Matris utero*, eſt nuncupatus, ſic Virginis Filius ab infantiâ *JESUS* audijt, & quidem *Nazarenus.* Quemadmodùm Samſon ille erat incepturus *liberare Iſraël, de manu Philiſthinorum*, ſic unigenitus DEI Filius, aſſumptâ mortali carne, humanum genus de manu infernalium poteſtatum erepturus; quid enim aliud Angelus Domini Joſepho inſinuare voluit? quando dixit: *Pariet autem* (MARIA) *Filium, & vocabis Nomen ejus JESUM*, expreſsè adjungens: *Ipſe enim ſalvum faciet populum ſuum, à peccatis eorum.*

Luc. 1. v. 31.

Math. c. 1. v. 21.

Si ergo ad tanti Filij, Samſonis ſcilicèt, Nativitatem Matri antehac ſterili, omninò opus erat, ne immundum quidquam comederet, Numine id ſpecialiter per Angelum præmonente: omninò credendum, MARIÆ, Divinam in Matrem jam ab æterno deſtinatæ, longè magis neceſſarium fuiſſe, ne unquam comederet, aut conſentiret in guſtationem, de vetito ligni fructu, vel ideò immundo, quia à DEO ſpecialiter prohibito, cujus unico guſtato bolo, totus mundus evaſit immundus, non niſi Sacratiſſimo Chriſti Sanguine, ex infinitâ Creatoris miſericordiâ, denuò purificandus. Et ſanè, quanta mala hæc unica impuri cibi, pomi nimirùm prohibiti perguſtatio, in hominem transfuderit? quot toxica à fructu, nè quidem dimidio, in Orbem univerſum proceſſerint? nemo eſt, qui neſciat; profluxit enim in humanam naturam diluvium integrum omnium malorum: gratiæ, in qua conditus fuerat homo, virtutes, ad unicum palati lenocinium, quâ datâ portâ ruerunt, inerſque evaſit, & inanis Adam, totaque poſteritas, uſque ad præcordia, corroſâ fortitudine, arente Amne, nec aliud remanſit, niſi paſſiones & concupiſcentiæ, inclinatio prona in malum, illecebræ ad quaslibet prohibitas voluptates. An non induxit impurus hic orci cibus horrorem, neſcio quem, omnîs boni, atque honeſti? flagrantiam, & amorem rerum caducarum? debilitatem veræ libertatis? ut quod velit bonum homo, idipſum nolit? an non præſcripſit cibus hic malè guſtatus leges, rectæ rationi prorſus contrarias? an non enervavit adeò vires animæ, ut lan-

languida potentia vix malis queat resistere? an non graviter sauciavit liberũ arbitrium, ut nec velit, nec possit bonum agere per se, nisi gratiâ Mediatoris adjutum? verbo, quidquid est malorum in homine, unũ invexit cibi illius ideò impuri, quia prohibiti, imane malũ; in hoc enim cibo, pessimè, ac contra præceptum attentato, omnes effectus, & operationes supremi mali, tanquam in semine radicato persistunt. Verùm, ob hanc ipsam rationem, ab impuris his orci cibis, à lethifero hoc ligni fructu, sola abstinere voluit Deipara, Numine specialiter præservante, ut Doctores plurimi, ijque celeberrimi, suo loco citati, unanimiter comprobant, cui proinde nullo instantî, hæc Protoparentũ hæreditaria prævaricatio imputari poterat, utpote, in qua eodem, quo priùs, impetu scaturire incipiebant novæ gratiosorum fontium venæ, concitoque ad ipsam gradu, collisis undis, ab Evâ lancinatæ, grandiori pelago, virtutes & gratiæ profluxêre. Et meritò; decebat enim eam sic præmiari, quæ tam sollicitè Machabæos quondam illos est secuta, qui, teste Scripturâ, *definierunt apud se, ut non manducarent immunda, & elegerunt magis mori, quàm cibis coinquinari immundis.* Definiamus & nos, non cogitare, loqui aut operari immunda, eligamus magis mori, quàm impuris orci cibis, peccaminosis actibus coinquinari, ut cum Virgine Beatissimâ, Cœlestî quondam cibo, purissimo DEI conspectu refici, ac satiari mereamur.

L. 1. Machab. c. 1. v. 65.

§. 2. *Authoritas.*

184. Sentlente ConClLlo Lateranensl, Marla Vlrgo slne peCCato ConCepta.

Siquis secundùm Sanctos Patres non confitetur, propriè, & secundùm veritatem, Dei Genitricem Sanctam, semper Virginem, & imaculatam Mariam, damnatus sit. Sic Conciliũ Lateran. sub Martino V. Can. 3.

§. 3. *Ratio.*

185. FILIVs DeI sIne Labe In Carne, Ergò parlter Marla.

JUxta Auctoritatem S. Augustini, Serm. 43. de Nativ. Dom. *In Cœlo qualis est Pater, talis est Filius, sic & in terrâ, qualis est Mater secundùm carnem, talis secundùm carnem est Filius: In Cœlo cum Patre æternus, immensus, incorruptus, & sublimis: In terrâ cum Matre immaculatus & mansuetus.* In quo textu S. Augustinus vult, quòd Beata Virgo cum Christo, secundùm carnem, in ratione *Immaculati* omninò conveniat, sicut convenit in Cœlo cum Patre Filius in ratione *Imensi, Æterni, &c.* Atqui Christus Dominus secundùm carnem non tantùm erat immaculatus ab omnî labe peccati, toto vitæ suæ decursu, verùm etiam in primo instantî Conceptionis. Ergò, ut conveniat cum Beatâ Virgine, hæc non tantùm debuit esse sine labe peccati, toto vitæ suæ tempore, verùm etiam in primo instanti Conceptionis. Confirmat id Sanctus Doctor, in eodem Sermone dicens: *Sicut in Cœlo Christus habuit Patrem immortalem, & æternum, sic & in terrâ habuit Matrem omni corruptione carentem.* Atqui Patrem in Cœlo habuit in omni instantî æternitatis immortalem, & æternum, Ergò etiam in terrâ, juxta S. Patrem, Matrem habuit in omni instantî vitæ suæ, omni corruptione carentem, id est, corruptione cujuscunque peccati.

§. 4. *Historia.*

Ioannes BerCkMann, ConCeptIonIs ILLIbatæ speCIaLIs CVLtor. 186.

P. Joannes Berckmann, Sacerdos, ex Societate JEsu, præstantissimus, circa Annum Millesimum, Sexcentesimum, Trigesimum, singularî, ergà Beatissimam DEI genitricem, affectione celeberrimus fuit, quã in eo vel maximè patefecit, quòd omnibus diebus Sabbathinis, ac MARIÆ pervigilijs jejunans, Psalterium Beatæ Virginis, item duodecim *Ave Maria*, in memoriam 12. stellarum, ~~caput ejus coronantium~~, manè quoque, & vesperi singulare *Ave Maria*, in honorem immaculatæ Ejus Conceptionis quotidiè, summâ devotione persolverit, voto præ-

tereà se obstrinxerit, non tantùm illam imaculatam tamdiù defensurum, quousque ab Ecclesiâ aliud statueretur (quod votum chartæ inscriptum, sanguine proprio subscripsit) verùm etiam primum, quem scripturus esset, Librum de hac ipsâ materiâ tractaturum. Non ergo mirum, quòd ob singularem hanc, in purissimam Virginem, devotionem, tantâ promeruerit gratiam, ut per totum vitæ suæ decursum, non ab omnî solùm impurâ cogitatione, verùm etiam ab omnî corporis commotione, ac stimulo carnali, liber permanserit: ut meritò Bellarminus, desuper totus admirabundus exclamet: *Magnum certè privilegium, & singularem gratiam, per immaculatam Virginem obtentam, quòd Angelus iste nec ullum inhonestum pruritum, ab Adamo hæreditatum, senserit!* Calendar. Virg. *ad diem 13. August.* Paulus de Barri, *in Anno Sancto.*

§. 5. *Symbolum.*

187. CIConIa, angVeM DeVorans.

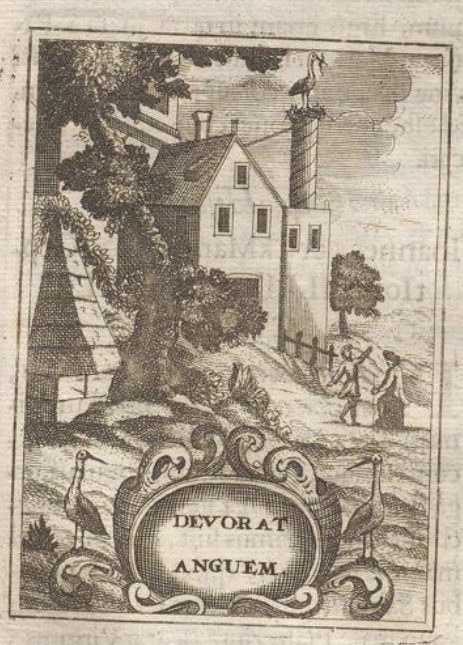

Arrepto gaudet Serpente Ciconia, Veris
Nuntia, mox quæ pullos devorat hasce suas.
Contrito gaudet Serpente MARIA, salutis
Nuntia, sic epulas docta parare suas.

Omnis Sapientia eorum devorata est. Psal. 106. v. 27.

§. 6. *Antiquitas.*

188. MaLogranata, haVD præstantIa VeCtIgaL.

QUatumvìs ab immemorialî jam tempore, specialî lege sanctum in Siciliâ maneat, ut omnes, qui fructus quoscunque in Regionis illius Civitates invehunt, certum exindè vectigal Regio Magistratui præstent, sola tamen Malogranata, ab hac Lege semper habebantur exempta, ac privilegiata, ut facilè mihi persuasum habeam, specialem hìc respectum ad Regiam Majestatem teneri, eò quòd hæc poma, suo in vertice, à matre Naturâ decorata conspiciantur, elegantibus Coronis; Hinc est, quòd redimiti hi fructus, Urbes ingrediantur, velutì totidem Reges, & Reginæ, communi Patriæ Legi, de solvendo ex fructibus vectigali, minimè subjecti.

Quid, quæso, accomodatius in favorem Beatissimæ DEI genitricis, ejusdemque immaculatæ Conceptionis dici potest? Sic enimverò omnes filij Adæ, dum mundum hunc per Conceptionem ingrediuntur, Servi sunt, & vectigales peccati originalîs, hoc tributum ab omnibus est præstandum, ab hac Lege neminem novi, qui eximatur, solâ & unicâ Numinis Genitrice exceptâ, quam velutì Augustissimam Cœli, terræque Reginam, tota Sacrosancta Trinitas præordinavit, & coronavit pulcherrimo serto immunitatis, seu exemptionis à labe peccati originalîs, quæ proinde, nec momento, se tributariam in imperio Sathanæ est professa.

§. 7. *Anagramma.*

189. DeIpara! tV absqVe oMnI peCCato.

Tu jure immaculata, ô magna DEI Parens!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

DE

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXVIII.

§. I. *Scriptura.*

190. DeIpara prorsVs pVrè ConCepta, SaMsone fortIor.

Judic. c. 14. v. 6. *Irruit autem Spiritus Domini in Samson, & dilaceravit Leonem, quasi hædum in frusta decerperet.*

IMperceptibilem planè Samsonis fortitudinem quis explicare sufficiat? describitur certè illa non in uno tantùm, sed pluribus S. Scripturæ capitibus, ac primò quidem *dilaceravit Leonem, quasi hædum in frusta decerperet.* Percussit deinde *triginta viros.* Vincula insuper, *quibus ligatus erat, dissipata sunt, & soluta.* Inque unâ asini maxillâ, interfecti ab illo mille viri. Præterea, cùm crederetur optimè à Philisthæis in Civitate custoditus, *apprehendit ambas portæ fores, cum postibus suis, & serâ, impositasque humeris suis portavit ad verticem montis.* Tandem (ut plura alia obstupescendæ Fortitudinis argumenta prætream) alligatus non unâ tantùm, sed duabus vicibus, septemplicî fune, *rupit vincula, quasi fila telarum.* Quòd si curiosiùs investigare velimus, unde tanta in Samsone fortitudo? Sacrum textum audiamus, identidem respondentem, his verbis: *Irruit spiritus Domini in Samson, &c.*

v. 19. c. 15. v. 14. v. 15. c. 16. v. 3. v. 9. & 12. c. 14. v. 6. & 19. c. 15. v. 14. prov. 31. v. 10.

Fortitudinem porrò Deiparæ prorsùs purè conceptæ quis percipiet? quis explicabit? inveniet haud dubiè Mulierem illam fortem, tam sollicitè à Salomone investigatam, quisquis invenerit MARIAM. Enimverò, nonnè Mulier illa benedicta, per omnia fortior Samsone, communi nostro adversario diabolo, quærenti quem devoret Leoni, sola generosè restitit? nonnè illa vincula originalîs culpæ, quibus à dæmone aliorum adinstar credebatur illigata, prorsùs illibata dissipavit? nonnè dæmonum portas, qui originariâ hac labe in animas insidiosè irrepserant, subvertit? jugiter adimplendo illud, quod Debora quondam prædixit: *Nova bella elegit Dominus, & portas hostium ipse subvertit*, id est, DEUS, qui ante MARIAM Sanctos viros assumpserat, Patriarchas, & Prophetas, ad dæmonem enervandum, jam nova bellandi methodo, puellam armavit in utero, ut, Samsonis æmula, peccatum originale, quod est porta omnium peccatorum, everteret. Nonnè demùm illa septem mortalium peccatorum funes, imò & venialium nævorum retinacula, per omnia innocens, nullo labore disrupit? Dicere nimirùm Virgo Beatissima cum gentium Doctore poterat: *Omnia possum in eo, qui me confortat*, Filio scilicèt Divino, carnem ex me, in qua passurus est, assumpturo, *portasque æreas, & vectes ferreos* validissimè confracturo. Non opus ergò est quærere, unde tanta in tenerrimâ cæteroquin Virgine provenerit fortitudo? non enim aliunde hanc MARIA obtinuit, quàm à Spiritu Domini, in illam, haud secùs, ac quondam in Samsonem irruente. Quemadmodùm enim in Conceptione Verbi Divini, in utero suo Virginalî, Spiritus Sanctus eam obumbravit, juxta illud Cœlestis Genij: *Spiritus Sanctus superveniet in Te.* Sic in primo quoque Conceptionis propriæ instantî, in gratioso Annæ Matris utero, Spiritus Sanctus ei astitit, ac ab omnî hostilîs fortitudinis impetu mox abinitio fortior Spiritus defendit. Jacet ergo dilaceratus à MARIA, non Samsonicus ille Leo, sed terribilis multorum capi-

Iudic. c. 5. v. 8.

Philippens. c. 4. v. 13.

Luc. 1. v. 13.

tum bellua, teterrima omnium scelerũ hydra, peccatum originale: jacet monstrum illud, cujus si formam spectemus, tantæ est fœditatis, si naturam, tantæ perversitatis, ut nemini dubium esse possit, cacodæmones singulos suum contulisse consilium, quo monstrum producerent omnibus inferni spectris longè horribilius, quod non aliâ intentione, in mundum hunc nostrum intruserunt, nisi ut fœtidissimo, quem exhalaturum esset, halitu, mundum contaminaret universum, atque excubans ad vitæ nostræ limina, priùs nobis venenum infunderet, quàm vitalem haurire spiritum liceret. Hanc autem immanem hydram, hoc monstrum infame, *Deipara prorsùs purè concepta, Samsone fortior*, glorioſissimè debellavit. Utinam & nos enormia scelerum quorumcunque monstra, Divinâ gratiâ confortati, Virginisque puriſſimæ protectione adjuti, fortiter impugnemus, ut Victoriæ palmam in Cœlis obtinere valeamus!

§. 2. *Authoritas.*

191. ConCILII ToLetanI sententIa, fVIsse ConCeptaM sIne peCCato.

Solam Filij personam, pro liberatione generis humani, hominem verum, sine peccato, de Sanctâ, & Immaculatâ Mariâ Virgine credimus assumpsisse. Concil. XI. In Professione Fidei.

§. 3. *Ratio.*

192. arChangeLVs GabrIeL, MIssVs à Deo.

QUinam sanæ mentis somniaret, Archangelum Gabrielem missum à DEO, imò totius Sanctissimæ Trinitatis legatum ad Beatissimam Virginem Mariam, non veram, & seriam, sed falsam, & Aulicorum blandientium more, fallacem Salutationem detulisse, dicendo: *Ave gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus?* Atqui hoc consequeretur, si B. Virgo in primo instantî suæ Conceptionis contraxisset labem peccati originalîs. Ergo, &c. Min. Prob. per partes. Primò: non verificaretur *Ave*, quia *Ave* idem est, ac *à væ*, sive sine væ: Sed habere peccatum originale, est habere maximum væ, quia hoc excludit à gratiâ, & Regno Cœlesti, redditque hominem mancipium diaboli. Secundò. Non verificaretur *gratiâ plena*; esse enim gratiâ plenam, est includere in se omnem plenitudinem gratiæ. Atqui si Maria habuisset peccatum originale, non inclusisset in se omnem plenitudinem gratiæ, quia caruisset gratiâ præservationis ab omnî labe. Ergo, &c. Tertiò: non verificaretur: *Dominus tecum*, dixit enim hoc Angelus sine limitatione, id est, sine temporis præsentis, præteriti, aut futuri appositione, idem ergò erat dicere, ac: Dominus semper fuit, est, & erit tecum: Atqui si vel uno momento B. Virgo habuisset peccatum originale, jam acciperetur cum aliquâ limitatione, nec verificaretur de omnî præterito. Ergo. Quartò: non verificaretur: *Benedicta Tu in mulieribus.* Illa enim absolutè benedicta dici non potest, quæ cum cæteris mulieribus primæ maledictioni subjacet. Atqui Beata Virgo, per peccatum originale, aliarum mulierum more, primæ maledictioni subjacuisset. Ergo si hanc labem originalîs peccati Maria contraxisset, Salutatio Arch-Angeli Gabrielis, missi à DEO, falsa, & Aulicorum blandientium more, fallax fuisset; quod etiam cederet in summam æternæ Veritatis (cujus legatum agebat Gabriel) contumeliam.

§. 4. *Historia.*

193. fICtè DefVnCtI, Vera Mors.

TEmpus erat, quo complures Civitatis Parisiensîs Sacerdotes Virginis Beatissimæ in Conceptione innocentiam non solùm non credebant, sed & aliòs à pijssimâ hac opinione dimovere, totis viribus nitebantur: unde, ut suam meliùs opinionem popu-

lo

lo persuaderent, temerarium excogitârunt facinus, tot fraudibus plenum, quot exinde homines seducendi, & in errorem pertrahendi essent. Obsecrârunt nimirùm Nobilem quendam virum, eorum jam antehàc operibus communicantem, ut pro confirmandâ ipsorum sententiâ, postquàm aliquo tempore infirmum se simulâsset, postremò defunctum se fingeret, ac quasi pro sepulturâ, ad eorum Ecclesiam deportari se pateretur, tunc prætereà, quasi ad vitam revocatus, è feretro sese extolleret, cùm ad contestationem MARIÆ, in originalî peccato conceptæ, id miraculum Sacerdos à Numine exposceret. Præbuit Nobilis iniquissimis suggestionibus assensum, ac post fictam paucorum dierum infirmitatem, magno cum apparatu, turbis comitantibus, ad Ecclesiam deportatus, in ejus medio deponebatur. Sermonem Sacerdotum illorum aliquis funebrem perorabat, cùmque ad medium dictionis perveniisset, tunc enimverò, præsentibus innumeris verè Scholaribus, Civibus, ac diversorum Ordinum Religiosis, ad exequias convocatis, conjurare incepit Nobilem illum, per DEI virtutem, ac potentiam, ut si Virginea DEI Genitrix Originalem contraxisset maculam, protinùs à mortuis resurgeret, ac veritati huic testimonium perhiberet. Repetebat iterùm, iterumque conjurationem suam Sacerdos, sed frustrà omnia; cessavit nimirùm fictio, ubi vera Mors impostoris animam è corpore extrusit. Admiratus ergo mirum in modum Presbyter, ac immobile prorsus cadaver persentiscens, summè confusus intremuit. Conjux porrò defuncti, tam nefandæ fraudis minimè ignara, cùm & ipsa dolorem multis lachrymis simulans, maritum ad Ecclesiam comitata fuisset, videns ad Sacerdotis jussa, corpus immobile, statim advertit, malignam mariti sui fictionem, detestante Cœlo, debitis mulctatam supplicijs fuisse; hinc ad feretrum confestim accurrens, mortuum reverà invenit virum, qui vivus in Ecclesiam fuerat deportatus: Eapropter magno cum ejulatu exclamans, talibus Sacerdotem convicijs impetijt. O sceleratissime! occidisti virum meum! Tu, Tu occidisti illum! Fraude igitur per ordinem enarratâ, suo jam orbata conjuge, lachrymabunda recessit, maritus vero, cum maximâ adversariorum confusione, contrariam intentæ falsitati veritatem, suâ morte, in actu exercito comprobavit. *Raynaud. Tom. 8. pag. 325.*

§. 5. *Symbolum.*

NeC HerCVLes Contra DVos, DeIpara sIne Labe ConCepta, Contra 3. 194.

Herculis hoc robur non est, præstare duobus,
Herculeo plus est robore: sterno duos.
Mortalem culpam, Venialem, & originis, Alma
Mater Conceptu *Tres necat una* suo.

Tres species odivit anima mea. Eccli. c. 25. v. 3.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

195. BeatVs saMson, DraConIs VICtor.

DUm de Samsone illo, Hebrææ fortitudinis miraculo, paulò ante Sermonem instituimus, alius sese offert hìc loci inserendus, non Nominis tantùm, sed & fortitudinis hæres, Beatus nimirùm Samson, inclytum Benedictinæ nostræ familiæ lumen, vir Abbatialî primùm Pedo, Archi-Episcopalî deinde Mitrâ Dolensîs Ecclesiæ insignis. Hujus enim præclaræ fortitudinis argumentum vel ex eo licet colligere, quòd immanem Draconem, toti Provinciæ formidabilem, spectante, ac applaudente ipso Francorum Rege, injectâ suâ stolâ, velutì mansuetam oviculam traxerit, Regnique finibus ad nutum obsequentem proscripserit, imò ferocientem quoque contra se Leonem, non manu quidem, ut Samson ille Philisthæorum terror, sed ore solo, devotâ nimirùm precatione, præcipitem egerit, ac generosè extinxerit, qui proinde, cùm 120. vixisset annos, glorioſus ad Cœlos Victor migravit, id referente inter complures alios Bucelino, *in suo Menol.*

Dictum certè crederem de Samsone nostro illud: *Et conculcabis Leonem, & Draconem.* Psal. 90. v. 13. nisi compertum haberem, id de purissimâ DEI Genitrice intelligendum, in cujus gloriosâ Conceptione totum illud verificatum fuit, quod Psaltes prædixerat: *Super Aspidem, & Basiliscum ambulabis, & conculcabis Leonem, & Draconem.* Hæc enimverò tam hoc, quàm illo Samsone longè superior, incomparabilî suâ Divinitùs acceptâ fortitudine, Leonem & Draconem infernalem, non uni tantùm Provinciæ, sed toti Protoparentum posteritati terribilem, spectante ipso Regum Rege, ac Dominantium Domino, applaudente etiam totâ cœlestî curiâ, adeò in suâ Conceptione reddidit impotentem, ut ad animam suam omnem illi ingressum prohibuerit, ac ferocientem glorioſissimè detriumphârit.

§. 7. *Anagramma.*

196. pVra, MVnDa à Labe, nesCIa MaLI.

Euge pura, mira, tota munda, nescia mali!
Versio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXIX.

§. 1. *Scriptura.*

197. SpICas CoLLIgens CœLestI patrI pLaCens, aC gratIaM InVenIens.

Ruth. c. 2. v. 13. *Inveni gratiam apud oculos tuos, Domine mi, &c.*

EGressa aliquandò in agros speciosa Ruth, ad colligendas ibidem Spicas, à messoribus residuas, cùm fortè observaretur à Booz, agri Domino, eique per omnia placeret, plenam ab illo obtinuit non colligendi tantùm Spicas, sed pro libitu metendi licentiam; nescio enim, quid fascini tam pulchritudo corporea, quàm animæ virtus ad mercandum nullo pretio amorem, & benevolentiam obtineat. Dixit ergò plena gaudio ad eam: *Inveni gratiam apud oculos tuos, Domine mi, qui consolatus es me*

v. 13. *es me, & locutus es ad cor ancillæ tuæ, quæ non sum similis unius puellarum tuarum.*

Quid porrò aliud speciosa hæc Puella, quàm MARIAM denotat? Invenit gratiam Ruth apud oculos Booz, invenit gratiam MARIA apud oculos Domini, Archangelo id attestante, his verbis: *Ne timeas MARIA; invenisti enim gratiam apud DEUM.* Sed quæris fortasse, quam gratiam MARIA invenerit? nec immeritò quæris; nam si invenit gratiam, perdidisse illam aliquando hoc ipso videri potest, cùm solùm inveniatur illud, quod erat perditum. Dicemusné ergò, MARIAM aliquando gratiam amisisse? absit. imò ex verbis Archangeli, nì fallor, prorsùs contrarium haurire possumus sensum: Non enim dixit, gratiam invenisse MARIAM, sed econtrà MARIAM invenisse gratiam. Unde, si quod erat perditum, invenitur, MARIA gratiam amissam invenit, nempe gratiam, quam amisimus in Adam, quæ alia non fuit, quàm gratia, & justitia originalis. Sicut ergo puella Ruth gratiam invenit ad colligendas à summo mane, usque ad vesperum, spicas à metentibus derelictas, sic MARIA, ex suprà adducto Angeli testimonio, invenit gratiam, ad conservandam à summo mane, primi Conceptionis instantis, gratiam, ab Adamo & posteris miserè deperditam. Hoc pulchrè insinuat S. Albertus Magnus, MARIAM sic alloquens: *Invenisti gratiam: non creasti, ut DEUS, non rapuisti, ut Angelus, non perdidisti, ut Adam, non emisti, ut Simon Magus, non abscondisti, ut infidelis Doctor, sed restituisti potiùs.* Ubi nota verba illa: *Non perdidisti, ut Adam.* quæ si conjungantur cum illis: *Invenisti gratiam.* haud dubiè patebit, MARIAM invenisse gratiam, quam nobis perdidit Adam: quæ cùm alia non sit, quàm justitia & gratia originalis, MARIA, procul dubio, hac fuit ornata, sicque sine labe primi parentis concepta. Huc optimè convenit illud Theophanis Nicæni, MARIAM sic interpellantis: *Invenisti gratiam apud DEUM, quam invenit nulla alia quæpiam,*

Luc. c. 1. v. 3.

Serm. 1. de Annunt.

Hymn. de Annunt.

O immaculatissima! tibi gratia est data, O DEI genitrix! tibi omnis creatura clamat: O DEI Nympha! Tu enim sola Mater filij præelecta es pura. Ecce! præclarum purissimæ Virginis privilegium! ad cujus cor blanda, & astuta illa serpentis locutio, quæ Evam seduxit, nunquam pervenit, Domino identidem dulciùs, quàm Booz ad cor ancillæ Ruth, ad cor MARIÆ ancillæ suæ humillimæ loquente. Hinc dicere omnino poterat Virgo hæc singularis, & quidem meliorî jure, quàm Ruth: *Non sum similis unius puellarum tuarum, &c.* utpote quæ ob gratiam ab omnî labe præservativam, accinente Sacro Poëtâ:

Nec primam Similem visa est, nec habere sequentem.

Idem enim Gregorius Neocæsareensis his verbis insinuare videtur: *Convenienter Sanctam MARIAM, ex omnibus generationibus, solam gratia elegit, nec similis ei, ex omnibus generationibus, ulla unquam est reperta.* Huc ergò, qui gratiam non per originale tantùm, sed & per actualia, mortalia præsertim peccata, pluriès perdidistis, recurrite! apud illam quærite, quæ nunquam perdidit, sed à nobis perditam, sola præservata, invenit; ut spicas veræ pœnitentiæ, bonorumque operum maturè colligentes, immaculatæ Deiparæ intercessione, Cœlesti Patri placeatis, ac gratiam inveniatis æternùm perennaturam.

Serm. 1. de Annunt.

§. 2. *Authoritas.*

VIrgo ILLIbatè ConCepta, à ConCILIo trIDentIno DeCLarata. 198.

Declarat tamen hæc ipsa Sancta Synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc Decreto, ubi de peccato originalî agitur, Beatam & immaculatam Virginem Mariam, DEI Genitricem, sed observandas esse Constitutiones, felicis recordationis, Sixti Papæ IV. sub pœnis, in ejus Constitutionibus contentis, quas innovat. Sess. 5. Decret. de pecc. Original.

§. 3.

§. 3. *Ratio.*

199. PræsVMptIo, pro DeIparâ pVrè ConCepta.

OMnia Jura præsupponunt, Matrem esse acceptam, & charam Filio suo. Atqui Beata Virgo fuit vera Mater DEI. Ergo Jura præsupponunt illam esse acceptam, & charam DEO. Subsumo, sed si Beata Virgo in aliquo instanti contraxisset peccatum originale, nunquam Jura præsumerent, illam esse acceptam, & charam DEO. Ergo consequenter Jura præsumere debent, Beatam Virginem in nullo instanti, infectam fuisse peccato originalî. Subsum. Prob. Nullus malus, & ingratus DEO, est DEO charus, & acceptus: Sed per quodlibet peccatum, quis fit inimicus, & ingratus DEO. Ergo si Beata Virgo contraxisset in aliquo instantî peccatum Originale, non fuisset accepta, & chara DEO. Confirm. Si semel MARIA præsumeretur fuisse peccatrix, semper talis præsumi posset, juxta Regulam Juris in sexto: *Semel malus, semper præsumitur esse malus.* Ergo præsumptio stat potiùs pro Deiparâ pure conceptâ, eam nullo momento fuisse malam.

§. 4. *Historia.*

200. LVXVrIosVs, à ConfessarIo sVo ConVersVs, IMposItâ reCItatIone offICII VIrgInIs, pVrè ConCeptæ.

VIr erat scandalosus, Otio, Baccho, ac Lusui summè dicatus, sed ptæ omnibus alijs inhonesto quoque fœminei sexûs consortio adeò assuetus, ut in fœdæ luxuriæ voraginem turpiter, ac frequenter prolapsus, bestiæ magìs, quàm hominis speciem induerit. Hic quamvìs Sacrâ sæpiùs Confessione conscientiam exonerârit, cessante mox proposito, minimè emendabatur. Hujus ergò hominis, totiès eadem recensentis flagitia, paternè miseratus Zelosus Conscientiæ arbiter, libellum ei porrexit, Officium de immaculatâ Conceptione continentem, impensè suadens: illud unicum, si non quotidiè, saltem aliquoties per hebdomadam, devotus recitaret, Virginem exinde Deiparam ulterioribus petulantis carnis tentationibus remedium salutare allaturam. Amplexus est Confessarij consilium pœnitens, vixque pium illum pensum Deiparæ immaculatè Conceptæ persolvere est aggressus, cùm ecce! mox totus mutatus ab illo, miratur semetipsum, aliosque se animos induisse, & prioris vitæ saluberrimum concepisse horrorem, evidenter persentiscit; Hinc sibi de tanto thesauro, Libello scilicet à Confessario submINistrato, frequentissimè gratulatus, prudentissimo huic ægrotantis conscientiæ Æsculapio, quantas potuit, gratias rependit, ac beneficium, periclitanti animæ collatum, summis laudibus extulit. Et meritò quidem; nam (si Divo Chrysostomo fides) Inveteratum peccatorem ad sanam mentem reducere, longe plurìs est faciendum, quàm mortuos ipsos resuscitare. *Raynaudus pag. 324.*

§. 5. *Symbolum.*

201. POLIJPO BONVM, ADHÆRERE SCOPVLO.

Vix tumidas sentit Polypus sævire procellas,
Mox fugit ad Scopulum, nil sibi triste timens.
Nil sibi triste timet, maculæ spumante procellâ
Virgo, quam Scopulus, Gratia prima, tenet.

Mihi autem adhærere DEO bonum est. Psal. 72. v. 28.

§. 6. *Antiquitas.*

202. CONSTANS MATRIS GRATIA CVRRENO VANDA?

REfert Valerius Maximus, *de pietate erga Parentes*: Pompeium Atticum gloriari frequenter solitum fuisse, his verbis: *Cum Matre meâ nunquam in gratiam redij.* Idem etiam Matrem sæpiùs dixisse: *In gratiam cum Filio meo, nunquam redij.* Ac si diceret ille: nunquam exercui lites, aut discordias, cum Matre meâ. Et illa vicissim: nunquam offendi Filium meum: constanter placui oculis ejus: nunquam illi fui inimica, vel ille à me aversus, &c.

Hoc laudat in Pompeio, ejusdémque Matre, Antiquitas. Et nos dicemus, inter Filium DEI, & Matrem ejus Sanctissimam fuisse aliquando inimicitias, sed mox compositas? Fuisse illam, aliquo momento, extra Filij gratiam, sed in eandem paulò post gratiam fuisse receptam? Absit tam malesona pijs auribus propositio! Devotis MARIÆ cultoribus similes potiùs arridentpropositiones: Fuit illa prorsus immaculatè Concepta: gloriari illa & dicere etiamnùm potest: cum Filio meo JESU, nunquam redij in gratiam, quia nunquam fui peccato alicui obnoxia, nunquam illum offendi, semper pura, semper sine labe, semper, & *tota pulchra*, &c. & ille vicissim: Inter me, & Matrem meam, nec minima unquam intercessit discordia, quæ non nisi ab originali causari poterat peccato, &c.

§. 7. *Anagramma.*

CASTI AGNI, DEVOTA, AC PVRA MATER. 203.

Casti Agni Emmanuel, ô Diva, pura Mater!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXX.

§. I. *Scriptura.*

204. MVLIer, à popVLo BeneDICta.

Ruth. c. 3. v. 10. & 11. *Benedicta es à Domino, Filia! &c. Scit enim omnis populus, qui habitat intra portas Urbis meæ, Mulierem Te esse Virtutis.*

INsignem planè Panegyrin, in commendationem puellæ, non pudicâ tantùm corporis venustate, sed sincero quoque mentis candore præstantissimæ, æquissimus virtutis æstimator Booz composuit, dum Ruth formosissimam his verbis est allocutus: *Benedicta es à Domino Filia, & priorem misericordiam posteriore superâsti; quia non es secuta juvenes pauperes, sive divites: noli ergò metuere, sed quidquid dixeris mihi, faciam tibi; scit enim omnis populus, qui habitat intra portas Urbis meæ, Mulierem Te esse virtutis.* Succinctum, sed efficax certè puellæ præconium!

Verùm audiatur & aliud non ab uno tantùm Encomiaste, sed ab Universalî, Sanctâ, ac devotâ Matre Ecclesiâ, in laudem purissimæ DEI Genitricis solenniter decantatum! Et quale illud? audite: *Benedicta Filia tu à Domino, quia per Te Fructum vitæ communicavimus!* Benedicta es tu, ac millies benedicta, æterni Patris Filia, Filij Mater, Amoris inter utrumque Sponsa! utpote, quæ *priorem misericordiam*, in primo illo Conceptionis articulo à Numine receptam, ac ab omnî prorsùs maculâ præservativam, *posteriore*, in dignissimam Divini Verbi Genitricem te cooptante, longè *superâsti*, utrumque ex nullâ aliâ ratione, quàm quòd alios Adæ Filios, sive *pauperes, sive divites*, omnes, omnes in Protoparente peccatores, iræque filios, Tu sola peccati nescia, *non es secuta. Noli ergo metuere*, Virgo electissima! sinistram quorundam malignantium hæreticorum, de Conceptione Tuâ purissimâ, opinionem; habes enimverò Numen ad tua vota propitium, & *scit omnis populus*, Cœlestium, Terrestrium, & infernorum, *Mulierem Te esse virtutis*, ex toto benedictam, nullo unquam vitio, nec ad momentum quidem, depravatam, quam mellifluus Doctor attentiùs considerans, exclamat: *O admirandam, & omnî honore dignissimam Virginem! ô Fœminam singulariter venerandam! super omnes fœminas admirabilem! Parentum reparatricem! posterorum vivificatricem! Scit* inquam, *omnis populus*, quòd, sicut Solares radij super lutum descendentes, ab illo deturpari non possunt, sed ipsum potius illuminare cernuntur, sic Tua, ô Virgo! anima, super lutum humanæ naturæ descendens, à fæce originalîs culpæ sordidata non fuerit, sed tota potiùs humana Natura inde illustrata. *Scit omnis populus*, quod, sicut Aurum in visceribus terræ non corrumpitur, sed magìs perficitur, sic in uteri Materni visceribus, Tu nullâ corrupta fueris maculâ, sed potiùs à Spiritu Sancto perfectè Sanctificata. *Scit omnis populus*, qnòd sicut ramus à bonâ arbore proveniens, licèt in malam arborem insertus, non tamen ab eâ inficitur, imò potiùs tribuit perfectionem, sic Anima Tua à DEO proveniens, inserta in corpus, etiam de semine infecto propagatum, maculata non fuerit, sed ipsum potiùs multimodâ perfectione repletum. *Scit omnis populus*, quod sicut aer genitus, in instanti, quo gignitur, à Sole illuminatur, ita Anima tua à Divino justitiæ Sole, in instanti Conceptionis, fuerit perfectissimè illuminata. Verbo, *scit*

Homil. super. *Missus.*

omnis

omnis populus, quod quidquid Sacra recitat Hiſtoria, de magni, ſanctiſque Nominis heroibus, ac heroinis, id omne Tuum ſit, ô puriſſima Virgo! encomium, quam ornat innocentia Abelis, Juſtitia Noëmi, venuſtas Rachelis, fortitudo Jahelis, Majeſtas Eſtheris, victoria Judithæ, ſedulitas Angelorum, ſcientia Arch-Angelorum, dominium Principatuum, poteſtas Virtutum, Dominationum authoritas, quies Thronorum, Cherubinorum lumen, incendium Seraphinorum, & tandem, ut Paulus ait: *Quæcunq; ſunt Vera, quæcunque pudica, quæcunque juſta, quæcunque Sancta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, ſiqua Virtus, ſiqua laus diſciplinæ*, hæc Tua ſint omnia in cujus dilaudandis virtutibus, tot ſudant devotorum ingenia, laborant manus, fluunt calami, teruntur Typi, ut verificetur omninò, quod de Teipſa jam pridem confitebaris: *Beatam me dicent omnes generationes.* Tu ergò, *Benedicta à Domino Filia!* impetra, ut & nos à Domino benedicti, filij DEI nominemur, & ſimus: Tu, quæ non ſecuta es reliquos Adæ filios, omnes in Adamo peccatores, effice, ut & nos non ſequamur impios, cæcos ad Cœlum duces, ſed viam curramus mandatorum DEI, Tu Mulier Virtutis! fac, ut progrediamur & nos de virtute, in virtutem, utque immaculati in viâ, immaculati tandem Agni conſpectu perfruamur in Patriâ.

Philipp. c. 4. v. 8.

Luc. 1. v. 48.

§. 2. *Authoritas.*

205. S. CIJprIanVs ILLIbatæ DeIparentIs DefenDens.

1. *Spiritu S. obumbrante, incendium originale extinctum eſt; nec ſuſtinebat juſtitia, ut Vas illud electionis communibus laſſaretur injurijs, quoniam plurimùm à cæteris differens, naturâ communicabat, non culpâ.* Lib. de Cardin. Chriſti oper. Orat. de Nativ. Chriſti.

2. *Unde & Matri plenitudo gratiæ debebatur, & Virgini abundantior gloria, quæ mentis, & carnis integritate inſignis, ſpiritualî & corporalî, intùs & extrà, Chriſti fruebatur præſentiâ.* Orat. de Nativ. Chriſti.

3. *Mater Domini noſtri JESU Chriſti, in illâ muliere promiſſa eſt, hæc inimicitijs oppoſita ſerpentis: Ponam inimicitias inter te, & mulierem, &c. non certè dicit: Pono; ne ad Evam pertinere videretur: verbum promiſſionis eſt, quod transmittitur in futuram.* Lib. 2. in Judæos.

206.

§. 3. *Ratio.*

Mater, CVr non æqVaLIs angeLIs habenDa?

DEUS ab æterno, ſive in æternitate Conſilij ſui Beatam Virginem MARIAM in ſui Matrem, & Reginam elegit Angelorum, uti Beata Virgo de ſeipsâ in Scripturâ teſtatur: *Ab æterno ordinata ſum.* Ergo ratio non eſt, cur non æqualis Angelis habenda? Conſeq. Prob. Omnis ratio dictat, Matrem, & Reginam, æqualem eſſe, imò multò ſuperiorem ſubditis ſuis: Atqui juxta S. Scripturam, ab æterno Angeli fuerant ſubditi MARIÆ, ut ſuæ Reginæ. Ergò ratio non eſt, cur non ijs æqualis habenda? Subſumo. Atqui DEUS Angelos bonos, malis peccantibus, à peccato præſervavit, & in gratiâ confirmavit, & Beata Virgo, tanquam Regina, Angelis in gratiâ, & Sanctitate ad minimùm æqualis erat. Ergo etiam eam, cæteris hominibus peccantibus, ab æterno à peccato præſervavit, & in gratiâ confirmavit. Quòd optimè confirmatur ex illo D. Anſelmi dicentis: *Nihil Tibi, Domina! æquale, nihil comparabile eſt; omne enim quod eſt, aut ſuper te eſt, aut ſubtùs te eſt: quod ſuper te eſt, ſolus DEUS eſt, quod infra te eſt, omne, quod DEUS non eſt, &c.*

L. de exord. hum. c. 7.

§. 4. *Historia.*

207. TeLa pretIosIssIMa, DeIparæ sIne Labe ab HIspaLensIbVs obLata.

SUmmis certè laudibus extollendus, ac ferè posteritati, ad imitationem, transcribendus est, devotus Hispalensium Zelus, pro tuendâ dignissimæ DEI Genitricis, in suâ Conceptione, innocentiâ; cùm enim, in eâdem Civitate, Concionator quidam improvidâ linguâ, Conceptionem Deiparæ, communî cum reliquis labe maculatam pronunciâsset, omnes Urbis incolæ adeò indoluerunt, ut, quamvis à gravissimo Viro, P. Pinedâ, Soc. JEsu Sacerdote, alia priori penitùs contraria Concio haberetur, & detractus per illum honor, per hunc, in integrum, Virgini restitueretur: hoc tamen minimè contenti, in devotam insuper compensationem, illatæ à prædicatore illo injuriæ, donum ingentis valoris Deiparæ sine labe conceptæ obtulerint. Erat hoc Tela quædam pretiosissima, ex communî Hispalensium ærario persoluta, in qua maximis characteribus, ex gemmis, & adamantibus studiosè intexta videbatur sequens inscriptio: *Beatissima Virgo MARIA concepta est, sine peccato.* Et quantum creditis pro tanto opere pretium exsolutum fuisse? Stetit certè donum hoc octoginta millibus ducatorum. Sed nonnè & nos tale donum MARIÆ sine labe conceptæ offerre poterimus? offeremus certè, si quod unicè exigit, Cor donaverimus, juxta illud: *Fili, præbe mihi cor tuum,* Prov. 23. v. 26. Refert munus hoc ab Hispalensibus oblatum Joannes Bourghesius, *Lib. de Societ. MARIÆ Sacrâ, c. 21.*

* *
*

§. 5. *Symbolum.*

SaLaManDra, In IgnItIs CarbonIbVs, sIne Læsione. 208.

In medijs Salamandra salit, nil territa, flammis,
Non nocet huic ignis, non timet illa rogum.
In medijs, sine labe, salit purissima flammis
Virgo Parens: maculæ non timet illa rogum.

Cùm ambulaveris in igne, non combureris, & flamma non ardebit in te. Isaiæ. c. 43. v. 2.

§. 6. *Antiquitas.*

MVLIer asDrVbaLe ConstantIor. 209.

ASdrubalem, valorosissimum aliàs Carthaginensium Ducem, plures hinc inde Victoriæ celebrem reddiderunt, qui tamen glorioso Scipionis, Romanorum Antesignani, progressibus nimiùm perterrefactus, sese turpiter dedidit, adeò quidem, ut major fuerit mulieris, ejus conjugis, quàm tanti Ducis constantia, ut paucis narrabimus: Submittebatur à Romanis, contra Carthaginenses, generosus Juvenis, Scipio Æmilianus, qui tantâ munus suum dexteritate, ac fortitudine peregit, ut iteratis aggressibus totam successivè Carthaginem, licèt immensæ amplitudinis, occupârit. Unicum adhuc victricibus

bus palmis deerat Præsidium, Byrsa nuncupatum, quo valoroſiores ſeſe milites, ac incolæ, in magnâ quantitate receperant, extrema ibidem, pro ſui conſervatione, tentaturi. Verùm, vix primam Arci manum Scipio admoverat, ignemque ſubijcere cœperat, cùm ecce! ad unum omnes (quadraginta hominum millia numerabantur) Victori ſe protinùs ſubmiſerunt, quos inter ipſe etiam Asdrubal, Carthaginenſim Primipilus, ut mortem evaderet, captivum ſe tradidit. Unica hic, in confuſionem tantorum virorum, contradicebat deditioni mulier, ipſiſſima nimirùm Asdrubalis conjux, quæ non tantùm marito probroſum inconſtantiæ ſuæ facinus ſummè exprobravit, quòd nimirùm, præ timore, ac vitæ deſiderio, adeò indignam tanto Duce ſervitutem in ſe ſuſceperit, verùm etiam, ut ſuam ipſa magnanimitatem, ac validiorem animi conſtantiam exhiberet, ne captiva & ipſa abduceretur, è ſuperiorî Arcis feneſtrâ, ſemet in ignem præcipitare maluit, ac viva comburi. *Velleus lib. 1. c. 12.*

Mulierem fortem quis inveniet? Inveniet ille, qui Heroicos Mariæ auſus attentiùs examinaverit. Irrepſerat, non in unam tantùm Carthaginem, ſed in Orbem univerſum, Tartareus inimicus, vixque ſerpens callidus pauculis verbis, Arcis animæ deditionem, ab Adamo Præfecto exegerat, cùm ecce! ſubmittente ſe per peccatum illo, non quadraginta tantùm millia, verùm, quotquot futura erant in poſteritate capita, unâ ſeſe voce miſerè ſubmittunt, diræque captivitati tradunt. Unica tamen hìc contradicebat mulier, omnî Heroe fortior: Maria, vel ideò *benedicta in mulieribus*, quia indignam rata, tanto Principe, qualis Adam erat, dæmonis ſervitutem. Ipſa ergo, nullo momento conſentiens, maluit ſeſe in ignem maturè præcipitare, quàm dictæ ſervituti ſe, vel ad momentum, committere. Sed qualis ille ignis, in quem Maria proſilijt? certè non alius, quàm ignis Divini amoris, quo in primo jam Conceptionis inſtantî, tota conflagrabat, ut nullus patuerit inimico acceſſus, ad eam, aliorum inſtar, per originale, in ſuam captivitatem abducendam.

§. 7. *Anagramma.*

VIrgo, à MaCVLâ aDæ LIbera. 210.

Virgo à maculâ Adae patenter immunis!

Verſio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXI.

§. 1. *Scriptura.*

211. arCa VIrgInea, SathanaM ConfVnDens.

1. Reg. c. 5. v. 3. *Ecce Dagon jacebat pronus in terrâ, ante Arcam Domini.*

MEmorandam de falſo Philiſthæorum Numine hiſtoriam Sacræ nobis paginæ exhibent quam ipſiſſimis ibi contentam verbis referre conſultiſſimum erit; ſic enim ſe habet: *Philiſthijm autem tulerunt Arcam DEI, & aſportaverunt eam à lapide adjutorij in Azotum, Tuleruntque Philiſthijm Arcam DEI, & intulerunt eam in Templum Dagon, & ſtatuerunt eam juxta Dagon: Cumque ſurrexiſſent diluculò Azotij, alterâ die, ecce! Dagon jacebat pronus* 3. Reg. c. 5. v. 1 & ſeq.

nus in terrâ, ante Arcam Domini: & tulerunt Dagon, & restituerunt in locum suum, rursumque manè die alterâ consurgentes, invenerunt Dagon jacentem super faciem suam in terrâ, coram arcâ Domini: caput autem Dagon, & duæ palmæ manuum ejus abscissæ erant super limen, &c.

Si enarratum hunc rei eventum attentiùs perpendens, Arcam illam DEI MARIAM dixero, quis ibit inficias? utpote, quæ non figuram tantùm, sed ipsum figuratum, non Manna solummodò, Israëlitis de Cœlo depluum, sed *panem vivum de Cœlo descendentem, omne delectamentum in se habentem*, dulcem JESUM, per novem Menses, intra se continuit, prout Sacra canit Ecclesia:

Sap. c. 6. v. 20.

Cujus supernus artifex,
Mundum pugillo continens,
Ventris sub Arcâ clausus est.

Si prætereà Dagonem Sathanam nuncupavero, ipsam rei veritatem acu tetigisse non dubito; quemadmodùm ergò Dagonis idolum cedere omninò oportuit, ac in frusta collisum corruere, ad mysteriosam Arcæ DEI præsentiam, sic cedere omninò, ac turpiter confusus, corruere penitùs debebat Sathanicus Adami seductor, ad præsentiam auspicatissimam Conceptæ purissimæ DEI Arcæ, Virginis MARIÆ, in dignissimam DEI Matrem destinatæ, nec per minimum temporis momentum subsistere peccatum poterat, ubi gratia, à primo statim initio, sedem fixit. *Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate? aut quæ societas luci ad tenebras? quæ autem conventio Christi ad Belial? aut quæ pars fideli cum infideli? quis autem consensus templo Dei cum idolis?* Non erravit ergo Divus noster Damascenus, vocando ventrem Annæ *locum, in quo DEUS Sanctificationis Arcam condidit*, de qua Arcâ, MARIA nimirùm, cum veritate dici potest, quòd sicut à facie Arcæ illius stetit Jordanis, sic à facie hujus Arcæ Virgineæ fugerit peccatum: sicut à facie Arcæ illius muros novimus corruisse Jerichuntinos, sic à facie hujus, superbus corruerit Protoparentum ausus: Sicut denique à facie Arcæ illius Dagon, caput, manusque truncus jacebat super limen, coram Arcâ Domini, sic originale peccatum, quod est verùm caput dæmonis, & fomes, qui manuum subit vices, coram Virgine purâ, truncus jaceat, ac confusus. Pulchrè de hac Arcâ discurrit Richardus à S. Laurentio: *Arca*, inquit, *dicitur ab arcendo, eò quòd arceat visum circumstantium, ab ijs, quæ continet in se.* Insignis certè interpretatio! quis enim ignorat, talem prorsus Arcam fuisse glorioſissimam Virginem? cujus Sacratissimum corpus, cùm à DEO formaretur, tanto studio, & diligentiâ custodivit, ut nec ipsis stellis ejus intuitum permiserit, ut clarè insinuat Joannes Gerson his verbis: *Neque malevolus aspectus cujuslibet ex Planetis ei nocuisse credendum est, in ipso Conceptionis, aut Nativitatis exordio.* Si igitur DEUS noluit, Matrem suam Sanctissimam, dum generabatur, etiam solo intuitu subjectum esse stellis Cœli, quomodò credendum, quòd permiserit eam intueri ab infernalî Dagone? quomodo credendum, habitasse MARIAM, ubi peccatis aliquando habitatio concedebatur? dicendum potiùs, cum Prophetâ Regio: *Non habitabit juxta te malignus neque permanebunt injusti ante oculos tuos.* Sicut enim pijssimus Redemptor noster sedere voluit super pullum Asinæ, in quo nemo anteà sederat, & jacere, ac requiescere voluit in sepulchro, in quo nondum quisquam positus fuerat, sic & carnem sumere de tali voluit Matre, in qua nullus Dagon infernalis per peccatum aliquando sederat, & cujus anima nunquam fuerat corrupta, vel ab aliquo peccato inhabitata. Qua similitudine uti voluit Augustinus, dum ait: *Sicut in sepulchro, in quo Corpus JESU positum fuit, nec ante, nec post, mortuus jacuit, sic ipsa Virgo nunquam aliquod mortale commisit*, quod idem de originali dicere possumus. Finio discursum, unicum tantùm Scripturæ locum

Lib. 10.

Serm. de Nativ. V.

Psal. 5. v. 6. Matth. 21. Luc. 23.

2. Corinth. c. 6. v. 14.

Orat. 2. de Nativ.

Super Jos.

cum, ex Regum historiâ, pro coronide adjungendo. Legitur enim, Salomonem peperciſſe Sacerdoti Abiathar defectori, ob rationem, quam ipſemet Regum Sapientiſſimus aſſignat, ſequentem in modum: *Equidem* ait, *Vir mortis es tu, ſed hodie te non interficiam, quia portaſti Arcam DEI coram Patre meo.* Parem quoque gratiam in nos transferamus peccatores, millies mortis rei, & flammis digni ſempiternis! portemus Arcam DEI viventis in cordibus noſtris! hanc Matrem puriſſimam devotè adamemus, Dagonem econtrà, id eſt, peccatum ex animâ proſcribamus! & Cœleſtem habebimus Salomonem propitium.

3. Reg. 2. v. 26.

§. 2. *Authoritas.*

212. S. CIJrILLVs ALeXanDrInVs, gLorIoſæ VIrgInIs DeIparæ, abſqVe VLLâ noXâ orIgInaLI ConCeptæ propVgnator.

1. *Omnes homines, excepto illo, qui de Virgine natus eſt, & Sacratiſſimâ etiam Virgine, ex qua DEUS homo prodijt in mundum, exceptâ, cum peccato originali naſcuntur.* Lib. 6. in Joan. c. 15.

2. *Temerarium eſt, ponere in* MARIA *Virgine, propter Filium, culpam, aut peccatum aliquod.* Serm. contra Neſtorium.

3. *Salve Sancta Deipara! pretioſum totius orbis theſaurum recondens, lampas inextinguibilis! per quam diabolus Cœlo decidit, & prolapſum plaſma in Cœlum recipitur.* Et poſt pauca: *Quis unquam de Architecto audivit, quod ſuum ipſius Templum conſtruxerit, & in eo habitare prohibitus ſit?* Homil. 6. habitâ in Concil. Epheſin. Tom. 6. Concil. c. 6.

§. 3. *Ratio.*

213. CVr Reglna ſerVIs CoMparanDa?

REgina non eſt ſervis comparanda: ſive ut habetur in Inſtit. de publ. Judic. §. *Item Lex Cornelia: Melior debet eſſe conditio Reginæ, quàm ſervi.* Atqui Beatiſſima Virgo fuit Regina omnium creaturarum, ut de ſeipsâ aſſerit Eccli. 24. *Et in omni populo, & gente primatum tenui.* Ergo MARIA nulli creaturæ comparanda eſt. Sed ſi Beata Virgo contraxiſſet peccatum originale, non tantùm aliquibus compararetur, verùm etiam aliquibus deterior fieret, quod prorſus nequit admitti. Ergo &c. Sequela prob. Compararetur enim cum hominibus, utpote quæ cum peccato originali æqualem mortis, & ærumnarum conditionem ſubiret: Angelis autem deterior evaderet, qui, utpote carentes peccato originali, nunquam ſtatum juſtitiæ amiſerunt.

§. 4. *Hiſtoria.*

DæMonIs ConfeſsIo: absqVe Labe: absqVe Labe. 214.

DÆmonem communiter mendacem eſſe, imò patrem omnium mendaciorum nuncupari, nemo eſt, qui vocet in dubium. Experti enimverò ſunt hoc ipſum, ſuo, & noſtro omnium damno, protoparentes, qui fallacibus ejusdem callidi hoſtis promiſſis nimiam ſtatim ab initio fidem adhibentes, ſeſe miſerè deceptos ſerò quidem deploraverunt. Ex quo tamen minimè convincitur, nullam unquam veritatem ex ore diaboli procedere; cùm complura habeantur exempla, quibus urgente Sacerdotis, poteſtatem habentis, adjuratione, in Nomine Sacro-ſanctæ Trinitatis adhibitâ, volens nolens, veritati teſtimonium perhibuit, præſertim, cùm id ad ipſius Divini Nominis gloriam, aut certè ad defendendum Digniſſimæ DEI Genitricis honorem, neceſſarium quandoque videretur. Hujusmodi à dæmone extorta veritatis confeſſio erat illa, quando compluribus doctiſſimis viris, circà myſterium Conceptionis diſcrepantibus, diabolum, perſonam aliquam obſidentem, ac dirè excruci-

an-

antem, quidam magnæ Sanctimoniæ Sacerdos, in tremendo Sanctissimæ Trinitatis nomine adjuravit, ut quid de Marianâ Conceptione sentiendum? sine morâ, veraciter ediceret, ubi diabolus mox altùm exclamavit: *Sine maculâ: sine maculâ: sine maculâ. Raynaudus Tom. 8. pag. 277. Cantipratanus, & alij.* Quis ergo negare audeat, quod dæmones etiam, licèt inviti, confiteri adiguntur?

§. 5. *Symbolum.*

215. NAVIS ILLIBATA, ad REPELLENDOS INFERNI PIRATAS, ORDINATA.

Insidias sine fine struit Piratica Classis
Navibus: Hinc meritò *pellitur illa* Mari,
Innumeras Pirata Animas mox cæperat unus,
Lucifer: *A* puro pellitur ille *MARI.*

Maria Anag. à Mari.

Ipsi de manu tuâ repulsi sunt. Psal. 87. v. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

216. APOLLINIS DE INTERFECTO PYTHONE TRIUMPHI.

REfert fabulosa Antiquitas, Serpentem quendam voracissimum simul, ac maximè venenosum, cui Pythoni nomen, in Thessaliâ, Regione Græciæ, è terrâ, ob Deucalioneos imbres corruptâ, ab Apolline adhuc puero glorioſissimè interfectum, ac jaculo transfossum fuisse: In cujus etiam Victoriæ perennem memoriam, Apollinisque triumphantis honorem, ludos Apollinares quotannis solenniſſimè institutos fuisse testantur, ob cædem nimirùm dicti Pythonis, nocentissimi Serpentis, vel (ut Strabo existimat l. 8.) hominis cujusdam sceleratissimi, cognomento Draconis. Quâ de re Ovid. l. 1. Meta:

Instituit Sacros celebrî certamine ludos
Pythia, perdomitæ Serpentis nomine dictos.

Addit præterea Lucianus, Victores hujus certaminis lauro coronari solitos, additis pomis ex Apollinis Templo desumptis.

Quòd si ob fictam hanc de serpente, sive Dracone, victoriam, tanta quotannis celebrabatur ludorum solennitas, ac triumphi iterata recordatio: cur non dignum erit, ac justissimum, celebrare quot Annis per Solenne Festum, ac integram Octavam, glorioſam Victoriæ illius memoriam, quam non Jupiter, falsum illud Numen, sed veri Numinis Sanctissima Mater, de Serpente infernalî, seu Dracone illo nocentissimo, ac veneno suo originalî totum mundum inficiente reportavit? idque non in puerili ætate, sed in ipso Matris utero, imò in ipso Conceptionis suæ instanti, dum confracto jam ibi Serpentis capite, à labe omninò inoxia evasit. Certè, si victoribus illis, in annuis Apollinaribus ludis, corona ex Lauro, unà cum pomo ex Apollinis Templo desumpto offerri solebat, Celebratoribus quoque Festi immaculatæ Conceptionis longè plura offeruntur; *Datur* enim talibus, juxta Divum nostrum Anselmum, *Homil. de Concept. à Filio Virginis, Domino nostro JESU Christo, pax, & longa Salus, & post transitum hujus vitæ, requies æterna.*

***

§. 7.

§. 7. *Anagramma.*

217. MIra, ILLIbata, gaVDe, sIne Labe orIgInaLI!

Mira tota! en gaude, sine impurâ maculâ!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXII.

§. 1. *Scriptura.*

218. Per AsCensVs petrarVM, In DEo ConfIsa.

1. Reg. c. 14. v. 6. *Transeamus ad stationem incircumcisorum horum, si forte faciat Dominus pro nobis, quia non est Domino difficile, salvare vel in multis, vel in paucis.*

TRansiturus audacter, per arduos petrarum ascensus, ad stationem Philisthinorum Jonathas, eorumque castra solus, & unicus ausu generosissimo aggressurus, sic suum Armigerum est allocutus: *Veni, transeamus ad stationem incircumcisorum horum, si forte faciat Dominus pro nobis, quia non est Domino difficile, salvare vel in multis, vel in paucis.* Et sanè secundavit Heroinos Juvenilis ardoris ausus Numen; Vix enim petrosos ascensus, indefesso conamine, cum dicto suo armigero, Jonathas superârat, viginti confestim Philisthæos ad internecionem percutiens, tanti in castris Philisthinorum exorti tumultûs causa fuit, ut DEO, in quem firmissimè speraverat, adjutorium præbente, mox versis miraculosè uniuscujusque ad proximum suum gladijs, cædes hostium secuta fuerit magna nimis. Sic nimirùm de Victoriâ securus, ad certamen progreditur, qui in Domino spem suam collocans, hostes persequitur. Hæc spes non fefellit Jonatham, dicentem: *Si forte faciat Dominus pro nobis, quia non est Domino difficile, &c.*

Sed multò minùs fallere poterat concepta spes MARIAM Conceptam, quæ in primo statim Conceptionis instantî sibi applicare poterat illud Psalmistæ: *Quoniam tu Domine singulariter in Spe constituisti me.* Per ascensus nimirùm Petrarum, Filium scilicet ex ipsâ nasciturum, quem Paulus Petram intitulat, dicens: *Petra autem erat Christus*, in DEO penitùs confisa, hostem humani generis infensissimum sola, non nisi gratiâ armigerâ comitante, tam fortiter est insecuta, ut peccati nescia, sceleris authorem gloriosè devicerit, turpissimum orci monstrum sine labe confuderit, rabidissimam tartari Tigridem immaculata prostraverit, verbo, ut nullo sive originalîs, sive actualîs culpæ vulnere unquam sauciata, Domino pro illâ faciente, Matremque sibi destinatam! præservante, felicissimum de infernalibus Philisthæis triumphum reportârit. Tam singularî igitur cæde superbo humani generis hosti inflictâ, gloriari Virgo Beatissima, suâ in Conceptione, ijs verbis poterat, quibus Rex quondam David suam Divino adjutorio victoriam attribuit, dicens: *In petrâ exaltavit me, & nunc exaltavit caput meum super inimicos meos*, optimè in se experta, verissimum illud Sacrarum paginarum, seu potiùs confidentis Jonathæ testimonium: *Quia non est Domino difficile salvare, vel in multis, vel in paucis*; Sic enim difficile nullo modo fuerat Divinæ Omnipotentiæ, salvare MARIAM in Conceptione suâ ab incursu

Psal. 4. v. 9.

1. Corinth. 10. v. 1.

Psal. 26. v. 6.

peccati, alijs per hæreditarium Adami scelus infallibiliter incurrendi, præsertim eam ob rationem, quòd potentiæ infinitæ, Divina quoque accesserit voluntas, & summa, ex parte Divinæ Matris, convenientia: hoc ipsum præclarè atteſtante Divo noſtro Anſelmo, ut digniſſimo quondam Angliæ Primate, ita Conceptionis Virgineæ propugnatore vix non primario, cujus hæc ſunt verba: *Planè potuit DEUS, & voluit, quod ſi voluit, & fecit.* Quod ipſum paulò poſt hiſcé verbis confirmat: *Decuit, ut ea Virgo tantâ puritate niteret, quâ major ſub DEO nequit intelligi.* Atque utinam quilibet noſtrûm eâ etiam animæ puritate niteat, quæ Chriſtianum condecet, quâ etiam deficiente, tanto dignus nomine nequit intelligi: Tranſire enim oportet unumquemque noſtrûm, Jonathæ inſtar, per aſcenſus petrarum, id eſt, tranſire habemus de mortali hac vitâ, ad alteram, non niſi per dura & aſpera; cùm ardua ſit ad Cœlum via; hinc ſummâ nobis opus eſt fiduciâ, in adjutorium primariò Divinum, *ſi fortè* (ut Jonathas ſperabat) *faciat Dominus pro nobis*, deinde in potentiſſimam immaculatæ DEI Genitricis protectionem, ſub cujus vexillo candidiſſimo, difficile non erit, infernales Philiſthæos, in animarum noſtrarum perniciem pertinaci conamine intentos, generosè aggredi, ac ſuperatis frequentium tentationum difficultatibus gloriosè proſternere, & debellare. Quæ victoria, ut tantò nobis contingat ſecuriùs, pijſſimè de Virginis Conceptione ſentiamus; ſic enim & ipſa piam de nobis geret ſollicitudinem, delictorum noſtrorum, *vel in multis, vel in paucis*, veniam à Filio impetrans, Cœleſtisque gloriæ cohæredes efficiens.

de Concept. Virg c. 4.

* *
*

§. 2. *Authoritas.*

S. DIonIJsIVs ALeXanDrInVs, VIrgInIs, absqVe peCCatI orIgInaLIs VVLnere ConCeptæ ſtrenVVs proteCtor. 219.

1. *Nec tabernaculum ejus verum alius introivit, nec exijt, niſi ſolus Dominus, & ſignata porta Tabernaculi, & digito ejus ſignata eſt, & protegitur virtute Altiſſimi illud ſemper laudatiſſimum DEI Tabernaculum, MARIA DEI Virgo.* In Solat. 45.
2. *DEUS Matrem incorruptam à pedibus, uſque ad caput, benedictam ſervavit.* Epiſt. contra Paul. Samoſaten. Tom. 2. Auct. Bibl.

§. 3. *Ratio.*

ConsILIVM à DEo, Ergo pVra à Labe. 220.

GAmaliel, Divi Pauli Magiſter, cùm in publico conſilio, de Apoſtolorum doctrinâ altercaretur, & mille Sophismata in eum conijcerentur, altâ voce dixit: *Sinite illos, quoniam, ſi eſt ex hominibus conſilium hoc, opus diſſolvetur, ſi verò ex DEO eſt, non poteritis diſſolvere illud, ne fortè & DEO repugnare inveniamini.* Act. 5. v. 38. Similiter & nobis argumentari licebit: Si Sententia, aſſerens immaculatam Beatæ Virginis Conceptionem, falſa eſſet aſſertio, aut humanum conſilium, firmisque rationibus & fundamentis deſtitutum, procul dubiò jam à tot fortiſſimis oppugnatoribus acriter illam impugnare, & expugnare, totis viribus conantibus, pridem devicta, ac ſuperata corruiſſet. Quia verò econtrà videmus, & experimur, hanc piam ſententiam, de die in diem, nova ſemper incrementa ſuſcipere, tenaciùs quotidiè fidelium, etiam doctiſſimorum, mentibus inhærere, ipſamque Eccleſiam Catholicam magis, & magis in illam propendere, non leve utique fundamentum erit, hanc non ab humano conſilio, aut ingenio aliquod

ex-

excogitatum esse, sed à DEO ipso doctam fuisse.

§. 4. *Historia.*

221. VXorIs, In AqVæ, & partVs DVpLICI angVstIâ, pVra VIrgo refVgIVM.

VIr erat Cantuariæ in Angliâ, Virgini Beatissimæ singulariter devotus: hic Romam petiturus, ac Sacra Apostolorum Limina, cum alijs, quæ eâ in Urbe ob Sanctitatem conspicua intellexerat, devotè visitaturus, conjugem suam secum deducebat, partui proximam, & erga immaculatam Virginis Conceptionem specialiter affectam. Jamque iter non modicum exegerant, cùm adveniente partûs tempore, ingens exorta Maris intemperies, omnibus extremum minabatur exitium. Hoc in periculo, ne omnia pariter subverterentur, ac in profundum miserè demergerentur, consilium nautæ inierunt, Matronam partui proximam, sicque duplici jam periculo obnoxiam, modicæ extra Navigium tabulæ imponendi, ac fluctibus committendi. Quo facto, cùm ab omnibus se desertam, atque evidenti vitæ periculo expositam mulier conspiceret, in hac duplicî, aquæ nimirùm & partûs angustiâ, animum ad Deiparam erigit, refugiumque purâ in Virgine ponens, voto se obstringit, Festum Conceptionis immaculatæ, si periculum hoc præsens evaderet, devotiùs longè, ac ferventiùs celebrandi, quàm unquam antehàc assuevisset. Vix votum fecerat genitrix ab omnibus derelicta, cùm ecce! ad Conceptionis suæ immaculatæ recordationem, mox Virgo Beatissima visibiliter præsens astitit, ac misellam, inter procellosas Maris undas periclitantem, misericorditer ad littus deducens, è præsentissimo mortis horrore, & angustiâ adeò liberavit, ut nè quidem infans vitâ privaretur, sed sanus in lucem prodiret: quo etiam in actu, mirandâ prorsùs charitate, tamdiu obstetricis munera supplere MARIA voluit, quousque destituta omnî humano auxilio puerpera, tandem ab alijs hominibus ad Maris littus adventantibus, quantum necesse fuerat, adjuvaretur. *Bernardin. de Busti. serm. 8. de Concept.* Ex qua Historiâ verè confirmatur illud Orosij, contestantis: *Coram DEO cognovi, & in veritate expertus sum, nullam mulierem partûs subire periculum, super quam MARIÆ gratia invocetur, & dies Conceptionis devotè celebretur.* In Epist. ad Heliod.

§. 5. *Symbolum.*

ConCepta VnDIqVe fIrMa. 222.

Hæc licèt horrisonis stet Pyramis undique ventis
Obvia, non tamen hinc *undique firma* cadet.
Sic concepta quidem maculæ stetit obvia Virgo,
Non tamen inde cadens, *undique firma* stetit.

Firmabitur in illo, & non flectetur. Eccli. c. 15. v. 3.

§. 6. *Antiquitas.*

223. Iaſon VInCens TaVros, & DraConeM.

JAſon, Peliæ, Theſſaliæ Regis, ex fratre nepos, ab eodem in Colchidem, Aſiæ Regionem, eâ delegatus fuit conditione, ut ſi Vellere potiretur aureo (cujus cuſtodiæ vigiles adſtabant, tum Draco horrificus, tum Tauri, fulmineos efflantes ignes) par ſibi in Regno futurus eſſet. Eapropter, ſtudio tantæ adipiſcendæ gloriæ, non abſterrentibus quibuscunque difficultatibus, ab amicis objectis, ingentem Navim, cum optimo ſtrenuorum juvenum delectu, conſcendit, atque incerto, periculisque pleno itinere, ignota diu maria pervagatus, tandem, cum ſuis, ad concupita Colchorum littora, ingenti cum gaudio, appulit. Porrò, quàm arduum ſuſcipere negotium tentaret, & quanta in eo tentamine ſubeunda pericula? abundè ipſi à Regionis illius incolis exponebatur; nec tamen hæc Jaſonem terruêre, nec hilum ab ineundo cum Dracone, & Tauris certamine abſtraxêre: præſertim, cùm filia Aetæ Regis ibidem, capta generoſiſſimi hujus Juvenis amore, opportunum eidem ſpoponderit auxilium, quo citrà omnem noxam, Phrixæo potiretur Vellere, & optatam reportaret de Monſtris Victoriam: Herbarum nempe quarundam faſciculum, quas incantamento affecerat, Jaſoni porrexit, ſecuriſſimum adversùs obvia quæque pericula remedium. Hoc fultus Regiæ Virginis amuleto, adventantibus, ac ignem undique ſpirantibus Tauris, easdem objiciens herbas, adeò eos demulcebat, ac edomabat, ut jugo etiam ſeſe adjungi permiſerint. Jam verò vincendus etiamnùm Draco ſupererat, criſtâ horribilî, linguâque triſulcâ, cuſtos Phrixæi Velleris, ex arbore pendentis; hunc tamen Jaſon ſucco ab ijsdem incantatis herbis expreſſo abluit, ſicque ad ſomnum adegit, ac citrà ullam noxam, aureo potitus Vellere, domum illud Victor reportavit. *Apollon. Rhod. & Valer. flaccus.*

Glorioſa hæc Jaſonis, de Tauris & Dracone, victoria in memoriam revocat Victoriam illam glorioſiſſimæ Virginis Deiparæ, in ſuâ puriſſimâ Conceptione; quamvis enim horrificus Draco infernalis, & Tauri tartarei cuſtodirent omnî modo aureum Vellus, primæ incentiæ, ad arborem ſcientiæ boni, & mali, ab Adamo, & poſteris deperditæ; obtulit tamen, ſicut Jaſoni Regia illa Virgo, ſic Regiæ Virgini, Virginumque Reginæ MARIÆ, dulciſſimus JESUS, ex illâ naſciturus, opportunum auxiliũ, non herbarum quidem quarumcunque faſciculum, ſed faſciculũ myrrhæ, prævisæ nimirùm Paſſionis, ac Crucis, quem tartareis iſtis monſtris in primo ſtatim inſtanti obijciens, gloriosè victrix extitit, aureumque Divinæ gratiæ, ac charitatis Vellus, ab Adamo & Eva ad Paradiſi arborem derelictum, citrà ullam maculæ noxam, unica reportavit, ſicque, ſuo modo, par illi in Regno, à quo miſſa fuerat, Regi nimirùm Cœleſti, tanquam deſtinata Cœlorum Regina, aliquandò in Aſſumptione effecta eſt.

§. 7. *Anagramma.*

ALMa DeIpara, eff VgIens Contagia Iræ orIgInaLIs. 224.

Alma, evadis contagium irae parentum!

Verſio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXIII.

§. I. *Scriptura.*

225. InfernaLIs GoLIæ sVperbIaM DeIJCIens.

1. Reg. c. 17. v. 49. *Percussitque eum in fronte, & infixus est lapis in fronte ejus, & cecidit in faciem suam super terram.*

PRogressus de castris Philisthinorum superbissimus Goliath, stansque adversùs Phalangas Israel, terrificâ voce ait: *Eligite ex vobis virum, & ascendat ad singulare certamen, si quiverit pugnare mecum.* Quâ provocatione iteratis vicibus repetitâ, proposita fuit magna merces illi, qui congredi auderet: *Virum, qui percusserit eum, ditabit Rex divitijs magnis, & filiam suam dabit ei.* Et ecce! obtulit se imbellis cæteroquin David, malè tectus pastorculus, ac licentiâ à Saule Rege acceptâ, per ea verba: *Vade, & Dominus tecum sit: elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente, & misit eos in peram pastoralem, quam habebat secum, & fundam manu tulit, & processit adversùs Philisthæum,* sic illum placidè allocutus: *Tu venis ad me cum gladio, & hastâ, & clypeo, Ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum.* Progrediuntur ergò in mutuum occursum Goliath armatus, & David inermis, ille exercitatus in prælijs, versatus in duellis, dexter in conflictibus, inter arma enutritus; hic rudis, imperitus, ignarus: illi arma erant ejusmodi, quæ vel solùm eminùs visa terrorem Heroi cuicunque incuterent, Davidi præter fundam pastoritiam, & pauculos lapides, nihil. Goliath staturâ grandis, turris carnea, pusillus econtrà David. Verbo, nulla hujus erat ad illum comparatio, ut mirum adeò videri nemini potuisset, si David à Goliatho læsus fuisset. Verùm longè aliter res accidit; *misit enim* David *manum suam in peram, tulitque unum lapidem, & fundâ jecit, percussitque eum in fronte, & infixus est lapis in fronte ejus, & cecidit in faciem suam super terram.* Sic uno in Goliathi frontem lapide impresso, tantam molem puer unus imbellis dejecit, confecitque, ut factum hoc juremeritò consecutæ fuerint ab universo populo effusæ in DEUM laudes, præconia in Davidem, debellatio in hostem, admiratio in lapidem.

v. 9. v. 25. v. 37. v. 40. v. 45. v. 49.

Davidem vidimus, MARIAM inspiciamus. *Elegit eam DEUS, & prælegit eam*, ut ascenderet cum infernali Goliâ, superbissimo tenebrarum Principe, ad singulare certamen; nec defuit merces Victrici Heroinæ proposita, incomparabiles nimirùm divitiæ, juxta illud: *Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu supergressa es universas.* Ipso quoque Unigenito DEI Filio MARIÆ postmodùm in filium dato. *Vade* ergò invicta Virago! & *Dominus tecum sit*, & sanè *elegit sibi quinque limpidissimos lapides* de torrente, imò de Mari proprij Nominis desumptas quinque litteras M. A. R. I. A. seu potiùs alios quinque lapides limpidissimos, è dulcissimo illo futuri sui Filij Nomine mutuatos J. E. S. V. S. ut dicere omninò cum Davide posset: Ego locò gladij, hastæ, aut clypei, venio ad te, in Nomine Domini exercituum. Sicut ergo quinque lapidibus Davidicis, teste Philone, erant inscripta quinque Nomina: *Abraham, Isaac, Jacob, Moyses, Josue*, quo ultimo Nomine, anagrammaticè: *O JESU!* mysticè: *Salvator*, interpretetato, lapidique quinto inscripto, venientem in occursum Philisthæum in fronte percussit, adque terram gloriosè prostravit, sic MARIA, Genalogiæ Abrahamicæ complementum, *de quâ natus est JESUS*, hoc ultimo,

Prov. c. 31. v. 29.

de Antiq. Bibl.

Marc. c. 1. v. 16.

mo, sed adversùs quemcunque hostem validissimo, ac efficacissimo Nomine mediante, diabolum in ipsâ Conceptionis suæ immaculatæ primâ fronte percussit, caputque impium, de tot victorijs, à reliquo humano genere in Paradisi arenâ obtentis insolenter superbum præscidit. Hìc silentio involvere non possum devotissimas laudes, quas ob suam David Victoriam Domino decantavit; ait enim: *Benedictus DEUS meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum, misericordia mea & refugium meum, susceptor meus & liberator meus: qui redemisti servum tuum de gladio maligno, &c.* Porrò dubium non est, locutum hìc fuisse Davidem de gladio Goliath, maligno utique, quem adeò maligna sustinuit dextera, maligno, qui innocentis pastorculi sanguinem sitiebat. Verùm non exiguum hìc oritur dubium, nempe, cùm David nunquam fuerit læsus ab illo gladio, cùm à Goliatho vulneratus non fuerit, multò minus lethale vulnus illi inflictum; cur gratias agit, quòd redemptus à Domino fuerit: *Redemisti servum tuum de gladio maligno?* Verùm David agnovit, longè majus sibi beneficium præstitum fuisse, quòd planè à periculo mortis fuerit præservatus, nullumque à maligno Goliathi gladio vulnus acceperit, quàm si accepto vulnere resanatus, & periculo mortis fuisset ereptus; & hanc gratiam vocat *redemptionem*: *Redemisti servum tuum, &c.* super quæ verba Cassidorus: *Non quòd vulneraverit illum priùs gladio suo Goliath, sed quia præservavit eum Dominus de talî gladio, ait: Redemisti servum tuum.* En præclaram historiam! ex qua cognoscere licet, qua ratione etiam Virgo Beatissima ab omnî peccato, etiam originalî, fuerit redempta. Malignus certè gladius est peccatum originale, hoc gladio infernalis Goliath aggreditur, & ferit omnes, qui de Adamo descendunt, sola Maria, per eximiam prærogativam, ita fuit, Davidis instar, ante omne vulnus redempta, ut à peccato originalî, prorsus & semper, etiam primo Conceptionis momento, fuerit illæsa. Tantæ Virginis glorioso exemplo animati, descendamus & nos, ceu novelli Davides, in palestram contra Goliam, peccatum scilicèt, & infernalem hostem: immittamus frequenter in fundam orationum nostrarum dulcissimum Nomen *JESU*, mysticum lapidem; sic enimverò, ductu fortunato, peccatum omne feliciter prosternemus, & mercedem Victoriæ in Cœlis obtinebimus magnam nimìs.

Psal. 143. v. 1.

v. 10.

§. 2. *Authoritas.*

S. DIonIJsIVs Areopagita Cernens ILLIbataM. 226.

1. *Perspexi, atque proprijs oculis intuitus sum Deiformem, atque supra omnes Cœlicos spiritus Sanctissimam Matrem Christi JESU, Domini nostri.* Epist. ad Paulum præceptorem suum.
2. *Ductus fui ad Deiformem præsentiam altissimæ Virginis, & tantus me, tamq; immensus Divinus splendor circumfulsit, ut nec corpus infelix, nec spiritus posset totius, ac tam æternæ felicitatis insignia sustinere.* Ibid.
3. *Testor, qui aderat in Virgine DEUM, si tua Divina præcepta non me docuissent, hanc ego verum DEUM esse credidissem.* Ibid.

Quomodo autem hic Author Mariam dicere *Deiformem* potuisset, si deformem aliquandò maculam contraxisset, cum nullum in DEO peccatum, aut tenebræ esset possint?

§. 3. *Ratio.*

fILIVs genItrICeM sIne Labe Integrè posIDet. 227.

JUxtaL. *Possidet: Plures eandem rem in solidum possidere non possunt: Contra naturam quippe est, ut cùm aliquid ego teneam, tu quoque id tenere videaris.* Ergo Beatissima Virgo Maria, in primo instantî suæ Conceptionis, peccatum originale contrahere non potuit. Conseq. prob. Beata Virgo Maria Prov. c. 8. de seipsâ testatur: *Dominus possedit me, in initio viarum suarum.* Sed quicunque con-

trahit peccatum originale, vel actuale, dicitur esse servus diaboli, vel ab eo possideri: Ergo Beata V. MARIA, in primo instanti suæ Conceptionis, peccatum originale contrahere non potuit; cùm tunc plures, nempe DEUS, & diabolus MARIAM possiderent, quod implicat.

§. 4. *Historia.*

228. EPISCOPI CARTHAGINENSIS, HOSTIS DEIPARÆ, SVBITANEA MORS.

EPiscopum quendam Carthaginensem, apud Indos occiduos, cui Petro de la Vega Nomen, in medium producimus: hic, cùm infensissimum se hostem sententiæ illius, quæ MARIAM, in suâ Conceptione, immaculatam asserit, in pluribus occasionibus, demonstrâsset, tandem inaudijt, Religiosam quandam Processionem à devotis quibusdam Christianis, MARIÆ cultoribus, in honorem dictæ Conceptionis immaculatæ instituendam; Hinc indignè ferens tantum, qui Virgini exhibendus esset, honorem, complures constituit nebulones, qui devotè incedentes invaderent, ac insolentî lapidatione dispergerent. His ergò jussâ improbè exequentibus, Cœlum non diù tulit injuriam, Reginæ in devotis suis illatam; ipse enim Episcopus, sceleris auctor, mox Divinam sensit ultionem; nam, cùm nocte, proximè factum subsequentî, valens, ac vegetus dormitùm concessisset, dormijt, nec resurrexit; morte namque subitaneâ, eâdem nocte, extinctus, pœnas dedit, utinam non etiam æternas! Sic hostes suos, ulciscente Filio, immaculata Genitrix prosternit. Hoc porrò Miraculum, in Congregatione Sacri Officij, recensitum fuit, à Purpurato Patre Bellarmino, tertio loco, coram ipso Summo Pontifice, Paulo V. Anno Millesimo Sexcentesimo, Decimo Septimo.

* *
*

§. 5. *Symbolum.*

SERPENTEM CONFVNDIT 229.
PSITTACVS.

Quid nidum affectat Serpens, quem Psittacus altæ
Imposuit frondi? Fallitur: ipse ruet.
Quid Serpens Matrem affectat, quam Gratia Prolis
Prima Cruci imposuit? Fallitur: ipse ruit.

Decipies, & prævalebis. 3. Reg. c. 22. v. 22.

§. 6. *Antiquitas.*

NIJMPHÆA HERCVLEA, 230.
È PALVDE.

NYmphæam, florem perpulchrum, candidis conspicuæ magnitudinis folijs præditum, Lilio cæteroquin non multùm dissimilem, è paludibus plerumque progigni, experientia testatur. Florem hunc, Heraclion, sive Herculeum, ideò jam pridem nominavit Antiquitas, eò quòd illius radicem, Herculis clavam distinctè repræsentantem observaverit. Unde etiam suam fabula ducit originem, Nympham scilicet, ejus amore captam, postmodùm in hunc ipsum florem, admirabilî metamorphosî, transmutatam fuisse.

Verùm faceſſat fabula, ubi MARIA cum veritate laudanda est! Hanc ni-

mi-

mirùm, cùm ex Adamo conceptam legimus, Nymphæam quidem, ex lutosâ palude consurgentem negare non possumus ; Quemadmodùm enim hæc ex sordibus, sic illa ex peccatoribus nata est, candore tamen, ut semper intacto, ita primum decorem undequaque servante. Quòd si clavam in radice quærimus; Ecce! in radice MARIÆ, hoc est, in purissimo Ejus Conceptu, clavam plusquam Herculeam, Gratiam Divinam, quâ nimirùm Hydram, & peccatum glorioſissimè elisit: ut hanc ipsam ob causam, immaculatam Verbi Genitricem, Numinis Florem non immeritò appellemus, ad eum prorsus modum, quo Nymphæa Flos Herculis dictus; quia MARIÆ amore captus ipse unigenitus DEI Filius, postmodùm in hunc florem, florentem scilicèt Virginis uterum, se demittere non dubitavit.

§. 7. *Anagramma.*

VIrgo ConCepta, anIMa prVDens. 231.

Virgo, et anima prudens, et immaculata!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXIV.

§. 1. *Scriptura.*

232. Magna soCIetas ! pVLChrè ConCepta, pVLChro soCIata.

1. Reg. c. 18. v. 1. *Anima Jonathæ conglutinata est Animæ David.*

SUmmam Davidem inter, & Jonatham dilectionem paucis expressurus Sacer Historicus, *Anima*, inquit, *Jonathæ conglutinata est animæ David.* Quam amicissimam formosissimorum Juvenum societatem paulò ampliùs explicaturus, post pauca, hæc recensèt: *Inierunt autem David, & Jonathas fœdus, diligebat enim eum, quasi animam suam. Nam exspoliavit se Jonathas tunicâ, qua erat indutus, & dedit eam David, &c.* Ut verè hìc adimpletum videatur sub voculis istis: *David et Jonathas*, Mysteriosè recluſum Anagramma: *Hodie data unitas.* v. 3 & 4

Sed quid hæc, Jonatham inter, & Davidem societas, conglutinatio, dilectio, unitas, respectu magnæ societatis, pulchrè Conceptæ, pulchro sociatæ? respectu, inquam, conglutinationis, summæque dilectionis Filium inter, & Matrem, *JESUM, & MARIAM?* de qua Sacris in Canticis dicitur: *Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est.* Et ipsa de se testatur: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Felix profectò futuræ DEI Genitricis, cum Filio nascituro conglutinatio! inierunt certè fœdus summæ dilectionis. Sed quale? Audiatur Guarricus Abbas, DEUM sic discurrentem in medium producens: *Nullus mihi plus ministravit in humilitate meâ, nulli abundantiùs ministrare volo in gloriâ meâ, communicâsti mihi, quòd homo sum, communicabo tibi, quòd DEUS sum, &c.* Sicque propemodùm exspoliavit se Divinus Jonathas tunicâ, quâ erat indutus, exinaniendo semetipsum, formamque servi ex MARIA accipiendo. *O qualis Societas!* exclamat Hugo Victorinus, *Totus pulcher totam pulchram sibi sociat. Ego totus pulcher, & tu tota pulchra, Ego per naturam, & tu per gratiam. Ego totus pulcher, quia totum quod pulchrum est, in me est: tu* c. 5. v. 6. Cant. 2. v. 16. Serm. 1. de Assumpt. Serm. de Assumpt.

tu tota pulchra, quia nihil, quod turpe est, in te est, &c. Et sanè, quid Virgine speciosius excogitari potuisset, cujus indumentum non tam frontis rubor, quàm mentis robur? Hæc, hæc erat illa forma, quam adeò Cœlestis Jonathas concupivit: *Concupiscet Rex decorem tuum.* Hæc nuptias DEUM inter, & hominem conciliavit: Hæc innocenti fascino ligavit Patris æterni Filium, & de sinu illius, in Virgineum traxit uterum. Verbo, hæc forma *Speciosæ inter filias Jerusalem*, traxit in amorem *Speciosum formâ præ filijs hominum.* Quid autem inde secutum? idipsum certè, quod in Davide, & Jonathâ, nimirùm: *Hodie data unitas. O Hodie* ter beatum! illud scilicet ante omnia secula, de quo dicit Omnipotens: *Ego hodie genui te.* Bina nimirùm illa, tum Filij, tum Matris, incomparabilis species, ita jam tum Animam Mariæ cum Animâ Filij conglutinabat, ut asserere D. Fulbertus Carnotensis minimè dubitârit: *Una est MARIÆ, & CHRISTI caro, & Filij gloriam cum Matre non tam communem judico, quàm eandem.* Quod Divus quoque Petrus Damianus hiscé verbis confirmat: *Inest enim MARIÆ Virgini DEUS identitate, quia idem est cum illâ.* quod priorî etiam Sermone idem Sanctus Pater insinuare voluit, cùm dixit: *Habitat DEUS in Virgine, habitat cum illâ, cum qua unius naturæ habet identitatem*: non quia persona Christi sit persona Mariæ, absit! sed quia Maria carnem, & sanguinem dedit Christo. Ex hac proinde tantâ inter Matrem, & Filium connexione, imò identitate, facilè deduci potest, quàm aliena sit à Maria culpa originalis, quámque indecens esset Matrem DEI maculatam fuisse infaustâ illâ primi Parentis labe? Enimverò, si Maria à primâ illâ prævaricatione non esset immunis, sed veneno serpentis aliquandò infecta fuisset, superbè præsumere posset culpa, ipsum Christum tantæ Matris Filium, adeò illi unitum, adeò sociatum, conglutinatum, & vix non identificatum, eâdem turpî maculâ infecisse, quem tamen omnîs peccati prorsus incapacem novimus. Huic ergo Virgini purissimæ, immaculatæ, pulchrè conceptæ, pulchro sociatæ, Filio per omnia conglutinatæ, & nos conjungi studeamus! sociemur per puritatem corporis, conglutinemur per candorem mentis, ut Mariæ, ejúsque Filio æternùm quoque sociari in Cœlis mereamur.

Psal. 44. v. 12.

Psal. 2. v. 7.

Serm. de Nativ. B. M.

Serm. 2. de Nativ.

Pet. Dam. Serm. 1. de Nat.

§. 2. *Authoritas.*

DIonIJsIVs CarthVsIanVs, VIrgIneM eXtra tVrpe VVLnVs propVgnans. 233.

1. *Etenim neque fœminarum aliqua, neque virorum aliquis, qui ex naturalî concubitu in lucem hanc prodierunt, immunem habuerunt ab hac labe originalî Conceptionem: Beata autem hæc Virgo à retiaculo hoc criminum tam longè sublata est, ut verè dixerit, singularem esse in toto terrarum orbe.* Serm. de Concept. B. Virg.
2. *MARIA columba est, in qua nunquam fuit radix amaritudinis, fellea austeritas, sed simplicitas sapientialis, inviolata.* In Cant. 2.

§. 3. *Ratio.*

potentIa, & VoLVntate, DEI Mater Labe Caret. 234.

CHristus, ut DEUS, potuit, & voluit suam Sanctissimam Matrem eximere à peccato originalî, in primo instantî suæ Conceptionis. Ergo eam exemit; cùm velle DEI sit ipsum operari, juxta testimonium Scripturæ: *Fiat lux, & facta est lux: Omnia quæcunque voluit fecit: Omnis voluntas mea fiet, &c.* Conseq. patet. 1.ª etiam antecedentis pars certa est; cùm nulla ostendi possit rei hujus implicantia. 2.da pars probatur: Omne illud Christus voluit, quod non cadit in opprobrium suæ Sanctissimæ Matris: Atqui esse conceptam in peccato originalî, omninò caderet in opprobrium. Ergò cùm Christus potuit, etiam voluit, suam

Gen. c. 1. v. 3. Psal. 113. v. 3. Isaiæ. c. 46. v. 10.

Sanctissimam Matrem eximere à peccato originalî, in primo instantî suæ Conceptionis. Et hæc est ipsa ratio *Richelij in 3. Disp. 3. qu. 1. sub finem.*

§. 4. *Historia.*

235. PICtorIs à LapsV LIberatIo, per effIgIeM DeIparæ.

SPecialis erga purissimam, ac prorsus immaculatam Deiparæ Conceptionem devotio, quam Pictor quidam in Flandriâ, artis suæ cæteroquin peritissimus, gerebat, & in dæmonem econtrà, à quo gravissimis, spurcissimisque tentationibus frequenter infestari se senserat, odium, satis ex eo colligi poterat, quod, quotiescunque effigies quædam Virginis DEI Genitricis efformanda erat, omnem ipse artem, ac industriam, pro viribus exercuit, ut quàm præstantissimè eximiam Virginis pulchritudinem, ac decorem penitus incomparabilem, vivis adumbrare coloribus: dæmonem econtrà, si & ille pingendus esset, omnî deformitate possibilî abominabilem exhibere posset. Contigit, ut in publicâ quondam Urbis plateâ, immaculatæ Deiparentis Imaginem, ad recens dealbatum Domûs cujusdam parietem appingere deberet; qua occasione dæmonem, in specie formidabilîs cujusdam Draconis, contrito capite, Virgineis subjectum pedibus exhibiturus, id, more solito, omnî possibili diligentiâ præstitit. Ægrè ferebat superbus Lucifer tam despicabilem deformitatem; hinc, ut vindictam tam de MARIA, quàm de pictore sumeret, cùm cuncta jam essent feliciter persoluta, ligna illa omnia, quibus Pictor ad murum sustentabatur, uno momento subvertit, ac in plateam, magno cum fragore, dejecit. Hìc collum sine dubio, ac crura omnia, Pictor confregisset, nisi miraculo planè inaudito, per ipsam recens absolutam Immaculatæ effigiem, à fatalî lapsu fuisset liberatus. Enimverò, cùm ultrà non haberet, lignis omnibus decidentibus, cui inhærens sustentaretur, plenus fiduciâ, appictum muro Virginis vestimentum, ac si propriè tale esset, manu arripuit, tantoque illi tempore firmus adhæsit, ac in aere pendulus remansit, donec ab accurrente hominum multitudine, miraculum obstupescente, scalæ admoverentur, quîs illæsus descendere posset, quod & feliciter factum est. *Leo VVolff in Festiv. Con. 2. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

CIJgnVs non MaDefaCtVs. 236.

Quantumvis medijs, plumis candentibus, undis
Insideat Cygnus: plumula nulla madet.
Sic vicina licet maculæ, concepta MARIA,
Peccati in medijs Sicca remansit aquis.

Cùm transieris per Aquas, tecum ero, & Flumina non operient te. Isaiæ c. 43. v. 2.

§. 6. *Antiquitas.*

ArtIfICIosæ protogenIs pICtVræ 237.
Deest gratIa, non
MarIÆ.

SEptem propemodùm consumpsisse annos Protogenem, celeberrimum illum Artis pictoriæ Phœnicem, in depingendâ talî quadam Imagine, cujus raro, ac vix imitando artificio, immortale sibi nomen apud posteros compararet, antiqui memorant Scriptores

tores, præsertim Plinius *Lib. 35. c. 10.* Hæc porrò imago, cùm suam jamjam perfectionem, post summam tanti temporis diligentiam, obtinuisset, paulò post, ex Insulâ Rhodo, Romam translata, ibidem in Templo pacis, in loco præ reliquis conspicuo, collocari meruit. Cùm autem, die quâdam, Apelles Templum ingressus, eandem fuisset intuitus, in hæc verba prorupisse fertur: *O eximium Opus! ô rara res! Summus labor! artificium maximum!* ne autem laudatorem tantùm, sed & momum ageret, sequentia subjunxit: *Una Imagini huic deest gratia, sive vita, quam si habuisset, procul dubio immortalis fuisset.*

Longè aliter de MARIA, Imagine illâ elegantissimâ, quam tota Sacrosancta Trinitas, veluti perfectissimum Omnipotentiæ opus, maximo artificio, ab æterno elaboravit, discurrere possumus, pro quâ Spiritus Sanctus, majorî longè studio, fuit sollicitus, ita eam in primo illo Conceptionis instantî, à turpissimâ peccati originalis maculâ præservando, ut momum minimè admittat, dicentem, Sacratissimæ huic, ac vivæ Numinis Imagini gratiam aliquando defuisse, quam, non absque mysterio, Arch-Angelus, DEI nuntius, *gratiâ plenam* concelebrat, sine ullâ temporis præteriti, præsentis, aut futuri additione, ut nimirùm intelligeretur, nullum omninò tempus fuisse, imò nec momentum extitisse, quo MARIÆ gratiam defuisse, dici posset.

§. 7. *Anagramma.*

VoCata sIne oMnI Labe, aLta graDV! 238.

En minimè vocata es impura: alta gradu!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXV.

§. 1. *Scriptura.*

239. MarIa VIrgo, arCa pVra, non attreCtanDa.

2. Reg. c. 6. v. 6. *Extendit Oza manum ad Arcam DEI, & tenuit eam.*

CUm Arca DEI novo fuisset plaustro imposita, ac præcedente, Citharamque suam pulsante Davide, omnique Israël varijs instrumentis colludente, de domo Aminadab abduceretur, tristis in itinere casus accidit; vix enim incautus Oza manum paulisper ad Arcam DEI extenderat, tenens eam, cùm ecce! *Iratus est indignatione Dominus contra Ozam, & percussit eum super temeritate, qui*
v. 7. *mortuus est ibi juxta Arcam DEI.*

Quod hìc Ozæ, incauto Arcæ fœderis, plaustrique, quo vehebatur, attrectatori contigit, hoc idem timendum ijs, qui puriſſimam Numinis Genitricem, quam felicem DEI Arcam jam sæpiùs ostendimus, indignè tractare, & non tantùm pollutis affectuum, aut sordidis actionum pedibus, Currum hunc ascendere, verùm insuper temerarijs manibus, id est, opinione in maculam pertinaciter inclinante, improbè contrectare non erubescunt; Quemadmodùm enim Nestorius, hæreticæ pravitatis antesignanus, à DEO graviter est percussus, eò quod Marianam hanc Arcam Deiferam, sive Matrem DEI fuisse negârit, adeò, ut impia ejus lingua à vermibus fuerit consumpta: Quemadmodùm Constantinus Copronimus, Græcorum Imperator (referentibus Glicâ, & Cedreno) parem tulit vindictam, eò

quòd MARIAM marsupio, omnî auro, ac pecuniâ spoliato, ac vel ideò parùm æstimato, comparare sit ausus, ita ut pestilentî tumore correptus, diræ morti in prædam cesserit, ac cognitâ sui mali causâ, errorem revocârit; Quemadmodùm Cajanus Comicus, in MARIAM impius, ab eâ quidem in somnis admonitus, nec tamen resipiscens, alterâ die sine manibus, ac pedibus est inventus: sic iram quoque Domini pertimescant illi, qui MARIAM Virginem, Arcam puram, ausint attrectare. Sciant nimirùm, in criminalibus, nulli licitum, *accusare Imperatricem, vel Reginam gravîs cujusdam delicti, nisi probas habeat, luce meridianâ clariores.* Ex quo discant, nemini licitum, accusare MARIAM, dignissimam Cœli Reginam culpæ originalîs, cùm non tantùm ad hoc defendendum clara proba deficiat, verùm potiùs luce meridianâ clariores convenientiæ, ac probæ, pro imaculatâ inveniantur. Hinc timeant calumniatores; sicut enim, jam in hac vitâ, à summo Christi in terris Vicario, specialiter à Sixto IV. Excommunicatione, ipso facto incurrendâ, soliqúe Romanæ Sedi reservatâ, percutiebantur omnes ij, qui publicè auderent dicere, falsam esse opinionem, quòd fuerit MARIA sine labe concepta, Concilio quoque Tridentino, dictum fulmen in refractarios detonandum clarè confirmante: sic etiam in alterâ vitâ, graviter à Divinâ Nemesî percutientur; *Maledicti* nimirùm *erunt*, O MARIA! *qui contempserint Te, & condemnati erunt omnes, qui blasphemaverint Te. Ecce confundentur, & erubescent omnes, qui pugnant adversùm te, erunt quasi non sint, & peribunt viri, qui contradicunt Tibi, quæres eos, & non invenies viros rebelles tuos, erunt, quasi non sint, & veluti consumptio, homines bellantes adversùm Te.* Et meritò hæc similibus eveniunt; Currus enim humilitatis est MARIA; hinc tales superbos respuit: vehiculum est, quo ad Cœlos itur, hinc illos non assumit, qui mundi semitas MARIAM trivisse defendunt: Currus est igneus, hinc tepidos, atque in jugî immaculatæ suæ Conceptionis servitio torpentes refugit: Recto hic Currus tramite ad astra procedit; unde illo vehi non potest, qui cum impijs, impiè de MARIA sentientibus, *in circuitu ambulat.* Ascensus ad hunc Currum purpureus est, & roseo Agni immaculati Sanguine tinctus; hinc cavendum à sinistris de illâ cogitationibus, quæ ex prævisis effusi hujus Sacratissimi Sanguinis meritis, à communî labe est præservata. Illis tantummodò Marianum hunc Currum securè attingere, imò omninò insilire permissum, quorum pedibus, hoc est, in Immaculatam affectibus, Amor addidit alas, & promovendi Virginei cultûs, honorisque illibati stimulans desiderium calcar submINistravit. In corde enim devoti Mariophili, cum Davide Rege, ante Arcam, hilarî devotione procedentis,

Joann. Moscus Prat. Spirit. c. 4

Pſal. 11. v. 9.

L. 5. ff. de pœnis l. ult. cod. de probat. C. litteras de præsumpt.

In Extravag. *grave nimis* de Reliq. & vener. SS. Sess. 5. decret. de peccato orig.

Job, 13. v. 16.

Isaiæ. 41. v. 11. & 12.

Virginis hæc magnum gloria calcar habet.

Hinc, pro coronide, dicere omnibus, & singulis idipsum audeo, quod in Actibus Apostolorum Spiritus dixit Philippo: *Accede, & adjunge te ad currum istum!* id est, accedamus cum fiduciâ, ad Currum hunc Virgineum, immaculatum, minimè attrectandum, nosque ei jugiter adjungamus! accedamus per devotionem, adjungamus nos per imitationem: ut hoc Curru, & hac Arcâ deducente, ad felicem Cœlestîs Patriæ terminum pertingere valeamus.

Act. 8. v. 29.

§. 2. *Authoritas.*

S. DOMINICI opINIo, pro pVra, & ILLIbata. 240.

Sicut primus Adam fuit ex terrâ Virgine, & nunquam maledictâ formatus, ita decuit, in secundo Adam fieri, scilicèt Christo, cujus Terra, id est, Mater Virgo, nunquam fuit maledicta. Tract. de Corp. Christi, contra Albig.

§. 3.

§. 3. *Ratio.*

VIrgInIs ILLIbatæ perfeCtIor reDeMptIo.

241. PRæter Redemptionem liberativam, communiter modò Theologi ſtatuunt etiam præſervativam, quam Sacra Scriptura videtur indicare Pſal. 85. v. 13. *Eruiſti animam meam, ex inferno inferiori:* In quem locum S. Auguſtinus ſic commentatur: *Quemadmodùm, ſi Medicus videat tibi imminentem ægritudinem, fortè ex aliquo labore, & dicat tibi: parce tibi, ſic te tracta, requieſce, his cibis utere; nam ſi non feceris, ægrotabis: tu autem, ſi feceris, & ſanus fueris, rectè dices Medico: liberaſti me ab ægritudine, non in qua eram, ſed in qua futurus eram, &c.* Inter duas verò has redemptiones, præſervativam omninò perfectiorem eſſe, videtur poſſe ex eo manifeſtè oſtendi, quia illa magìs cedit in gloriam redimentis, majoremque virtutem requirit in præſervante. Quis enim non magìs celebret Belli-Ducem, qui hoſtes longâ Victoriarum ſerie ita peſſundat, ut ille tamen nullo ſanguinis pretio, aut cladis propriæ periculo triumphum mercari debeat, atque adeò cogatur materiam aliquam hoſtibus relinquere, propter quam adhuc exultent, ſe nempe ſuccubiſſe quidem, at non penitùs inultos? vel quis non præclariorem dicat Archiatrum, qui omnem ſanitatis, & morborum viciſſitudinem avertit? aut Navarchum, qui periculo etiam navigantes eximit? Atqui de ratione perfectiſſimi Artificis eſt, ut in ſubjecto perfectiſſimo Opus perfectiſſimum exerceat. Ergo, cùm Beata Virgo fuerit perfectiſſimum ſubjectum redemptionis, & Chriſtus perfectiſſimus Redemptor, juxta Apoſtolum, de quo etiam Pſalmiſta Pſ. 29. *Copioſa apud eum redemptio*, de ratione erat, ut reſpectu MARIÆ perfectiorem exerceret redemptionem, quæ nempe erat præſervativa.

§. 4. *Hiſtoria.*

B. Anna, ob partVM pVræ fILIæ, CoLenDa.

242. BEatam Annam totam gratioſam, imò ipſam *Gratiam* interpretandam eſſe, facilè ex eo conſtat, quòd dignam fuiſſe ſciamus, concipere, & parere Filiam, *gratiâ plenam.* Quisquis porrò à ſummo bonorum omnium largitore DEO, gratiam obtinere deſiderat, noverit, perutile ſibi fore, non Filiæ tantùm MARIÆ, ſed & Annæ Matris, per ſingularem erga eas devotionem, promereri patrocinium. Hoc cliens aliquis, Divæ Annæ longo jam tempore ſpecialiter addictus, ab ipsâ Beatiſſima Virgine fuit edoctus; dum enim in Oratione diutiùs ille aliquandò perſiſteret, apparentem ſibi habuit glorioſiſſimam Cœlorum Reginam, ſpecie, ac pulchritudine incomparabilem, mirâ luce circumfuſam. Quem autem in finem, adeſſe oranti MARIA voluit? cauſa certè alia non fuit, quàm, ut ad ulteriorem, imò in dies majorem cultum, erga Divam Annam, ſervulum animaret, modum inſuper edoceret, Eandem debitè colendi, ac ſummo cum fructu honorandi. Et quisnam ille modus à MARIA edoctus? audite. In memoriam ſcilicèt revocando partum puræ Filiæ, ac ſæpiùs hæc verba, Divæ Annæ acceptiſſima, devotè proferendo: *Benedicta ſit Sancta Anna, Mater MARIÆ, ex quâ immaculata proceſſit Caro MARIÆ.* Philippus Kiſelius, *in Appendic. 2. ad Alv. 7. Centur. 7. Decad. 9.* Quis non etiam noſtrûm tam ſuccinctæ aſſueſcat præcatiunculæ, quâ Beatam Annam, ob partum puræ Filiæ, colendo, & Filiam, & Matrem, imò, per eas, DEUM ipſum reddere ſibi propitium poterit.

***

§. 5. *Symbolum.*

243. SteLLa pIsCIs, In aqVIs MarInIs raDIans.

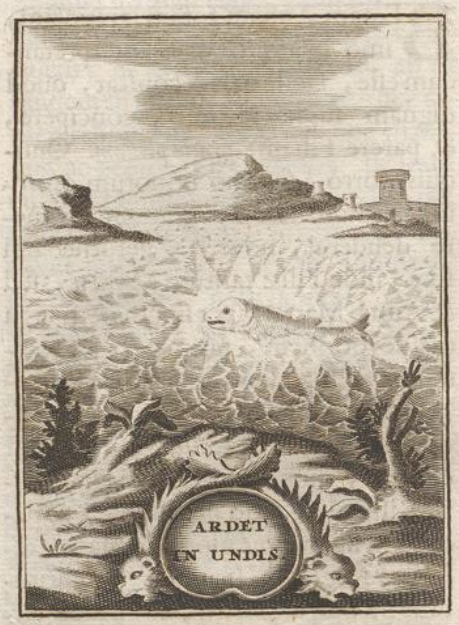

Stella datur *Piscis*, medias qai splendidus Undas
Pertransit: speciem Sideris ille refert.
Stella MARIA *Maris* medijs magis ardet in Undis
Criminis infausti, dum sine labe micat.

Luce splendidâ fulgebis. Tob. c. 13. v. 13.

§. 6. *Antiquitas.*

244. VIrgo, DenVDato Corpore, InDeCens.

TEmpus erat, quo Civitatis cujusdam Virgines, nescio, quo furore insano correptæ, mirùm in semetipsas desævire, ac violentas propriæ vitæ manus inferre, non dubitabant. Tandem, cùm de medijs, reliquas adhuc Virgines à tantâ crudelitate reprimendi, cogitabant omnes, sequens Gubernatori incidit salutare remedium: Sciebat ille, quantùm dictæ Virgines pudicitiæ suæ, ac honestatis semper fuissent studiosissimæ: proclamari ergo publicè faciebat, statutum esse, ut quæ se imposterùm occisura esset, mox corpore in publicam plateam delato, ac turpiter denudato, in commune plebis probrum suspendenda, ac omnium conspectui exponenda esset. At illæ summam hanc pudendæ nuditatis indecentiam magis, quàm ipsam mortẽ, perhorrescentes, mox à crudelî delirio cessârunt, tantumque furorem protinùs coercentes, acquieverunt, adeò quidem, ut à die illâ, quâ lex denudationis promulgata fuit, nulla deinceps violentas sibi manus inferre ausa fuerit. *Aulus Gellius lib. 15. noct. att.*

Quòd si corpus cujuscunque Virginis denudari, adeò inhonestum jam tùm censebatur, ab infidelibus etiam populis, ut ipsæ Virgines hanc statûs sui ignominiam, ipsâ etiam morte graviorem existimârint, quantò magis censeri debet, indecorum futurum fuisse, si Virginum Virgo, *Virgo fidelis*, quæ, ut talis, DEUM genitura erat, gratiæ veste, vel ad momentum, denudata, in suâ Conceptione, mundi immundi conspectum subire debuisset. Non sic spolianda candidissimis iñocentiæ vestimentis MARIA: sed præclarissimis potiùs Gratiæ ornamentis exornata, velut Reginam Angelorum, & DEI Matrem decebat, ingressa, dicenda est prout ipsa de se testari dignata est, dicens: *Induit me vestimentis salutis, & indumento justitiæ circumdedit me.* Isaiæ. c. 61. v. 10.

§. 7. *Anagramma.*

MVnDa, eLeCta VIrgo, sIne Labe 245

Munda, amata, electa Virgo, prima venis!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXVI.

§. I. *Scriptura.*

246. ARCæ DIVInæ, In DeIparâ, BeneDICta habItatIo.

2. Reg. c. 6. v. 11. *Habitavit Arca Domini in Domo Obededom Gethæi, tribus mensibus, & benedixit Dominus Obededom, & omnem Domum ejus.*

SUmmam Obededomi felicitatem, gaudijque Spiritualis abundantiam quis enarrabit? quando Sacra Domini Arca ad ipsius deducta diversorium, tribus ibidem Mensibus substitit, omnique Supernâ benedictione non ipsum tantùm Patremfamilias, sed universam quoque familiam ejus, ac facultates copiosissimè replevit. Hoc enim sacræ nobis insinuant Paginæ, ijs verbis: *Habitavit Arca Domini in domo Obededom Gethæi, tribus Mensibus, & benedixit Dominus Obededom, & omnem Domum ejus.* Nec tam insolita Viri benedictio adeò occulta remanere poterat, quin ad aures ipsius Davidis Regis perveniret; sic enim pergit Sacer historicus: *Nuntiatumq; est Regi David, quòd benedixit Dominus Obededom, & omnia ejus, propter Arcam DEI.*

Verùm quid hæc Obededomi felicitas, respectu summæ illius felicitatis, quæ MARIÆ obtigit? tunc nimirùm, quando incarnatum DEI Verbum, in electâ Virginalis ejusdem uteri Domo divertens, non tribus tantùm, sed novem omninò completis Mensibus ibidem habitavit: Ut enim Divus ait Ambrosius: *Arca intrinsecùs portabat Testamenti tabulas, MARIA autem ipsius Testamenti gestabat hæredem.* Sicut ergo Obededom (*Servus hominis* interpretatus) & omnia ejus, specialiter à Domino fuêre benedicta, ut gloriari illis omninò Zachæi verbis potuerit: *Hodie Salus domui huic facta est.* propter Arcam nimirùm Domini, in illâ per tantillum temporis collocatam: sic MARIA (humillima DEI-HominisAncilla) & omnia ejus, id est, ejus Nativitas, ejus Infantia, ejus reliqua in terris Conversatio, ejus in DEI Matrem electio, ejus Obitus, imò & ipsa jam ejus, in utero Matris Annæ Conceptio, specialissimè fuêre à Domino benedicta, adeoque omnis peccati tam originalis, quàm actualis, ac per consequens, omnis maledictionis penitùs exclusiva, unicè propter DEUM, à quo *Salus Domui huic facta*, quique *ventris sub Arcâ clausus*, in purissimo Virginis utero recondi voluit. Et nonnè ea ipsa Marianæ Domûs benedictio jugiter fuit nuntiata, per Cœlestem illum legatum, Gabrielem Arch-Angelum, quòd nimirùm benedixerit ei Dominus? ait enim: *Benedicta tu in mulieribus*, causam statim anteà clarè adjungens: *Dominus tecum.* Verè benedicta, imò ter benedicta Habitatio! Si enim pro tribus, queis Arca subsistebat, Mensibus, Domus Obededom simpliciter dicitur à Domino *benedicta*, facilè credendum, ob triplicatum trium Mensium numerum, quamdiù nimirùm æternum in Virgine Verbum habitavit, triplicî benedictione donatam fuisse MARIAM, ut hanc ipsam ob causam, non immeritò Salutatio illa Angelica, ter quâlibet die repetenda, sicque tribus distinctis vicibus, ad commemorationem Verbi, quod *caro factum est, & habitavit in nobis*, ipsa Arcæ hujus Divinæ, nempe Verbi, habitatio, *benedicta in mulieribus* sit deprædicanda. Hìc appositè commendandam puto singularem quorundam devotionem, ab Ecclesiâ minimè improbatam, singulos Hebdoma-

Luc. 19.

Serm. 80. in fine.

dæ

dæ dies ita dividendi, ut quælibet ſpecialem Patronum obtineat: ſic Dies Dominica communiter Sanctiſſimæ Trinitati dedicata: Dies Lunæ dulciſſimo Nomini JESU, & quæ à Marte denominatur, SS. Angelis recolendis deſtinatur. Sic etiam Mercurius devotioni Sacri Scapularis: Dies Jovis adorando Sanctiſſimo Altaris Sacramento: Dies Veneris recolendæ ſpecialiter Sacratiſſimæ Chriſti Paſſioni aſſignatur: Sabbatum denique Beatiſſimæ Virgini, debito hyperduliæ cultu, venerandæ, devotis per Eccleſias Litanijs, alijsque filialis erga Matrem reverentiæ ſignificationibus applicatur. Porrò quærere quis poſſet, cur locum hunc ultimum, nempe diem Sabbati MARIA obtineat, cujus tamen dignitas omnium Sanctorum, imò & Angelorum merita longè antecellit? Sed ſciendum: illum Sacræ Scripturæ locum hìc communiter obſervari, quo docemur, univerſi Creatorem, finito
Gen. 2. c. per ſex dies Creationis opere, Septimâ die requieviſſe, adeoque, cùm etiam in Virgine Beatiſſimâ, tanquam benedictâ habitatione, incarnatum DEI Verbum divertiſſe, ac requieviſſe ſciatur; hinc ſeptimam hanc diem, de quâ ait Sacer textus: *Requievit die ſeptimo.*
v. 3. Item: *Et benedixit diei ſeptimo, & ſanctificavit illum*, MARIÆ aſſignari. Addo ego, de Creatione, ad Redemptionis myſterium procedens, ideò 7.mam diem MARIÆ honori ſpecialiter convenire, quia primo loco pro Patriarchis, 2.do pro Prophetis, 3.tio pro Apoſtolis, 4.to pro Martyribus, 5.to pro Confeſſoribus, 6.to pro Virginibus, laborâſſe in opere redemptionis Dominus videtur, Septimo verò loco requieviſſe, quia opus non erat labore, in præſervativâ illâ, ac prorsùs ſpecialî puriſſimæ Virginis redemptione, in qua requieſcere & habitare DEUS ſtatuit, cui proinde haud ſecùs, ac Domui Obededom gtatiosè benedixit, adeò, ut ſine omnî labe, ipsâ etiam originalî maculâ, eam concipi voluerit. Huic Domui benedictæ & nos benedicamus, dicendo eam bene Conceptam, ut per Arcam Divinam inibi habitantem, nobis quoque obveniat benedictio.

§. 2. *Authoritas.*

S. ELIGIVS, DOCENS pVRAM 247. à Labe.

1. *Nequaquam immunda judicatur, quæ Sancto Spiritu obumbrante, totius munditiæ, & Sanctitatis Auctorem genuiſſe probatur.* Homil. 2. de Purif.
2. *Denique Dominus JESUS, plenus & perfectus DEUS, plenum & perfectum hominem de Matre ſine patre ſuſcipiens, plenitudinem, & perfectionem omnium gratiarum ei contulit.* Ibid. Tom. 2. Biblioth. PP.

§. 3. *Ratio.*

In DEI MINISTRO reqVISITA 248. CAPACITAS.

SAnctus Doctor 3. p. q. 27. a. 4. in corp. *Illos, quos DEUS ad aliquid eligit, ita præparat, & diſponit, ut ad id, ad quod eliguntur, inveniantur idonei: ſecundùm illud 2. Corinth. 3. Idoneos nos fecit miniſtros novi Teſtamenti. Beata autem Virgo electa Divinitùs, ut eſſet Mater DEI, & ideò non eſt dubitandum, quin DEUS, per ſuam gratiam, eam ad hoc idoneam reddiderit.* Ita in veterî Teſtamento, Moyſen, Eliam, Jeremiam, aliosque Prophetas, quos ad ſpecialia munera, & officia deputaverat, ſingularibus quoque beneficijs, & gratijs communiendo, idoneos reddidit: ſic quoque, in novo teſtamento, Joannem Baptiſtam, ut idoneus *Præcurſor Domini* evaderet, in utero materno Sanctificavit: Apoſtolos, ut utiles Divini Verbi præcones efficeret, Spiritûs Sancti plenitudine, aliisque gratijs ſupernaturalibus replevit, &c. Atqui eligi in Matrem DEI, infinitè propemodùm iſta omnia enarrata Officia, excellentiâ, & prærogativâ tranſcendit. Ergò Beata Virgo, ad hoc miniſterium electa, ut eſſet idonea Mater, debuit à DEO majoribus, ac perfectioribus donis, præ alijs omnibus,

bus honorari, ut indicat S. Doctor cit. q. a. 6. ad 1.mum quòd B. Virgo, quæ fuit à DEO electa in Matrem, ampliorem Sanctificationis gratiam obtinuit, quàm Joannes Baptista, & Jeremias, qui sunt electi, ut speciales præfiguratores Sanctificationis Christi. Atqui alius specialis honor ampliùs non datur, quàm esse Sanctificatum in ipso instantî Conceptionis. Ergo, ut Beata Virgo sit idonea Mater DEI, debuit, in instantî Conceptionis, à peccato originalî esse immunis.

§. 4. *Historia.*

249. ANIMæ IN PVRGATORIO, DEI GENITRICI Charæ.

JOannes Ximenius, devotus admodùm, ex Societate JEsu, Laicus, Anno Millesimo, Quingentesimo, Septuagesimo nono, pijssimè in Domino defunctus, cùm Deiparæ Virgini singulariter esset addictus, coram Sacris ejus Imaginibus, in calidas sese preces frequenter effundere consueverat, id exoraturus, ut rectissimam Salutis suæ viam, Virgine edocente, agnosceret. Audijt porrò, die quâdam, Matrem pijssimam, dicentem sibi: *Ximeni! perge, ut cœpisti, in viâ Sacræ Obedientiæ; hanc enim securissimam esse salutis semitam, ne dubites!* Id præterea specialiter annotandum, quòd, in ipso omnium Sanctorum Festo, ac Animarum in flammis purgantium pervigilio contigit: Orabat nimirùm, die illâ, Ximenius, solito ferventiùs, coram pulcherrimâ quâdam, atque ad omnem pietatem studiosè elaboratâ immaculatæ Conceptionis Imagine; cumque orationem diutiùs protraheret, timens identidem, non satis se, pro miseris illis Animabus, piaculares ignes sustinentibus, deprecari, sequentem ex Imagine vocem audire promeruit: *Ximeni! nunquam obliviscere Animarum harum.* Cui mox ille reposuit: *Quinimò, Virgo Speciosissima! offeram impositorum omnia mea, tam interna, quàm externa bona opera, pro illis,* quod per totum reliquæ suæ vitæ spatium, omnî diligentiâ adimplens, non modicas (ut piè credendum) Animas flammis exsolvit, & Cœli gaudijs transcripsit. Ex quo constat primò, quàm Animæ in purgatorio DEI Genitrici charæ: secundò, quàm grata Superis devota vivorum pro mortuis exoratio, 3.o quàm utilis Sacrarum Imaginum, ac singulariter Deiparæ sine labe Conceptæ, suâ in Imagine cultus, ac veneratio; cùm sibi exinde loquentem Cœli Reginam Ximenius promeruerit. *P. Anton. Balingh. Ex vitâ P. Alvarez. c. 45. & Hortulus Marian. art. 2. c. 2.*

§. 5. *Symbolum.*

250. LEO IRATVS, FRÆNVM DILACERANS.

Niteris incassùm, genèroso fræna Leoni
Injcere: haud patitur talia vincla Leo.
Niteris incassùm conceptæ fræna MARIÆ
Injcere infandi criminis: haud patitur.

Vincula tua disrumpam. Nahum, c. 1. v. 13.

§. 6. *Antiquitas.*

251. CONSTANTINOPOLI, NOVATIANI TEMPLI ab Igne DEFENSIO.

EXorto, Anno Millesimo, Quingentesimo, Septuagesimo quinto,

to, Die 17. Augusti, gravissimo incendio, quale Urbs Constantinopolitana nunquam hactenùs pertulerat, potissimam ejus partem adeò vorax flamma pervasit, ut maxima quæque horrea, & frumentorum receptacula, consequenter & ipsa splendida Ædificia, non pauca numero, conflagrârint. Ubi illud, præ reliquis, relatu dignum, quòd, cùm in illo incendio, quidam Novatianorum Episcopus, Paulus nomine, Chrysanti Successor, suam in periculo videret Ecclesiam, atque idcircò in Sanctius Sacrarium ingressus, ut hæc ab imminente igne defenderetur, DEUM supplex oraret, DEUS Optimus Maximus, exauditis, nescio, quâ ratione, precibus, Delubrum inviolatum servavit: Ignis namque per januas, & fenestras jam omnes involans, ei minimè nocuit, sed cùm circumcircà Ædificia simul plurima consumpsisset, Templum præterijt: cumque (quod maximum est) incendium, biduum totum, undique grassaretur, nè ullum quidem fumi vestigium in tignis, ac muris Ecclesiæ apparuit. Quo factum, ut Novatiani, ex eo tempore, quotannis 17. à Augusti Die, ob servatum tanto prodigio Templum, solennia Sacra celebrârint. *Nicephorus Callistus lib. 14. c. 41. Petrus Bungus de num. 17.*

Quòd si DEUS quandoque etiam per indignos, quales Novatiani hìc fuerant, solita exhibere prodigia voluit, adeò ut Templum etiam illorum à furore ignîs, omnia alia devastantis, imò etiam ab omnî fumi vestigio præservârit; An non credendum, in dignissimâ Divini Verbi Genitrice, simile multò magìs miraculum à Divinâ Potentiâ perpetratum? ut nimirùm solam illam, tanquam Sacratissimum veri DEI Templum, in universalî peccati originalîs incendio, non per biduum, sed per tot Sæcula continuato, & usque in finem mundi continuando, illæsam præterierit, ac nè vestigium quidem fumi, id est, nè minimum quidem instans originariæ labis illi adhærere voluerit? Quid ni, ob tantum MARIÆ purè Conceptæ beneficium, & nos Christiani Solennia Sacra quotannis celebremus?

§. 7. *Anagramma.*

AVe ArCa, à Labe Defensa, 252.
TV repLeta aMorIs Igne!

Ave Arca munda: tu impleta amoris igne!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

* * *

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXVII.

§. 1. *Scriptura.*

253. ÆDes DIVIna, à DEo
ConstrVCta.

2. Reg. c. 7. v. 16. *Fidelis erit Domus tua.*

QUod Nathan quondam Propheta, à Domino submissus, Davidi insinuavit, dicens: *Fidelis erit Domus tua*: hoc Cœlestis Pater, jam ab æterno, ad consubstantialem sibi Filium, humanam aliquando carnem assumpturum, dicere poterat: *Fidelis erit Domus tua.* Quis enim erroris me arguet, si dignissimam Divini Verbi Domum, MARIAM appellitem? cùm non mea hæc tantùm sed gravissimorum Patrum sit sententia, quos inter S. Bernardi-

Serm. 51. a. 3. c. 1. nardini Senensis hæc est propositio: *Virgo ex omnî parte labis expers, tanquam purissimum Templum, in DEI electa est domicilium.* Cui magnum confert suffragium Magnus Gregorius, *MARIA*, inquiens, *Domus aptè dicitur, quæ dum incomparabilibus est illustrata meritis, DEI unigenito, in quo recumberet, sacrum præparavit uterum.* Et quid aliud ipsa increata Veritas B. Margarethæ de Cortona revelavit? nisi: *Hanc Matrem, & Dominam, Ego summa, & æterna Sapientia creavi, ad habitandum in eâ.* Cui Cithara quoque Davidica perbenè consonat, per has voces: *Elegit eam Dominus in habitationem sibi.* Hæc Domus, MARIA, non tantùm ab ipso Cœlestî Patre firmissimè ædificata: *Ipse fundavit eam Altissimus*, à Filio Sapientissimè constructa: *Sapientia ædificavit sibi Domum*, à Spiritu Sancto firmissimis septem donorum suorum columnis suffulta: *Excidit columnas septem*, sed & specialissimè à totâ Sanctissimâ Trinitate sanctificata fuit: *Sanctificavit Tabernaculum suum Altissimus.* Quis ergo Domum hanc ruinæ aliquando dicat obnoxiam? aut ullius, vel momentaneæ etiam infidelitatis, seu sordis arguendam? Absit hoc de Virginalî hac Æde cogitare! *In malevolam enim animam*, ait Sapiens, *non introibit sapientia*, cùm tamen ipsa Divina Sapientia purissimam MARIÆ animam non tantùm in Domum sibi ædificaverit, sed & actu introierit, perque novem Menses eam inhabitaverit, quæ vel ideò non nisi Sancta esse, & immaculata omnî tempore potuit; Sancta: nam *Domum tuam decet Sanctitudo Domine.* Immaculata, juxta illud, *Ambulans in viâ immaculatâ, hic mihi ministrabat.* Hinc proscripta statim abinitio mansit ex hâc Domo Principis infernalis Superbia: *Non habitabit in medio Domus meæ, qui facit superbiam*, & adimpleta Numinis ipsius promissio: *Domum majestatis meæ glorificabo.* Quòd si David, cùm exstruere Domum Domini cogitaret, in hæc verba prorupit: *Domus, quam ædificare volo Domino, talis esse debet, ut in cunctis Regionibus nominetur! præparabo ergò ei necessaria*, hanc alibi causam adducens: *Neque enim homini præparatur habitatio, sed DEO.* Qualis, obsecro, præparatio adhibenda fuit exstructioni Domûs Marianæ, in corporale simul, ac Spirituale Verbi incarnati domicilium eligendæ? Vidistis forsitan aliquandò, cùm Regium quoddam ædificium è fundamentis esset exstruendum, primum fundamento lapidem magnâ Solennitate imponi. Nonnè primarius è Clericis ibi præsentibus diversas exhibuit Ceremonias? nonnè lapidi illi artificiosissimè elaborato, atque ab omnî nævo diligentissimè expolito, aurea quædam moneta fuit imposita, præter Regiam effigiem, Annum quoque, & diem cœpti operis continens? hæc & plura communiter fieri, dubium non est. Porrò, quis nescit, in felicissimâ Deiparæ Conceptione, ad summum mundi Ædificium, positum fuisse primum lapidem? quem ipsemet Spiritus Sanctus benedixit, propriumque Nomen impressit, juxta illud: *Sanctificavi domum hanc, quam ædificavi, ut ponerem nomen meum ibi, in sempiternum.* In hoc ergò lapide fortî, sine labe, sine vulnere, integrum thesaurum gratiarum inclusit: *Gloria & divitiæ, in Domo ejus.* Quòd si de illo Davidis ædificio Sacra narrat Historia: *Malleus, & Securis, & omne ferramentum non sunt audita, in domo Domini, cùm ædificaretur*, dico ego similiter, malleo peccati originalis, vel securî, aut alio ferramento peccati actualis, nunquam fuisse percussam, vel vulneratam purissimam MARIÆ Animam, de quâ Fulbertus Carnotensis ait: *Anima ipsius, & caro, quam elegit, & habitaculum sibi fecit Sapientia DEI Patris, ab omni malitiâ, & immunditiâ purissima fuerunt.* Et meritò quidem; si enim ab obsessâ quondam personâ, virtute supernaturalî, expulsus immundus spiritus, clamare tamen non cessavit: *Revertar in domum meam, unde exivi*, posset certè etiam MARIAM, in hodiernam adhuc diem, domum suam dicere, si aliquandò illi, vel per

In l. 1. Reg. c. 1.

Ex vitâ.

Psal. 131. v. 13.

Psal. 86. v. 5.

Prov. 9. v. 1.

Ibid.

Psal. 45. v. 5.

c. 1. v. 4.

Psal. 92. v. 5.

Psal. 100. v. 6.

v. 7.

Isaiæ. 60. v. 7.

1. Paral. c. 22. v. 5.

c. 29. v. 1.

3. Reg. 6. v. 3.

Psal. 111. v. 3.

3. Reg. 6. v. 7.

Serm. 1. in Nat.

Math. c. 12. v. 44.

momentum, in eâ habitare obtigisset, quo utique nihil absurdius, Deique Filio probrosius foret. Nos igitur puritatis Virgineæ Zelatores, Domûsque fidelissimæ, venerabundi spectatores, dicamus Domino illud Psalmistæ: *Domine dilexi decorem Domûs tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ.* Dicamus etiam, in Marianum confidentes auxilium: *Replebimur in bonis Domûs Tuæ.*

Psal. 25. v. 8.

Psal. 64. v. 45.

§. 2. *Authoritas.*

254. S. EphreM sIJrVs, pVrè ConCeptæ Defensor.

1. *Immaculata, intemerata, incorrupta, & prorsùs pudica, ab omnî sorde, & labe peccati alienissima Virgo DEI, ac Sponsa, Domina nostra.* Orat ad. B. Virg.
2. *Intemerata, prorsusq; pura Virgo Deipara, Regina omnium, spes desperantium, Domina mea gloriosissima, eadémque optima, sublimior Cælicolis, purior Solis radijs, & splendoribus, honoratior Cherubim, sanctior Seraphim.* Orat. de laud. S.mæ DEI Matris.

§. 3. *Ratio.*

255. ReX, aC RegIna VXor, In oMnIbVs prIVILegIIs DIgnItatIbVs, & prærogatIVIs, pares sVnt.

JUxta L. *Princeps* 30. ff. de legibus: *Princeps eadem privilegia Augustæ concedit, quæ ipse habet.* Ergo Dominus DEUS tribuit Beatissimæ Virgini privilegium immunitatis à peccato originalî. Conseq. prob. Si terrestres Principes, ac Reges, Sponsas, ac Reginas ijsdem privilegijs, ac dignitatibus condecorant, id multò magìs præsumendum est, de summo Cœlorum Principe, ac Rege: suam nempe Ipsum charissimam Matrem ijsdem, quæ ipsemet habet, privilegijs condecorâsse. Atqui Ipse privilegium immunitatis ab omnî prorsùs peccato, tam originalî, quàm actualî habuit. Ergo omnino credendum est, quòd hoc etiam privilegio condecoraverit suam Sanctissimam Matrem. Confirm. Sicut Princeps non tenetur ad vectigalia, ita neque Augusta. Ergo sicut Christus nullum solvit vectigal, pro proprio peccato originalî, ita nec ejus Augusta Mater solvit vectigal pro peccato originalî.

§. 4. *Historia.*

IoannIs ArragonIæ RegIs, In ConCeptIoneM, DeVotIo. 256.

JOannem Secundum, Aragoniæ Regem, non tam Sapientissimus, ac per omnia inculpabilis Regnandi modus, quàm singularis erga Superos, MARIAM præsertim, Augustissimam Cælitum Reginam, devotio celeberrimum reddidit; præterquàm enim, quòd omnia Virginis Festa, ab Ecclesiâ per Annum celebrari solita, insignî devotionis affectu peregerit, sicque Regis ad Exemplum, tota Aula ad frequentem Deiparæ cultum composita fuerit, inter omnia tamen Festa, nullum tantâ Celebritate à suis subditis peragi voluit, quàm Sacram immaculatæ Conceptionis memoriam: insuper (Clericalî potestate haud difficulter in id consentiente) pijssimum publicavit Decretum, ne quisquam, suo in Regno, sive privatim, sive publicè, dicere audeat, aut docere, MARIAM in originalî peccato conceptam fuisse. Memoranda profectò tanti Regis in illibatam DEI Parentem devotio! Hinc mirum videri non debet, si in ejus vitâ legatur, Joannem jamjam cum morte luctantem, atque ad Cœlestia Regna, terreno relicto, suspirantem, inter devotissimos Religionis, aliarumque Virtutum actus, inter ardentissimas, modò ad DEUM, modò ad purissimam ejus Genitricem, voces, inter tenerrimos Christi, è Cruce pendentis amplexus, animam felicissimè exhalâsse, atque ut dubitare nefas, ad Superos transmisisse. *Bzovius in Annalib. Anno 1479. Marianus Siculus, & alij.*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

257. à parVâ sCIntILLâ, non parVa DaMna.

Excitat haud modicam Scintilla vel unica flammam,
Non parva ex parvis surgere damna solent.
Si Scintilla foret Conceptæ in labe MARIÆ,
Perderet hæc totam Numinis una Domum.

A Scintillâ unâ, augetur ignis. Eccli. c. 11. v. 34.

§. 6. *Antiquitas.*

258. Cæsar AVgVstVs, eXConspeCtâ ALeXanDrI InsCrIptIone pLaCatVs, VrbI ALeXanDrInæ parCIt.

INter complura Cæsaris Augusti gesta, posterorum memoriâ digna, referunt Scriptores, ac inter illos specialiter Plutarchus, quòd cùm Urbem olim Alexandrinam, ex justâ vindictâ, diripi, ac tanquam legitimo Domino obstinatissimè rebellem penitùs vastari decrevisset, illud insuper Ducibus, & militibus mandatum dederit, ut nè infantibus quidem, in utero, parcerent, sed quæcunque obvia, omnî sepositò respectu, parî crudelitate trucidarent. Cupiebat Cæsar tam sanguinoso spectaculo ipsemet interesse; verùm Comediæ, non Tragediæ interfuit: Enimverò, cùm Civitati devastandæ, furijs plenus, appropinquâsset, observat fortè supra portas Urbis hæc paucula, Aureis litteris, inscripta verba: *Alexander me fecit.* Hiscé casu perlectis, ad unam Alexandri memoriam, totus animo mutatus, mox omnî cessante vindictâ, Urbi parcendum statuit, militemque in prædas, necesque paratum, ne jussa exequeretur, severé cohibuit.

Haud absimile factum in Virgine Beatissimâ, ejusdemque Conceptione, contigisse videtur; quis enim nescit, Divinam Justitiam, rebellante, per transgressionem mandati, Adamo, ad justam iracundiam commotam, omnes prævaricatoris posteros, ad eandem cum ipso originalem maculam condemnâsse? verùm, cùm ad MARIAM deveniisset, observassetque, eam non ab Alexandro quodam terrestrî, verùm ab altissimo Cœli Monarchâ, in Matrem ab æterno electam, & formatam, ut scriptum in portâ Conceptionis referret: *Ab æterno ordinata sum.* Mox omnî sepositâ irâ, huic soli parcendum statuens, sic vastatricem cohibuit labem, ut nullam ex Adamo maculam illa contraxerit.

§. 7. *Anagramma.*

259. REgIa ab ADæ Labe pVra! tV aMICta soLe.

Regia purè munda! tu anima amicta sole.
Versio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXVIII.

§. I. *Scriptura.*

260. DEI genItrIX VIrgo, ThronVs eXCeLsVs, pVrVs, IVgIter fIrMVs.

2. Reg. c. 7. v. 16. *Et Thronus tuus erit jugiter firmus.*

QUisnam alius DEI est Thronus, quàm innocentissimæ Virginis immaculatæ Anima? ut enim ait D. Petrus Damianus, *Ex MARIA, quæ est Thronus, laus Angelorum prorumpit, & hominum, quia dum hic restituitur, ille resarcitur.* Serm. de Nativit. B. V. Hinc Divus noster Damascenus MARIAM sic alloquitur: *Tu es solium illud Regium, cui astiterunt Angeli, Dominum, & effectorem in eo considentem videntes. Solium verè beatissimum, ac stabilissimum* (ut verba sonant Doctoris Seraphici) *excelsum in intellectu, elevatum in affectu, excelsum in gratiâ, elevatum in gloriâ, in solio mentis MARIÆ Dominus sedet, & domus corporis MARIÆ plena erat majestate ejus.* Orat. 2. de dormit. V. In specul. Hic ergo Thronus esse non poterat, nisi *jugiter firmus*, Sacrâ Scripturâ iteratis vicibus id promittente, tum per ea verba: *Firmabitur justitiâ Thronus ejus*: Prov. 26. v. 5. tum per illa: *DEUS in medio ejus, non commovebit*; Psal. 45. v. 6. vel per illa alia: *Firmissimum solium tuum in sempiternum*, 3. Reg. 8. v. 13. maximè verò juxta illud Regij Vatis effatum: *Thronus ejus, sicut dies Cœli.* Psal. 88. v. 30. Sed quænam hæc posterior, de diebus Cœli, obscura locutio? discrimen igitur inter dies attendamus. Quantumvis enim dies terræ à tenebris incipere perspicuum sit, usquedùm, post horas tandem aliquas, prævià Aurorâ, clarus diei splendor illucescat, juxta illud: *Factum est Vespere, & mane, Dies unus*; Gen. 1. v. 5. longè tamen aliter dies Cœli se habent, nescientes occasum, omnem etiam momentaneam noctis caliginem excludentes, firmiterque in primo suo splendore perseverantes. Sicut dies ergò Cœli, sic Virgo Beatissima, splendidissimus, ac excelsus ille Divinitatis Thronus, purus permansit, ac *jugiter firmus.* Verè, ut Jeremias ait: *Solium gloriæ altitudinis, à principio.* c. 17. De quo Solio Petrus Damianus supracitatus hæc habet: *Ipsa est Thronus ille mirabilis, de quo in Regum Historiâ legitur: Fecit Rex Salomon Thronum ex ebore grandem.* Et infrà: *Salomon noster non solùm sapiens, sed & Sapientia Patris, fecit Thronum, uterum scilicèt intemeratæ Virginis, in quo sedet illa Majestas, quæ nutu concutit Orbem.* Hinc concludit ille: *Felix certè Thronus: in quo sedet Dominator Dominus, in quo, & per quem non solùm omnes, sed omnia renovantur.* Thronus certè splendidissimus! de quo apud Psalmistam dicitur: *Thronus ejus, sicut Sol in conspectu meo, & sicut Luna perfecta in æternum.* Psal. 88. v. 38. Quod quàm bene illi conveniat, quæ est *pulchra ut Luna, electa ut Sol*, nemo non videt. Thronus certè purissimus! de quo ait Richardus à S. Laur. *In nullo alio invenit sibi Thronum mundum, quia de ipsâ solâ dici potest: Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.* L. 10. de Laud. Virg. Ut de hoc Throno Virgineo quilibet nostrûm illud ipsum, quod mulier quondam Thecuitis ad Davidem Regem, dicere possit? *In me, Domine mi Rex, sit iniquitas, & in domum Patris mei: Rex autem, & Thronus ejus sit innocens.* 2. Reg. 14. v. 9. Id est: In nobis miseris mortalibus iniquitatem originalem negare non possumus, utpote in totam quoque primi Patris nostri Adami domum, seu posteritatem miserè transfusam: *Rex autem, & Thronus ejus*, Christus videlicèt, & MARIA, manst semper, & manebit *innocens* in æter-

æternum. Et nonnè hìc adimpletum jugiter videtur illud, quod jam pridem Isaias prænuntiavit, dicens: *Præparabitur in misericordiâ Solium, Agno Dominatori terræ, & sedebit super illud, &c.* ubi specialiter attendendum, ad verba illa: *Præparabitur in misericordiâ.* O quàm malè ergo loquuntur, & pessimè interpretantur, qui hoc Solium, hunc Thronum, priusquàm Rex gloriæ eò conscenderet, ijs volunt sordibus à dæmone aliquandò conspurcatum, quibus nihil fœdius fingi potest, sordibus scilicèt peccati originalis, quasi Christus initurus terræ nostræ possessionem, injecto (ut jura ferunt) pede, *infixus sit in limo profundi*, & sederit in Solio, à sathanâ turpiter contaminato, quod nunquam per omnem potentiam ita expurgari potuisset, ut contractum aliquando fœtorem penitus relinqueret. Non ergo opinio adeò indigna, de excelso nostro, puro, firmissimoque DEI Throno habenda. Accedamus potiùs, cum fiduciâ, ad hunc Thronum DEI, in misericordiâ præparatum, tanquam, ut Paulus ait, *ad Thronum gratiæ ejus, ut misericordiam consequamur* (super maculas commissorum peccatorum) *& gratiam inveniamus in auxilio opportuno.*

c. 16. v. 5.

Psal. 68. v. 3.

Hæbr. 4 v. 16.

§. 2. *Authoritas.*

261. S. EPIPHANIVS, MAGNVS CONCEPTÆ DEFENSOR.

Virgo est Lilium immaculatum: sublimior Angelis facta est: superior ipsis Cherubin, & Seraphim, placens Christo Regi, à DEO in honore habita, tanquam ancilla digna, & mater Sancta, mater immaculata. Solo DEO excepto, cunctis Superior. Serm. de laud. Virg.

§. 2. *Authoritas.*

262. DEIPARÆ ILLIBATÆ CONCEPTIO, RELIQVAS CONCEPTIONES LONGÈ ANTECEDIT.

ILLibatæ Deiparæ Conceptio, ut in mente Divinâ decreta, longè antecedit omnia, quæcunque entia creata, consequenter etiam omne peccatum, juxta illud Proverb. c. 8. v. 24. *Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram.* Sed conceptio, quæ decreta erat ante peccatum, non potest esse nisi illibata, & immaculata. Ergo illibatæ Deiparæ Conceptio non fuit aliter decreta, in mente Divinâ, nisi ut illibata. Subsumo: Atqui quæ semel decreta est, ut illibata, & immaculata, implicat, ut decernatur deinde, ut per peccatum originale maculetur, vel inficiatur. Ergo Deiparæ conceptio, eò quòd antecesserit, in mente Divinâ, ipsum peccatum originale, atque adeò fuerit decreta, ut illibata, & immaculata, implicat ut deinde decreta fuerit, ut maculata & infecta peccato. Subs. prob. DEUS in suis decretis est absolutè immutabilis; aliàs enim dici posset mutabilis, quod manifestè repugnat S. Scripturæ, ipsique æternæ Veritati Malach. 3. de se dicenti: *Ego Dominus, & non mutor.* Et Jacob. 1. *Apud quem non est mutatio, nec vicissitudinis obumbratio.* Ergò implicat, si semel sit decreta illibata Conceptio, quod ex consequentî, per peccatum, aliter immutetur.

§. 4. *Historia.*

S. DAMASCENVS, AB ILLIBATÂ SANATVS.

263. DIvum nostrum Joannem Damascenum, cui Patria Damasceno nomen fecit, inter præcipuos Deiparæ, ejusdemque immaculatæ Conceptionis, cultores, ac defensores numerandum esse, nemo est, qui dubitet. Confirmant enim hocipsum ejusdem, pro innocente Deiparâ fortiter pugnantis, non præclara tantùm, sed & frequentia, suo loco recensita testimonia. Hic, cùm in Aulâ Ducis Saracenorum, volens, nolens, adhuc constitutus, primarijs ibidem Officijs honoratus degeret, ac Proceres inter, vix ulli secundus existeret, calamum jam tum ferventissimè strinxit in Leonem Isauricum, Constantinopolitanum Imperatorem, Sacrarum Imaginum hostem infensissimum, cujus imperio non Sacræ tantùm Imagines furi-

furiosè disjectæ, verùm etiam earum cultores, diro exilio, cædibusque mirum in modum divexati fuêre; quo tamen minimè absterrente, pulchrum omninò, ac condecens existimabat Joannes, pro Matris capite, manum suam objicere. Ex quo magnum adeò Imperatoris Iconomachi erga se odium Joannes concitavit, ut cùm ei, in Saracenorum ditione degenti, apertâ vi, nocere neutiquam posset, hanc fraudem impius Imperator excogitârit: Ad Saracenorum nimirùm Principem litteras dirigit, velut ab ipso Joanne exaratas, tamque acuratè per Notarios expressas, ac si ipsa Joannis scripta, sententiæ, ac verba haberentur, quibus ad invadendam Damascum, proditorio modo, Saracenus invitabatur. Miratur acceptis litteris Princeps, Joannemque accersens, ementitam ei Epistolam, indignabundus ob oculos ponit. Quid hìc Joannes? confitetur quidem, litterarum formas suis haud absimiles, quæ tamen in ipsis continerentur, prorsùs sibi ignota reponit: optimè quidem perspectum se habere, cujus insidijs hæc adversùm se agerentur, veruntamen desiderare se, ac humiliter petere breve quoddam temporis spatium, quo impij Leonis fraudem detegere posset. Sed nihil effecit oratio, imò dexteram hic illicò amputari jubet innocenti, ac amputatam publico in foro suspendi. Quantus hìc dolor, per diem integrum, Joannem affecerit, quis enarrabit? ad quem tamen leniendum, manum sibi à Tyranno restitui, multis precibus, per nuntios, impetrat: eâque acceptâ, domesticum mox Oratorium ingressus, prono corpore, ante Imaginem Deiparæ provolutus, excisamque manum pristinæ admovens commissuræ, altùm ingemiscit, ac quòd ad pugnandum pro ipsius, & Filij honore inermis jam esset, multis cum lachrymis conqueritur. Et ecce! pias inter querelas placidè indormiscens, pulcherrimam Deiparentis Imaginem ejus sese oculis objicientem conspicit, sibique dicentem: *Ecce sanata est manus tua! jam ergo, sine morâ, eam Scribæ velociter scribentis calamum effice.* Experrectus deinde, cùm excisam antehàc manum ex integro sanatam conspiceret, resque ad ipsum Principem paulo post delata, in dubium vocaretur, Joanne mox accersito, dexteràque inspectâ, mox rubens elucebat linea, verissimam ejusdem excisionem ad oculum commonstrans. Hìc Barbarus suum cognoscere errorem, precari veniam, pristinosque Joanni honores offerre, quos tamen ille humiliter recusans, petitâ, ac tandem ægrè obtentâ dimissione, Jerosolymam petijt, ac Monasticum S. nostri Benedicti institutum suscipiens, plurimis adhuc, & egregijs, in defensionem Deiparæ, ac specialiter illibatæ ejusdem Conceptionis, editis Scriptis, sanctissimè è vivis excessit. *Ita Joannes Patriarch. Jerosol. & Martyrol.*

§. 5. *Symbolum.*

DeIpara absqVe VMbrâ peCCatI. 264

Aspice stellatum nocturno tempore Cœlum!
Omnia clarescunt, Umbra vel ipsa fugit.
Nocturno pariter Conceptûs tempore Virgo
Clara manet: Sceleris non habet umbra locum.
Non sunt tenebræ, & non est umbra Mortis.
Job. c. 34. v. 22.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

265. ÆDIfICanDæ VrbI Leontopo-LItanæ, CaLCIs LoCò, FarIna ILLata.

STatuerat jamjam Alexander Magnus, Urbem ædificare Leontopolitanam, cùm constitutis jam omnibus, ad tantum opus necessarijs, illud unicum deesse observabatur, quod præ reliquis videri poterat necessarium; copia nimirùm calcis, ad fundamenta jacienda non suppetebat, sine quâ tantam extruere molem, Architecti desperabant. Unicus in tam arduo novæ Urbis ædificio, non desperabat Rex, jubens, ex Imperialî Aulâ suâ, selectissimam ac candidissimam afferri farinam, quæ proinde, Regis ad imperium, primò fundamentis injecta, calcis vicem adeò ad amissim supplevit, ut solidissima omnium permanerent fundamenta.

Quis hìc neget, MARIAM, DEI Genitricem glorioſissimam, Civitatem esse, & quidem Civitatem DEI? expresè id attestante Isaiâ, ac dicente: *Urbs fortitudinis nostræ Sion, Salvator ponetur in eâ, murus, & antemurale, &c.* Porrò in hoc differunt fundamenta hujus Civitatis Marianæ, à fundamentis reliquorum Sanctorum, quòd hæc, calce peccati originalîs, illa econtrà candidissimâ Divinæ gratiæ farinâ, fuerint elaborata. Quemadmodùm verò (ut ijdem referunt Historici) tunc augures pronunciârunt, tantam murorum farinæ impositorum firmitatem, felicissimum esse præsagium, Civitatem illam semper fæcundissimam, ac omnibus ad victum necessarijs fore abundantissimam, quod subsequens docuit experientia: eundem prorsùs in modum, cùm fundamentum hujus Civitatis Marianæ, fuerit farina candidissima, Divinæ gratiæ, ab omnî maculâ illam præservantis, præsagium certè fuit non obscurum, Beatissimam Virginem fore fæcundissimam, ut felicissimus postmodùm rei eventus docuit, adeò, ut conceperit, mundoque genuerit DEUM pariter, & hominem, sicque Cœlestem panem, quo omnes cibantur fideles, in lucem prodiderit.

§. 7. *Anagramma.*

IVre angVeM perDIs, ConCepta! 266.

Jure Anguem perdis, O nata Immaculata!
Versio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XXXIX.

§. 1. *Scriptura.*

267. DeCora nIMIs, aC prorsVs pVra.

2. Reg. c. 14. v. 25. *Sicut Absalom, vir non erat pulcher, in omnî Israël, & decorus nimis: à vestigio pedis, usque ad verticem, non erat in eo ulla macula.*

ELegantem Absalonis pulchritudinem, corporisque incomparabilem venustatem quis explicare sufficiat? Abundè idipsum Sacra nobis Scriptura insinuat, dicens: *Sicut Absalom, vir non erat pulcher, in omnî Israel, &c.* Quid ergò mirum, si hunc, licèt immeritum, ac rebellem Filium adeò dilexit David, ut præliatoribus suis expresè mandaverit: *Servate mihi puerum Absalom! custodite mihi puerum Absalom!* Porrò Mandato hoc Regio minimè observato, cùm miserè nihilominùs in prælio speciosus Juvenis occu- 2. Reg. c. 18. v. 5. & v. 13.

buisset, extremè desuper Rex Parens contristatus, incessanter clamabat:
v. 33. *Fili mi Absalom! Absalom fili mi! quis mihi tribuat, ut ego moriar pro te? Absalom fili mi! fili mi Absalom!*

Sicut MARIA (potiorî jure dixerim) creatura aliqua non erat pulchra in Cœlo, nec in terrâ; eminet enim illa hoc titulo, super omnes alias puras creaturas, quas inter nulla *tota pulchra* appellari potest. Pulchrum est Cælum, sed sæpe turbidum, & nubibus obductum: pulcher est Sol, pulchra Luna, pulchræ sunt Stellæ, habent tamen suas maculas, umbras, nævos, & frequenter patiuntur Eclypses: pulchra est Iris, sed in atrâ & aridâ nube: pulchra sunt Specula, sed levissimo halitu inficiuntur: pulchrum est Aurum, sed habet admixtas fœces, quæ igne debent excoqui: pulchrum est Lilium, sed radix sordida: pulchra est Rosa, sed non sine spinis: Superbit suâ pulchritudine Pavo: pulchri etiam celebrantur oculi Columbarum, quibus tamen sordidissimos natura dedit pedes: Formosissimam quandoque etiam videbimus faciem humanam, quæ tamen communiter, vel in labijs, vel in fronte, vel in oculis aliquem ostendit defectum: imò *in Angelis* DEUS
Job. c. 4. v. 18. *reperit pravitatem.* Sola ergo MARIA in pulchritudine omnes excellebat creaturas. Sicut nimirùm excellentes pictores antiqua plerumque observare solent exemplaria, ut ad eorum inspectionem, quæ pulchriora sunt, seligentes, pulcherrimam ipsi Imaginem efforment: ita DEUS Angelos, ac veteres Patriarchas, qui antiquitate temporis reliquos homines præcellunt, ab æterno contemplatus, pulchriora ex eis selegit, ut in Beatam Virginem omnia illa simul conferret, & pulcherrimam omnium Imaginem
Cant. 6. v. 3. Illam effingeret. Verè *decora nimis*, juxta illud: *Pulchra es amica mea, suavis, & decora. A vestigio* profectò *pedis, usque ad verticem, non erat in eâ ulla macula.* sic attestante Divino Sponso, in ijsdem
c. 4. v. 7. SS. Canticis: *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in Te.* Hinc optimè hoc prosequitur MARIÆ encomium doctissimus Idiota: *Tu etenim*, ait, *tota pulchra es, Virgo gloriosissima! non in parte, sed in toto, & macula peccati, sive mortalis, sive venialis non est in Te, nec unquam fuit, nec erit.* Verè *decora nimis*, quia dupliciter pulchra, juxta illud: *Ecce tu pulchra es amica mea! ecce tu pulchra es!* quod explicans Galatinus: *Duplicat*, ait, *sermonem: ut ostenderet, ipsam pulchram, id est, puram in Conceptione, & in vitâ futuram esse.* Si ergo Absalom, quamvis in proprium amantissimum Patrem rebellis, & vel ideò indignissimus filius, ob eximiam tamen, ut diximus, pulchritudinem, à Davide adeò fuit dilectus, ut absolutè ipsum servari ab interitu voluerit: *Servate mihi puerum Absolom! custodite mihi puerum Absalom!* quis dubitabit, MARIAM, nullo momento Cœlesti Patri rebellem, imò Filiam per omnia obsequentissimam, ab Ipso pariter summè fuisse dilectam? præsertim cùm hoc de seipso clarè testetur dicens: *Amator factus sum formæ illius.* Quis dubitabit, audijsse MARIAM quoque felix illud *Servate! Custodite!* ab originalis peccati interitu? *Servate mihi MARIAM! custodite mihi MARIAM!* Quod ut securiùs executioni mandaretur, Mortem utique DEUS ipse, quam pro aliorum, ob peccatum commissum, redemptione erat subiturus, pro MARIÆ, à peccato aliàs certocertiùs committendo, præservatione libentissimè obtulit, ut dicere quodammodò, Davidis instar, ab æterno videretur: Filia mea MARIA! MARIA Filia mea! & Filij mei futura Mater! quis mihi tribuat, ut ego pro præservatione tuâ moriar, meumque ex te assumendum Sanguinem fundam? MARIA Filia mea! Filia mea MARIA! Hanc ergo dilectissimam DEI Filiam, mille Absalonibus pulchriorem, quæ, ut ait Taulerus, *æternam Sapientiam suâ vulnerabat pulchritudine*, sæpiùs admiremur: Hanc casto amore, constantique devotione prosequamur, ut eâ mediante, audire & nos mereamur felix *Servate! custodi-*

De con. templ. Deip. c. 1.
Cant. 1. v. 14.
L. 1. c. 5.
Sap. 8. v. 2.
Serm. in Annunc.

ſtodite! à caſu periculoſiſſimo, æternæ damnationis.

§. 2. *Authoritas.*

268. S. EVCherIVs, sIne peCCato ConCeptaM, Conſtanter agnosCens.

Quis unquàm tantam gratiam habuit, quantam Virgo MARIA? &c. hæc ſola inter omnes mulieres benedicitur, quæ adhuc ſub antiquæ prævaricationis maledictione tenebantur, ex quo primæ mulieri à DEO dictum fuerat: multiplicabo ærumnas tuas, & in dolore paries filios. Hâc enim lege non tenetur Virgo MARIA, &c. Meritò igitur in mulieribus benedicitur, per quam mulieribus benedictio datur, & mundus à maledictionibus liberatur. Ad Evangel. Fer. 4. Hebd. 4.æ Advent.

§. 3. *Ratio.*

269. NVLLa prorsVs In VIrgIne ConVenIentIa, ConneXIo, aVt parItas, ChrIſtI IesV saLVatorIs, CVM beLIaL.

S. Doctor 3. p. q. 27. a. 4. in Corp. hæc habet: *Tum etiam, quia ſingularem affinitatem habuit ad Chriſtum, qui ab eâ carnem accepit: dicitur autem 2.ª ad Corinth. 6. Quæ conventio Chriſti ad Belial?* Ex quibus Angelici Doctoris verbis ſic licet ratiocinari: Si Beata Virgo habuiſſet peccatum originale, tunc illa, ut peccans in Adamo, verè, & propriè fuiſſet Fanum, & ſedes Belial: imò in ipſo inſtantî Conceptionis conveniſſet idem Belial in jure, ac titulo, ad poſſidendam Beatam Virginem, quatenùs nempe contraxerit peccatum originale, tribuens hoc jus, & titulum, & ſimul etiam conveniſſet Chriſtus, quia jam tunc illam elegerat in ſuam Matrem, ſpecialibus idcircò donis eam condecorando, & conſequenter ſingularem cum eâ contraxerat affinitatem. Ergò, cùm juxta Apoſtolum, nulla ſit convenientia Chriſti ad Belial, implicat, ut Beata Virgo, in primo inſtantî ſuæ Conceptionis, habuerit labem peccati originalîs.

§. 4. *Hiſtoria.*

Contra eaM præDICans, eXspIrat. 270.

PAulus quidam, quem Doctorem fuiſſe Cracovienſem, Authores exiſtimant, cùm Anno Milleſimo, Trecenteſimo, Quinquageſimo, non bono certè animo, ac Zelo prorsùs inutilî, Suggeſtum conſcendens, contra puriſſimam Deiparæ Virginis Conceptionem, multis argumentis, ut quidem ipſe putabat, efficacibus, pro concione è Cathedrâ detonâſſet, Numine diſplicentiam ſuam ſatis efficaciter manifeſtante, ac vindictam de injuſto Matris aggreſſore ſumente, dixit ſimul, ac vixit; cecidit enim ſub finem Concionis, ac protinus exſpiravit, non ſine ingenti, tum auditorum omnium, tum illorum præſertim, qui de eâ materiâ tunc temporis diſceptabant, horrore. Unde factum, quòd longo dein tempore nemo de hac materiâ Concionari, aut immaculatam Divinæ Genitricis Conceptionem in dubium vocare auſus fuerit, cunctis parem à DEO vindictam, ſi ſimiliter fecerint, haud vanè pertimeſcentibus. *Magiſter Henricus de Haſſiâ. Raynaud. tom. 7. pag. 139. & tom. 8. pag. 325. Spondanus ad dictum Annum, n. 24.*

§. 5. *Symbolum.*

271. DeIparæ ILLIbatæ orIgo, nIVe CanDIDIor.

Dum video, lapsis Nivibus, candentia rura,
Mox miranda venit candida origo Nivis.
Sed magè quod miror, Conceptæ candida origo
Virginis est (fateor candidè) mira magis.

Super Nivem dealbabor. Psal. 50. v. 9.

§. 6. *Antiquitas.*

272. ADonIDIs Chara effIgIes, In InCenDIo serVata.

ZEuxis, Pictor ille celeberrimus, cùm officinam suam, innumeris, ijsque pretiosissimis, propriâ manu laboriosissimè depictis tabulis instructam, exorto incendio, jamjam conflagrantem conspiceret, sollicitè fertur exclamâsse: *Servate mihi Adonidem! Adonidem servate!* utpote imaginem mihi ex omnibus charissimam, quam ut perfectè absolverem, tantum pretiosi temporis, omnemque meam artem studiosissimè impendi.

Quòd si humana Divinis conferre liceat, non inutile indè documentum, de supremo omnium artifice, DEO, erui potest: Videns nimirùm ille totum Mundum *in maligno* positum, sive (ut exponit Doctor Angelicus) *In malo igne*, exorto nimirùm in Paradiso omnemque hominem communî illo originalîs peccati incendio depascente, clamare & ipse sollicitus videbatur: *Servate* mihi, non Adonidem, cæcum illum carnalîs amoris Cupidinem, sed *Matrem pulchræ dilectionis*, charissimum meum, ac pretiosissimum opus, *Negotium sæculorum*, in quo ab æterno quasi laboravi, ipsâmet testante: *Ab æterno ordinata sum.* Prov. 8. v. 23. Servate mihi *primogenitam ante omnem creaturam*, Eccli. 1. quæ ut Seraphicus Bonaventura ait, Tract. de Beatâ Virg. Serm. 1. *Luce Angelicâ prior, dignitate major, sanitate purior:* Servate mihi *Opus perfectissimum, quod solus artifex supergreditur*, teste Damasceno, Serm. 1. in Nativ. Sic nimirùm MARIAM à communî illo prævaricationis incendio eximendam, sic servandam, ab æterno DEUS pronunciavit, ac si diceret: Servate, Servate! quòd si aqua non sufficiat, ad abigendam à MARIA, futurâ meâ Matre, communem hanc flammam, Sanguinem meum dabo, prævisamque passionem meam lubens applicabo: hæc deleat æstum, qui adurere posset pulcherrimam inter mulieres, tam Sanctam, tam puram Animam, &c. Adducta de Zeuxide Antiquitas refertur ex compluribus alijs, à Plutarcho *in Apophteg.*

§. 7. *Anagramma.*

273. DeIpara sIne Labe, aMata, pIa, IVngIs terrenIs CœLestIa.

Amata, pia, munda, Coelum terrae jungis!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XL.

§. I. *Scriptura.*

274. Mater DEI, & IESVS erVntné peCCatores ?

3. Reg. c. 1. v. 22. *Erimus ego, & filius meus Salomon, peccatores.*

DAvide jamjam ſeneſcente, & ideò Regni faſces, unà cum Sceptro, in Salomonem, dilectum ſuum filium devolvere cogitante, Adonias Regnandi cupiditate illectus elevabatur, dicens: *Ego* v. 5. *regnabo.* moxque comparatâ ingentî curruum, equitumque multitudine, vendicare ſibi Regnum moliebatur. Quod præſumptuoſum Adoniæ attentatum ægerrimè ferens Bethſabea, Salomonis Mater, mox ad Regem Davidem detulit, graviterque conqueſta, hunc in modum peroravit: v. 17, & 18. *Domine mi! tu juraſti per Dominum DEUM tuum ancillæ tuæ: Salomon filius tuus regnabit poſt me, & ipſe ſedebit in ſolio meo: & ecce! nunc Adonias regnat.* Paucisque v. 22. interjectis, ſubjunxit? *Eritque, cùm dormierit Dominus meus Rex, erimus ego, & filius meus Salomon, peccatores*, id eſt, ut in hebræâ verſione legitur: *Homines dicent, Salomonem Regno indignum eſſe, propter Matris peccatum.* Hâc ergo benignè auditâ, commotus Rex, talibus eam verbis conſolabatur: v. 30. *Vivit Dominus, qnia ſicut juravi tibi, per Dominum DEUM Iſrael, dicens: Salomon, filius tuus regnabit poſt me, &c. ſic faciam hodie.*

Jam de Bethſabeâ Salomonis Matre, ad Matrem Verbi Divini, MARIAM convertamur. Conſtituto namque à Cœleſtî Patre, dilectiſſimo ſuo, ac coæterno Filio in Regem, Pſal. 2. v. 6. juxta illud Pſalmiſtæ: *Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo, &c. Dominus dixit* v. 7. *ad me: Filius meus es tu, &c.* ſpineâ quondam coronâ à ſubditis coronandum, Crucisque Solio, ſub Titulo: J. N. R. J. imponendum, nefarius tenebrarum Princeps elevabatur, dicens: *Ego regnabo.* Nec mirum; hic enim mos eſt ſuperbientis Luciferi, jam pridem dicentis: *In Cœlum conſcendam, ſuper aſtra DEI exaltabo ſolium meum, ſimilis ero Altiſſimo.* Et ſanè jam plurimam in partes ſuas pertraxerat hominum multitudinem, per originale peccatum, deteſtandum ſibi homagium impiè præſtantem. Verùm, quid ad hæc dulciſſima Divini Salomonis futura Mater MARIA? graviſſimè certè ſuper tot millium hominum defectum contriſtata, ac pro viribus proteſtata, Quid? inquiebat: *Erimus* ergo *ego, & Filius meus* JESUS *peccatores?* Regnabit ergo ſuper nos, vel ad momentum, ille, qui jam pridem Cœlo detruſus, promeritas ſuperbiæ pœnas, infernalibus in flammis, retulit? abſit tam vilis, tam iniqua ſubjectio! *Juravit* enim *Dominus, & non pœnitebit eum*, quia Filius meus JESUS regnabit in Cruce, perque ipſam Crucis prævisam voluntariam paſſionem, me quoque Matrem ſuam à tam indignâ ſubjectione præſervabit. Impeccabilis ergo, (ut Cœleſtis Salomon, æternus Pater decernit) Filius Chriſtus: impeccabilis & mater MARIA: Filius unionis hypoſtaticæ potentiâ, Mater vi, & potentiâ voluntatis Divinæ, gratiarúmque affluentiâ, prævenientium ſcilicet, atque cooperantium; ut benè ſe invicem Sacris in Canticis Filius, & Mater de æqualî pulchritudine collaudent, dicentes: *Ecce tu pulcher es,* c. 1. v. 14, & 15. *dilecte mi! Ecce tu pulchra es amica mea & macula non eſt in Te.* Quam utriuſ-

Iſai. c. 14. v. 13.

que eximiam pulchritudinem, & parem à peccato exemptionem ipsamet Beatissima Virgo clarè insinuasse videtur, ijs ad dilectam suam Birgittam verbis: *Veritas est, quòd Ego concepta fui sine peccato originali, & non in peccato; quia sicut Ego, & Filius meus nunquam peccavimus, ita nullum conjugium fuit, quod honestius esset, quàm illud, de quo ego processi.* Humilis igitur concedenda est Deipara, nullo modo autem peccatrix, imò ideò non peccatrix, quia humilis; cùm enim modestiæ, & latendi causâ, se aliquoties *Ancillam* dixisset, cur nunquam se dixit peccatricem, si fuit? nam si esset, non utique celaret; cùm id maximè ad humilitatem, suique contemptum pertineret. ideò ergò non dixisse credenda est, quia non fuit. Affirmandum potiùs de illâ, quòd sicutì ex domo Saræ ejecta est ancilla Agar, cum filio suo, ita à MARIA peccatum originale, cum filio suo, qui est fomes, perpetuò sit Divinitùs excluſum. Affirmandum potiùs, quòd sicut in S. Scripturâ, certantibus, coram Salomone Rege, duabus mulieribus, de filio in somnis oppresso, & adhuc superstite, mortalium Sapientissimus illi negavit, quæ cum dimidio contentam se fore spopondit, ita negandam esse MARIAM diabolo, hanc ipsam ob causam, quod dimidio, imò unicâ particulâ se contentum spondeat, primo nimirùm ejus Conceptionis instantî, sicque MARIAM totam, (haud secùs ac Filium ejus JESUM) sine omnî peccato, DEO attribuendam.

L. 6. Revel. c. 49.

Gen. c. 21. v. 10.

3. Reg. c. 3.

§. 2. *Authoritas.*

275. EVtIJChIanI, De ILLIbatâ Matre sententIa.

Sancta, Venerandaque, & omnibus laudibus celebranda DEI parens, quæ sola casta, & pura est, sola Sancta animâ, & corpore, sola habet fiduciam ad eum, qui est natus exipsâ. De Pœnit. Sancti Theophili.

§. 3. *Ratio.*

SanCtæ proLI DebetVr æqVa- 276.
LIs Mater.

JUxta S. Augustinum Serm. 43. de Nativ. MARIA fuit *omnî Sanctitate in utero Matris repleta, ut nimirùm de mundissimâ Matre mundissimus nasceretur Filius.* In quo textu, mens Sancti Patris esse videtur, quòd Mater in Sanctitate sit æqualis, suo modo, Filio: Sed si Beata Virgo contraxisset aliquandò peccatum originale, non amplius dici posset mundissima, nec æqualis mundissimo Filio suo: Ergo, ex mente S. Augustini, B. Virgo, nullo unquam tempore, potuit contrahere peccatum originale. Min. Prob. Quæ semel maculata, ac defædata est gravî aliquâ maculâ, nequit ampliùs esse mundissima, vel æqualis mundissimo Filio: Sed peccatum originale est magna aliqua macula, graviter inficiens, ae defædans animam: Ergo, si Beata Virgo contraxisset peccatum originale, nec esset mundissima, nec æqualis Filio. Confirmatur. Juxta S. Paulum, ramus Sanctus supponit radicem Sanctam; ait enim: *Si radix Sancta, & rami.* Rom. c. 11. v. 16. Sed ramus radicis Virginalis, nempe Christus, est omninò ramus Sanctus. Ergo MARIA erit radix Sancta. Atqui Sanctitas excludit omne peccatum. Ergo ut MARIA sit radix Sancta, & æqualis ramo, id est, Filio, debuit excludere omne peccatum, atque adeò etiam peccatum originale.

§. 4. *Historia.*

DeIpara eLeCta, haVD 277.
reLInqVenDa.

COmmoratus aliquo tempore in Aulâ Regis Hungariæ Juvenis quidam, Regio Sanguine inclytus (quem Caroli Galliæ Regis fratrem complures opinantur) cùm MARIAM ex intimis præcordijs adamaret, ejusdemque Officium, omnî die, magno devotionis sensu persolveret, gravî tandé

in-

infirmitate corripiebatur, quo in periculo, filialî fiduciâ, ad MARIAM confugiens, votum emisit perpetuæ castitatis, si eâ interveniente sanitatem esset recepturus. Hoc edito promisso, sanitas pro voto restituitur. Verùm, defuncto paullò post sine hæredibus Rege, cùm Clericatum interim ille cum gaudio suscepisset, urgentissimè sollicitabatur, eum deserere, atque ad tantæ conservationem Familiæ, Regnique gubernationem, felicî connubio, pulcherrimam sibi sponsam matrimonio conjungere. Jámque res eò devenit, ut prævalentibus tot suorum precibus annuens, in auspicatas tandem Nuptias consensum præbuerit. Enimverò in ipsâ solennis Copulationis die, cùm illustrissima complurium Principum, ac Procerum multitudo, atque ipsa principaliter ornatissima Sponsa, unitim consisterent, Actum solennem precibus DEO commendaturus Sponsus, Sacellum accedit domesticum, atque, inter alias preces, Nonam ex consueto Officio persolvit: jamque ad verba illa: *Pulchra es, & decora*, pervenerat; cùm ecce! spectabilem illi se exhibet Virgo Beatissima, duobus Angelis ex utrâque parte stipata, quæ sic eum alloquitur: Si ergo *pulchra* sum, & *decora*, cur me derelinquis, Sponsamque aliam ducere intendis? non ergo ego sum pulchrior, & formosior illâ? ubi pulchiorem unquam vidisti? His verbis, haud aliter, ac Saulus quondam, perculsus, atque ad terram prostratus, Dulcissima Domina! inquiebat: scio equidem, quòd claritas tua omnem excedat mundi pulchritudinem, utpote quæ super omnes Angelorum choros exaltata, & super omnes Cælos es elevata: quid ergo ut faciam jubes? Respondet MARIA: si sponsam mihi terrenam non præposueris: si eam, cui adhærere statuisti, meàpropter deserueris, ac me, semel per votum electam, haud dereliqueris, sponsam quoque me habebis in Cœlis: si denique Festum purissimæ meæ Conceptionis quotannis octavâ Decembris Festivè celebraveris, ac celebrandum in Regno denunciaveris, unà mecum, in Regno Filij, coronam accipies. Dixit, & evanuit. Hìc ille sponsam terrenam, quantumvìs summè contristatam, quantocyùs deserens, extrà patriam, ad Eremitorium primùm, dein ad Abbatiam quandam profectus, Religiosum Ordinem est amplexus, tanto virtutum profectu, ut paullò post, intercedente haud dubiè purissimâ DEI Genitrice, Aglarienſis in Friuliâ Episcopus, ac Patriarcha fuerit constitutus: in quem consecratus, dictum Festum quotannis, die assignato, solenniſſimè cum Octavâ celebrans, etiam ab alijs celebrari pro viribus curavit, largissimum utique præmium, & coronam in Cœlis immarcescibilem, pro tanto in MARIÆ Conceptionem affectu, etiamnùm percipiens. *Ex Petro Antonio Spinello, S. Anselmo, & Joanne Carthagenâ, tom. 3. §. 93.*

§. 5. *Symbolum.*

DeIpara, sIne spInIs orIgInaLIs 278.
MaCVLæ.

Castanea, extèrno quas monstrat cortice Spinas,
Non habet interiùs, Spina ibi nulla manet.
Sic, quamvis primi Spinosâ è stirpe parentis,
Peccati Spinæ nescia Virgo fuit.

Omnis gloria ejus Filiæ Regis ab intùs. Psal. 44. v. 14.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

279. PherenICa, ob FILII generosItateM, LegI non sVbDIta.

PUlcherrimâ Helenâ, Jovis (ut aiunt) Filiâ, Castoris atque Pollucis sorore, jamjam raptâ à Paride, tam præstantî specie in ardentissimos erga eam amores illecto, refert Ælianus *Lib. 10. c. 1.* universalem contra Mulieres Legem emanâsse, ut nulli earum imposterùm liceret, ludis publicis, specialiter ijs, quos Olympicos vocabant, interesse, quæ Lex, per totam Græciam, mulieribus sanctè observanda proponebatur. Erat autem Pherenicæ, Matronæ cuidam, tam formâ, quàm Sanguinis nobilitate conspicuæ filius, non generositate tantùm, sed & singularî Olympicorum exercitiorum peritiâ insignis, fortis artubus, in cursu velox, in congressibus præ reliquis animosus. Cùm igitur Pherenica, Mater ejus, ob allegatam communem Legem, in mulieres latam, sæpiùs à dictis spectaculis repelleretur, tanta ob Filium argumenta, causasque coram Magistratu Atheniensî adduxit, ut singularibus Filij meritis in medium productis, à Lege communî absoluta, ac privilegiata, Ludis tam Olympicis, quàm alijs, ut antehàc, pro libitu, interesse sit permissa.

Raptâ jamjam à diabolo, infernalî Paride, pulcherrimâ Helenâ, primâ nimirùm, ac originalî primi hominis innocentiâ, quantocyùs in Legem transijt, omnibus omninò hominibus, ex Adamo descensuris, eandem culpam tanquam propriam imputandam, nullique imposterùm licere, in hunc mundum ingredi, nisi talî infectum labe, quæ omnem ad Cœlos aditum occludit. Hæc Lex non per unam tantùm Græciam, aliamvè Provinciam, sed per universum Orbem indispensabiliter hodiedùm est observanda. Sed ecce! oppositit se Cœlestis Pherenica, MARIA, Unigeniti DEI Filij electa in terris Mater. Hæc tanta, ob filium ex se nasciturum, passurumque, argumenta, ac causas coram Sacratissimo Divinæ Triados Magistratu adduxit, ut perpensis tanti Filij infinitis meritis, tam digna ejus Mater à Lege illâ communi gratiosissimè fuerit absoluta, ac ne in Conceptione communem labem contraheret, singulariter privilegiata.

§. 7. *Anagramma.*

280. EVa seCVnDa, MIrè IntaCta.

Gaude Eva, spinâ malorum mirè intacta!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLI.

§. 1. *Scriptura.*

281. A Matre REgIs, CVr aVertenDa faCIes?

3. Reg. c. 2. v. 20. *Pete Mater mea! neque enim fas est, ut avertam faciem tuam.*

INtrogressâ aliquando ad Regem Salomonem Bethsabeâ, Matre ejus (ut refert S. Scriptura) surrexit quantocyùs Rex, in occursum ejus, taliterque eam est allocutus: *Pete Mater mea! neque enim fas est, ut aver-*

avertam faciem tuam, &c. En! quanto in honore Mortalium ille sapientissimus Matrem habuerit? ut surgere in occursum ejus, coronatus licèt Rex, minimè dubitârit, indignum omninò existimans, eam extra Thronum collocari, Filio solo Regale solium occupante: summum prætereà nefas crediderit, ejus avertere faciem, à quâ, post DEUM, vitam acceperat. Observabat nimirùm Salomon ipsissimam filialis reverentiæ regulam, à Tobiâ seniore, filio quondam suo tam sollicitè inculcatam: *Honorem habebis Matri tuæ, omnibus diebus vitæ ejus.* Tob. 4. v. 3.

Quâ ergo ratione credendum, illum, de quo Sacræ testantur paginæ: *Ecce! plus quàm Salomon hic*, unigenitum æterni Patris Filium, nunquam avertisse faciem suam ab eâ, cujus Filius nasci decreverat in terris? à quâ tamen avertere faciem omnino debuisset, si vel unico momento, labem aliquam in Sanctissimâ ejus animâ observâsset. Dicendum ergo potiùs, ac firmiter credendum, surrexisse quantocyùs Cœlestem hunc Regem, in occursum MARIÆ, jamjam in gratioso Divæ Annæ utero concipiendæ, primoque confestim momento, ab omnî eam maculâ, cæteroquin necessariò incurrendâ, specialissimè protexisse. Sic enim decebat dignitatem DEI, qui futurus ejus erat Filius: sic etiam decebat dignitatem talis Matris, à quâ filialem avertere faciem, quis fas esse dixerit? Nec silentio hìc prætereunda mira illa Evangelistæ narratio: Cùm enim pientissimo quondam Salvatori nostro à quibusdam dictum fuisset, Matrem ejus, & fratres foris expectare: *Ecce Mater tua, & fratres tui foris stant, quærentes te,* nil aliud reposuisse Christum, Matthæus commemorat, quàm quòd interrogârit: *Quæ est Mater mea, & qui sunt Fratres mei?* Quibus attentiùs consideratis, non immeritò turbari quis posset, primóque intuitu facilè sibi persuasum habere, Salvatorem nostrum hìc minùs sese attentum circà Matrem, aliàs dilectissimam gessisse, ejusdemque curam, hoc in casu, perexiguam demonstrâsse. Verùm enimverò longè aliter visum fuit Chrysostomo, hisce in rem nostram aureis vocibus differenti: *Quæ est Mater mea, & fratres mei? Non quòd Matrem contemneret*, ait, *absit! sed ut maximè utilitati consuleret, neque occasionem daret, ut quispiam de seipso abjectum conjecturetur; nam si aliorum curam habebat, & dignâ se opinione illos imbuere moliebatur, longè magis id in Matre curâsset; cùm enim consentaneum sit, MARIAM utpote Matrem priores sibi partes vindicasse, &c.* En! quomodo contendat Chrysostomus, ostendere, MARIAM nullatenus à Filiò repulsam fuisse; cùm tale, ad id confirmandum, depromat argumentum: Christus Dominus aliorum curam habuit: Ergò longè meliùs hoc circa Matrem præstitit; cùm consentaneum omninò fuerit, MARIAM utpote Matrem priores sibi partes vendicâsse. Ut proinde ex aureâ hac tanti Doctoris conclusione, simile ad rem nostram subsumere argumentum non dubitem: DEI Filius primos parentes in gratiâ, justitiâ, & sanctitate produxit: ergo potiorî jure hoc circa Matrem suam curavit, cùm consentaneum itidem fuerit, ut non negaret Matri, quòd alijs concesserat, & ex adducto paullò antè Salomonis Regis exemplo, jam tum fas visum non fuerit, ut à Matre Regis facies aliquando averteretur. Ad hanc ergo non æterni tantùm Regis, sed & nostrûm similiter omnium Matrem benignissimam, MARIAM, facies modò nostras convertamus: hanc *Matrem pulchræ dilectionis* ex toto cordis affectu diligamus: ab hac Matre gratiæ, augmentum gratiæ impetrare, ab hac Misericordiæ Matre consequi misericordiam studeamus! nec enim illa fas esse existimat, maternam avertere faciem, ab omnibus ad se devotè recurrentibus. Tom. 3. hom. 20 in Jo. Luc. 15. v. 31. Math. 12. v. 47. v. 48.

§. 2. *Authoritas.*

282. EVthIJMII De ConCeptIone opInIo.

MARIA est altior, & superior quâvis re creatâ, tam quæ sub aspectum cadit, quàm quæ non cadit, quæ est pura, impolluta, intacta, Patris, qui nec videri, nec comprehendi potest, ab omnî reprehensione aliena, & pulcherrima Sponsa. Orat. in adorationem vener. Zonæ Deip. c. 8.

§. 3. *Ratio.*

283. ReDeMptIo, pLVs VaLet CreatIone.

REdemptio generis humani majoris est excellentiæ, quàm ejus creatio; cùm in illâ, non autem in hac, Verbum Divinum caro factum fuerit, & pura creatura in Matrem DEI electa, & prælecta, supra omnes homines, & Choros Angelorum exaltata fuerit. Sed si Beata Virgo, ut omnes reliqui homines, contraxisset peccatum originale, ipsa Creatio excederet in perfectione Redemptionem. Ergo Beata Virgo non contraxit peccatum Originale. Min. Prob. Natura primorum nostrorum parentum fuit creata, nullis antecedentibus meritis, sine peccato, in gratiâ: Ut ergo huic excellentiæ Redemptio coæquetur, vel ut eam superet, salvari aliter non potest, nisi per hoc, quòd etiam aliqua creatura fuerit redempta, redemptione præservativâ, ex meritis Christi, sine peccato, in gratiâ, nullis præcedentibus proprijs meritis. Sed si Beata Virgo contraxisset peccatum originale, nulla ampliùs creatura assignari posset, quæ similî modo esset redempta. Ergo &c.

§. 4. *Historia.*

284. QVæqVe, ob honoreM Con. CeptIonIs, oranDa.

LAudanda summoperè, ac valde celebranda est, Concionatoris illius, in Civitate Aquilanâ, habita quondam ad populum exhortatio, id studiosè persuadentis, ut in omnî tribulatione, Auditores Beatissimam deprecarentur Virginem, quatenùs eos liberare dignetur, ob honorem, ac reverentiam immaculatæ suæ Conceptionis. Experta est salubrem Concionis hujus effectum mulier quædam, quæ finito tam Sermone, quàm reliquo Divino officio, domum reversa, filium ibi suum, quem unicum habebat, furijs plenum invenit, gladio districto sibimetipsi necem inferre paratum: eò nempe nefarius ille homo desperationis devenerat. Quid hìc plena terrore mater? clamare certè illa, ac obsecrare, ne in DEUM simul, ac in seipsum impius, violentas inferat manus vitæ, cujus non haberet dominium. Non audit tamen maternas preces furiosus filius, imò gladium hinc inde discutiens, in fugam se recipit. sed ecce! currendo corruit, spectante matre, & quidem super ipsum gladium, quem ad pectus positum furibundus tenuerat, prosternitur. Vix casum mulier observavit, cùm statim, mente ad MARIAM elevatâ (ut à Concionatore paullò antè didicerat) ob honorem, ac reverentiam immaculatæ suæ Conceptionis, eandem rogavit, ut à tanto tum corporis, tum animæ periculo, suum defendere filium, pia Mater dignaretur. Nec certè inanis fuit persoluta ob honorem Conceptionis oratio; cùm enim gladius omnia vestimenta, imò & indusium penetrâsset, sicque ad nudam usque carnem cadentis filij pertransisset, adeò sese confestim reflexit, ut mollissimæ instar ceræ effectus, ad tam potentes matris ad MARIAM preces, nullam furenti filio læsionem intulerit. *Novarinus, Umbrâ Virgin. excurs. 17. pagina 63.*

**
*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

285. MarIa pVrè ConCepta, tVba-RoſaoDorIfera.

Flos ſuperans candore nivem, quem vertice celſò
Forma probat, miro replet odore Domum.
Flos ſine labe, nivem ſuperans candore, MARIA
Et Cœli, & terræ replet odore Domum.

Sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Geneſ. c. 27. v. 27.

§. 6. *Antiquitas.*

286. CorIoLanI, In Iras aCCensI, oCCVrrente proprIâ Matre, pLaCatIo.

CUm Marcius ille Coriolanus (*teſte Livio l. 2. & Valer. Max. l. 5. c. 4.*) Urbe Romanâ turpiter proſcriberetur, mox Volſcis Romanorum hoſtibus junctus, ingentî Patriam ſuam cinxit exercitu, illatam ſibi injuriam ſanguine ulturus, Urbemque, ſi Superis placuiſſet, funditùs everſurus. Hinc terror undique ingens; præſertim, cùm perſpectam optimè haberent Romani, ſingularem hominis bellicoſi induſtriam, cujus furias ardentes pertimeſcebant univerſi. Tandem Senatus, timores inter, ac tumultus, ad mitiora conſilia efferatum hominis animum pertracturus, Conſularem ad eum legationem dimiſit, quâ ille protinùs rejectâ, indignos, inquiebat, Romanos eſſe amicitiâ illius, quem priùs ipſi, tanquam hoſtem, adeò probrosè expuliſſent: Enſem proinde ſuum portas aperturũ, quas cives ſibi occluſiſſent: caſtris illi maturè excederent, nì ut exploratores tractari vellent. Re, hunc in modum, minùs proſperè à legatis perfectâ, Senatus majorî, ac honoratiorî miſſione, hominem placandum cenſuit; ſubmiſit igitur Pontifices, Sacro habitu indutos, pluresque in dignitatibus publico ſumptu conſtitutos, qui tamen nihilò ampliùs cæteris efficientes, ſimiliter cum minis, dirisque rejecti ſunt. Ultimum tandem erat in Matre conſilium; Hæc enim ad caſtra Filij inimica procedens, maternam ob reverentiam, non loqui tantùm permiſſa, ſed humaniſſimè fuit excepta. Verba, quæ protulit, pauca erant, ſed ponderoſa; ajebat enim: *Coriolane, Fili mi! Ego te oro, ne bellum inferas Patriæ: obſiſto Mater tuæ violentiæ; aut igitur me priorem, reſiſtentem tibi Matrem, tuâ manu furibundus obtrunca, & tunc in Patriam belligera, aut, ſi ſcelus perhorreſcis, cede, & ultrò, Fili! dona hanc Matri gratiam!* Quid hìc ageret Coriolanus? Proſiliens certè è ſellâ, Matremque complexus, poſt multas lachrymas exclamavit: *Viciſti Mater! Viciſti iram meam! Patriam, quamvis meritò mihi inviſam, precibus dono tuis.* Dixit, & reducto quantocyùs exercitu, Patriam vix non metu exanimatam, omnî periculo abſolvit.

Eodem prorsùs modo, cùm Dominus DEUS, ex animâ neo-creati hominis, per unam peccantis Adæ inobedientiam, fædè pelleretur, mox injuriam ulturus, totamque ejus poſteritatem æternùm Cœlo proſcripturus, peccatum immiſit originale: hìc Divinam placatura Nemeſin Protoparentis ſtirps, nihil effecit, & quamvis viros cæteroquin juſtiſſimos, Noëmum,

mum, Abrahamum, Isaacum, Josephum, Moysen, &c. mediatores adduxerit, tamen & illi, quoad hanc maculam, & ipsis olim inhærentem, rejecti, reinfectâ, dimissi sunt, quousque MARIA, Verbi Divini electa Genitrix, suâ in Conceptione, obviàm procedens, maternam ob reverentiam, humanissimè excepta, non tantùm violentiæ dicti peccati generosè obstitit, utpote singulariter ab eo præservata, verùm etiam per illam, ejusdemque benedictum ventris Fructum, tota Patria, id est, totum humanam genus à Divinâ vindictâ fuit conservatum; ac si dicere voluisset DEUS: *Vicisti Mater iram meam*, nec ad momentum tibi irascar: insuper & reliquos Adæ filios, licèt mihi invisos, *dono precibus tuis*, si tamen, ut sanguine meo redempti, ita lavacro Baptismatis abluti, de novo peccare desierint, &c.

§. 7. *Anagramma.*

LIbera, aC tVta, à LapsV ADaMI. 287.

Regina mirè tuta, à lapsu communi Adae!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLII.

§. 1. *Scriptura.*

288. In hoC teMpLo, sIne Labe ConCepto, CVnCta aVro teCta.

3. Reg. c. 6. v. 22. *Porrò nil erat in Templo, quod non auro tegeretnr.*

Cùm celeberrimum tandem illud, ac præstantissimum Salomonis Templum, Divino Nomini extruendum susciperetur, c. 5. v. 17. præcepit ante omnia Rex, *ut tollerent lapides grandes, lapides pretiosos in fundamentum Templi.* Porrò (ut Sacra refert Historia) c. 6. v. 22. *Nil erat in Templo, quod non auro tegeretur. Sed & totum altare Oraculi texit auro.* Insuper *& pavimentum Domûs* v. 30. *texit auro, intrinsecùs, & extrinsecùs.* Si deinde scire cupias, quot anni in extructione sumptuosissimi hujus Templi fuerint consumpti? ecce Scripturam! v. 38. *ædificavitque eam annis septem.* Cæterùm implente hoc Templum gloriâ Domini, quis explicet Majestatem? Audi iterum Sacrum Historicum, hæc referentem: *Et non poterant* c. 8. v. 11. *Sacerdotes stare, & ministrare propter nebulam: impleverat enim gloria Domini Domum Domini.* Quid dicam de solennitate Dedicationis? *Mactavit* certè v. 63. *Salomon hostias pacificas, quas immolavit Domino, boum viginti duo millia, & ovium centum viginti millia. Et dedicaverunt Templum Domini Rex, & Filij ejus.* Verbo: *Fecit Salomon in tempore illo Festivitatem celebrem, & omnis Israël cum eo.* v. 65. Tandem apparens Salomoni Dominus, ut suum in hac splendidâ Templi extructione beneplacitum ostenderet: *Sanctificavi*, ait, *Domum hanc*, c. 9. v. 3. *quam ædificasti, ut ponerem Nomen meum ibi in sempiternum, & erunt oculi mei, & cor meum ibi cunctis diebus.*

Verùm à Templo hoc Salomonico, ad aliud Templum, longè splendidius, incomparabiliter pretiosius, totum quantum aureum convertamur. Cùm enim *Templum Virginale*, MARIA, à mellifluo Bernardo, & alijs sic intitulata, Divino Nomini, id est, JESU, ex eâ nascituro, à Divinâ Sapientiâ extrueretur, ante omnia Serm. 1 in Cant.

con-

constituit, *tolli lapides grandes, ac pretiosos in fundamentum*, id est, poni in ipso Conceptionis exordio fundamentum firmissimum Sanctitatis, juxta illud Psalmistæ: *Fundamenta ejus in montibus Sanctis*, sive, ut Hebræi legunt, *in montibus Sanctitatis*, nil Sanctitati contrarium in primo etiam articulo illo admittendo. Porrò *nihil erat in Templo* hoc Mariano, *quod non auro tegeretur*, & quidem purissimo, summæ in DEUM dilectionis, tam *intrinsecùs*, quàm *extrinsecùs*, tam in corpore, quàm in animâ: de quo auro S. Laurentius Justinianus ita discurrit: *Est aurum mundum, carere peccato mortali, est mundius, carere venialî, mundissimum aurum est, carere fomite peccati, quod nullus habuit, præter Beatam Virginem; unde congruè attribuitur ei superlativus gradus, dicendo: vestivit eam Auro purissimo, &c.* Hoc Templum non annis tantùm septem ædificatum, sed ut Bernardus ait: *Negotium sæculorum*, gloriâ Domini jugiter impletum fuit, Vate Regio haud vanè prophetante: *In Templo ejus omnes dicent gloriam.* Quòd si in Templo illo Salomonis ipsi etiam Sacerdotes stare non potuerunt, propter nebulam gloriæ Domini, Templum implentis: quomodò credibile erit, in Templo hoc Virginalî stare, ac subsistere unquam potuisse Principem tenebrarum, gloriâ Domini penitùs confusum, ac excæcatum? Hoc proinde Templum, summâ celebritate, ab ipso Cœlestî Salomone statim abinitio fuisse dedicatum, quis dubitet? si enim in Templi cujusdam materialîs Dedicatione, Ecclesia oleo perungi ab Episcopo solet, in MARIAM totus sese effundere voluit Spiritus Sanctus: si humus Ecclesiæ cinere respergitur, in MARIA mox abinitio ignis flagrabat ardentissimæ charitatis: si ibi græcis, latinísque litteris integrum A. B. C. terræ inscribitur, hìc non in pulvere quidem, sed in Virginalî bargameno, Divino exarabatur digito A, & Ω, Verbum Divinum: si Ecclesiarum muri aquâ lavari assolent benedictâ, in MARIA nihil aderat abluendum, quia pura omnia: si in Ecclesiæ materialîs Dedicatione parietes signantur Sacratissimo Crucis signo, hìc aspersa jugiter immolandi Agni immaculati sanguine MARIA, omnem obtinuit benedictionem, & securitatem, per prævisa Sacratissimæ Passionis merita. Ut igitur in splendidissimâ hac extructione Templi Mariani, verè Aurei, summum ostenderet beneplacitum Divina Majestas, non tantùm illud, tanquàm Nomini suo, seu potiùs Filio incarnando, ab æterno præparatum, specialiter Sanctificavit, verùm etiam ipse DEI Filius, Patri per omnia coæqualis, summus *secundùm Ordinem Melchisedech* Sacerdos, suas quasi Primitias ibi celebrare, eidemque æterno Patri semetipsum in juge Sacrificium offerre voluit, oculis interim, ac corde Divino, in Virgineo hoc Templo, haud secùs, ac in illo Salomonico, constanter permanentibus. Quis ergò, his auditis, non accedere percupiat ad splendidissimum hoc Templum, non auro tantùm purissimo purissimæ Conceptionis, ac Charitatis perpetuæ undequaque fulgidum, verùm etiam tantâ singularitate ab ipso Divino Numine consecratum, ac Sanctificatum? Hùc, hùc oculos nostros, ac corda iterùm iterumque convertamus, huic Virgini sine omnî labis scoriâ conceptæ aurum devotissimæ dilectionis offeramus, ut, eâ purgante, nos quoque aurum mundum, tam in corpore, quàm in animâ efficiamur.

Psal. 68. v. 1.

de Laud. M. L. 10.

Serm. 2. in Pent.

Psal. 28. v. 9.

§. 2. *Authoritas.*

S. FVLbertVs CarnotensIs, 289.
CLIens ConCeptæ, à peCCato reMotæ.

1. *Ave MARIA! electa, insignis inter filias, quæ immaculata semper extitisti, ab exordio tuæ Creationis, quia paritura eras creatorem totius Sanctitatis.* Serm. de Annunc.
2. *Hoc igitur inprimis adstruere fas est,*

quòd anima ipsius, & caro, in qua elegit habitaculum sibi Sapientia DEI Patris, ab omnî malitiâ, & immunditiâ purissima fuerunt, affirmante Scriptura, quòd in malevolam animam non introibit Sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Serm. de Nativ. B. V.

3. *Una est MARIÆ, & Christi caro, & Filij gloriam cum Matre, non tam communem judico, quàm eandem.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

290. LabeS orIgInaLIs repVgnat aMICItIæ DEI.

BEatissima Virgo MARIA fuit modo omninò specialissimo amica DEI, pro omni instantî. Ergo necessariò debuit excludere peccatum originale. Ant. constat ex eo; quò enim aliquis specialiorî modo DEO conjungitur, eò specialiorî modo, est amicus DEI: Sed Beatissima Virgo, per maternitatem, tanquam per modum specialissimum, conjungitur DEO. Ergo B. V. MARIA omnî modo specialissimo fuit amica DEI. Conseq. Prob. Peccatum originale, & quodlibet aliud peccatum grave reddit formaliter hominem inimicum DEI: Sed implicat, ut quis sit simul amicus, & inimicus. Ergo cùm B. V. MARIA fuerit modo specialissimo amica DEI, necessariò debuit excludere peccatum originale.

§. 4. *Historia.*

291. ILLibatæ gratVLabVnDa LaMpas.

CUm cursor quidam Hispaniæ Regis, Pontificium Sixti IV. Summi Christi Vicarij Diploma, in favorem immaculatæ extraditum, Madritum attulisset, non ingentî tantùm gaudio tota Civitas perfundebatur, verùm etiam lampas nocturno tempore, coram devotâ immaculatæ Conceptionis Imagine, in publico foro accendi solita, claro die, non sine insigni miraculo, spontè suâ ardere cœpit, eo ipso nimirùm temporis momento, quo cursor optatus advenerat; quamvis enim exigua prorsùs olei particula, à præteritâ etiamnùm nocte in lampade superfuisset, aqua longo tempore fomentum suppeditavit, ac olei defectum jugiter supplevit. Accurrêre haud immeritò, ad tam insolitum gratulabundæ lampadis spectaculum, innumeri ferè homines, populosissimam hanc Urbem incolentes, ac pro manifesto immaculatæ Conceptionis indicio, debitas Numini gratias dixêre. *Joannes Burghesius lib. de Patrocin. Deip. c. 21. Nierenbergius in Parthenicis fol. 28. Raynaud. Tom. 8. pag. 323.*

§. 5. *Symbolum.*

In TeMpLo HerCVLIs non sVnt sorDes. 292.

Herculis hoc Templum est: procul hinc date tergula Muscæ!
Templa decent puros non nisi pura Deos.
Numinis hæc Templum est: procul hinc date crimina tergum!
Sola decet purum pura MARIA DEUM.

Sanctum est Templum tuum, mirabile in æquitate. Psal. 64. v. 5.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

293. TEMPLI EPHESINI, DIANÆ VOCATI, LIBERATIO.

TEmpore, quo jubente Alexandro, glorioso Macedonum Rege, jam sæpiùs à nobis deprædicato Civitas Ephesina destruenda, flammisque voracibus in pabulum tradenda erat, solum ab illo horribilî incendio liberum voluit Rex Templum illud, quod Dianæ vocabatur, ac inter septem orbis miracula numerari merebatur. Causam reservati hujus Templi aliam non invenio, quàm quòd illud *Deæ puritatis* dicatum, à superstitiosis Sacrificulis dicebatur. Eàpropter ad primum dicti Templi introitum, hæc marmori verba incidi, aureisque litteris describi curavit Alexander: *Puritas destructioni non est obnoxia. Lucan. l. 1.*

Quòd si, ex hoc unico motivo, Templum Dianæ, à communî incendio, esse liberum promeruit, qualî multò magìs privilegio, & libertate gavisum fuisse dicendum erit splendidissimum illud Templum, Enti purissimo ab æterno specialissimè dedicatum, in quo ipsum Verbum æternum, per novem Menses, corporaliter subsistere cogitabat? Certè piè credendum est, magnificentissimum Mariani hujus Templi ædificium, in primo per Conceptionem MARIÆ in orbem ingressu, aureis Divinæ charitatis litteris, insculpta gessisse eadem ipsa Alexandri verba: *Puritas destructioni non est obnoxia*, utpote quæ primam gratiam, & justitiam originalem, nunquam per turpe, ac commune crimen destrui patietur.

§. 7. *Anagramma.*

294. EVA MIRANDA, SINE PVGNÂ CONCEPTA.

Admiror Te, Eva immaculata, sine pugnâ!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLIII.

§. 1. *Scriptura.*

295. CONCEPTIO PVRA, MVNERE REGIO DATA.

3. Reg. c. 10. v. 13. *Rex autem Salomon dedit Reginæ Saba omnia, quæ voluit, & petivit ab eo, exceptis his, quæ ultrò obtulerat ei, munere Regio.*

FElix certè Regina Saba! quæ suâ tùm incomparabilî pulchritudine, tùm suavissimâ morum compositione, adeò sapientissimi Regis captivavit animum, ac benevolentiam, ut non solùm facile ei fuerit, omnia desiderata pro voto impetrare, verùm etiam plurima insuper dona, munere Regio superaddita, ab eâdem liberalissimâ Regis manu acceperit. Sic enim Sacra nos instruit Historia, dicens: *Rex autem Salomon dedit Reginæ Saba omnia, quæ voluit, & petivit ab eo, exceptis his, quæ ultrò obtulerat ei, munere Regio.*

Sed quid hæc dona omnia, in comparatione illorum donorum, quæ purissima Numinis Genitrix à supremo illo Regum Rege, ac Domino Dominantium, meritissimo jure obtinuit? Dedit certè Cœlestis hic Salomon MARIÆ, destinatæ Cœlorum Reginæ, proprijque Unigeniti futuræ in terris Genitrici, aggregationem omnium

nium donorum desiderabilium: dedit firmissimam Saræ fidem, liberalem Rebeccæ mansuetudinem, Heroicam Judithæ fortitudinem, singularem Abigailis sapientiam, laudabilem Rahabæ misericordiam, ferventissimam Annæ, Uxoris Elcanæ devotionem, profundissimam Ruthæ humilitatem, elegantissimam Estheris pulchritudinem, atque, ut paucis cum doctissimo Jdiotâ multa comprehendam: *Non defuit illi puritas Angelorum, non fides Patriarcharum, non Zelus Apostolorum, non patientia Martyrum, non sobrietas Confessorum, non innocentia, aut humilitas Virginum, &c. quantum enim distat inter odorem, & gustum aromaticæ speciei, tanta est inter contemplationem MARIÆ, & aliorum Sanctorum distantia.* & sanè, nùm aliqua eorum omnium gratiarum, quas inter Sanctos, atque amicos suos tam variè sparsit liberalissima DEI manus, designari potest, quæ in Virgine singularibus privilegijs auctior non inveniatur? In summâ: *Dedit MARIÆ, omnia, quæ petivit ab eo*, datque in hodiernum usque diem, præsertim, si pro peccatoribus precatrix interveniat, *exceptis his*, id est, præter ea, *quæ ultrò obtulerat ei, munere Regio*, in primo jam Conceptionis instantî, singulare scilicèt privilegium, exemptionis ab originalî culpâ, ac maculâ reliquis omnibus communî. Et quis immunitatem hanc specialissimam non dicat *munus* esse verè *Regium?* cùm primævus ille animæ nitor longè majus utique bonum sit, quàm intemerata corporis Virginitas, vel omnia charismata gratis data, vel etiam ipsa DEI Maternitas, quamvis hæc munus fuerit, quo majus, aut excellentius conferri creaturæ vix poterat. Hæc ergò exemptio munus fuit, & privilegium, nulli certè alteri, quàm Regis Regum Regiæ Matri communicandum: sicut enim, secundùm Juristas, *Imperatrix similis habetur Imperatori, & participat omnia privilegia & prærogativas, ipsi Imperatori, Majestatis jure, convenientes*: sic Christus, verus DEUS & homo, dum nulli legi peccati esset obnoxius, & liberum se nôsset ab originalî per naturam, liberam quoque habere voluit MARIAM (munere verè Regio) per gratiam, & privilegium, ne unquam in originale peccatum incideret, aut unicum peccatum actu comitteret; quasi ad futuram suam Genitricem diceret illud Ambrosij: *Generationis meæ in te privilegium agnosco, quem nulla potuit macula inquinare peccati.* Præviderat hæc Regia munera, in Beatissimam DEI Parentem copiosissimè à Divino Salomone conferenda, Vates Regius; hinc singularem ejusdem purissimæ Conceptionis prærogativam, ac excellentiam hisce verbis declarare videtur: *Adstitit Regina ad dextris tuis, in vestitu deaurato*, hoc Scripturistico-Chronographicum adjungens elogium:

CIrCVMData VarIetate.

volens nimirùm significare, in primo illo Conceptionis articulo, Reginam nostram à dextris DEI extitisse, nunquam verò, nec puncto quidem temporis, adstitisse à sinistris: comparuisse eam in illo ipso temporis puncto in vestitu deaurato, gratiæ præservantis à quocunque peccato, *munere Regio* acceptæ: *circumdatam* præterea omnium *varietate* virtutum, sive (ut S. Hieronymus vertit) *scutulatis vestibus*: meritò enim vestes gratiæ illius *scutulatæ* appellantur, quia mille scuta peccato opposuit copiosa MARIÆ gratia, juxta illud: *Mille clypei pendent ex eâ*, quorum sanè fortitudinem peccati originalîs arma minimè expugnare, aut infringere potuerunt. Tu proinde felicissima non Sabæ, sed Cœli Regina! cui Cœlestis Salomon omnia dat, quæ vis & petis ab eo, pete veniam nostrorum delictorum: pete seriam cordis compunctionem: pete perfectam vitæ anteactæ emendationem: pete felicem è mortalî hac vitâ exitum! dabit certè hæc omnia in manus tuas, imò superaddet (ut piè speramus) munus quoddam Regium, fruitionem scilicèt visionis suæ Beatificæ, æternùm perennaturæ:

Contemp. de B. V. c. 2.

In Psal. 40.

Psal. 44. v. 11.

Cant. c. 4.

In L. 6. §. 1. ff. de Jure fisci. & L. 3. C. de quadrien. præscript.

§. 2.

§. 2. *Authoritas.*

296. S. FVLgentIVs, Conſtans MarIæ à Labe Defenſor.

1. *Primum hominem mulier corruptâ mente decepit: ſecundum Virgo incorruptâ Virginitate concepit: in primi hominis conjuge, nequitia diaboli ſeductam depravavit mentem: in ſecundi hominis Matre, gratia DEI mentem integram ſervavit, & carnem.* Serm. de dupl. Chriſti Nativ.
2. *Cùm Angelus dixit: Ave, Salutationem illi Cœleſtem exhibuit, cùm dixit: gratiâ plena, oſtendit ex integro iram excluſam primæ ſententiæ.* De laud. Virg.

§. 3. *Ratio.*

297. Carens effeCtu peCCatI, non feCIt peCCatVM.

UBi omnis effectus cauſæ deeſt, cauſa ipſa deeſſe cenſetur: atqui in Beatiſſimâ Virgine omnis effectus peccati originalis deeſt: Ergo etiam ipſum peccatum originale deeſſe cenſendum eſt. Min. Prob. Effectus peccati originalis ſunt Mors, incineratio corporis, rebellio appetitûs contra rationem, aliæque ærumnæ corporis, quas in hac vitâ patimur, ut docet S. Thom. q. 5. de malo art. 4. *Secundùm Fidem Catholicam tenendum eſt, quòd Mors, & omnes hujusmodi defectus præſentis vitæ ſunt pœna peccati originalis*, & præſertim in mulieribus, dolores partûs, & gravedo, &c. Sed ab his omnibus Beatiſſima Virgo, per ſpecialia DEI dona præventa, & præſervata fuit, urpote, quæ ſine ærumnâ, aut morbo, de temporalî ad æternam vitam, cum animâ, & corpore translata fuit, ſicque non incinerata: quæ etiam ob perfectiſſimam ſubordinationem appetitûs ad rationem, nullo unquam venialî peccato ſe maculavit: quæ denique ſine gravedine gravida, & ſine dolore puerpera fuit, &c. Ergo in Beatiſſimâ Virgine omnis effectus peccati originalîs, conſequenter & ipſum originale defuiſſe cenſendum eſt.

§. 4. *Hiſtoria.*

298. Profeſſorîs, ne pVræ ConCeptIonI resIſtat, serIa aDMonItIo.

INvitabantur die quâdam ad ſolennem Diſputationem complures diverſorum Ordinum Profeſſores, aliíque viri, quos doctrinæ fama, id loci, celebres fecerat, ab Alexandro quodam in Angliâ Profeſſore, cujus unica erat intentio, Feſto immaculatæ Conceptionis, à plurimis jam celebrari ſolito, pro viribus reſiſtere. Verùm mox reſiſtentem advertit propoſito ſuo DEUM, qui nocte inſtitutam Diſputationem immediatè præcedente, tantis illum doloribus, ac torminibus corripuit, ut facilè poſſet intelligere, ſeriam hanc eſſe admonitionem, , deſuper immiſſam, ne puræ Conceptioni Beatiſſimæ DEI Parentis tantâ temeritate reſiſtat, ſed potiùs ſolenni illi Feſto devotè celebrando, cum alijs doctis viris, humiliter conſentiat; Eapropter, mutato illâ ipsâ nocte propoſito, ac ceſſante pariter dolore, reſiduam noctis partem in compoſitione pulcherrimi Sermonis inſumpſit, quo non tantùm ſuum de Virginis Conceptione errorem ſpontè retractavit, verùm etiam in plurimas ejusdem puriſſimæ Virginis laudes, inexpectatâ elegantiâ, eſt effuſus. Hunc itaque Sermonem, cujus initium: *Fiat Lux, &c.* horâ Diſputationis, in publico doctiſſimorum Virorum conſeſſu, præter ſpem, peroravit, ac nemine reſiſtente Victor, maximum exinde plauſum, ac gratulationem retulit. *Bernardin. de Buſti Serm. 7. de Concep.*

§. 5. *Symbolum.*

299. MARIA, pVra VIrgo, ACCeDat!

Accedat! sua quem reliquis doctrina priorem
Efficit, & dignus præmia prima ferat!
Accedat! quam Matris honor magìs extulit, atque
Conceptûs puri Præmia prima ferat!

Sic honorabitur, quemcunque voluerit Rex honorare. Esther. c. 6. v. 9.

§. 6. *Antiquitas.*

300. FILIa CasIopIs, sCopVLo aLLIgata, seD LIberata, & steLLIs aDLeCta.

FIngunt Poëtæ, speciosam Casiopis Filiam, Andromede nuncupatam, ob dictæ Matris suæ superbiam (quæ se Nereidas formâ antecellere gloriabatur) à Nymphis marino quondam scopulo alligatam fuisse, atque, ut à Balenâ devoraretur, expositam: à præsentissimo tamen exitio quantocyùs vindicatam, virtute Persei. Hic enimverò opportunè illuc iter faciens, miseratus florentem Virginis ætatem, venustissimam corporis formam, animique candorem, & innocentiam, stricto acinace (eodem nimirùm, quem dono acceperat à Mercurio) totâ virium contentione in adventantem Cetum irruit, ac confodit, puellamque tam crudeliter marinæ belluæ in pabulum objectam, dissolutis ferreis catenis, parentibus suis restituit: qui proinde in grati animi thesseram, tantique pretium laboris, filiam Andromedam, jugalî fœdere, Perseo junxerunt, quæ tandem Andromeda postremò in Cælum Empyreum collocata, & inter stellas adlecta fingitur.

Si superbam Casiopem Evam dixero, non errabo, quæ per verba illa serpentis: *Eritis sicut Dij*, miserè seducta, DEO etiam ipsi superbâ inobedientiâ restitit: si speciosam ejus filiam Andromedam, MARIAM nuncupavero, optimè pariter dictum puto; hæc enim, ob Evæ Matris suæ superbiam, & prævaricationem, à multis quasì scopulo alligatur, ac Ceto devoranda traditur, dicentibus, eandem, ob hoc ipsum matris delictum, pariter funibus peccati adstrictam, ac à Ceto infernalî, aliquo saltem temporis momento, devorandam fuisse. Verùm, falluntur ij: maturè enim, in ipso nimirùm Conceptionis primo articulo, à Cœlesti Perseo, Divino nimirùm Spiritu, præveniente, ac præservante gratiâ adjuta, & à rictu Ceti, antequàm attingeretur, liberata, non eidem tantùm Divino Spiritui in Sponsam cessit, verùm etiam postremò gloriosè in Cœlos assumpta, inter tot stellas, quot Sanctos, tanquam purissima eorum Regina, collocata est.

§. 7. *Anagramma.*

301. AVe Mater AgnI DEI, à peCCato pVra!

Tu Mater es Agni Dei, à maculâ omnî pura!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLIV.

§. I. *Scriptura.*

302. MarIa, Vrbs LIbera, à DEO proteCta, & saLVata.

4. Reg. c. 19. v. 34. *Protegam Urbem hanc, & salvabo eam propter me, & propter David servum meum.*

HAud immeritò Regius quondam Propheta de potentissimâ Numinis protectione sequentem deprompsit versiculum: *Nisi Dominus custodierit Civitatem, frustrà vigilat, qui custodit eam.* Hoc enim jugiter experta fuit felix illa Civitas Jerosolyma, de qua (Sacrâ testante Scriptura) *Hæc dicit Dominus, de Rege Assyriorum: non ingredietur Urbem hanc, nec mittet in eam sagittam, nec occupabit eam clypeus, nec circumdabit eam munitio. Per viam, quâ venit, revertetur, &c. Protegamque Urbem hanc, & salvabo eam propter me, & propter David servum meum, &c.* Felix profectò Civitas, quam tantâ, tamque paternâ sollicitudine Dominus custodivit! Verùm, nonnè Te Civitatem longè feliciorem dicam? Virgo Beatissima! dequâ illud sine dubio intelligendum, quod Regius Vates alibi expressit, nimirùm: *Gloriosa dicta sunt de te, Civitas DEI.* Et quænam illa? nonnè ea ipsa, quæ Regi olim Ezechiæ, de Civitate Jerosolymitanâ per Isaiam prænuntiata: *Non ingredietur Urbem hanc, &c. protegamque Urbem hanc, &c.?* licèt enim sub ipso statim conditi Orbis principio, callidissimus ille animarum prædo, infernalis tyrannus, fallacî quodam stratagemate, vix creatum hominem invaserit, totamque ejus progeniem infelicî suo in mundum ingressu, in miserrimam abstraxerit servitutem; in Te tamen, munitissima DEI Civitas, MARIA! ingredi omninò prohibebatur: & quamvis, eiaculatis in quemcunque nostrûm venenosis totidem sagittis, cunctis reliquis origi nale vulnus inflixerit, ut conqueri unusquisque cum Jeremiâ posset: *Posuit me quasi signum ad sagittam*; in Te tamen solâ verificabatur illud: *Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis, ad te autem non appropinquabit*, cùm in Te venenatam pestiferæ tabis sagittam jacere orcinus Assyriorum Princeps minimè valuerit. Nec occupare Te clypeus, nec circumdare munitio audebat; quia illa ipsa mox in exordio Conceptionis tuæ cernebaris, de quâ dicitur: *Mille clypei pendent ex eâ, omnis armaturâ fortium.* Quòd si, testantibus Sacris paginis, Civitas illa Jerusalem fuit circumdata triplicî muro, Tibi, Virgo Beatissima! triplex quoque fuit murus, peculiaris scilicet protectio Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, contra triplex peccatum, originale, veniale, & mortale, sub quâ protectione contra omnem peccati cujuscunque sagittam tutissima semper delituisti. Ave ergo *MARIA, Urbs libera, à DEO protecta, & salvata!* Ave Mater vitæ, per quam revertitur seu retrocedit seductrix Eva, mater morientium. Talî enim encomio Sacer quidam Poëta Te venerari, ac salutare voluit:

Porta Salutis Ave! per quam patet exitus Evæ:
Tollis ab Eva Vae: Vae quia tollis, Ave!

Protexit enimverò Te DEUS, & salvavit Te, ab omnî incurrendâ tam originariâ, quàm actualî culpâ, propter Semetipsum, & propter Filium suum Unigenitum, ex purissimo Tuo sanguine, in Virginalî utero, mortalem carnem assumpturum, juxta illud: *Esto mihi in DEUM protectorem, & in locum*

Psal. 126. v. 1.
4. Reg. 19. v. 32.
v. 34.
Psal. 86. v. 2.
Thren. 3. v. 12.
Psal. 90. v. 7.
Cant. 4. v. 4.
Psal. 70. v. 3.

tum munitum, ut salvum me facias, &c. Hæc cùm ita sint; ad Te modò, Virgo purissima, ac specialiter in tuâ Conceptione protecta! mea dirigitur oratio: Urbem liberam Te veneramur, & ab ipso DEO singularî quodam modo protectam agnoscimus: sed effice, ut & nos miseri peccatores, sordibus innumeris inquinati, per sinceram Confessionem à peccatis tandem liberi, à DEO imposterùm protegamur. Salvata es præservativè à culpâ originalî: sed intercede, ut & nos, per Divinam gratiam, ab actualibus saltem culpis præservemur, ne ingredi posthàc in animas nostras inimicus audeat, aut sagittis tentationum suarum conscientias nostras sauciare prævaleat, &c.

§. 2. *Authoritas.*

303. GeorgIVs NICoMeDIensIs, testIs ILLIbatæ.

1. *Accipe ergò eam, sicut commendatum Cœlestem thesaurum, Deitatis divitias, sicut plenissimam sanctitatem, sicut perfectam justitiam: accipe eam, sicut Unigeniti mansionem, sicut honorabile Templum, sicut domum DEI, sicut Creatoris omnium possessionem, sicut Regis, & Cœlestîs Sponsi domum immaculatam.* Orat. in Purif.
2. *Pulchritudo pulcherrima pulchritudinis, pulchrorum omnium summum ornamentum.* Orat. de Oblat.
3. *Agna immaculata, Angelico excepta convivio, Angelicis cibis satiata: Agna immaculata, ceu acceptabilis hostia in Templo oblata, ex quâ ortus ille Agnus DEI, qui mundi abstulit peccatum. Agna prorsùs immaculata, victimâ omnî acceptior, Creatori sacrificata, non sanguinis litatione, sed excellentî puritate.* Orat. de exitu Sanct.mæ Dominæ nostræ.

§. 3. *Ratio.*

304. BeatorVM obItVs, non NataLes CeLebranDI.

IDeò Ecclesia Catholica, ex mente S. Augustini, non celebrat Natales Sanctorum, quia tunc cum aliquo peccato infectos eos credit, econtrà colit obitus eorum, quia præsumit, eos per lavacrum Baptismi regeneratos, & per pœnitentiam ab omnî labe peccati mundatos. Atqui Ecclesia non tantùm Obitum Beatissimæ Virginis veneratur, verùm etiam ejus Nativitatem, & Conceptionem. Ergo non tantùm in Obitu, verùm etiam in Nativitate, & Conceptione, debuit esse immunis, ab omnî labe peccati, tam actualîs, quàm originalîs.

§. 4. *Historia.*

FestVM ConCeptæ eraDentIs, obItVs. 305.

CLaustralem referunt, è Conventu quodam Mantuano, Domini Marchionis ibidem, Ludovici nomine, tunc temporis Confessarium, omnem movisse lapidem, ut Sacra immaculatæ Conceptionis Festivitas, è Catalogo reliquorum Festorum, eâ in Civitate observari solitorum, deleretur; cumque responsum à Marchione tulisset, se hoc admittere nec velle, nec posse, eò quòd dicti Festi Celebritas à suis jam antecessoribus longo tempore fuisset usurpata, instantissimis tandem precibus efflagitâsse, ut sibi saltem dictum eradere Festum permitteretur. Annuit tandem, licèt ægerrimè, importunis Confessarij precibus Marchio. Sed ecce! vix Festum Conceptionis præsumptuosa extinxit manus, cùm suum ad monasterium, cum gaudio, reversus, protinùs ultorem sensit à tergo DEUM; elinguis enim effectus, haud immeritò ejus linguæ usum amisit, quæ innocentissimam Virginis Conceptionem, tam pertinacî studio, impugnare præsumpsit: imò, qui Festum sibi adeò molestum deleverat, ipse paullò post, quasi DEO simul, ac hominibus molestus, è vivis delectus est. *Bernardin. de Busti. Serm. 9. de Concept.*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

306. DeIpara, Vrbs forMosa, à GratIâ, Vt ab ArCe, proteCta.

Protegit Arx Urbem, Munimen nobile formans,
Quo tecta hostiles despicit illa manus.
Gratia Conceptam, velut Arx præcelsa, MARIAM
Protegit. Hinc stygias spernit & illa manus.

Protegamq; Urbem hanc, & salvabo eam. 4. Reg. c. 19. v. 34.

§. 6. *Antiquitas.*

307. RoMa, CæDe FratrIs, In prInCIpIo VItIata.

CUm Romulus, ac Remus, gemelli fratres, primùm in Tyberim abjecti, deinde restagnante extrà ripas flumine, in littore expositi, & à Faustulo, Regij pecoris magistro inventi fuissent, eos Laurentiæ uxori educandos tradidit, quæ, quòd vulgato corpore quæstum faceret, ideò lupæ nomen inter pastores tulit, ex quo fabulæ locus: Fratres hoscé à lupâ educatos fuisse. Hi, cùm adolevissent, novamque Urbem, in loco, ubi educati fuerant, collectâ magnâ pastorum turbâ, ædificare statuissent, orta est inter eos contentio, uter novæ Urbi nomen daret, & conditam Imperio regeret? eòque tandem res devenit, ut Remus in fratris ludibrium novos muros transiliens, indè à Romulo fratre miserè fuerit interfectus. Hinc, quamvis glorioſissima hucusque extiterit, ac etiamnùm existat Civitas Romana, tamen hanc maculam extinguere, ac à se removere nunquam potuit, nec poterit, quòd nimirùm muti, statim ab initio, fraterno fuerint sanguine vitiati: quòd infame scelus Urbi dederit fundamentum: quòd is, qui Romæ nomen dedit, fraternâ simul cæde eandem fœdaverit. Sic enim Leo Papa loquitur *Serm. 1. in Natal. Apost. Petri & Paul. Is, qui tibi nomen dedit, fraternâ te cæde fœdavit.* Turpem certè notam, tam celebri aliàs Urbi, Orbis capiti, ad hærentem!

Porrò si MARIA, Virgo Beatissima, in primâ sui fundatione, in instantî suæ Conceptionis, turpî fuisset maculâ originalîs peccati vitiata, quis non videt, in maximum hoc supremi omnium capitis, CHRISTI JESU opprobrium, notamque turpissimam cessurum? dici enim similî ratione posset: Ea, quæ tibi, ab Angelo edocta, Nomen dedit: *Vocabis Nomen ejus JESUM*, & non Nomen tantùm, sed & carnem, & sanguinem subministravit, turpî peccato in suâ conceptione vitiata, Te quoque fœdavit: quam notam extinguere, ac à se removere nunquàm posset ipsa etiam Divina Omnipotentia; cùm semper verum maneret, fuisse ab initio peccatricem: fuisse in principio vitiatam: scelus dedisse fundamentum illi, quam DEUS sibi in domum, Templum, ac proprium habitaculum ædificârat. Luc. 1.

§. 7. *Anagramma.*

308. InfernaLIs LVpI InIMICa DeIpara.

Jo! Agna, Dei Mater, lupum averni mactas!
Versio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLV.

§. I. *Scriptura.*

309. Mater pVra, In ConſpeCtV DEI.

2. Paralip. c. 14. v. 2. *Fecit Aſa, quod bonum, & placitum erat in conſpectu DEI ſui.*

INſigne, hoc loco, in Aſæ Regis commendationem, teſtimonium Scriptura depromit, dicendo: v. 2. *Fecit ergo Aſa, quod bonum, & placitum erat in conſpectu DEI ſui.* Atque, ut laudabilia ejus geſta ſpecialiùs indicaret, v. 3. & ſeq. ſtatim ſubjungit: *Et ſubvertit altaria peregrini cultûs, & excelſa, & confregit ſtatuas, lucosque ſuccendit, & præcepit Judæ, ut quæreret DEUM Patrum ſuorum, & faceret legem, & univerſa mandata.* Noverat nimirùm Rex iſte, quàm pietas ad omnia ſit utilis: quod etiam paullò poſt feliciſſimè eſt expertus; Enimverò egreſſo contra pijſſimum hunc Iſraëlitarum Regem Zarâ, Æthiopum Principe, cum formidabilî bellatorum exercitu (decies centena hominum Millia erant, & currus trecenti) v. 10. *Aſa perrexit obviam ei.* Priùs tamen invocato potentiſſimo Divini v. 11. Numinis adjutorio, his verbis: *Domine! non eſt apud Te ulla diſtantia, utrùm in paucis auxilieris, an in pluribus; in Te enim, & in Tuo Nomine habentes fiduciam, venimus contra hanc multitudinem. Domine! DEUS noſter Tu es, non prævaleat contra Te homo.* Nec irritæ fuêre preces; mox enim (ut ijsdem Scripturæ v. 13. verbis rei eventum enarrem) *ruerunt Æthiopes, uſque ad internecionem, quia Domino cædente, contriti ſunt.*

Jam de figurâ ad figuratum progrediamur, Matremque puram in conſpectu DEI attentè perſpiciamus. Feciſſe certè MARIAM, quoad vixit, omne id, *quod bonum & quod placitum erat in conſpectu DEI ſui*, nemini dubium eſſe poteſt, fatentibus idipſum non Chriſtianis tantùm omnibus, ſed & ipſis Chriſtiani Nominis hoſtibus cæteroquin infenſiſſimis, Mahumetanis ſcilicèt, qui in Lege ſuâ expreſsè profitentur: *Matrem JESU eſſe amicam Legis, quia in corpore tam magnum Prophetam tulit.* Porrò ob tantam pietatem, & inviolabilem cum lege amicitiam, mirum eſſe non debet, quòd egreſſo contra univerſum genus humanum cruentiſſimo Æthiopum infernalium Principe, cum inummerabilî detruſorum ad tartara Angelorum exercitu, MARIA ſola perrexerit obviam, quaſi hæc, in DEUM penitùs confiſa, ſecum mente revolveret: *Domine! non eſt apud Te ulla diſtantia*, nec maior difficultas, *utrùm in paucis auxilieris*, me à peccato, ſi quod committerem, denuò ſalvando, *an in pluribus*, me à tam abominandâ ſceleris admiſſione turpíque præcepti transgreſſione penitùs præſervando. *In Te enim, & in Tuo Nomine*, tanquam futura DEI Genitrix, *venio contra hanc multitudinem*, tam infernalium hoſtium inſultantium, quàm filiorum Adami reliquorum, actu in ſcelus prolabentium. *Domine* ergo, *DEUS meus tu es*, imò futurus Filius meus: *non prævaleat contra Te homo*, nec audeat peccator Adam, primus homo, meam quoque, Tuæ per omnia conformiſſimam voluntatem, vel ad momentum, in ſuam pertrahere! & certè, quid aliud ſentiendum, quàm quòd *ruerint*, primo ſtatim momento, ad pedes conceptæ Deiparæ, infernales *Æthiopes, uſque ad internecionem*, contritisque (*Domino* per illam *cædente*) capitibus, ſpe ſuâ, in unâ hac Heroinâ, ſe turpiter fruſtra-

ſtratos ingemuerint ? Nec ignorat hanc ſingularem Virginis illibatæ Victoriam vel ipſe Mahumet ſupramemoratus, qui in ſuo Alcorano hæc expreſsè habet: *Nullus eſt ex Adam, quin tenerit eum Satan, præter MARIAM, & Filium ejus.* Ex hoc Mariæ Triumpho, & ſingularî Conceptionis puritate, quid aliud ſecutum, quàm quòd omnia ea, quæ in Virgine Matre poſtmodùm fuêre, pura fuerint *in conſpectu DEI?* puri Oculi, Seraphicis mundiores: Manus puræ, utpote inſtrumenta, & artifices actionum Divinarum: purum Os, cum Corde *eructans verbum bonum*, & dicens laudes continuas Deo: puraLingua, inſtar *calami velociter ſcribentis*, texens amatorias ſuo Sponſo æterno expreſſiones: puriGreſſus, qui continuò in Deum, & Cœleſtia tendebant: puræ Cogitationes omnes, quæ *quaſi virgula fumi, ex aromatibus* pretioſiſſimis confecta, quasì pyramidalî Divinorum odorum ſuffitu, Cœlum petebant. Hinc eſt, quòd Spiritus Sanctus puriſſimæ huic Virgini expreſsè inſpiravit, ut ſequentî cantico, laudes Servatori ſuo depromeret: *Magnificat anima mea Dominum, & exultavit ſpiritus meus, in DEO ſalutari meo.* Verùm qualis iſta Virginis miranda locutio? nonnè enim *Spiritus* & *Anima* pro eodem habentur? cur ergo, vel ad quem finem, idipſum repetit, dicendo: *Magnificat Anima mea*, & *Exultavit ſpiritus meus?* Credo ego, Virginem, quam Spiritus Sanctus regebat, dicere quidem ſecundâ vice voluiſſe: *Exultavit corpus meum in DEO*; Attamen ait Spiritus Sanctus: Nolo hoc vocare *corpus*, ſed *ſpiritum*, quia purum adeò eſt, ut ſpiritus *in conſpectu DEI* videatur, & non corpus. Hanc puriſſimam Matrem humiliter imploremus, ut eâ mediante, puritatem mentis, & corpori obtinere valeamus.

Luc. c. 1. v. 46.

* *
*

§. 2. *Authoritas.*

S. GerManVs, teſtIs DeIparæ pVrè ConCeptæ. 310.

1. *Glorioſa dicta ſunt de Te, Civitas DEI! nobis Divinus David cecinit in ſpiritu. reverà Civitatem, de quâ glorioſa dicta ſunt, apertiſſimè vocans, Civitatem Magni Regis. Quænam ea eſt? exiſtimo eum manifeſtiſſimè, & ſine ullâ contradictione, dicere eam, quæ verè eſt electa, & omnibus ſuperior, non domorum excellentiâ, & altitudine excitatorum ædificiorum, ſed Divinarum, & ſublimium virtutum magnitudine, & puritate omnibus antecellentem MARIAM, nulli penitus culpæ affinem, & caſtiſſimam Deiparam, in quâ, qui verè eſt Rex Regum, & Dominus Dominantium habitavit.* In adorat. venerand. Zonæ Deip. Virg.

2. *Nullus eſt, qui ſanus fiat, niſi per Te, Virgo Sanctiſſima! nemo eſt, qui liberetur à malis, niſi per Te, ô puriſſima! nemo eſt, cui donum concedatur, niſi per Te, ô caſtiſſima!* Serm. de Zonâ Dominæ.

3. *Non enim tantum dolet anima, cùm à corpore avellitur, quantus dolor eſt, Te, Immaculata! privari.* Orat. de dormit. B. V.

4. *Quid hac, quæſo, generatione prolis magis inviolatum, & venerandum?* In ſuis Menæis, loquens de S. Annâ, Mariam concipiente.

§. 3. *Ratio.*

IoannIs BaptIſtæ NatIVItas, non ConCeptIo, à SanCtâ Matre ECCLesIâ CeLebrata. 311.

QUamvìs Eccleſia Feſtivè celebret Nativitatem S. Joannis Baptiſtæ, utpote jam Sanctificati in utero materno, non tamen celebrat ejus conceptionem. Et hoc ex nullâ aliâ ratione, quàm quia in conceptione adhuc Sanctus, & ab omnî maculâ mundus non erat. Atqui è contrario defactò Eccleſia non tantùm celebrat Nativitatem B. V. Mariæ, verùm etiam ejus Conceptionem: ergo debuit eſſe ſancta,

id

id est, immunis ab omnî peccato, sicut in Nativitate, ita etiam in Conceptione.

§. 4. *Historia.*

312. IMago VIrgInIs, ab InCenDIo ILLæsa.

ANno Millesimo, quingentesimo, quinquagesimo tertio, sextâ Aprilîs, ingens Duaci incendium, infelicî casu, exortum fuisse, referunt Scriptores. Cessit hìc præter alia, in prædam voracium flammarum integrum Patrum Franciscanorum Monasterium, unà cum adjuncto Templo, nil prævalente, quidquid insatiabili elemento tandem compescendo, in remedium adhibebatur. Id porrò, in horrendo hoc incendio, prorsùs accidit admirabile, quòd Altaribus Ecclesiæ, Tabellis, ac Imaginibus universim concrematis, sola Tabula Sacelli cujusdam, à Conceptione dicti, cum speciosâ Virginis immaculatæ Imagine, remanserit illæsa: in clarum haud dubiè argumentum, quòd sicut ejus Imago, reliquis omnibus in cineres redactis, integra permansit, ac intacta: sic MARIA sola, reliquis omnibus per adæ peccatum miserè destructis, illæsa permanserit, ac immaculatè concepta. Jure igitur meritissimo dicta Virginis Imago, ab incendio tam miraculosè illæsa, in hodiernum adhuc diem, ob singularem tam picturæ excellentiam, quàm affectûs devotionem, religiosè asservatur, ac à pluribus piâ veneratione colitur. *Amatus Franciscanus, in libello MARIÆ, Balinghem in Calendar. Virg. 6.ª April.*

§. 5. *Symbolum.*

DeIpara, tVrtVr, Carens oMnI feLLe. 313.

Turturis est, à principio, sine felle creàti,
Nescit amaritiem, non habet ira locum.
Numinis est, à principio, sine felle MARIAM
Condere peccati: Non habet ira locum.

Pulchræ sunt genæ tuæ, sicut Turturis. Cant. c. 1. v. 9.

§. 6. *Antiquitas.*

LVDVs In theMIstoCLe. 314.

INsolitum omninò spectaculum Themistocles, Athenienses ille clarissimus, magno populi concursui exhibuit: Refert enim Plutarchus, & alij, cùm ad ludos ille Olympiacos, quotannis celebrari solitos, aliquando processissèt, mox omnium oculos, posthabitis quibuscunque spectaculis, in illum conversos, plebemque totam in ejus contuitu, velut in jucundissimo ludo, mirè gavisam, integrum ferè diem immobiliter consumpsisse: Hinc tanto populi favore vir ille præstantissimus summoperè consolatus, dixisse fertur: *Tunc vel maximè omnium sese laborum suorum, quos hucusque, per tot annorum curricula, in Reipublicæ emolumentum suscepissèt, amplis-*

plissimum fructum, ac gratissimum præmium percepisse.

Felix porrò, ac ter felix Beatissima Virgo! in quam solam non per unius tantùm diei spatium, sed ab omni æternitate, non hominum multitudo, sed ipse omnium hominum Creator, oculos suos ita indesinenter defixos tenuit, ut hæc sola unicum semper fuerit Theatrum, unicus ludus, unicum spectaculum, quo delectabatur, ac capiebatur DEUS, omnibus longè posthabitis. Dicere quidem poterant aliquando reliqui Sancti, ac præsertim Martyres: *Spectaculum facti sumus Mundo, & Angelis, & hominibus.* 1. Corinth. 4. v. 9. MARIA econtrà sola dicere poterat: Spectaculum facta sum, Mundi, Angelorum, & hominum Creatori, Ludebat nimirùm illa coram eo omnî tempore, quæ tam formosa semper apparuit, ut cor DEI penitùs fecerit avolare, obtutu Numinis sine intermissione versùs ipsam directo, in Morte, Vitâ, & imprimìs, ac excellentissimè quidem in novissimo Conceptionis momento, ne damnum pateretur integritas primæ justitiæ, ipsi soli, tanquam futuræ Ejus Genitrici debita.

§. 7. *Anagramma.*

315. AVe, ANgVeM ILLIbato peDe Conterens!

Anguem palantem, Jo! mira Eva trucidas!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLVI.

§. 1. *Scriptura.*

316. HabItatIo MVnDa, pVrè ConCepta.

2. Paralip. c. 29. v. 5. *Mundate domum Domini DEI Patrum vestrorum, & auferte omnem immunditiam de Sanctuario.*

MIram Ezechiæ, Regis pijssimi, sollicitudinem, circa munditiem Divinæ Domûs, ac puritatem Sanctuarij, vel ex eo licet colligere, quòd domûs illius Sacræ ministros, ac Levitas convocans, sic
v. 5. eos fuerit allocutus: *Audite me Levitæ, & sanctificamini: mundate domum Domini DEI Patrum vestrorum, & auferte omnem immunditiam de sanctuario.* Quem di-
v. 6. scursum sic fuit prosecutus: *Peccaverunt Patres nostri, & fecerunt malum in conspectu Domini DEI nostri, dereliquentes eum, averterunt facies suas à tabernaculo Domini, & præbuerunt dorsum, clauserunt ostia, &c.* Hæc adeò observata Sacrorum puritas ipsis etiam Ægyptijs, idolorum cultoribus erat communis; ut enim Plinius loquitur: *Quid ita? po-* L. 14. *scebant illi Sacerdotem, purâ cum veste, pos-* c. 19. *scebant puras lymphas, pura libamina, quidquid mixtum, & impurum, despicatui, & indignum Dijs judicabant.*

Quod Rex ille Ezechias suis quondam Levitis de Domo Domini, hoc idem supremus in terris Christi Vicarius Romanus Pontifex suis Sacerdotibus, Doctoribus, Concionatoribus, de Beatissimâ Numinis Genitrice, dicere, ac inculcare videtur. Unum hìc adduco Paulum V., qui Anno 1617. 31. Aug. in Decreto, facto in generali Congreg. S. R. E. & Universali Inquis. expressè prohibuit, ne quisquam cujuscunque Ordinis, aut dignitatis,

audeat publicè concionari, disputare, aut docere, MARIAM in originali conceptam. quod Decretum etiam à Gregorio XV. ad privata scripta, & colloquia extensum, Anno 1622. 24. Maij: ab Alexandro autem VII. utrumque, Anno 1661. renovatum fuit. Nonnè autem hoc idem est, ac dicere: *Mundate domum Domini DEI, &c.?* id est, mundam, ac puram dicite illam, quam nôstis, dignissimam fuisse DEI Domum, qualem paullò ante Conceptus XXXVII. exhibuit. *Auferte omnem immunditiam de Sanctuario*, in quo DEUS ipse, Ens purissimum, perfectissimum, &c. recondi voluit; *Ut* enim *in sordidâ pauperis casâ Regem habitare non decet, ita Christus in animâ peccatorum sordibus contaminatâ non habitat*, ait S. Nilus. *Peccaverunt* quidem *patres nostri*, protoparentes nostri, *& fecerunt malum in conspectu Domini DEI nostri, derelinquentes eum*, qui in felicissimum eos statum, ac conditionem, tanquam plenipotentiarios Paradisi voluptatis inquilinos, omnium reliquarum creaturarum Dominos posuerat, *averterunt facies suas*, mendacissimi serpentis garritione distracti, inque fructum prohibitum, pulchrum visu, nimiâ curiositate intenti: Quocircà ex Paradiso juremeritò proscripti, pœnas dederunt, & claudente post illos ostium Cherubino, flammeoque gladio ulteriorem introitum prohibente, miserè dorsum præbuerunt. Non sic tamen mundissima Domus DEI MARIA, de qua Aggæus optimè prædixit: *Magna erit gloria Domûs istius novissimæ, plus quàm primæ*, quæ ipsamet *felix Cœli porta*, nunquam Paradisum sibi clausum sensit, imò potiùs non unius tantùm Cherubini, sed mille Angelorum custodientium servitia in promptu habuit, atque adeò non nisi pura, omnî tempore, munda, & immaculata supponenda est. Curiosum hìc occurrit dubium, ab Hugone de S. Victore excitatum, cur nimirùm diabolus decepturus Evam, sub Arbore, assumpserit corpus serpentis, & non potiùs columbæ; quæ ramo illius arboris insidere potuisset? cui ipse, ut sequitur, respondet: *Venit ad hominem in serpente callidus hostis, qui fortasis, si permissum fuisset, in formâ columbæ venire maluisset: sed hoc vas sibi Spiritus Sanctus reservavit, quia profectò dignum non erat, ut spiritus malignus formam homini odiosam faceret, in qua postmodùm ei Spiritus Sanctus apparere voluisset:* Hæc Hugo Vict. Quod si ergo dæmoni ingressus in columbam est prohibitus, eam præcisè ob causam, quòd illam Spiritus Sanctus sibi reservârit, tanquam domum, quam brevissimo licèt tempore inhabitans, sese mundo ostendere posset: quomodò credendum erit, permissum ei fuisse aditum in animam Virginis, de cujus carne DEUS ipse carnem susciperet, & in ejus utero, tanquam in mundissimâ habitatione, longi temporis hospes moraretur? Hæc quicunque attentiùs consideratis, & vobis dictum credatis: *Mundate domum Domini*, puram nimirùm unanimî consensu MARIAM dicite, utpote dignissimum ipsius puritatis Sacrarium! sed & aliud Templum, nimirùm *Templum DEI, quod estis vos*, purum conservate, *lavamini, mundi estote, sanctificamini*, ut animâ à sordibus depuratâ, ingredi aliquando possitis in *tabernacula dilecta Domini DEI virtutum, in atria Domini*, in medium Cœlestîs Jerusalem.

Instituit. ad Monach.

De propriet. & epit. rer. L. 4. c.

Psal. 83. v. 2.

§. 2. *Authoritas.* 317.

S. GregorII MagnI, De VIrgIne ConCeptâ opInIo.

Potest hujus montis nomine, Beatissima semper Virgo MARIA, DEI Genitrix designari; Mons quippe fuit, quæ omnem electæ creaturæ altitudinem electionis suæ dignitate transcendit. An non Mons sublimis MARIA? quæ ut ad conceptionem æterni Verbi pertingeret, meritorum verticem, supra omnes Angelorum choros, usque ad solium Divinitatis erexit; hujus enim Montis præcellentissimam dignitatem Isaias vaticinans, ait: Erit in novissimis diebus præparatus mons domûs Domini, in vertice montium: Mons

c. 2. v. 10.

quip-

quippe in vertice montium fuit, quia altitudo MARIÆ supra omnes Sanctos refulsit. In Lib. 1. Reg. c. 1.

§. 3. *Ratio.*

318. seMeL DeprehensVs, CentIes reVs : Ergo sIne Labe.

SEmel deprehensum in delicto, fama communis centiès deprehensum, ac reum insimulat: Sed Beata Virgo, si contraxisset labem originalem, fuisset semel deprehensa (quod enim, amabo, majus delictum, quàm meritorium pœnæ capitalis? & quid proximius capitali supplicio, quàm delictum in capite, quo tamen nomine peccatum originale, tam in Scholis, quàm Sacris Biblijs, præcipuè notatur?) Ergo Beata Virgo fuisset centiès rea. En! ipsammet Lutheri blasphemiam, dicentis: *Et quis inter homines major peccator, quàm hæc ipsa Mater DEI?* in Evang. Dom. post Epiph. Si autem deprehensam dicas, ad castra Melanchtonis transfugis, sic discurentis in c. 2. Joann. *MARIA apud DEUM, vel mulier peccatrix, vel syrophœnissa.* Ergo denegato Beatæ Virginis illibatæ immunitatis privilegio, vel ad blasphemias adversùs Sanctissimam MARIÆ vitam perventum jam est, vel cum pietate fidelium, pro immaculatâ Ejusdem Conceptione, velutì pro Aris, & focis standum erit.

§. 4. *Historia.*

319. S. LeoCaDIæ è tVMVLo sententIa.

DIvum Ildephonsum, Archi-Episcopum Toletanum, illustrissimum Benedictinæ nostræ Familiæ Sidus, singularem fuisse Virginis sine labe conceptæ fautorem, ac Zelosissimum defensorem, clara est Sanctæ Leocadiæ è tumulo sententia; ita enim suo exSepulchro familiarissimum sibi Ildephonsum, clarâ voce, est allocuta: *Ildephonse, Ildephonse! per te vivit gloria Dominæ meæ, Matris DEI.* Nec immeritò testimonium hoc Leocadia de Ildephonso perhibuit; cùm enim ille Librum, quem de Virginitate purissimæ DEI Genitricis magno labore conscripserat, compleviset, apparuit ei ipsa Virgo Beatissima, tenens dictum in manibus Librum, ac gratias referens, acceptissimum sibi opus confectum affirmavit. Ille verò, cùm ampliùs in dies honorare eam proposuisset, constituit, ut Festivitas illa, quæ antehàc in memoriam Conceptionis, & Nativitatis simul celebrabatur, divideretur, ac singularis annua Solennitas, octavâ ante Nativitatem Domini die, in honorem immaculatæ Conceptionis, vel certè (ut alij volunt) expectationis ageretur, quæ Solennitas, nostris modò temporibus, per universam Ecclesiam, sexto Idus Decembris celebrari obtinuit. Quamvis Eusebius Nierembergius expressè ostendat, Ildephonsum jam tum in Hispaniâ celebrâsse Festum Immaculatæ Conceptionis, seu animationis, ac unionis Animæ cum corpore, labîs originariæ expertis. Unde aliâ rursùm vice, apparentem sibi habuit Beatissimam Virginem, quæ vestem illi sacerdotalem, Casulæ communiter vocabulo indigitatam, albi coloris attulit, ac Cathedram, utpotè Doctori sibi gratissimo obtulit. Nec prætereunda hìc silentio verba illa, quæ, teste Joanne Mano, celeberrimo Sorbonæ Doctore, *in prol. defensor.* ipsamet Beatissima Virgo nonnulli revelare dignata est: *Occidentalem olim Hesperiam amore prospiciens, Præsuli Toletano, amico meo Alphonso* (id est Ildephonso) *me sordes primæ originis, mortisque veteris minimè contraxisse, reseravi fideliter, Casulam meæ gloriæ pignus donans, in testimonium veritatis.* Trithemius *in Lib. de scriptorib. Ecclesiast. Calendar. Mariano-Benedictinum, &c.*

* * *

§. 5. *Symbolum.*

320. VnICornIs, ſpeLVnCâ sVâ ab eXterIs anIMaLIbVs oCCVpatâ, VLterIVs sVbIre reCVſans.

Cur, auſu petulante, meum penetrare cubile
Non dubitas? Hoſpes diſplicet: ibo aliò.
Numinis hinc Sacrum maculam penetraſſe cubile,
Ne credas! Genito diſplicet iſta ſuo.

Ædificavit, ſicut Unicornium, Sanctificium ſuum in terrâ. Pſal. 77. v. 69.

§. 6. *Antiquitas.*

321. PaVones haVD oCCIDenDI.

Eò jamjam felices Magni Alexandri progreſſus devenerant, ut ipſas etiam longiſſimè remotas Provincias, invincibilî prorsùs armorum potentiâ pervadens (referente Æliano) Triumphatoris ubique nomen glorioſus retulerit. Porrò memoratus Scriptor ſpecialiter poſteritati transmiſſum voluit, quòd, cùm in Indias quoque Alexander penetrâſſet, adeò captus fuerit pulchritudine Pavonum, illis in partibus, in magnâ copiâ repertorum, ut ſpecialî edicto, ſub pœnâ graviſſimâ, vetuerit, ne ad inſtar reliquarum avium, ſpecioſi hi volucres telis peterentur, aut alio quovìs modo, violentiam paterentur; dicere nimirùm Alexander conſueverat: haberi in Pavonibus compendium pulchri; adeò, ut quidquid in Floribus, in Avibus, in Iride, in Gemmis pulchrum, & varium reperitur, id totum in Pavonis Syrmate, ac caudâ, coloribus gemmante, contentum habeatur.

Ut Pavo, ex mente Alexandri, *Compendium pulchri*, ſic MARIA, ex mente SS. Patrum, *compendium* eſt *gratiæ*: in Pavone omnium Florum, Aviúmque colores: in MARIA omnium creaturarum, terreſtrium, Cœleſtiúmque miracula: quidquid in alijs ſparſum eſt, in hanc unam convenit: In Patriarchis Fides, in Martyribus Conſtantia, in Virginibus Puritas, in Seraphinis Amor, in MARIA omnia. Si ergo tantum in magno illo Alexandro potuit externa illa Pavonis pulchritudo, ut Avem hanc unam non occidi, huic uni parci à venatoribus vellet: cur non major, tam intrinſeca, quàm extrinſeca Beatiſſimæ Virginis pulchritudo DEUM permoverit, ut ſolam à peccati communîs internecione, teloque originalî immunem juberet, ac infernales venatores, nemini alteri in conceptione parcentes, à petendâ MARIÆ innocentiâ prohiberet?

§. 7. *Anagramma.*

DeIpara, pVra à Labe, Ignara MaCVLæ. 322

Primatum tenes, ô Diva! ignara maculæ.

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLVII.

§. I. *Scriptura.*

323. EsCâ VetItâ haVD ContaMInata.

Tob. c. 1. v. 12. *Cùm omnes ederent ex cibis gentilium, ipse custodivit animam suam, & nunquam contaminatus est, in escis eorum.*

QUanta frequenter mala, tum corporalia, tum spiritualia, vel ex unicâ escâ, inconsideratè degustatâ, procedere soleant, sufficiens, damno suo, testimonium præbere potest infelix Esau, natu quidem ex binis fratribus major, sed in benedictione paternâ obtinendâ, præter morem, posterior, utpote, qui pro modico vilis lenticulæ edulio, inconsiderato prorsùs pacto, sua divendidit primogenita, damnum exinde perpessus, ut grave nimis, ita nullo pacto ulteriùs resarciendum. Gen. c. 25. v. 33. Simile ex unicâ esca præjudicium & Jonathas est expertus, qui ignorans adjurationem à Saule Patre suo omni populo factam, his verbis: *Maledictus* 1. Reg. 14. v. 24. *vir, qui comederit panem, usque ad vesperam*, abstinente reliquo populo universo, gustans modicam tantùm mellis particulam, præsentissimum sibi comedit internecionis periculum, ut v. 43. ipse ait: *Gustans gustavi in summitate virgæ, quæ erat in manu meâ paululum mellis, & ecce ego morior.* Minimè hoc ignorabat singularis ille pietatis Magister, Tobias senior; hinc inter alia præclarè, ac laudabiliter ab ipso gesta, quibus integer de eo libellus abundat, illud præ reliquis, in ipso statim primi capitis decursu commendatur, quòd *cùm omnes ederent ex cibis gentilium, ipse custodivit animam suam, & nunquam contaminatus est in escis eorum.*

Liceat modò hancipsam Tobiæ laudem in Beatissimam Dei Genitricem transfundere. Enimverò, cùm omnis Adami posteritas, edentibus, ac cibo vetito sese contaminantibus primis parentibus, ederet simul & ipsa, ac parî modo contaminaretur (voluntatibus scilicèt singulorum in unam Adami voluntatem ultrò transscriptis) ista, Virgo gloriosissima, ex omnibus una, *custodivit animam suam, & nunquam*, nè per unicum quidem temporis punctulum, *contaminata est in escis eorum.* Hinc, quamvìs in omnes reliquos justissima Numinis indignatio desævierit, ut dici posset illud Regij Prophetæ: *Adhuc escæ eorum erant in ore* Psal. 77. *ipsorum, & ira DEI, ascendit super eos:* v. 31. ac verificatum fuerit omninò illud: *Væ tibi terra, cujus principes manè come-* Eccle. c. *dunt*, Marianam tamen innocentiam 10. v. 16. talis ira, tale væ, minimè comprehendit: Unde etiam mirum nemini videatur illud, quod Theophanes Nicænus studiosè observat, dicens: *Non* Orat. 1. *corpus illud tuum immaculatum, ac labis* de Dor- *omnîs expers, in terrâ relictum est*, purismit. M. simum scilicèt, ac prorsùs immaculatum hujus Virginis corpus, post mortem, gloriosè in Cœlos assumptum, nunquàm evasisse escam vermium, eoipso, quòd de escâ, à verme, seu potiùs serpente infernalî oblatâ, gustare constantissimè recusavit, adeòque vermîs conscientiæ, ob peccatum qualecunque commissum remordentis, in perpetuum expers permansit. Mirari meritò quis posset, quòd in variis occasionibus, Christus de inferno loquens, præsertim apud S. Matthæ- c. 8. 13. um, pluribus in captibus, tormenta 22. 24. illius innummera, tantummodò ad fletum, & stridorem dentium restringat: *Ibi erit fletus, & stridor dentium.*

Mirarer & ego, nisi adverterem, duo quoque peccata præ reliquis in mundo triumphare, imò ab ipso jam mundi exordio triumphâsse, illud scilicèt, quod suam trahit originem ab oculis malè custoditis, cui *fletus*, & inconsolabilis planctus correspondet, & aliud ad gulam pertinens, quod cùm habeat relationem ad dentes, ideòque ibi erit *stridor dentium*, juxta commune adagium: *Per quæ quis peccat, per hæc & torquetur.* Utrumque in Protoparentum peccaminosâ transgressione experti sumus; Vidit namque (ut ait Sacer textus) *vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile, & tulit de fructu illius, & comedit.* Hìc bene considerandа verba illa: *vidit*, & *comedit*. *vidit*: En effectum oculorum malè custoditorum! *comedit*: En gulæ desideria, per escæ vetitæ degustationem adimpleta. Hinc omnium contaminatio, mors in ollâ, fletûs stridorisque dentium ipsissima origo. Sola tamen hìc excipitur Maria, quæ escâ hac vetitâ nunquam contaminata, *primogenita ante omnem creaturam*, nunquam hanc prærogativam, cum Esau, pro cibo permutavit, nunquam cum Jonathâ mortiferum favum mellis gustavit, sed potiùs cum Tobia *nunquam contaminata est in escis eorum.* Quæ cùm ita sint, indemnitati Tuæ, Virgo Beatissima! unanimiter gratulamur, fatemurque, omnes nos Jonathas esse, qui mellis gustu mortem nobis accersiverimus: consolamur tamen, scientes, quod Filius tuus escæ huic mortiferæ mel aliud vitale oppositurus, velut alius Samson, non quidem è demortui leonis faucibus, sed è lumbis ferocis illius & in Deum impetuosi Adami Te eduxit, Genitricem suam verè melleam, recuperandis peccatoribus totam dulcem, escâ vetitâ contaminatis, ac peccatorum infirmitate pressis, totam sanativam. Per amorem ergo immaculatæ tuæ Conceptionis, contaminatos emacula, infirmos resana, ac ad escam degustandam præpara, æternæ Beatitatis.

Gen. c. 3. v. 6.

§. 2. *Authoritas.*

SanCtI GregorII NazIanzenI, De VIrgIne CarMen. 324.

Hoc propter, ecce texo nunc tibi memor
Gratumq; carmen, ô puella, gratiâ
Æquanda nullis, Mater & Virgo, supra In Tragœdiâ.
Omnes decora Virgines, & maxima,
Quæ vincis omnes Cœlitum Ordines!

§. 3. *Ratio.*

DeIpara, pro præMIo sVo, pVrè ConCepta. 325.

QUando Juvenis aliquis studiosus ex plurimis suis Condiscipulis dignus habetur, ut publicè proclametur: *Accedat!* sicque pro meritis præmium accipiat, prudenter, ac optimè omnes præsumunt, composuisse eum argumentum suum, sine omnî errore: atqui Beat.ma Virgo etiam, præ omnibus alijs, digna est habita, ut ab omnibus tribus Personis Divinis proclamata Accedat, utque primum accipiat præmium, nempe Maternitatem Dei, quæ post Divinitatem, in excellentiâ, primum locum obtinet, ut verum sit illud:

Nec primam similem visa est, nec habere sequentem.

Ergo meritò, & prudenter præsumere possumus, Mariæ argumentum fuisse compositum, sine omnî errore, hoc est animam rationalem sine omni peccato creatam, ac corpori Virgineo infusam fuisse.

§. 4. *Historia.*

RappaCIoLI à strangVrIâ Integra LIberatIo per DeIparaM. 326.

DE Rappaciolo, Eminentissimo S.R.E. Cardinale legitur, adeò illum, Anno Millesimo, Sexcentesimo, Quinquagesimo septimo, graviter decubuisse, ut invalescente per centum, & septem horas continuas, stranguriâ, hærente nimirùm urinæ beneficio, dolorosissimè afflictus, omnibusque jam Sacramentis ritè provisus, Purpuram proximè pallore mortis commutaturus videretur. Tot ergo remedijs in vanum adhibitis, optimum confessarius ejus adinvenit consilium, confugiendo nimirùm ad immaculatum Virginis Deiparæ

paræ Conceptionem: ſchedulæ ergo hæc pauca inſcripſit verba: *In Conceptione tuâ Virgo immaculata fuiſti: ora pro nobis Patrem, cujus Filium peperiſti.* Hanc porrò ſchedam, tanquam ſaluberrimã quandam medicinam, plenâ in Deiparam fiduciâ, purpurato Principi obtulit deglutiendam. Et ecce! vix ſchedam Cardinalis ſumpſit, cùm laxatis quantocyùs aquæductibus, ſeptem ſat ponderoſi prodiêre calculi, quorum unus in hac ipsâ, quam Cõfeſſario porrigente introſumpſerat, ſchedâ, non ſine evidentî miraculo, cernebatur involutus. Ex quo factum, ut obtentâ paullò poſt integrâ ſanitate, non niſi Virginem Genitricem, ſine labe conceptam, liberatricem recognoverit, ac humillimas reddendo grates, ſingularî cultu, ad dies vitæ, proſecutus fuerit, Hoc miraculum toti Romæ notiſſimum, refert Raynaudus *in pietate Lugdun. & alij.*

§. 5. *Symbolum.*

327. EXterna MaLI ſpeCIes DoLoſa.

Externa, ô quoties, Malorum forma doloſa eſt!
Dum bona ſæpe putas, ſunt mala Mala tamen.
Dum Mali externo malè credidit Eva colori,
Non trahit ex Malo purâ MARIA malum.

Sub Arbore Malo ſuſcitavite, ibi corrupta eſt Mater tua, ibi violata eſt Genitrix tua. Cant. c. 8. v. 5.

§. 6. *Antiquitas.*

CaDente tVrrI, nobILIs herI 328.
MIra LIberatIo.

Dies erat quâ in Civitate Mediolanenſi, Anno 1117. complures Nobiles, in certâ domo, cui vicina Turris imminebat, convenerant, ut ibi de negotijs, commune Reipublicæ bonum concernentibus, invicem colloquendo tractarent, cùm ecce! illorum aliquis audit, neſcio à quo, altùm ſe, proprio nomine, vocari, ut quantocyùs extrà portam domûs in plateam prodire vellet. Differt ſic vocatus progredi: & en! vir quidam incognitus domum ipſam ſubintrat, atque, ut dicto Nobili ſecum pauliſper progredi placeret, precibus rogitat humaniſſimis. Obſequitur tandem ille invitanti. Et quid? vix extra limen pedem poſuerat, cùm corruente, ingentî fragore, integrâ vicinâ Turrî, tota illa domus, miſerandum in modum obruta, omnesque ad unum Nobiles, qui illuc convenerant, ipſo ſpectante, fuerunt conquaſſati. Tunc enimverò cognovit primùm ille, quàm ſingularî Divini Numinis providentiâ, ſolus ipſe à triſtî hoc infortunio, ac præſentiſſimo mortis periculo, reliquis ad unum pereuntibus, fuerit liberatus. *Rugierius de Hoveden, 1. part. Annal. ad Annum 1117. Menoch. Centur. 4. num. 84.*

Hic caſus in memoriam haud obſcurè revocat miſeriorem longè Protoparentum caſum. Conventus enimverò, ac domus Nobilium, univerſa videtur hominis, ad DEI Imaginem creati, progenies, quæ tamen, corruente ſuperbâ Turri, Adamo ſcilicèt, ob ſuperbiam illam: *Eritis ſicut Dij*, è ſummo felicitatis culmine, in miſerrimum ſtatum dejecto, ex toto fuit ſubverſa, ac per hoc ipſum peccatum, miſerè deſtructa, unâ tamen priùs ex hoc conſortio Divinitùs evocatâ, ac

à ru-

à ruinâ communî gratiosissimè præservatâ dignissimâ Numinis Genitrice, quæ ab æterno specialiter segregata, imminenti se periculo jugiter subduxit, sicque sola evasit innocua, quia immaculatè concepta.

§. 7. *Anagramma.*

329. LVCtVM aDæ sIne Labe Ignoras.

Luctum Adami ignoras: En pia Mater, Ave!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLVIII.

§. 1. *Scriptura.*

330. InfernaLI HoLofernI ab InItIo CapVt aDIMens.

Judith c. 14. v. 16. *Una Mulier hebræa fecit confusionem, in domo Regis Nabuchodonosor: Ecce enim Holofernes jacet in terrâ, & caput ejus non est in illo.*

CUm invicta Judith, formosissima illa, ac piissima pariter Heroina, caput impium Holofernis, à Rege Nabuchodonosore, ad subijciendam sibi Bethuliam submissi, glorioso stratagemate detruncâsset, ac liberatæ exinde Civitati optatissimum rei eventum ovans retulisset, hæc ait: *Vivit autem ipse Dominus, quoniam custodivit me Angelus ejus, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc revertentem, & non permisit me Dominus Ancillam suam coinquinari, sed sine pollutione peccati revocavit me vobis, gaudentem in victoriâ suâ.* Porrò Ozias dixit ad eam: *Benedicta es tu Filia à Domino DEO excelso, præ omnibus mulieribus super terram. Benedictus Dominus, &c. qui te direxit in vulnera capitis principis inimicorum nostrorum.* Interim autem innotescente Assyrijs funestâ Principis sui tragediâ, hæc eorum erat lamentatio: *Una Mulier hebræa fecit confusionem in domo Regis Nabuchodonosor: Ecce enim Holofernes jacet in terrâ, & caput non est in illo.* Bethuliâ interim totâ Judithæ acclamante: *Tu gloria Jerusalem, tu lætitia Israël, tu honorificentia populi nostri, &c.* Nec immeritò; erat enim ex tunc Judith *præclarior universæ terræ: erat etiam virtuti castitas adjuncta, ita ut non cognosceret virum, omnibus diebus vitæ suæ, ex quo defunctus est Manasses vir ejus. Dies autem* (ut verbis S. Scripturæ per omnia utar) *Dies autem Victoriæ hujus Festivitatis, ab Hebræis in numero sanctorum dierum accipitur, & colitur à Judæis, ex illo tempore, usque in præsentem diem.*

c. 13. v. 20.

v. 24.

c. 15. v. 16.

c. 16. v. 26.

v. 3.

Quid hìc aliud in Judithâ, quàm glorioſissima illa Holofernis Tartarei Triumphatrix MARIA describitur? si enim adhibenda fides Alexandro Alensi, *Judith*, inquit ille, *Beatam Virginem tam facto, quàm interpretatione designat; interpretatur enim Confitens, sive glorificans DEUM, &c.* & sanè, *vivit Dominus, quia custodivit* MARIAM *Angelus ejus, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc revertentem*, id est, tam dum conciperetur, quàm cùm in utero Annæ commoraretur, & exinde in lucem progrederetur; Nec enim *permisit Dominus Ancillam suam* ullâ peccati labe *coinquinari, sed sine pollutione peccati*, in victoriâ suâ gaudentem specialissimè præservavit. Acclamare ergò cum Oziâ, vel potiùs cum Gabriele, Virgini Triumphatrici possumus: *Benedicta tu in mulieribus*, imò,

in Psal. 86. v. 7.

&

& benedictus fructus ventris tui, qui Te singulariter direxit, ad vulnus capiti Principis tenebrarum infligendum. Lamentetur orcus, quòd per Te solam (Virgo purissima, Mulier invictissima, Heroina præstantissima!) facta sit confusio in Regno Luciferi, hoste superbissimo, capite contrito, in terram prostrato, ut dici similiter de Te possit: *Una Mulier hebræa fecit confusionem, in domo Regis Nabuchodonosor*, id est Luciferi. Nos intereà non cessabimus benedicere tibi cum Bethulienſibus, dicentes: *Tu gloria Jerusalem: Tu lætitia Israël: Tu honorificentia populi nostri, &c.* Et meritò quidem; es enim *præclarior universæ terræ*, imò universæ, si DEUM excipiamus, Cœlestîs Curiæ, Regina Sanctorum omnium solenniter inaugurata. Erat prætereà fortitudini Tuæ tanta adjuncta castitas, ut quantúmvis Virgo pareres, virum tamen nunquàm cognosceres, Te ipsâ attestante: *Quoniam virum non cognosco.* Luc. 1. v. 33. Quid ergò supereſt, nisi ut dies Victoriæ hujus, sive devotissima immaculatæ Conceptionis tuæ Solennitas, *in numero Sanctorum dierum*, ab universis Christi fidelibus accipiatur, ac glorioſa adempti abinitio capitis infernalîs Holofernis memoria, spiritualî cordis lætitiâ, perpetuis temporibus celebretur? dignum insuper, ac justum est, ut sicut Judithæ illi, Bethulienſium liberatrici (referente Sacrâ Scripturâ) donata fuêre omnia Holofernis spolia, eò quòd caput illius impium, heroicâ quâdam generositate præscidisset, ita Tibi, Virgo Beatissima! quæ caput Dæmonis, hoc est, Originale peccatum, tanquam principium, & caput omnium reliquorum peccatorum, glorioſo pede contrivisti, fuerint concessa omnia illa gratiæ spolia, quæ Dæmon ante miserum ejus casum possidebat, inter quæ illud unum magni utique momenti fuit, quòd in gratiâ, Angelorum instar, oriebaris, sicque omnîs peccati labem penitùs ignorabas. Nos interim hæc omnia in novâ Judithâ nostrâ, purissimâ Dei Genitrice, attentiùs considerantes, in id unum simus solliciti, ut sicut de eâdem Judithâ scriptum reperitur: *Nec erat, qui loqueretur verbum malum de eâ*, c. 8. v. 8. ita & nemo nostrûm adeò temerarius inveniatur, qui malum aliquod in Virginis Conceptionem irrepsisse, ore suo proferre audeat.

§. 2. *Authoritas.*

S. GregorIVs NeoCesareensIs, 331.
MarIæ, ILLIbatæ DeIparæ testIs.

1. *MARIA sic gratiâ plena dicitur, quòd in illâ Virgine totius gratiæ thesaurus reconderetur, quæ sola ex omnibus generationibus sancto corpore, & spiritu fuerit, sola ferens eum, verbo qui portat omnia, & non solùm Angelus pulchritudinem Sanctæ Virginis, sed & virtutes animæ admiratur, & idcircò gratia plenam appellavit.* Serm. 1. de Annunc.
2. *Convenienter S. MARIAM ex omnibus generationibus solam gratia elegit, nec similis ei ex omnibus generationibus ulla unquàm est reperta.* Ibid.
3. *Dominus noster JESUS Christus, immutabiliter ex purâ, & castâ, & impollutâ, ac Sanctâ MARIA Virgine progreditur.* Ibid.
4. *Quare & Tu Sancta, & omnî humanâ creaturâ glorioſior, ac purior, sanctior effecta es, ac nive quidem candidiorem habes mentem, quovis autem auro, quantúmvis probato, purificatum magis corpus.* Ibid
5. *Missus servus incorporeus, ad Virginem inviolatam, atque immaculatam: missus est à peccato liber, ad corruptionis, seu labis expertem.* Serm. de Annunc.

§. 3. *Ratio.*

RoMa taCens ConsentIre VIDetVr. 332.

JUxta Regulam Juris in Sexto: *Qui tacet, consentire videtur*: Sed Romana sedes, sciens, & videns, Immaculatam Deiparæ Virginis Conceptionem communiter à Christi fidelibus sum-

mâ devotione venerari, coli, & quasi pro articulo credi, audiens insuper, in hanc jurari à plerisque Universitatibus, & Doctoribus, &c. tamen his omnibus non contradicit, sed tacet; cùm tamen, si bonis moribus, aut Fidei foret contraria, omninò teneretur, & posset contradicere: imò in hujus Conceptionis majorem honorem, institutis Octavis, Congregationibus, Confraternitatibus, alijsque devotionibus, varia privilegia, atque Indulgentias impertitur: Ergo consentire, id est, omninò approbare videtur hanc piam sententiam, de immaculatâ, in primo instantî, Deiparæ Conceptione.

§. 4. *Historia.*

333. DetraCtor ILLIbatæ, In Castro BaCVLI præDICans, Latrat Instar CanIs.

SErmonem, in Castro Baculi, die quâdam Concionator instituerat, ac in eo, contra illibatam Virginis Conceptionem ardentiùs loquendo, longiorem jam moram protraxerat, cùm immutatâ confestim voce, edere incepit latratus complures, caninis haud absimiles. Mirari hìc omnes, ac justissimam indignantis Numinis reprehensionem animadvertere. Auxit prætereà horrorem casus immediatè subsecutus: cùm enim statua quædam pulcherrima, Virginem immaculatam repræsentans, ex lapide eleganter sculpta, super fores Ecclesiæ posita fuisset, illa, nemine attingente, magno fragore, ad terram decidens, in plurima frusta est comminuta. Quantus exinde in plebe rumor exortus fuerit, ac quanta in calumniatorem hunc Virginis exacerbatio, explicare non sufficio: lapidibus certè obruissent Oratorem, nisi maturâ sibi ad domicilium consuetum fugâ consuluisset: imò ipsam ejus habitationem destruere jam paraverant, nisi protegente Domino Castri, ac armatam militum cohortem in tutamen submittente, domestici illi ulteriùs conservati fuissent. *Bernardin. de Busti Serm. 7. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

LabIJrInIho orIgInaLI, non seDVCta MARIA. 334

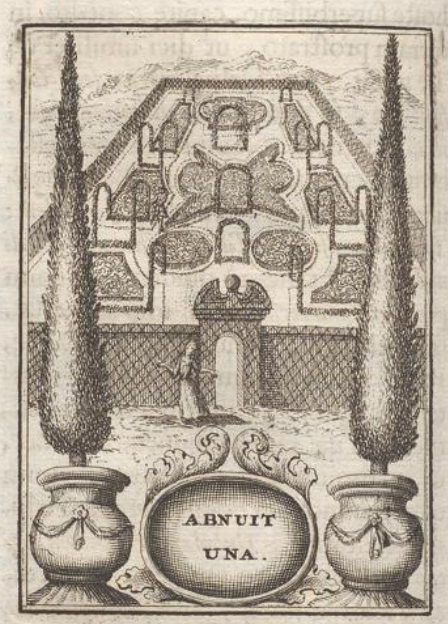

En Labyrinthus adest! verùm si laberis intùs,
Non Labyrinthus erit, sed labor intùs erit.
Non Labyrinthus erat Paradisus, sed labor intùs,
Nempe ubi, tot lapsis, una labore caret.

De mandatis tuis non erravi. Psal. 118. v. 110

§. 6. *Antiquitas.*

HorrenDa ChIMæra, à BeLLerophonte transfIXa. 335

FAbulosæ Antiquitatis commentum est, Bellerophontem, laudatissimæ indolis Juvenem, Glauci Regis Ephyræ filium, cùm ad maxima quæque natus videretur, missum fuisse à Minervâ, vel (ut alijs placet) à Neptuno, ad interficiendam Chimæram, monstrum planè horrendum, informe, ingens, ignem evomans, capite & pectore referens Leonem, ventre Capram, caudâ Draconem: cumque tentamentum periculis compluribus foret obnoxium, Minervam Bellerophonti Pegasum tradidisse, seu equum alatum, cicurem, frænoque assuetum, cujus beneficio

neficio, Chimæram illam horrendam, feliciſſimo teli jactu, transfigens, magno Numinum applauſu, glorioſè proſtravit.

Quid de MARIA ſine labe conceptâ, vel ad veritatem expreſſius, vel ad laudem adferri poteſt illuſtrius? cùm & ipſa Regis æterni filia, Mater, ac ſponſa, proinde ad maxima quæque non nata tantùm, ſed *ab æterno ordinata*, miſſa fuerit ſpecialiſſimè à Cœleſti Minervâ, æternâ nimirùm Sapientiâ, ad interficiendam Chimæram peccati originalis, Monſtrum utique horrendum, informe, ingens, ignem evomans iræ Divinæ, æternæque damnationis, non Leonem tantùm, Capram, & Draconem, ſed omnem excogitabilem referens deformitatem. Quo autem medio MARIA hanc Chimæram, tot monſtra unitim repræſentantem debellavit? certè non alio, quàm Pegaſo, ſive equo illo feliciſſimo, ac velociſſimo, à Cœleſtî Minervâ ſibi ſubminiſtrato, Gratiâ nimirùm Divinâ, feliciter, ac velociter præveniente, juxta illud: *Suaviter equitat, quem gratia DEI portat.* Huic firmiſſimè inſidens MARIA, plenóque curſu hoſtem præveniens, magno totius Cœli, terræque applauſu, Monſtrum, acutiſſimo teli puncto, puncto ſcilicèt Conceptionis primo, transfixit, ac puriſſimè concepta adeò proſtravit, ut dixiſſe ſufficiat, Chimæram defenſurum, qui originalî labe infectam MARIAM etiamnùm vellet defendere.

§. 7. *Anagramma.*

AbsqVe peCCato; naM VIrgo DeIpara. 336.

En tu immaculata es! nam Virgo Deipara.

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XLIX.

§. 1. *Scriptura.*

337. ALtera EVa, MeLIor ILLâ, DEo obſeqVens.

Eſther c. 1. v. 19. *Nequaquàm ultrà Vaſthi ingrediatur ad Regem, ſed Regnum illius altera, quæ melior eſt illâ, accipiat.*

RECuſante Vaſthi Reginâ Regis pariter, ac mariti ſui imperium, ac venire ad illum contemnente, ſuadentibus Aulæ proceribus, ſequens divulgabatur edictum: *Ut nequaquàm ultrà Vaſthi ingrediatur ad Regem, ſed Regnum illius altera, quæ melior eſt illâ, accipiat.* quòd & factum; c. 2. v. 15. nam Eſther *Formoſa valdè & incredibilî pulchritudine, omnium oculis gratioſa, & amabilis*, ducta eſt ad cubiculum Regis, *& adamavit eam Rex plùs, quàm omnes mulieres, habuitque gratiam, & miſericordiam coram eo. ſuper omnes mulieres, & poſuit diadema Regni in capite ejus, fecitque eam regnare, in loco Vaſthi, &c.* v. 17.

Eundem prorsùs in modum, recuſante Evâ, primâ muliere, Regis Regum, Creatoris ſui imperium, ac impoſitam à fructu ligni, in medio Paradiſi ſituati, abſtinentiam contemnente, ſequens (ſic exigente Divinâ juſtitiâ) divulgabatur edictum, ut ſcilicèt è delicioſiſſimo Paradiſi horto quantocyùs proſcripta prævaricatrix Eva, nequaquàm ultrà ingrederetur, ſed regnum illius, primam ſcilicèt innocentiam, ac communem cunctorum viventium maternitatem *altera, quæ melior eſt illâ*, acciperet. Sed quænam

nam hæc? certè non alia, nisi Esther formosissima, Virgo MARIA, Numini per omnia obsequentissima, & serpenti infernali statim à capite Conceptionis penitùs infensa. Appositè ad hunc Conceptum antiquus ille, ac Christianus Poëta cecinit

L. 1. in Act. Apostol. tom. 8. Bibl.

A nato formata suo, mala criminis Evæ
Virgo secunda fugat: nulla est injuria sexûs:
Restituit, quod prima tulit.

hæc Arator. Quod idem clarè etiam insinuare videtur S. Epiphanius, per hæc verba: *Beata DEI Mater MARIA per Evam significatur, quæ per Ænigma accepit, ut Mater viventium vocetur: à MARIA verè hæc vita mundo genita est, ut viventem gigneret, & fieret Mater viventium: Eva causa mortis facta est, MARIA causa vitæ, per quam genita est nobis vita.* Hæres. 78 Hucusque Epiphanius. Quid ergò mirum, si melior hæc Virgo plùs, quàm omnes mulieres, in universâ terrâ, à Rege Cælestî adamata, tantam obtinuit gratiam, & misericordiam coram eo, ut impositò capiti ejus diademate, stellis duodecim resplendente, regnare eam fecerit, in loco Evæ, imò non matrem tantùm viventium, sed dignissimam quoque Unigeniti Filij sui Genitricem constituerit? *Consentaneum nimirùm erat*, ut ait Irenæus, *ut sicut per fœminam, Adamum seducentem, mundus fuerat perditus, per fœminam, Christo inservientem, restauraretur.* L. 3. contra Valentin. Sed & mellei nostri Bernardi suffragium audiamus: *Crudelis Eva*, ait ille, *per quam Serpens antiquus pestiferum etiam ipsi viro virus infudit: sed fidelis MARIA, quæ salutis antidotum & viris & mulieribus propinavit; illa enim ministra seductionis, hæc propitiationis, illa suggessit prævaricationem, hæc injecit redemptionem.* Serm. in verba illa Apoc. Signum magnum. Quomodò autem MARIA, *altera Eva, melior illâ* extiterit, fusè enarrans B. Albertus Magnus, *Illa quidem* ait, *omnes genera vit in mundum, ista in Cælos, illa Mater miseriæ, ista Mater misericordiæ, illa principium mortalitatis, ista principium regenerationis, illa gratiam perdidit, ista gratiam invenit, illa transivit de gratiâ in culpam, hæc nos transire fecit de culpâ in gratiam, illa de latere viri dormientis facta, ista de corde DEI vigilantis, illa viro suo occasio fuit perditionis, hæc viro suo adjutorium redemptionis, illa desponsatur origo corruptarum, hæc desponsatur mensura Virginum, illa prima Virginitatem perdidit, ista prima Virginitatem DEO consecravit, illa à diabolo decepta, ista ab Angelo edocta, illam diabolus vicit per superbiam, ista diabolum vicit per humilitatem.* C. 53. super missus. Hæc ille. Et quid clarius dici poterat pro astruendâ MARIÆ, Evæ secundæ, præ alterâ illâ, bonitate ac præstantiâ? nonne ergò dignum, ac justum erat, ut Regnum Evæ, primam scilicèt, in qua condita erat, innocentiam, altera hæc, quæ adeò melior est illâ, acciperet, MARIA nimirùm, in DEI ipsiúsmet Genitricem præordinata, sicque sine omnî labe innocentissima conciperetur? Tu ergo formosissima Esther, à Cœlestî Rege adeò præ omnibus alijs adamata, in locum infelicis Evæ felicissimè subrogata, effice potentî tuâ inrercessione, ut qui cum Vasthi, projectâ Reginâ, Divina sæpius mandata adimplere contempsimus, non cum eâdem Cœlestî Aulâ æternùm proscribamur, sed potiùs, impetratâ ad preces tuas Maternas veniâ, admittamur astituri ante Thronum Cœlestîs Assueri, in perpetuâ Beatitate.

§. 2. *Authoritas.*

GVarrICVs Abbas, sIne peC- 338.
Cato ConCeptaM Constanter agnosCens.

MARIA terra est benedicta in opere redemptionis, quæ remissionem peccatorum, fructumque vitæ parturit universis, & filijs Adæ præjudicium originalîs dissolvit maledicti. Serm. 2. de Annunc. B. V.

§. 3.

§. 3. *Ratio.*

339. DoLosVs MerItò est sIne LVCro.

Nullus debet ex dolo suo, cui debetur pœna, lucrum reportare. L. *ne ex dolo* ff. de dolo. Sed ille antiquus serpens, mendaciorum pater, & artifex, per dolum, seduxit genus humanum. Ergo exinde non debet reportare lucrum. Atqui reportasset lucrum non modicum, si etiam Beatissima Virgo contraxisset peccatum originale. Ergò, sicut inconveniens est, eum reportare lucrum, ita etiam inconveniens est, Beatissimam Virginem contraxisse peccatum originale. Subsumptum Prob. Omnes superare, & in captivitatem redigere, ita, ut nè quidem unus supersit, à quo superari possit, lucrum non exiguum est: Sed si Beata Virgo contraxisset peccatum originale, ac consequenter etiam ipsa per dolum à diabolo fuisset seducta, nullus omninò supereresset, qui serpentem hunc superaret; cùm omnes essent ejus captivi, & ab eo superati; Homo enim per peccatum fit servus, & captivus diaboli: Ergò, si Beata Virgo contraxisset peccatum originale, serpens non modicum reportâsset lucrum, nec verificaretur ampliùs clarum illud S. Scripturæ promissum de Beatâ Virgine, Gen. 3. *Ipsa conteret caput tuum, &c.*

§. 4. *Historia.*

340. Anna, à S. BarthoLoMæo, DIaboLICIs tentatIonIbVs fortIter resIstens.

ANna, à S. Bartholomæo, illustre Carmelitanæ Familiæ Lumen, cùm individua Sanctæ Matris Theresiæ, per complura itinera, comes fuisset, ac sæpiùs observâsset, pijssimam hanc Virginem summo erga Deiparam amore accensam, exemplo Magistræ, eodem pariter amandi MARIAM studio, omnî tempore, fuit assidua. Tenerrimus porrò hic amor reddidit illam, in sollicitandâ DEI Genitricis ope, penitùs confidentem. Eàpropter, cùm diversis tentationum insultibus, ejus castimoniam labefactare, spurcissimus tenebrarum Princeps niteretur, unicum Annæ remedium erat, Sacellum, Virgini sine maculâ conceptæ Sacrum ingredi: ubi flexis genibus, ac nudipes, flagrantissimis precibus, immaculatæ deposcebat auxilium, quatenùs tam validas, ac multiplices infernalis hostîs machinationes, immaculatâ mente, ac corpore, secura evadere valeret. Nec inanis fuit deprecatio; purissima enim Cœlorum Regina, non in his tantùm conflictibus, potentissima adfuit auxiliatrix, verùm insuper in præmium tot Victoriarum, quas tam de seipsâ, quàm de Orco, frequenter Anna retulerat, sæpiùs illam invisit, modò Filio juncta Divino, modò à S. Josepho, Angelisve compluribus comitata, ad finem præsertim vitæ illius, ubi suavissimos inter Angelorum concentus, ad æterna eam gaudia, omnibus immaculatæ Conceptionis cultoribus præparata, maternè invitavit. *Ex ejus vitâ, & Paulo de Barry. in Anno Marian. ad diem 7.am Junij.*

* * *

§. 5. *Symbolum.*

341. LVCIDIa , LVMen.

Lucidiam ignitis referunt splendescere pennis,
Queîs valeas rectam nocte tenere viam.
Lumina sic præfert Virgo sine labe, Viator!
Queîs puram teneas, Numine dante, viam.

Expandit ignem, ut luceret eis per noctem.
Psal. 104. v. 30.

§. 6. *Antiquitas.*

342. PetItâ aD nVptIas MarIâ FLorentInâ , GabrIeLæ prosCrIptIo.

VIvebat, longo jam tempore, Henricus IV. Galliarum Rex, Regiâ suâ Conjuge orbatus, atque interim Domicella quædam, stemmate magis, ac externâ corporis specie, quàm virtute nobilis, in aulâ sustentabatur. Hæc, ut Gabriela nomine, ita hanc ipsam ob causam, pessimus communiter Angelus nuncupata, non exiguum toti Aulæ (dicam potiùs, toti Regno) scandalum præbebat. Verùm inaudijt tandem illa, novam Henrico parari Sponsam, jamque advertit, frequentes tabulas, atque effigies Parisios transmitti, Virginum, ut sanguine, ita & formâ ex omnibus præstantissimarum, quatenùs ex illis una, quæ Regi præplaceret, ejusdem consors futura, illuc adduceretur, inque Regium thronum eveheretur. Eapropter haud ignorans, ad primum hujusmodi novæ Reginæ adventum, mox sibi ex Aulâ, quam tamdiù scandalosè incoluerat, recedendum, adferri sibi curavit omnes illas tabulas, ac effigies, curiosè exploratura, an aliqua adeò inveniretur præstantis speciei, ut sibi timendum esset, de aliquo amoris deliquio, in Rege, quem sibi illa adeò hucusque devincierat? Consideratis ergò, summo studio, picturis omnibus, singulas parvipendit, duabus exceptis, quibus anxij Regis affectum ferventissimè pulsari observabat. Fuêre autem duæ illæ effigies, Elisabethæ Hispanæ prima, & Mariæ Florentinæ altera, quarum idea spirans aliquid Regium, & ipsam, & Gallos omnes, de novâ Reginâ fecerat certiores. Nec tamen terruit Gabrielam Elisabeth, protervè jactitantem: *Nihil ominis mali, ex nigellâ hac Hispanâ.* At ubi primùm oculos direxit in tabulam MARIÆ Florentinæ, alta trahens suspiria, *Heu! Heu!* inquit, *O MARIA! tu sola es, quæ sollicitam me tenes, unam te metuo, nec siniſtrum mihi aliquid unquàm accidet, nisi à te, MARIA! MARIA!* Nec eam fefellit omen; siquidem Rex, albedine MARIÆ, reliquâque formæ præstantiâ saucius, alijs mox amoribus penitùs valedicens, MARIAM, Galliâ simul, ac Italiâ applaudente, duxit in uxorem. *Du-Pleix in vitâ Henric. IV. sub Annum 1599.*

Ad MARIAM modò Deiparam convertamur. Didicerat vaticinio dæmon, parari sibi malum à fœminâ, cujus specie DEUS captus, eam in Reginam assumeret Angelorum; hinc ipse, pessimus Angelus, omnium fœminarum ortus, & conceptus sedulus investigabat, præsertim Saræ, Rebeccæ, Rachelis, Judithæ, Estheris, &c. nil tamen inde mali sibi parari deprehendens, hæsit in Elisabeth, Matre Joannis Baptistæ, nec

tamen

tamen hinc Pseudo - Angelus infremuit, nigellam deprehendens, & consciam peccati proavorum, sed ubi ad MARIAM devenit, altùm ingemuit, videns illam albedine, & specie ipsis præire Angelis. Hinc *Heu! Heu!* inquit: Hæc est MARIA, quæ conteret caput meum, hæc speciosa, tota pulchra, nescions maculam, &c.

§. 7. *Anagramma.*

PVra absqVe Labe, IraM DEI pLaCas. 343.

Nivea O Agni Mater! Deum iratum placas.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS L.

§. I. *Scriptura.*

344. FOns parVVs, CresCens In fLVVIVM, pVra GenItrIX, In sVâ ConCeptIone peC-CatI eXpers.

Esther c. 10. v. 6. *Parvus Fons, qui crevit in Fluvium, & in Lucem, Solemque conversus est, & in Aquas plurimas redundavit, Esther est.*

FOns parvus, Concepta parvula, Virgo Beatissima, potiorî jure, dicenda est, & quidem, ut Sacris in canticis intitulatur: *Fons signatus.* Si enim Gregorio Nisseno, in hunc locum scribenti fides, *Fons signatus perinde est, ac custoditus.* Ex quo puritas Marianæ Conceptionis tunc patebit ampliùs, cùm, cur dicatur Fons? aut quo sigillo signatus, seu custoditus? attentiùs examinaverimus. Sigillatus nimirùm fuit hic Fons Marianus DEI sigillo, hoc est, DEI imagine, Gratiâ scilicet, quæ hoc ipso Divinitatis est imago, quia est participatio illius. custoditus prætereà fuit hic Fons Spiritûs Sancti clypeo, ac proinde, dum MARIA fuit Fons, signata etiam fuit & custodita ejusdem Divini Spiritûs gratiâ. Verùm hic novum suboritur dubium, quando ergò Fons talis MARIA extiterit? Sed respondendum: tunc potissimùm fuisse, quandò concipiebatur, & in illo primo instantî, sui esse, Conceptam parvulam Fontem parvum extitisse. Ne tamen hæc mea opinio minus habens inveniatur, explicationem subjungere, necessarium erit: E Terrâ emanare aquam, & hilarî quandoque motu per gramina discurrere, neminem existimo, qui proprijs illud oculis non sæpiùs conspexerit. At Fontémne quis dicet, cùm rigat herbas, & flores? minimè. Quandò ergo? tunc certè, quandò primò incipit scaturire. Hæc nimirùm sola prima origo Aquæ ab omnibus appellatur *Fons*, cursus autem aquæ non nisi Fluvius, vel rivus nuncupatur. MARIA igitur, quæ à Sponso Cœlesti prædicatur titulo Fontis: *Fons signatus*, fons fuit in suâ Conceptione, cùm primùm fuit, & in illâ suæ vitæ primâ origine, & quidem *parvus fons*, qui tamen, ab eo statim temporis articulo, non tantùm *crevit in Fluvium*, sed *in aquas plurimas*, imò in integrum Mare, & Pelagus gratiarum *redundavit*, quale jam supra Conceptus I.mus MARIAM ostendit. Verè prætereà *in lucem, Solemque conversus* dici potest Fons iste Virgineus, dum mediante purissimâ hac Conceptione, clarissimam postmodùm Lucem dedit sæculo, diemque attulit mundo longè

C. 4. v. 12.

ex-

exoptatissimum, Isaiâ sic attestante: *Populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam, sedentibus in regione umbræ mortis lux orta est eis.* Isa. 9. v. 2. Insuper quemadmodùm nunquam sine luce Sol, sic Maria, quamvis materno adhuc inclusa utero, nunquàm, nè per unicum quidem instans, fuit sine rationis lumine, omnem peccati caliginem penitùs excludente. Hinc minimè mirandum illud, quod Divus Bernardinus Senensis notanter observat, *Tanto*, inquiens, *lumine illustrata fuit Beata Virgo, cùm etiammùm esset in ventre Matris, quòd non tantùm plena fuit lumine rationis, sed etiam altissimæ contemplationis.* Tom. 1. Serm. 61. quòd paullò post ulteriùs prosequitur dicens: *Ad tantam contemplationem sublimata est, ut perfectiùs etiam in ventre Matris contemplaretur DEUM, quàm unquam contemplatus fuerit aliquis in perfectâ ætate.* Ibid. Ad hujus Fontis Virginei amænissimum decursum, claritatemque purissimam, summè delectatus D. Thomas Aquinas, totus ipsemet in lucem, Solemque conversus, in aquas plurimas laudum Virgineārum redundavit, inter alia hæc ex clarissimo doctrinæ suæ Angelicæ fonte liberaliter profundens: *Potest aliquid creatum reperiri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nullâ contagione peccati inquinatum sit, & talis fuit puritas Beatæ Virginis, quæ à peccato originali, & actualî immunis fuit.* In 1. um Sent. dist. 44. a. 3. ad 3. um Ex quo Mariani Fontis claritas & amplitudo abundè apparet. Supereſt, Fontis hujus clarissimi, & aquarum exinde prosilientium utilitatem paucis perpendere. Sicut enim quadruplex potissimùm est aquæ utilitas, primò quòd sitim extinguat, secundò sordes abluat, tertiò hortos irriget, quartò denique ad cibos decoquendos deserviat: eundem planè in modum Deipara, Fons ille purissimus, ac clarissimus, si devotâ veneratione à nobis degustetur, vehementissimum carnalis, ac terrenæ concupiscentiæ ardorem extinguet, putridissimas criminum nostrorum maculas eluet, cor nostrum, quod teste purpurato Vate, *veluti fœnum aruit*, ad germinandum, floresque, ac fructus producendos fœcundabit, opera denique nostra, insulsa illa quidem, ac cruda, nec digna, quæ Divinis epulis inferantur, ita excoquet, ut vel ipsi DEO gratissimi saporis futura sint. Psal. 101. Ad hunc ergo Fontem, quem Methodius sic affatur: *Salve humanitatis Filij fons!* & Epiphanius: *Ave gratia plena, quæ sitientes perennis fontis dulcedine satias*, pariter Chrysippus: *Ave, quæ es puteus semper viventis aquæ!* ad hunc, inquam, Fontem peccatorum lachrymarum pœnitentium fontes adjungite: *crescat* vestra in immaculatam Virginem devotio *in fluvium*, ut exinde *in lucem solemque*, Deum scilicet verum ex corde conversi, aquis gratiarum plurimis, in vos per Mariam redundantibus, repleamini. In hypapanten. Orat. de Deip. Serm. de S. M.

§. 2. *Authoritas.* 345.

B. Hajj Monis, De Virgine Conceptâ opinio.

In ipsâ hæreditate Domini morata est MARIA, quæ non peccando, à possessione Domini non discessit, sed integram suam animam à concupiscentiâ, & carnem à corruptione servans, portio hæreditatis DEI effecta est. Homil. in Epist. de Assumpt. Mariæ.

§. 3. *Ratio.*

Debitori Vestes sunt Concedendæ. 346.

Christus Dominus tanquàm verus mediator, ac fidejussor apud Patrem æternum, & justitiam Divinam, omnia debita nostra, id est, peccata, in humanitate assumptâ, in se suscepit, ut dicitur Isaiæ 53. v. 4. *Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.* Et Beata Virgo erat ejus vestis; hac enim tanquam veste tegebatur, per novem Menses, in ejus virginali corpore delitescens, ex cujus carne assumpsit humanitatem, vestem nempe, quâ suam Divinitatem tegebat, & operiebat, juxta illud Philipp. c. 6. v. 7. *In similitudinem*

dinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Sed licèt omnia reliqua possint esse debitis obnoxia, tamen ab his libera est propria vestis debitoris. Ergò licèt mortales omnes fuerint obnoxij debitis, nempe peccato; tamen Beata Virgo, propria vestis Christi Domini, pro nobis facti debitoris, fuit libera ab omnî debito, nempe peccato. Min. Prob. ex Jure *L. 6. ff de Pignoribus*, ubi Ulpianus judicat, & statuit: Etiamsi possint omnia onerari debitis, & teneri debito, tamen æquitas naturalis suadet, ut vestis propria libera sit, sive (ut sonant ipsissima ejus verba) *vestes relinquendæ sunt debitori.* Sed Beata Virgo fuit vestis debitoris, ut jam ostensum. Ergo licèt omnia alia, id est, omnes reliqui homines, fuerint debito, id est, peccato obnoxij, tamen ejus vestis, nempe Beata Virgo, ab eo libera fuit.

§. 4. *Historia.*

347. THOMÆ AQVINATIS, DE CONCEPTIONE SENTENTIA, & PROPRIA INTERPRETATIO.

FAustinus, Paduanus Episcopus, Virgini Deiparæ admodùm devotus, cùm Anno Millesimo, Quadringentesimo, die quâdam, casû perlegeret Tertiam Partem Summæ Angelici Doctoris, observavit, non sine ingentî admiratione, determinari ibi, Beatissimam Virginem in originalî fuisse peccato conceptam; sed mox cessavit admiratio, cùm ipsemet ei Divus Thomas comparere dignatus, sic illum fuit allocutus: *Scias Domine Episcope, quòd quandò talem ego opinionem posui, solum habui respectum ad Divinum statutum, quo Virgo hæc Beatissima peccatum originale contrahere debuerat, nisi Filius eam suus præservare voluisset: Unigenitus autem DEI Filius Matrem suam ab originalî maculâ haud dubiè præservavit.* dixit, & disparuit. Reverendissimus autem Episcopus maximâ posthàc Solennitate Festum hoc, per singulos Annos, celebravit, ac totâ in Diœcesî celebrari constituit. Quantumvìs autem, quoad vixit, nulli alteri præclaram hanc visionem manifestârit humillimus Antistes, nisi uni Doctori Nicolao de Paduâ, ejusdem tunc temporis Vicario; tamen hic postmodùm totum rei eventum fidelissimè manifestavit, expressè adjungens, se à dicto Domino Episcopo hanc visionem, non sine magnâ lachrymarum effusione narrante, proprijs auribus percepisse. *Ferdinand. de Salazar ad Annum 1400. Joannes de Carthagena homil. de Arcan. Deip. fol. 70.*

§. 5. *Symbolum.*

348. CVRRENS AD FONTEM, INSTAR CERVI.

Ut sitiens, cursu velocî, Cervus aquarum
Ad fontem properat: frigida lympha placet:
Sic celerî lympham cursu concepta MARIA
Mox petijt: Christi Passio lympha fuit.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEUS. Psal. 41. v. 1.

§. 6. *Antiquitas.*

349. ARCHIMEDES, AB VNO PVNCTO FORTIS.

ARchimedem, Mathematicorum facilè Principem, Civitas genuit Syracusana. Hic Geometricæ,

ac Machinalîs ſcientiæ conſultiſſimus, ſiderumque prætereà ſcrutator celeberrimus, mirificis laudibus non tantùm à Livio, Plinio, & Plutarcho celebratur, verùm etiam maximum totius orbis applauſum ſibi promeruit, ita quidem, ut cùm rem aliquam mirâ arte compoſitam, ac ſummo ſtudio elaboratam ſignificare volumus, vulgarî hodiedùm proverbio dicere ſoleamus: *Archimedes non poſſet meliùs deſcribere.* Involvo hìc ſilentio complura ejus artis miracula penitùs ſtupenda, unum adducens viri deſiderium, quo non niſi punctum exigebat unicum extra mundum, ſi fieri id poſſet, indubitanter affirmans: dato hoc uno puncto, totum ſeſe orbem facillimo negotio commoturum.

Tranſeat tanta Archimedis ab uno puncto fortitudo. MARIÆ interim ſoli hæc prærogativa abſolutè concedenda, quæ in unico puriſſimæ ſuæ Conceptionis puncto, velut tota extra reliquum mundum poſita, adeò commovit Cœlum, & DEUM Cœlorum, ut poſtmodùm commotâ mirabiliter terrâ, ipſi ſeſe Cœli profundùm inclinaverint, Regio Prophetâ id atteſtante, his verbis: *Commota eſt, & contremuit terra, fundamenta montium conturbata ſunt, & commota ſunt.* Pſal. 17. v. 8. tunc ſcilicet, quando Virgo hæc puriſſima ab Angelo ſalutata, *turbata eſt in ſermone ejus.* Et quid ex tali Virginis commotione ſecutum? nil aliud, niſi quod in eodem Pſalmo nobis David inſinuat: *Inclinavit Cœlos, & deſcendit, v. 10.* ipſe ſcilicèt Unigenitus DEI filius, Divinitati humanitatem conſocians, ſicque Cœlos quasì ad terram detrahens, ac inclinans, deſcendit in uterum Virginis immaculatæ, Archimedis inſtar ab uno puncto fortîs, quia in puncto jam illo puriſſimæ, ac ſine omnî labe Conceptæ. Luc. 1. v. 29.

§. 7. *Anagramma.*

ConCepta, In prIMo InſtantI, 350
InVIa præDonI.

Age caſta, altum Mare, invium praedoni!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LI.

§. 1. *Scriptura.*

351. HæC non pro Te, ſeD pro oMnIbVs ConſtItVta.

Eſther c. 15. v. 13. *Non enim pro te, ſed pro omnibus hæc Lex conſtituta eſt.*

CUm ingrederetur in Aulam Regiam Eſther Regina, eo ipſo tempore, quo Lex inſtabat, quâ, ex mandato Regis, omnis ille absque cunctatione interficiendus erat, quisquis non vocatus ab eo, ſive vir, ſive mulier, in atrium inter-rius Regis introire præſumeret, conſpiciens eam Aſſuerus, ſermone blando, vultuque hilarî ſic trepidantem alloquebatur: *Quid habes Eſther? Ego ſum frater tuus, noli metuere! non morieris: non enim pro te, ſed pro omnibus hæc Lex conſtituta eſt. Accede igitur, & tange Sceptrum!* v. 12. ſeq.

Eſtherem porrò illam, pulchritudinis, ac ſuum in populum fidei, & patrocinij miraculum, umbram MARIÆ fuiſſe, quis dubitet? Liceat ergò Sanctiſſimam Trinitatem Virgini huic jamjam concipiendæ parî modo loquentem in medium producere:

Quid

Quid habes MARIA? Ego Cœlestis Pater, specialî quodam modo, tuum quoque me Patrem profiteor: Ego coæternus Patri Filius, tuus quoque Filius in tempore fieri ardenter desidero: Ego Spiritus Sanctus Sponsam te mihi dilectissimam jam ab æterno ex millibus elegi. *Noli* ergò *metuere! non morieris.* Seduxit quidem mulierem primam, tuam, & omnium matrem, mendacissimus serpens, per verba illa: *Nequaquàm morte moriemini*, quæ vel ideò peccato consentiens, unà cum Adamo, & posteris. mortem comedit, juxta Legem illam à me constitutam: *De ligno autem scientiæ boni, & mali ne comedas; in quocunque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Veruntamen Ego æterna, ac inviolabilis Veritas, dico tibi iterùm: *Non morieris: Non enim pro Te*, Anima pura, ac immaculata! *sed pro omnibus* (in Adamo scilicèt peccatoribus) *hæc lex constituta est.* nec opprimet Te infamis Aman, qui à Gregorio Nazianzeno *Spiritûs impuri supplementum* dicitur. Et sanè hanc legem non esse pro Deiparâ constitutam, clarè constat ex Concilio Tridentino, cùm ait: *Declarat tamen hæc ipsa Sancta Synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc Decreto, ubi de originalî peccato agitur, Beatam & immaculatam Virginem MARIAM, DEI Genitricem.* Verùm enimverò si mirum fortassè alicui videatur, solam hanc Cœli Reginam, à communî illâ peccati lege exemptam, Juristas, si lubet, consulat, ac investiget, num Imperatrix quoque, vel Regina ad Legem teneatur? Respondebunt certè illi, ex L. *Princeps* 31. ff. de Legibus: *Princeps legibus subditus non est: Augusta autem, etsi sit subdita, tamen Princeps eadem privilegia illi tribuit, quæ ipse habet.* Quis ergo negabit, privilegium JESU, dulcissimi MARIÆ Filij, ab originalî culpâ per naturam exempti, pulcherrimæ quoque Esther, Reginæ formosissimæ, ac Matri suæ dilectissimæ ab ipso gratiosissimè communicatum? Fuit nimirùm tunc MARIA vera Esther, induta Regalibus vestimentis, quæ alia non fuerunt, quàm gratia abundans, charitas eximia, Virtutes Heroicæ, & Spiritûs Sancti dona, &c. Quòd si sceptrum Assueri, in gratiæ confirmationem, Esther tetigit, Crucem Filij, ex se nascituri, tetigit MARIA, quæ præservationis causa fuit. Legimus præterea, festinum exsiliisse de solio Assuerum, sustentantem eam (Estherem) ulnis suis. Et quid aliud de MARIA cogitandum, nisi quòd DEUS, videns eam infallibiliter casuram in originale peccatum, nisi specialiter juvaretur, festinus cucurrerit, gratiâ suâ justificante, ex vi passionis CHRISTI prævisæ, sustentans eam, ne caderet. Quòd si pro munere assignatam scimus ab Assuero Esther Reginæ *dimidiam partem Regni*, dico ego, & DEUM MARIAM mediâ parte Regni sui donatam excepisse, mox, atque illa Concepta fuit. Sed qualis hæc pars Regni dimidia fuerit, scire desideratis? Audite. Regnum DEI consistit in Misericordiâ, & justitiâ, iuxta illud Psalmistæ: *Misericors Dominus, & justus*, & alibi: *Misericordiam, & judicium cantabo tibi Domine.* Justitiam ergò tanquam unam Regni partem, sibi reservare Rex Cœlorum voluit, Misericordiam tanquam alteram partem felicissimæ Estheri, conceptæ Deiparæ assignavit. Ad hanc igitur Reginam Beatissimam, Filij Divini Genitricem, à peccati morte ex specialî privilegio liberam, misericordiæ hæredem, ejusdemque in nos dispensatricem, omnes ac singuli recurramus! sicut enim Hebræa illa Esther non se tantùm, verùm etiam totam suam gentem, id est, omnes reliquos Hebræos, morti jam-jam addictos, à dirâ hâc communîs internecionis sententiâ, validissimo precum suarum interventu liberavit, utpote Regem hisce verbis supplex allocuta: *Si inveni gratiam in oculis tuis O Rex! & si tibi placet, dona mihi animam meam, pro qua rogo, & populum meum, pro quo obsecro. Traditi enim sumus, ego, & populus meus, ut conteramur, jugulemur,*

Luc. 1. v. 29.

Gen. 3. v. 4.

Gen. 2. v. 17.

Orat. 1.

Sess. 1. decr. de peccat. Orig.

v. 11. seq.

v. 11.

c. 7. v. 2.

Psal. 114. v. 5. Psal. 100. v. 1.

c. 7. v. 3.

& pereamus, &c. quâ proinde mediatrice omnes ſoſpites evaſerunt; ſic MARIA, *Mater gratiæ, Mater miſericordiæ*, damna toti humano generi imminẽtia omnî modo ſtudens avertere, velut illuſtrior Eſther, Cælorum Regem in nos iratum frequenter precibus demulcet, imò rigorem ejus in tantam convertere ſolet clementiam, ut plurimi jam diabolo miſerrimè obſtricti, non temporalîs modò, ſed æternæ mortis milliès rei, libertati donentur, Cœlisque adſcribanrur.

§. 2. *Authoritas.*

352. HesIJ ChIVs, MILItans pro DeIparâ sIne Labe.

1. *MARIA eſt præclarum noſtræ naturæ ornamentum, gloria luti noſtri, quæ Evam pudore, Adamum comminatione liberavit, audaciam dæmonis contrivit, quam concupiſcentiæ fumus non attigit, nec vermis voluptatis læſit.* Conc. 2. de B. V. Tom. 7. Bibliot. Sanc.
2. *Vides, quanta & qualis eſt Deiparæ Virginis dignitas, Unigenitus enim Dei Filius, mundi conditor, velut infans geſtabatur ab eâ, & Adamum reformabat, Evámque Sanctificabat, excludebat draconem, & Paradiſum aperiebat.* Hom. 2. de Deip.
3. *Vocavit te hortum concluſum, & fontem ſignatum is, qui ex te ortus eſt ſponſus. Hortum concluſum, ob id, quòd falx corruptionis, aut vindemia non te attigit: Florem autem, qui ex radice Jeſſe, hominum generi purè exhibetur, exceptum tibi à puro, & intemerato Spiritu.* Serm. 2. de laud. Virg.

§. 3. *Ratio.*

353. VIrgo ILLIbata, oMnIs DEI bonI partICeps.

VIrgo illibata debuit eſſe particeps omnî DEI boni: ſed inter præcipua DEI bona eſt, eſſe immunem à peccato, & ſanctum: Ergo Virgo illibata debuit eſſe immunis à peccato, & ſancta. Maj. prob. Deus neceſſariò amat ſe amore infinito: Ergo neceſſariò vult omnia conducentia ad ſui glorificationem. Atqui maximè ad DEI glorificationem conducit, ſuam Matrem eſſe participẽ omnîs boni Divini. Ergo hoc neceſſariò vult. 1.ma Conſeq. Prob. Amare nil aliud eſt, quàm velle bonum, ergo quò magìs quis ſe amat, eò plura bona vult ad ſuam utilitatem, & glorificationem. Ergo cùm Deus ſe amet neceſſariò amore infinito, debet neceſſariò velle ſibi omne bonum conducens ad ſui glorificationem. Confirm. Creatura, quæ plura poſſet facere in obſequium Dei, ſi non faceret, minùs cenſeretur diligere Deum. Ergo etiam Deus minùs cenſeretur diligere ſe ipſum, ſi non faceret omnia ad ſui glorificationem. Atqui ſuam Matrem præſervare à peccato, ſicque etiam hujus boni eam reddere participem omninò poteſt. Ergo ſi hoc non faceret, eam præſervando, minùs cenſeretur diligere ſeipſum.

§. 4. *Hiſtoria.*

MeDItantI, & orantI, ſpeCta- 354.
bILIs VIrgo sIne Labe.

DE Monialî quâdam devotiſſimâ referunt, quòd, dum illa, tempore Bonifacij VIII. Summi Pontificis, ejusdemque Regiminis Anno tertio, Orationi aliquando ac meditationi, de Sacro Marianæ Conceptionis, & præſervationis myſterio, ſolito diutiùs intenta perſiſteret, in extaſin rapta, ſequentem habere viſionem meruerit: Vidit namque ipſam Beatiſſimam Virginem, magno ſplendore circumfuſam, quam etiam hæc ſibi loquentem audivit: *Scias Filia, & firmiter credas, quòd meæ immaculatæ Conceptioni, & ſanctificationi interfuerint tria Millia Cherubinorum, unâ voce canentium, ac dicentium: Mater Domini eſt MARIA, & tabernaculum Trinitatis.* cumque plura alia Religioſæ huic Virgini Virginum Virgo maternè revelâſſet, tandem ſermoni hiſce verbis finem impo-

posuit: *Certa esto de eo, quod dixi tibi, & prædica, hoc esse verum sub Sacramento.* Et certè fecit devota Monialis, ut jusserat Virgo, habitamque visionem, ac ab ipsâ Dei Genitrice instructionem palam enarrando, magnam in auscultantium cordibus devotionem, ergà Sacram Mariæ Conceptionem excitavit. *Bernardin. de Busti Serm. 8. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

355. AqVILa à Deo Coronata, fVLMen Ignorans.

Symbol. Henrici V. Regis Angliæ.

Fulmina nulla nocent Aquilæ, viridisque corona,
Quam gerit ex quercu, non timet arma Jovis.
Accipit à Genito Virgo sine labe coronam:
Non timet hinc maculam, Fulmina nulla timet.

Ne timeas, quia ego tecum sum. Isaiæ c. 41. v. 10.

§. 6. *Antiquitas.*

356. sCIJthæ, fVgIentes faCIeM RegIs DarII.

BEllum aliquando Rex Darius Scythis indixerat; cùm illi oppida mox sua deserentes, ad interiora terræ suæ tantò se celeriùs recipiebant, quantò magis illum, cum ingentî armatorum manu, appropinquare intelligebant. quibus potentissimus Persarum Rex hæc nuntiabat: *Quoúsque tandem, Scythæ infelices! fugere destinatis?* cui renuntiârunt illi: *Usque ad sepulchra parentum.* quasi dicerent: domos nostras, & Civitates, parvi, imò nihili facimus: tolle eas tibi, prout lubet; pluris enim vitam nostram, quàm domos æstimamus; at si ad tumulos parentum nostrorum appropinquaveris, ut aliquam in eorum exuvias indecentiam committas, noveris, nos ibi expectaturos, nec latum unguem inde discessuros, sed ad mortem usque decertando, parentum nostrorum, quamvis mortuorum, gloriam defensuros. Tanta nimirùm cura populi hujus, de gloriâ Parentum, fuerat, ut eam propriâ redimere vitâ non dubitârint.

Cæterùm, si tam magni fecerunt barbari illi homines (in quibus vix scintilla juris remansit naturalis) Progenitorum suorum, quamvis jam pridem extinctorum gloriam, quid de Christo sentiemus? an non dicemus, eum pro electæ suæ Matris, in gloriâ aliquando Cœlestî excellentissimè cum ipso regnaturæ, honore, ac gloriâ, longè plura effecisse? quid autem obsecro, indecorum magis, ac indecentius Darius facere potuisset, contra illa fætentia mortuorum ossa, quàm quod indecorum esset, ac indecens in Maria, conceptam aliquando in labe fuisse? dicendum eàpropter, Filium mortem potiùs milliès oppetiturum fuisse, quàm Mariam præservando non defendisse.

§. 7. *Anagramma.*

DIVa, seMper LIbera, aC tVta à Labe. 357.

Diva Regina, semper tuta, à maculâ omnî!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LII.

§. I. *Scriptura.*

358. CLaDIs aDæ nVntIa, eVaDens soLa.

Job. c. 1. v. 15. *Evasi ego solus, ut nuntiarem tibi.*

CUm infensissimus humani generis hostis, facultate à Numine obtentâ, Jobum, ditissimum pariter, ac felicissimum Heroem, omnî ex parte, tam in filijs, quàm in bonis, dirissimè exagitaret, adeò, ut unus alterum subsequeretur nuntius, primi eorum sequens erat relatio: *Boves arabant, & asinæ pascebantur juxta eos, & irruerunt Sabæi, tuleruntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & evasi ego solus, ut nuntiarem tibi.* v. 15. successit alter, & dixit: *Ignis DEI cecidit è Cœlo, & tactas oves, puerosque consumpsit, & effugi ego solus, ut nuntiarem tibi.* v. 16. nec defuit tertius, qui diceret: *Chaldæi fecerunt tres turmas, & invaserunt camelos, & tulerunt eos, nec non & pueros percusserunt gladio, & ego fugi solus, ut nuntiarem tibi.* v. 17. adhuc eo loquente, intrabat & quartus, infandum his verbis renovans dolorem: *Filijs tuis, & filiabus vescentibus, & bibentibus vinum, in domo fratris sui primogeniti, repentè ventus vehemens irruit, à regione deserti, & concussit quatuor angulos domûs, quæ corruens oppressit liberos tuos, & mortui sunt, & effugi ego solus, ut nuntiarem tibi.* v. 18. ipse prætereà Jobus, factus paullò post omnium miseriarum scopus, horror amicorum, liberis orbatus, substantiâ dejectus, à dæmone exagitatus, non vestibus duntaxat, sed propriâ etiam pelle exutus, fœtidis ulceribus adeò fuit in corpore sulcatus, ut elicere è cujusvis spectatoris oculis lachrymas potuisset; verbo, eò patientissimi Jobi devenit miseria, ut extrà Civitatis portam, spurco impositus sterquilinio, gravissimam etiam tentationem, ad jaciendas in DEUM diras, à propriâ uxore sustinuerit, dicente: *Benedic DEO, & morere! &c.* c. 2. v.

Hæc porrò omnia originariam solius Deiparæ puritatem non incongruè adumbrant; cacodæmon namque, vetus ille prædo, ac latro Tartareus, cùm, Numine permittente, humanum genus, in summâ tunc felicitate constitutum, junctis orci viribus, aggressus fuisset, ac triplicem in cuneum peccata dividendo, in venialia nimirùm, mortalia, & originale, tam in capite, quàm in corpore, tam in Adamo, quàm in posteris, miserrimam stragem, per inductionem præsertim in originale peccatum, exercuisset, sicque omnia eis bona, tum corporalia, tum spiritualia, imò ipsam etiam beatitudinem, irreparabilî damno, abripuisset, unicus inter hæc omnia remanebat nuntius, qui diram aliorum stragem jugiter deplorare, de suâ autem reservatione solus gratulari sibi poterat, dicens: *Evasi ego solus: effugi ego solus.* Sed quisnam ille? certè non alius, nisi Beatissima Divini Numinis Genitrix, Maria, *Cladis Adæ nuntia, evadens sola.* Hæc enim unica, in tutum se collocans, nullo unquam gladio percussa, quia scuto Fidei semper obarmata: nullo ventorum impetu aliquandò à suâ statione dejecta, quia anchorâ Spei validissimè firmata: nullo vel momentaneo igne contacta, quia Divinæ Charitatis ardore jam pridem flagrantissima, sola (fallor: non sola; quia gratia DEI cum illâ, ut dicere cum Paulo *gratiâ plena* posset: *Non ego autem, sed gratia DEI mecum*) ex- 1. Corinth. c. 15. v. 10.

excessit, erupit, evasit, omniqúe periculo longè superior, dum culpam cum reliquis non admisit, pœnam quoque aliorum subire non potuit; licèt Protoplastus interim noster, ulcere pessimo sceleris commissi, in animâ percussus, in commeritam delicti pœnam, extrà Paradisi portam miserè constitutus, perpessam à propriâ uxore Evâ gravissimam tentationem gemebundus indoluerit, cui utinam cum Jobo generosè restitisset, Divinæ voluntati constantiùs adhæsisset, ac oblati pomi saporem (in quo contentum illud: *Benedic DEO, & morere!* contemptus nimirùm formalis DEI, & mors in ollâ) incautè degustare renuisset! Huc ergò, nempe ad MARIAM, quæ *sola* evasit, quotquot temporalia, & æterna mala evadere cupimus, confugiamus; quemadmodùm enim ad rationem concinnè monitus est Princeps patientium Jobus, ut ad demerendum optimum DEUM, Sanctorum cuipiam sese, causamque suam impensiùs commen-
c. 5. v. 1. daret: *Voca, si est, qui tibi respondeat, & ad aliquem Sanctorum convertere!* sic nos, qui Jobi instar miseri, infelices, infinitis obnoxij calamitatibus, sævo dæmonum assultu impetimur, qui varijs impiorum hominum illecebris, ad faciendum malum inducti, ad injurias Creatoris nostri provocati, inescati à mundo, stimulati à carne sumus, vocemus, si sit, qui respondeat, & ad aliquem Sanctorum, imò ad Reginam Sanctorum omnium convertamur, illi res nostras deferamus, quæ partes coram eo nostras sustineat, suoque interventu, gratiæ illius nos restituat.

§. 2. *Authoritas.*

359. S. HIERONIMVS, DeIparæ ILLIbatæ Consentiens.

1. *Nubes illa (Beatissima Virgo) nunquam fuit in tenebris, sed semper in luce.* In Psalm. 77.

2. *Virgam de Radice Jesse Sanctam MARIAM Virginem intelligamus, quæ nullum habuit sibi fruticem cohærentem.* Ad c. 11. Isaiæ.

3. *Beata terra Ecclesiæ, cujus Rex est Christus, filius ingenuorum de Abraham, Isaac, & Jacob, Prophetarum quoque, & Sanctorum stirpe descendens, quibus peccatum non fuit dominatum, & ob id verè fuerunt liberi. Ex quibus nata est Virgo liberior, Sancta MARIA.* Ad c. 10. Eccle.

4. *Quidquid in eâ gestum est, totum puritas, & simplicitas, totum gratia, & veritas fuit, totum misericordia, & justitia, & ideo immaculata, quia in nullo corrupta.* In Assumpt. Virg.

5. *Nulli dubium est de Matre Domini, quin talis debuerit esse, quæ non posset argui de peccato, quia fuisset ad improperium filij.* Serm. ad Eustochium.

6. *Ad quam nulli potuerunt doli irrumpere, nec prævaluit fraus inimici, sed permansit sancta mente, & corpore, multis donorum privilegijs sublimata.* Serm. de Assumpt.

§. 3. *Ratio.*

360. oDIsse CarneM, natVræ ContrarIatVr.

CONtrà naturalem inclinationem est, propriam odisse carnem, ut ait S. Paul. Ephes. c. 5. v. 30. *Nemo enim unquam carnem suam odio habuit, sed nutrit, & fovet eam.* Atqui Beata Virgo fuit propria caro Christi; hanc enim ex eâ, utpote ex futurâ Genitrice accepturus erat. Ergo contra naturalem inclinationem Christi est, odisse Beatam Virginem. Subsumo. Atqui omninò eam odio persequeretur, si illa fuisset concepta in peccato originali. Ergo ut hoc evitetur, asserendum est, eam esse conceptam sine peccato. Subs. Prob. Impium & impietatem ejus DEUS odio habet. Sed per peccatum originale est quis impius, & inimicus.

Ergo

Ergo si Beata Virgo fuisset concepta in peccato originali, verè à DEO fuisset odio habita.

§. 4. *Historia.*

361. BeatVs PasChaLIs, DeIparæ à Labe pVræ aMator.

BEatus Paschalis, Frater Laicus, ex Ordine S. Francisci, magnâ Sanctitatis laude conspicuus, cùm summâ, ac constanti ergà immaculatam Deiparæ Conceptionem devotione ferretur, tandem indè promeruit, ut occurrente annuâ Festi celebritate, totus præ amore ardens, quasi semper in extasin raperetur, ac dulcissimo pulcherrimæ Virginis conspectu, suavissimoque alloquio diutiùs detineretur. Hic specialis Deiparæ amator nunquam majori afficiebatur gaudio, quàm si sors ipsi obtingeret, ac Superiorum obedientia eò vocaret, ut in tali quodam Conventu degere posset, ac ad tempus subsistere, qui in honorem purissimæ hujus Conceptionis exædificatus fuisset. Talis Conventus alterum illi videbatur Cœlum: dicere sæpiùs solebat, cum Davide: *Hæc requies mea, hic habitabo, quoniam elegi eam.* Psal. 131. v. 14. de tali Fratrum Familiâ, sub tam speciali illibatæ Conceptionis præsidio constitutâ dici poterat, quod in eodem Psal. v. præced. dicitur: *Elegit eam in habitationem sibi.* Quid ergo mirum, si tantus Deiparæ à labe puræ amor, tantaque erga Sacram ejus Conceptionem devotio Beato huic viro, ad magnam, in qua defunctus est, Sanctitatem promotio fuit? *Chronic. Ord. tom. 4. lib. 9.*

§. 5. *Symbolum.*

Inter Cæteros oMnes, Vna soLa præVaLens DeIpara. 362.

Innumeris numerus Nullis hic prævalet unus,
Plurima Nulla licèt, non nisi Nulla manet.
Sic concepta alijs cunctis sine labe MARIA
Prævalet: in reliquis fit nihil ex nihilo.

Non prævaleat contra te homo. 2. Paral. c. 14. v. 11.

§. 6. *Antiquitas.*

RatIs VICtorIæ, DeMersIs aLIJs, LIbera. 363.

CÙm Ferdinandus Magellanius, adornatâ Anno Millesimo, Quingentesimo, Vigesimo, ingenti classe, Hispali solvisset, ac Molucas (si Superis placeret) petere constituisset, eo in itinere (ut refert Eminentissimus noster Sfondratus, *in suâ Innocentiâ Vindicatâ*) Ratis quædam, seu navis unica integrum Mare Atlanticum emensa, Americam quoque, ventis faventibus, magnâ ex parte percurrit, quæ superato etiam Mari pacifico, tandem Molucas tenuit, ubi cùm ingentem pretiosorum aromatum copiam congessisset, evicto jam *Bonæ spei* promontorio, gloriosa omnium periculorum victrix, Hispalensem tandem Portum subijt, universo, intra

trà Triennij ſpatium, luſtrato Orbe, cæteris interim Navibus, nullâ prorsùs exceptâ, miſerando naufragio demerſis. Quæ proinde Ratis demerſis alijs libera, & ex tantis ſola ſuperſtes, jure meritiſſimo *Victoriæ* impoſterùm nomen ſibi vendicavit.

Quis in dubium vocabit glorioſum hunc Victoriæ titulum Beatiſſimæ DEI Genitrici longè majori jure competere? utpote quæ, perpeſſo totius humani generis originalî naufragio, ſola ſuperſtes, non ex Indijs aromata, ſed è Cœlo DEUM ipſum in terras advexit: cui ſinus pro Navi, pro Mari mundus, amor pro ventis, gratia & gloria pro mercibus fuit, ut de illâ optimè dici poſſit: *Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu ſupergreſſa es universas.* Proverb. 31. v. 29. & nonnè MARIA Navis? *Facta eſt* profectò (ut ait Sacer Textus ibid. v. 14.) *ſicut Navis inſtitoris, de longè portans panem.* *Navis*, ideſt (ut exponit altefactus Eminentiſſimus, è Purpuratorum Collegio, Princeps) *Mater: Inſtitoris*, ideſt, *Redemptoris: de longè*, hoc eſt, *de Cœlo: portans*, hoc eſt, *utero geſtans: Panem*, hoc eſt, *DEUM.* Hæc Navis MARIA, inter tot rates, quot animas, quæ hoc Mare miſeriarum percurrunt, ſola ſcopulum peccati effugit, ad quem reliquæ omnes alliſæ, miſerum aliquando fecêre naufragium. Quidnì ergò, gratulabundis vocibus, MARIÆ acclamemus: *Victoria! Victoria!*

§. 7. *Anagramma.*

TV MargarIta CœLeſtIs,
haVD Læſa. 364.

O gemma Divina! pura, ſine tetrâ maculâ.

Verſio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LIII.

§. 1. *Scriptura.*

365. NON reperIetVr peCCatVM DeIparæ.

Pſal. 9. v. 39. *Quæretur peccatum illius, & non invenietur.*

EA eſt perverſa quorundam Mortalium conſuetudo, ut in ijs plerumque alios ſuſpectos habeant, in quibus ipſi maximè ſe nôrunt culpabiles. ſic Sacræ loquuntur Paginæ: *In viâ ſtultus ambulans, cùm ipſe inſipiens ſit, omnes ſtultos æſtimat.* Eccleſ. c. 10. v. 3. & S. Auguſtinus, vertex ille Theologorum: *Homo*, inquit, *ad malum proclivis, facilè de altero ſuſpicatur, quod ſentit in ſeipſo.* in expoſ. Pſalm. Nec deſunt exempla; quis enim ignorat, Neronem, cùm eſſet ipſe impuriſſimus, neminem à libidine purum judicaſſe? quis neſcit, Vagaonem Holofernis cubicularium, cùm ipſe carnalis eſſet, ſuſpicatum fuiſſe, Holofernem quoque, Dominum ſuum, cum caſtiſſimâ Judithâ in longum mane libidinari? Judith. c. 13.

Idem omninò accidit Virgini Deiparæ, ab omni peccato longè remotiſſimæ; cùm enim omnes nos in Adamo peccatores ſciamus, juxta illud Pauli: *Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit,* Rom. c 5. v. 12.

& per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccaverunt, &c. non desunt ex nobis aliqui, qui hoc ipso in purissimâ quoque Numinis Genitrice peccatum saltem momentaneum suspicantur. Verùm enimverò *quæretur peccatum illius, & non invenietur*; in vanum namque laborant, qui carneis, ac impuris oculis, contra communem Sanctorum Patrum, & Doctorum sententiam, in MARIÆ, quamvis carnali, modestissimâ tamen ex Joachimo, & Annâ conceptione, spurcissimas originalis noxæ maculas se invenisse arbitrantur; idem enim Virgo Beatissima tali calumniatori exprobrare potest, quod apud Jobum legitur: *Nunquid oculi carnei tibi sunt - - - ut quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris? & scias, quia nihil impium fecerim.* Recogitet ergò talis, quod Divus Bernardus de purissimâ Virgine scriptum reliquit: *Non est in filijs hominum magnus vel parvus, tantâ præditus sanctitate, nec tantæ Religionis privilegiatus honore, qui non in peccatis fuerit conceptus, præter MARIAM, Matrem immaculati, peccatum non facientis, sed peccata mundi tollentis, &c.* de quâ etiam clarissimum Fidei nostræ Sidus, cui datum est, de summâ, & incomprehensibili Trinitate DEI loqui, ac determinare, Sanctus nimirùm Augustinus, *cùm de peccatis agitur, propter honorem Domini, nullam prorsùs vult habere quæstionem.* Adeò nimirùm MARIAM sine nævo, sine maculâ, toti lyncei, & acutùm videntes, summi Ecclesiæ Principes, ac Patres, acie mentis Divinitùs illustratâ, fixis per tot jam sæcula oculis, conspexerunt, & peccatum non invenerunt. illi autem, qui tam improbo labore in Deiparâ reperire peccatum conati sunt, in vanum laboraverunt: *Scrutati sunt* nimirùm (ut cum Psalmistâ loquar) *iniquitates, defecerunt scrutantes scrutinio.* vel cum supranominato Hipponensi Doctore, super hunc locum: *Mentita est iniquitas sibi: Defecerunt scrutantes scrutationes, defecerunt à luce DEI, defecerunt in ipso effectu consiliorum suorum.* Et sanè, si de Esther Reginâ (de quâ nuper Conceptu Ll. locuti fuimus) dixit S. Hieronymus, talem fuisse, *ut nunquam de illâ etiam maledicorum quidquam auderet fama confingere*, quare in venustissimâ DEI Matre quærere peccatum volumus, aut confingere illud, quod nunquàm inveniri poterit, scilicèt eam aliquandò tam atrocis fuisse maledictionis participem? Quæramus ergò in MARIA non *peccatum illius*, quod *non invenietur*, sed peccatorum nostrorum veniam, quæ haud dubiè invenietur. Inveniemus in illâ Advocatam, ad mitigandum irati Numinis animum, & promerendas ejus gratias, ac favores peridoneam: inveniemus Matrem, meritis potentem apud Filium, quem ipsa concepit, genuit, nutrivit, cui servivit, quem ad Crucem usque, & mortem est prosecuta. Quæremus in MARIA, & inveniemus talem, quæ illi, præ alijs omnibus, est accepta, gratijs ultrà omnes ornata, ad dexteram illius in Cœlis collocata, desiderio salutis nostræ ardentissima. Verbo, *quæremus*, & *inveniemus* totam benignam, & mitem, utpotè in misericordiæ matrem ab ipso nobis misericordiæ fonte donatam, quæ quærenti, quem devoret, hosti obsistet, ac impetratâ nobis feriâ peccatorum pœnitentiâ & remissione, tantum efficiet, ut ab hoste infernali, in die judicij, *quæratur* peccatum nostrum, *& non inveniatur.*

c. 10. v. 4.

Serm. 13. in Cœn. Dom.

Lib. de Nat. & grat. c. 36.

Psal. 63. v. 7.

§. 2. *Authoritas.*

S. HIPOLITVS, DEI MatrIs Labe CarentIs testIs. 366

1. *Christus advenit ex Sanctâ, & immaculatâ Virgine.* Orat. de consummat. Mundi.
2. *Qui dixit: Honora Patrem, & Matrem, ut decretum à se promulgatum observaret, omnem gratiam Matri, & honorem impendit.* Orat. de Sanctific. B. Virg.

§. 3.

§. 3. *Ratio.*

367. IMpVra ConCeptIo absVrDa.

BOnum est argumentum, deductum ex evidentibus absurdis: ut indicatur in L. *nam absurdum* ff. *de operis libertate.* Sed si Beatæ Virginis Conceptio impura, id est, maculata peccato originali fuisset, multa sequerentur evidentia absurda. Ergo Deiparæ Virginis Conceptio impura esse non potest. Min. Prob. Quis non absurdum diceret, quòd corruptrix generis humani, Eva fuerit sine labe producta, econtrà vivificatrix naturæ humanæ in morte peccati sit concepta? de quâ S. Bern. super *Missus*: *O fœminam singulariter venerandam, super omnes fœminas admirabilem, parentum reparatricem, posterorum vivificatricem!* Quis non absurdum diceret, quòd illa, quæ ad totum genus humanum sanandum venerat, in primo conceptionis exordio, lethali vulnere prosterneretur? de qua S Augustin. Serm. de Nativ. *Percussit illa*, id est, Eva, *sanavit ista*, id est, MARIA. Quis non absurdum diceret, quòd illa, quæ totum mundum illuminare venerat, in sui primordio obscuraretur? de qua supradictus Mellifluus Hom. 2. super *Missus*: *MARIÆ præsentiâ totus illustratur orbis; ipsa enim est stella illa nobilis ex Jacob orta, cujus radius universum orbem illuminat, cujus splendor in supernis fulget, & inferos penetrat.* Quis non absurdum diceret, quod, quæ benedicere venerat omni creaturæ, in sui exordio ipsâ malediceretur? de qua Aug. cit. *O Virgo benedicta! per cujus benedictionem benedicitur omnis creatura.* Quis tandem non absurdum diceret, quòd illa, quæ DEUM incorporare debebat, corpus fieret de corpore diaboli, & ejus membrum? ut enim ait Alexander Alens. Tract. de peccat. diabol. *Qui habet peccatum mortale, est de corpore diaboli, & omnes iniqui sunt membra ejus.* Ergo ut hæ omnes absurditates evitentur, firmiter standum est, pro purâ, & illibatâ Deiparæ Conceptione.

§. 4. *Historia.*

368. pVrè ConCeptæ repVgnantIs eMenDatIo.

EÒ pervenit Petri Antonij de Bernardis, Notarij, ac Civis Mediolanensis, contrà sententiam immaculatæ Conceptioni faventem, renitentia, ut non tantùm Officium ejusdem Conceptionis, quamvis ab Ecclesiâ Romanâ approbatum, summo habuerit odio, verùm etiam, nè audire quidem Concionem de tali mysterio sustinuerit, quoscunque hujus piæ sententiæ assertores acriter reprehenderit, Vigiliam jejunantes, aut Festum devotiùs celebrantes, probrosè irriserit, ac in eâ quidem pertinacî repugnantiâ, per 14. & ultrà annos, constanter perseverârit. Hujus filius, Eremitarum postmodùm S. Augustini Ordinem ingressus, cùm adhuc in sæculo existens, in Epistolas S. Hieronymi libellum conscripsisset, atque inter alia, salutationem quandam Virginis Deiparæ, in quâ sine originali culpâ laudabatur, apposuisset, ipse Parens prædicta verba propriâ delevit manu, earumque loco Authoritatem quandam substituit S. Thomæ, & aliam S. Ambrosij, quibus putabat contrarium contineri, duris filium verbis de scripturâ illâ reprehendens. Enimverò talis ipsi visio, nocte quâdam apparuit: Putabat se nimirùm in Ecclesiâ constitutum, orationi vacare, ac ipsam videre Deiparam, indignabundâ facie, ac capite omninò aversò, quantocyùs disparentem: quod adeò ipsum afflixit, ut dormire ultrà non valens, continuò mente revolverit, qualis tantæ causa indignationis existeret? cùm deinde Concioni aliquandò, in laudem puræ Conceptionis habitæ interesset, salubris mentem subijt cogitatio, num fortè dicta visio eàpropter ipsi contigisset, quòd tam acriter illud hactenùs mysterium impugnârit? Hinc devotis MARIAM fatigavit precibus, quatenùs si vera esset ipsius immaculata Conceptio, in

consolatoriâ quâdam visione, hoc illi manifestare dignaretur: paratum se, siniſtram deinde opinionem sine morâ revocare, ac Librum prædictum tenori priſtino restituere. Et en! nocte subsequente, talem habuit visionem: Putabat, se quandam obambulare plateam, prope Ecclesiam, seu Sacellum imaculatæ Virginis, ubi JESUS ipse, Sole splendidior, magno stipatus Angelorum, ac Sanctorum comitatu, in aere apparuit, inque manibus ingentem candidissimorum, miræ fragrantiæ, florum copiam tenens, gentibus ibi congregatis distribuit. Unde & ipse ait: O bone JESU! placeat, mihi aliquem ex istis floribus porrigere! quo obtento, cùm immensas egisset gratias, totusq; exinde consolatus remaneret, facto mane, quæ promisit, sanctè adimplevit, habitas visiones in scripta redegit, ac opinionem suam, totaliter emẽdavit. *Bernardin. de Busti Serm. 9. de Conc.*

§. 5. *Symbolum.*

369. DeIpara Labe Carens, nVnqVaM Læsa à sagIttâ.

Quæritis in vanum maculas in fidere Solis:
Quod petitis centrum, nulla sagitta ferit.
Hinc licèt in turpi conceptam labe MARIAM
Accusent aliqui; nulla sagitta ferit.

Sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum. Psal. 63. v. 8.

§. 6. *Antiquitas.*

è sVbtILI LIneâ, ManIfestata 370.
RhoDI apeLLIs præsentIa.

OBservavit fortè Pictorum Phœnix, Protogenes, cùm Rhodi constitutus, primarias Urbis illius plateas perambularet, subtilissimam quandam lineam, mirâ arte, in pariete ductam; à cujus primo intuitu non dubitavit, extemporaneum sumere argumentum: Apellem Rhodi vel esse, vel fuisse, quandò (ut ille discurrebat) *in neminem alium tam absolutum Opus cadere posset.* quod etiam Protogenis judicium ipsa rei veritas comprobavit.

Nonnè ergo & nos, dum subtilissimum Conceptionis Marianæ punctum, sine omnî maculâ ductum, è tot Scripturarum figuris, Patrum, ac Conciliorum testimonijs, rationum congruentijs, miraculis, &c. conspicimus, nonnè, inquam, argumentum sumere & nos facilè poterimus, Divinæ id Sapientiæ singulare opus extitisse, æternumque Dei Verbum in illâ habitare elegisse, quando in neminem alium, tam absolutum Opus, tam perfecta creatura, qualis Maria fuerat, cadere potuit? quam meritò admirabunda deprædicant clarissima Ecclesiæ lumina, Augustinus, & Basilius, ille dum ait: *Tu cunctas fœminas vincis pulchritudine carnis, & omnes Angelicos Spiritus excellentiâ Sanctitatis.* Lib. de Incarn. Hic verò, *Ex Sanctitate* inquiens, *compacta est caro MARIÆ, digna, quæ Deitati Unigeniti uniretur.* De eâdem Christi Incarnatione, &c.

§. 7. *Anagramma.*

absIt à Te ConCeptâ aDæ 371.
IVgVM.

Mira, et sana! en procul à Te Adami jugum!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

DE

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LIV.

§. I. *Scripturæ.*

372. VIrgo aD pVgnaM præ-CInCta.

Psal. 17. v. 33. *DEUS, qui præcinxit me virtute, & posuit immaculatam viam meam.*

QUid, Mortalium Sapientissime! tam sollicitè fortem quandam, inter mulieres, Heroinam perquiris, dicendo: *Mulierem fortem quis inveniet?* En progreditur, quamvis *procul, & de ultimis finibus*, ad pugnam præcincta, *benedicta in Mulieribus*, Virgo Deipara, tam singularis fortitudinis Heroina, ut facta edere videatur, quæ nullius unquam mentem pervasêre, facta, quæ obstupescant eminùs intuenres. Hæc, MARIA nempe, ab ipso viæ suæ exordio, jam prælijs assueta, *accinxit fortitudine lumbos suos, & roboravit brachium suum*, adeò, ut collectas etiam orci vires minimè pertimescens, dum materno conciperetur in utero, animáque purissima benedicto fœtui infunderetur, primam mox retulerit de hoste victoriam, omnibus alijs, ab orbe condito relatis, longè glóriosiorem. Erexerant quidem hactenùs hostes infernales ubique signa sua, & Trophæa, super omnes etiam Sanctos, quantumvis maximos, ut super Joannem Baptistam, licèt inter natos mulierum illo major non surrexerit, ut adimpletum videri posset illud Psalmistæ: *Posuerunt signa sua signa, sicut in exitu super summum*, sive, ut Theodoretus exponit: *Trophæa, quæ signa & indicia Victoriæ sunt, erexerunt super portas nostras.* quis autem nescit, *Portas*, & *Vias*, per quas in hanc vitam ingredimur, *conceptiones* esse? super quas, proh dolor! in ipso in hunc mundum introitu, hostis noster originarij vexilla peccati efferre non dubitat: Fefellit tamen temerarius hic ausus, in Virgine Beatissimâ, quæ in eâdem Conceptionis suæ *viâ*, fortiter ad pugnam præcincta, armisque validissimis instructa, omnem hosti aditum præclusit: *Mille* quippè *clypei* pendebant *ex eâ, omnis armatura fortium.* Non ergò mirum, si primam, quâ fuerat Divinitùs præventa, gratiam nunquam deperdidit; nempe: *Cùm fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea, quæ possidet.* Sed undè tanta in purissimâ hac Virgine fortitudo? ipsam audiamus, non proprijs quidem viribus, sed potentissimo Numinis adjutorio, gloriam præservationis attribuentem: *DEUS*, ait, *qui præcinxit me virtute, & posuit immaculatam viam*, id est, Conceptionem *meam.* quod in eodem Psalmo non tantùm ulteriùs ijs verbis confirmat: *Præcinxisti me virtute ad bellum*, verùm etiam specialiter per prævisa Christi, Filij sui, ac Salvatoris nostri merita, se protectam fatetur dicens: *& dedisti mihi protectionem salutis tuæ.* Quòd si Romanum quondam militem Egesippus descripturus, sequentia pronuntiavit: *Progredimur in bellum muniti, undique tegitur galeâ caput, loricâ pectus, totumque clypeo corpus: ubi feriat hostis Romanum militem, reperire non potest, quem ferro septum circumspicit*: ausim ego meliorî jure dicere, progressam in bellum MARIAM, *ad pugnam præcinctam*, undique tectam galeâ, loricâ, ac clypeo Divinæ protectionis, quæ illam Angelo nequam per omnia superiorem effecit, nullâque eam maculâ, vel ad momentum, infici permisit. Potens est ergo MARIA, quæ quia tam

Prov. 31. v. 10.

Ibid. v. 17.

Psal. 73. v. 5.

Cant. c. 4. v. 4.

Luc. c. 11. v. 21.

Psal. 17. v. 40.

v. 36.

L. 3. de excid. Jeros.

fortiter præcincta, quemlibet quoque noſtrûm jugiter protegere, imò & præcingere poterit, dummodò eam ijs Jobi verbis deprecemur humiliter:

c. 17. v. 3. *Pone me juxtà te, & cujusvis manus pugnet contra me!* nec enim difficile erit, hanc à puriſſimâ DEI Genitrice gratiam obtinere; nam cùm hæc ſola typum gerat fortis illius mulieris, à Salomone tam ſtudioſè quæſitæ, inventæ, ac inter alia laudum præconia, his etiam

Prov. 31. v. 24. verbis ibidem dilaudatæ: *Cingulum tradidit Cananæo*, cinget haud dubiè, & præcinget renes eorum omnium, ad ſe devotè recurrentium, qui inſtar Cananæi, qui *Salax* erat, libidinis æſtu flagrantes, ejus opem implorant, ponetque impoſterùm *immaculatam viam* eorum.

§. 2. *Authoritas.*

373. S. HUGO DE SANCTO VICTORE, REAM IGNORANS.

1. *Beata Virgo pauper fuit, humilis, obediens, quieta, modeſta, ſimplex, ſapiens, ab Angelo nuntiata, in utero ſanctificata.* De proprietatibus & Epithetis rerum l. 4. c. 2.
2. *In Cœlo, qualis Pater, talis Filius, & in terrâ, qualis Mater, talis Filius: in Cœlo, imago Patris, in terrâ, imitator Matris.* Apolog. de Verb. incarn. c. 3.
3. *Tota pulchra es! pulchra es intùs, pulchra es foris, intùs in corde, foris in corpore, intùs rubicunda, foris candida, rubicunda per charitatem, candida per caſtitatem, totum, quod in Te eſt, pulchrum eſt, & nihil ineſt Tibi, quod ſit ſordidum, in toto gratia, in nullo ingrata, in toto places, in nullo diſplices.* Serm. 9. de inſtitut. Monaſt.

§. 3. *Ratio.*

374. MATER DEI, IN CŒLO EXALTATA.

MAter Dei in terrâ debuit eſſe exaltata, ſuper omnes creaturas: Sed ſi hæc in Conceptione contraxiſſet peccatum originale, licèt ante nativitatem fuiſſet ab eo liberata, non fuiſſet exaltata ſuper omnes omninò creaturas: Ergo debuit eſſe ſine peccato concepta. Min. conſtat: quia etiam alij, ut S. Joannes Baptiſta, Jeremias, &c. poſt conceptionem, ante nativitatem, fuerunt liberati à peccato originali. Ergo ſi Mater Dei tantùm ante Nativitatem fuiſſet liberata à peccato, ſupra hos Sanctos non fuiſſet exaltata. Maj. Prob. Qui in Cœlo eſt exaltatus, ſuper omnes creaturas, multò magis in terrâ debet eſſe ſuper eas exaltatus: Sed B. Virgo in Cælo fuit exaltata ſuper omnes creaturas, juxta mentem Eccleſiæ, in Feſto Aſſumpt. *Exaltata eſt ſancta Dei Genitrix ſuper choros Angelorum ad Cœleſtia regna.* Ergo, &c. Min. Prob. Gradus gloriæ in Patriâ correſpondet gradui gratiæ in viâ, juxta illud Pſal. 83. *Gratiam, & gloriam dabit Dominus.* quod etiam confirmat S. Hieronymus in Serm. ad Euſtoch. *Quia ſuper omnes choros Angelorum in Cœleſti gloria exaltata, ſignum eſt, etiam in terris fuiſſe ſuper omnes alios in gratiâ exaltatam.* Ergo, &c.

§. 4. *Hiſtoria.*

375. DÆMON, NOBILI HERO SVO NOCERE NON VALENS.

HErus quidam Nobilis, permittente ſic Numine, ſervum longo tempore habebat ipſum dæmonem, ſub hominis ſpecie, fideliſſimè ſibi famulantem, ſed magno interim ſtudio, ut Dominum ſuum perdere, ac æternùm ſibi mancipare poſſet, intentum. Placuit autem Divinæ miſericordiæ, illud ipſum, in quo Nobilis verſabatur, periculum pio cuidam, ac magnæ Sanctitatis Epiſcopo manifeſtare, qui mox domum illam accedens, Patrem familias inviſit, ac datâ occaſione, de ſervorum quorundam fidelitate, diſcurſum incipit. Hic ſummis ſervi ſui fidelitatem laudibus Herus extollere, ac quæ ſibi hactenùs ſervitia indefeſſâ diligentiâ præſtitiſſet,

tisset, fusissimè enarrare. cui Episcopus: Quæso advocetur dilaudatus adeò famulus, ut & ego eundem videre valeam. Vocatur quantocyùs, jubente hero, servus ille; nec tamen comparet: imò secundâ, ac tertiâ vice vocatus, in recluſi tandem cubiculi angulo quodam, se tremebundus abscondit. comparere ergò coactus, ac quisnam esset? confiteri, in nomine Sanctissimæ Trinitatis ab Episcopo adjuratus, fassus est, non hominem, sed dæmonem se esse, vitæq; tam temporali, quàm æternæ Heri sui indesinenter insidiatum: veruntamen id nunquam exequi potuisse, eam præcisè ob causam, quòd certam quandam Precatiunculam, singulis diebus, manè, & vesperi, Dominus suus recitâsset. quo dicto, magnum relinquens fætorem, confestim evanuit. Tunc enimverò Episcopus, de Oratione illâ adeò efficacî, sollicitè indagare, tandemque ex Hero intelligere, non aliam fuisse, quam brevem illam Oratiunculum, cujus initium: *O intemerata Virginitas* &c. quam in singularem illibatæ Conceptionis honorem, Virgini Deiparenti singulis diebus bis persolvere, per multos jamjam annos consuevisset. Quare colligere evidenter Episcopus poterat, Herum illum specialem exinde Virginis tutelam sibi promeruisse, quâ protegente, nunquam ipsi nocere infernalis inimicus valuerit. O! quàm facilè & nostrûm cuilibet foret, si hæc aut his similia verba diebus singulis in Virginis illibatæ honorem proferre assuescceremus: *In tuâ Conceptione, O Virgo! sine peccato fuisti: Ora pro nobis Patrem, cujus Filium peperisti, &c.* Refert Historiam hanc P. Zacharias Boverius *tom. 1. Annal. Capuc. ad Annum Christi 1552.*

* *
*

§. 5. *Symbolum.*

DeIpara CrVCe præ- 376.
MVnIta.

Arma, Virumque cano. fallor: cano bella Puellæ
Jugiter armatæ: Fortia bella Crucis.
In Cruce prævisâ, generandi ex Virgine Verbî
Virgo manet Victrix, dum sine labe manet.

Mihi autem absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri JESU Christi. Galat. c. 6. v. 14.

§. 6. *Antiquitas.*

BeLLona, arMata LanCeâ, & 377.
CLIJpeo, è CœLestI IoVIs
Cerebro prosILIens.

ANtiqua est Poëtarum fictio, Bellonam, sive Palladem, armatam, cum hastâ, & clypeo, è Jovis cerebro prosilijsse, ac in glorioſum reportatæ Victoriæ signum, clypeo insculptum gerere coronatum serpentibus caput Medusæ, mulieris quondam spiritu superbiæ inflatissimæ: tantam prætereà Bellonæ fuisse fortitudinem, ut venenosissimum quendam Draconem, monstrum omnibus infestissimum, miræque magnitudinis enecârit. Narrat insuper Plinius *l. 31. c. 2.* dictæ Palladis, seu

Bel-

Bellonæ fontem, apud Cyzicenos reperibilem, eæ esse virtutis, ut ardentes cupidinis æstus quantocyùs extingat.

Sed facessant impia, de impijs Numinibus, figmenta! fabulosas has potiùs narrationes, velut verissimam Historiam, Deiparæ Virgini adscribamus, eamque miremur, ab æterno in cerebro Jovis (si ita loqui fas est) Sanctissimæ nimirùm Trinitatis, conceptam, *in vestitu deaurato* gratiæ, mundum hunc fuisse ingressam: miremur ex augustalî prosilientem camerâ Divinorum consiliorum, cum radiantibus armis, cum aureâ justitiæ loricâ, cum galeâ salutis, & clypeo supernæ protectionis, utpote in ipso jam immaculato Conceptu, præsidijs gratiarum, & mirabilî Sanctitate munitam, cum acceleratione, cum anticipatione & obumbratione Spiritûs Sancti, quibus quasì totidem coruscantibus armis, hostibus extremùm terribilis extitit, quin & parituram se ostendit fortem illum bellatorem, qui dæmonis acies profligaturus esset universas. Hujus Bellonæ Cœlestîs clypeo victrici appendamus & nos non jam caput Medusæ, serpentibus coronatum, sed ipsum infernalem serpentem, contrito capite succumbentem: hastæ autem Virgineæ coronam annectamus ex oleâ, in Signum glorioſissimæ de peccato Protoparentum Victoriæ, securi, devotam ejus memoriam, ac venerationem, fontem nobis futuram, longè majoris virtutis, quàm Palladis ille, à Plinio descriptus, adeò, ut contra quoscunque, ardentissimos etiam, cupidinis æstus, præsentissimum exinde remedium haurire valeamus.

§. 7. *Anagramma.*

pVra, IaM LIbera à CVLpa ADæ. 378.

Intemerata Virgo! jam munda es à culpâ.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LV.

§. 1. *Scriptura.*

379. In SoLe ConCepto, nVLLa MaCVLa peCCatI.

Psal. 18. v. 6. *In Sole posuit Tabernaculum suum.*

c. 17. v. 30. Quid lucidius Sole? admirabundus olim exclamabat Ecclesiasticus. & benè; hic enim, teste S. Ambrosio, est *oculus mundi*, L. 4 hexæm. c. 1. *jucunditas diei, Cœli pulchritudo, naturæ gratia, præstantia creaturæ*, verbo, ut S. loquitur Dionysius: *Imago expressa* L. 1. c. 4. de div. nom. *Divinæ bonitatis.* Exclamabo nihilominùs ego potiùs cum Ambrosio: *Quid splendidius illâ, quam splendor elegit?* vel: quid lucidius illâ, quæ *Electa ut Sol*, ab ipsomet Cœlesti Sponso, Sacris in Canticis, deprædicatur? Hæc enimverò juxtà Solem Cantuariæ, D. Anselmum, *Sol diei mystici*, vel juxta Doctorem mellifluum *Viva Solis imago* meritò nuncupatur. quemadmodùm enim Sol omnî tempore splendidissimus, omnem à se caliginem excludit; ita Maria nunquam fuit in tenebris, sed semper in luce, juxta illud: *Et tenebræ eam non comprehenderunt.* Jo. 1. v. 5. sicut Sol omnium Planetarum, siderumque reliquorum clarorem adeò

L. 2. de Virg. c. 6. v. 9.

Serm. 2. in Pent.

ex-

excedit, ut sint, quasi non sint, & videri non possint: ita Virgo Beatissima Beatorum omnium, stellarum instar, in Cœlis radiantium claritatem eminenter excedit, testante hoc ipsum D. Petro Damiano, his verbis: Serm. in Assumpt. *MARIA veri prævia luminis, in illâ inaccessibili luce perlucens, sic utrorumque Spirituum hebetat dignitatem, ut in comparatione Virginis nec possint, nec debeant apparere.* Sicut Sol omnibus lucet, influxu suo omnia conservat, illustrat radijs, calefacit ardore, nemo invenitur, Psal. 18. v. 7. *qui se abscondat à calore ejus*, ita MARIA in omnes maternæ suæ misericordiæ radios diffundit, clientes suos in bono conservat, intellectum illorum illustrando, Divinoque amore cor inflammando: ut benè de eâ Doctissimus Idiota dixerit: Prolog. de V. M. *Longè positos illuminat radijs misericordiæ suæ: sibi propinquos per specialem devotionem, consolationis suavitate, præsentes sibi in patriâ excellentiâ gloriæ: & sic non est, qui se abscondat à calore ejus.* Sicut Sol est parens lucis, sic MARIA parens illius, Jo. 8. v. 12. qui de seipso fatetur: *Ego sum lux mundi.* in quo Sole, tanquam in purissimo Tabernaculo, recondi Christus ipse voluit, splendor Patris, Psalmistâ id affirmante, his verbis: *In Sole posuit Tabernaculum suum.* verbo: MARIA *Sol est* (ut supra nominatus Idiota eam describit) Part. 14. contemp. 13. de B. V. *clarus per sapientiam, purus per continentiam, fulgidus per famam, calidus per charitatem, & exaltatus per CHRISTI Conceptionem.* En quomodò lucidissima etiam Ecclesiæ sidera nil hoc Sole Mariano unquàm lucidius viderint! Sed nonnè Sol humanis quandoque oculis passus Ecclypsin, sive maculis quibusdam caliginosis obfuscatus videtur? ast fallimur omnes, splendidissimo hoc Cœli oculo, licèt per Lunæ, aut molîs terræ interpositionem, nobis quandoque abscondito, plenâ interim luminis claritate indesinenter gaudente. Sic fallitur etiam ille, qui in MARIA, Sole nostro purissimo, vel minimam aliquando maculam reperire, aut in ejus Conceptione vel momentaneam deprehendere Ecclypsin conatur; Mansit enimverò Sol iste solus gratiarum lumine plenissimus, medijs etiam formosus in undis, sub ipso nimirùm universalî peccati originalîs diluvio, pulchritudinem suam ritè conservans. Nec silentio hìc prætereundum, *Solem* quandoque etiam *Phœbum*, ac *Apollinem* nuncupari: nec sine mysterio; cùm enim *Apollo*, teste Plutarcho, latinè idem significet, ac *Solus sine multis*, *Phœbus* autem idem prorsus sit, ac *Purus*: sequitur, per prolationem unici illius verbi *Sol*, idem significari, ac *Sol, solus sine multis, purus est.* Quis autem hìc non videt, hoc idem prædicatum, hanc eandem prærogativam, Mariano nostro Soli congruere? *Sol* ergo erat, ut vidimus, MARIA, verùm etiam omnes animæ justorum, in gratiâ Divinâ constitutæ *Soles* dicuntur. ubi tamen discrimen illud attendendum, quod hi omnes in conceptione suâ fuerint sub Ecclypsi peccati originalis, econtrà Virgo Beatissima, utpote ex millibus electa, ac dignissima Mater Numinis futura, sicque *soli Divino condita Soli*, sola illa hanc gratiam tam illustrem, tam eximiam, tam extraordinariam obtinuerit, ut *sola sine multis*, imò sine ullo altero *pura*, absque peccato originalî fuerit concepta. Quisquis ergò spurcissimam hanc originis maculam affingere MARIÆ vellet, aliud certè non efficeret, quàm, quòd sagittas suas contra sereniissimum Solis conspectum evibraret; cùm certum interim maneat illud Poëtæ:

Solem nulla sagitta ferit.

vel illud Senecæ:

Quæ infra Solem, non turbant Solem. Epist. 92.

Hinc licèt Astrologi quidam, reperto Telescopij usu, credant quandoque se videre in hoc lucidissimo Planetarum Principe nubeculas quasdam, aut maculas, nihilominùs quod isti maculas censent, nil aliud est, quàm copia radiorum, sese in arcto collidentium, ita ut non in Sole maculæ, sed error in spectantibus sit reprehendendus.

dus. Eundem in modum, pro Coronide, de Sole Mariano discurrendum: Copia radiorum est, quod maculam repræsentat: error certè in solis spectantium oculis consistit, qui tantam purissimæ lucis copiam ferre non possunt. Ne ergò nos hujuscémodi erroris arguamur, lucem Marianæ Conceptionis purissimam admiremur potiùs, quàm, ut superbè eam examinantes, in dubium vocemus. sic ejus influxu hìc in terris mirificè vivificati, digni reddemur, stare aliquando ante conspectum Divini Solis in Cœlis.

§. 2. *Authoritas.*

380. S. IaCobVs MaIor, InsIgnIs ILLIbatæ Defensor.

1. *Illa Virgo, illa MARIA, illa Sancta, præservata fuit à peccato originalî, in primo instantî suæ Conceptionis, & libera ab omnî culpâ, & qui ita non senserit, non consequetur salutem æternam.* Apud Copecium discurs. 1. de Concept. & apud Velasquez de Concept. fol. 339.
2. *MARIAM non tetigit primum peccatum.* S. Thesiphon discipulus S. Jacob. ex ejus ore, ibid.
3. *Fecit celebrare devotiùs Festum immaculatæ Conceptionis, quod prædicavit in Hispaniâ S. Jacobus, & incepit ab Apostolis, hoc in Concilio decernentibus.* Julianus in Chronic. de Bern. Archiepisc.
4. *Jacobi prædicatione celebratur in Hispaniâ Festum immaculatæ, & illibatæ Conceptionis.* Flavius Dexter in suâ perpetuâ Historiâ ad finem Sæc. 4.ti

§. 3. *Ratio.*

381. FaMVLI aDstantes LaterI PrInCIpIs InsIgnes.

IN L. 1. Cod. *de Præpositis laborum*, dicitur: *Quos lateris nostri decor illustrat.* per quæ Imperator innuere vult, quòd adstantes lateri Principis ab eo illustrentur. Ergo multò magìs illustrata fuit Beatissima Virgo à Filio suo Divino, cui non solùm à latere adstitit, eumque in lateribus suis nutrivit, verùm etiam de suis castissimis visceribus generavit. Atqui Beatissima Virgo nullo modo fuisset illustrata à Filio suo Divino, si in peccato originalî concepta fuisset. Ergo, &c. Assumpt. Prob. Ille dici non potest illustratus, in quo est privatio omnîs splendoris, & nitoris. Atqui peccatum originale est privatio omnis splendoris, & nitoris Divini. Ergo si Beatissima Virgo fuisset concepta in peccato originalî, illustris dici non posset, nec digna, quam lateris Christi decor, præ reliquis, tanquam Matrem illustraret.

§. 4. *Historia.*

BIrgitta, à MARIA sIne Labe 382.
fIDeLIter InstrVCta.

SAnctam Birgittam, dulcissimo DEI Genitricis alloquio frequenter dignatam, pluribusque ab illâ acceptis revelationibus insignem, nemo est, qui nesciat. Hanc ergo devotissimam sibi famulam ita, die quadam, Mater gratiæ est allocuta: *Veritas est, quòd ego concepta fui, sine peccato originalî; quia sicut Filius meus, & ego nunquam peccavimus, ita nullum conjugium fuit, quod honestius esset, quàm illud, de quo processi.* Lib. 6. Revel. c. 49. Cùm prætereà vidua hæc Religiosissima à Viro quodam magnæ Authoritatis, super hâc singularî Virginis Deiparæ Conceptione interrogaretur, in hæc verba illi respondit: *Si Matri placuerit misericordiæ, interrogabo eam super hac re, & quidquid mihi responderit, indicabo tibi:* Fecit, ut promiserat, interrogansque ardentissimis precibns, MARIAM, in extasî (ut sæpiùs assolebat) posita, tale ab illâ responsum obtinuit: *Crede Filia, quoniam rectè sentiunt omnes ij, qui me præservatam ab originalî maculâ, & credunt, & confitentur: malè autem, qui contrarium sentiunt, præsertim, si opinioni illi cum temeritate adhæreant.* Trithemius in Chronic. Hirsaug. Anno 1369.

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

383. IMago SoLIs, De ſpeCVLo pVro.

Quò purum magis eſt Speculum, cui lumina Phœbus
Injcit, hoc rutilat Solis imago magis.
Quo magè pura fuit, *Speculum ſine labe*, MARIA
Hoc magè Sol genitus clarior inde fuit.

Speculum ſine maculâ DEI Majeſtatis, & imago bonitatis illius. Sap. c. 7. v. 26.

§. 6. *Antiquitas.*

384. EqVVs VIVVs, obſerVatâ EphesI Inter pICtVras effIgIe ALeXanDrI, eqVo InsIDentIs, aDhInnIens.

MAgnum profectò apud poſteros nomen ſibi promeruit celeberrima illa Apellis, artificioſiſſimi Pictoris officina, quam Epheſi conſtitutam ipſe etiam Macedonum Rex, Magnus Alexander, ſuâ ſæpiùs præſentiâ illuſtrare conſueverat. Divertebat fortè dictus Alexander in eâdem officinâ, ubi artificioſiſſima ſuiipſius equo inſidentis effigies, inter alia artis miracula, primo loco collocata propendebat; verùm longè alia animo volvens negotia, cùm nihil minùs, quàm de pictura Rex cogitaret, nec ad eam, pro Apellis voto attenderet, quidam tandem equus, Regium inter comitatum adſtans, tabulam hanc, & in eâ pictum equum, quem viventem putabat, conſpicatus, mirum in modum cœpit adhinnire, ſubſultare, aliosque applaudentis geſtus tam ſpecioſè edere, ut magna inde omnium creverit admiratio. Hinc occaſionem Apelles ſumpſit, pravum Regis judicium publicè ſugillandi, adeò, ut exclamare non ſit veritus: *Dij immortales! animalia hominibus longè præcellunt, ſinceriusq; de rebus, quàm illi dijudicant!*

Liceat autem, hoc pictoris reſponſum aliò applicare, atque ad parùm religioſos Catholicos, & præſertim hæreticos, tam pravè de MARIÆ Conceptione ſentientes, cum ſummo eorum dedecore detorquere, dicendo: Beſtias, infideles ſcilicèt, ac Turcas hoc ijs nomine præſtare, quòd meliùs, majorique cum reverentiâ, ac ſanctiùs, quàm ipſi, de Matris CHRISTI honore loquantur, ac ſentiant, ut alibi demonſtravimus. O pudor! ô dedecus! ô animas Turcis deteriores, inque DEI Matrem puriſſimam Ethnicis ipſis injurioſiores.

§. 7. *Anagramma.*

DeIpara sIne Labe, næVo, & MaCVLâ. 385.

Naevum, et maculam ignorâſti Deipara!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LVI.

§. I. *Scriptura.*

386. ConCepta DeIpara, VerbVM oris.

Pſal. 44. v. 1. *Eructavit Cor meum Verbum bonum.*

QUamvìs per hoc *Verbum*, è Corde Divino eructatum, ipſe communiter intelligatur coæternus æterno Patri Filius, juxta illud Joannis: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud DEUM, & DEUS erat Verbum*; attamen juxtà Theologorum doctrinam, non unum tantùm, ſed duplex dari Verbum, nemo ibit inficiàs, mentis ſcilicèt primum, & verbum oris alterum. Ex quo facilis fieri poteſt deductio, & pia quædam interpretatio: Unigenitum quidem DEI Filium fuiſſe *Verbum mentis*, MARIAM autem, digniſſimam ejus Genitricem, extitiſſe *Verbum oris*, illâ ipsâ de ſe teſtimonium perhibente, dum ait: *Ego ex ore Altiſſimi prodivi, primogenita ante omnem creaturam.* Nec mea hæc tantùm, ſed doctiſſimorum quorundam Virorum devota eſt in Virginem cogitatio, quorum unum adduxiſſe ſufficiat Pereſium, *in Lapidicin: Sac.* ita ſermocinantem: *Verbum*, ait, *id eſt, Filius procedit ex corde Patris, ex ore ejus MARIA: illa fuit intranea productio, hæc externa.* Et ſanè de utroque hoc *Verbo*, verba illa intelligenda: *Eructavit Cor meum Verbum bonum*; quia Filij puriſſimi puriſſima quoque extitit Mater, eodem ipſo Pſalmo præclara utriusque encomia latè proſequente, e. g. de Filio: *Speciosus formâ præ filijs hominum, &c.* de MARIA: *Specie tuâ, & pulchritudine tuâ: & concupiſcet Rex decorem tuum: Omnis gloria ejus Filiæ Regis abintùs, in fimbrijs aureis, circumamicta varietatibus.* De Filio: *Sedes tua in ſæculum ſæculi.* de MARIA: *Aſtitit Regina à dextris tuis, in veſtitu deaurato, circumdata varietate, &c.* Quid autem hæc omnia, niſi perclariſſimas tam Filij Divini, quam Matris Divinæ laudes, decora, ac prærogativas, verbo, ſummam tam *Verbi mentis*, quàm *Verbi oris* bonitatem manifeſtant? ſi ergo MARIA *ex ore altiſſimi* prodivit, & quidem, ut ipſa teſtatur, *ante omnem creaturam*, aſſerendum utique indubitanter erit, eam jam bonam fuiſſe, ante omnem creaturam, nec ſuam aliquandò bonitatem, per peſſimam Mali guſtationem, vel ad momentum amiſiſſe, ac per conſequens, immaculatam prorsùs, ſummoque bono intimè ſemper unitam extitiſſe. Quòd ſi de Judithâ, formoſiſſimâ illâ viduâ, ac Heroinâ invictiſſimâ, Sacræ paginæ teſtantur: *Nec erat qui loqueretur de illâ verbum malum*, quis de conceptâ Deiparâ, *Verbo oris* Divini, loqui audeat tam *malum verbum*, e. g. quòd concepta fuerit in peccato originalî? *tam malum verbum*, quòd, vel momento, turpis extiterit, in conſpectu DEI? *tam malum verbum*, quòd fuerit quondam infelix Sathanæ captiva? *tam malum* denique *verbum*, quòd atrocis adeò maledictionis, ut illa protoparentum fuerat, participem ſe aliquandò reddiderit? ſequamur potiùs mitiorem graviſſimi authoris Tertulliani ſententiam, de hoc *Verbo* Virgineo, ſic diſcurrentis: *DEUS imaginem ſuam à diabolo captam, æmulâ operatione recuperavit: in Virginem adhuc Evam irrepſerat verbum ædificatorium mortis, in Virginem æquè introducendum erat DEI Verbum extructorium vitæ, ut quod per hujusmodi ſexum abierat in perditionem, per eundem ſexum redi-*

c. 1. v. 1.

Eccl. c. 24. v. 5.

Pſal. 44. v. 3.

v. 5. 12. 14.

v. 7.

v. 10.

c. 8. v. 1.

de carne Chriſti c. 17.

redigeretur in ſalutem. Eructemus ergo corde, & ore *Verbum bonum*, credendo, & deprædicando MARIAM *Verbum bonum: Verbum Verbo incarnato* omni momento gratiſſimum, *Verbum*, cujus bonitatem explicare, pro dignitate, nec Angelica ſufficit lingua, nec humana: *Verbum* denique immaculatum, à ſolo æterni Patris *Verbo* immaculato, pro meritis deprædicandum.

§. 2. *Authoritas.*

387. S. IaCobVs MInor, ab aDæ Labe abſoLVens.

1. *Commemorantes Sanctiſſimam, immaculatam, glorioſiſſimam Dominam noſtram, Matrem DEI, & ſemper Virginem MARIAM, omnem vitam noſtram Chriſto commendemus.* In Liturgiâ S. Jacob. Apoſt. in 6. a Synod. can. 32. memoratâ.
2. *Dignum eſt, ut Te verè beatam dicamus Deiparam, ſemper benedictam, & omnibus modis irreprehenſibilem, honorabiliorem, quàm Cherubim. Tibi, O plena gratiâ! univerſa creatura gratulatur, quæ es Templum ſanctificatum, &c.* Ibid, circa fin.
3. *Filia primorum Parentum, Sancta, immaculata, & perfecta, atque omnî bonitate, veritate, ſanctitate, & ſinceritate plena, in quâ ſunt omnes reconditi theſauri Sapientiæ, & ſcientiæ DEI.* Apoſt. Serm. in tranſitu B. V. apud Amadæum, raptu 8.

§. 3. *Ratio.*

388. reDDenDa Cæſarı, qVæ sVnt Cæſarıs.

PHariſæis Chriſtum tentantibus ſimulque interrogantibus: *Licetné cenſum dare Cæſari?* Matth. 22. v. 17. reſpondit ille: *oſtendite mihi Numiſma.* & oblato denario, *ait illis JESUS: Cujus eſt imago hæc, & ſuperſcriptio? dicunt ei: Cæſaris. Tunc ait illis: Reddite ergo, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari, & quæ ſunt DEI DEO.* Ex quâ reſponſione ita argumentari licet, pro immaculatâ Conceptione. Numisma, vel denarius, ejus eſt abinitio poteſtatis, & poſſeſſionis, cujus ille exhibet figuram, & imaginem: Sed Beatiſſima Virgo fuit ab æterno Numisma, referens ſimilitudinem, & figuram Verbi Divini, quia ab æterno erat deſignata, electa, & præelecta in Verbi Divini Matrem. Ergo Beatiſſima Virgo ab æterno jam erat ſub poteſtate, & poſſeſſione Verbi Divini. Atqui contrahens in ullo inſtanti peccatum aliquod, ſive originale, ſive actuale grave, eſt ſub poteſtate, & poſſeſſione diaboli, & non DEI. Ergo cùm Beatiſſima Virgo ab æterno fuerit ſub poteſtate, & poſſeſſione Verbi Divini, illi reddenda, & immaculata dicenda eſt, utpote quæ hoc ipſo nunquam potuit contrahere peccatum originale.

§. 4. *Hiſtoria.*

SerMo De ConCeptIone InVersVs. 389.

DIes Conceptioni Sacra imminebat, cùm celebris quidam Theologiæ Magiſter, in univerſitate Pariſienſi, Sermonem Concionatorium ad populum habiturus, proponere conſtituerat, Virginem DEI Genitricem, non ſecùs, ac alios quoscunque, in peccato originalî conceptam fuiſſe. Hic, cùm noctem præcedentem, proferendæ dictioni ſui invigilando, tranſigeret, apparentem ſibi habuit clariſſimam, non Angelorum tantùm, ſed & Sanctorum Doctorum, multitudinem: plena prætereà majeſtate ſedes parata videbatur, quam Regina, Sole ſplendidior occupabat, quæ ſic eum eſt allocuta: O Magiſter! quid ego unquam mali tibi feci, quòd contra meum hodie honorem tanto conamine, verba facere intendas? quibus dictis, pœnitentiam eidem impoſuit, ac flagellari quantocyùs ab Angelis præcepit. Dorſum flagellis præbuit tremebundus Orator, veniamque

cum lachrymis à Virgine genuflexus postulavit. Tandem purissima Cœlitum Regina, ad Archangelum Gabrielem conversa: *Vade*, inquit, & *inverte in ore ejus sermonem, docens, quid mane hodierno Universitati Parisiensi proponere oporteat?* Obsequentissimus ad imperium Reginæ suæ Gabriel, ad Concionatorem ait: *Aperi os tuum, & implebo illud!* Et ecce! mentem, ac memoriam viri confestim sermo occupavit pulcherrimus, quo etiam clarè demonstrabatur, Virginem Beatissimam sine omnî prorsùs peccato concipi decuisse. Hunc proinde non tantùm cum summâ ampliſſimi Auditorij satisfactione, ac fructu haud exiguo, mane sequentî, populo Parisiensi proposuit, verùm etiam inversum sibi ab ipsâmet purissimâ Cœli Regina sermonem, ultrò confessus est. *Franciscus de May: Serm. de Concept. Virg.*

§. 5. *Symbolum.*

390. REGI SCRIPTVRO HAVD offerenDa Charta fæData.

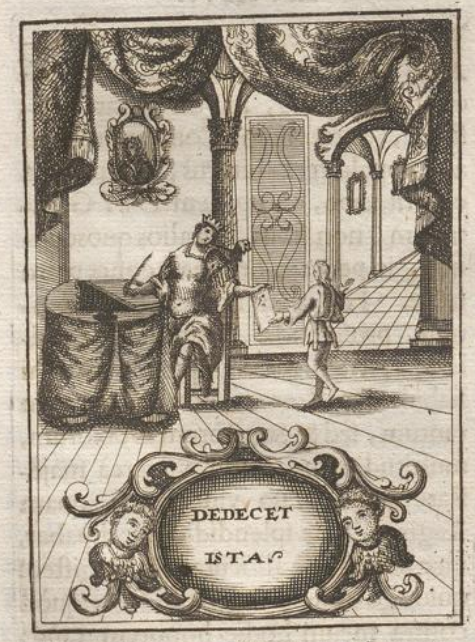

Scribere si quidquam cupiat Rex, pura Papyrus
Convenit: hoc folium nulla litura decet.
Dum cupit æternum Rex Regum inVirgine Verbum
Scribere, da Puram! Nulla litura decet.

Ne dederis maculam, in gloriam tuam.
Eccli. c. 32. v. 24.

§. 6. *Antiquitas.*

sCIpIo, genItorIs De ManV 391.
hostILI LIberator.

INter alia præclara Scipionis fortissimi gesta, ob quæ plerumque *Romani sanguinis ultor* audijt, non exiguam certè promeretur laudem, factum illud generosum, amorisque filialîs specimen eximium, quo conspiciens, proprium genitorem Annibalem, collatis ad Trebiam, Italiæ fluvium, cum Imperatore signis, ab hostium copijs infeliciter circumventum, ac jamjam in diram captivitatem abstrahendum, mox, non obstante præsentissimo propriæ vitæ discrimine (amore alas, ac animum addente) unico obarmatus scuto, solus in medium exercitum, generosissimo involavit ausu, idque tam felicî successu, ut Patrem solus ipse, è manu hostilî, gloriosè liberârit, ac pristinæ securitati reddiderit.

Quòd si tanta fuit Scipionis hujus in proprium genitorem reverentia, ut pro eo, à quo vitam accepisse se noverat, liberando, propriam vitam periculo exponere non dubitârit; qualis, obsecro, fuerit Numinis in futuram Filij Genitricem reverentia? certè non dubitandum, in eo conflictu, in quo Adam, protoparens noster, turpiter ab infernalî hoste circumventus, in miseram nos omnes, unà secum, tradidit servitutem, non nisi in turpi imposterùm maculâ concipiendos, Divinum mox Filium, *scuto bonæ voluntatis* suæ obarmatum, amore erga Matrem urgente, accurrisse, in mediam infernalium armatorum aciem irruisse, & MARIAM, unà nobiscum in servitutem originalem abducendam liberâsse, sicque felicî successu, ab omnî eam maculâ præservâsse. Non dubitavit Scipio, ut vitam genitori conservaret, propriam periculo vitam exponere; deprædicandus tamen longè magis Numinis in MARIAM amor, qui, ut

ori-

originalem Genitrici suæ innocentiam, omnî vitâ pretiosiorem, conservaret, nullum timuit vitæ propriæ periculum, imò prævisa Sacratissimæ suæ futuræ passionis, ac mortis, humanâ in carne subeundæ, merita jam tum Matri præservandæ misericorditer applicavit.

§. 7. *Anagramma.*

AVe anIMa DILeCta, pVra 392.
à Labe!

Virgo mea dilecta! Tu manes anima pura.
Versio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LVII.

§. 1. *Scriptura.*

393. InteMerata DILVCVLò.

Psal. 45. v. 6. *Adjuvabit eam DEUS mane diluculò.*

PRæclarè Regius quondam Propheta de Christo, & MARIA, in spiritu est vaticinatus: *Non accedet ad Te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo*; hoc quippe in purissimâ Virginis Conceptione omnimodè novimus adimpletum; enimverò, si per *flagellum* sæpiùs, Sacris in paginis, *peccatum*, peccative supplicium intelligitur, testante idipsum Psalmistâ, his verbis: *Multa flagella peccatoris*, tale profectò flagellum, sicut non accessit ad Christum, sic neq; appropinquare unquàm potuit Virgineo ejus *tabernaculo* (MARIÆ) à DEO specialissimè Sanctificato: *Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.* in cujus medio, purissimo scilicet dilectissimæ Genitricis corde, Divina gratia omni tempore sedem fixit, nec commoveri unquàm, vel ad momentum, in malum voluit: *DEUS in medio ejus, non commovebitur.* Ne autem crederemus, dicti *tabernaculi*, Virginis Deiparæ Sanctificationem, fuisse similem aliorum, qui materno adhuc in utero, post contractam tamen communem peccati maculam, fuêre sanctificati, studiosè apponitur: *Adjuvabit eam DEUS manè diluculò.* quid enim *diluculum* Virginis aliud dixeris, nisi beatissimum Conceptionis momentum? quid *Mane*, nisi lætissimam ejusdem Nativitatem? Quæ cùm ita sint, juvet quantumvis DEUS Sanctos aliquos, *ad Solis occubitum*, ut bonum juvare latronem voluit, cui salus in ipsis vitæ extremis obtigit: juvet aljos *ad vesperum*, ut juvare placuit Magdalenam, in peccatis inveteratam, lachrymis tamen peccata diluentem, juxta illud: *ad vesperum demorabitur fletus*: juvet *ad meridiem* alios, ut adjuvit Martyres, in supremo persecutionis æstu, & calore, pro fide constantissimos: juvet quosdam *ad tertiam diei horam*, velut Apostolos, ad primam Christi vocationem quantocyùs omnia relinquentes: juvet denique alios, eosque perpaucos *mane*, ut Hieremiam, & Joannem Baptistam, in utero sanctificatos, statim post Auroram, cæptâ jam naturalî vitâ; Attamen ad Beatissimam Virginem, *quasi diluculum præparatus est egressus ejus.* dicere poterat: *Prævenernnt oculi mei ad te diluculò.* adjuvit namque DEUS MARIAM, favore penitùs extraordinario, atq; omnîs gratiæ præventione, non *mane* tantùm, ut illos paucos; verùm *mane diluculò*, bono manè, summo mane, in ipsâ scilicèt fœtûs animatione eam Sanctificando;

Psal. 29. v. 6.
Oscæ. 6. v. 3.
Psal. 118. v. 148.
Psal. 90. v. 10.
Psal. 31. v. 10.
Psal. 45. v. 5.
Ibid.

juxta

juxtà illud Hieronymi, in hunc textum: *Auxiliabitur ipsi DEUS, in exordio matutino*, ita ut, quod in alijs fuit *sanctificatio* per peccati jam contracti liberationem, in MARIA fuerit omnigena *præservatio*, ne in peccatum incideret. O felix etgò *diluculum*, jam à primo creationis Deiparæ articulo eam Sanctificans, & tantâ informans gratiâ, ex quâ cadere non potuit! O felix *diluculum*: in quo verificabatur Prophetia illa: *Cor suum tradet, ad vigilandum diluculo, ad Dominum, qui fecit illum*, seu potiùs *illam*, nempe MARIAM! O felix *diluculum*, omnîs jam tum, in conceptione nempe, caliginis exclusivum! Optimè idcircò in hunc conceptum, locutus fuisse videtur patientissimus Job, per illa verba: *Expectet lucem, & non videat, nec ortum surgentis Auroræ*, id est (ut Doctoris Angelici sonat expositio) *Beatissimæ Virginis, quæ in suo ortu, à peccato originalî immunis fuit.* Hanc igitur Virginem, ideò *intemeratam diluculò*, quia à DEO *mane duluculò* adjutam, devotis prosequamur affectibus, ut qui *diluculò* in peccato concepti, *mane* per Baptismum reconciliati sumus, postmodùm verò ad horam diei tertiam, in juventute nempe, ad vitia admodùm proclives, in adultiorî demum ætate, tanquàm in *meridie*, in peccatis, proh dolor! adolevimus, saltem *ad vesperum*, reliquo nempe vitæ nostræ spatio, eâ adjuvante, pœnitentiam seriam agamus, *intemeratè* imposterùm vivamus, atque ad felicissimum Beatitatis *diluculum*, ac *mane* æternùm perennaturum, ejus precibus pervenire studeamus.

Eccli. 39. v. 6.

c. 3. v. 9.

3. P. q. 27. a. 2.

§. 2. *Authoritas.*

394. IaCobVs GenVensIs, LabeM DeLens.

1. *MARIA Lunam sub pedibus habuit, quia nulla culpa unquam in eâ prævalere potuit.* Serm. 2. de Assumpt. MARIÆ.

2. *MARIA fuit sine maculâ, per omnîs peccati immunitatem. ipsa quidem liberum arbitrium in bono confirmatum habuit, & ideò nulli peccato conscientia patuit. Non habuit admixtionem originalîs, quia fuit in utero à Spiritu Sancto sanctificata: nec etiam habuit admixtionem mortalîs, quia fuit à Patris potentiâ confirmata, nec etiam habuit admixtionem venialîs, quia fuit à puritate Filij impregnata.* Serm. 3. de Assumpt.

§. 3. *Ratio.*

395. HaVD ConVenIt, sponsaM gratIâ Carere.

JUxta universalem mentem, & sensum totius Ecclesiæ, Beatissima Virgo fuit vera sponsa Spiritûs Sancti. Ergo conveniens est, ut sit immaculatè concepta. Prob. Cons. Maximè conveniens est, ut sponsa sit semper amica, & conjuncta sponsa, & nunquàm ejus gratiâ careat, vel ab eo separata sit: Sed si Beatissima Virgo contraxisset peccatum originale, non ampliùs fuisset amica Spiritûs Sancti, sed ejus inimica, & ab eo separata: Ergo per hoc, quòd Beatissima Virgo sit sponsa Spiritus Sancti, conveniens est, ut sit immaculatè concepta. Min. constat, quia homo per peccatum grave separatur à DEO, ejusque inimicus efficitur, simulque gratiâ privatur: Sed peccatum originale, juxta Fidem, est verum aliquod grave peccatum. Ergo vel dicis Beatissimam Virginem esse sponsam Spiritûs Sancti. vel non? si secundum: contradicis toti Ecclesiæ; si primum: eoipso implicitè tenes, eam fuisse immaculatè conceptam, conjunctissimam Spiritui Sancto, & nunquam ejus gratiâ caruisse, juxta illud Cant. c. 6. *Dilectus meus mihi, & ego illi, &c.*

§. 4. *Historia.*

396. ILLIbatæ DEI MatrIs præservatIo ab angeLIs soLennIzata.

SAnctimonialis, admodùm DEO, ac Virgini ejus Genitrici devota, dum nocte quadam admirabunda persisteret, eò, quòd Sancta Mater Ecclesia tunc nondum celebraret Festum Conceptionis Virginis Deiparæ, mirabilis ei, & peramæna visio desuper est ostensa. Enimverò, cùm tenui somno paulisper indulgeret, vox ad eam Divina dirigitur, hujus tenoris: Quare turbata miraris, quòd Ecclesia DEI non celebrat Festum Conceptionis Matris meæ? veni ergo mecum! & ostendam tibi hac de re omnem veritatem. Perterrita primùm insolitâ locutione Religiosa Virgo, quis es tu, inquit, qui loqui dignaris mihi? cui vox confestim respondit: Ne dubites, Filia! quia ego sum via, veritas, & vita. Tunc enimverò, mirum in modum, confortata, vocemque audacter subsecuta, ad locum tandem pervenit pulcherrimum, & valde delectabilem. Hìc vocem iterum audijt, dicentem sibi: Ne dubites, amica mea! sed pro certo habeas, quòd postquàm rebelles Angeli de Cœlo ad tartara sunt detrusi, boni Angeli, in gratiâ DEI æternùm confirmati, omnî anno, Festum Conceptionis dilectissimæ meæ Genitricis, in Cœlestî curiâ solenniter celebrârunt; cùm enim in mente Divinâ illam noverint, ex singulari privilegio, ab æterno præservatam, ideò ab Angelis talis MARIÆ præservatio festivissimè solennizata est. Scias præterea, eum, qui devotè in terris hanc ipsam Festivitatem celebrabit, veniam omnium peccatorum consecuturum, & post temporalem hanc vitam, æternâ tandem in Cœlis perfruiturum. *Bernardin. de Busti Serm. 8. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

397. MIra CreatorIs LaVs, ab aLaVDâ.

Aurorâ rutilante, suum mox laudat Alauda
Factorem, dulci fidera voce sequens.
Concelebrat concepta suum, sine labe MARIA,
Instanti primo (Dulcis Alauda) DEUM.
Habebis laudem ex illâ. Rom. v. 13. c. 3.

§. 6. *Antiquitas.*

398. SIgrIDIs, BIrgIttæ Mater, à perICVLo LIberata.

SIgridis, Birgeri, Viri illustrissimi, ex Regio Suecorum sanguine oriundi uxor, tam virtute, quàm nobilitate conspicua, cùm gravidam se persentiscens, nihilominùs piæ peregrinationis causâ, Mare traijcere constituisset, jamque navim, ut putabatur, ad omnem firmitatem instructam, cum pluribus alijs, tam de familiâ, quàm exteris conscendisset, exortâ repentè tempestate, fractis armamentis, ruptis funibus, dilaceratâ denique navî, in extremum devenit, tam propriæ, quàm prolis, vitæ periculum. Periêre jam submersi, & undis spumantibus suffocati complures, reliqui haud semel operti fluctibus, turgido æstu in diversa raptabantur: cùm

ecce! extremùm periclitanti Sigridi auxilium tandem tulit, juvenis quidam Princeps, Henricus nomine, ipsius Suecorum Regis filius, eamque, non sine miraculo, in vitâ disponente Numine conservavit. Periculo erepta, ac ob gravem cum morte luctam, plus solito, ad capiendam nocte quietem disposita, incognitam quandam personam sibi apparentem habuit, hiscé eam verbis alloquentem: *Salva evasisti Sigridis: veruntamen non aliam ob causam, quàm propter bonum illud, quod geris in utero.* Porrò hæc proles alia non erat, quàm dilecta DEI famula, S. Birgitta, quàm cùm paullo post feliciter enixa fuisset, Sacerdos quidam singularî Sanctitate celebris, sedentem in clarâ nube Virginem conspexit, librum manibus tenentem, vocemque audijt, hæc nuntiantem: *Nata est Birgero filia, cujus vox mirabilis, per universum audietur orbem*, quod quàm in Birgittâ jugiter fuerit adimpletum, pauci ignorant.

Quòd si misericordissima DEI manus, adeò Sigridem protegere, ac in vitâ servare voluit, præcisè propter filiam, quam materno sub corde gerebat, & quæ Sancta aliquando mulier, ac perfectum virtutis exemplar alijs futura erat, quantò magis credere oportet, Altissimum, potentî suo brachio, MARIAM à diro culpæ originalîs naufragio conservâsse, quæ non tantùm virtutum omniũ perfectissima magistra, sed & Mater olim Filij sui Divini futura, mundo exoptatissimam hanc Prolem, nostræ salutis pretium, progignere debebat? *Scripsit de Sigride Surius, Ribadeneira, & alij, in vitâ S. Birgittæ, ad diem 8. Octobris.*

§. 7. *Anagramma.*

Vna nItIDa, pVrè Con- 399.
Cepta Mater.

Salve, ô unica nitida gemma, pura Mater!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LVIII.

§. 1. *Scriptura.*

400. InIMICVs In DeIparâ non profICIens.

Psal. 88. v. 23. *Nihil proficiet inimicus in eo, & filius iniquitatis non apponet nocere ei.*

QUod in servi quondam sui, Davidis Regis, favorem Dominus pronuntiavit, dicens: *Nihil proficiet inimicus in eo, & filius iniquitatis non apponet nocere ei*, hoc idem in *Ancillæ* suæ, MARIÆ, singulare privilegium Sanctissima Trinitas jam ab æterno pronuntiâsse videtur: *Nihil proficiet inimicus in eâ*, id est, quamvis omnem sit moturus lapidem tartareus inimicus, ut hanc in suam aliquando potestatem redigere queat, per peccatum aliquod, saltem originale, vel ad instans, *nihil* tamen *proficiet* in eâ, imò supernâ quâdam virtute perterritus, maledictus hic iniquitatis filius, *non apponet nocere ei*, quæ innocentissimo Numinis Filio in Matrem præparata, hoc ipso, ab omni omninò peccato Divinitùs est præservata. Hoc jugiter præsensisse videtur Purpuratus Vates illis verbis: *Super Aspidem,* Psal. 90. v. 13. *& Basiliscum ambulabis, & conculcabis Leonem, & Draconem.* in Beatissimâ enim Virgine non solùm nihil profecit *Leo*, & *Draco* actualium peccatorum, sed nec

Aspis

Aspis, & *Basiliscus*, quibus originale peccatum adumbratur; quia sicut *Basiliscus* serpentum Rex, & caput est (ut indicat ipsum Nomen græcum, ex quo latinum deductum est) qui solo oculorum aspectu etiam ex distanti loco homines occidit, ita peccati originalis teterrimus Basiliscus, ex distanti illo Paradisi loco, per Adami oculos, velut per cancellos, in nos prospiciens, pestiferâ fascinatione lethaliter nos omnes infecit! solâ tamen MARIA exceptâ, in quâ *nihil profecit inimicus*. Nec adeò mirum, tantum fuisse Virgini robur, ad resistendum illi, cui totus resistere orbis non valebat; sciendum enim, ab eodem specialissimè fuisse adjutam, qui Davidi, ne *proficeret in eo inimicus*, adjutorium præstitit, quandò nimirùm in eodem
v. 22. Psalmo ait: *Manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meum confortabit eum.* ubi potentissimi hujus adjutorij effectum è vestigio subjungens, ait: *Nihil proficiet inimicus in eo, & filius iniquitatis non apponet nocere ei.* sic enimverò eadem quoque manus auxiliabatur MARIÆ, Divinâ bonitate ejusdem Conceptioni auspicatissimæ manum misericorditer supponente, ut verificatum fuerit illud, quod idem
Psal. 36. v. 24. Propheta Regius alibi prædixit: *cùm ceciderit, non collidetur, quia Dominus supponit manum suam.* sic, inquam, brachium quoq; Divinum confortabat eam: *Fecit* enim *potentiam in brachio suo* Altissimus, Matrem à dirâ infernalis inimici potentiâ penitùs eximendo: ut
Orat. de Zonâ Virg. juremeritò S. Germanus scriptum reliquerit: *Omnia in Virgine sunt admirabilia, & vires naturæ excedentia, in quâ DEUS suam exercuit potentiam.* Hinc non immeritò Cupresso assimilari poterit Virgo Beatissima; quemadmodùm enim arbor ista ridet ventos, nullusque ei Aquilo nocere potest, sic licèt primo illo Conceptionis momento, in MARIÆ exitium Eurus, Notusque ruerint, & conspirârint (diabolum intelligo, & peccatum Originale) nihil tamen proficiebant, nec ullâ ei ratione nocumentum inferre poterant. Verbo: Cupressus MARIA fuit; sicut enim, teste S. Ambrosio, *solam hanc Arborem ventus nunquam despoliat, sola nunquam veteri exuitur amictu*; sic Virgo Beatissima nunquam gratiæ honore despoliata, vel primo charitatis amictu exuta fuit. Sic nimirùm omnis infernalis inimici conatus in MARIA erat irritus, nec proficere in hac solâ quidquam poterat ille, qui tantam aliquandò stragem toti reliquo humano generi intulit: *Congruebat* nimirùm (ut Seraphicus ait Bonaventura) *ut Virgo ita vinceret diabolum, ut neque ei succumberet ad modicum. Nec sustinebat justitia*, juxta S. Cyprianum, *ut vas illud electionis communibus lacesseretur injurijs, quoniam plurimùm à cæteris differens, naturâ communicabat, non culpâ.* Cessate ergo, Marianæ innocentiæ, si qui superestis, inimici! cessate, & erubescite, quotquot MARIAM peccatricem statuitis, qui tam sinistrè de ejus meritis loquimini, honorem ejus adeò turpiter denigratis, de privilegijs illius controversiam prorsùs inutilem movetis, qui Conceptionem ejus Sanctissimam tam fœdis originariæ labis maculis conspurcare intenditis, denique innocentiæ ejus jura tam indignè, blasphemeque calumniamini, iterum dico, cessate! *nihil* enim *proficietis in eâ*, cùm & ipse tartareus iniquitatis filius, *nil in illâ proficiens*, non *apposuerit nocere ei.* Tu verò mulierum validissima, orci terror! nos, tuæ Sanctissimæ, ac ab omni labe alieniissimæ Conceptionis juratos propugnatores, vicissim fortiter defende! effice, ut nullo momento proficiat imposterùm inimicus in nobis, aut Filius iniquitatis apponat nocere nobis! verbo: fideles tuos, tuæque præ omnibus reliquis, innocentiæ devotos, maternâ pietate, *ab hoste protege, & horâ mortis suscipe.*

Serm. 4. in Ps. 118.

In 3. Sent. dist. 3. p. 1. a. 1. q. 1.

L. de carn. Christi oper. c. de Nat.

Ecclesia.

* * *

§. 2. *Authoritas.*

401. IDIota, VoLens ab orIgInaLI ILLIbataM.

1. *Tota pulchra es MARIA, tota pulchra es in tuâ Conceptione, quia ad hoc solùm effecta, ut esses Templum DEI altissimi.* De contempl. B. V. c. 2.

2. *Nullo genere vacâsti virtutum, O Virgo glorioſissima! non in parte, sed in toto, & macula peccati, sive originalis, sive actualis, sive mortalis, sive venialis non est in Te, nec unquàm fuit, nec erit, sed adest omnis gratia naturalium bonorum, spiritualium charismatum, & cœlestium donorum.* Ibid.

3. *Tuæ glorioſæ animæ nihil unquam affuit turpitudinis, vitij, aut peccati, & nihil defuit spiritualis pulchritudinis, gratiæ, & virtutis.* Ibid.

4. *Angelicæ naturæ peccato vacillaverant, ideò Te glorioſam Virginem MARIAM ædificavit, in domum ſolidam, & fortem, quæ nullo modo vacillare posset.* Ibid.

5. *Excidit columnas ſeptem, ad te fortiter, & ſublimiter ſuſtentandam. ſeptem columnæ, quibus firma ſemper ſtetiſti, ſunt ſeptem dona Spiritûs Sancti, quæ requieverunt in te, & nunquam te deſeruerunt, per quæ ſtetiſti firmiter, & perſeveranter in omnî gratiâ.* Ibid.

6. *Inveniſti gratiam Cœleſtem, quia fuerunt in Te ab originali labe præſervatio, Angelica ſalutatio, Spiritûs Sancti ſupervenientis obumbratio & Filij conceptio.* De eâdem contempl. c. 6.

§. 3. *Ratio.*

402. MaLæ FIDeI, InVtILIs præsCrIptIo.

SI Beata Virgo in aliquo inſtantî contraxiſſet peccatum originale, diabolus eam verè poſſediſſet, & contra eam præſcripſiſſet, quia homo per peccatum grave poſſidetur à diabolo. Sed Beata Virgo nunquam potuit poſſideri à diabolo. Ergo etiam nunquam potuit contrahere peccatum originale. Min. Prob. juxtà Regulam illam Juris in Sexto. *Poſſeſſor malæ fidei ullo tempore non præſcribit*, adeoque nec verè poſſidet. Atqui dæmon ſemper fuiſſet malæ fidei poſſeſſor. Ergo MARIA nunquam potuit ab illo poſſideri. Min. Prob. Ille eſt malæ fidei poſſeſſor, & conſequenter nec præſcribere poteſt, contra quem ſemper poſſum afferre juſtam & legitimam exceptionem, de tradendâ mihi re, cujus poſſeſſio ad me ſpectat: Sed DEUS potuiſſet ſemper excipere contra diabolum, de tradendâ ſibi Beatiſſimâ Virgine, cujus dominium ſemper ad eum pertinuit, juxta illud Scripturæ: *Dominus poſſedit me ab initio viarum ſuarum.* Ergo dæmon ſemper fuiſſet *malæ fidei poſſeſſor*, reſpectu Beatæ Virginis, & inutiliter præſcripſiſſet.

§. 4. *Hiſtoria.*

ArgVMenta sIne peCCato Con- 403
Ceptæ ContrarIa, a sCoto
ſoLo reſoLVta.

INſtituenda erat, Anno Milleſimo Trecenteſimo, Pariſijs in Galliâ, ſolennis Diſputatio, ad inveſtigandam veritatem, ac fundamentum immaculatæ Conceptionis, idque negotium imponebatur Viro Clariſſimo, Joanni Duns, Franciſcano, juſſu Sedis Pontificiæ, cujus Legati, præter magnam Doctiſſimorum Virorum multitudinem, & ipſi pariter, ſuâ præſentiâ, Actum condecorabant. Approperans ergo jamjam decertatoriæ arenæ Scotus, cùm fortè oculos in altum elevâſſet, vidit, ſupra portam Aulæ Academicæ, marmoream Virginis Deiparentis imaginem, coram quâ flexis mox genibus, auxilium humiliter poſtulavit, feliciterque obtinuit; Vix enim ſuccinctam illam, ſed maximæ virtutis Oratiunculam: *Dignare, me laudare te, Virgo ſacrata! da mihi virtutem contra hoſtes tuos!* finierat: cùm ecce! immobilis

aliàs

aliàs, ex duro lapide, ſtatua caput inclinare, exauditamque orationem, ac Victoriam mox ſubſecuturam, ſpectantibus pluribus, præſignificare. Et ſanè, tam ardenter Diſputationem ſibi impoſitam Scotus & cæpit, & proſecutus eſt, ut ducenta Adverſariorum argumenta, in contrarium objecta, ſatis gravia licèt (velut alter Samſon, funes à Dalilâ applicatos) dexterrimè reſolverit, cunctis, in hoc negotio, illud clarè obſervantibus, quod Matth. 10. v. 20. ſcriptum: *Non enim vos eſtis, qui loquimini, ſed Spiritus Sanctus, qui loquitur in vobis.* Hinc mirum videri minimè debet, quòd unus ex adſtantibus, qui in maculam hactenùs conſtanter inclinaverat, totaliter convictus, altùm præ admiratione exclamârit: *Tu es ex tribus unus, aut Angelus de Cœlo, aut Diabolus ex inferno, aut certè Scotus de Duno.* Cæterùm vix finis Diſputationi huic glorioſæ erat impoſitus, cùm integra paullò poſt Sorbona, præcipua illa Pariſiorum Univerſitas, ſolennî ſeſe juramento obſtrinxit, omnibus impoſterùm viribus, immaculatam MARIAM defendere, quam aliæ poſtmodùm Univerſitates complures (quas inter non ultimum certè locum obtinet Alma, & Archi-Epiſcopalis Univerſitas noſtra Salisburgenſis) laudabiliſſimè ſunt ſecutæ. Imago autem ſupradicta, in hodiernum adhuc diem, inclinato capite conſpicua, in memoriam inſignis miraculi, aſſervatur, Scotus verò, haud immeritò, ſubtilîs exinde Doctoris ſibi Nomen promeruit. *Poierus Soc. J. in tripl. Coron: Virg. tract. 1. c. 3. ſtellâ 7. Barry 8.vâ Novemb. fol. 570. & alij.*

§. 5. *Symbolum.*

FrVſtra Laborat affIngens CVLpaM DeIparæ. 404.

Siſyphe, quid tantam fruſtrà ſuper ardua molem
Volvere prætendis? quò magis alta, ruet.
Deſine ſic lapſam nævo maculante MARIAM
Dicere: ni ceſſes, fractior inde cades.

Qui voluit lapidem, revertetur ad eum. Prov. c. 26. v. 27.

§. 6. *Antiquitas.*

DraCo, ab atILIo regVLo pereMptVs. 405.

RElatum à Scriptoribus habetur, in Africâ, apud Bagradam Flumen, tantæ magnitudinis anguem, ſeu potiùs Draconem delituiſſe, ut Atilij Reguli, inſignis Romanorum Belli-Ducis exercitum, non tantùm uſu Amnis, ad extinguendam frigidâ ſitim, longo tempore prohibuerit, verùm etiam plurimos jam bellatores, aquam hauſturos, partim hiantî rictu devorârit, partim diris caudæ voluminibus implicatos, morti tradiderit. Non poterat tanta Belluæ immanis atrocitas diu Regulum latere; hinc quamprimùm id cognovit, generoſo prorsùs auſu, validam militum manum in beſtiæ conſpectum adducens,

cens facilè eam telorum impetu prosternendam cogitabat; verùm spe frustratus, cùm taliter eam nullâ ratione perforandam cognosceret, plurimos prætereà, suis è militibus, venenosæ bestiæ halitu, identidem infici experiretur, Balistarum etiam tormenta adhibuit, quibus æquè non nisi aerem verberando, incassùm laboravit: donec tandem crebris, ac ponderosis silicum verberibus, indefesso labore, debilitatam peremit, belluam, omnibus certè cohortibus, & Legionibus, ipsâ Carthagine visam terribiliorem. Dicunt, occisæ à Regulo immanis belluæ corium, centum vigenti pedes longitudine excedens, Romam tandem delatum, ibidem, ad æternam glorioſi triumphi memoriam, publicè expositum fuisse. *Valer. Max. l. 1. c. 8. Aul. Gell. l. 6. c. 3. T. Livius, &c.*

Verùm quid bellua hæc, utcunque formidabilis, respectivè ad infernalem illum Draconem, venenosissimo halitu, non aliquot tantùm milites, sed totum humanum genus, per originalis peccati virus inficientem? Hic Draco non tantùm impedit usum aquæ Divinæ, scilicèt gratiæ, è fontibus Salvatoris hauriendæ, verùm etiam plurima alia animæ nocumenta infert, nisi vulnus, per voluntaria Sacri Baptismatis remedia, denuò curetur. Verùm MARIA, sola generosissima Heroina, in suâ Conceptione, monstro huic immani obviam processit, nullisque alijs armis, quàm silice usa (*Petra autem erat Christus*) objecto nimirùm Christo Salvatore, ex ipsâ in Matrem electâ carnem assumpturo, debilitavit, contrivit, prostravit, atque antequàm in ipsam fatale virus originalis noxæ rransfundere posset, glorioſissimè detriumphavit.

§. 7. *Anagramma.*

TV, ConCepta Regina! pVra 406.
DEI Mensa.

Tu, O Regina immaculata! pura Dei mensa.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LIX.

§. 1. *Scriptura.*

407. AngeLorVM Reginæ CVsto-Des angeLI.

Psal. 90. v. 11. & seq. *Angelis suis mandavit de Te, ut custodiant Te in omnibus vijs tuis: In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum: super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.*

Comentar in Matth.

Magna dignitas animarum! admirabundus olim exclamavit Divus Hieronymus, *ut unaquæque habeat ab ortu Nativitatis in custodiam Angelum delegatum.* ut enim Paulus ait: *Omnes sunt administratorij Spiritus, missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis.* O! qualis igitur, & quanta dignitas Virginis Deiparæ? quæ non tantùm ab ortu Sanctissimæ suæ Nativitatis, sed ab ipso etiam Conceptionis purissimæ exordio, assistentem habuit Angelorum innumerabilẽ multitudinẽ, qui omnes, ut administratorij spiritus, missi sunt à Cœlestî Rege propter eam, quæ concipienda erat, ut mundo daret Authorem salutis. Hæbr. 1. v. 14.

id

Id enimverò affirmare non dubitat Doctor mellifluus, per hæc verba : Serm. Laus MARIÆ. *Innumerabilem Beatorum Spirituum militiam, ad ministerium tantæ Principis delegatam, nullatenùs ambigimus, utpotè, qui custodirent lectum Salomonis gratissimum, ac providerent, ne præparatum æterno Regi cubiculum aliquis hostis invaderet.* & sanè, quid magis conveniens, quàm ut MARIA, constituta jam Angelorum Regina, frequentî mox Spirituum Angelicorum custodiâ muniretur? id ipsum clarè sentiente S. Fulberto Carnotensî, ac sic discurrente: Serm. de Nativ. Virg. *Quanta putamus provisio Angelorum circa tam DEO gratissimos Parentes, ab initio suæ procreationis (id est MARIÆ) & excubatio super tam ingentem Sobolem? nulli profectò dubium est, quòd circà eam jam tunc omnis frequentia Cœlestium agminum invigilabat, utpote, quam supra se exaltandam minimè ambigebant.* & nonnè hoc merebatur Virgo, Angelis omnibus longè præstantior? Fortes sunt Angeli: Fortissima ac invictissima, totâ vitæ suæ periodo, MARIA. Ardent in DEUM amore Angeli: ignea erat ad DEUM, & homines MARIA. Intelligentiæ sunt Angeli: Sapientissima Virgo. Ad diversa DEUS munia Angelis utitur, utpote in ministerium hominum missis: ad præcipuum omnium, quod operatus est unquàm, aut operaturus est officium DEUS, assumpta est Virgo, ut nimirùm DEUM pareret. Hinc credibile admodùm est, quod Divus Vincentius refert: Serm. 2. de Nativ. Virg. *In felicissimâ illâ MARIÆ Conceptione, mandante mox Numine præsentia adfuisse tria Cherubinorum millia,* non alium certè ob finem, quàm quia *mandatum* ipsis de MARIA fuerat, ut *custodirent eam in omnibus vijs suis, inq; manibus illam portarent, ne fortè offenderet,* in aliquo instanti, *ad lapidem* culpæ originalîs, *pedem suum.* Quid ergo mirum, si tot, ac tantis, tamque validis protecta custodibus, non solùm non offendit unquàm ad lapidem offensionis, verùm etiam glorioso pede *super aspidem, & basiliscum* infernalem inambulans, *nihil proficiente in eâ* (ut nuper diximus) *inimico, conculcavit Leonem & Draconem?* Certè (ut idem Vincentius suprà adductus refert) Angelici hi spiritus solennem jam tum Festivitatem, in Reginæ suæ purissimæ, ac immaculatè conceptæ honorem, summâ lætitiâ, ac gratulatione in Cœlis celebrârunt. Nec reticenda hìc Divi nostri Anselmi devota pro purissimâ hac Angelorum Reginâ sententia: *Angelos*, ait ille, *alijs peccantibus à peccato servavit, & fœminam Matrem suam futuram, ab aliorum peccatis exortem servare non potuit? in æternitate consilij sui statuit, eam Reginam fore Angelorum, & in consortium conceptam esse crederemus peccatorum?* Absit. Dicendum potiùs, MARIAM in instantî illo felicissimæ suæ Conceptionis, longè excellentiorî, quàm Angelos, fuisse gratiâ præditam? nam, si hi in gratiâ conditi eam constitutam Reginam suam in exordio maculatam conspexissent, gloriari certè etiamnùm possent, puriorem sibi fuisse originem, quàm illi, sicque ei insultare, velut turpî aliquandò peccati maculâ conspurcatæ Reginæ. Ne ergò servi Reginam tantam despiciant, omninò dicendum est, ex imperio, quod MARIA habet super Angelos, inferri, non solùm à peccato eam originalî fuisse immunem, verùm etiam in suâ Conceptione multò excellentiorî gratiâ donatam fuisse; cùm Regina utique (ut alibi probavimus) in excellentijs nobilitate, & gratijs servo excellere debeat. Imò asserere non vereor, MARIÆ à communî lapsu exemptionem in magnam cessisse gloriam non tantùm Christi ejus Filij, sed etiam Angelorum omnium, quorum ruinæ per Virginem reparantur, quique tali Reginâ in omnem æternitatem gloriabuntur. Cæterùm, ut & nos, una cum Angelis, talî Reginâ, ab omnî labe purissimâ, æternùm in Cœlis gloriari possimus, MARIAM ab administratorijs hiscé spiritibus in Conceptione jugiter custoditam, sicq; per Divinam providentiam, sollicitè ab omnî labe præservatam, corde, ore, ac calamo fateamur. Ibid. Serm. de Concept.

§. 2.

§. 2. *Authoritas.*

408. S. IgnatIVs MartIJr, plè De ConCeptIone sentIens.

Et quidam notificavêre, eandem Matrem DEI, omnium gratiarum esse abundantem, & omnium virtutum, ac gratiæ fœcundam. Epist. in Jo.em

§. 3. *Ratio.*

409. ILLIbata, IpsIs angeLIs aLtIVs noMen hæreDItans.

PAulus Apostolus, ad Hebræos scribens, c. 1. v. 4. hæc de Christo habet: *Tantò melior Angelis effectus, quantò differentius, præ illis, nomen hæreditavit; cui enim dixit aliquando Angelorum: Filius meus es tu?* &c. ex quo inferre videtur Doctor gentium, per hoc, quòd Christus Dominus præcellentius nomen cæteris omnibus, etiam ipsis Angelis hæreditaverit, bene concludi, eum omnibus, etiam ipsis Angelis, excellentiâ, dignitate, & gratiâ longè anteire. Atqui pariformiter de Reginâ Angelorum, nempe MARIA, dicere possumus: *Tanto melior Angelis effecta, quantò differentius, præ illis, nomen hæreditavit*; cui enim dixit aliquando fœminarum: *Mater mea es tu? &c.* quod tamen in MARIA verificatum, de quâ Præsulum gemma Augustinus, Serm. 43. exprefsè hæc habet: *sicut in Cœlo habuit Patrem immortalem & æternum, sic & in terrâ habuit Matrem, omnî corruptione carentem.* Ergo, quia omnibus Angelis, & hominibus MARIA excellentius *Nomen* hæreditavit, nempe vocari, & esse *Matrem DEI*, hoc ipso, juxta doctrinam S. Pauli, omnibus Angelis dignitate, & gratiâ præivit. Subsumo. Sed Angeli fuerunt creati in gratiâ, & conditi absque omnî peccato, sicut & Adam, quod erat magna excellentia, & gratia, Ergo multò magis Beatissima Virgo debuit gaudere hâc excellentiâ, & præservari à peccato originalî; aliter enim, si fuisset condita in peccato, non solùm non præcelleret, sed deterior illis esset, in nullo, nisi in solo *Nomine* Maternitatis Christi, superior.

§. 4. *Historia.*

pVero CaDente, MarIa InVoCata. 410.

IN Civitate quâdam Italiæ, cui Bergomo nomen, quædam habitabat mulier, laudabilîs vitæ, ac singularîs præsertim in Deiparam, ejusdémque immaculatam Conceptionem devotionis. Huic filiolus erat, quatuor annorum, ut amæna ætatulæ illius innocentiâ præditus, ita unicum Parentum delicium, domesticorum, ac familiæ universæ oblectamentum. contigit, Matrem, puerulo secum delato, solarium suum conscendere, ac Sole jam ad occasum vergente, pro aurâ amæniorî captandâ liberiùs ibidem deambulare. Sed ecce! dum infans quoque, à Matre sibiipsi dimissus, circumcursitat, inexpectato infortunio, antequam retineri ab illâ posset, è solario præceps delabitur. Quid hic ageret afflictissima mater, quæ propriam potiùs vitam, quàm filiolum sibi adeò dilectum erat perditura? vix cadentem advertit infantulum; cùm ad purissimam Divini infantis genitricem humiliter recurrens, suppliciter eam rogavit, ut propter honorem, Sacri immaculatæ suæ Conceptionis mysterij, præstò esse in auxilium dignaretur, ac filium, quem ipsa non satis custodierat, illa sollicitior Mater, à præsentissimo miserandi casûs periculo liberaret. Vix preces mulier afflicta finierat, ac citissimo cursu, per scalas, ad inferiora se receperat, quid de filio ageretur, quem mortuum credebat? exploratura: cùm ecce! penitùs reperit incolumem, ac licèt ad durissimas allisus petras, ex illâ solarij altitudine pericu-

riculosissimè deciderit, sine ullâ prorsùs læsione infantem reducit, non sine ingentî omnium admiratione, ac summâ, erga invocatam Deiparam gratitudine, ob tantum beneficium, ad memoriam suæ Sacræ Conceptionis, receptum. *Bernardin. de Busti, Serm. 8. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

411. A MaCVLæ pVtreDIne LIbera.

Tam citò non potelit carnes vitiare putredo,
Quas condire solent grana sapora Salis.
Numinis à maculâ liberam sed qualia servant
Grana Salis Matrem? Gratia sola salit.

Pactum Salis est sempiternum. Numer. c. 18. v. 19.

§. 6. *Antiquitas.*

412. HoMerI FoLIa, ALeXanDro Chara.

EA erat magno Macedonum Regi Alexandro, de Homeri doctrinâ existimatio, ut Librum quendam ab eodem mirâ arte compositum, non nisi aureâ in arcâ, gemmis compluribus rutilante, omnî sollicitudine asservandum curârit, expresè pronuntians: Folia hæc non aliam, quam talem pretiosissimam thecam, pro meritis deposcere.

Ita sanè MARIA, *Liber generationis JESU CHRISTI*, cujus primum folium, est purissima, ac prorsùs intemerata charta, referens pro frontispicio Agnum immaculatum, cujus DEUS Pater ipsemet Author, Spiritus Sanctus, ejusdémque gratiæ plenitudo, contentum, Liber, cujus censuræ loco, præfixa sunt innumera Sanctorum Patrum Encomia, &c, nec debuit, nec potuit alio scriniolo recondi, quàm Beato Divæ Annæ utero, quem DEI charitas deauravit, ac Gratia ejus, MARIÆ præambula, exornavit. Annam quippe, multis coruscam gratijs, MARIÆ exordijs antecedere DEUS voluit, ut Prolis tantæ digna Mater, ipsa, & non alia suis eam abderet visceribus, vel ideò nomen istud: *Anna* sortita (quod apud Hebræos *Gratiam* significat) utpote, quæ ex ipso jam nomine *gratiosa*, Filiam conceptura erat, in ipso jam conceptionis momento, hac exuberante gratiâ pleniorem, quia sine labe, in visceribus simul *Annæ*, & in visceribus *gratiæ* conceptam.

§. 7. *Anagramma.*

DEI aMans, pVrè ConCepta VIrgo. 413.

En Dei amans, pura, et immaculata Virgo!
Versio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LX.

§. I. *Scriptura.*

414. VIrgIneæ MatrIs pVrVs IntroItVs, eXItVs qVoqVe à Labe CVstoDItVs.

Psal. 120. v. 7. & 8. *Dominus custodit Te ab omni malo, Custodiat animam tuam Dominus: Dominus custodiat introitum tuum, & exitum Tuum.*

O Mortalium in mundum hunc immundum turpem *introitum!* quem fœda mox peccati originalîs macula ita comitatur, & coinquinat, ut concipiantur filij iræ, & victimæ inferorum. Fateri equidem quivis nostrûm, cum Davide, cogitur: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea!* & *quis potest dicere: mundum est cor meum, purus sum à peccato? &c.* Sed neque *exitus*, materno ex utero, suâ caret miseriâ; Quis enim nescit, vix editum infantem, vehementissimos inter matris parturientis dolores, mox suam, lachrymabilî clamore, miseriam indicare, fædissimamque sceleris appendicem inconsolabiliter deplorare?

Psal. 50. v. 7.

Prov. 20. v. 9.

Veruntamen non sic glorioſissima Virgo Deipara, felix illa Beatorum parentum Joachimi, & Annæ progenies, quam *Dominus custodivit ab omni malo*, animamque ejus conservavit purissimam; Hæc enimverò non in Nativitate tantùm suâ, seu *exitu* ex gratioso Matris utero, *gratiâ plena*, ac ab omnî labe reperiebatur immunis, verùm etiam in ipso Conceptionis *introitu* (privilegio nulli unquàm alteri concesso) purissima, & ab omni maculâ penitùs fuit à Domino custodita. quod clarè insinuâsse videtur magnum Ecclesiæ Lumen, S. Augustinus, ijs verbis: *Hâc Virgine exceptâ, si omnes Sanctos, & Sanctas, cùm hic viverent, congregare, & interrogare possemus, utrùm essent sine peccato? unâ voce clamâssent: si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est, &c.* Sola ergo Maria, *ab omni malo* custodita, de puro *introitu*, *exituque* puro gratulari sibi his verbis poterat: *In me gratia omnis viæ*, cujus pacificus fuit ingressus, nobis interim humanam nostram, tam in conceptûs *introitu*, quàm in *exitu* partûs, miseriam nunquam satìs ingemiscentibus. Hìc in memoriam revoco, enormes, quas David fecerat expensas, in Templi illius splendidi adornationem, quod Salomon postmodùm, filius ejus, extruxit; Has ipsemet recensens, & populum ad suppeditanda liberaliter necessaria admonens, ne cui id novum, ac superfluum videretur, causam ijs tantorum sumptuum his verbis suggessit: *Opus grande est; neque enim homini præparatur habitatio, sed DEO.* idipsum & mihi de Mariæ (quam Templum nuper præstantissimum, Conceptu 42. descripsimus) puro *introitu*, & *exitu* repetere liceat, ac monere, ne cui mirum, ac superfluum videatur, si adeò se in Virginem hanc liberalem, munificum, effusum, ac prodigum, DEUS ostendit, ut tot in illam gratias accumulârit, tot prærogativas in illam contulerit, tantâ ejus animam providentiâ *ab omni malo* custodierit: custodierit inquàm, non *exitum* solùm, sed & *introitum*, ab originali præservando; *opus* namque *grande erat*, *neque homini præparabatur habitatio, sed DEO* ipsi ter Optimo, Maximo. ex quo non obscurè licet colligere, quod

L. de nat. & grat. c. 36.

Eccli. 24. v. 25.

1. Paral. c. 24.

de

de hac solâ Numinis habitatione, nempe MARIA, intelligendum sit illud Psalmistæ: *Diligit Dominus portas Sion.* si enim duas placeat portas constituere, si tam *introitum*, id est, *conceptionem*, quàm *exitum*, id est *mortem* velimus considerare, sanè nullius alterius puri hominis hæ duæ portæ custoditæ videntur; cùm *introitus*, quo in peccatis concipimur, odio dignus sit, & *pretiosa* tantùm *in conspectu Domini Mors* (seu *exitus*) *Sanctorum ejus*: at verò Beatissimæ DEI Genitricis, per *Sion* significatæ, ambas portas diligit, & custodit, tam illam, quâ absque peccati maculâ, per conceptionem, in vitam est ingressa, quàm eam, quâ vel ex utero materno in lucem, vel ex hoc mundo postmodùm rectà in Cœlum, per mortem est egressa. Placeat misericordissimo Numini, id nobis infelicissimis Adæ filijs concedere, ut quibus *introitus* per conceptionem plurimùm fuit infaustus, ac propriâ in Adamo culpâ, pessimè custoditus, saltem Beatus sit, MARIA intercedente, ex hac vitâ *exitus*, & felix ad æternam beatitatem *introitus*

Psal. 86. v. 6.

Psal. 115. v. 15.

§. 2. *Authoritas.*

415. S. ILDephonsVs, InnVens Labe CarenteM.

1. *Quomodò Spiritu Sancto eam replente non sine peccato originali fuit, cujus etiam Nativitas gloriosa, in omni Catholicâ Ecclesiâ CHRISTI ab omnibus felix, & beata prædicatur? Enimverò, si non beata esset, & gloriosa, nequaquam tam festiva celebraretur ubique, ab universis. sed quia tam solenniter colitur, constat ex auctoritate Ecclesiæ, quòd nullis, quando nata est, subjacuit delictis, nec contraxit, in utero sanctificata, originale peccatum.* Homil. 2. de purif. Virg.
2. *Constat, illam ab omni peccato originali fuisse immunem, per quam non solùm maledictio Matris Evæ soluta est, verùm etiam & benedictio omnibus condonatur.* Ibid.
3. *Beata Virgo, plena gratiâ, quantum aliena fuit à culpâ, Spiritu sancto in eâ cooperante, in totum extranea etiam fuit à maledicto primæ damnationis.* Ibid.
4. *Non enim libentes vobis verecundiam incutimus, charissimæ! qui non sine magno pudore de ijs loquimur, sed eximiæ pietatis honorem vobis, & decus virtutis, Beatissimæ Virginis pudicitiam prædicare incorruptam, & incontaminatam, & ab omni contagione primæ originis confiteri alienam.* Ibid.
5. *In quâ vexilla virtutum micârunt, nullum peccatum primæ originis, ut cruciaretur, viguit.* Ibid.
6. *Propter quod uterus ejusdem Virginis per Arcam figuratur, quæ cuncta Sacramentorum arcana in se habuit: habuit enim panem vivum illum, qui de Cælo descendit, habuit & legem testamenti novi, quia legislatorem genuit, in quo sunt omnes thesauri Sapientiæ, atque Scientiæ. Et ideò rectè Arca Sacramentorum DEI Virgo MARIA fuit, supra quàm sanè propitiatorium, & Cherubim hinc indè obumbrantia figurantur, quia MARIÆ nullum extrinsecùs obrepsit peccati contagium, sed intùs omnis custodia legis.* Serm. de Assumpt.

§. 3. *Ratio.*

Integra CaVsa, aD bonVM neCessarIa. 416.

JUxta communePhilosophorumAxioma: *Bonum ex integrâ causâ, malum ex quolibet defectu.* Sed humanitas Christi est aliquod bonum, imò summum bonum, propter unionem Hypostaticam, & Beata Virgo est illius causa; cùm secundùm humanitatem non agnoscat Patrem, bene verò Matrem. Ergo hoc bonum debet esse ex integrâ causâ. Atqui integra causa non adstrueretur huic bono, si in primo duntaxàt instanti, causa hæc, nempe Beata Virgo, contraxisset labem originariam; quandoquidem fuisset diminuta naturæ bonis, & quod potissimùm integritati causæ officit, bono integritatis, in primo instantî, spo-

liata. Ergò, vel cum Neſtorio blaſphema, humanitatem Chriſti eſſe malam (nam *malum ex quolibet defectu*) aut fateâre cum Eccleſiâ, Beatam Virginem in primo inſtantî Conceptionis integerrimam, & dices *Bonum ex integrâ causâ.*

§. 4. *Hiſtoria.*

417. HoſpItaLe, & ConfraternItas InſtItVta, In honoreM DeIparæ sIne Labe.

HIſtoriæ locò haud immeritò annotandum cenſeo, dignum æternâ memoriâ zelum Franciſci Ximenij, Eccleſiæ Toletanæ Archi-Epiſcopi, in promovendo Deiparæ, ſine labe Conceptæ cultu, ac honore, quem tùm vel maximè orbi manifeſtavit, cùm Toleti æquè, ac Compluti, ſplendidum, ſuis ſumptibus, hoſpitale è fundamentis extruxit, ampliſſimísque fundavit redditibus, ſub titulo, ac protectione Virginis immaculatè conceptæ: in cujus prætereà honorem Confraternitatem in dicto Hoſpitalî inſtituit, quorum Confratrum id eſſe deberet officium: circuire nimirùm tribus vicibus, tam de nocte, quàm veſperî, plateasque omnes, ac compita viſitare, ut ſi quos inveniſſent, hoſpitium non habentes, cum omni eos humanitate, ac charitate, ob amorem immaculatæ Virginis introducerent, ijsdemque, omnî poſſibili ſtudio, deſervirent. quo pietatis officio, quantum ſibi MARIÆ patrocinium, tam Confratres illi omnes, quàm devotiſſimus præſertim Archi-Præſul promeruerit, facilè ſibi quisque habebit perſuaſum, ac ipſemet experietur, ſi ſimile quoddam charitatis opus, in honorem immaculatæ, quocunque demùm modo, proximo impendere ſtuduerit.

Ex Joann. Reinhardo Ziegler Conc. funeb. & Calendar. Beatæ Virg. ad diem 8. Nov.

* *
*

§. 5. *Symbolum.*

DVo pVnCta reCtIſsIMa. 418.

Pendet ab extremis rectiſſima linea punctis,
Reſpondent medio punctula bina ſuo.
Sic geminum extremum (Mors, & Conceptio) putæ
Virginis, illæſum, ſicuti vita, fuit.

Ambulavit pes meus iter rectum. Eccli. c. 51. v. 20.

§. 6. *Antiquitas.*

VasConIs FernanDII, nIMIa IaCtantIa. 419.

TEmporibus illis, quibus in Hiſpaniâ cum Chriſtianis promiſcuè habitabant Mauri, mutuî frequenter invicèm fiebant excurſus. Cùm ergo in quodam hujusmodi certamine, pro capiendâ Maurorum Civitate, viriliter Hiſpani decertarent, ſtrenuus quidam eques, Vaſco Fernandez nomine, hoſtes generosè inſectando, omnes commilitiones ſuos adeò tranſilivit, ut per medias etiam hoſtium phalanges, ad certum pertigerit murum, cui chartam, majoribus litteris conſcriptam, ſequentis tenoris, nimiùm jactabundus affixit: *Huc pervenit Vaſco Fernandez.* Vidit fortè anathema hoc alius quidam, ex hiſpanis militibus, qui ad ſimile poſtridiè

ridiè certâmen rediens, longè ulteriùs, quàm Vasco, penetravit, non quidem ex jactantiâ, sed tacito prorsùs nomine, haud dissimilem chartam muro alicui affigens, his scriptam litteris: *Huc non pervenit Vasco Fernandez.*

Eundem planè in modum, cùm Sancti cujusdam viri comendamus encomia, dicere solemus e.g. *Huc pervenit Augustinus*, ad gradum nimirùm, quo Doctorum Doctor, & Sanctorum Patrum magnus est Pater. quò pervenit Franciscus? pervenit ad impressa sibi Sacratissima Christi vulnera. quò Benedictus? pervenit, ut esset *omnium Monachorum Pater, & Dux:* imò eò pervenit, ut in mortali etiamnùm vitâ, admitteretur ad ipsum DEI, omnia creantis, conspectum. quò Bernardus? pervenit ad tangenda ore suo ipsius Deiparæ Sacratissima ubera, ex quibus diffluens lac in os ejus intravit. quò Paulus? ad tertium certè penetravit cœlum. quò Joannes? ad Christi ipsius pervenit pectus, & ad nomen filij Matris ejus. quin etiam ille alius Joannes quò pervenit? ad eam certè dignitatem, ut dicat DEI Filius: *Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptistâ.* Matth. 11. v. 11. cùm & in utero matris Sanctificatus fuerit: & huc pervenit Joannes Baptista: huc respectivè Evangelista: Paulus, Benedictus, Bernardus, Franiscus, &c. at cùm de Matre DEI, sine labe conceptâ loquimur, non debemus dicere: *Huc pervenit MARIA*, sed dicendum: *Huc nemo pervenit, quo MARIA.* vel si placet Chronographicè, dicere poterimus: *QVo DeIpara ConCepta, neMo pervenIt.* non Augustinus, non Franciscus, non Benedictus, non Bernardus, non Thomas, non Paulus, non Joannes Evangelista, non etiam pervenit huc ipsemet Baptista, licèt post conceptionem, in utero sanctificatus. verbo, hùc non pervenerunt omnes simul electi, tam terrigenæ, quàm Cœlites, in unum conferti, ac congregati, ita ut omnium Sanctitas, gratia, ac celsitudo, si summâ unâ computetur, minimè quidem ad eum perventura sit gradum, quem Virgo Deipara in suâ Conceptione purissimâ transcendit.

§. 7. *Anagramma.*

420. CatenaM, VeL Væ aDæ, sIne Labe, Ignoras!

Catenam, vel vae primi Adam tu ignoras!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXI.

§. 1. *Scriptura.*

421. DeIpara, In Ipso beLLI prInCIpIo obVMbrata.

Psal. 139. v. 8. *Obumbrâsti super caput meum, in die belli.*

COnsultissimè pijssimus quondam Rex, ac Propheta David, tot bellis circumdatus, tot periculis expositus, tot hostibus, tam exteris, quàm intestinis, ad internecionem quæsitus, Divinum frequenter postulabat auxilium, Cœliqúe protectionem implorabat, talia ad Dominum emittens suspiria: *A resistentibus dexteræ tuæ custodi me, ut pupillam oculi: sub umbrâ alarum tuarum protege me!* Psal. 16. v. 8. Expertus enimverò sæpè sæpiùs fuit,

quàm ſecurus ſubſiſtat ille, media quamvis inter pericula, qui validiſſimis Divinæ protectionis alis jugiter obumbratur.

Sed nonnè idipſum experta, puriſſima quoque Numinis Genitrix MARIA? quæ in ipſo mortalîs vitæ principio, ad bellum confeſtim evocata, glorioſam retulit de hoſte victoriam, omnibus licèt reliquis, ſimilî conflictu miſerè debellatis. Veruntamen, quale fuerit bellum illud, qualive commiſſum tempore, perquiritis? Audite! *Diem belli* fuiſſe exiſtimo, & etiamnùm eſſe, illud cujuslibet conceptionis *inſtans*, in quo dæmon, inuſtâ originalî maculâ, dominari ſolet de animâ. quemadmodùm enim in bello, una decertantium pars, quà poteſt, alteram invadit, poſſeſſionibus privat, Urbes, ac mœnia demolitur, bona diripit, ac ipſam etiam vitam quandoque extinguit, multos prætereà in diram ſervitutem abducit, inque ſummam eos detrudit calamitatem; ſic per peccatum originis, homo nobiliſſimè à DEO creatus, & in ſummâ dignitate, pulcherrimâque juſtitiæ poſſeſſione collocatus, eâ deijcitur, Divinâ gratiâ ſpoliatur, ac in eam detruditur calamitatem, ut ſtatim ab ipſo conceptu fiat immundus, & naturâ ſit iræ filius, peccati ſervus, morti obnoxius, ſed & hujus mundi principi, Satanæ ſubditus, ac demùm, ſive corpus ejus, ſive animam ſpectemus, à primævo illo ſtatu, qui Adæ adhuc innocenti contigit, in alium longè deteriorem commutatus. Sed quid? Triumphabat ergò, aut dominabatur infernalis inimicus de ipsâ etiam MARIÆ Virginis puriſſimâ animâ? privabátne illam quoque pretioſiſſimâ gratiæ, ac juſtitiæ poſſeſſione? minimè. ſedit hæc potiùs *in die belli*, ſeu primo illo inſtanti ſecuriſſima, ſub umbrâ illius, quem deſideraverat, Filij, ex puriſſimo quondam utero ſuo, in ſalutem omnium, progreſſuri, ac infinitis paſſionis ſuæ meritis mundum redempturi. ſic enim, Sacris in canticis ipſa loquitur: *Sub umbrâ illius, quem deſideraveram, ſedi.* quod clariùs inſinuare videtur, cum Davide dicendo: *Obumbrâſti ſuper caput meum, in die belli.* quemadmodùm enim *dies belli*, ut ſuprà diximus, inſtans eſt conceptionis, ſic *caput* eſt vitæ principium, à conceptione deſumptum. quod innuere videtur præclara doctiſſimi Abulenſîs in hunc locum expoſitio, ſic de feliciſſimâ Virginis obumbratione, ac ſingularî victoriâ diſcurrentis: *Principium vitæ Beatæ Virginis obumbratum fuit, ab inſtantî conceptionis, ex vi præviſionis meritorum CHRISTI, & nullam contraxit maculam originalem: unde gratias agens DEO, pro tanto beneficio, dixit: obumbrâſti ſuper caput meum in die belli.* hæc ille: O feliciſſimam ergò Divini adjutorij MARIÆ impenſi *umbram!* O ſingularē è prævisis Chriſti meritis, protectionem, omnîs prorsùs peccati imò peccati *umbræ*, jam in ipſo belli, ſeu conceptionis principio excluſivam! verè MARIÆ tam gratioſè conceptæ congruit illud Ovidij: Cant. 2. v. 3.

Caput inſuperabile bello. L. 12. Metam.

cui Seraphicus etiam Bonaventura meritò gratulabundus accinit, his verbis: *O MARIA! Dominus tecum fuit, tecum eſt, tecum erit. Tecum fuit in conceptione, Te obumbrans adversùs omnia peccati originalîs ignea tela.* Nos verò, qui in hac *die belli*, confeſtim miſerè devicti, originale vulnus accepimus, ejusdemque cicatricem etiamnùm circumferimus, obumbrari ſaltem impoſterùm ſtudeamus: & quemadmodùm (atteſtantibus Apoſtolorum actibus) in plateas ejecti ſunt infirmi, & poſiti *in lectulis, ac grabatis, ut veniente Petro, ſaltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur omnes ab infirmitatibus ſuis*, ſic provolvamur & nos, in animâ per peccatum ſauciati, ad portam Divinæ miſericordiæ, ut, interveniente MARIA, ſine labe conceptâ, ſaltem umbra illius nos obumbret, quatenùs ab omnibus animæ noſtræ infirmitatibus liberati, ad viſionem beatificam admit- In Spec. Virg. c. 3. c. 5. v. 15 & ſeq.

mittamur, absque omni umbrâ clarissimam.

§. 2. *Authoritas.*

422. S. IoannIs ChrIJsostoMI, De InnoCente, aVrea sententIa.

1. *Magnum reverà Virgo hæc mundi miraculum est; ecquid enim, in rerum universitate, queat hac majus, & sublimius inveniri? sola hæc Cœlum, & terram amplitudine superavit; quidnam illâ Sanctius? non Prophetæ, non Apostoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Prophetæ, non Angeli, non Throni, non Dominationes, non Cherubin, non Seraphin, non aliud denique quidpiam inter creatas res, visibiles, aut invisibiles, unâ hac majus, aut excellentius inveniri potest.* Homil. in Hypopant. Dom.
2. *Memoriam agentes Sanctissimæ, incontaminatæ, super omnes benedictæ, gloriosæ Dominæ nostræ, & semper Virginis MARIÆ.* In Liturgiâ *pro Sanctissimâ immaculatâ, super omnes binedicta Dominâ nostrâ Deiparâ.* Tom. 5.
3. *Verè dignum est, glorificare Te Deiparam, & semper beatissimam, & penitùs immaculatam matrem DEI nostri, honorabiliorem Cherubim, glorioriorem incomparabiliter Seraphin.* Ibid.
4. *Missus est servus incorporeus, ad Virginem immaculatam: missus est à peccato integer, ad corruptionis expertem.* Orat. in Annunc.
5. *Restauratur per MARIAM, quod per Evam perierat, redditur per MARIAM vita, quæ per Evam fuerat interempta.* Hom. de Arbor. Adam.
6. *MARIA Abolitio antiquissimæ, rigidissimæ sententiæ.* In Canon. S. Eliæ Proph.
7. *Alabastrum nullâ infectum immunditiâ.* Orat. 3. de Annunc.

§. 3. *Ratio.*

423. ReDeMptorIs nostrI ConCeptIo IVsta In orIgIne.

CHristi Redemptoris nostri conceptio fuit justa, justitiâ originalî, absque omni peccato. Ergo etiam Conceptio Beatissimæ Virginis. Conseq. Prob. Nullus potest nasci cum justitiâ originalî, nisi à parente, habente justitiam originalem: Sed Christus natus est in justitiâ originalî. Ergo Christus debuit nasci à matre habente justitiam originalem. Atqui peccatum originale eam destruit: Ergo per hoc, quòd conceptio Christi fuerit sine peccato, etiam B. Virginis debuit esse sine peccato. Confirm. Justitia originalis Christi fuit ejusdem perfectionis cum illâ, quæ fuit Adami: Atqui hæc non tantùm dicit privationem omnîs peccati, verùm etiam principium carens omnî peccato. Ergò etiam justitia originalis Christi non tantùm dicit privationem omnîs peccati, verùm etiam Matrem (tanquam sui respectivè principium) carentem omnî peccato.

§. 4. *Historia.*

FerDInanDI VICtorIa, ab ILLIbatâ DeIpara. 424.

LAborabat per complures annos, licèt irrito conamine, Ferdinandus III. Serenissimus Rex Catholicus, quatenùs inclytam, & hactenùs inexpugnabilem Granatensem Urbem ex infidelium manibus eripere, ac expugnare posset. quem in finem, tamdiù frustrà attentatum, ad Virginis tandem Deiparæ adjutorium confugiens, votum, unà cum Reginâ, Conjuge suâ Isabellâ, edidit, quòd si ejus intercessione, de prædictâ Urbe desideratam reportaret Victoriam, mox Templum principale, seu Cathedrale ibidem, in immaculatæ Conceptionis honorem, magnificentiùs extruendum, consecrandum, ac eidem Virgini, sine labe conceptæ, solenniter dedicandum, curare vellet. Nec irrita cessêre vota; paullò enim post, Anno nimirùm Christi Millesimo, Quadringentesimo, Nonagesimo secundo, primâ Januarij, supranominata potentissima Civitas, nullo ex Ferdinandi militibus, homine interter-

terfecto, in victrices Regis glorioſi manus ceſſit, Rege ipſo Boaldo ſeſe Ferdinando ſubmittente, ac omnia ſuæ ditionis loca principaliora ultrò evacuante. Mauris igitur omnibus jam Regno feliciter expulſis devictam Urbem ſolenniter introgreſſus Rex, alterâ ſtatim die, magnam captivorum Chriſtianorum (quos inter complures etiam Sacerdotes numerabantur) multitudinem, priſtinæ libertati reſtituit, ac unà cum ſuis infinitas, poſt DEUM, grates Matri ejus immaculatæ referens, ejusdem potentiſſimæ interceſſioni inſignem hanc victoriam adſcripſit, votumque prædictum fideliſſimè protinùs adimplevit. *Cartagena lib. 1. hom. 19. §. 4: de arcanis Deip. P. Antonius Baling. &c.*

§. 5. *Symbolum.*

425. ChrIJſtaLLo DesVnt VMbræ.

Hic globus, è purâ Chryſtallo, luce refulget
Undique cadentî: non habet umbra locum.
Candet Chryſtallo Conceptio clarior omnî
Virginis: hinc maculæ non habet umbra locum.

Dedit illi claritatem æternam. Sap. c. 10. v. 14.

§. 6. *Antiquitas.*

VIrgInIs, MILItI ſponſanDæ, 426.
proteCtIo à GaLeâ.

EA bellatoribus Romanis conſuetudo, ac conceſſâ à Ducibus ſuis erat licentia, ut quotiescunque Urbem aliquam, generosâ armorum dexteritate, occupâſſent, & reſiſtentibus pertinaciter incolis, transſcenſis nihilominùs muris, victores extitiſſent, tum enimverò in omnes omninò, quos intrà muros inveniſſent, tanto vindictæ impetu irruere poſſent, ut nè ipſis etiam infantibus, materno in utero, parcendum eſſet. Quòd ſi tamen militi, prædis, ac necibus intento, ſpecioſa aliqua occurreret Virgo, cujus amore in tantum capi ſe ſentiret, ut eam ſibi in ſponſam deligere vellet, galeam ipſe ſuam, proprio capiti detractam, Virgini tali imponere deberet, quæ deinde Galea ſignum eſſet protectionis, & liberationis à morte, adeò quidem, ut ultrà non liceret reliquis militibus, quantumvis ſæviſſimis, ejusmodi puellam vel in minimo lædere, utpotè commilitonis cujusdam ſui electam dilectiſſimam ſponſam. quòd ſi verò furijs adeò quis eſſet exagitatus, ut cœco quasi impetu in talem Virginem irruere tentaret, hæ ſolùm voculæ erant periclitanti proferendæ: *Galeata ſum.* quibus expreſſis, certiſſimam ſibi protectionem, vitæque conſervationem conciliabat.

Modò, quis ignorat, totum Adamiticum genus, ab irato ob transgreſſionem Numine, agmini infernali in prædam datum, non juſtitiâ tantùm originalî privandum, ſed & in animâ, nemine excepto, ſine miſericordiâ, dirè per originale occidendum? ita quidem, ut nec infanti materno in utero parcatur, eoque ipſo momento, cùm dici poteſt: *Factus eſt homo in animam viventem. Gen. 2. v. 7.* infantulus occidatur in animâ, juxta illud: *In omnes homines mors pertranſijt. Rom. 5. v. 13.* Attamen ſola excipi-

cipiebâtur, & singularî protectione gaudebat Virgo speciosissima, MARIA, quam Pater Cœlestis in filiam, ex millibus dilectam, Filius in immaculatam Matrem, Spiritus Sanctus in intactam Sponsam delegerat, quæ hisce seipsam verbis defendit: *ab æterno ordinata sum.* Prov. 8. v. 23. pro quo alij legunt: *coronata*, alij: *galeata sum.* Quamvìs ergò tartarei milites in eam, omnî modo, armis originalîs maculæ tentârint irruere, non tamen permissum eis erat, vel in minimo illam attingere, quæ galeâ salutis ab ipsâ Sanctissimâ Trinitate induta, specialissimo modo à communî ruinâ cernebatur protecta.

§. 7. *Anagramma.*

VIrgo pIa,
MVnDè ConCepta. 427.

Virgo! en eras pia, munda, et immaculata.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXII.

§. 1. *Scriptura.*

428. VIrgo à DoMIno ab InItIo ConCeptIonIs possessa.

Proverb. c. 8. v. 22. *Dominus possedit me, in initio viarum suarum.*

QUis audeat contradicere, si DEUM, quem potentissimum omnium nostrûm Creatorem ex Fide agnoscimus, legitimum hoc ipso Dominum, ac *possessorem* nostrum humillimè agnoscere non dubitemus? Tunc enimverò perfectè nos possidet, quandò Divinis ejus mandatis humiliter obsequentes, Sanctissimam ejus voluntatem adimplere in omnibus nitimur. Econtrà peccatores, qui Divina spernentes præcepta, diaboli voluntatem exequuntur, legibusque mundi in DEUM impijs impiè subscribunt, ab ipso potiùs diabolo, quàm à DEO possideri, certissimum est.

Hinc gratulari sibi præ reliquis omnibus glorioſa poterat Virgo Deipara, dicendo: *Dominus possidit me, in initio viarum suarum*, utpote quæ nunquam peccati mancipium, à Domino in initio viarum suarum, id est, ab æterno, in mente Divinâ possessa, & *antequam quidquam faceret à principio*, in immaculatam immaculati Agni destinata est Genitricem. Atque ut singularem hanc Virginis prærogativam ex ipso Conceptûs Themate clariùs eruamus, singula Textûs illius verba attentiùs perpendere juvabit. Et certè in primo jam vocabulo: *Dominus* non exiguum latet mysterium. cur enim dicitur: *Dominus possedit me*, & non potiùs: *DEUS possedit me?* Sed ecce! cùm in Conceptione Beatæ Virginis, Creator generis humani, tanquam absolutus Dominus, nullo positivo jure adstrictus, se gessisset, gratiosè cum illâ dispensando, in universalî Lege de contrahendâ labe peccati originalîs, ideò ad id significandum, non verbum *DEUS*, sed *Dominus* usurpavit. Ut autem Verbi *Possedit* efficaciam similiter comprehendamus, notare imprimìs oportet, DEUM, ut universi Creatorem, ac Dominum, in omnes creaturas suas, præsertim ratione donatas, ex doctrinâ D. Thomæ, non proprietatis modò jus, sed *possessionis* habere, quamdiù vi- 2. 2. q. 10.

delicèt illius in amore vivunt, ac in gratiâ perſiſtunt: ubi verò per peccatum gratiâ excedunt, ſuâ quoque DEUM *poſſeſſione* cedere, ac dæmonem in corde illo habitaculum ſubire: certiſſimum prætereà eſſe, & generalî jam conſuetudine introductum, ut juxtà vulgatam Juris Regulam, *fructus ſint poſſidentis.* His ergò ſuppoſitis, cùm certo ſit certius, MARIAM ſemper, & *ab initio* æternitatis à DEO *poſſeſſam*, ſequitur, indubitatum pariter eſſe, univerſos animæ ejus fructus, opera omnia, ac cuncta ejus propoſita, & intentiones in gratiâ fuiſſe, ac conſequenter ſine omnî peccato extitiſſe, ſicque ſine originarij denique delicti inquinamento conceptam fuiſſe. Quod de ſeipsâ Virgo jugiter prædicans, *Flores mei*, inquit *fructus honeſtatis, & honoris.* ac ſi diceret: Anima mea flores emiſit, ac Domino fructus tulit, non quidem inſipidos, verminantes, putridos, peccatum, ac neſcio, quam ſilveſcentiam redolentes, ſed fructus bonos, dulcedine, & honore plenos, ac gratiam undequàque ſpirantes. Cæterùm verba etiam: *in initio viarum ſuarum* mirum in modum faciunt ad immaculatam Virginis Conceptionem illuſtrandam; ut enim exponit D. Thomas, nomine *viarum* optimè poſſunt intelligi *via* miſericordiæ, & *via* juſtitiæ, teſtante idipſum Davide: *Univerſæ viæ Domini miſericordia, & veritas.* ubi obſervandum, primo loco poſuiſſe miſericordiam, quia hæc adeò illi placet, ut ad illam exercendam opus non habeat extrinſeco aliquo excitante; Juſtitia verò, ut illam exequatur, indiget irritante & impellente: quia ergò miſericordia præcedit juſtitiam, ideò vocat illam *initium viarum ſuarum*: unde cùm B. Virgo ait: *Dominus poſſedit me in initio viarum ſuarum*, ſignificat, DEUM miſericordiæ ſuæ innitentem, non juſtitiæ, ab inſtantî illam Conceptionis *poſſediſſe*; nam ſi juſtitiâ, & non miſericordiâ uti voluiſſet, non ab Ipſo, ſed ab hoſte per peccatum originale ab initio poſſideri MARIA incepiſſet. Ab hac autem pacificâ poſſeſſione nunquam illam excidiſſe, vel ex eo perſpicuum eſt, quòd caſus ille non poterat eſſe, niſi vel quia DEUS illam à ſe pelleret, vel quia ipſa voluntariè ab ejus poſſeſſione ſe ſubtraheret, vel tandem, quia per vim, ac violentiam ab infeſtiſſimo humani generis hoſte è manibus DEI raperetur: conſtat autem, DEUM neminem venientem ad ſe unquàm expuliſſe, ipſo dicente; *Eum qui venit ad me, non eijciam foras*: nec Beatam Virginem jugum Divinæ ſervitutis à ſe unquam abieciſſe, quæ ſemper humilem ſe ancillam profeſſa, *Ecce*, ait, *Ancilla Domini*: nec tandem in dæmonis prædam datam fuiſſe, Chriſto dicente: *nec rapiet eas quisquam de manu meâ.* Poſſeſſa fuit ergò *in initio viarum* DEI MARIA, id eſt, Concepta in miſericordiâ, & miſerationibus. Quòd ſi juxta Regij Vatis effatum, *Beati immaculati in viâ, qui ambulant in lege Domini*: quis non Beatam præ reliquis omnibus, ac ter Beatam dicat eam, quæ non *in viâ* tantùm, ſed *in initio viarum ſuarum* immaculata, à Domino in primo inſtanti, imò ab æterno, perfectiſſimè eſt poſſeſſa, de quâ etiam ipſe fatetur DEUS: *Poſſedi cum ipsâ cor abinitio?* Huic ergò gratulemur, per hanc, cùm *in initio viarum* actum nobiſcum ſit, ſaltem *in viâ immaculati*, ac tandem in Patriâ *Beati* effici ſtudeamus.

Eccli. 24. v. 23.

in c. 4. Job.

Pſal. 24. v. 10.

Jo. 6. v. 37.

Luc. 1. v. 38.

Jo. 10. v. 28.

Pſal. 118 v. 1.

Eccl. 51. v. 28.

§. 2. *Authoritas.*

S. IOANNES DAMASCENVS, 429. PVGNANS PRO INNOCENTE.

1. *O Beatos Joachim lumbos, ex quibus prorsùs immaculatum ſemen profluxit! O præclaram Annæ vulvam, in quâ tacitis incrementis, ex eâ auctus, atque formatus fuit fœtus ſanctiſſimus! O beatum ventrem, qui vivum Cœlum, Cœlis ipſis latius peperit.* Orat. 1. de Nativ. B. V.

2. *Natura gratiæ cedit, ac tremula ſtat, progredi non ſuſtinens. quoniam itaq; futurum erat, ut DEI Genitrix, & Virgo, ex Annâ oreretur, natura gratiæ fœtum ante-*

ver-

revertere, minimè ausa est, verùm tantisper expectavit, dum gratia fructum suum produxisset. Orat. 1. Ibid.

3. *O Sanctissima! quæ Principatus, & Potestates fefellisti, immaculata conservata in DEI Sponsam.* Ibid.

4. *Gratiæ abyssum invenit, quæ duplicis virginitatis navẽ incolumem servaverat, animamque non minùs, quàm corpus virginem custodierat: unde etiam corpori virginitas constabat.* Orat. 1. de dormit. B. V.

5. *Hodiernâ die Heden Spiritualem novi Adam Paradisum suscipit, in quo condemnatio abrogata, ad quem serpens aditum non habuit.* Orat. 2. de Assumpt.

6. *Animam meam tibi charam accepi, quam à peccati labe puram servâsti.* Orat. 2.

7. *MARIA est lucerna fulgoris, terræ fines illustrans, omninò aureo lumine præditа, tota pulchra, & tota immaculata, quæ lucem occasu carentem Fidelibus proculit.* Can. in SS. Mart. Eul. & Eulamp.

§. 3. *Ratio.*

430. ADaMI, & EVæ, pVra ConCeptIo.

EST de convenientiâ Matris DEI, ut eam conservet in primo instanti suæ Conceptionis, eo modo, quo conservavit Adamum, & Evam in primâ suâ productione. Atqui primos parentes conservavit in innocentiâ, sine peccato: Ergò similiter de convenientiâ est, ut suam Matrem conservet, in primo instanti Conceptionis, ex meritis suæ passionis, in innocentiâ, sine omnî peccato. Nec obstat, quòd Mariæ Conceptio præsupposuerit Adamum peccantem, & consequenter ejus peccatum, in decreto executivo; quia tamen in decreto intentivo, præcessit omnes creaturas, ipsâ de se testante: *ab initio & ante sæcula creata sum*, sufficienter salvatur, quòd fuerit electa in Matrem DEI, ante ipsum peccatum.

§. 4. *Historia.*

431. SangVIs, De ConCIonatore prorVMpens.

MIrabile admodùm est, ac non sine speciali Numinis dispositione permissum, quòd dum Firmis in Piceno, Italiæ Urbe, Concionator quidam, puræ Virginis Conceptioni parùm addictus, contra eandem gratiosæ præservationis singularitatem, publicè concionari exorsus fuisset, cruor subitò sanguineus, tanto cum impetu, de ore cœperit perorantis prorumpere, ut propter indesinens calidi liquoris profluvium, nunquàm hactenús tam atrociter perpessum, Sermonem inchoatum prosequi omninò prohibitus, infecto quod intenderat negotio, domum reverti fuerit coactus, cunctis, qui dictionis argumentum intellexerant, Divinam super hoc attentato displicentiam non vanè conjectantibus. *Bernardin. de Busti. Serm. 9. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

FaCVLa, tenDens In sVbLIMe. 432.

Quomodocunque placet, faculam gere; tendit in altum;
Verte, reverte: tamen flamma superna petit.
Conceptum, Vitam, Mortem quoque verte reverte
Virginis: At similem crede fuisse facem!

Fumus ignis inaltatur. Eccli. c. 22. v. 30.

§. 6. *Antiquitas.*

433. ARIOBARZENIS IN FILIVM DILECTIO.

ARiobarzenes, potentissimus Cappadociæ Rex, ubi filium aliquandò suum, longè infrà se collocatum, & viliore admodùm loco, pro suâ fortunâ conspexisset, confestim pro eâ, quâ in genitum suum ferebatur dilectione, ex Throno Regio descendens, Diadema in caput illius transtulit, hísce eum verbis, ut suum in locum succederet, hortatus: *Volo te Regem, & Regnum in te transfero: sufficit Patri, modò regnet Filius, sanguis ejus.* Quid hìc ageret Filius, adeò à Rege, genitore suo dilectum se conspiciens? Tacitæ sine voce lachrymæ ubertim defluxêre per ora, inhorruit corpus, dilapsum Diadema est, quod tam inopinatò fuerat impositum, nec quò jussus erat, progredi potuit. Verùm, ô ingens amoris vis! Regno nihilominùs se abdicat læto animo Pater, & Filius, quantumcunque protestatus, Cappadocum ab ipso Rex salutatur. Nec finis tam facilè certamini huic, Patrem inter, ac filium, prorsùs admirabili fuisset impositus, nisi voluntati Patris, Pompeij quoque Magni, tunc fortè pro tribunalî sedentis, auctoritas accessisset. Hinc filius, sine morâ, Rex proclamatus, ac Regio Diademate publicè est redimitus.

Quis jam audebit asserere, amorem Filij DEI, succubuisse amori qualicunque humano, qui, quà DEUS est, Pater Virginis MARIÆ est? an non quà DEUS, & quà Filius, invitat Matrem suam dilectissimam ad Regna? dum miram ejus pulchritudinem his verbis deprædicans: *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in Te*, Cant. 4. statim invitationem subjungit: *Veni de Libano, Sponsa mea, veni de libano! veni, Coronaberis.* Ibid. v. 8. Ubi non unum tantùm, sed triplex *Veni!* attentiùs est considerandum, non unum solùm, sed ter repetitum invitamentum; Invitatur nimirùm à DEO Patre, tanquam *Filia*, à DEO Filio, ut *Mater*, à DEO Spiritu Sancto, tanquam *sponsa*, tripliciter dilecta, quia tripliciter præservata à quocunque peccato. Quis ergò non piè crediderit, hanc Triados Sacrosanctæ Filiam, Matrem, & Sponsam, nunquam extitisse filiam, sponsamque Luciferi? quis dixerit, originalîs peccati contagione, ullo momento fœdatam, ac vel ideò cœlestî aliquandò Regno fuisse indignam? &c.

§. 7. *Anagramma.*

VNICA DEVM CIbas. 434

Mundi Regem unica alis, O amata, et pura!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXIII.

§. 1. *Scriptura.*

435. VIRGINEÆ DEI MATRIS ante ABIJSSOS CONCEPTIO.

Prov. c. 8. v. 24. *Nondùm erant Abyssi, & ego jam concepta eram.*

ABysSos, de quibus hìc Virgineam DEI Matrem Sapientissimus mortalium loquentem inducit, alias non esse, quàm Abyssos peccati, æternæ mortis, ac damnationis, ex celeberrimi illius Archi-Diaconi, in Decretum Gratiani scriben-

bentis, in cap. *Nonnè*. Distinct. 37. expressis verbis, non obscurè colligitur; Ait enim inter alias *Abyssi* explicationes, eam dici posse ab *A*, quod idem est, ac *Sine*, & à verbo *Byssus*, quod genus quoddam lini candidissimi significat: ex quo ingeniosè deducit, idem esse *Abyssum*, quod *sine Byssо*, seu *sine candore*. Quo supposito, aptè profectò per *Abyssum* intelligitur *Peccatum*, quod candore Divinæ gratiæ animam privat, & nigram reddit, juxta illud Jeremiæ: *Denigrata est super carbones facies eorum*. Quòd si verò expositio hæc aliquam fortasse novitatem redolere uni alteríve videatur, eaque præplaceat, quâ communiter *Abyssus* pro infinitâ quasi aquarum congerie, absque fundo accipitur, idipsum non minus præsenti favet Conceptui, Abyssum cum peccato conferenti: quid enim aliud Regius propheta per *Abyssum* intelligit, quàm *peccatum*? dum ait: *Abyssus abyssum invocat*: quod utique idem est, ac dicere: impius de peccato in peccatum prolabitur, imò *cùm in profundum venerit, contemnit*.

Thren. c. 4. v. 8.

Psal. 41. v. 8.

Proverb. 18. v. 3.

In has igitur *Abyssos*, quamvis omnis Adami progenies, tum per noxam originalem, tum per actualia peccata quotidiè labatur, æternùm certè damnanda, nisi DEUM hominem sibi liberatorem, tum per Baptismi undas, tum per Pœnitentiæ lachrymas reconciliet, tamen Beatissima Numinis Genitrix conceptam se gloriatur ante abyssos, dicendo: *Nondùm erant abyssi, & ego jam concepta eram*, eò quòd antequàm in illas incideret, jam Divinâ præventa gratiâ, per eandem fuerit ab omni peccato, tum originali, tum actuali penitùs præservata, & liberata, sicque singulariter concepta, ut *abyssi* nullo unquam momento aliquid juris in eam sibi vendicare potuerint. Aiunt Jurisperiti, negativam partem in controversijs difficilis admodùm esse probationis; unde hoc potissimum supereſt remedium, ut accusatus probet, cùm delictum sibi impositum patratum fuit, longè se ab eo loco tunc temporis abfuisse. Non dissimiliter in proposito nostro conceptu, cùm mors peccati originalis ex Adamo, primo parente nostro ortum habuerit, omnibus ejus filijs per naturalem propagationem ab ipso descendentibus mors illa imputatur, tanquam prævaricatoribus, in ipso capite contentis; at Beatissima Virgo apertissimè probat, sibi non imputandam esse hanc mortem peccati, quia antequàm essent *abyssi* originalis culpæ, etiam in æternâ permissione, permittente omnes ab Adam naturali viâ propagatos infici, jam ipsa in mente DEI concepta, & in Divinâ voluntate præordinata erat. atque hinc est, quòd licèt in profundâ illâ abysso, ac profluvio originalis peccati submersi fuerint omnes ab Adamo progeniti, ut in sensu mystico de illis intelligi possint ea Exodi verba: *Submersi sunt in mari rubro, Abyssi operuerunt eos, descenderunt in profundum, quasi lapis*, Beatissima tamen Genitrix, ex speciali Filij sui beneficio, in Conceptione suâ submergi non potuit, ipsâ dicente: *Nondum erant abyssi*, peccati originalis, *& ego jam concepta eram*, in mente DEI. Hæc omnia optimè perpendens Divus noster Joannes Damascenus, Virginis illibatæ cliens devotissimus, *MARIA*, ait, *statim ab initio gratiæ abyssum invenit, quæ animam non minus, quàm corpus Virgineum custodiret*. & quid, si MARIAM ipsam *Abyssi* nomine appellarem? non errarem certè, cùm ab ipsis etiam SS. Patribus talî frequenter nomine fuerit honorata. Audiatur Anastasius Sinaita: *Abyssus est MARIA, ex quâ Angeli verum solem exortum viderunt*. pariter Henricus Suso: *Abyssus inexhausta divinæ misericordiæ MARIA*. cum quibus doctissimus etiam sentit Idiota, *Abyssus* inquiens, *multarum gratiarum MARIA, ex qua peccatores hauriunt gratiam incessanter*. sicut autem, formato olim sphærico hoc mundo, dum tenebræ fuissent super faciem *abyssi*, non est aspernatus Spiritus Domini volare super illas aquas, imò tamdiu super ijs sub-

c. 15. v. 5.

Orat. de Assumpt.

L. 4. Anagog. contempl.

Medit. de compass. M.

de B. V. p. 14. contempl. 24.

ſubſiſtere voluit, ad inſtar ſollicitæ gallinæ ova foventis, & vivos ſatagentis pullos educere, quouſque poſteà formata extiterit lux iſthæc, ornatum cœlum, exculta tellus, mundúsque totus affabrè fabricatus : ſic, cùm tenebræ eſſent ſuper *abyſſum* peccantis Adami, quæ etiam Marianam involuturæ *abyſſum* videbantur, placuit Divino Spiritui jam tum, magnâ ſollicitudine ſuper MARIAM quieſcere, ut luce gratiæ, mirum in modum, ante omnes peccati abyſſos illuſtrata, ardentiſſimâ charitate, virtutumque omnium elegentiâ, nullo non momento fuerit ornatiſſimè exculta, ſicque in dignam DEI Genitricem elegantiſſimè ab initio conceptionis fabricata. O ergo feliciſſima Divinæ miſericordiæ Abyſſus! O Virgo ter immaculata, quia *ante abyſſos concepta!* Ecce ad te confugimus : *Abyſſus*, *abyſſum invocat*, nos ſcilicet miſeri peccatores, tuam maternam pietatem ! id unicum ſupplici-ter flagitantes, ut ea nobis eſſe velis, quæ à Seraphico Bonaventurâ deprædicaris, nimirùm *Abyſſus, abyſſum invocans, interpellando pro nobis profundiſſimam miſericordiam Filij tui.*

an Spec. Virg.

§. 2. *Authoritas.*

436. IoannIs HIeroſoLIJMItanI, pro DEI GenItrICe sIne Labe, ſententIa.

Beata MARIA de naturâ humanâ aliter fuit orta, quia in ſuo ortu non fuit onerata amaritudine delictorum, ſed inſtar illius nubeculæ fuit levis, per immunitatem peccatorum, & dulcis per plenitudinem chariſmatum. De inſtitut. Monachorum. c. 32.

§. 3. *Ratio.*

437. DEI PatrIs, aC FILII, MIra æqVaLItas.

CHriſtus redemptor noſter, antequàm humanam aſſumeret carnem, ab æterno erat tantæ Sapientiæ, ac potentiæ, in eligendo ſibi Matrem, omnîs corruptionis expertem, quantæ fuit Sapientiæ, ac potentiæ Pater æternus, in producendo quoad intrà ab æterno coæquale ſibi Verbum : Atqui Pater æternus non potuit aliud Verbum producere, niſi ſibi gratum, ac expers omnîs corruptionis : Ergo etiam Redemptor noſter non potuit aliam eligere Matrem, niſi ſibi gratam, atque omnis corruptionis expertem. Sed peccatum originale tollit amicitiam DEI, ac incorruptionem animæ, & corporis. Ergo Chriſtus non potuit talem Matrem eligere, quæ haberet peccatum originale. Maj. Prob. Eadem Sapientia, Potentia, & Voluntas tanquàm prædicata abſoluta, ſunt in omnibus tribus Perſonis Divinis. Ergò ſi in Patre fieri aliter non potuit, quàm quòd produxerit Verbum ſibi gratum, atque expers omnîs corruptionis, etiam in Filio aliter fieri non potuit, quàm quòd elegerit Matrem ſibi gratam, atque omnîs corruptionis expertem.

§. 4. *Hiſtoria.*

LVes MeDIoLanensIs, Voto Ceſſans. 438.

TEmpore Blanchorum, quo lues contagioſa ipſam Ciſalpinæ Galliæ Metropolim, Civitatem nempe Mediolanenſem pervadebat, ac locum hunc, populi multitudine refertiſſimum, crudelî plurimorum ſtrage jamjam depopulata fuerat, reſidui Urbis incolæ, ad ſpiritualia converſi remedia, Virginem præſertim Beatiſſimam in auxilium vocârunt, votum, in ejusdem honorem, unanimiter facientes, quòd ſi deſperatis aliàs rebus ſubvenire, ac potentî ſuâ apud Filium interceſſione, Civitatem crudelî peſte liberare dignaretur, Feſtum immaculatæ Conceptionis, hactenùs nondum celebrari ab ijs ſolitum, ſolennî ſingulis annis

nis, ritu peragere vellent. Et sanè placuit Superis pium promissum, ac Beatissimam Numinis Genitricem in miserorum civium pertraxit subsidium; Enimverò, vix votum emisêre, cùm, cessante omnî contagio, ab ulteriori periculo penitùs fuêre absoluti. Crevit jam, ex die illâ, singularis ergà Virginem sine labe conceptam devotio; quamvìs enim primus jamjam Mediolanensium Dux summo semper amore erga immaculatam Deiparæ Conceptionem exarserit, atque ad exhortationem Magistri Petri de Candiâ, jam ante adeptum Ducatum, Matrem misericordiæ devotissimis frequenter precibus, per dictum Sanctissimæ Conceptionis privilegium, invocare consueverit, (ut mirum videri non debeat, vel ideò Petrum hunc, ad summi Pontificatûs apicem, ipsum verò ad Ducis Mediolanensîs dignitatem, paullò post evectos fuisse) tamen dicto per Virginem beneficio, toti Civitati Mediolanensi tempore pestîs exhibito, devotio hæc, ingens per totam viciniam sumpsit incrementum. *Bernardin. de Busti Serm. 9. de Concept.* Ubi prætereà notandum, diversas tam Italiæ, quàm Hispaniæ Civitates, à pestiferâ lue similiter liberatas, voto facto, majorî celebritate supradictum Conceptionis Festum peragendi. ex quibus Genua Anno 1579. Florentiæ Anno 1633. Civitas Huesca Aragoniæ Anno 1450. Civitas Messina Anno 1650. ac specialiter Roma, tempore Alexandri VII. cùm enim in Vigiliâ ejusdem Festi, multi tam Religiosi, quàm sæculares, orando, ac jejunando purissimæ Virginis opem implorâssent, pestis confestim decrescere, perque immaculatam hanc DEI Genitricem, paullò post ex toto cessare visa est. ut meritò altefatus Christi in terris Vicarius, institutâ solenni Processione ad S. MARIAM in Porticu, talem liberationem potentissimo MARIÆ auxilio gratus adscripserit. *Diar. Marian. Francisci Marchese.*

§. 5. *Symbolum.*

HeLIotropII, aD SoLIs Iter, MIra ConversIo. 439.

Solis amicus ego, convertor semper ad istum,
Hunc sequor, ad metam tendimus ambo parem.
Solis amica parens *Divini*, semper ad istum
Vertitur: Hinc maculam nescit uterque parem.

Ad me conversio ejus. Cant. c. 7. v. 10.

§. 6. *Antiquitas.*

MeDVsa terrIfICa, obtrVnCata. 440.

PErseus, generosissimus Juvenis, cùm mandatum à Pallade accepisset, ut vindictam de Medusâ sumeret, eò quòd plurimos illa homines, eam aspicientes, convertisset in lapides, mox promptum ad jussa, licèt ardua, sese exhibuit: cui hunc in finem Mercurius ipse Talaria, & falcatum ensem suppeditavit, Pluto Galeam, Pallas Ægidem ære adeò splendidam subministravit, ut Gorgoniam faciem posset impunè aspicere. Hisce ergo confisus Numinum armis, non dubitavit, Medusæ in occursum procedere, quam à tergo animosè adorsus, caput illi validissimo impetu amputavit, illudque, com-

complicatis licèt anguibus terrificum, feliciter tamen à se obtruncatum, Palladi detulit. *Lucan. l. 9.*

Quid jam Medusa superbiens, terrifica, & ad hominum nata perniciem denotat, nisi superbi Luciferi, in mortalium, suum aliquandò in locum subrogandorum, perditionem intentissimi, indefessam audaciam, cruentis indesinenter cladibus etiamnùm intentam? Quid Perseus, raræ virtutis Heros, à Pallade submissus, nisi mulierem illam fortissimâ, ac Amazonum omnium facilè Principem, MARIAM? à Divinâ sapientiâ, eum in finem, submissam, ut immaculatâ suâ Conceptione, vindictam de hoste infernali sumeret, tot stragibus, in Adami posteros commissis, superbo? quem in finem, non ficta quædam Poëtarum Numina: Mercurius, Pallas, Pluto, &c. sed tota Sacrosancta Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, arma Divinæ protectionis validissima MARIÆ suppeditavit, quibus freta, inimicum ausu generosissimo aggressa, infernalem Medusam gloriosè prostravit, vipereumque caput, toti orbi terrificum, primo conceptionis articulo, valido impetu contrivit, ac gloriosè conquassavit, &c.

§. 7. *Anagramma.*

DeIpara! Te pVrè ConCeptaM IVro. 441.

Ave! Te dignam juro, sine maculâ partam.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXIV.

§. 1. *Scriptura.*

CLara LVCerna VInCens
442. peCCatI noCteM.

Proverb. c. 31. v. 18. *Non extinguetur in nocte Lucerna ejus.*

ODensissimas infaustæ noctis tenebras, quas originale peccatum, omnî, proh dolor! extincto Divinæ gratiæ lumine, mundo invexit! O somnolentum, ac prorsùs incurium propriæ felicitatis custodem Adamum! quem illis Isaiæ verbis non immeritò alloqui possumus: *Custos quid de nocte? custos, quid de nocte?* c.21.v.11. quid enim mirum, si peccatum originale *nocti* comparetur, si hâc ipsâ similitudine Divus quoque Christi collactaneus uti voluit, hæc habens: *Quid autem est nox frigida, & obscura, nisi originale peccatum, frigidum concupiscentiâ, obscurum ignorantia?* & sanè horrendam hujus *noctis* caliginem attentiùs considerans celeberrimus ille patientiæ Princeps Jobus, cohibere se non potuit, quin in hæc verba prorumperet: *Noctem illam tenebrosus turbo possideat, non computetur in diebus Anni, nec numeretur in mensibus: sit nox illa solitaria, nec laude digna.* c.3.v.6. & 7. In hac igitur densissimâ peccati originalis *nocte*, quamvis ob impiam Protoparentum nostrorum Divinæ Legis transgressionem, omne illis, eorumque posteris gratiæ lumen fuerit extinctum, juxta illud: *Mandatum lucerna est, & Lex lux:* Prov.6 v.23. ut verificatum quoque fuerit illud: *Lucerna impiorum extinguetur,* Prov. v. 20. minimè tamen fuit extinctum, nec in illâ communî caligine comprehensum gratiæ lumen in Deiparâ, dum conciperetur, sic attestante Evangelistâ: *Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non* Jo. 1. v. 5. *com-*

Bernard. Serm. 4. super Salve.

comprehenderunt, quæ hanc ipsam ob causam à S. Cyrillo *Lucerna inextincti luminis*, & à Leone Imperatore *Lucerna perpetuò lucens, & nunquam extincta, per quam à tenebrosâ peccati morte liberati sumus, & liberamur &c.* deprædicatur. Adducere hìc possem longam, per omnia sæcula, Patrum, & Doctorum seriem, qui ut *lucernæ ardentes* luxerunt in domo Domini, nisi supervacaneum prorsus videretur, lucernas proferre in meridie, cùm interim hi omnes unâ voce proclament, non extinctam in *nocte* Conceptionis Marianæ lucernam originalîs innocentiæ. Quis ergo dubitet, de MARIA & non de alio quodam intelligendum esse illud: *Non extinguetur in nocte lucerna ejus?* præsertim, cùm ille in MARIAM venire, & ex eâ prodire statuerit, qui totum serenat, irradiat, & infulgurat Paradisum, de quo scribitur: *Claritas DEI illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus.* Ex hoc enim facilè nobis persuasum habere possumus, eandem ipsam lucernam, illud ipsum candelabrum glorioſum, corpus quoque, & animam futuræ Genitricis perfectissimè illuminâsse. Meliori proinde jure, quàm suprà nominatus Jobus, gloriari de se MARIA poterat: *Non perij propter imminentes tenebras, nec faciem meam operuit caligo.* Quare? causam ipsa alibi insinuat, Numinisque singulare adjutorium grato animo agnoscens, Dominum adjuvantem deprædicat, dicens cum Psalmistâ: *Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine: DEUS meus illumina tenebras meas; quoniam in te eripiar à tentatione.* item: *Probasti cor meum, & visitâsti nocte, & non est inventa in me iniquitas.* Sic enimverò, licèt alij quidam, cum Vate Regio, dicere possint: *DEUS, DEUS meus, ad te de luce vigilo:* dicere tamen MARIA cum eodem Psalmographo sola poterat: *Anticipaverunt vigilias oculi mei*, utpotè quæ tanquàm *clara Lucerna*, à DEO jam abinitio suæ Conceptionis singulariter illuminata, semper fuit *Lucerna splendens super candelabrum Sanctum*, ac medias inter originariæ labis tenebras non tantùm inextincta, verùm etiam clarissimis Divinæ gratiæ radijs jugiter resplendens, omnem peccati *noctem* vicit, labisque nescia, cunctam prorsùs caliginem perpetuò ex animâ proscriptam habuit. O animam felicissimam simul, ac lucentissimam! quæ velùt jugis lucerna, semper permansit accensa, coram Divino Altari, & nunquam fuit extincta, sed servavit lumen Divinæ gratiæ, præbendum viatoribus, unde possint videre viam salutis. Dico igitur, pro conclusione Conceptûs, idem, quod magnum olim Ecclesiæ lumen, S. Augustinus, auditoribus paternè è pulpito inculcavit: *O homo! si non potes Solem, saltem attende ad lucernam, si non potes DEUM, saltem hominem imitare!* Dixerat hoc Augustinus de S. Protomartyre Stephano: dico ego idipsum de purissimâ Numinis Genitrice. Hanc lucernam attende, hanc DEI hominis Matrem imitare! & cùm non possis ab originalî, saltem ab actualibus, tam mortalibus, quàm venialibus peccatis pro viribus abstine: ut mediante clarâ hac lucernâ, Virgine Deiparâ, per tenebrosam mortalîs vitæ caliginem, ad æternam claritatem pervenias.

Hom. 6. contra Nestor. Orat. de Assumpt.

Apoc. 21. v. 23.

c. 23. v. 17.

Pſal. 17. v. 29.

Pſal. 16. v. 3.

Pſal. 62. v. 1.

Pſal. 76. v. 4.

Eccli. 26. v. 22.

Serm. de S. Steph.

§. 2. *Authoritas.*

S. IRENÆVS, DeIparæ pVrè ConCeptæ aMator. 443.

1. *Consentaneum erat, ut sicut per fœminam, Adamum seducentem, mundus fuerat perditus, per fœminam CHRISTO inservientem restauraretur.* Lib. 3. contra Valent.
2. *Prudentia serpentis in simplicitate columbæ devicta.* L. 5. c. 15. contra hæres.
3. *Adhuc protoplasti peccatum, per correctionem primogenitæ, emendationem accipiens, &c.* L. 5. cap. 19.

§. 3. *Ratio.*

444. DVo perfeCtè ContrarIa, non Manent VnIta.

BEatissima Virgo in primo instantî suæ productionis, seu Conceptionis, fuit Dominatrix dæmonum; sic enim prædictum videtur Christo, per Davidem Psal. 109. v. 2. *Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion, dominare in medio inimicorum tuorum.* Ergo Beatissima Virgo non potuit tunc contraxisse peccatum originale. Prob. Conseq. Implicat absolutè, ut simul quis sit respectu ejusdem Dominus, & servus. Atqui, juxta citatum Scripturæ locum, Beatissima Virgo erat jam tum Domina dæmonis, & simul fieret serva ejus, per peccatum originale, ut patet. Ergò, cùm hoc verificari nequeat, etiam verificari non poterit, quòd Beatissima Virgo contraxerit peccatum originale. Maj. Prob. Duo perfectè, & privativè contraria nequeunt simul esse unita, seu subjectari in eodem (numero) subjecto; ita implicat, evidenter, in eodem (numero) homine, mors & vita: gratia & peccatum, &c. quia nempe sunt privativè oppositа. Atqui dominium, & servitus simili modo sunt privativè oppositа. Ergo nequeunt simul manere, in MARIA, unita.

§. 4. *Historia.*

445. CanDeLæ aCCensæ ConserVatIo, à DeIparâ, absqVe Labe ConCeptâ.

MIraculosis planè eventibus annumeranda est, perpetua illa candelæ, à Joanne Anachoretâ accensæ conservatio; cùm enim celeberrimus hic eremicola, in partibus cujusdam villæ (Sochus nuncupatæ) 20. ferè milliaribus ab Hierosolymâ, in quadam degeret spelunca, devotè asservabat affectuosam Virginis immaculatæ Imaginem, Christum Filium suis in ulnis gestantem. hinc quotiescunque peregrinationem, pro more, suscepturus erat, tum ad Montem Sinai, tum per vastam solitudinem, ad visitanda Sanctorum Martyrum sepulchra, quibus specialissimè devotus, modò Ephesum pergebat ad S. Joannem, modò Euchaitam ad S. Theodorum: nunc ad S. Theclam, in seleuciam Isauriæ, nunc ad S. Sergium, in Saraphas: tum denique Hierosolymam, ad adorandam ibidem Sanctissimam Christi Crucem, & alia Sacra loca subeunda, accendere interim candelam solebat, specialiter Sacræ illius Imaginis honori destinatam. Cùm ergò die quadam, coram dictâ Virginis illibatæ effigie, in preces effusus persisteret, in hæc devotione plenissima prorupit verba: Sancta MARIA, DEI Genitrix semper immaculata! quandoquidem longiori me itineri proximè committere statui, diebus pluribus perficiendo; Obsecro! tuæ Tu candelæ curam habeas, eamque, ut jugiter ardeat, ac nunquam intereà extinguatur, conserva! ut omnis exinde populus intelligat, in Te quoque gratiæ lumen constanter à DEO servatum, nullo fuisse momento extinctum; Hac enim spe fretus, ac in Tuum confisus adjutorium, propositum iter consolatus arripio. Dixit: & accensâ coram Imagine candelâ, arduo se itineri commisit. Mirum dictu! post mensîs unius spatium, ad eremum reversus, ita candelam hanc ardentem reperiebat, ac conservatam, prout illam ante discessum accenderat: imò cùm postmodùm per duos, vel tres, imò per quinque, aut sex quandoque menses, cellâ suâ exesse contingeret, vel etiam si domi, per tempus aliquod, subsistere placeret, nunquam hanc candelam à seipsâ vidit extingui, Virgine Deiparâ evidens inextincti gratiæ suæ luminis testimonium, per hanc suæ Imagini dicatam candelam miraculosè demonstrante. *Sophronius Prati Spirit. c. 80. cit. in Concil Nicen. Act. 5.*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

446. LaMpas, ab ADæ Labe IneXtInCta.

Non nocet accenſo venti violentia lychno,
Quem, parte ex omnî, vitrea ſcuta tegunt.
Et ſuperare queat maculæ violentia Matrem,
Quam Sacra ter puram protegit ipſa Trias?

Non extinguetur in nocte Lucerna ejus. Prov. c. 31. v. 18.

§. 6. *Antiquitas.*

447. poLIJpheMVs, atroX CIJCLops, RegIonIs sICILIæ, ab VLIJſſe IVVene eXoCVLatVs.

INter cætera Cyclopum portenta, illum Siciliæ tractum incolentia, ubi Ætna Mons formidabilî flammarum ejectamento pluriès clareſcit, ob corporis partim vaſtitatem, partim ob animi atrocitatem, plurimùm timebatur Polyphemus ille, qui paſtorem cùm ageret ovium, voraciſſimum ſimul hominum lupum agere conſuevit, quos ex inſidijs interceptos ad ſaxum violenter elidere, crudeliter enecare, artusque tabo fluentes inſolentî barbarie devorare, ſummis in delicijs habebat. Accidit, ut poſt varios caſus, marisque complura feliciter ſuperata diſcrimina, ad littus illud die quâdam appelleret Ulyſſes, juvenis generoſitate nemini illius ætatis ſecundus: verùm vix è navigio cum ſocijs ad terram deſcenderat; cùm ecce! ab atroci illo Cyclope adeò fuêre intercepti omnes, ut evadere ultrà difficillimum videretur, hominis ferini rabiem, humanum ſanguinem avidiſſimè ſitientis. Quid ergò ageret Ulyſſes, ſi præſens evadere vellet à voraciſſimo Gigante periculum? Audite! immani propinat monſtro vini generoſiſſimi poculum, cujus hauſtu ſopitus Gigas, mox humi reſupinus ſtertere cogebatur: quam occaſionem ſibi exoptatiſſimam ſine morâ arripiens Ulyſſes, Cyclopis rhonchos emittentis oculum, quem unum habebat, acuto ſtipite effodit, ſicque exoculato feliciter Gigante, victor cum ſuis ad navim reverſus eſt. *Homerus 10. Odyſſ. Servius. Virgil. &c.*

Formidabilis ille tartareorum Cyclopum anteſignanus Lucifer, eas inferioris terræ partes incolens, quæ longè majori, quam Ætna Mons, flammarum ſulphurearum ejectamento horrendùm illuſtrantur, voraciſſimum utique monſtrum ſe exhibuit, dum protoparentes noſtros, cum totâ illorum futurâ progenie, orcinâ prorsùs barbarie, in animâ enecavit, vixque conceptum hominem, primo ſtatim temporis momento, ſibi in prædam abſtulit, & etiamnùm aufert. Venit autem in mundum hunc immundum Virgo quædam puriſſima, MARIA: Hæc Ulyſſem illum ſagacitate ſimul, ac fortitudine immensùm ſuperans, ut ſeſe è proximo periculo, ob debitum contrahendæ communîs labis eriperet, tartareo illi Polyphemo, tot jam ſtragibus fatigato, poculum exhibuit generoſiſſimi vini, *calicem* nimirùm *ſalutarîs*, quem bibiturus erat Filius ex ſe naſciturus, id eſt, Sacratiſſimam Chriſti Paſſionem, ac Mortem, pro omnibus in redemptionem, pro ſe autem in præſervati-

onem impendendam; ad cujus, non dico hauſtum, ſed primum tantùm odoratum, adeò debilitatus eſt Lucifer, ut omnibus viribus deficientibus, ac totus à pulchritudine puriſſimæ animæ excæcatus, nullam ei vim, aut nocumentum in Conceptione afferre potuerit.

§. 7. *Anagramma.*

AgnVM DeI pVra àpeC-
Cato parIes. 448.

Verum DEI Agnum intacta à malo paries.
Verſio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXV.

§. 1. *Scriptura.*

VIrgo pVrè ConCepta, NIgra
449. ſeD forMoſa.

Cant. c. 1. v. 4. *Nigra ſum, ſed formoſa.*

QUid eſt hoc? dilectiſſima Spiritûs Sancti Sponſa, Virgo Beatiſſima! quòd Sacris in Canticis, nigro Temetipſam calculo deſcribere non verearis, dicendo: *Nigra ſum, &c.?* Ergóne Tu, quam nive candidiorem ſemper ſuſpeximus, quam telam mundam omni tempore credidimus, quam candidiſſimam pacis columbam hactenùs venerati ſumus, nigredinem induiſti, colori candido per omnia adverſantem? An neſcis, deſtitutam omnî luce nigredinem? quomodò ergò adhærere tibi hic color obſcurus poterit, quam omni ex parte luce veſtitam, corona ſtellarum duodecim in capite, Luna ſub pedibus, Sol toto in corpore exornat? *Quæ enim ſocietas luci ad tenebras?* 2. Corinth. 6. v. 14. An neſcis, nigredinis uſum in triſtibus plerumque eventibus, ac mortis caſibus adhiberi, & ad peccata potiſſimùm referri? Quomodò ergò tu *nigra* dicaris, in quâ nec triſtitia, nec peccatum ullo momento locum invenire potuit? *Dilexiſti* enim, *juſtitiam* (ut cum Pſalmiſtâ loquar) *& odiſti iniquitatem: propterea unxit Te DEUS, DEUS tuus oleo lætitiæ*, omnem triſtitiam proſcribentis. An neſcis, exoſam plerumque reputari nigredinem? juxta illud Martialîs:

Hic niger eſt: hunc tu Romane caveto!

Pſal. 44. v. 8.

Quomodo ergo Tu *nigra*, quæ nemini exoſa, ſed *Mater amabilis*, *Mater pulchræ dilectionis*, ab univerſali Eccleſiâ communiter ſalutaris? Verùm audire mihi videor MARIAM ſic reſpondentem: *Nigra ſum*, fateor, ſed nónne nigra plerumque videntur, quæ à nobis ſunt remotiſſima? ſic & ego *nigra*, eò quòd ob peccatum originale, vobis quidem omnibus, non autem mihi, à conceptione adhærens, longè à vobis ſim remotiſſima. *Nigra ſum*, fateor, ſed & *formoſa*, non talî affecta nigredine, quæ formam dehoneſtet, ſed quæ potiùs mirum in modum adornet: *nigra*, non ob culpam, ſed ob humilitatem. *Nigra ſum, ſed formoſa: nigra* ob debitum contrahendi peccati, *formoſa* ob peccatum minimè contractum: *formoſa*, quia pulchrior reliquis omnibus creaturis: *nigra*, quia non tam pulchra, quàm Filius meus. *formoſa*, ſi ſola ſpectetur puritas mea: *nigra*, ſi modum attendere placeat pulchritudinis, utpotè non naturalîs, ſed privilegiatæ. atque adeò *decoloravit me Sol*, Cant. 1. v. 5. Divinus ſcilicet Filius meus, *Speciоſus*

Psal. 44. v. 3. *ofus formâ præ filijs hominum* : cujus pulchritudini si meam comparare studuero, quamvis cæteroquin *tota pulchra*, tota sine maculâ, imò *pulcherrima inter omnes mulieres* & dicar, & sim; nigram tamen, & deformem omninò, respectu illius, me profiteor : *formosa* quidem, si cum creaturis quibuscunque, *nigra*, si cum DEO componar. Nec nigrum semper colorem adeò despectum, ac infaustum credite; quemadmodùm enim ij, qui ad metam jaculantur, nil magis desiderant, ac exoptant, quàm ut ad centrum pertingant, seu punctum illud unicum, nigro plerumque colore signatum, cujus attactu victoriam cum præmio præ reliquis reportant, deq; colore illo *nigro*, sibi faustissimo non parùm gloriantur; sic mihi & ego præ reliquis omnibus gratulari possum, de puncto Conceptionis meæ, quamvis *nigro*, utpote in utero materno omnis adhuc lucis experte, quod nimirùm sola, aberrantibus in Adamo cæteris omnibus, atque à DEO, centro suo, per prævaricationem longè recedentibus, directissimè tetigi, jam tum *formosa*, quamvis *nigra*, & necdùm in lucem edita, quia purè concepta. O dignum tantâ Sponsâ responsum! O candidam *nigræ* Virginis, sed *formosæ* mentem! Pergat modò præfatus Martialis dicere:

Hic niger est hunc tu Romane caveto!

dicam ego idipsum de Virgine, ab omnî labe purissimâ :

Hæc nigra est, hanc tu Mariane caveto!

Sed quid? ergóne cavendum erit ab illâ, cujus totiès pulsare fores, ab ejúsque maternâ misericordiâ opem præstolari necesse habemus? verùm (omnî remoto scandalo) audi, quid sentiam:

Nigra, ac formosa cùm veneris ante figuram,
Prætereundo cave! NB. ne sileatur ave.

Caveto prætereà, tangere, ac impetere, pertinacî conatu, hoc *nigrum* punctum honoris Deiparæ, jaculo linguæ, nisi quam habere poteras misericordiæ matrem, velis aliquandò experiri impietatis ultricem.

§. 2. *Authoritas.*

IVo CartnotensIs, pVraM DoCens. 450.

Quomodò Matrem carnis suæ Sanctificaverit, deinceps audiamus, ut inde lætetur Catholicus, immundus confutetur hæreticus. Omnem quippe nævum, tam originalis, quàm actualis culpæ in eâ delevit, sicque carnem de carne ejus sumens, eandem in Divinam munditiam transformavit. Serm. de Nativ. Dom.

§. 3. *Ratio.*

CICero, IVre, pro DoMo sVâ. 451.

QUandò in communî necessitate (ubi nempe debacchantes undique flammæ integram Civitatem, vel plateam in cineres, ultimamque præsentem perniciem redigere minitantur) ante omnia suæ quisque prosperitati, ac indemnitati prospicit, se, domumque suam à grassantibus flammis custodire, & è præsentî manifesto periculo eripere, ac præservare, omnibus viribus, ac modis allaborat, nemini id à quoquam mortalium vitio vertendum est; cùm exinde ortum videatur commune adagium: *Cicero pro Domo suâ.* Sed Beatissima Virgo fuit Domus Christi Domini, in primo instantî Conceptionis, quamvis nondum actu inhabitata, tamen in eam electa, & ab æterno præordinata, ut ibi per novem mensium spatium habitaret. Ergo nec Christo vitio vertendum est, si in communî illâ necessitate, quandò mortifera peccati originalis flamma in universum genus humanum debachari cœpit, omnesque jam Adæ filios

lios in extremam perniciem, & miseriam præcipitavit, à tam deplorabili ruinâ salvam, & incolumem conservare voluit, omnibusque suis viribus præservare Domum suam, MARIAM, adhibitis etiam hunc in finem efficacissimis Passionis suæ Sacratissimæ meritis.

§. 4. *Historia.*

452. BERNARDI APPARITIO, OB FESTIVITATEM CONCEPTIONIS.

DIvus noster Bernardus, Claravallensis Abbas clarissimus, ut miraculis, & virtutibus illustris, ita Virginis Deiparæ cultor celeberrimus, cui hanc ipsam ob causam datum est, ex Matris Virgineæ apertis uberibus, dulcissimum lactis nectar sugere: quod bibere licuit, hoc melleis suis de MARIA scriptis jugiter eructavit. Hic postquàm Sanctis laboribus immortuus, Cœlos petijt, devoto cuidam Ordinis sui Religioso spectabilem sese reddidit, totus lucidus, ac Cœlestî quodam splendore gloriosè circumfusus. Cæterùm cùm omne ejus indumentum purissimum esset, ac candidissimum, solo tamen in pectore, quædam nigerrimi coloris macula, licèt perexigua, observabatur. Miratus desuper Religiosus, Divum suum Abbatem ita alloquitur: Pater Sancte! quid est, quòd tanto undique splendore coruscans, Cœlique jam civibus felicissimè adscriptus, modicam tamen illam nigri coloris notulam tibi adhærentem circumferas? cui Bernardus: Ne terreâre, Fili! cum tali equidem maculâ tibi volui comparere, eam præcisè ob causam, quòd dum viverem, licèt magnæ Cœlorum Reginæ cæteroquin devotissimus, atque author Hymni illius MARIÆ gratissimi: *Ave Maris stella, &c.* per modicum tempus, in quâdam extiti non verâ opinione, existimans, Virginem hanc Beatissimam, originalem in Conceptione maculam contraxisse: Scito autem, & alijs notum facito, fuisse illam sine omnî labe conceptam, ejusdemque Festivam memoriam meritò in terris celebrandam; cùm & in Cœlo, quod feliciter mihi datum est inhabitare, fieri Festum Conceptionis, jugiter expertus sim. quibus dictis Apis hæc Mariana disparuit, atque ad Cœleste alveare, melle Divino plenissimum, se recepit, ingentî dulcedine in animâ Religiosi hujus relictâ. *Bernardin. de Busti Serm. 8. de Concept. & in Officio diei 2. Lect. 5.*

§. 5. *Symbolum.*

QVO PLVRIES IN BELLO TRAHICIVNTVR VEXILLA, 453.
HOC, MAGIS EXCELLVNT SERVATA.

Bellica quantumvis monstrent Vexilla frequentes
Scissuras; tamen hinc gloria major erit.
Quò magis impugnata, tamen Conceptio pura
Non timet hos ictus: gloria major erit.

Sufficit tibi gratia mea; nam Virtus in infirmitate perficitur, 2. Corinth. c. 12. v. 9.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

454. FORMOSVS CARCERI TRADITVS.

TEmpus erat, quo Nicæas, peritissimus Athenienſium Conſul, ac cuſtos juſtitiæ tenaciſſimus (*Teſte Plutarcho*) certum quendam juvenem, gravîs cujusdam ſceleris reum inaudijt: quem proinde in judicium vocatum, ac poſt ſtrictum examen, delictum ſuum jugiter confeſſum, teterrimo addixit carceri, & vilîs inſtar mancipij, eò detruſum haberi juſſit. Erat cæteroquin reus hic juvenis admodùm formoſus, ac inſolitæ cujusdam venuſtatis: quam reliqui fortè Conſiliarij conſpicientes, ſic ſuas apud Nicæam preces unanimiter interponebant: Nicæa! Judex æquiſſime pariter, ac ſapientiſſime! quid agis? cur elegantis adeò ſpeciei juvenem, ſquallentî carcere clauſum retines? Peccavit fortè? Sed auro diſſolvendum ferrum, pecunijs vincula redimenda; neque enim dignum nobis videtur, ut tanta formæ elegantia, quæ reum hunc præſtantiſſimè exornat, adeò obſcuris arctæ cuſtodiæ tenebris abſcondatur: Dona ergo noſtris illum precibus, & quem damnavit culpæ gravitas, formoſa ſpecies abſolvat! Audijt Nicæas amicorum interventionem, & ob eandem captivi juvenîs inſignem pulchritudinem, è carcere illum quantocyùs educi curavit, ac indemnem priſtinæ libertati aſſeruit.

Quis jam, obſecro, pulchriorem unquam viderit creaturam, quàm Virgo fuerit Beatiſſima, Numinis digniſſima parens? nonnè hæc ex ore Gregorij Nicomed, *Orat. de Oblat.* eſt *pulchritudo pulcherrima pulchritudinis, pulchrorum omnium ſummum ornamentum?* nonnè hæc illa *pulchritudo admirabilis, quam* (Teſte Tuitienſî noſtro Abbate, l. 3. in Cant.) *admiratur, & collaudat Author ipſe pulchritudinis?* nonnè de MARIA, multò magìs, quàm de Eſthere c. 2. v. 15. dici poteſt: *Erat formoſa valdè, & incredibilî pulchritudine, omnium oculis gratioſa, &c.?* de qua ipſe etiam Cœleſtis Sponſus teſtimonium perhibet, dicens: *Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te.* Si ergò indignum æſtimârunt Athenienſes, formoſum juvenem, quamvìs prævaricatorem, carceri tradi, non certè decebit, ut, per minimam etiam temporis particulam, captiva ſatanæ credatur Virgo, quæ *tota pulchra*, ac *formoſa*, nullius unquam maculæ, ac prævaricationis particeps fuit.

§. 7. *Anagramma.*

ECCE, PARITVRA AGNVM DEI! 455.

En paritura es Agnum Dei, O immaculata!
Verſio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXVI.

§. 1. *Scriptura.*

456. ILLIbata DeIpara, LILIVM Inter ſpInas.

Cant. c. 2. v. 2. *Sicut Lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter Filias.*

NOn imeritò quidem, Sacris in Canticis, dilectus Paradiſi ſupremam amicæ, ac Sponſæ ſuæ puritatem demiratur, inque eâ ſummè delectatus, ſuaveolenti illam Lilio componit, è cruentis ſpinarum aculeis prognato, gratiſſimâ cum metapho-

taphorâ inquiens : *Sicut Lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.* Candidè enim fateor, candidiſſimam illibatæ Deiparæ, per *amicam* intelligendæ, Conceptionem humanis repræſentari intellectibus meliùs vix poſſe, quàm per figuram Lilij, quamvìs ſpinis undique circumdati. Enimverò, quid aliud per *Lilium*, quàm MARIÆ venuſtas, quid per *Spinas*, quàm immunis ab omnî labe puritas depingitur? Lilium certè æſtimatur à formâ ſuâ, ab odore, à virtute, à colore, quibus omnibus qualitatum ſpeciebus, Liliis omnibus præſtat Deipara; formam enim, & odorem quod attinet, ſi Petrum conſulamus Damianum, in hæc verba diſcurrit: *De ſpinosâ progenie Judæorum nata, candeſcebat munditiâ virgineæ caſtitatis in corpore, flammeſcebat ardore geminæ charitatis in mente, flagrabat odore boni operis, &c.* & ſanè, quæ aut fragrantia, aut odorum ſuavitas, cum ſuaveolentiâ illius æquari valeat, quæ undique gratiam, ac beneficentiam, undique benignitatem ſpirat, ac dulcedinem? Virtutem Lilij ſi conſideremus (*teſte Plinio, ac Dioſcoride*) medicinalis eſt herba, abſolvit à leprâ, ac vertigine, debiles confortat nervos, ulcera ſanat, ac ſerpentum præſertim medetur ictibus; ut enim ait Dioſcorides: *Folia illita ſerpentum morſibus ſubveniunt.* quod Plinius de radice præſertim affirmat, dum ait: *Radices Lilij, multis modis, florem ſuum nobilitârunt, contra ſerpentum ictus, &c.* Si ergo MARIA à Cœleſti Sponſo *Lilium* dicitur, quis negabit, *Radicem* immaculatæ ejus Conceptioni reſpondere? cùm conceptio, radicis ad inſtar, totius vitæ ſit principium. & quid *ictus*, ſeu morſus ille ſerpentis aliud eſt, quàm culpa originalis, per infernalem colubrum protoparentibus afflata, & exindè in omnes homines transfuſa? à quo tamen morſu ſola excipitur Virgo Deipara, utpotè in ipsâ vitæ ſuæ *radice*, ſeu conceptione, omnes nocendi vires venenoſo ſerpenti adimens, ac in præſens veneni originalîs remedium, mundo quoque ſaucio, Filium aliquando Chriſtum progenitura. De Lilij colore quid referam? Albicat certè in folijs, quorum candor tantus, ut cum nivibus certet: quod Virginis integerrimæ & pudicitiam, & incomparabilem puritatem eximiè adumbrat, cùm & illa ſit *candor lucis æternæ, & ſpeculum ſine maculâ.* Sap. 7. v. 26. Teneritudo prætereà Lilij tanta eſt ut nec exigui cuſpidis, aut acûs punctionem in folijs ſuſtineat: halitus tam ſuavis, ut omnium facilè florum fragrantiam ſuperet. Et nonnè hæc omnia clarè in illibatâ reperiuntur Deiparâ, quamvìs medias inter ſpinas progerminatâ? tantam enim in illâ obſervabis teneritudinem, ut nullum ſuſtineat ſpinarum aculeum, pulchrè idipſum aſſeverante Dionyſio Carthuſiano, his verbis: *Quamvis multæ fuerint Virgines ſanctæ: tamen reſpectu Virginis Beatiſſimæ, quasi ſpinæ fuiſſe videntur, in quantum aliquid culpæ habebant: & quamvis in ſe fuerint mundæ, non tamen fuit in eis fomes prorsùs extinctus: fuerunt & alijs ſpinæ, qui ex earum intuitu, concupiſcentiâ pungebantur: Porrò Deipara Virgo ab omnî culpâ fuit prorsùs immunis, fuit fomes peccati in eâ plenè extinctus, & tamen incensâ charitate erat repleta. Quare intuentium corda ſic penetravit, ſuâ inæſtimabilî caſtitate Virgineâ, ut à nullo potuerit concupiſci, imò potiùs intuentium libidinem ſtatim extinxerit.* In c. 2. Cant. Hæc prolixè Dionyſius. Meritò ergò præclara illa Benedictini noſtri S. Ordinis Lumina, Ildephonſus, & Anſelmus, ambo Archi-Epiſcopalî dignitate inſignes, huic Sanctiſſimæ doctrinæ, de immaculatâ MARIÆ Conceptione, facem prætulerunt, totique Chriſtiano orbi accenderunt, ut vel ſic Marianum *Lilium inter ſpinas*, è *ſpinis* S. P. noſtri BENEDICTI, altiùs exurgeret, ac ſuaviùs redoleret: præſertim, cùm Divæ quondam Gertrudi noſtræ ipſamet Beatiſſima Virgo, candidiſſimi inſtar, & rutilantis *Lilij*, coram Sanctiſſimâ Trinitate ſe expandentis, comparere ſit dignata, hanc Salutationem ſibi in paucis gratiſſimam affirmans: *Ave candidum*

Lili-

Serm. 3. de Nativ. B. V.

L. 3. c. 90.

L. 21. v. 19.

Lilium, fulgidæ, semperq; tranquillæ Trinitatis! cui Salutationi si & nos assueverimus, mediante candidissimo hoc *Lilio*, MARIA, à spinis peccatorum illæsi, serpentum infernalium morsus jugiter evademus.

§. 2. *Authoritas.*

457. S. IVStInI MartIJrIs, De ConCeptâ sententIa.

1. *Nam DEI sermonem audire, & exequi, virtutis est, animæque puræ, quæ tota ad DEUM spectat, quia non quamlibet de vulgo fœminam DEUS elegit, quæ Genitrix CHRISTI fieret, sed quæ mulieres omnes virtute anteiret: non abre ejusmodi virtutis nomine, Matrem suam beatam deprædicari voluit, per quam virtutem, honore eo digna habita est, ut virgo Mater fieret.* Quæst. 136.
2. *De Cœlo ad nos descendit, non corporali descensu, sed Divinæ voluntatis efficaciâ, & ad eam dispensationem, usus est sequestrâ, Virgine stirpis Davidicæ, sicut illi Regi promissum fuerat. Quomodo sequestra esse potuit, si fuerit cum alijs hominibus obnoxia peccatis? An non propterea sequestra erat inter DEUM, & hominem, ut se mediam exhiberet? & quomodo sequestram ageret, cui opus erat reconciliatore, & sequestro?* In exposit. Fidei, de Trinit.

§. 3. *Ratio.*

458. SpVrIVs LegItIMatVs, æqVIVaLet CVrato à VVLnere, CVI Cohæret CICatrIX.

BAldus *c. final. de Translat. Episc.* ait: quòd *Spurius legitimatus, vel aliquâ aliâ ratione nobilitatus, similis est ægro curato à vulnere, cujus semper aliqua remanet cicatrix.* Atqui etiam homines per peccatum, præsertim originale, dicuntur vulnerari, sauciari, &c. Ergo licèt à vulnere peccati per gratiam curentur, tamen in eis semper remanet aliqua cicatrix. Jam ulteriùs infero sic: Atqui in Beatissimâ Virgine nulla unquam fuit cicatrix: Ergò manifestum signum est, in Beatissimâ Virgine nullum unquam fuisse peccatum. Illatum Prob. Tota pulchra, & formosa necessariò excludit omnem cicatricem: Sed Beata Virgo dicitur, in S. Scripturâ, *tota pulchra*, tota *formosa*. Ergo in B. Virgine nulla potuit esse peccati cicatrix.

§. 4. *Historia.*

DeIparæ ILLIbatæ IMago, In LILIo pVro. 459.

ANtonius de Guero, SS. Theologiæ Doctor, & S. Scripturæ in Universitate Valentinâ Professor, postmodùm Congregationis S. Philippi Nerij Superior, vir doctus admodùm, ac Religiosus, cùm Xantivam aliquando eum in finem profectus esset, ut ibidem, pro Festo Assumptionis Virgineæ, ad id specialiter invitatus, peroraret: inaudijt, eâ ipsâ nocte repertam fuisse ad murum primariæ Ecclesiæ affixam schedam, his verbis exaratam: *MARIA concepta in peccato originali*: hinc summè indignatus, pro tuendo Deiparæ honore, mox Thema propositum immutavit, ac qui priùs de Assumptione loqui parabat, de immaculatâ Conceptione sermonem inchoavit, pro argumento assumens verba illa: *Sicut Lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.* Cæterùm placuisse hunc Oratoris pro Virgine Zelum ipsi Cœlo, eventus indicat paullò post subsecutus. Obambulans enim, post dies aliquot, 20. Augusti, Anno 1653. vesperî, absolutâ cœnâ, amænum quoddam pratum, conspicit fortè, inter eundum, pulcherrimum quoddam, ac candidissimum Lilium, inter spinas progerminans. Hoc cùm attentiùs consideret, ac cultro pauliſper terram effodiens, radicem sanctâ curiositate examinat, perfectam detegit figuram immaculatæ Virginis, totam candidam, Solisque radijs in capite, capillis per humeros defluentibus, ac Dracone pedibus substrato. Ad quod miraculum, proprijs oculis spectandum, plurimis convocatis, novam Antonius Concionem exorditur, de eâ-

dem immaculatâ Conceptione, magno præsentium motu, ac pietate. Utque extaret jugis tantæ rei memoria, Eremitorium in loco, quo flos inventus fuerat, excitatum, ac adjuncto post aliquot annos Sacello, Virgini immaculatæ dedicatum, ac consecratum fuit, Anno 1664. Cæterùm cùm dictus præclarissimus vir, B. Virginem enixè rogaret, ut iterum eâ procurante tale Lilium reperire posset, precibus minimè frustratis, denuò in vepreto Lilium reperit, immaculatæ Conceptionis imaginem pulcherrimè in radice repræsentans. qui proinde Flos, auro inclusus, ipsique Hispaniarum Regi Philippo IV. pro acceptissimo munere transmissus, ab eodem maximâ reverentiâ fuit asservatus. *P. Michaël Pexenfelder Hist. 99. & ab ipso citati.*

§. 5. *Symbolum.*

460. DeIpara VIrgo, InStar LILIJ CanDIDa.

Floribus è reliquis toto mihi vertice præstant
Lilia; nam tribuit candor, odorque decus.
Exuperat cunctos concepta MARIA Beatos,
Quam sine labe ornant candor, odorq; magis.

Sicut Lilium inter spinas, sic amica mea inter filias. Cant. c. 2. v. 2.

§. 6. *Antiquitas.*

oDor RoſaCeVs, BeſtIas In fVgaM repeLLens. 461.

Cùm Achilles, in Trojanâ obsidione, Hectorem interfeciſſet, ejusque cadaver canibus, lupis, alijsque beſtijs devorandum obieciſſet, à Venere illud inunctum fuiſſe fertur, oleo ex roſis expreſſo: cujus fragrantiſſimus odor tantum effecit, ut omnes illas feras, utut famelicas, longè in fugam repulerit, adeò ut nulla vis illi corpori, taliter delinito, illata fuerit. *Virgil. l. 1. Æneid. Homer. l. 23. Iliad.*

Fabulam narravi: hoc interim absque ſcrupulo ſentiendum adjungens, quòd, cùm hoſtis infernalis, in Paradiſi medio, in illo ſerpentem inter ac hominem congreſſu, Adamum, Protoparentem noſtrum, in animâ per peccatum interfeciſſet, ejusdemque corpus, id eſt, totum humanum genus (cujus ille caput fuerat conſtitutus) ex illo momento, lupis, leonibus, canibus tartareis, *quærentibus quem devorent*, fuiſſet miſerè objectum, puriſſima interim Virginis Deiparentis Anima ſpecialiter fuerit à feris illis cruentiſſimis præſervata, Divinâ nimirùm miſericordiâ ſingulariter eam inungente, oleo ex roſis expreſſo, id eſt, pretioſiſſimo ſanguine, ex roſeis Chriſti vulneribus, olim in redemptionem omnium effundendo; Hujus enim ſacratiſſimi liquoris inexplicabilis fragrantia, jam tum à longinquo, cerberum infernalem, omnesque ex orco beſtias, utut in MARIÆ Conceptionem famelicos dentes exacuentes, adeò in fugam abegit, ut nec minima ab ijs violentia Marianæ gratiæ, ac innocentiæ inferri potuerit.

§. 7. *Anagramma.*

E ConCeptâ VIte Maternâ, generanDa VIta. 462.

Munda, ac peralma Vitis! O genera vitam!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXVII.

§. I. *Scriptura.*

PVra DeIpara, LeCtVs
463. SaLoMonIs.

Cant. c. 3. v. 7. *En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt!*

DOrmi, si potes, peccator, & molli impositus lectulo, pro libitu requiesce! non dormiet interim, nec ad momentum requiesceret, vel mala de peccatis conscientia, vel acerbus de perpetratis dolor. Davidem recogitemus, non jam Regem, populis imperantem, sed vile peccati mancipium, utpote turpî (proh pudor!) flagitio, lectum Regium contaminantem. Expertus certè mox ille fuit continuum remordentis conscientiæ motum, horologij ad instar, diu, noctuque inquietum; quemadmodùm enim hoc, ob dependens ex funibus plumbeum, ferreumve pondus, movetur continuò, quiescit nunquam: sic aggravata, & funibus peccatorum circumplexa Davidis conscientia diu, noctuque movebatur, pulsabat, torquebat, ipsómet de se attestante: *Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, & sicut onus grave, gravatæ sunt super me.* & licèt per verba illa, dolore plenissima: *Peccavi Domino, &c.* facilè culpam extinxerit, veniamque supplex obtinuerit, necdum tamen quietem capere vel in lectulo poterat, utpote, qui locò somni ibidem captandi, amaras pœnitentiæ lachrymas, singulis noctibus, super stratum Regium effundere solitabat, ut jugiter impleret illud, quod in Psalmis promiserat: *Lavabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo*: Taliter nimirùm oportebat, pessimè custoditum, turpique prophanatum adulterio lectum à Rege pœnitente reconciliari.

Pſal. 37. v. 4.

Pſal. 6. v. 7.

Verùm jam à Rege ad Reginam, à lecto peccatis sordido, ad lectulum ab omnî inquinamento mundissimum convertamur! ad illum scilicèt, in quo Cœlestis requiescere Salomon, Verbum Divinum, voluit, purissimam nempe Virginem DEI Genitricem; Hæc enimverò *lectulus* ille *Salomonis* juremeritò nuncupari potest, cujus in utero, Christi Deitas humanam sibi desponsans naturam, novem mensibus suavissimè requievit, in cujus virgineo, ac prorsùs immaculato sinu, DEUS infans sæpe placidè, tanquam in centro, conquievit: Hæc inquam lectus ille Salomonis est, quem *sexaginta fortes ambiunt*, adeò sollicitè à fortissimâ Numinis præservantis providentiâ custoditus, ut nulli alteri unquàm communis, nullius turpitudinis, aut delicti conscius, omnîs fœtoris in perpetuum manserit exclusivus. Verè lectulus suavissimus, placidissimus, quietissimus: totus præterea floridus, plenus Lilijs semper candicantibus; quia in ipso Conceptionis principio, ab omnî sceleris labe penitùs alienus. Optimè proinde, singularîs doctrinæ Author, Galatinus, super illa sponsæ in Canticis verba: *Ecce tu pulcher es, Dilecte mi, & decorus! Lectulus noster floridus, &c.* MARIAM ita loquentem in medium adducit: *Quemadmodùm ego absque Originalî labe concepta sum, ita tu quoque amicus meus, & ideò pulcher es, & formosus: Lectulus noster, id est, Conceptio nostra, est florida, & odorifera, absque peccati corruptione.* O præstantissimum igitur Divini Salomonis lectum, MARIAM! Hunc lectum Gillebertus ita graphicè

C. 1. v. ult.

L. 7. c. 8.

Serm. 16. in cant. depingens: *Bonus*, ait, *lectulus, in quo nullus languor est, nisi fortè Divini languor amoris, qui non versatur in infirmitate, sed in jucunditate: bonus lectulus, qui non rigatur lachrymis, qui non in tenebris sternitur, qui nihil in se habet triste, nihil tenebrosum, sed totum lux, & lætitia est, &c.* Hunc ergò lectum purissimum ambiunt non sexaginta solùm fortes, verùm quamplurimi potentes de potentibus, Reges scilicèt, & Monarchæ, ac Heroes ex Heroibus, Viri nimirùm totius Christiani orbîs, sapientiâ clarissimi, & stylo, & linguâ, & calamo gigantes, omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi, propter timorem peccati originalîs, abhorrentes famam quasi violatæ, & constupratæ quondam animæ Virgineæ, nolentes, Filium DEI traxisse ab adulterâ suum sanguinem, volentes Filio mundissimo Matrem, per omnia (quantùm dari potest) munditiâ parem. His proinde fortibus & nos conjungamur, Lectumque Salomonis Divini devotè ambientes, junctis oris, ac calami viribus, cuncta, quæ huic immaculato lectulo, Virgineæ nimirùm puritati adversantur, quasi uno gladio, fortiter arceamus, ac propulsemus!

§. 2. *Authoritas.*

464. B. LaVrentIVs IVstInIanVs, eXIMIVs pVræ VIrgInIs, ILLIbatæ DeIparæ, faVtor.

1. *Ab originali delicto nullus excipitur, præter illam, quæ genuit mundi Salvatorem.* Lib. de gradibus perfect. c. 1. post medium.
2. *Nemo, ab ipso mundi initio, usque ad temporis plenitudinem (duntaxat Mediatore, ejusque Genitrice exceptis) jugum dominationis ejus evasit.* In Fascic. Amor. c. 7.
3. *Ab ipsâ sui conceptione, in benedictionibus est præventa dulcedinis, atque à damnationis aliena chyrographo - - - Noverat opus suum ille, qui fecerat, & quale futurum erat, certissimè agnoscebat: Hinc est, quòd Virginem ipsam tam longo imbre spiritus irroravit. Erat planè sicut à carnis colluvie immunis, ita & ab omnî peccati labe extranea.* Serm. de Annunc.
4. *Quæ sanctificata in utero, ac ab omnî culpæ originalîs fuit liberata contagio, gratiæ plenitudinem, quam mente perceperat, protendebat exteriùs: Ipsam Spiritus custodivit à carnis colluvione immunem, à libidinis delectatione expertem, à sæculi amore alienam, atque ab universorum criminum contagione immaculatam.* Serm. de Nativ. B. V.
5. *Illam profectò, adhuc in matris utero decubantem, adamavit Verbum, sibique in Genitricem elegit, utpote superabundantî jam benedictione præventam, jamque Sancti Spiritûs magisterio deputatam.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

SapIentIæ DIVInæ est, eLIgere MeLIora, & perfeCtIora. 465.

SApientis moderatoris, ac artificis est, ut ad assequendum finem, & scopum, semper ea media intendat, & eligat, quæ perfectiora, & aptiora esse videntur, & judicantur; Atqui Christus Dominus est ipsa Divina, & æterna Sapientia. Ergo ipsius est, ut ad assequendum Divini alicujus operis, & mysterij finem (inter quæ Incarnatio, & Redemptio generis humani non infimum locum tenent) ea media eligat, quæ perfectiora, & aptiora esse judicantur: Atqui habere Matrem sine maculâ, est perfectius, & aptius medium, ad Incarnationem, & Redemptionem generis humani: Ergo omninò de Sapientia Christi est, ut ad perficiendum opus Incarnationis, & Redemptionis, eligat Matrem sine maculâ.

* * *

§. 4. *Historia.*

466. InfIrMItas ConCeptIonIs aDverſarIo obtIngens.

DEcumbebat per longum tempus, gravî preſſus infirmitate, ac hecticâ febrî vix non depaſtus, Franciſcus de Corijs, Nobilis Eques Mediolanenſis: quem fortè viſitans quidam amicus, Sacerdotalî in dignitate conſtitutus, poſt alios de rebus Spiritualibus diſcurſus, ſermonem tandem inchoat, de opinione circa Conceptionem Beatiſſimæ DEI Genitricis: quam infirmus quidem penitùs immaculatam tuetur, Sacerdote eidem contradicente, utroque autem ſuam fervidè opinionem defendente. Tandem juſtâ commotus indignatione infirmus, in hæc verba prorumpit: Juſtiſſime rerum omnium arbiter DEUS! cùm gravis hæc, me inter, & Sacerdotem hìc præſentem, exorta ſit de Matris tuæ Conceptione controverſia: dignare, obſecro! claro quodam ſigno, noſtras inter opiniones veritatem commonſtrare. adeò nimirùm zelus Domûs Divinæ Franciſcum hunc comederat. Et ecce! precibus, pro honore immaculatæ Virginis, gratioſè exauditis, eodem momento, à gravî infirmitate ſuâ Nobilis liberatur, adeò quidem, ut ea confeſtim in adverſarium Sacerdotem irruens, tanto illum tempore vehementer diſcruciârit, quouſque in ſeipſum dolenter reverſus, ac juſtam DEI vindictam humiliter agnoſcens, opinionem mutârit, Virginiſque impoſterùm Conceptionem non niſi illibatam deprædicârit. *Bernardin. de Buſtis Serm. 7. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

VIrgInIs ConCeptIo, frangIt IraM DEI. 467.

Tormenti validam vim non niſi mollia frangunt,
Nì molle obijcias, Mœnia preſſa ruent.
Vim validam fruſtrat maculæ Conceptio puræ
Virginis: offenſi frangitur ira DEI.

In me tranſierunt iræ tuæ. Pſal. 87. v. 17.

§. 6. *Antiquitas.*

NaVta CæſarIs De tIMore CorreptVs. 468.

DE Julio Cæſare memorant inter alia Scriptores, quòd, cùm aliquando, cæſis ab hoſte copijs ſuis, ipſemet maturâ ſibi fugâ conſulere cogeretur, atque eum in finem, ſuper fluvium quendam, perexiguâ cymbâ ſolus transportaretur, valido ventorum impetu excitato, ac procellis inde ad horrorem inſurgentibus, nauta, ſeu vector Cæſaris, ob tantum tantæ Perſonæ imminens periculum, valde timere cœperit, ac trepidare: quem tamen Cæſar imperterritus hiſce verbis corripuit, ac mirum in modum animavit: *Nil metue! Cæſarem enim vehis, & fortunam, ac felicitatem ipſius.* Pauca verba, ſed ad de-

ponendum omnem metum vectori illi sufficientissima!

Quid porrò, devictis ab infernalî hoste protoparentibus, ac cunctâ eorundem progenie, insurgentibus hoc ipso originalîs maculæ, Divinæque iræ procellis, sibi metueret MARIA? Dicere certè cum Julio Cæsare possumus: nil metuendum fuisse illi, de tali labis periculo; Cæsarem namque vectura quondam erat, & mundo invectura, non terrenum quendam, sed supremum Cœli terræque Monarcham, in cujus illa Genitricem ab æterno electa, nobis simul omnibus fortunam maximam, ac felicitatem sempiternam erat allatura.

§. 7. *Anagramma.*

ADæ MaCVLas, absqVe Labe IgnorâstI. 469.

Adam, et Evam, in maculâ, purè ignorâsti,

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXVIII.

§. 1. *Scriptura.*

470. PVLChra, sIne MaCVLâ peCCatI ConCepta.

Cant. c. 4. v. 1. *Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es! Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in Te.*

O *Pulchritudo admirabilis!* exclamat Rupertus Abbas! *O pulchritudo admirabilis, quam sic admiratur, & collaudat pulcherrimus auctor pulchritudinis!* Jactent nimirùm, quantùm volunt, Scriptores Ethnici Polidoros suos, Narcissos, Parides, &c. jactent Medusas, Helenas, Cassandras, Lucretias, &c. Celebrent etiam ipsæ Sacræ paginæ Josephos suos, Saules, Jonathas, Absalones, celebrent Saras, Racheles, Estheres, Judithas &c. tanquam ob præclaram formæ elegantiam, præ reliquis orbi spectabiles: Celebrabimus & nos longè excellentiorem, imò tantam purissimæ Deiparentis pulchritudinem, quam Gregorius Nicomediensis descripturus, aliud admirabundus dicere non poterat, quàm *Pulchritudo pulcherrima pulchritudinis, pulchrorum omnium summum ornamentum!* & sanè, quid juvat elegans corporis mortalîs venustas, si anima interim turpî aliquando maculâ fœdata, pulcherrimam Creatoris sui imaginem deperdidit? Hoc quamvìs in alijs Adami filijs universim contigerit, haud tamen in MARIA, electâ illius Genitrice, qui *Speciosus formâ præ filijs hominum* à Psalmistâ describitur. Hanc enim speciosam speciosi Filij Matrem Hugo de S. Victore ita venerabundus alloquitur: *Tota pulchra es*, ait, *pulchra es intùs, pulchra es foris, intùs in corde, foris in corpore, intùs rubicunda, foris candida, rubicunda per charitatem, candida per castitatem, totum quod in te est, pulchrum est, & nihil inest tibi quod sit sordidum, in toto grata, in nullo ingrata, in toto places, in nullo displices, tota pulchra es, pulchra per naturam, pulchrior per gratiam, &c.* Quomodò ergò in tantâ tum animæ, tum corporis pulchritudine fœda aliquandò labes suspicienda? quomodò non simpliciter tantùm pulchra, sed *tota pulchra* dici posset, si in Conceptione, tanquam in ipso capite, turpi maculâ fuisset infecta? Quòd si Dionysio Areopagitæ fides: *Pulchrum appellatur ex eo, quòd omni ex parte pulchrum sit, & plus quàm pulchrum, & quòd eodem modo sem-*

Lib. 3. in Cant. c. 4.

Pſal. 44. v. 3.

Serm. 9. de inſtit. Monaſt.

Orat. de oblat.

Lib. de Divin. nomin. c. 4.

semper se habet, ita ut non oriatur, nec intereat, nec minuatur, neque partim pulchrum, partim turpe sit, neque hoc tempore pulchrum sit, illo non item. Ex quo sequitur, illud quod semel aliquâ labe aspersum fuit, omninò *pulchrum* non esse, uti non omnî infamiæ notâ immunis est spurius, etsi primo, quo in utero conceptus, aut natus, momento legitimetur. Bene igitur Richardus de S. Victore super hunc locum disseruit, quando dixit: *Nemo tam Sanctus, qui maculam non habuerit, & defectum, præter MARIAM; tota enim pulchra fuit, quam totam possedit gratia, quia nullum in eâ locum habuit peccatum.* Hinc meritò Cœlestis Sponsus tantæ dilectissimæ suæ Sponsæ pulchritudini sequentem imponere coronidem voluit: *Et macula non est in te.* quod non de præsentî tantùm, sed de omni prorsùs tempore intelligendum, exponente sic præter millenos alios devotissimo Idiotâ, dum ait: *Tota pulchra es, Virgo gloriosissima! non in parte, sed in toto, & macula peccati sive mortalis, sive venialis, sive originalis non est in te, nec unquam fuit, nec erit.* Firmat Conceptum ipsamet Angelica Salutatio: super quam D. noster Bernardus ita discurrit: *Archangelus non ait: Ave MARIA replenda, sed plena: non Dominus veniet in te, sed Dominus tecum; quia inde totam eam sibi rapuerat Spiritus Sanctus.* Quid autem est, *totam* MARIAM sibi rapuisse Spiritum Sanctum, nisi ab initio usque ad finem, totam MARIAM Spiritui Sancto consecratam? ut ita nullum fuerit instans in MARIA, in quo eam Spiritus Sanctus non *totam pulchram*, totam sine maculâ peccati conceptam invenerit, & plenè possederit. Hanc igitur devotè contemplemur: hujus pulchritudinem demirantes, cum D. Anselmo exclamemus: *O pulchra ad intuendum, amabilis ad contemplandum, delectabilis ad amandum! vulnera corda nostra amore pulchritudinis tuæ!* O omnimodis inquam pulchra! gratiâ plena, & virtutibus, peccatis aut vitijs nunquam coinquinata, & tota pura Concepta, non aliorum ad instar iræ filia, non ut reliqua Adami posteritas peccato obnoxia, non cruentis maledictionum universalium decretis comprehensa, sed innumeris prærogativis præ omnibus alijs donata, à DEO inter omnes dilecta! Tu *Mater pulchræ dilectionis*: Tu ipsamet *pulchritudo, quam* (ut videre est apud D. Birgittam) *omnes videre optabant Patriarchæ, de quâ omnes cecinerunt Prophetæ, de qua omnes electi gaudent.* Tu *pulchritudo magnificentissima, Sacratissima, expressissimè referens DEUM*, monstra te esse Matrem! Tu delictorum nobis in hac vitâ veniam, in aliâ verò Divinæ visionis, in quâ omnis nostra Beatitudo consistit, pulchritudinem impetra.

Ecclesia.

L. 4. revel. c. 19.

Isid. Thessal. Orat. de Nativ. B. V.

§. 2. *Authoritas.*

S. Leo Papa, DICens LabIs eXperteM. 471.

Originem, quam sumpsit in utero Virginis, posuit in fonte Baptismatis: dedit aquæ, quod dedit Matri; Virtus enim Altissimi, & obumbratio Spiritûs Sancti, quæ fecit, ut MARIA pareret Salvatorem, eadem fecit, ut regeneret unda credentem. Serm. 5. de Nativ. Dom.

§. 3. *Ratio.*

Ob DeIparaM aLI LIberatI: Ergò potIVs ILLa. 472.

JUxta Philos. 2. Metaphys. *Propter quod unumquodque tale, illud magis tale.* Sed propter Deiparam Virginem plurimi fuerunt liberati, tam à peccatis, quàm alijs quoque periculis: Ergò multò magis Deipara debuit fuisse liberata, tam à peccato, quàm à periculo alio quocunque. Min. Prob. Licèt protoparentes nostri Adam, & Eva, propter transgressionem Divini præcepti, totalem promeriti fuissent annihilationem, & exterminationem, cum totâ suâ posteritate; immensa tamen Divina clementia, prævidens in lumbis eorum B. Virginem, charissi-

rissimam Sponsam Spiritûs Sancti, ex quâ unigenitus DEI Filius nasci, & huic mundo edi deberet, protoparentes nostros, unà cum toto genere humano, ab æterno exterminio liberavit: ob ejusdem quoque amorem, Noe videtur præservatus à diluvio, Abraham à cæde Regum, Isaac ab Ismaele, Jacob ab Esau, populus Judaicus à manu Pharaonis, & captivitate Babylonicâ, David à Leone, Saule, & Goliâ, &c. quas omnes liberationes & præservationes, multi SS. Patres à clementia Divinâ factas, in Beatissimam Virginem, DEI Genitricem, tanquàm causam reducunt. Ergò ut verificetur hoc Adagium Philosophicum: *Propter quod unumquodque tale, illud magis tale*, necessariò asserendum est, Beatissimam Virginem principaliùs à peccato, alijsque periculis, fuisse à DEO præservatam, ac liberatam.

§. 4. *Historia.*

473. **InstItVtIo orDInIs, De ConCeptIone DeIparæ.**

BEatrix à Sylva, generis non minùs nobilitate, quàm virtutum splendore, in Lusitaniâ celeberrima, cùm ergà Deiparam, ac præcipuè ergà purissimam ejus Conceptionem, summâ semper devotione afficeretur, diu noctuque cogitavit, quomodò eam dignè honorare, ac exaltare posset; hinc cùm ei Beatissima aliquando Virgo comparuisset, candido, ac cæruleo ornatu amicta, novam intellexit Religionem, sub illo habitu, & immaculatæ Conceptionis titulo, à se instituendam. quo consilio cum Elisabethâ Reginâ communicato, Toleti in Hispaniâ, Anno 1484. dictum Ordinem feliciter inchoavit, quem INNOCENTIUS VIII. Apostolicâ authoritate confirmatum, insignibus gratijs auxit. Cùm autem institutionis Bulla in mari infeliciter fuisset deperdita, ingens Beatricem invasit mæror, qui tamen paullò post, invocatâ nimirùm per immaculatam Conceptionem suam Deiparâ, in gaudium plenum transijt. Quærens nimirùm aliquid suo quodam in scrinio pia Fundatrix, desideratum hoc Diploma Pontificium, non sine maximâ admiratione, ac gaudio, ibidem alijs chartis insertum reperit, quod ipsemet Episcopus Accitanus, decernente Toletano Archi-Episcopo, mox solennî pompâ, publicè circumtulit, & in novum Virginis immaculatæ Parthenonen deportavit. Porrò, ut de Ordinis hujus Monialibus ampliorem habeas notitiam: vivunt illæ sub directione quidem PP. Franciscanorum, sed sub Regulâ propriâ, Benedictinæ in pluribus conformî, & (ut Bucellinus refert) S. Cisterciensîs Congregationis consuetudinibus addictæ. Ad habitum quod spectat, pallijs suis cæruleis insertam deferunt imaginem illibatæ Virginis: nec aliud ijs Breviarium in singulos dies est præscriptum, præterquàm Officium immaculatæ Conceptionis, exceptis duntaxat Dominicis, & Festis Solennioribus, quibus commune Ecclesiæ pensum persolvunt. Dum invicèm Sanctimoniales istæ se salutant, aliud dicere non assolent, quàm: *MARIA sine maculâ salve! &c.* Præmonita tandem à DEI Matre pia, ac frequentibus clara miraculis fundatrix, de imminente mortis horâ, Anno 1490. ætatis 66. Sanctissimè è vivis excessit: in cujus fronte, aurea eximij splendoris stella, statim à morte, fuit conspecta. *Vasconcell. in descript. Regni Lusit. Raynaud. tom. 8. pag. 273. Bucell. Menol. 8. Octob.*

***

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

474. AVro, & MARIÆ ConCeptæ, Deest rVbIgo.

Quantumvis soleat maculare rubigo metalla
Cætera: nulla Auro fœda rubigo nocet.
Dum maculat reliquos sceleris ploranda rubigo,
Aurea Virgo! Tibi nulla rubigo nocet.

Probabit me, quasi Aurum. Job. c. 23. v. 10.

§. 6. *Antiquitas.*

475. TorneaMenta, In DIe nVptIaLI Regis BrItanniæ CeLebrata.

MAgnæ Britanniæ referunt Annales: ad Nuptialem Eduardi (vel, ut alij volunt Henrici, Regis Angliæ) Solennitatem splendidiùs illustrandam, cunctis Regni Proceribus pretiosissima indicta fuisse torneamenta. Advenêre, magno numero, Magnates Regni, armati clypeis, & symbolis suis. Primus, qui comparuerat, depictas in clypeo gerebat rosas, spinis circumdatas: quo innuere volebat, se velut rosam, per medias hostium sariissas penetrâsse, ac sanguine eorum aspersum triumphâsse. Alter ostentabat candidum lilium: indigitare cupiens, fidelitatem suam erga Regem ita hactenus candidam extitisse, ut nulla eam turpitudinis macula unquam denigrârit. Tertius prodibat, in scuto monstrans Erinacium, spiculis rigentem: significans, cunctis se parem adversarijs, semperque paratum ad hostium insultus excipiendos. Quartus gloriabatur flore Heliotropij: monstrans, se ad omnem Solis sui, nempe Regis, nutum pendere. Quintus in scuto depictum gerebat ramum Myrrhæ, cui innexus ramus Gliceritæ: indigitans, cuncta, quæ pro Regis gloriâ degustâsset amara, dulcia sibi visa fuisse. Sextus præferebat Anchoram, quæ rupi adhærebat, cui Regia insignia incisa erant, cum lemmate: *Mihi adhærere bonum.* Septimus in scuto depictum tormentum bellicum gerebat, cui manus ignem scipione admovebat, cui adscriptum: *si tangor, tono.* Sequebatur tandem hósce, & plures alios Rex, scutum præferens aureum, cui Corona Regia incisa, cum Lemmate: *In me omnia.*

Si à supremo Numine Cœlestîs Aulæ proceribus concederetur, (prout & actu in Cœlis conceditur) Marianæ Conceptionis Solennitatem amabilî suâ præsentiâ condecorare, prodirent illi utique longo, & venusto ordine, scutis, ac vexillis varijs exornati. atque (ut solas Virgines, *Virgini Virginum* comparem) prodiret Agnes, scuto Agnum tenens immaculatum, lilijs coronatum, cum lemmate: *sequor quocunque ierit*: prodiret Lucia, scuto rogum tenens accensum, ac in eo Salamandram, cum inscriptione: *in medio ignis non sum æstuata*: monstraret Barbara turrim, cui adscriptum: *Turris fortissima Nomen Domini.* Adferret Ursula sagittas lilijs involutas, quibus subscriptum: *paraverunt sagittas suas.* sicque milleni, ac millenæ succederent, donec ultima demùm prodiret MARIA, omnia hæc in uno, JESU Filij sui, dulcissimo Nomine continens, cum subscriptione: *In me omnia.* est enim illa vel ideò immaculata; quia Mater Agni immaculati:

vel ideò comparatur Salamandræ; quia in medio originalîs ignîs non æstuata: vel ideò Turris est fortissima; quia hosti nunquam succumbens: vel ideò sagittas non metuens; quia nunquam læsa: semper Rosa, circumdata spinis, sine spinâ: Lilium candidæ fidelitatis: Erinacius, in omnes Tartarei inimici aggressus spicula protrudens: Heliotropium ad omnem Divini Solis nutum pendens, &c. verbo *in MARIA omnia* reliquorum Sanctorum omnium privilegia, ac ornamenta: imò longè plura, ac majora; quia illa sola, & nemo præter eam, immaculatè concepta.

§. 7. *Anagramma.*

MVnDa à Labe, CœLos aperVIstI. 476.

Regina amata, munda: Cœlum aperuisti.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXIX.

§. 1. *Scriptura.*

Chara DeIpara, In hortVM VoCata. 477.

Cant. c. 5. v. 1. *Veni in hortum meum, Soror mea Sponsa! Messui Myrrham meam.*

QUid, Sponse ex millibus dilectissime! charam tuam Sponsam tam amicè ad hortum evocas? dicendo: *Veni in hortum meum, Soror mea Sponsa! &c.* Nùm amæno forsitan Veris tempore, flores apparuerunt, aut diversos arborum fructus æstas maturavit? Sed aliam prorsus causam Sponsus dilectæ indicat, nimirùm: *Messui Myrrham meam, &c.* L. 1. c. 67. Quis autem mysterioſam hanc Sponsæ ad hortum invitatæ evocationem intelliget? scio equidem, Myrrham, juxta Dioscoridem, aliud non esse, quàm lachrymam quandam arboris, quæ in Arabiâ gignitur, Ægyptiæ spinæ non absimilem, nec me latet, Arbores ipsas (testante Plinio) sudoris ad instar, amaras Myrrhæ guttulas effundere: ut proinde facilè mihi persuasum habeam, sub Myrrhâ optimè repræsentari sudorem illum sanguineum, quem pijssimus noster Redemptor in horto Gethsemani sudavit: præsertim, cùm opinionem hanc meam expressa quoque SS. Patrum Cyrilli, & Ruperti confirmet opinio, dicentium: *CHRISTUS in horto orans Myrrham messuit, dum sanguinem sudavit.* Quid igitur inde colligam, nescio: nisi quòd singularem Virginis Beatissimæ Redemptionem, ac ab originalî præservationem exinde astruere non dubitem. Enimverò, sicut præservatio à peccato originalî prævia quodammodò dici potest Redemptio: sic sudor sanguineus, in horto profluus, prævia dici potest Christi redemptoris Passio. Hinc omninò videtur, MARIAM, dilectissimam Numinis Genitricem, à Divino suo Filio, *Sponso sanguinum*, maturè ad hortum suum invitatam fuisse, ad colligendam ibidem Myrrham: id est, MARIÆ præservationem fuisse specialem liberationem, per pretium sudoris sanguinei, prævièad ipsam Passionem in horto effusi: per sanguinem autem in ipsâ Sacratissimâ Christi passione, &

mor-

morte Crucis profusum, universalem generis humani redemptionem subsecutam fuisse. Quòd si juxta S. Isidorum, *Gutta myrrhæ sponte manans pretiosior est: elicita cortice vulnere vilior judicatur*; sic & ego affirmare non dubito, singularem hanc MARIÆ redemptionem, ab originali labe præservativam (per sponte promanantem, in horto Gethsemani, seu Oliveto, sudorem Christi sanguineum) tantò fuisse nobiliorem, ac pretiosiorem illâ, quâ per expressum ex Sacratissimis quinque Vulneribus Christi sanguinem, in monte Calvariæ, reliqui omnes fuimus redempti, quantò nobilior fuit Virginis, ex millibus in DEI Genitricem electæ, respectu aliorum omnium, dignitas, virtus, & excellentia &c.

Apud Scherlog. Tom. 2. in Cant. fol. 437.

Cæterùm, cùm de singulari hac Deiparæ redimendæ in hortum vocatione, sermonem hucusque prosecuti simus, etiam Adamum in horto Paradisi à Domino citatum, in medium producamus; videtur enim, Adamo quoque, dum perpetrato scelere, à Domino per horti Paradisiaci medium deambulante, ad tribunal vocaretur, jam tum à singulari MARIÆ redemptione in horto, remedium quoddam salubre, ac suo modo præservativum obtigisse. Atque si tenorem evocationis scrutemur, alius certè non erat, quam tres illæ voculæ *Adam ubi es?* & quis non videt, comprehendi jam in istis felicem illam vocem, ac efficax peccati remedium, *Ave*, ab Angelo MARIÆ cœlitùs deportatum? decerptis enim primis cujuscunque vocabuli litteris, emerget ex *Adam* A: ex *Ubi* V: ex *Es* E. sicque nostris repræsentabitur oculis AVE, sive initialis illa Salutationis jucundissimæ, saluberrimæ, ac sæculis omnibus religiosissimæ vocula. Ex quo fit, illum ipsum DEUM nostrum, Patrem misericordiarum, & DEUM totius consolationis, qui MARIAM misericorditer ad hortum vocavit, jam pridem etiam protoparentem nostrum, in crimen infeliciter prolapsum, ad comparendum, causamque suam in *horto* dicendam accersivisse: ad illud autem nullâ aliâ usum formâ, quàm brevi illâ trilogicâ: *Adam Vbi Es?* sicque à longè illi AVE dixisse: ut vel inde instantaneus provocationis rigor, per longinquam licèt Virgineæ salutationis præsensionem attemperaretur. Verbo: insinuare jam tùm Adamo volebat DEUS, minimè desperandum esse vocato ad rationem delicti reddendam, quandò gratiam, quâ inobedientiâ suâ, & se & posteros spoliavit, per Virginis in hortum vocandæ, immaculatè concipiendæ, postmodùm ab Angelo salutandæ, & ad ipsius DEI humanationem eligendæ intercessionem, recuperaturus, ejúsque patrocinio aliquando fruiturus esset. Hujus Virginis patrocinium & nos imploremus per frequens *AVE*, ut à Cœlesti sponso, pariter cum illâ, vocari aliquandò mereamur ad *hortum* semper floridum, perpetuæ jucunditatis.

§. 2. *Authoritas.*

B. LVDOVICVS BERTRAMVS, VIRGINIS PVRÆ, EX TOTIS VIRIBVS PROPVGNATOR. 478.

In hac infusione animæ, quando anima corporis primò adijt possessionem, nullius peccati originalis sorde conspurcata fuit. Ideò jure optimo de Beatissimæ Virginis Conceptione Festum celebramus. - - - Primum, & maximum beneficium fuit, quo in suâ conceptione ab originali labe præservata fuit. Serm. de puriss. Virg. habito Valentiæ &c. apud Nierenbergium, in Except. Concil. Trid. fol. 203.

§. 3. *Ratio.*

479. BenefICIa prInCIpIs, In faVoreM Interpretanda.

JUxta S. Auguſt. *L.* de Nat. & Grat. *DEUS Beatæ Virgini contulit privilegium, ſuperandi ex omnî parte peccatum.* Ergò de mente S. Auguſtini eſt, Beatam Virginem fuiſſe immunem in primo inſtanti ſuæ Conceptionis à peccato originalî. Conſeq. Prob. Privilegium ſuperandi peccatum ex omnî parte, ut ſit latiſſimæ interpretationis, interpretari non tantùm debet de peccato actuali, vel uno, vel altero vitæ tempore, ſed de omni peccato etiam originalî, & de omnî inſtantî, etiam conceptionis: aliàs eo ipſo fierit reſtrictio, & limitatio, ad aliquod peccatum vel tempus vitæ. Atqui hoc privilegium debuit eſſe latiſſimæ interpretationis: Ergò per hoc, quòd de mente Auguſtini fuerit, B. Virgini fuiſſe collatum privilegium, ſuperandi peccatum ex omnî parte, eo ipſo de ejus mente fuit, eam fuiſſe immunem à peccato originalî, in primo inſtanti ſuæ Conceptionis. Maj: patet. Min. Prob. Beneficium, & indultum Principis eſt latiſſimè interpretandum. *L. ſi quando C. de bonis vacan. & alibi.* maximè autem de beneficio larga eſt interpretatio adhibenda, quando ſolùm reſpicit favorem illius, cui conceſſum eſt, ut habetur *in c. Odia de Reg. Jur. in 6.* Atqui ſuperare ex omnî parte peccatum, eſt magnum beneficium collatum à ſummo Principe, nempe in utilitatem ſolius Beatæ Virginis, ſine omni alterius injuriâ.

Ergo, &c.

* * *

§. 4. *Hiſtoria.*

FebrI DeCVMbentIs ſanItas, ab effIgIe ILLIbatæ. 480.

MAria Magdalena Pinckeneta, digniſſima Ordinis Ciſtercienſis Abbatiſſa, maturæ non tantùm ætatis, verùm etiam pietatis eximiæ Sanctimonialis, cùm ex acri, & periculoſâ Febrî, longo jam tempore decubuiſſet, ac capitis præſertim diro cruciatu peſſimè divexata, toto propemodùm corpore adeò eſſet attrita, ut coñovere ſe, absque plurium adminiculo, minimè poſſet, à circumjacente, & caſu per Sororem infirmæ deſervientem cubiculo illatâ immaculatæ Conceptionis Imagine, illicò non modicum ſenſit in corpore levamen, morbiſque ſtatus confeſtim notabiliter eſt in melius commutatus. Attamen, cùm poſt unum, alterúmve elapſum diem, Soror illa, infirmariæ curatrix, per incogitantiam, dictam illam immaculatæ Virginis effigiem, ab ægræ lectulo longiùs removiſſet, ignara, unde nuper tam ſubitò Abbatiſſa ſua meliùs habuiſſet? mox redeunte, & dirum in modum recrudeſcente eodem morbo, miſera Pinckeneta in priſtinum vitæ diſcrimen iteratò recidit. Eam ob rem, attonitis, quæ diu, noctuque ægræ miniſtrabant, Sororibus, mentem tandem ſalubris ſubit recordatio, ſublatæ Imaginis, nuper haud procul à lectulo decumbentis repoſitæ. Hanc ergo, ſine morâ, ſollicitè quærentes, ac tandem invenientes, ad ægram denuò reportant: quam tenero affectu infirma exoſculata, mox capiti doloribus pleno admovit. & ecce! paullo poſt placidum in ſomnum per ſemi-horam ſoluta, indeque denuò experrecta, mediante immaculatâ Virgine, ab omnî jam ægritudinis moleſtiâ ſe liberam, integræque ſanitati deprehendit reſtitutam. *Raynaudus tom. 8. pag. 323.*

* * *

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

481. PrIMVLa VerIs, FLos præCeDens.

Primula, Veris honos, redivivæ prodroma Floræ;
Primitias vario picta colore tenet.
Præcedit reliquos homines Sacra *Primula Veris*
Numinis alma Parens, crimine *prima* carens.

In omni populo, & in omni gente, primatum habui. Eccli. c. 24. v. 10.

§. 6. *Antiquitas.*

482. PasserIs aD XenoCrateM reCeptIo.

Cùm Senatores quondam Chalcedonenses, *Teste Manutio*, in campis (ut sæpiùs assolebant) sub amæno Arboris viridantis umbraculo, de re subitâ consultarent, præsidente Xenocrate, spectaculum ipsis inopinatum exhibebatur: viderunt namque, non sine admiratione, quàm celerî volatu Accipiter Passerem insequeretur, qui tamen, ut præsentissimum ab insidiatore periculum, & ungues rapacis avis evaderet, directissimum volatum ad pectus Xenocratis dirigens, in ejus sinum se recepit, tutum ibi quæsiturus asylum, locumque refugij, Accipitri inaccessum. quod etiam cum ingentî Senatorum omnium tum applausu, tum delectatione factum est. Casus haud absimilis illi, quo lepusculus quondam, è dumeto fortè excitatus, cùm insequentes canes fugeret, jamque spes evadendi nulla supereſſet, sub equum Divi nostri Anselmi, Archi-Præsulis Cantuariensis, tum fortè iter agentis, se recepit, ibique asylum invenit optatissimum.

Sæpissimè se Regius Propheta *Passerem* vocat, & Christus ipse nos omnes *passeribus* comparat: ut vel ideò quidem his avibus nos assimilari existimem, quia homini, haud secùs ac passeri superiùs adducto, die, ac nocte insidiatur infernalis accipiter, Diabolus, *quærens, quem devoret*; & profectò insidiabatur tum vel maximè toti humano generi, cùm sub Arbore boni, & mali, protoparentes nostri, periculosissimum degustandi pomi inîre consilium: ex quo factum, rapacissimum hunc ex orco Accipitrem, omnibus omninò, ac singulis hominibus etiamnùm in ipso cujuslibet conceptionis limine, extremâ diligentiâ insidiari, nemine prorsùs ungues ejus evadente, solâ tamen exceptâ Maria, quæ celerrimo quasì volatu se recipiens in sinum Cœlestîs Xenocratis, æterni Patris, vel etiam in latus, ac vulnera prævisa Filij Divini, ex illâ nascituri, tutissimum ibi invenit præservationis asylum, atque, ut immaculatè conciperetur, singulare refugium, applaudente, ac summè desuper exultante totâ Angelorum, Sanctorumque curiâ.

§. 7. *Anagramma.*

483. RegIna pVra, MVnDa, aC à Labe aLIena.

Jo Regina! pura, munda, et immaculata es.

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

* * *

DE

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXX.

§. I. *Scriptura.*

Vt CastrorVM aCIes orDInata.

484. Cant. c. 6. v. 3. *Ut castrorum acies ordinata.*

ADmirandis profectò metaphoris Sponsus utitur Divinus, ut suæ partim Sponsæ pulchritudinem, partim alias prærogativas, pro meritis extollat: quarum ut ex pluribus unam tantùm hìc loci examinemus, ait de illâ, Sacris in Canticis: *Ut castrorum acies ordinata.* & quid, amabo! pro immaculatâ Virginis Deiparæ, per Sponsam intelligendæ, Conceptione proferri poterat accomodatius, quàm hocipsum *ordinatæ aciei* præclarum encomium? Enimverò si attentiùs illud examinare lubeat, supponendum imprimìs est, ad *Aciem ordinatam* necessariò requiri, ut tam principium ejus, quàm medium, ac finis, adeò bene sint *ordinata*, ut neque in primas, neque in secundas, neque in tertias cohortes, hosti aditus patere possit; si enim una tantummodò ex illis cædatur, aut cedat, non jam bene erit *ordinata acies*: totus exercitus, tota castra in præsentissimo versabuntur periculo. Quo supposito, si quæramus: qualis ergo *Acies* sit, aut fuerit Virgo Beatissima? fateri haud dubiè cogentur ij, qui originalem in illâ labem astruunt, primam ejus *aciem* à diabolo fuisse prostratam: cogentur concedere, Mariam in primo congressu, evasisse captivam hostîs tartarei; licèt postmodùm in medio, id est, reliquâ vitâ, ac in fine, id est, in morte, magìs favente belli aleâ, de hoste triumphârit. Prorsùs autem contrarium ego astruere non dubito, ac dicere cum Sponso: Sponsam, in primo jam conceptionis momento, infernali hosti fuisse *terribilem, ut castrorum aciem ordinatam*: fuisse eam in primo illo temporis articulo, tanquam in primâ *acie*, pavorem dæmonum: fuisse inimico tartareo extremè formidabilem, utpote instructam vexillo gratiæ, & charitatis, quam Spiritus S. mox in eodem momento Mariæ infudit: de quo ipsa gloriatur, dicens: *Ordinavit in me charitatem.* & quid dico: *in eodem momento?* Audiatur, amabo, quid ipsa alibi innuat? ait enim: *Ab æterno ordinata sum.* quibus in verbis non exiguum latet arcanum: si enim Theologorum vertici, Augustino, fidem adhibeamus, *Ordo*, inquit, *est pariumque disparium, disparium rerum, sua cuilibet loca tribuens dispositio; cùm ergò Beata Virgo ait, se ab æterno ordinatam, supposuit in se fuisse partes inæquales, ac dispares, animam scilicet, & corpus, rationem superiorem, & appetitum sensitivum: has tamen partes ita bene inter se dispositas habuisse, ut neutra contra aliam unquàm conspirârit; nec enim corpus rebellionem tentavit adversùs animam, nec sensualis appetitus rationi unquàm restitit. talì nimirùm ordine decebat, DEI Genitricem ordinatam fuisse, quæ regulatissimum, (ut ita dicam) ordinem, mundo, ad illum regulandum, paritura erat.* Hæc Aug. Ex quo facilè colligendum: Virginem *ab æterno ordinatam, ut castrorum acies, terribilem*, unico duntaxat momento prodijsse in campum, eodemque ipso momento vicisse, ac debellâsse hostes, antequàm illi se auderent movere, eosq; sine pugnâ protrivisse; cùm nimirùm eodem momento fuerit purè concepta, Sanctificata, ac in gratiâ confirmata: quòd perbenè advertens nefari-

Cant. 8. v. 4.

Prov. 8. v. 23.

L. 19. ad Marcellin. c. 13.

farius phalangum infernalium ductor, non est ausus cum eâ congredi; nec tantùm veritus est, aggredi eam armis brevibus culpæ actualis: sed neque animum sumpsit, eminùs in eam eiaculandi sagittam volantem tenebrarum, culpæ originalîs. adeò nimirùm (ut verba sonant Dionysij Carthusiani) *MARIA, acies ordinata, ipsis tenebrarum principibus terribilis* extitit. L. 1. de præs. Mar. a. 32.

O quàm providè ergo monuit Innocentius Papa III. *MARIA*, inquit, *acies castrorum ordinata: ad quam respicere debet, quicunque sentit impugnationem ab hostibus, vel à mundo, vel à carne, vel à dæmone: ut ipsa per Filium mittat auxilium de Sancto, & de Syon tueatur.* cui devotè subscribens S. Gregorius, Nicomediensis Episcopus, ita DEI Matrem alloquitur: *Te Christianorum multitudo murum habet firmissimum: Te fideles, ac Reges validum habent armamentarium: per Te bellorum frangunt audaces impetus: per Te Victoriæ trophæa consequuntur.* Per hanc igitur, nempe MARIAM, si contra inimicos quondam nostros & nos propugnari cupimus, immaculatam ejusdem Conceptionem, contra quoscunque adversarios, pro viribus, propugnare, nos quoque studeamus. Serm. 2. de Assumpt. Orat. de præsent.

§. 2. *Authoritas.*

485. LVDoVICVs BLosIVs, eXCeLsæ DEI GenItrICIs, eXtra sCeLVs orIgInaLe posItæ, faVtor InsIgnIs.

1. *Quod ad munditiam Conceptionis Virginis Matris DEI attinet, non est, quod dubites.* In dictis Patrum. c. 5.
2. *Romana, eademque Catholica Ecclesia, quæ errare non potest, hoc ipso, quòd Festum Conceptionis Deiparæ Virginis celebrandum assumpsit, satis adstruit, atque affirmat, eandem Conceptionem fuisse omnîs contagionis expertem, ac Sanctam; profana siquidem festa non novit Ecclesia.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

486. LoCVs est æqVaLIs LoCato: Ergo & Mater, abs Labe ConCepta, ChrIsto.

JUxta Philosophum 4. Phys. *Locus est æqualis locato.* Ergò Beata Virgo debuit esse sine labe originalî concepta. Prob. Conseq. Locus est B. Virgo, locatum autem Christus Dominus; quia æternus Pater pro unigenito Filio suo incarnando, ab æterno nullum alium elegit, & determinavit locum, vel hospitium, quàm uterum purissimæ Virginis, in quo per 9. menses voluit locari prædictum filium, & requiescere: testante Eccles. c. 24. *& qui creavit me, requievit in tabernaculo meo.* Ergo, si juxta Philos. locus debet esse proportionatus locato, B. Virgo debet esse proportionata Christo Domino. Sed hoc salvari non posset, si B. Virgo unquàm contraxisset peccatum originale. Ergo, &c. Prob. Subsumpt. Licèt secundùm Divinitatem Christi, & attributa Divina, nulla potuerit intercedere æqualitas; quia ista absolutè sunt incommunicabilia ulli enti creato: tamen hæc non implicat secundùm humanitatem, suo modo. Atqui Christus, etiam secundùm humanitatem, fuit immunis semper à labe originalî. Ergo ut B. Virgo sit æqualis Christo, tanquam locus locato, semper debuit esse immunis à labe originalî, ut verificetur etiam illud Sap. 1. *In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.*

§. 4. *Historia.*

487. Voto MARIÆ ILLIbatæ faCto, fInIta obsIDIo.

ANnus agebatur à Nativitate CHRISTI Redemptoris Millesimus, Quingentesimus, Octogesimus quintus: cùm exercitus Hispanus Bomeliæ, limosas inter paludes, & stagnantium aquarum eluviones, dirâ à

râ à Batavis obsidione premebatur: jamque eò res devenerat, ut non tantùm ab hostilibus navigijs, verùm etiam à fame, frigore, ac inundationibus, ultimum obsessi expectarent exitium. Verùm mirus, qui tùm accidit, inopinatæ rei eventus non parùm consolabatur afflictos; dum enim, extrema tentaturi, vallum quoddam moliebantur, repererunt casu, in fossâ noviter ejectâ, parvulam immaculatæ DEI Genitricis imaginem: quam dùm honorificè excepissent, non vanè ominabantur, signum sibi à DEO submissum futuræ liberationis, ac adjutorij, ab immaculatâ Virgine quantocyùs recipiendi. Eapropter voto quodam universus sese exercitus Conceptæ sine labe Deiparæ obstrinxit: tam felicî quidem successu, ut paullò post (pridè nimirùm Festi Conceptionis) flantibus totâ nocte frigidissimis Aquilonibus, ac consequenter gelatis circumquaque aquis, Batavi confestim abscedere fuerint coacti, ne videlicèt eorum naves repentino gelu alligarentur. Vix soluta talî modo fuit obsidio, ac Hispani in securitatem pristinam restituti: cùm ecce! glacies, velut officio suo sufficienter perfuncta, absque morâ resolvebatur, & aquæ, quantùm necesse erat, navigantibus sunt apertæ. In gratam recepti beneficij memoriam, præter votum fideliter persolutum, eodem tempore, ijsdemque in castris, instituta fuit devota Sodalitas militum, sub titulo, ac protectione immaculatæ Conceptionis, non jam pro terreno, sed pro Cœlestî Regno, per spiritualia exercitia, decertantium. *Famianus Strada lib. 7. belli Belgici. Frideric. Forner. Palm. Triumphal. l. 5. c. 5.*

Haud absimile certè, si non idem beneficium, Hispanis contra Batavos à Virgine illibatâ collatum, colligitur ex litteris R. P. Cornelij à Lapide, Anno 1619. Româ datis, ubi hæc habentur: *Advenit Romam Procurator Philippinarum Insularum, qui Batavos ibidem cæsos narrat, ope B. V. MARIÆ, quæ pugnantibus visibiliter apparuit, cùm Hispana Classis ejus immaculatæ Conceptionis Iconem & insigne præferret.* Kiselius in Append. 2. ad Alv. Cent. 12. Decad. 9.

§. 5. *Symbolum.*

Ab aDæ peCCato
seMper PVræ QVIs ResIstet? 488.

* Sabinis Populis Quis Resistet?
* Senatus Populus Que Romanus.

Romanum referunt populum, populumq; Sabinum,
Vexillo inscriptas has habuisse notas.
Sed potiùs: *Semper Puræ Quis* (quæso) *Resistet?*
Vexillo inscribens Virginis hâsce notas.

Virtuti brachij tui quis resistet? Sap. c. 11. v. 21.

§. 6. *Antiquitas.*

aLphonso, regI LVsItanIæ,
pVgnatVro, sCVtVM qVIn-
qVe saCrIs CICatrICIbVs 489.
InsIgne, à SaLVatore
porrIgItVr.

DE Alphonso, pijssimo Lusitaniæ Rege, referunt Historici, ad Annum 1039. quòd, cùm eo ipso anno, in hostem infidelem moturus, ac pugnam jamjam initurus fuisset, ipsemet Christus Salvator eidem gratiosè apparens, scutum de Cœlo porrexerit fulgentissimum, quinque Sacrorum vulnerum cicatricibus insignitum,

tum: ad cujus primum conſpectum, vehementiſſimè terrefactus hoſtis, mox terga vertendo, turpemque fugam arripiendo, Alphonſo glorioſam ceſſit victoriam, adeò quidem, ut in gratam miraculoſi hujus triumphi memoriam, Regnum illud ſuis in Inſignibus, hodierno etiamnùm die, Sacratiſſima illa Redemptoris noſtri Vulnera retineat.

Hoc ipſo Salutis ſigno glorioſiſſimè triumphâſſe Deiparam, in puriſſimâ ſuâ Conceptione, affirmare audeo; quamprimùm enim hoſtis Tartareus, tot jam animabus, quot Adæ filijs, per originalem culpam devictis, etiam contra MARIAM mox concipiendam, in pugnam eſt progreſſus, in momento illo periculoſiſſimo repræſentatus deſuper MARIÆ fuit Chriſtus Salvator, ex illâ naſciturus, ejusdemque Sacratiſſimæ quinque Vulnerum cicatrices, quibus validiſſimi inſtar ſcuti inimico à MARIA objectis, ad eorum primum intuitum, vehementiſſimè perterritus orcus, mox terga vertit, fugamque ad tartara arripiens, præclaram Virgini, ac prorsùs ſingularem ceſſit præſervationis victoriam. Quòd ſi, in perpetuam triumphi illius, ab Alphonſo relati, memoriam, Luſitania tota ſuis impoſterùm Inſignibus Sacra illa imprimere vulnera voluit, MARIA certè in non minorem triumphi gratitudinem, eadem Sacratiſſima Vulnera, ut ſignaculum, poſuit ſuper cor ſuum, tam fortiter illa imprimens, ut has ipſas Vulnerum cicatrices maternâ in animâ Virginem ſuſtinuiſſe, à SS. Patribus referatur, quas Filius ejus Crucifixus, Salvator noſter, in corpore eſt perpeſſus.

§. 7. *Anagramma.*

ConCepta, InsIgnIs IDea
oMnIs pVrItatIs. 490.

Age idea ſanè clara, omnium puritatum!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXI.

§. 1. *Scriptura.*

FILIæ prIncIpIs In CaLCeaMentIs greſsVs, peCCato Carentes. 491.

Cant. c. 7. v. 1. *Quàm pulchri ſunt greſſus tui, in calceamentis, Filia Principis!*

Gen. 3. v. 15. QUod olim DEUS Serpenti prædixit: *Tu inſidiaberis calcaneo ejus*, de nullâ certè aliâ intelligendum eſſe muliere, conveniunt interpretes, quàm de Beatiſſimâ Numinis Genitrice, MARIA. Porrò, ſi per *Calcaneum*, juxta Philoſophos, aliud non intelligitur, quàm pars illa pedis, quam inter gradiendum, naturæ ductu, primum in terrâ ſiſtimus; cùm ſit velut baſis, cui ad perpendiculum tota corporis noſtri moles innititur; ut idcircò pro initiò alicujus motûs omninò ſumi valeat: hinc erroris me argendum minimè pertimeſco, ſi in materiâ, de qua agere hìc conſtitui, ſub dicto *Calcanei* vocabulo, puriſſimam Virginis Conceptionem intelligam, quâ nimirùm primum in orbem terrarum ingreſſum MARIAM poſuiſſe, ſeu primum eſſe feliciter accepiſſe cognovimus. Quis enim ignorat, antiquum illum ſerpentem huic concipiendæ, per peccatum

originale omnî ſtudio inſidiatum fuiſſe? Verùm enimverò mordere minimè potuit illam Principum *Principis*, Regumque Regis, æterni Patris *Filiam*, quæ *Calceamentis* Divinæ gratiæ egregiè munita, & copioſiſſimè præventa, ita proceſſit, ut ipſemet Sponſus, qui calceamenta contulerat, conſiderans, tum greſſus, quibus animi generoſitas indicatur, tum calceamentorum venuſtatem, admirabundus exclamârit: *Quàm pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis, Filia Principis!* Nec mirum: ſi enim ſpecioſa quondam caſtiſſimæ Judithæ ſandalia tantum potuerunt, ut vel infenſiſſimi Judæorum hoſtîs, Holofernis, oculos rapuerint in amorem: Virginis certè Deiparæ *calceamenta* longè fuêre elegantiora, atque ad rapiendum Divini Sponſi oculos aptiora: imò MARIÆ calceamenta planè Cœleſtia dixerim; *Mulier* enim illa *amicta Sole* quæ Deiparam indubitanter ſignificat, ſub pedibus habuiſſe Lunam dicitur, quæ calceamentorum ſubibat vices, ut proinde calceamenta hæc longè excelſiora invenerit ſerpens, quàm, ut eò venenatis ſuis dentibus poſſèt aſſurgere; quippe, qui in ſuâ maledictione accepit, ut humi reptans, ſuper pectus ſuum graderetur, & terram comederet, juxta illud: *Super pectus tuum gradieris, & terram comedes, cunctis diebus vitæ tuæ.* Optimè ergo, Virgo ſpecioſiſſima! ob glorioſiſſimam tuam præſervationem, greſſuumque in calceamentis tam ſublimibus pulchritudinem, grates DEO rependere potes, dicendo: *Qui exaltas me de portis mortis.* Tu enim (ut cum B. Alano loquar) *Tu es principalis filia Principis, DEI ſcilicet, qui eſt Rex Regum, & Dominus Dominantium, qui te ſpecialiter per gratiam genuit, ſpecialiter informavit.* Nec prætereunda hìc mihi videtur ſumma Salvatoris noſtri in lavandis diſcipulorum pedibus humilitas, quam ſuſtinere vix potens Apoſtolorum Princeps, Petrus, omnî modo eſt proteſtatus, dicendo: *Non lavabis mihi pedes in æternum, &c.* cui cùm Dominus repoſuiſſet: *Si non lavero tibi pedes, non habebis partem mecum, &c.* non pedes tantùm, ſed & manus, & caput lavandum obtulit. Dixit ergò ei JESUS: *Qui lotus eſt, non indiget, niſi ut pedes lavet, ſed eſt mundus totus.* Hìc mirari non ſatìs poſſum, ac noſſe percuperem, cur adeò Salvator urgeat lotionem pedum Apoſtolorum, ac ſingulariter Petri, jam antehàc loti, & mundi? Sed Ambroſium facti interpretem audite! *Mundus*, inquit, *erat Petrus, ſed plantam lavare debebat; habebat enim primi hominis de ſucceſſione peccatum: ideò planta ejus abluitur, ut peccata originalia, & hæreditaria tollantur.* Quæ cùm ita ſint, quid de noſtrâ ergò dicemus Deiparâ? num fortè & illa, quamvìs munda, lotione pedum indiguit? minimè; jugiter enim ſtatim ab initio calceata terreni pulveris inquinamenta nunquam contraxit, pulchritudinemque calcanei ſui, primi ſcilicèt in orbem ingreſſûs, per conceptionem, omnî momento conſervavit illæſam, ut ſemper verum permanſerit illud: *Quàm pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis, Filia Principis!* Ad hanc igitur ritè calceatam, ac ſuis in calceamentis pulcherrimam Principis Cœleſtîs Filiam advolate omnes, quotquot terreni pulveris ſordibus turpiter inquinati, animæ pulchritudinem, Divinæque formam imaginis infeliciter perdidiſtis! ſicut enim filia illa Pharaonis Regis, Ægypti, aſſumptum ex aquis infantulum (Moyſen) nutriri fecit, & adoptavit in filium, ſic quandocunque immaculata Regis Cœleſtîs filia, MARIA, pœnitentem aliquem in aquis lachrymarum vagientem conſpicit, ejus miſerta, quantocyùs aſſumit, in omnibus bonis nutriri facit, ac adoptatum in locum filij, dignum pariter efficit ad conſequendum locum Filij DEI.

Apoc. c. 22.

Gen. c. 3. v. 14.

Pſal. 9. v. 15.

Apud Delrio.

Jo. c. 13. v. 8.

v. 9.

v. 10.

De his qui myſt. in. ir. c. 6.

Exod. c. 2.

§. 2. *Authoritas.*

S. MARCVS, Defenſor pVræ, & ILLIbatæ. 492.

Hoc eſt corpus: & Hic eſt Sanguis Domini noſtri JESU CHRISTI, quod, & quem

quem assumpsit, ex Dominâ nostrâ, & immaculatâ Virgine MARIA. In suâ Lithurgiâ, post elev. Sacram.

§. 3. *Ratio.*

493. SpeCIosVs DEVs: Ergo speCIosa Mater.

SI Beatissima Virgo esset concepta in peccato originali, vel non amplius dici posset vera Christi Mater, vel si talis adhuc diceretur, Christus non amplius esset speciosus præ filijs hominum: Neutrum dici potest. Ergo Beatissima Virgo fuit immaculatè concepta. Primum repugnat definitioni Ecclesiæ, quæ cum D. Thomâ statuit, MARIAM fuisse veram Matrem CHRISTI: Secundum repugnat Scripturæ, expresè dicenti Psal. 44. *Speciosus formâ præ filijs hominum.* Sequela probatur, quoad primum: Ut sit verus Pater, vel Mater, juxta communem observationem, ac æstimationem hominum, filius debet vel ab alterutro, vel ab utrisque parentibus speciem aliquam referre. Sed si Beata Virgo contraxisset in suâ conceptione peccatum originale, non potuisset Christus speciem aliquam ab eâ referre, cùm tamen omninò deberet; quia ex solâ Matre, sine patre, conceptus est in terrâ: consequenter, si debeat referre aliquam speciem à parentibus, hanc debet referre à Matre. Ergò, &c. Min. Prob. A matre infectâ, & maculatâ, non potest nisi species infecta, & maculata referri: Sed speciosus præ filijs hominum hanc speciem referre non potest. Ergo, &c. Altera pars ex primâ sequitur: Eo ipso enim, si MARIA, in peccato concepta, esset adhuc vera Mater Christi, Christus ab eâ speciem peccati, & maculæ referret: Sed qui refert speciem peccati, & maculæ, nequit amplius dici *speciosus præ filijs hominum.* Ergò à primo ad ultimum, vel Mater speciosa, & sine labe, vel non sine labe Filius, nec præ filijs hominum speciosus.

§. 4. *Historia.*

MonIaLIs, CaLCVLo LaborantIs sanItas, ab ILLIbatâ ConCeptIone. 494.

DIes aderat, quo Romæ, in Monte Quirinali, è Regione Pontificij Palatij, Monialis quædam admodùm devota, Ordinis Capucin. gravissimè ex calculo laborans, vehementiore, quàm unquam antehàc, dolore efficiebatur. Hæc pluribus in vanum adhibitis remedijs, à Confessario tandem suo, Viro ex eodem Ordine, tam pietate, quàm prudentiâ conspicuo, chartulam accepit, parti malè affectæ extrinsecùs admovendam. Erant autem dictæ inscripta chartæ subsequentia verba: *Immaculata Conceptio Sanctæ Genitricis DEI, MARIÆ.* Porrò, cùm ægrota hæc Sanctimonialis, Divino haud dubiè instinctu, solo oblatæ chartæ contactu minimè contentaretur, eam, tanquam spiritualem medicinam, sibi à Cœlesti Medico submissam, reverenter ori applicans, avidè deglutivit, effectu tam mirabili subsecuto, ut bini calculi, eidem prorsùs chartæ involuti, è corpore prodierint, sanamq; imposterùm, ac incolumem, mediante immaculatâ Virgine, Virginem religiosam reddiderint. *Raynaud. tom. 8. pag. 523.* Mirandam hanc reconvalescentiam, sequentes versiculi, ex Hieron. Petrucij venâ profluì, eleganter expresêre:

Virgo, laborans calculo, chartam vorat:
Conceptio immaculata, quam
scripto notat,
Chartâ involutos, quam priùs voraverat,
Duos repentè calculos parit.
Inscriptione colligatos calculos,
Conceptio immaculata præcones facit.
Conceptionem labis expertem negas?
Lapides loquuntur: lapidis hoc verbum sat est.

§. 5. *Symbolum.*

495. paVo, peDes forDIDos Cernens, Ceſſat sVperbIre.

Stellatas licèt ob maculas ſit Pavo ſuperbus:
Inſpecto ceſſat gloria cuncta pede.
Luciferi econtrà magis impia gloria ceſſat,
Virginis inſpecto, quæ ſine labe, pede.

Quam pulchri ſunt greſſus tui! Cant. c. 7. v. 1.

§. 6. *Antiquitas.*

496. CaLCeo roDope, ab aqVILâ regI Deportato, ConCILIata Inter ILLos SponſaLIa.

NOtatu digna antiquitas eſt, atque ad Conceptum paullò ſuperiùs ex Scripturâ deductum meritò referenda, quòd, dum Aquila quædam diutiùs per aera volitans, ſpecioſum roſtro calceum deportaret, eundem, ſpectante toto populo, ad pedes Regiæ cujusdam Majeſtatis cadere permiſerit: cujus proinde pulchritudo prorsùs admirabilis adeò ejusdem Regis captivavit affectum, ut per varias ſui Regni Provincias, plures confeſtim nuntios ablegârit, qui cujúsnam tandem ille calceus eſſet? ſummâ diligentiâ inveſtigarent; quo factum, ut, cùm poſt diuturnam inquiſitionem, tandem ab exploratoribus intellexiſſet, ad fœminam quandam (cui Rodopeæ nomen) calceum illum, à Jovis alite Regi delatum pertinere, eandem ſine morâ ad ſe adductam, tenerè adamârit, contractisque Sponſalibus, tanquam novam Reginam, ſpecialiter ſibi à Superis deſtinatam, Aulæ induxerit, *Ut refert Alexander ab Alexandro, & alij.*

Porrò non me latet, DEUM diverſis quidem vicibus mille exhibuiſſe indicia, quantùm calceamenta ipſe deteſtetur, adeò ut nec amiciſſimo ſuo famulo Moyſi permiſerit, calceatum ad ſe accedere, dum nimirùm apparuit in rubo, dicens: *Solve calceamenta de pedibus tuis.* Exod. 3. cujus ratio eſſe poteſt, quòd Sacris in litteris communiter pravi animi affectus per pedes intelligantur: quemadmodùm enim corpus pedibus progreditur, ita animus affectibus incedit, juxta illud tritum Auguſtini, de affectu amoris ita loquentis: *Illò feror, quocunque feror. l. 1. de Civit. DEI. c. 28.* Cùm proindè pravi plerumque affectus, & obliquæ inclinationes per pedes ſignificentur, non vult DEUS tales pedes in ſervis ſuis calceatos: ne opertis pedum maculis, humilitatis obliviſcantur. Econtrà ſummum habet Rex Regum gaudium, ac oblectationem in calceamentis pulcherrimis, non Rodope cujusdam, vanæ mulieris, ſed *benedictæ in mulieribus*, MARIÆ, de quâ admirabundus exclamat: *Quàm pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis, filia Principis!* Cant. 7. v. 1. quo demonſtrat, tantam eſſe puritatem, ac Sanctitatem affectuum MARIÆ, per pedes ſignificatorum, ut nil in eâ deforme, nulla labes, nulla macula originalis reperiatur in primâ poſitione pedis in hunc mundum, per Conceptionem, ut proinde eam digniſſimam iudicârit, quæ ſic gloriosè calceata, ad ſe adduceretur, inque ſponſam, ac Matrem proprij filij aſſumeretur.

§. 7.

§. 7. *Anagramma.*

497. Mater InVIoLata, aCpVra reſpLenDes.

Gaude Mater inviolata; nam purè micas.

Verſio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXII.

§. 1. *Scriptura.*

498. SI DeIpara aLLoqVenDa, à CasV protegenDa.

Cant. c. 8. v. 8. *Quid faciemus Sorori noſtræ, in die, quando alloquenda eſt?*

CUm adoranda rerum omnium Creatrix, ac gubernatrix Trinitas, poſt perfectiſſimè abſolutam, quinque dierum ſpatio, Cæli terræque, plurimorum inſuper diverſiſſimi generis animantium creationem, ſextâ tandem die, ad propriam ſupremæ Divinitatis imaginem, hominem quoque, ratione præditum procreare decreviſſet, dicens: *Faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram*, jamque actu *maſculum, & fœminam creâſſet eos*: alloquente, proh dolor! paullò poſt, primam mulierem Evam callidiſſimo ſerpente, ijs verbis: *Cur præcepit vobis DEUS, ut non comederetis de omnî ligno Paradiſi? &c.* eamque mendaciſſimo illo promiſſo: *Nequaquam morte moriemini*, unà cum marito, totâque poſteritate in peccatum pertrahente, pœnituit eum, quòd hominem feciſſet in terrâ: *Pœnitet enim me*, inquiebat, *feciſſe eos*. Veruntamen non modicum hìc intereſſe videbatur Divino Sacroſanctæ Triados honori, quasì tale quoddam opus, tamque perfectum producere nullatenus poſſet, quod minimè diſpliceret, aut unquam ruinam ſubiturum eſſet: Inière igitur tres Divinæ Perſonæ de novo conſilium, hanc quasì propoſitionem (ſi tamen, humano modo, de arcaniſſimis Divinitatis conſilijs diſcurrere fas ſit) inter ſe pertractantes: *Quid faciemus ſorori noſtræ, in die, quando alloquenda eſt?* in die ſcilicèt illâ, ſeu momento Conceptionis in utero materno, quando ſerpens aſtutiſſimus MARIÆ, aliorum ad inſtar, hæreditariam, ſeu originalem aſpergere maculam conabitur? *Soror* etenim noſtra eſt, utpotè uni ex nobis carnem aliquandò propriam, ſanguinemque puriſſimum humiliter ſubminiſtratura, moxque concluſum unanimî ſententiâ illud, quod Chriſtianus olim Poëta Sanazarius, de partu Virginis, cecinit:

Cumque caput fuerit, tantorumque una malorum Lib. 2.
Fœmina Principium, lachrymasque, & funera terris
Intulerit, nunc auxilium ferat ipſa modumque,
Quà licet, afflictis imponat fœmina rebus.

Gen. c. 1. v. 26.

c. 3. v. 1.

v. 4.

c. 6. v. 7.

Age igitur Patris Omnipotentia! age Filij Sapientia! age Spiritûs Sancti amor! concurramus in *Sororis* noſtræ dilectiſſimæ auxilium! Pater Filiam tueatur, Filius Matrem cuſtodiat, Spiritus Sanctus Sponſam immaculatam conſervet! verbo, *ſi Deipara alloquenda, à caſu protegenda.* Dictum, factum: defenditur à Filio Mater, à Sponſo Sponſa protegitur, à Domino Domina propugnatur. Videbatur hìc Divinus præſertim Filius, in Thro-

no Paternæ gloriæ residens, serenissimis oculis ad MARIAM concipiendam conversis, sic eam allocutus: O MARIA! ratum quidem, fixumque est, ut omnes ex Adamo, modo naturæ usitato descendentes, pœnâ, supplicioque originali plectantur, & maculam contrahant, à parente maculoso profluentem; sed quoniam delendæ huic labi naturam dignabor assumere, legi huic, maloque obnoxiam, ac idcircò Te *Sororem* nostram dilectissimam, ex universâ omninò creaturâ, solam elegi, quæ huic perficiendo mysterio, sanguinem mihi tuum commodes, méque Tu non *Fratrem* tantùm, sed & *Filium*, ac te ego non *Sororem* modò, sed & *Matrem* habeam: eximo te, liberoque lege hâc, in genus humanum aliàs prolatâ: neque patior, ut communis te casus constringat, à quo te ex nunc protego, ac omnî momento absolutam pronuntio. Sic prima prævaricatrix creatura per MARIAM correcta est, quæ sine omnî labe concepta, fallaci serpentis allocutioni nec aurem præbuit, nec consensum. Liceat mihi modò, Virgo Beatissima! Sacrosanctæ, ac purissimæ Triados Sancta, ac purissima *Soror!* illis te verbis magni Patriarchæ Abrahami interpellare, quibus, cùm in Ægyptum tenderet, ad dilectissimam usus est uxorem: *Dic, obsecro! quòd Soror mea sis, ut bene sit mihi propter te, & vivat anima mea in gratiam tui!* tunc præsertim *in die* illâ, *quando* & ego *alloquendus* ero, de cunctis meis cogitationibus, verbis, ac operibus, commissis, ac omissis, severissimo judici rationem redditurus: tunc enimverò, si maculis fortè compluribus, necdū pro rei exigentiâ dilutis, anima mea scateat, *dic, obsecro!* Virgo immaculata! *quod Soror mea sis*, ejusdem mecum ex Adamo sanguinis: ut, si bene mihi esse non possit propter mea delicta, propter quæ sæpiùs fortasse Creatorem *pœnituit, me feciſſe*, saltem *bene sit mihi, propter te, & vivat anima mea, in gratiam tui.*

§. 2. *Authoritas.*

S. MethoDIVs, à peCCato pVræ testIs. 499.

1. *Quid dixit:* *Honora Patrem & Matrem, ut decretum à se promulgatum observaret, atque adeò in hac parte alios excederet, omnem Matri gratiam, & honorem impendit.* In Orat. ob Hypopant. Domini.
2. *Vestis sine maculâ ejus, qui lumen induit, sicut vestimentum.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

propInqVa, MagIs partICIpant 500.
De prInCIpIo.

BEatissima Virgo debuit præ omnibus alijs perfectiorî modo recipere plenitudinem gratiæ à Christo, (ut habet S. Thom. *3. p. q. 7. a. 10. ad 1.*) qui est principium, & radix omnîs gratiæ, & meriti, juxta illud Jo. 1. *Gratia & vita per JESUM Christum facta est.* & ad Colos. 1. *In ipso* (nempe Christo) *complacuit, omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliari omnia in ipso.* Atqui eam perfectiorî modo non accepisset B. Virgo, si illam non recepisset in instantî Conceptionis; quia etiam Joannes Baptista, & alij post conceptionem, ante nativitatem, eam acceperunt. Ergo, &c. Min. patet. Maj. Prob. Beata Virgo præ omnibus alijs magìs appropinquavit, & conjuncta fuit Christo; quia ex ipsâ solâ suum formavit corpus: Sed forma, quò propinquior, & conjunctior est suo principio, ac radici, eò perfectiorî quoque modo, sui esse à tali principio dirivatur; sic enim juxta S. Dionysium, *L. de Cœlest. Hierarch. c. 4.* Angelici etiam Spiritus, quo magìs sunt propinqui DEO, tanquàm suo principio, eò etiam perfectiorî modo participant perfectiones Divinas. Ergo Beatissima Virgo, præ omnibus alijs, debuit perfectiorî modo participare plenitudinem gratiæ Divi-

Divinæ, quod per ſingularem ab Adami culpâ præſervationem factum eſt.

§. 4. *Hiſtoria.*

501. VerItas pVrè ConCeptæ, Igne DeMonſtrata.

DUm duæ quondam Religioſæ Virgines, diverſorum quidem Ordinum, in quâdam Italiæ Urbe Tertiariæ conveniſſent, atque diſcurſu inter ſe formato, de duobus Eccleſiarum ſuarum Concionatoribus, illorumque ſententijs, ac doctrinis, plurima invicem retuliſſent: tandem de immaculatâ etiam MARIÆ Conceptione ſermonem miſcentes, eò devenerunt, ut unâ unam ſententiam, alterâ alteram mordicùs tenente (juxtà diverſas ſcilicèt duorum illorum Concionatorum opinione) non leve inter ipſas litigium fuerit exortũ, poſt plurimas verborum altercationes, non niſi flammis dijudicantibus terminandum. Ambæ igitur in arduum conſenſêre propoſitum, quo utraque ſimul Babyloniorum inſtar juvenum, ignitam ingrederetur fornacem, calorem diſputationis calore flam̃arum extincturæ, ac vel ſic genuinam tanti myſterij veritatem, tanquam aurum in fornace probaturæ. Dictum, factum: nec veritas ulteriùs ſub caliginoſis ignorantiæ tenebris latere poterat, quando lucidiſſimum hoc elementum, tot linguis, quot flammarum pyramidibus, in ſublime exurgentibus, originalem MARIÆ innocentiam clarè edixit, dum una, quæ hanc ex mente Concionatoris ſui devotè propugnârat, è flammis prorsùs illæſa prodivit, alterâ, quæ MARIAM pertinaciter maculæ incuſârat, à voracî elemento quantocyùs conſumptâ.

Fr. Bonaventura Oconoro, Roſar. 4. apud P. Joannem Biſſelium, in Exemp. Quadrageſimal.

* * *

§. 5. *Symbolum.*

RVptâ Vnâ ChorDâ, InaMœna CIthara. 502.

Barbitos hic quid muta jacet? ſcio: deſtruit una,
Concordemque negat chordula fracta ſonum.
Deſtrueret pariter Genitrice in Virgine totam
Unum inſtans vitam, nî ſine labe foret.

Quicunque offendit in uno, factus eſt omnium reus. Jac. c. 2. v. 10.

§. 6. *Antiquitas.*

NIJMpha, PhœbI præsIDIo, à perICVLo LIberata. 503.

FAbula eſt Poëtarum, quâ etiam utitur D. Cyrillus Alex. *l. 6. de adorat. in Spirit.* Phœbum proceſſiſſe aliquando ad venationem, idque ex amore ſpecioſiſſimæ Nymphæ, quam ſciebat per illos montes inſequi cervos. Iacula venatoris hujus, ſplendidiſſimi fuêre, ac fulgentiſſimi radij: Arcus, pulcherrima lux, Iridis inſtar efformata. Contigit autem, ut Nympha, cervam inſecuta, profundiùs intraverit ſylvam, tam pertinacî deſiderio, ut, ingruentibus noctis tenebris, ignara viarum, coacta fuerit ſubire antrum quoddam, in quo ſuaviter quieſcere, ſine omni curâ, ac timore cogitabat. Infelix certè puella! niſi an-

antrum pertransiens Phœbus, miſellamque Nympham à longè intuitus, ſagittam de pharetrâ ſuâ in ſpeluncam fuiſſet eiaculatus, radium ſcilicet clariſſimæ lucis, quo excitata, & illuſtrata Nympha, tùm primùm cognovit, jacuiſſe ſe hactenùs meros inter bufones, colubros, ſerpentes &c. quo ſtupore? quo terrore? quàm attonita? nemo ſatis edixerit. Eapropter conſpecto præſentiſſimo internecionis periculo, momento ſurgens, ex antro aufugit, & velutì vulnerata cerva, ad venatoris gratioſiſſimi ſeſe pedes abijciens, eidem quas potuit, ob exhibitum præſervationis favorem, gratias rependit.

A fabulâ, ad ſeria convertamur! Phœbum, Divinum juſtitiæ Solem intelligo: Nympham, *pulcherrimam inter mulieres*, MARIAM interpretor. Hæc in hanc vitam, tanquàm in ſylvam, denſis undique peccatorum ſentibus obſcuram, per conceptionem ingreſſura, imminentibus jamjam originalîs maculæ tenebris, involvi haud dubiè aliorum inſtar debuiſſet, niſi amore ſpecioſiſſimæ hujus Nymphæ captus Unigenitus æterni Patris Filius, eamque ſibi Matrem in terris deligens, primo ſtatim momento, in antrum clauſtri materni, Annæ concipientis MARIAM, radium immiſiſſet clariſſimæ lucis, ſive gratiæ præſervantis: quo radio illuſtrata, vidit, in quanto fuerit periculo conſtituta, medios inter bufones, colubros, ac ſerpentes, id eſt, media inter peccatorum monſtra, à ſerpente infernalî, in Adamum, & ab hoc in omnes homines immiſſa: fuiſſet profectò & ipſa neceſſariò inficienda, niſi talî modo, radio Divinæ gratiæ maturè illuminata, eo ipſo conceptionis momento, fugam quaſi arripuiſſet, ac ad pedes Divini Servatoris ſe abijciens, ob tam ſingularem exhibitam præſervationem, infinitas eidem gratias rependiſſet.

§. 7. *Anagramma.*

Labe Carens, DEVM In sInV aLe! 504

Regem Deum amata, ac pura, alito in sinu!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXIII.

§. 1. *Scriptura.*

505. pLaCIta DEo anIMa, sIne Labe InIqVItatIs.

Sap. c. 4. v. 14. *Placita enim erat DEO anima illius, propter hoc properavit educere illum, de medio iniquitatum.*

MIſera profectò publicè à S. Matre Eccleſiâ excommunicatorum ſors! præterquàm enim quòd gravibus plerumque immerſi flagitijs, caput gerant iniquitatibus coopertum, & animam per omnia DEO diſplicentem: excluſis inſuper talibus à Fidelium reliquorum conſortio

Os: Orare: Vale: Communio: Menſa negatur.

Os, id eſt collocutio, de quâ expreſsè Joannes *in ſecundâ ſuâ Epiſt.* admonet: *Ne Ave ei dixeritis.* 2. Ep. v. 10 *Orare*, id eſt publica oratio: *Vale*, id eſt Salutatio: *Communio*, id eſt commercium temporale: *Menſa*, id eſt, cibus & potus communis. Veruntamen ſimilem quaſi ex

si excommunicationem secum mundo inferre quemlibet recens natum infantulum, omnî spe ad æternam Beatitudinem, Sanctorumque communionem præclusâ, nisi ad Sacrum Baptismatis lavacrum reconciliandus pertigerit, nemo est, qui nesciat. In collatione ergo S. Baptismi, prævio Crucis signo, severis adjurationibus Satan expellitur, per hæc verba: *Exi ab eo immunde spiritus! &c. recognosce sententiam tuam, & da honorem DEO vivo, & vero: da honorem JESU CHRISTO, Filio ejus, & Spiritui Sancto, & recede ab hoc famulo DEI, &c.* sed quid? Ergo infans hic miserculus ab ipso etiam dæmone est obsessus? imò. quot autem illorum? aut si unus, cujus nominis? fortasse *Legio?* &c. Audite, & obstupescite! Unicum adest peccatum originale: unica animulam possidet iniquitatis hæreditariæ labes, quæ sola tantum valet, ac si diabolis plena esset creatura, quæ præterea animam reddit DEO summè displicentem, gratiæque Divinæ participatione penitus indignam: ut ergo solvaturdicta excommunicatio, gratiæq; obex amoveatur, *Ave* etiam ipsi à Sanctâ Matre Ecclesiâ dici possit, Baptizandus est infans; quia per hoc Sacramentum porta ad omnia reliqua reseratur: Communio Sanctorum, æternæque gloriæ aditus denuò aperitur: *placita* tandem *DEO anima* infantis redditur, utpote ab omnî jam labe iniquitatis penitùs abluta, & absoluta. His modò suppositis, quis dicere audeat, MARIAM, dignissimam Verbi incarnati Genitricem, hunc aliquandò spiritum malignum, originale scilicet peccatum, in animâ sustinuisse? tam improba certè, ac iniqua sors tangere MARIAM minimè poterat, quæ præ universis unica creaturis, oculis Altissimi accepta fuit: cui Angelus, DEI nuntius, non tantum *Ave* non denegat, sed *gratiâ* insuper *plenam* salutat, ac si diceret: *Ave* sine peccato! *Ave* sine macula! *Ave* sine nævo, seu labe iniquitatis! *Ave placita DEO anima*; quia illum conceptura, progenitura, lactatura, qui omnes nostras maculas pretiosissimo suo sanguine est diluturus! Hinc licèt nos omnes in iniquitatibus fuerimus concepti, Davide nihilo meliores, qui de ipso testatur: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea*; *properavit* tamen Divina in Matrem futuram pietas, ac providentia, *educere* illam, præ omnibus alijs, *de medio iniquitatum*, id est, in ipso primo Conceptionis instanti, illam solam, ex omnibus in iniquitate originalî conceptis, misericordissimè præservavit. Dicere hìc, jure optimo, MARIA poterat illud Psaltis Regij: *In hoc cognovi, quoniam voluisti me; quoniam non gaudebit inimicus meus super me: me autem propter innocentiam suscepisti, & confirmâsti me in conspectu tuo in æternum.* id est: In hoc demùm perspexi, quàm *placita* sit tibi *anima* mea: quo me amore, & affectu super omnes alias creaturas prosequaris; cùm jam inde, non ab incunabulis tantùm, sed à primo Conceptionis meæ articulo, protectionis tuæ umbone me tutatus fueris, Teque ipsum mei defensorem, adversùs cacodæmones, hostes meos juratissimos ostenderis, ad adjuvandum me festinâris, sicque *properaveris educere animam meam de medio iniquitatum*, ut nullum sibi jus in me vendicare orcus potuerit, aut minimam glorandi occasionem habuerit, quasi vel ullum in animam meam delictum irrepserit, à quo me prævièque eductam in gratiâ confirmâsti, dignamque Filio tuo Matrem ab æterno destinâsti. Quæ cùm ita sint, ac *placitam DEO animam*, *sine labe iniquitatis*, sine dirâ excommunicationis originalîs sententiâ, MARIAM hactenùs perspexerimus: properemus in unum omnes, immaculatæ huic Virgini gratulabundum *Ave* depromere: *properemus* & nos *educere illam de medio iniquitatum*, ore ac calamo, quibuscunque purissimæ ejus Conceptionis hostibus viriliter resistendo, ut & ipsa, potentissimâ suâ interventione, *properet educere* nos, *de medio iniquitatum* mundi hujus im-

Psal. 50. v. 7.

Psal. 40. v. 12. & 13.

mundi, ac *placitas DEO animas* nostras inducere in gaudia sempiterna.

§. 2. *Authoritas.*

506. S. NICephorVs, pVraM DICens.

Inhabitans enim in utero Sanctissimæ, incontaminatæ DEI Genitricis Virginis, & in animâ, & in corpore præmundatæ Spiritu. Epist. ad Leon. III. apud Baron. Tom. 9. Annal.

§. 3. *Ratio.*

507. GratIa gratIfICans, præVIa aD BeatIfICatIoneM.

JUxta Theologos: Omne beatificandum per meritum Christi, ex prædestinatione Divinâ, est gratificandum gratiâ gratum faciente, per idem meritum. Atqui Beatissima Virgo fuit summè beatificanda, ex ineffabilî prædestinatione Divinâ, per meritum Christi, utpote quæ postmodùm actu fuit *exaltata super Choros Angelorum, ad Cœlestia regna.* Ergo ad tantam beatificationem præviè fuit gratificanda, per gratiam gratum facientem. Subsumo. Atqui implicat, ut quis dignè gratificetur ad summam beatificationem, nisi etiam habeat summam gratiam; quia gratia est ipsa ratio formalis gratificans. Ergo Beatissima Virgo, ad summam obtinendam beatificationem, debuit præviè habere summam gratiam. Sed si Beata Virgo semel contraxisset peccatum originale, eo ipso non habuisset summam gratiam. Ergo cùm fuerit summè beatificanda, per meritum Christi, non potuit aliquandò contraxisse peccatum originale. Ultima Min. subsumpta prob. Ideò enim non habuisset summam gratiam, quia id, quod semel fuit sub odio, & indignatione Divinâ, nequit ampliùs esse summè gratum, eò quòd semper illud instans odij, ac indignationis præsens sit æternitati Divinæ. Atqui B. Virgo, contracto semel peccato originalî, fuisset aliquando sub odio, & indignatione Divinâ. Ergo non posset ampliùs habere summam gratiam; quia illud instans semper æternitati Divinæ præsens esset, ac consequenter nec posset pertingere ad summam beatificationem.

§. 4. *Historia.*

508. FORMVLa InItIaLIs, è CatheDrIs HIspanIs.

EA est Hispanis Verbi Divini præconibus, ac facundissimis Sacrorum suggestuum Oratoribus consuetudo, summis per orbem laudibus celebranda, quòd priusquàm ad populum verba facere Ecclesiastes incipiat, hanc devotam Concioni suæ præmittat formulam: *Laudetur immaculata Conceptio Beatissimæ Virginis!* Occasione porrò dictæ formulæ initialîs, memorabile die quadam contigit prodigium, mox pluribus enarrandum: Vir etenim, non singularî tantùm doctrinâ, sed & religiosissimæ conversationis studio celeberrimus, cùm supradictæ piæ consuetudinis ipse esset tenacissimus, nec unquàm Concionem inchoaret, nisi præmissâ eâdem formulâ: intellexit fortè, alterum quendam Concionatorem, non tantùm formulam hanc vilipendere, sed & sæpiùs contra immaculatam Virginis Conceptionem insolenter è pulpito detonare. Quid hic ageret zelosissimus MARIÆ cliens? accedit ipsemet Concionem, & quæ hactenùs ab alijs intellecta displicuerant, proprijs jam auribus percipit: tamen injuriam Virgineæ Conceptioni illatam pro nunc dissimulandam ratus, domum revertitur. verùm, cùm iterum dies illuxisset, quo alterum illum concionari oportebat, maturè ad eandem Ecclesiam progreditur, ac donec Concionator adveniret, Cathedræ vicinus expectat. jamque constitutâ horâ Orator accesserat; cùm ecce! pijssimus hic Sacerdos, pulpitum ascendenti (inspirante haud dubiè

biè Numine) nummum porrigit aureum: quem lubenter dono acceptum, ad cathedram ille defert, ibique ad finem usque Concionis, haud procul à pulpito collocat. Inchoatur interim Concio, intermissâ denuò formulâ, alijs Hispanis Concionatoribus laudabiliter consuetâ. Sed ecce! dum ad supradicti nummi aurei orbem, sub mediâ Concione, oculos casu suos Orator convertit, videt, & admiratur, non sine miraculo, eidem pulcherrimè inscripta hæc eadem verba: *Laudetur immaculata Conceptio Beatissimæ Virginis.* quo miraculo plurimùm obstupefactus, atq; opinionis suæ pertinaciam Divinitùs confusam clarè admodùm persentiscens, jam non difficulter resipuit. *Anton. Chanutus l. 6. de Concept. Mirac. 9.*

§. 5. *Symbolum.*

509. DeIpara pVrè ConCepta, nVbes MarIna.

Proveniat licèt è salso nubecula Ponto;
Nil tamen hæc salsi filia dulcis habet.
Sic licèt ob maculam genitorum stirpe MARIA
Proveniat salsâ; nil nisi dulce sapit.

Ecce! nubecula parva quasi vestigium hominis, ascendebat de mari. 3. Reg. c. 18. v. 44.

§. 6. *Antiquitas.*

ConIVgI oMnes Vestes DetraCtæ. 510.

TAnta erat Gualterij, Marchionis Grifeldensis, suos in domesticos durities, ac maximè in conjugem, quamvis innocentem, leonina sævities, ut in ejus fronte semper dixisses, pendere nebulas, in oculis micare ignes, in ore reboare tonitura, in manu percutere fulmina: hujus vulturis non ungues modò, sed minimùm pennæ stridorem, uxor, ut timida columba reformidabat. eò autem barbara devenit mariti hujus erga pijssimam uxorem atrocitas, ut (nescio, quam ob causam, aut suspicionem) domo eam in perpetuum violenter proscripserit. nec satis illi fuerat, in exilium compellere insontem, nisi eam quoque gemmis, ac monilibus omnibus privatam, vestimentis insuper ad probrosam usque nuditatem, ignominiosè spoliaret, ut vel sic turpiter denudata, omnibus ludibrio foret, ac contemptui. Quantam violenta hæc nuditas honestissimæ cæteroquin matronæ intulerit ignominiam, ac castam erubescentiam, nemo satis explicaverit, eam præsertim ob causam, quam sequentibus ad maritum verbis afflicta insinuabat: *Nuda*, inquiens, *è domo Patris egressa, nuda eòdem revertar, nisi, quòd indignum reor, ut hic uterus, in quo filij fuerunt, quos tu genuisti, populo nudus appareat.* Franciscus Petrarcha, & alij.

Quòd si hoc unum magnoperè conqueri voluit pia sævissimi Marchionis conjux: an non meliorî jure conqueri etiamnùm posset Virgo illa, quæ Mater ipsius extitit Numinis, quæ in utero suo Virginali, Filium DEI 9. Mensibus gestavit, & virgo peperit, si virginale illud corpus, anima illa sanctissima, unquam fuisset vestimentis gratiæ spoliata, ut sic nudata, risui, ac ludibrio dæmonum, vel ad momentum exposita fuisset.

Certè quis indignum non judicaverit, ut illa Mater, illa Spiritûs Sancti Sponsa, cujus in utero Filius requievit, quem DEUS ipse genuit, juxta illud: *Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Psal. 2. v. 7. detractis justitiæ vestibus, nuda mundo appareat? cùm ipsa de se potiùs testetur, ac dicat illud Isaiæ, c. 61. v. 9. *Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in DEO meo: quia induit me vestimentis salutis, & indumento justitiæ circumdedit me, &c.*

§ 7. *Anagramma.*

AVe DeIpara absqVe Labe,
SoLe aMICta! 511.

Ave munda puri Agni Mater, Sole amicta!
Versio litteralis,
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXIV.

§. 1. *Scriptura.*

512. DeIpara, SpeCVLVM sIne Labe.

Sap. c. 7. v. 26. *Candor enim est lucis æternæ, & speculum sine maculâ.*

CReaturas omnes, crystallina esse Specula, DEUM nobis præsentem sistentia, nemo facilè dubitaverit; *Specula* sanè, in quibus aperta cernere licet celsissimæ Majestatis attributa: Potentiæ in creando, Sapientiæ in moderando, Providentiæ in gubernando, Bonitatis in ditando, Amoris in salvando, &c. verbo, *Specula* sunt creaturæ, in quibus *invisibilia DEI, per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur.* Veruntamen ex omnibus hisce Speculis, unum esse, reliqua omnia in claritate, ac puritate longè excellens, clarè nos instruit Doctor Angelicus, dum ait: *Fecit ergò summus artifex in ostentationem pleniorem artis suæ, speculum unum, clarissimo clarius, Seraphim tersius, & purius, & tantæ puritatis, ut purius intelligi non posset, nisi DEUS esset: personam scilicèt gloriosissimæ Virginis.* Noverat nimirùm scholarum ille Angelus, varia numerari *specula*: noverat Sacrâ Scripturam *Speculum* esse, innuente id S. Jacobo, ac dicente: *comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suæ, in Speculo*: noverat & Angelos *speculum* esse, ut scribit Dionysius ex Areopago: *Angelus est imago DEI, manifestatio invisibilis lucis, Speculum purum, lucidissimum immaculatum*: Noverat & homines *speculum* esse, affirmante id, ad suos Corinthios, gentium Doctore: *Videmus nunc per speculum, in ænigmate*: noverat tandem, omnes creaturas, ut supra diximus, *specula* esse: Sed noverat etiam, magnam inter hæc omnia *specula* differentiam; aliqua enim sunt maculata actu, & potentiâ, quales sunt creaturæ terrestres, ipsis etiam hominibus non exceptis: aliqua, licèt actu non sint maculata, saltem potentiâ, ut sunt Spiritus Angelici; quia etiam *in Angelis reperit prævitatem*: aliqua tandem nec actu, nec potentiâ maculata, quale *Speculum* purissimum primariò est Verbum æternum, cui ut Beatissima Virgo, tanquam futura Mater, perfectè assimilaretur, concepta fuit libera ab omnî maculâ, sicque à creatione ex specialî privilegio formata, ut in illâ, tanquam purissimo *speculo sine labe*, appareret clarissimè *imago bonitatis Filij sui.* ut idcircò optimè illud Sapientis MARIÆ applicandum videatur, quando ait:

Rom. c. 1. v. 20.

Opusc. 16. de 10. gradibus amor. 6. grad.

c. 1. v. 13.

L. de Div. nom. c. 4.

c. 13. v. 12.

Job. c. 4. v. 18.

Vapor

Sap. 7. v. 25. & 26. *Vapor est enim Virtutis DEI, & emanatio quædam est claritatis omnipotentis DEI sincera: & ideò nihil inquinatum in eam incurrit; candor est enim lucis æternæ, & speculum sine maculâ, DEI majestatis, & imago bonitatis illius.* Planè tersum adeò, atque mundum est hoc *speculum*, ut in interiorî ejus animæ purissimæ fundo, clarissimè ipsius Sacrosanctæ Trinitatis imago, tanquam in lucidissimâ crystallo, reluceret, licèt infirmis hominum oculis non appareret. Apparuit autem in hoc virginalî speculo Tit. c. 3. v. 4. *Benignitas, & Humanitas Salvatoris nostri DEI*, qui posthàc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est. Tantùm igitur in MARIA solâ prævaluit meritum Redemptionis, ut licèt in omnibus alijs reliquerit maculam aliquam, qualis est peccatum originale, ab illâ solâ, tanquam *speculo* immaculatissimo, omnem nævum culpæ prævièsustulerit. Vitrum quidem erat MARIA, si naturam spectare velimus, quod labi, frangique, aut saltem maculari poterat: at si gratiam, hoc est, candorem, fulgoremque attendamus, quem non sibi sed suo debebat artifici, omni erat peccato superior. Neque hic silentio prætereundum, quòd Sacris in paginis refertur, fecisse Moysen, inter alia Templi ornamenta, ex DEI instinctu, labrum æneum, *de Speculis mulierum, quæ excubabant in ostio tabernaculi.* Exod. c. 38. v. 8. pro quo notandum, quod Cornelius à Lapide, *in hunc loc.* existimat: fuisse nimirùm hanc singularem Sanctarum olim mulierum devotionem, ut DEO se penitùs consecraturæ, specula, & ornamenta muliebria, quæ suæ priùs vanitati deservierant, unà secum, pariter DEO consecrarent, nullo deinceps speculi ministerio indigentes, utpote, quæ non externam ampliùs faciei, sed internam tantùm animæ pulchritudinem curare studerent. Veruntamen, neque tales devotæ animæ (siquæ, ut nullus dubito, in novo etiam testamento, inter mulieres reperiantur) speculum recusent! quinimò illud sibi proponant *Speculum Virginale*, ab omnî etiam originalî maculâ purissimum, à nobis hactenùs in MARIA exhibitum, *in quâ*, teste S. Ambrosio, *velut in speculo, refulget species castitatis, & forma virtutis*; frustrà enim illæ, ad speculum aliud, faciei deponunt nævos: unum sit ipsis hoc speculum tersum, ut stet flos incolumis castitatis, per MARIÆ Deiparæ, *speculi sine labe*, devotionem conservandus. Efficiamur etiam juvenes, & Virgines, senes, cum junioribus, *specula* per MARIAM clara, & lucida, in quibus semper resplendeat pulcherrima imago Creatoris nostri. Verbo, accipiat quilibet nostrûm speculum quodcunque, & bene attendat; ita enim propriam videbit imaginem, ut quod est à dextris, à sinistris appareat, & vicissim: oculus e. g. dexter à sinistris, & auris sinistra à dextris conspiciatur. Sciat autem, tale etiam *speculum* esse MARIAM, & quidem sine labe, aut maculâ; in quod quicunque, per seriam devotionem, introspexerint, quamvis hædi antehàc fuerint, tamen mediante lucidissimâ hac Crystallo, ad Judicis quondam dexteram collocabuntur. L. 2. de Virg.

§. 2. *Authoritas.*

NICOLAUS CUSANUS, VIRGINIS, absque PECCATO CONCEPTÆ, 513. EX OMNIBUS VIRIBUS propugnator.

1. *Virgo gloriosa, cùm esset prædestinata ante sæcula, ut ex ipsa reciperet DEI filius naturam humanam, ut DEI filius fieret filius hominis, ita concepta est, ut dignum ad hoc habitaculum fieret - - - - sic etiam, quòd nullâ duratione fuit verum dicere, Virginem fuisse sub peccato.* Lib. 5. Excit. super illud: *Cœlum, & Terra transibunt*, &c.

2. *Ipsa sub principatu Auctoris mortis nullo unquam tempore fuit, in quâ vita debuit incarnari. non indiguit li-*

beratore, qui ipsam absolveret à sententiâ in Adam &c. latâ, cui nunquam subjacuit; quia prævenit succurrere misericordia, electæ Matri misericordiæ, qui concipitur & nascitur liber: nec indiget liberatore à servitute, in quâ nunquam fuit; præliberatorem enim Virgo sancta habuit, cæteri liberatorem, & postliberatorem; Christus enim sic omnium liberator, quòd & Virginis liberator, & præliberator, cæterorum verò liberator, & postliberator. Lib. 8. in Cant. 2. v. 2.

3. *Ipsa sola post Adæ lapsum non indiga, sed plena originali justitiâ, ut Eva, & multò magis creata fuit: sicut Christus secundùm humanitatis naturam in omnî plenitudine justitiæ multò magis, quàm Adam creatus.* Ibid.

4. *Sola illa electissima DEI Mater hoc habet, quòd in initio essendi, sub nequitiâ maligni deficere nequivit: puta, quòd in creatione rationalis anima in corpore, & separatione à corpore, in potestate maligni nunquam fuit. sola igitur glorioſissima Virgo non reperitur, tempore ullo, peccato originali subjacuisse.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

514. HabItâ optIone, à FILIo aLIqVo Mater sIne Labe eLIgenDa.

IPsa ratio, & principia Syndereseos dictant, & deposcunt, ut is, cui daretur facultas, eligendi sibi pro libitu parentes, semper eos eligeret, qui sibi nobiliores, decentiores, remotioresque ab omnî prævaricationis maculâ viderentur: Sed CHRISTUS DOMINUS, æterni DEI Filius hanc utique facultatem, sibi à suo Patre concessam habuit. Ergo ipsa ratio suadet, eum elegisse talem Matrem, quam ab omnî maculâ judicavit remotissimam. Sed talis minimè extitisset Beatissima Virgo, si in peccato originalî fuisset concepta; quia, ut ait S. Augustinus *L. 3. de libero arbitr. c. 6. Quidquid verâ ratione melius occurrerit, id scias, fecisse DEUM.* & quid, obsecro! congruentius dici potest, quàm ut purissimo totius puritatis fonti, etiam purissima detur Mater? Ergo &c.

§. 4. *Historia.*

B. GVIDIsaLVVs arChIEpIsCopVs, à VIrgIne aLbâ CasVLâ InDVtVs, pVræ ConCeptIonIs faVtor InsIgnIs. 515.

BEatus Guidisalvus, cùm Tolosanæ Ecclesiæ Archi-Episcopus præesset, tantâ erat in Deiparam devotione inclytus, ut ob singularem erga eandem teneritudinis affectum non alio communiter, quàm MARIÆ Capellani nomine nuncuparetur. Hic quotiescunque ad aram Sacerdos litaret, Virginis ejusdem Benedictæ apparitione recreari meruit. Cùm ergò in ipso quondam immaculatæ Conceptionis Festo, ad Sacrosancta Missarū Solemnia se pro more præpararet, Virgo purissima denuò illi præsentem se sistens, Casulam attulit, albi coloris, speciosissimam, sic illam porrigendo, Guidisalvum allocuta: *Filî! scito, me sine originalî maculâ fuisse conceptam: omnî igitur reverentiâ, ac solennitate Festum hunc Diem celebrare procura!* Archi-Episcopus igitur, non surdus auditor, mandatum pro viribus executus, tanto negotium istud ardore, feliciqúe successu in se suscepit, ut tota Hispania, omnésque vicinæ provinciæ, ad singularem cultum, ac Solennes immaculatæ Virgini honores habendos excitarentur: ipse præterea, per totum vitæ decursum, annuo imposterum sermone, singularî eloquentiâ perorato, dictam Festivitatem publicè condecoravit. *Bernardin. de Busti. In offic. Concept. Die 2. Lect. 4.*

§. 5. *Symbolum.*

SpeCVLa è CrIJstaLLo, BasI-
516. LIsCIs obIeCta, eneCant
Ista Monstra.

Omnia lethifero Serpens necat iste veneno,
Quem tamen objecto forma necat Speculo.
Peccatum Basiliscus erat, qui cuncta necavit,
Quem Speculum objectum sola MARIA necat.

Species decepit te. Dan. 13. v. 56.

§. 6. *Antiquitas.*

517. PLato, MeDIante SpeCVLo,
InstrVens.

LAudabilem admodùm instructionis modum Plato Philosophus excogitavit, quando ad imbuendos optimis moribus discipulos suos, speculum illis sæpè sæpiùs commendavit, quatenùs sæpiùs in eo sese contemplarentur, ac si illorum aliqui pulchros se, ac formosos, quoad externam speciem inveniissent, summum in id studium adhiberent, ut apparentem hanc corporis pulchritudinem, per virtutem jugiter conservarent, augerentque, ac corpori pulchro animam jungerent non difformem. si qui verò deformes sese, quoad externam corporis speciem reperissent, totis ab illo momento viribus, ac nervis studerent, virtuti adipiscendæ, ut vel sic compensare possent, quod illis natura denegavit.

Sapientissimum certè Divini Philosophi documentum! quod omnibus & singulis salubriter deservire poterit, tunc præsertim, si per *speculum* intelligamus Virginem Beatissimam, sine omnî labe Conceptam, qualem §. primus, hujus nostri Conceptûs proposuit. Hoc enim Speculum devotè à nobis inspectum nostras clarissimè deteget deformitates: nævos, ac maculas conscientiæ nostræ fideliter revelabit: modos, quibus easdem detergere, ac emendare possimus, complures liberaliter submini strabit; Hanc enim Virginem Serenissimam quotusquisque nostrûm aspexerit, exardescet illicò in virtutes, horrebit, ac abominabitur inconcinnas vitiorum suorum monstrositates: in hac si oculos tumidus quispiam defigat, ac illius attendat altissimam depressionem, suam stupebit & erubescet elationem: si petulcus leno ad limpidissimam se sistat MARIÆ puritatem, detestabitur fœtorem, & carcinomata sua: verbo, non erit flagitiosorum, ac sceleratorum aliquis, qui si Marianam spectet tam originalem, quam actualem innocentiam, suam in hoc Speculo non è vestigio cognoscat, ac deploret, tam hæreditariam, quàm propriam improbitatem: cumque elegantem viderit illibatæ Conceptionis pompam, saluberrima mox concipiet proposita, illibatam imposterùm agendi vitam, ac amœniorem instituendi conversationis integerrimæ harmoniam.

§. 7. *Anagramma.*

Mater sIne Labe, ADæ, &
EVæ sCeLVs Ignoras! 518.

Tu Adami, tu Evae crimen palàm ignoras!
Versio litteralis
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

DE

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXV.

§. I. *Scriptura.*

519. CertaMen DeIparæ, Vt VInCeret.

Sap. c. 10. v. 12. *Certamen forte dedit illi, ut vinceret.*

AD arma! ad arma! certamen ineundum est, committendum prælium. Hæc olim frequenter audiebatur vox: hæc classica multotiès personabant, dum Divina diù satìs indulsit ordinatio, ac attingentis omnia fortiter, & disponentis omnia suaviter, longo tempore dissimulavit providentia, immaculatam Deiparæ Virginis Conceptionem gravibus *certaminibus*, doctissimos inter viros exponi, ac validissimis adversarum partium oppositionibus, usque ad Vicariam Apostolicæ Sedis inhibitionem, acerrimè divexari, ac exagitari. Veruntamen, si certæ veritatis habeatur illud D. Birgittæ vaticinium, quo eam Virgo Beatissima, suæ purissimæ Conceptionis reddidit certiorem, ut alibi retulimus: causam seu rationem, cur tantis hactenùs disceptationibus, ac certaminibus videatur ab aliquibus in dubium vocata? è vestigio subjunxit: *Scito*, inquiens, *quòd Conceptio mea immaculata non omnibus nota fuit; quia voluit DEUS, quòd, sicut ante legem CHRISTI scriptam præcessit lex naturalis, & electio voluntarij boni, & mali, ut posteà veniret lex scripta, quæ frænaret omnes insolentes affectiones; sic placuit, ut amici DEI de meâ Conceptione dubitarent, & quilibet Zelum suum exerceret, donec veritas studio magnitudinis meæ amplificandæ innotesceret.* Ex quibus clarissimè constat, *certamen* omne, hucusque inter Doctores exortum, Deiparæ fuisse, *ut vinceret*, juxta supradictum Sapientis effatum: *Certamen forte dedit illi, ut vinceret.* Fuit ergo certaminis hujus nulla alia causa, quàm præcedens illud forte certamen, quod gratiam inter, ac naturam, in ipso Marianæ Conceptionis articulo, acriter intercessit: quod Joannes Damascenus, Virginis ut amantissimus, sic Virgini amatissimus, hisce verbis describit: *Natura præcedere gratiam contendebat, hac ratione, quòd Sanctissimæ Virginis Conceptio, humanitatis ordinem non transcenderet: Non sic (subdidit gratia) meum hoc est, & me concernit: præcedam ego, quia Virgo hæc superioris erit ordinis, utpote in DEI Matrem elevanda. A cujus igitur parte stabit? vires nostras tentemus, & fortior prævalebit. Initur certamen, & naturam gratia superat, adeoque jure prævenit, ut MARIA vincens, meritò possit gloriari, se priùs esse sanctificatam à gratiâ, quàm conceptam à naturâ, sicque à gratiâ præventam, ut eâ tanquàm antidoto, in tantum sit munita, ne natura superveniens maculâ eam originalî contaminaret.* quid clariùs hac Damasceni explicatione, pro astruendo Deiparæ glorioso *certamine, ut vinceret?* Atque hæc est causa, cur illo in certamine, quod infeliciter in Paradiso contigit, ubi callidus serpens primis nostris parentibus insultans, totam eorum posteritatem in tantam redegit servitutem, ut omnes, & singuli hodiedùm lamententur, non tamen ausus fuerit inimicus infernalis, illi prohibitæ arbori quatuor hásce affigere litteras: S. P. Q. R. *Serpenti Paradisiaco Quis Resistet?* Noverat enim, *Certamen forte* datum Deiparæ, *ut vinceret*, sibique caput improbum confringeret, ac conquassaret. Veruntamen vitam hominis, ab infelicî illo certamine, usque in hanc diem, per-

Orat. 1. de Nativ.

perpetuam esse militiam, quis ignorat? testatur utique illud patientiæ
c. 7. v. 1. Princeps Jobus, dum ait: *Militia est vita hominis super terram.* nam primò habet intrinsecum, & inseparabilem hostem, concupiscentiam, quæ instar sarcinæ gravis, hominem deprimit ad bruta, & carnalia desideria, quibuscum oportet continuò decertare, nisi ab eis mergi velit in interitum: semper ergo, ne bestia fiat, cum bestiâ pugnare debet. accedit peccatum originale, quod non solùm DEO infensum facit, verùm & multis miserijs obnoxium: unde prodit mira ad peccandum pronitas, atque ad bene operandum difficultas; ex quo fit, ut facilè labatur homo, & quidem graviter, accedentibus tot peccatorum illecebris, quibus caro difficulter resistit: quomodò ergò in tam frequentî, ac arduo *certamine*, victoriam sibi aliquis promittere poterit? Poterit certè, dummodo ad *certamen* Deiparæ sine labe conceptæ sæpiùs devotè respexerit, fortiterque pro ejus immaculato honore tuendo decertârit: tunc enimverò, qui *certamen forte dedit illi* (nempe MARIÆ) *ut vinceret*, dabit & nobis contra scelerum maculas victoriam, ac ultimo etiam gloriosè superato conflictu, coronam imponet triumphalem, in Cœlis perpetuò viridantem.

§. 2. *Authoritas.*

520. ORIGINES, CONCEPTÆ DEIPARÆ, MAGNVS PROPVGNATOR.

1. *Hujus igitur unigeniti DEI dicitur hæc Mater, Virgo MARIA, digna DEI, immaculata Sancti immaculati, una unius, unica unici.* Homil. in c. 1. Matth.

2. *Accipe ergo eam, sicut commendatum cœlestem thesaurum, Deitatis divitias, sicut plenissimam Sanctitatem, sicut perfectam justitiam: accipe eam sicut Unigeniti mansionem, sicut honorabile templum, sicut donum DEI, sicut Creatoris omnipotentis proprium, sicut cœlestis sponsi donum immaculatum.* Ibid.

3. *Mater immaculata, Mater incorrupta, Mater intacta, quæ neque persuasione serpentis decepta est, neque ejus afflatibus venenosis infecta est.* Ibid.

4. *Hic puer indiget patre super terram; incorruptibilem enim habet Patrem in excelsis: non indiget Matre in Cœlis; immaculatam habet enim Matrem in terrâ, hanc Beatam scilicet Virginem MARIAM.* Hom. 3. in c. 2. Matth.

§. 3. *Ratio.*

FILII DEVOTI, erga Charos genitores, Magna obligatio. 521.

CHristus DOMINUS debuit suæ Beatissimæ Matri, in omnî periculo, ac necessitate subvenire, eámque ab omni malo liberare: Sed peccatum originale est magnum periculum, & malum; quia inducit inimicitiam DEI, & reatum pœnæ æternæ. Ergo Christus debuit eam ab hoc peccato omnî momento liberare. Maj. Prob. 8. Ethic. dicitur: *Nemo est, qui habeat super aliquos talem obligationem, qualem habent parentes super filios.* ex quo communiter deducitur, filios nunquam reddere posse æquivalens parentibus suis: consequenter saltem obligantur, ijs subvenire secundùm totum suum posse, & omnes vires. Atqui Christus verè fuit filius B. Virginis, imò specialiorî modo; quia totam suam humanitatem, non à duplici parente, sed à solâ Beatâ Virgine desumpsit: Ergo tenetur (& specialiorî quidem modo, quàm alius filius, qui suum esse accepit à duplici parente) suæ Sanctissimæ Matri, in omni necessitate, ac periculo subvenire, & ab omni malo, adeoque etiam ab originalî maculâ eam liberare.

§. 4. *Historia.*

522. LaIJnez, pro Matre ILLIbatâ DIſpVtans, à FebrI LIber.

P. Jacobus Laynez, ex primis illis, ac præſtantiſſimis S. P. Ignatij Decemviris, nulli ſecundus, ac vel ideò ſecundus Soc. Jesu Præpoſitus Generalis, cùm ob ſingularem doctrinæ præſtantiam, Theologum ageret Pontificium, ac, ut talis, ad S. Concilij Tridentini Conventum ter vocatus, jugiter comparuiſſet, Febri ibidem quatriduanâ acerrimè correptus, cohiberi tamen non potuit, quin pro immaculatâ Deiparæ Conceptione fervidiſſimè perorare t, ac dictum Sermonem, in præſentiâ Patrum conſcriptorum, per tres continuas horas, ad modum diſputationis fundamentaliter inſtructum protraheret. Quod, quantùm Superis placuerit, ſequens docuit eventus; mox enim ceſſante Febrî, reſumptis ex integro viribus, adeò ſanus evaſit, ac incolumis, ut longo impoſterùm tempore, nullâ ſe ſenſerit infirmitate tentari. quid ergo mirum, ſi ſermone ſuo, non tantùm doctiſſimo, ſed tam raro etiam beneficio Cœlitùs præmiato, id prætereà apud ejusdem Concilij Patres effecit, ut Decretum Sixti Papæ IV. unamiter confirmantes, liberrimum deinceps voluerint immaculatam Conceptionem propugnare, eandem econtra publicè impugnare, prohibitum dixerint?

Ex Hiſt. Soc. Jeſu.

§. 5. *Symbolum.*

ConCeptæ DeIparæ braVIVM. 523.

En! currunt plures, tamen unicus ille bravium
Præripiet, ſatagit qui properare magis.
Baptiſtæ, & reliquis Virgo ſine labe bravium
Præripit: ad ſtadium ſcit properare magis.

Qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed unicus accipit bravium. 1. Corinth. 9. v. 24.

§. 6. *Antiquitas.*

HerCVLes, De Leone fortIter trIVMphans. 524.

INter alia complura fortiſſimi Herculis (qui & Alcides dicitur) Heroica facinora, quæ recenſet Ovidius 9. *Metam.* e. g. quòd ab ipſis cunis geminos angues, à Junone immiſſos, tenellis eliſerit unguiculis: quòd Stymphalidas, rapaciſſimas aves, humanis veſcentes carnibus, Solisque radios multitudine, & magnitudine obumbrantes, feraciſſimos prætereà Arcadiæ campos devaſtantes, telis confixerit: quòd Hydram, Draconem pluribus capitibus formidabilem, igne, & ferro, in Lernâ palude interemerit &c. illud quoque comprimis memorabile reperitur, quòd in Nemæa ſilvâ, inuſitatæ magnitudinis Leonem

onem jugulaverit, cùm aliàs nec ferro, nec ligno, nec lapide interfici potuisset; in cujus triumphi memoriam, detractam dicto leoni pellem tanquàm glorioſum quoddam paludamentum, pro inſignî recepit.

Quid porrò aliud, quàm Leo terribilis, hoſtis eſt infernalis? qui vix creatis primis parentibus, ſtatim circuivit, nil aliud quærens, quàm ut hominem, in ſummâ tunc felicitate conſtitutum, totamque ejus progeniem, miſerandum in modum quoad animam devoraret: qui etiam, non invento, qui reſiſteret, ſtragem edidit, nunquam ſatìs deplorandam. Veruntamen prodijt tandem, omnî Hercule glorioſior MARIA, quæ Leonem illum Tartareum, à nemine alio, quantumvìs fortiſſimo, Sanctiſſimóque, primo Conceptionis aggreſſu debellandum, immaculatè concepta fortiſſimè jugulavit: Quòd ſi detractas occiſi Leonis exuvias, pro inſignibus Hercules geſtare voluit, geſtat ſimiliter MARIA immaculata, ſuis in imaginibus, pro Victoriæ inſignî, Virgineis ſubſtratum pedibus adverſarium, ſi non ſub ſpecie Leonis, Draconis certè, aut ſerpentis, vel in formâ alterius Monſtri, reportatam in Conceptionis certamine victoriam, ac triumphum plusquàm Herculeum abundè denotantis.

§. 7. *Anagramma.*

ConCepta regIna, IVre MVnDa. 525.

Jure munda pates, O Regina immaculata!

Verſio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXVI.

§. 1. *Scriptura.*

MeDICIna, 526.
à CasV præſerVans.

Eccleſiaſtici c. 18. v. 20. *Ante languorem, adhibe medicinam!*

DUm ſalutiferum Medicæ artis ſtudium, ac officium attentiùs conſidero, duplicem illi, de proximi ſalute, ineſſe curam animadverto: non eam nimirùm ſolam, quâ afflicta poſſit ſanitas, per convenientia reſtitui medicamenta, verùm etiam illam, quâ per conſtantem ſanitatis tuendæ cuſtodiam, omnis poſſit languor, providâ temperantiâ, aut certè præſervativo quodam medicamento præverti. Hunc ultimum ſanitatis conſervandæ modum non approbare tantùm, ſed & ſuadere videtur Eccleſiaſticus, dum ait: *Ante languorem adhibe medicinam!* noverat nimirùm & ipſe, quàm Medici experti ſcientiâ, aut labore frequenter indigeat ille, qui vitam protrahere in longam ſenectutem deſiderat, ſive ſanus, ut conſervetur, ſive æger, ut reſtituatur? ut adeò idem Eccleſiaſticus ſingularem Medico honorem haberi velit, inquiens: *Honora Medicum, propter neceſſitatem.* Porrò, quis neſcit, c. 38. v. 1 *magnum* (ut magnus ait Auguſtinus) *de Cœlo deſcendiſſe Medicum; quia magnus in terrâ jacebat ægrotus?* Magnus certè ægrotus, Adam nimirùm ex vetito pomo languidus, totaque cum ipſo poſteritas ad mortem æternam periculoſiſſimè ex malo hæreditario decumbens! veruntamen (ut verba ſonant ejusdem Eccleſiaſtici) *Altiſſimus*

v. 4. *de terrâ creavit medicinam*, id est, ex carne Virginis MARIÆ Salvatorem; *JESUS* enim interpretatur *Salvator*, sive *Salutare*; quia Salvator *Medicus*, & Salutare *medicina* est. per *Terram*, MARIAM intellige; sic enim verba sonant Isaiæ: c. 45. *Aperiatur terra, & germinet Salvatorem!* quòd autem hac ex terrâ creatus sit, testis est Apostolus, Galat. c. 4. v. 4. dicens, eum *Factum ex muliere*. Medicamenta ergo, ac pharmaca, quibus Cœlestis ille Medicus utebatur, Sacratissima ejus erat passio, sanguis, vulnera; sic enim cantat Joann. Audenus:

L. 3. *Pharmaca sunt potiùs, quàm vulnera,*
Vulnera CHRISTI;
Curat enim plagis vulnera nostra suis.

Atque, ut hoc medicamento omnes liberaret, artisque medicæ experimentum, tum *post*, tum *ante languorem*, tum actualiter, tum præservativè redimendo, ac liberando perhiberet, licèt alijs omnibus, in originalîs maculæ infirmitatem prolapsis, passionis curativum applicârit remedium, MARIÆ tamen soli, ante omnem languorem, præservativum ejusdem passionis poculum propinare voluit, ut esset illi *medicina à casu præservans*: sic sentiente Ecclesiâ, ac canente: *qui ex morte Filij tui prævisâ, eam ab omnî labe præservâsti.* Hoc autem præservativum Christi remedium, MARIÆ applicatum, veram fuisse, ac dici posse liberationem, seu Redemptionem, clara testatur Augustini sententia: *Rectè*, inquit ille, *dices medico* (oblato nimirùm talî remedio) *liberâsti me ab ægritudine, non in quâ eram, sed in quâ futurus eram, &c.* & sanè, nobilius hoc genus redemptionis est, & liberationis: præcaveri scilicet vulnus, præsidioq; securo præmuniri, quàm accepto vulnere saucium, tandem obductâ cicatrice sanari: sic majoris etiam, ac potentioris gratiæ, ab exitio servari incolumem, & communi internecioni mirificis privilegijs subtrahi, quàm per commune scelus aliquando contaminatum, eodem, quo alij, remedio In Psal. 85. resanari. Felicissimus ille omnium, qui nullum gaudium hostibus dedit, nullâ adustus scintillâ, flammæ non sensit vestigium, ubi omnes alij flagrantî incendio sunt penitùs exusti. An non ingens beneficium, alieno periculo, sanguine, & vitâ, redimi suam, ne ullo periculo prætentari possit? Atque sic, adhibitâ ante languorem medicinâ, redempta fuit Virgo Beatissima. imò, ut Bernardinus Sen. scribit: *Christus DOMINUS plus pro B. Virgine redimendâ venit, quàm pro omnî aliâ creaturâ.* ita quidem, ut hujus redemptio, longissimo intervallo, illâ Adami redemptione sit glorioſior, quantò nimirùm glorioſius est, nunquam fuisse DEI hostem, quàm fœdâ prolapsione peccati, contra DEUM bella gessisse. Sicut ergo Adamus, Christi redemptione DEO reconciliatus, ab æternâ morte fuit liberatus: sic Virgo Beatissima, ijsdem Christi meritis, ab originalî peccato, ejusque debito, redemptivam, ac liberam immunitatem in tantùm est consecuta, ut non fuerit pacto Adami comprehensa, sed præservativam purissimæ innocentiæ tabulam sit sortita. Quis non miretur, saluberrimum hoc Cœlestis Medici adinventum? quis non celebret nobile redemptionis opus, ac singulare liberandi genus: invenire viam, & decretum statuere, ut filia Adami non posset traduci, tanquam filia Adami peccatoris, quæ ex naturæ conditione potuisset, ac debuisset traduci, & sine legis violatione, in unius à casu præservandæ Virginis favorem, à legis præcepto instituere exceptionem? Huic ergo Virgini unanimiter gratulemur! ab hac & languoribus nostris medicinam mutuemus! adhibeamus medicinam pœnitentiæ, casibus præteritis: adhibeamus etiam medicinam à casu præservativam, per specialem Virginis immaculatæ dilectionem! testa enim est MARIA, quæ nostram, ceu Jobi, saniem radet: medicum fel est, quod oculorum aciem, ut Tobiæ, serenabit: Balsamum est, & myrrha, quæ à corruptione Serm. de Concept.

ser-

servabit, & hiantia claudet vulnera: verbo, *Apotheca est CHRISTI Medici*, ut ait Richardus à S. Laurent., *qui per MARIAM venit sanare mundum languidum, qui per Evam ægrotabat.*

De Laud. Virg. l. 3.

§. 2. *Authoritas.*

527. OrosIVs, DeIparæ, pVrè ConCeptæ aMator.

Coram DEI novi, & in veritate comperi, quòd nulla mulier in partu periclitetur, super quam devotè MARIÆ gratia imploratur, & dies Conceptionis ejus celebratur. Epist. ad Heliodorum.

§. 3. *Ratio.*

528. MeDICIna sIt proportIonata ConstItVtIonI.

PRæstantissimus Medicorum Princeps Galenus *comm. 46.* absque dubio, non sine ratione docet: *Ut pristinum temperamentum corporis evocetur, & restituatur, etiam applicanda est medicina, quæ illi omninò similis sit.* Ex quo sequentem formo rationem. B. Virgo MARIA erat suo modo *medicina*, salvatrix, & mediatrix, cum suo Divino Filio, primi temperamenti humanî (nempe gratiæ, in quo Adamus creatus fuerat) deperditi verò posteà per peccatum originale: Sed huic temperamento non potuit esse Beata Virgo medicina, si fuisset concepta in peccato originalî. Ergo vel Beata Virgo non potuit esse medicina pro reparando primo temperamento, vel debuit esse concepta sine peccato originalî. Maj. tenent SS. Patres, ex quibus Anselmus de Laud. V. c. 11. *DEI Genitrix, meritis suis cuncta reparando, Mater est, & domina rerum.* Ildephonsus *Serm. 1. de assumpt.* vocat eam *Reparatricem perditi orbis.* Bernardinus, in suo memoriali, *MARIA*, inquit, *adjutrix nostræ redemptionis auxiliatrix nostræ justificationis*: Min. Prob. Primum temperamentum erat status justitiæ originalîs, in quo Adamus fuit & totum genus humanum fuisset: qui consistit in gratiâ Sanctificante, cum omnibus donis, tam naturalibus, quàm supernaturalibus. Sed huic non tantùm non simile, sed nil magis dissimile est, quàm esse conceptum in aliquo peccato. Ergo ut B. Virgo sit similis primo temperamento, omninò debuit esse concepta sine peccato.

§. 4. *Historia.*

MastrILLVs, VIrgInIs ILLIbatè ConCeptæ, & XaVerII aVXILIo, à perICVLo LIberatVs. 529.

FRanciscus Mastrillus, inclytus posteà Societatis JESU in Japoniâ Martyr, cùm Neapoli, Anno Millesimo, Sexcentesimo, Trigesimo tertio, in erigendo quodam pegmate, in honorem Virginis immaculatæ, ferventiùs occuparetur, casu fortuito graviter vulneratus, ad extremum devenit vitæ terminandæ periculum; adeò nimirùm malleus quidam grandior, è superiore loco decidens, lethaliter caput ejus sauciavit, ut desperatâ salute, ad infirmariam Laicorum fratrum humeris deportaretur, mortíque proximus crederetur. Veruntamen paullò post apparens eidem jamjam agonizanti Xaverius, glorioſus Japoniæ Apostolus, cereum illi ardentem, unà cum baculo peregrinorum, ipsemet in formâ peregrini obtulit, eâ factâ optione, ut ad quod placeret, extenderet manum: an placidâ morte, per cereum mortualem designatâ, vellet defungi? an verò, baculo assumpto, placeret, amore DEI, pergere ad Japones, Evangelij ibidem dilatandi causâ? Et ecce! elevatis moribundus oculis, generoso scipionem animo apprehendit, vitam, & sanguinem pro Christo daturus, ac momento à Xaverio est persanatus: intercedente, haud dubiè apud Filium, ac medelam afferente Virgine Matre, cujus ille immaculato honori totis viribus intentus, vulnus tam

periculosum acceperat. Contigit hoc miraculum, obstupescente totâ Neapolî, & habetur *in ejus vitâ*, nec non *apud P. F. Casimirum Fuesslin, in Festo Purific.*

§. 5. *Symbolum.*

530. ANChora, DeIparaM à naVfragIo ConserVans.

Undivagam retinere solet, spumante procellâ,
Fluctibus in medijs Anchora jacta ratem.
Anchora conceptæ sed quæ sine labe MARIÆ?
Gratia præservans Numinis: illa tenet.

Tu Domine singulariter in spe constituisti me. Psal. 4. v. 9.

§. 6. *Antiquitas.*

531. LeanDer, In Materno AgrIppInæ sInV, ab InterneCIone LIber.

VIvebat in Aulâ Arcturi Regis (ut referunt Annales Britannici) Aulicus quidam, nomine Leander, qui ab Anglis pecuniâ correptus, ut Regem interficeret, eidem prandio assidenti venenum porrexit. Verùm detectâ mox fraude, justissimo accensus furore Rex, à mensâ confestim prosilijt, arreptoque gladio fugientem reum est insecutus. Perijsset hìc absque omnî dubio miser, nisi in anteriorî cubiculo Aggrippinam offendisset, Regis matrem, casu præsentem: quam ut conspexit, velociter accurrens, caput improbum in ejus sinu abscondit. Hunc ergo cùm propiùs accedens furibundus Rex ense jamjam confodere attentaret, exclamavit Agrippina: *Siste Arcture! parce ingrato licet, & fœdifrago! dignus est, fateor, non unâ tantùm morte: sed maternus tuæ Genitricis sinus præbeat misero asylum!* quid ad hæc Arcturus? obstupefactus certè ob tantum Matris affectum, sentiensque viscera sua, tam potenti Agrippinæ interventione commoveri, gladium abjecit, omnîque jam ferocitate depositâ, reo læsæ Majestatis veniam dedit, vitamque concessit. Indignati quidem eam ob causam proceres, hoc Regi ijs verbis exprobrârunt: *Tam facilè adeò scelerato capiti parcis?* quibus suaviter ille reposuit: *Mater vindictam inhibet.* ac si diceret: *Quomodò interficiam illum, qui in sinu Matris meæ quæsivit asylum? Absit, ut scelesti sanguine sinum Matris conspergam! Agrippina Mater, tibi illum dono, &c.*

Haud absimiliter nobis peccatoribus, læsæ Divinæ Majestatis multoties reis patrocinari sæpesæpiùs dignatur Mater Regis Regum; dum enim feralis Divinæ justitiæ ictus, ac fulmen æternæ reprobationis imminet, quo miseri fugiemus, nisi ad MARIÆ sinum, tanquam unicum peccatorum asylum? sistet illa minantem vindicaturæ Nemesîs manum, vibratum ipsa avertet fulmen. Quòd si verò maximis peccatoribus ob MARIAM, tam frequenter gratia salutis solet obtingere: quomodò credendum erit, ipsîmet MARIÆ gratiam aliquando ullam, in proprium favorem, fuisse denegatam? quomodò credendum, Filium non præ omnibus alijs innocentissimæ Matris misertum, ab internecione eam originalî liberando, ac præservando? intuitu nimirùm sinûs illius materni, in quo totiès se noverat lactandum, totiès suavissimè se sciebat quieturum.

quâ

quâ enim ratione interfici eam lethalî sceleris originalîs vulnere pateretur, cujus sinus ipsi quandoque servire deberet in asylum, contra Herodiani militis furorem? Absit, ut sceleſtî protoparentum maculâ, talis sinus, tale asylum, ullo momento conspergatur!

§. 7. *Anagramma.*

Mater VItæ, Lata aD CæLos IanVa! 532.

Ave munda Caeli porta! vitam germinas.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXVII.

§. I. *Scriptura.*

533. ILLI fIDeLIs, TeMpore TrIbVLatIonIs.

Eccli. c. 22. v. 29. *Tempore tribulationis, permane illi fidelis.*

TAm rara est in hominum consortio vera, ac constans fidelitas, ut illam attentiùs considerans Divinus Sapiens, inventu pronunciârit omninò difficilem; ait enim: *Multi homines misericordes vocantur: virum autem fidelem quis inveniet?* Prov. 20. v. 6. Eandem quæstionem movet etiam gentium Doctor, dum ait: *Hìc quæritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur?* 1. Corinth 4. v. 2. ut adeò bene Ecclesiasticus dixerit: *Amico fideli, nulla comparatio.* Eccli. c. 6. v. 15. ac verum sit illud Poëtæ:

Millibus ex multis, unus vix fidus amicus:

Hic albo corvo rarior esse solet.

Numerare nimirùm licet amicos plurimos, qui tempore sereno latus ambiunt, nubilo dormiunt: torrentibus non absimiles, qui tempore pluvio, dum abundant aquæ, ipsi etiam alveos implent, & in littus despumant: æstivo econtrà tempore, dum torret Sirius, & hiant agri, cessant & ipsi, siccisque arenis se contegunt. atque hâc ipsâ similitudine, ad suos quondam amicos, usus est Hussæus patiens: *Fratres mei*, inquit, *præterierunt me, sicut torrens, qui raptim transit in convallibus.* Job. c. 6. v. 15. à quo haud multum abludit Ecclesiasticus, ijs verbis: *Est amicus socius mensæ, & non permanebit, in tempore tribulationis.* c. 6. v. 10. Verùm, quid Divina nos hac de re veritas instruat? audiamus. *Vos*, inquit, *amici mei estis, si feceritis, quæ præcipio vobis.* Jo. c. 15. v. 14. porrò quid aliud fuerunt quàm *amici* mensæ, protoparentes nostri, dum contra *præceptum* Domini temerè *facientes*, de cibo comederunt prohibito, ac detestandâ infidelitate, Creatoris sui benignissimi mandata sunt prætergressi. Hìc jam incipere videbatur *tempus* omnîs *tribulationis*, non ex parte tantùm prævaricatricis creaturæ, cui è vestigio dictum: *Maledicta terra in opere tuo! &c. Spinas, & tribulos germinabit tibi. in dolore paries filios, &c.* Gen. c. 3 verùm etiam ex parte ipsius Creatoris, cui maxima est *tribulatio* tempus illud qualecunque, quo anima per peccatum grave ei *infidelis* efficitur: Enimverò, si per peccatum tantùm unicum mortale, Filius DEI adeò hodiedùm affligitur, ut positis ex unâ parte flagellis, spinis, sputis, clavis, felle, alijsque Passionis instrumentis, & ex alterâ, uno solo peccato mortalî, hoc ultimum majorem ei *tribulationem* afferret, quàm totus ille tormentorum cumulus: si absque ullâ comparatione, plus odio habet tale peccatum,

tum, quàm omnes pœnas & dolores, quos pro eodem sustinuit : si adeò illum affligit culpa mortifera, ut licèt à peccatoribus reipsâ de novo non crucifigatur, tamen quotiescunque talî culpâ offenditur, crucifigatur æquivalenter: si, inquam, tantam illi affert *tribulationem* unicum mortale, ab unico homine comissum: quid, obsecro, dicemus, de *tempore* illo *tribulationis* Divinæ, quo per originale peccatum, nemo ipsi permansit *fidelis*, omnibus ab eo recedentibus, unicâ exceptâ Virgine Beatissimâ, quæ miserante specialiter eodem Creatore, non socia instructæ per serpentẽ mensæ, sed amica Divini præcepti fidelissima permansit? ut in Maria solâ sine labe conceptâ, illud Ecclesiastici adimpletum videatur : *Tempore tribulationis permane illi fidelis!* gloriari namque hæc sola poterat, ijs Hieremiæ verbis:

c.16. v.19. *Domine, fortitudo mea, & robur meum, & refugium meum, in die tribulationis.* Hinc est, quòd de singularî hâc Mariæ præservatione, ac fidelî persistentiâ, dici optimè possit illud Ecclesiastici:

c.35. v.26. *Speciosa misericordia DEI, in tempore tribulationis, quasi nubes pluviæ, in tempore siccitatis.* quemadmodùm enim nubes pluviæ paulatim decidens, arentem fœcundat terram, ut fructus proferat, in tempore suo; sic speciosa Numinis præservantis misericordia, in *tempore* originalîs *tribulationis* Mariæ impensa, jugis erat dispositio, ad fœcundandam aliquando Mariam, & proferendum ex hac Virgine fructum Divinum, in tempore suo. Contigit nempe Mariæ illud ipsum, quod servo quondam Evangelico, cui ob singularem, quam Domino exhibuit, fidelitatem, dictum est:

Matth. c.25. v.23. *Euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam.* sic, inquam, quia Maria quoque *super pauca fidelis*, super ipsum modicissimum Conceptionis suæ instans sollicita, Numinis amica omnî momento permansit, mirum videri minimè debet, quòd *super multa* fuerit constituta, nempe super ipsam incarnandi æterni Verbi conceptionem, ac munus tantæ Maternitatis sublimissimum subeundum. Hæc ut & nobis, *in tempore tribulationis*, in die nimirùm judicij, *fidelis* permaneat, nostrasque causas maternè suscipiat, honorem ejus omnî tempore immaculatum, *fideliter* & nos omnî tempore tueamur.

§. 2. *Authoritas.*

PetrVs BLesensIs, pVraM à Labe præDICans. 534.

De massâ carnis humanæ, quasi de quâdam Universitate frugum, in modum decimæ primitivæ, MARIÆ caro exempta, & sanctificata est, & de illâ Sanctissimâ carne, adhuc dignior quædam portiuncula electa est, quam sibi assumeret Verbum Dei. Serm. 44.

§. 3. *Ratio.*

SponsaLIa CVM InfIDeLI, eo Ipso IrrIta. 535.

DIvinæ, humanæque leges irritant Matrimonium initum à fideli, cum infideli, ut habetur *Exod. 34. Deuter. 7. & 2. Corinth. 6. Nolite jugum ducere cum infidelibus.* ita colligitur etiam ex c. *Cave* 28. q. 1. ubi ait glossa: *Non est satis, nisi ambo initiati sint Sacramento Baptismi.* Sed licèt Legislator non teneatur vi coactivâ; quia nempe (juxta S. Doctorem *q. 90. a. 5. ad 3.*) nemo in proprio facto judex est: tamen tenetur vi directivâ, aliquo modo. L. *Princeps.* de Legibus. *Licet Princeps solutus sit legibus, tamen decet eum conformiter legibus vivere.* & L. 23. ff. de legatis. *Decet enim, tantam Majestatem eas servare leges, quibus ipse solutus esse videtur.* Ergo legislator Divinus, licèt non teneatur ad suam prædictam legem servandam, vi coactivâ, tenetur tamen aliquo modo, vi directivâ. Ex quo sic argumentor: Verè Dominus DEUS sibi in Sponsam ab æterno elegit, & copulavit B. Virginem. Sed per peccatum originale fieret infidelis DEO; quia ei rebellis, & mancipium diaboli

aboli esset. Ergo, cùm DEUS supradicto modo teneatur, legem suam servare, non poterit sibi ab æterno copulare B. Virginem, nisi ut immunem à peccato originali.

§. 4. *Historia.*

536. ALensIs, ConCeptIoneM sIne Labe negantIs CorreCtIo, & VLtronea FestI CeLebratIo.

ALexander Alensis, præclarum illud scholæ Theologicæ lumen, summorum Doctorum, Divi Thomæ, ac Bonaventuræ Magister celeberrimus, cùm adhuc sæcularis existens, nollet celebrare Festum immaculatæ Conceptionis, ab alijs compluribus piâ devotione peractum, eò quòd ipsam maculatam affirmaret, imò ad impugnandam ejusdem originalem innocentiam, calamum jamjam strinxisset: gravi mox infirmitate correptus, à proposito desistere debuit. Verùm, cùm mutandæ imposterùm sententiæ suæ, ac supradictæ Festivitatis, omni posthac devotione, & celebritate peragendæ, Numinis instinctu, votum capesseret, mox ab omni infirmitate, mediante Virgine, liberatus est, ita tamen, ut singulis imposterùm annis, 8. Decembris, eodem, quo priùs decubuerat, morbo leviusculè tentaretur. Veruntamen totus jam mutatus ab illo, integrum de eodem illibatæ Conceptionis mysterio Librum, summâ diligentiâ, conscripsit, qui Liber in hodiernum usque diem, Tolosæ in ejusdem Civitatis Basilicâ honorificè asservatus, in magnum cedit, tam Principis, quàm Ordinis, ac etiam veritatis solatium. Verbo, quàm zelosus ille per reliquum vitæ tempus, fuerit immaculatæ Conceptionis propugnator, finis edocuit, dum inter hæc ipsa verba, devotione plenissima: *Tota pulchra es amica mea, & macula originalis, aut actualis, nunquam fuit in te,* Sanctissimè ex hac vitâ decessit, perpetuâ, cum reliquis MARIÆ cultoribus, vitâ in Cœlis fruiturus. *Dionys. Carthus. in 3. Sent. d. 3. Theophil. Raynaud. in opusc. de Piet. Lugdun.*

§. 5. *Symbolum.*

537. CoLVMba, sVo sponso fIDeLIs.

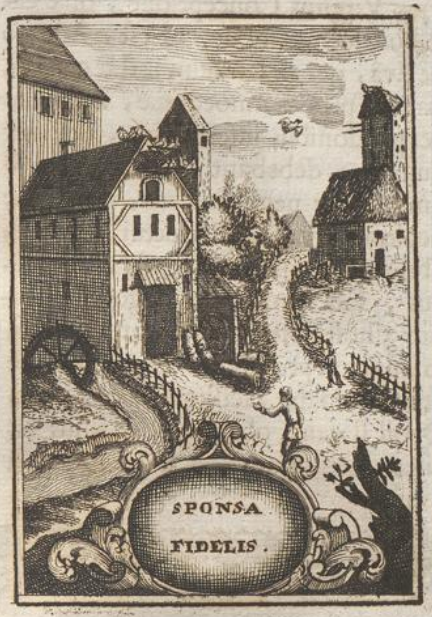

Subsequitur, quocunque volat, mox sponsa fidelis,
Felle carens, sponsum blanda columba suum.
Divinum properans sequitur, sine crimine, sponsum
Sponsa parens, maculæ felle columba carens.

Amica mea, columba mea, immaculata mea. Cant. c. 5. v. 2.

§. 6. *Antiquitas.*

538. AnnVa soLennItas De AnserIbVs, RoMæ CeLebrata.

PLurimùm extulit cœca aliquando, & gentilis Roma Anseres suos, Junoni Sacros, qui (ut Augustinus *l. de Civit. DEI, c. 22.* memorat) canibus dormientibus, jugiter vigilabant, & Capitolij arcem, strepitu suo, à Gallis, seu Senonibus hostibus fortiter defendebant; Unde in æternam rei tam insolitæ memoriam, Urbs illa Festum solenne Anserum annuo recursu celebrari constituit, in

quo canis, *Teste Plutarcho*, ob vigiliam neglectam, in pœnam, è trabe suspendebatur: econtrà Anser, utpotè vigilans custos, ac fidelis defensor, holoserico pulvinari, floribus undique respersо insidens, populo exponebatur.

Solennius utique Festum juremeritò celebrat Christiana devotio, per singulos annos, de Immaculatâ ejus Virginis Conceptione, quæ canibus dormientibus, id est, Adamo & Evâ, qui vigilantium instar canum, Arcem primæ innocentiæ, à furibus & prædonibus infernalibus, fideliter custodire debebant, talem custodiam turpiter negligentibus, portasque oculorum, prohibito fructui, aurium, sibilo serpentis late nimis aperientibus, sola centoculo Argo vigilantior, hosti omnî momento aditum in animam prohibuit, quam proinde sine omnî labe facillimè conservavit. Quòd si canis ob neglectæ illius vigiliæ memoriam, è trabe suspendi solitus à Romanis fuit: ob neglectam pariter à protoparentibus vigiliam, etiamnùm è ligno scientiæ boni, & mali suspensa gemit concepti cujuscunque hominis innocentia, non aliter restituenda, nisi per Unigenitum DEI Filium, in amaro Crucis ligno suspensum. Maria interim, Romanorum instar Anserum, in pulvinarî floribus ornatissimo, dulciter cum Filio suo requiescente, ut ipsamet fatetur, ijs verbis: *Lectulus noster floridus.* Cant. c. 1. v. 16. quæ nunquam per redemptionem restituti debuit, utpotè specialissimo Sacratissimæ passionis merito præservativè redempta.

§. 7. *Anagramma.*

TV prIMa, aC soLa, ab aDæ
Labe Integra eVa. 539.

Prima, ac ultima munda es, O integra Eva!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXVIII.

§. 1. *Scriptura.*

NIL VLtrà faCIenDVM. 540.

Isaiæ c. 5. v. 4. *Quid est, quod debui ultrà facere Vineæ meæ, & non feci ei?*

NEmini ignotum arbitror, justissimum Patriarcham Noëmum, expurgatâ jam per diluvium terrâ, utpote hominum antehàc sceleribus turpiter contaminatâ, auspicatum tandem de novo terræ excolendæ fecisse initium: ubi specialiter Sacra Scriptura commemorat, plantatam insuper ab eo vineam fuisse, dum ait: *Noë vir agricola exercere cœpit terram, & plantavit vineam.* Gen. c. 9. v. 20.

Eundem porrò agriculturæ laborē, quem justus Noë, è diluvio superstes, in se suscepit, *justus DOMINUS*, Noemi creator, supremus Cœli, terræque Monarcha, in se quoque suscipere non est dedignatus, convincente id proprio Divini sui Filij testimonio, dicentis: *Pater meus agricola est.* Veruntamen præ omnibus alijs plantis, Jo. c. 15. v. 1. id est, creaturis, suâ potentî manu productis, plantare voluit specialiter *vineam*, Beatissimam scilicèt Virginem Mariam, *primogenitam ante omnem creaturam.* Hæc, hæc erat illa vinea electa, longè majorî felicitate à DEO, quàm illa à Noemo, post inundans peccati originalîs diluvium plan-

plantata, de quâ ipsemet testatur,
c. 2. v. 21. per os Ieremiæ. *Ego autem plantavi te vineam electam.* hæc erat illa vinea nunquam vindemiata à diabolo, cujus vites millenæ gratiæ, nunquam infelicî ferro peccati præcisæ: verè ipsamet vitis electa, jugiter alligata ad palum Omnipotentiæ præservantis, ita ut si uvæ, recens enatæ, symbolum applicatur: *Vix nata sustineor*, de MARIA dici debeat: *Vix concepta sustineor.* adeò nimirùm bases primordiales, tam prædestinationis ejus, quàm conceptionis, collocatæ fuerunt ab auctore gratiæ in illâ sublimitate, ac altitudine perfectionis, quo reliquorum Sanctorum gloria nunquam pervenit. Dicere profectò, de suâ hâc vineâ, poterat Cœlestis agricola: *Quid est, quod debui ultrà facere vineæ meæ, & non feci ei?* nonnè ditavi illam tot bonis gratuitis, ac supernaturalibus, ut gloriosæ ejus animæ nihil defuerit pulchritudinis spiritualîs, gratiæ, & virtutum Cœlestium, quæ Divinæ futuræ Matri esse poterant convenientes? nonnè dignam reddidi hanc vineam meam, ut producere posset suavissimam, & Divinam Uvam, Filium nempe DEI? Hæc nimirùm ipsissima est D. Joannis nostri Damasceni sententia: *Vinea uberrima pullulavit ex Annâ, atque Uvam suavissimam protulit, nempe Christum, nectar mortalibus fundentem, in vitam æternam.* Hinc est, quod in hanc Vineam excelsissimæ fuerint collatæ perfectiones, ac prærogativæ; in hanc enim conferebatur à Cœlestî agricolâ amor ardentissimus Seraphinorum, sapientia profundissima Cherubinorum, stabilitas firmissima Thronorum, authoritas admiranda Principatuum, imperium amplissimum Dominationum, eminentissima facultas Potestatum, stupendissima prodigia Virtutum, celsissima dignitas Archangelorum, protectio vigilantissima Angelorum, fides altissima Patriarcharum, cognitio lucidissima Prophetarum, doctrina sublimissima Apostolorum, constantia invictissima Martyrum, tolerantia perfectissima Confessorum, puritas integerrima Virginum, fœcunditas fortunatissima conjugatorum, Sanctimonia, virtutes, dona omnium omninò, qui fuerunt, sunt, erunt, aut esse poterunt, bene operantium, ac DEO placentium. quid ergo est, quod debuisset ultrà facere vineæ suæ Omnipotens? Miracula fortasse in MARIA demonstrata quæritis? Scitote ergo, omnia ea, quæ contra naturæ ordinem, & communes leges, dispersim operatus est Dominus, in unicâ MARIÆ Conceptione unitim à DEO patrata reperiri. Mira, quæ in veteri testamento patrare voluit Omnipotens, paucis percipite: Contra communem legem, quâ Solem semper currere, & continuo volvi motu statutum est, ad vocem tamen Josue, Jos. c. 10.
stare debuit. contra naturæ legem, v. 13.
quo ignis semper comburit, non tamen combussit tres pueros in fornace Dan. c. 3.
Babylonicâ. contra legem naturæ, v. 50.
quo fluvij non stant, sed continuò
fluunt, stetit tamen Jordanis, ut Jos. c. 4.
transiret Arca. contra naturam, quâ v. 7.
leones sunt feroces, & voraces, pepercerunt tamen Danieli, & pluri- Dan. c. 6.
bus alijs. Addo, naturam Viperæ es- v. 22.
se, ut feriat, tamen, in novo etiam Act. c. 28.
testamento, adhæsit illa manui Pauli, nec tamen læsit. Nunc hæc omnia naturæ prodigia, simul à DEO fuisse patrata, in unicâ illa Virgine, quæ, ut ait Isaias, *Vinea facta est dilecto*, clarè licet perspicere; quamvis enim
lege DEI, in pœnam peccati, statu- c. 5. v. 1.
tum fuerit, ut Sol justitiæ in nullius conceptione stet: ut neminem radijs gratiæ illuminet: stetit tamen in Conceptione MARIÆ, adeò ut nullo momento fuerit in occasu, imò ipsamet Solem sese clarissimum in Conceptione monstraverit. quamvis ignis peccati originalîs adurat omnes: Matrem DEI urere non potuit. quamvis peccatum hoc, velutî torrens rapidus, omnia involvat: ad conspectum tamen Arcæ Marianæ, stare debuit, nec eam involvere potuit.

Orat. 1. de Nativ.

quamvis peccatum originale Leo sit, aut certè vipera, omnes devoret, vel saltem inficiat: contra MARIAM solam non prævaluit. Extulit quidem vipera contra ipsam venenatum caput, quod tamen illa facillimè contrivit. Quid ergo ultrà Divina Omnipotentia Vineæ huic suæ, MARIÆ, facere poterat, si tanta illi statim ab initio præstitit? Finio ergo discursum verbis illis, quibus incepi: *Nil ultrà faciendum.* atque ad portam Vineæ hujus, Marianæ nimirùm Conceptionis, ea ipsa verba admirabundus affigo, quæ Herculeis quondam columnis fuêre appensa: *Non plus ultrà.*

§. 2. *Authoritas.*

541. PETRVS CELLENSIS, pVræ DEIparæ DEFENDENS.

1. *Filius est Sanctus Sanctorum: Mater est Sancta Sanctorum. Filius est Altare de terrâ Sanctâ; quia corpus habet de Matre sine maculâ, in quo cremantur holocaustomata, dum condonantur peccata.* Lib. de 5. panibus c. 21.
2. *In eâ simul collecta est gratiæ plenitudo; quia ab exordio suæ Conceptionis, aspersione Spiritûs Sancti, tota ei Deitatis gratia est superfusa.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

542. CŒLVM, præ ALIIS, à DEO præparatVr.

TOtius hujus Universi machinæ creator, ac conservator DEUS, *in principio creavit Cœlum.* Gen. 1. Quem locum considerans Beda Venerabilis ait: *Ideò DEUS primò Cœlum Empyreum, absolutissimum suæ Divinæ Omnipotentiæ opus, omnî ex parte lucidum, tot Divinis ornamentis, ab intellectu humano impenetrabilibus ornatum, ab omnî corruptione & labe alienum creavit; quia DEI debebat esse habitatio.* Atqui Beatissima Virgo non minùs debuit esse habitatio, per novem Menses, Divini Verbi. Ergo Beatissima Virgo debuit similiter, utpotè vivens DEI tabernaculum, & habitatio, cunctis gratiæ donis lucere, omnîque labe, & corruptione, præ omnibus alijs carere. Subsumo: Sed peccatum originale non levis est macula, & privatio donorum Divinorum. Ergò omninò debuit, in principio suæ Conceptionis, esse immunis ab hoc peccato originalî.

§. 4. *Historia.*

AVDITVS, ab Vno VIRGINI GENITRICI DeVoto, ILLIVS 543.
INTERCESSIONE, In VIGILIâ CONCEPTIONIS, RECUPERATVS.

QUàm utilis sit in omni necessitate, tum corporali, tum spirituali, sincerus ergà Virginem Deiparam affectus, ac quotidiana præsertim imaculatæ ejusdem Conceptionis devotio? innumeris liquet exemplis; si enim de corporeis adversitatibus meminisse placeat, quales sunt morbi, dolores, cæcitates, surditates, vulnera, & id genus alia, proh! quanto laborantium numero suppetiata est MARIA? non opus est, evolvere libros: Templa adeantur; & votiva oculis legantur anathemata. DEUS est quidem, qui sanat, quandò *ipse est salus nostra.* Mich. c. 6. at MARIA est, quæ sanantem movet ad faciendum benè. Potuisset optimus noster Servator, cæcum momento videntem esse jubere; noluit tamen: sed oculos ejus luto asperšit, & linitum ad natatoriam Siloe amandavit; hac docens unctione, atque missione: jucundum sibi esse, si ad Siloen Virginem, illam gratiarum Porticum, piscinam illam miserationum, immaculatam illam curationum natatoriam, in necessitatibus nostris accurramus. Hoc millenos inter alios, optimè perspectum habebat Nobilis ille Hispanus, nomine Bernardus Veneges, non ob sanguinis tantùm claritatem, sed ob virtutem etiam, ac singularem in immaculatæ Virginis Conceptionem

affe-

affectum, plurimùm commendandus. hic enim, cùm amissâ audiendi facultate, per longum temporis spatium, surdus extitisset, ad purissimam Siloen MARIAM, devotis, ac quotidianis precibus fiducialiter accurrens, in ipso Immaculatæ Conceptionis pervigilio, ejusdem potentî intercessione, pristinum recuperavit auditum, ut cui hactenùs nil magìs in delicijs fuerat, quàm de Virgine purè conceptâ audire loquentes, Spiritualî hoc gaudio non ultrà privaretur. *Philipp. Kisel. in appendic. 2. ad Alv. Cent. 9. Dec. 2.*

§. 5. *Symbolum.*

544. NVLLo fVLMIne Læsa DeIpara.

Plinius indignam censet libamine vitem,
Quæ diro quondam fulmine læsa fuit.
l. 14. c. 19. Numinis hinc Genitrix tanto neque digna fuisset
Munere, si primo fulmine læsa foret.

Noli offerre munera prava; non enim suscipiet illa. Eccli. c. 35. v. 34.

§. 6. *Antiquitas.*

545. AnCæI Magna CVra, De VIneâ.

DE Ancæo, Neptuni, ut aiunt, filio recensetur: eum cujdam à se plantatæ vineæ, præ reliquis speciosæ, adeò fuisse affectum, ut maximam de eâ curam gesserit, inque eam nulli, quantumvis amico, & familiari, aditum permiserit. verùm, cùm aliquot ex illâ botros maturos quondam decerpsisset, indeque domum reversus, craterem cum vino, ex uvis illis expresso, labijs admovisset, repentinus supervenit nuntius, ei insinuans, Aprum quendam prægrandem in Vineam illam ingressum, eandem haud dubiè totaliter depasturum, ac devastaturum. quare Ancæus, vino nondum gustato, scyphum quantocyùs è manu seponens, ut damno ab hac ferâ inferendo maturum ipsemet afferret remedium, ad vineam velociter accurrit, ubi à ferâ infeliciter apprehensus, dilaniatus, mox & occisus fuit. *Ambros. Episc. Lamocen. fer. 4. post. Dom. 4. Quad. fol. 245.*

Vineam fuisse, ab ipsâ DEI omnipotentis manu plantatam, totam humanam naturam, utpote in Paradiso perfectissimè ab illo procreatam, nemo est, qui dubitet: attamen, quod summum ipsi dolorem afferebat, *Expectavit, ut faceret uvas, & fecit labruscas* Isaiæ c. 5. v. 3. ipsum felicissimum innocentiæ statum, per peccati originalîs contractionem, miserè, ac præmaturè deperdendo: devastante nimirùm omnia infernalî apro, &c. At verò Beatissima Virgo (ut supra §. 1. vidimus) modo quodam specialissimo, *Vinea facta est dilecto*, cui, utpote præ reliquis speciosæ, adeò fuit affecta Divina Majestas, ut maximam in id curam impenderit, ne cuiquam, serpenti præsertim infernali, per peccatum, aditus in eam patesceret; ea propter, dum tartareum inimicum omnî quidem modo in id intentum cognosceret, ut & dilectam hanc vineam crudeliter depascere, ac devastare valeret, maturum afferre remedium non intermisit, atque, ne damnum ab originalî MARIA pateretur, antequàm calicem passionis actu degustâsset, ad amatam hanc vineam velociter accurrit, ita

quidem, ut cùm mortem pro ipsâ oppetere non posset, nondum assumptâ carne humanâ, saltem infinitum mortis subeundæ pretium jam tum, in instantî Conceptionis, pro illâ præviè exsolverit, ut verè dicere potuerit: *Quid est, quod debui ultrà facere vineæ meæ, & non feci ei?*

§. 7. *Anagramma.*

LaCtea VIa, pVra à Labe, DIgna Mater. 546.

Lactea via: en summa, pura, meritò digna!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXIX.

§. 1. *Scriptura.*

DeIpara, LVna non MInVta, Constanter pLena. 547.

Isaiæ c. 60. v. 20. *Luna tua non minuetur; quia erit tibi Dominus, in lucem sempiternam.*

SI statum humani generis infelicissimum, tenebris originalîs culpæ densissimè circumfusum, attentiùs considero: ex alterâ verò parte, MARIAM perpendo, ab omnî cujúsvis labis, aut maculæ caligine longissimè distantem, mille Superûm favoribus, ac gratiarum radijs coruscam, non possum non exclamare, totique mundo contestari, ab alio eam Sole, quàm patre nostro Adamo, suum splendorem esse mutuatam, ac longè sublimiorî, quàm naturalî lumine illustratam; Marianus etenim nitor è vultu gratiosissimo effulgurans, Cœlestis utique est splendor, monstrátque verè, eam Lunam esse illustrissimam, ac serenissimam, *nunquam minutam, constanter plenam*, præsertim, cùm indubiam hujus rei fidem ipsemet Cœlestis sponsus afferat, ac MARIAM, inter fulgidos Cœli Planetas, *Lunam* esse affirmet, ijs verbis: *Pulchra ut Luna.* quemadmodùm enim hæc splendorem, lucemque à Sole accipit: sic MARIA, mystica, & melior *Luna*, à Cœlestî *Sole* lumen, atque fulgorem præcellentiarum suarum hausit: illi splendor est naturalis, MARIÆ gratuitus. ut non immeritò illud Isaiæ de MARIA intelligendum videatur: *Erit lux Lunæ, sicut lux Solis*, id est (ut exponit Franciscus de Mayro) MARIA, Luna mystica *æqualîs lucis cum Sole justitiæ, Christo, per gratiam præservationis.* Eleganter igitur purpuratus noster Damianus, more suo, in Virginis laudem perorat, dum ait: *Quid Lunâ pulchrius? considera, quàm stellaris, & serena vibratio, quàm luminosus fulgor circularem orbem tanti Sideris superfundat, ut aliorum luminum claritatem non mediocriter obfuscet! Sic & Virgo, inter animas Sanctorum, & Angelorum Choros supereminens, & evecta, merita singulorum, & omnium titulos antecedit. Quantumlibèt aliæ stellæ reluceant; Luna tamen, ut magnitudine præeminet, & splendore: sic utramque naturam Virgo singularis exuperat, & immensitate gratiæ, & fulgore virtutum.* hæc ille. Veruntamen, si MARIA suo modo *Luna* dicitur, cur ergo virgineis pedibus Luna substernitur, juxta illud: *Et Luna sub pedibus ejus?* certè non aliam ob causam, premit Lunam pedibus MARIA, quàm, ut omnes res sublunares, quæ perenni volubilita-

Cant. c. 6. v. 9.

c. 30. v. 26.

Serm. de Concept.

Serm. de Assumptione.

Apoc. c. 12.

litati ſubditæ ſunt, doceat fluxas, minutas, & caducas eſſe: ſe verò baſi firmitatis inſiſtentem, perpetuitate ſuæ gloriæ gaudere. Quid enim *Luna* materialis eſt, niſi inconſtantiæ ſymbolum, quæ præcipitî, & volubili celeritate, ad ſingula momenta carpitur, vel augeſcit? Lunam ergo, quæ tantùm conſtans eſt in ſuâ levitate, ſub pedibus premit, ut in animæ ſuæ poſſeſſione, immobilem ſtatum, & imperturbabile innocentiæ, ac integritatis monſtret imperium. Nulla in Virgine Sanctiſſimâ, per terræ interpoſitionem, Ecclypſis, nulla luminis defectio, ubi nulla intervenit culpa: quæ à Regio Vate jam pridem *Luna perfecta in æternum*, fuit deprædicata. *Unicus* (ut mellifluus ait Bernardus) *ille ſtultus, & totius ſtultitiæ princeps, qui verè mutatus, ut luna, ſapientiam perdidit in decore ſuo, ſub MARIÆ pedibus conculcatus, & contritus, miſeram patitur ſervitutem.* hinc eſt, quòd licèt ſupra reliquorum Sanctorum capita *luna* communiter depicta videatur, ſive corona, in formâ mediæ lunæ; in MARIÆ tamen Imaginibus, pedibus ejusdem ſubſtrata, ab Eccleſiâ repræſentetur: ad inſinuandum, quòd ubi caput, & principium aliorum Sanctorum, (per quod conceptio ſignificatur) ſubjectum fuit Lunæ, id eſt, defectui gratiæ, & juſtitiæ originalîs, MARIA ſola, omnibus reliquis Sanctis, etiam maximis, ſuperior, hanc *Lunam* ſub pedibus habeat, utpote in quâ nullus unquàm defectus lucis reperiebatur, quæ nullo momento *minuta*, ſed *conſtanter plena*, imò Sole ipſo fuit veſtita, qui cum tenebris culpæ originalîs nil habet commune. Hanc ergo *Lunam* quis non miretur? quis non ad pleniſſimum MARIÆ lumen, iter ſuum, verſùs Cœleſtem Patriam inſtituere conetur? ſi enim non minima laus eſt *Lunæ*, ut ſit ſolamen iter agentium, ah! quàm grande ſolamen erit illa peccatoribus? qui dum aliàs progrederentur, in viâ peccatorum, & iniquitatis, atque adeò, ob denſiſſimas ſcelerum, ac macularum complurium tenebras, non aliò properarent, quàm ad horrendum inferni barathrum, tamen gratioſis Virginis immaculatæ radijs illuminati, ab interitu retrahentur. quàm grande etiam erit juſtis ſolatium, jamjam morituris, atque ad æternitatem iter agentibus, ad MARIAM frequenter reſpexiſſe: hujus Lunæ myſticæ pleniſſimum gratiæ originalîs lumen venerabundo obtutu intuitos fuiſſe? hâc enim prælucente, à rectâ ſemitâ non aberrabunt; idem enim Dominus, qui MARIÆ, in ſuâ conceptione, erit etiam illis, in ſuâ morte, *in lucem ſempiternam.*

Pſal. 88. v. 38.

Serm. ſuper illud: *Signum magnum,*

§. 2. *Authoritas.*

S. PETRVS CHRIſoLogVS, LabeM Denegans. 548.

Ave! hoc eſt, Accipe gratiam: ne trepides: ne ſis ſollicita de natura! gratiâ plena; quia in alijs gratia, in Te tota gratiæ pariter veniet plenitudo. Serm. 140.

§. 3. *Ratio.*

E MARIA ConCeptâ probatVr DEVs SapIens. 549.

AEterni Patris Filius eſt ipſa Virtus, & Sapientia Patris, juxta Paulum *1. Corinth. c. 11.* Ergo in illo ſunt concedenda omnia ea, ex quibus talis Virtus & Sapientia probari poteſt. Atqui è MARIÆ purâ Conceptione ſpecialiter probatur DEUS Sapiens. Ergo concedenda eſt pura MARIÆ Conceptio. Min. ſubſ. Prob. Sapiens, & peritus artifex non adeò probatur talis, ſi ex materiâ perfectâ producat opus perfectum, quàm probetur talis, ſi ex materiâ imperfectâ, & deformî producat opus aliquod perfectum: ſic non laudaretur ſpecialiter ille, qui ex lanâ mundiſſimâ conficeret pannum pretioſum: laudaretur verò vel maximè tunc, ſi de lanâ, quamvis immundâ, & infectâ maculis, tamen fabricaret pannum pretioſum,

oſum, byſſinum, aut purpureum; tunc enimverò multò magis ſapiens, ac peritus artifex probaretur. Ergo etiam æterna DEI Sapientia non adeò probata fuiſſet, ſi Beatam Virginem produxiſſet ex maſsâ Adami corruptâ, & coinquinatâ, corruptam & coinquinatam, quàm fuerit probata, dum ex maſsâ, ſeu ſemine corrupto, & coinquinato Adami, perfectiſſimam produxit Matrem, omnî labe carentem, incorruptam, ac minimè coinquinatam.

§. 4. *Hiſtoria.*

Congeſta MateRIa, ECCLesIæ
550. ConCeptIonIs ILLIbatæ,
ſaLVa ab Igne.

AEdificanda proximè ſuſcipiebatur, in certâ quadam Hiſpaniæ Urbe, in honorem Virginis Deiparæ ſine labe conceptæ, inſignis Eccleſia: jamque ex lapidibus, lignis, calce, &c. materia ſumptuosè congeſta ſuppeditabat: cùm ecce! ingens in viciniâ oxoriebatur incendium, adeò ut flammis magìs, magìsq; excreſcentibus, ac ventorum impetu ad omnium terrorem circumagitatis, toti illi congeſtæ materiæ proximum immineret incinerationis præmaturæ periculum. veruntamen obſervans hoc fortè vir quidam Religioſus, tam doctrinâ, quàm pietate in paucis commendandus (Pater Alphonſus de Aragonâ dicebatur) mox in genua procubuit, atque Virginem Deiparam, cui ſingulariter erat devotus, pauculis hiſce verbis interpellavit: *Ne patere, ut comburatur hæc materia, Templo illæſæ Conceptioni tuæ extruendo dedicata!* Vix modica hæc precatiuncula taliter erat abſoluta; cùm voraciſſimum ignîs elementum, quod jam omnia circumquaque devorando tranſierat, ac proximè congeſtis Eccleſiæ extruendæ lignis minabatur, confeſtim receſſit, nullo, vel minimo ullius damni relicto veſtigio. *P. Philippus Kiſelius in Appendic. 2. ad Alvear. Cent. 1. Dec. 5.*

§. 5. *Symbolum.*

DeIpara, LVna pLena,
æMVLa SoLIs. 551.

Symbolū Henrici II. Valeſij, Regis Galliæ.

Eſt (ait Henricus Gallus) *Luna Æmula Solis, Dum plena eſt.* fateor: Regia verba placent: *Gratia* cui *plena* eſt, quæ *pulchra ut Luna*, MARIA, Æmula concepti ſic quoque Solis erit.

Erit lux luna, ſicut lux ſolis. Iſ. c. 30. v. 20.

§. 6. *Antiquitas.*

CaLLIſto, LIJCaonIs, ArCaDIæ REgIs fILIa, SteLLIs 552.
IpsIs aDsCrIpta.

CAlliſto, quam Lycaonis, Arcadiæ Regis, filiam fuiſſe, fabulantur Poëtæ, cùm à Dianâ, ob proſtitutam turpiter pudicitiam, ex Nympharum Choro fuiſſet proſcripta, mox à Junone in horridam Urſam transmutata eſt. Porrò, dum illam filius Arcas, in nemore obviam factam, ſagittâ ferire vellet, Jupiter ejus miſertus, in Cœlum eam tranſtulit, ac ſtellis ipſis adſcripſit: hoc inſuper privilegio ſpecialiter eam donando, ut cæteris ſtellis occidentibus, ipſa ſola circa Polum continuò

nuò gyraret iter ſuum, ac nunquam ab oculis noſtris occumberet.

Fabulam de impudicâ Regis cujusdam filiâ intellexiſtis, quam ego Poëtis relinquens, ad MARIAM puriſſimam convertor; Hanc enimverò non terreni, ſed æterni Regis filiam fuiſſe, nemo eſt, qui dubitet, accinente Eccleſiâ: *Benedicta Filia tu à Domino; quia per te fructum vitæ communicavimus!* Hæc originalî innocentiâ nunquam violatâ, proſcribi nullo momento meruit è gratiâ Divinâ, nec per peccatum, horridam ſubire beſtiæ metamorphoſin. Nihilominùs paratam tenebat infernalis animarum venator ſagittam ſuam, quâ MARIAM in Conceptione feriret; attamen miſertus ipſius Cœleſtis Jupiter, eò illam tranſtulit, ut tangi ampliùs ab orcino ſagittario nequiret, imò ſtellis ipſis, id eſt, Sanctis (qui ut ſtellæ fulgent in perpetuas æternitates) non tantùm adſcripſit, ſed & futuram Sanctorum omnium Reginam præpoſuit, cum ſpecialî hoc adjuncto Privilegio, ut cæteris ſtellis occidentibus, id eſt, omnibus prorsùs hominibus, etiam ipſis viris Sanctiſſimis, aliquando in originale prolapſis, illa ſola nunquam occumberet, ſola præſervata, immaculatæ conceptionis prærogativâ in perpetuas gauderet æternitates.

§. 7. *Anagramma.*

MVnDa Parens, aC VIrgo,
à Labe LIbera. 553.

Ejа munda Parens, et immaculata Virgo!
Verſio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXX.

§. 1. *Scriptura.*

554. NoMen DeIparæ, oLIVa pVLChra.

Ierem. c. 11. v. 16. *Olivam uberem, pulchram, fructiferam, ſpecioſam, vocavit DOMINUS Nomen tuum.*

Philipp. c. 2. v. 9. IN Nomine *JESU*, *quod eſt ſuper omne nomen*, de Nomine MARIÆ Conceptum inſtituo: nec inutilis hìc erit quæſtio de *nomine*; cùm oleum, in ejus diſcuſſione, non ſim perditurus. Liceat ergo quærere, Virgo Beatiſſima! cur teſte Cœleſtî Sponſo, Sacris in canticis, *Oleum effuſum nomen tuum?* cur, teſte Jeremiâ Prophetâ, *Olivam uberem, pulchram, fructiferam, ſpecioſam, vocavit DOMINUS Nomen tuum?* ſcio quidem, ô Virgo! Nomen tuum Sanctiſſimum in pluribus cum *Oleo* convenire, e. g. pingue eſt oleum, ac ſuave: ſic gratiarum pinguedine plenum, ac benignitate ſuaviſſimum eſt Nomen tuum. penetrat oleum, ac emollit: ſic animæ devotæ pervadit viſcera, ac corda eliquat Nomen tuum. nutrit, ac corroborat oleum: ſic ſaginat amantes animas, & confirmat imbecilles Nomen tuum. conſervat lumen oleum, ac infirmitates ſanat: ſic fidem tuetur Nomen tuum, ac peccata expurgat. Ignem in lapidibus ſuffocat oleum, accendit in ligno: ſic mundi amatorem diſpungit in animâ nomen tuum, amatorem cœleſtium inflammat. Oleum à rubigine ferrum præſervat: ſic à pravis cogitationibus præſervat homines Nomen tuum, &c. Attamen alia longè

c. 1. v. 2.

subest ratio, cur MARIÆ nomen *Olivæ* comparetur? hæc nimirùm vel maximè, quod Oliva præclarissima sit immaculatæ Conceptionis figura. quemadmodùm enim universale illud diluvium soli pepercit *Olivæ*, ex quâ ramum columba decerpsit, detulitque, in signum placati Numinis, reliquis interim plantis cataclysmo universim absumptis: sic peccatum originale humanam naturam totam corrupit, unâ Virgine intactâ, ex quâ postmodùm ramus pacis à columbâ mundo delatus est, hoc est Christus, obumbrante Spiritu Sancto, conceptus, ac natus. sicut (Teste Plinio)
l. 15. c. 30. *Oleam* profanis pollui usibus, fas non erat, ut nè propitiandis quidem Dijs, accendi ex olivâ Altaria liceret: sic licèt peccatum originale sacrificium dici possit, quo tot millia animarum Divinæ mactantur justitiæ, eò quòd omnes nascamur Filij iræ: non decuit tamen, communî hoc rogo etiam MARIÆ animam aduri. Quòd si idem
l. 5. c. 1. Plinius (ex Theophraste) negat, intrà quadraginta millia passuum, à mari, oleam nasci: mare profectò peccatum est originale, in quo tot animarum secuta naufragia; sed nihil huic mari, & MARIÆ, à quo procul & concepta, & nata est. Ponuntur communiter *Olivæ* versùs Favonium, in loco Soli expositio: sic Virginis animam non ad frigidam Aquilonis plagam, Solisque expertem, ut reliquos hominum, plantavit DEUS, sed ad Favonium & Solem, hoc est, in statu gratiæ, plenamque Spiritu Sancto. Oleam porrò si lambendo capra momorderit, depaveritque, primo germinatu sterilescere, idem
l. cod. c. 8. adnotat Plinius: sic sterilisceret certè Virgo, nec esset digna Mater DEI, si primo conceptu infernalis eam capra libâsset. En quanta *Olivæ*, cum immaculatâ MARIÆ Conceptione convenientia! Nemo igitur miretur,
3. Reg. c. 6. si Sacris etiam in paginis legat: in ædificatione splendidissimi illius Templi Salomonici, ad ingressum oraculi, ostia fuisse posita, non de alijs lignis, quàm de lignis *Olivarum*; cùm enim Arbor hæc semper pacis, ac misericordiæ symbolum fuerit, juxta illud Poëtæ:

Adjuvat in bello pacatæ ramus Olivæ.

designabatur certè jam tùm, per ostia illa: Sacratissimæ Virginis MARIÆ Conceptionem, quæ nostræ Redemptionis futura quondam erat janua, non nisi gratiam, pacem, ac misericordiam fore, atque opus omnigenis privilegijs decoratum. Sicut ergo *Olivam pulchram, speciosam, &c. vocavit DOMINUS Nomen* ejus, sic etiam ab Ecclesiastico *quasi Oliva speciosa in campis* MARIA deprædicatur. verè speciosa *oliva*, cujus Genitus *Speciosus formâ præ filijs hominum*, Oleum est effusum. *Speciosa* stirpe Filij: *Speciosa* flore cogitatuum: *Speicosa* fronde verborum: *Speciosa* fructu operum: *Speciosa* medullâ omnium gratiarum, verbo, adeò *Speciosa*, ut quemadmodùm Salvator noster benignissimus, adulterium lapsæ illius fœminæ condonaturus, ex *Olivarum* monte, ad Templum descendit: sic idem Redemptor, nobis omnibus gratias suas largiturus, ex hac *Olivâ* pulchrâ, nempe MARIA, ad nos descendere voluerit. Pro Marianæ igitur hujus *Olivæ* tutandâ pulchritudine, ac originalî speciositate, meritò Christianus armatur Orbis: si enim Helenæ pulchritudo armavit Græciam, concitavit Regna: si decem annis, per tot clades, tanto fuso sanguine, pro illâ pugnatum: si nomen speciosæ Helenæ vile non fuit pretium, tot, tantorumque laborum: cur Virgineæ nostræ *Olivæ* immaculata pulchritudo non erit æquè dignum pretium armorum nostrorum? pugnemus ergò pro illâ fortiter, ac sicut luctatores, elapsuri manibus adversariorum suorum, *oleo* membra obliniunt, ita & nos, delibuti balsamo dulcissimo, Nominis immaculatæ Deiparæ, cum inimicis nostris fortiter congrediamur! sic erit, ut pleni victorijs, pacis tandem *Olivâ*, in Regione pacis, mediante Deiparâ, æternùm condecoremur. c. 24. v. 21.

§. 2.

§. 2. *Authoritas.*

555. S. PETRI CLVNIACENSIS, De DEIPARÂ ILLIBATÈ CONCEPTÂ, PRÆCLARA SENTENTIA.

1. *Credo, dico, asſero, & juro, Beatiſſimam Virginem noſtram, in æternâ prædeſtinatione, ſingularî privilegio munitam, nec à ſuâ Conceptione in aliquo violatam: ſed ſemper manſiſſe, ac permanſiſſe illibatam.* Epiſt. 10. ad Nicol. Biblioth. PP. Tom. 12.
2. *Nullo pacto eſſe potuit, vel debuit, ipsâ ratione hoc ipſum vociferante, ut Spiritûs Sancti Sacrarium, Filij DEI reclinatorium, totius Deitatis ſolium, quælibet vel parvi peccati nubecula poſtmodùm ſubintraverit, & cor illud conceptæ Deitatis luce præfulgens, aliquis vel modicus tenebroſæ cogitationis fugax ſaltem volatus fuſcaverit. Ergò, ſecundùm ea, quæ præmiſſa ſunt, B. Matri Virgini, nec die Pentecoſtes, nec aliquo poſt Conceptionem Filij DEI die, quantùm ad majora, & ſupradicta gratiarum dona pertinet, nihil additum eſt, ſed ſicut ei nihil additum in majoribus confirmo, ita ei aliquid in minoribus fortè adauctum, non nego.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

556. VIRGO INITÂ DESPONSATIONE, NOMEN SPONSI ACCIPIT.

VIrgines, initâ ſemel deſponſatione, ultrà deponunt ſuum proprium nomen, ſimulque cum eo perdunt dignitatem, & conditionem familiæ paternæ, ejusque loco, acquirunt nomen ſponſi, & cum eo conditionem illius: juxta illud Pſal. 44. *Audi Filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviſcere populum tuum, & domum Patris tui, & concupiſcet Rex decorem tuum.* Sed Beatiſſima Virgo fuit, ab æterno, ſponſa Spiritus Sancti, eique deſponſata. Ergo ab æterno depoſuit nomen ſui Protoparentis Adami, nempe peccatoris, & cum eo paternam conditionem, nempe concipi in peccato originalî: ejus verò loco adepta eſt nomen ſponſi, nempe Spiritûs Sancti, eſſe Sanctum, purum &c. & cum eo ſimilem conditionem, in quantum illa comunicabilis eſt puræ creaturæ: omnî nempe labe carere, omnîque puritate, quâ major ſub DEO intelligi nequit, nitere.

§. 4. *Hiſtoria.*

557. IMAGO ILLIBATÆ, IN PISIDIÂ OLEO FLUENS.

GErmanus Patriarcha Conſtantinopolitanus, agens de SS. Imaginibus: *Extra omnem*, inquit, *controverſiam eſt, Sanctorum imagines mirifica deſignare miracula, ut & debilibus valetudo bona per eos concilietur.* idque confirmat, exemplo cujusdam imaginis illibatæ Deiparæ, hiſcè expreſſis verbis: *Extrà omnem controverſiam, eſt in Sozopoli, Piſidiæ Civitate, Imago Virginis Matris intemeratæ, quæ ex picta etiam manu ſuâ, unguentorum ſcaturginem effundit, cujus ſanè miraculi plures teſtes ſunt.* Hæc Germanus, *in Epiſt. ad Thomam Epiſc. Claudiopol. recit. in Synodo Nicænâ II. Act. 4.* & ſanè, longè etiam ante ipſum, miraculoſi hujus olei meminit Euſtachius, *in Vitâ Eutychij, Epiſcopi Conſtantinopolitani, apud Surium, Die 6. April.* Cùm enim idem Eutychius, extremis Juſtiniani temporibus, circa Annum Domini Quingenteſimum, Sexageſimum Quintum, Amaſeæ pro fide Catholicâ exularet, Androgius quidam, ejusque uxor gravida, ad eum acceſsêre, humiliter orantes, ſuis ille apud DEUM precibus impetraret, ne duo infantuli, ſibi paullò ante in lucem editi, ſtatim moriantur, quemadmodùm eis jam aliquotiès contigerat. Cùm ergo, hunc in finem, calidiſſimas ad DEUM preces Eutychius fudiſſet, ambos oleo Sancto parvulos inunxit, & quidem illo ipſo, quod ex dictâ immaculatæ Genitricis venerandâ effigie jam tum Sozopoli ſcaturire ſolebat, ſicque in Nomine DOMINI noſtri JESU

Christi delinitos, Petrum unum, alterum Joannem vocari præcepit, ambos in multos annos incolumes. Hæc Eustatius, qui miraculum præsens spectavit, & litteris mandatum posteritati transcripsit. Quis ergo neget, quod suprà §. 1. diximus, Deiparæ illibatæ nomen *oleum effusum esse?*

§. 5. *Symbolum.*

558. VMbra DeIparæ ILLIbatæ, serpentI InfernaLI fataLIs.

Haud secùs, ac viridî sub Olivâ curruit Anguis,
Quem subitò incautum sola vel umbra necat:
Sic quoque Conceptæ sub Olivæ concidit umbrâ,
Serpens antiquus; Conterit illa caput.

Erit quasi Oliva gloria ejus. Oseæ. c. 14. v. 7.

§. 6. *Antiquitas.*

559. ZeVXIs, qVI VVIs sVIs artIfICIosè DepICtIs, aVICVLas fefeLLerat, à Parrhasio pICtore DeCeptVs.

FAmosissimus Zeuxis, adeò admirabilî arte uvæ botrum depinxerat, ut recens à vite decerptus videretur; siquidem colores ejus adeò veraciter uvam repræsentabant, ut ipsæmet aviculæ, eam intuitæ, veram uvam esse existimantes, ad illam degustandam advolârint, & delusæ fuerint. *Zeuxis quidem aves fefellit, in pictas uvas advolantes.* Verùm paullò post ipsemet Zeuxis, verisimilitudine deceptus, manum suam extendit, ut velum, seu linteum candidum, à Parrhasio depictum apprehenderet, & removeret; adeò hoc affabrè, & naturaliter efformatum erat. *Parrhasius ipsum artificem, linteum in tabulâ expressum, verum esse arbitrantem fefellit.* Franc. Mend. *in virid. lib. 7. prog. 2.*

Si Zeuxidem diabolum, uvas pomum, aviculas Adamum, & Evam intellexero: si Parrhasium DEUM ipsum, velum, seu linteum candidum MARIAM dixero, præclaram immaculatæ Conceptionis figuram haud dubiè in medium produxero; Enimverò, quid aliud callidus serpens intendit, quàm elegantem in fructu prohibito speciem adeò fallacibus linguæ blandientis coloribus adumbrare, ut Adamus, & Eva, conjectis in eundem oculis, velut aves illæ, ad degustandam hujus fructûs suavitatem, cui veram boni, & mali scientiam inesse crediderant, advolârint: ubi tamen ab infernali Zeuxide miserè se deceptos, serò jam intellexerunt. Veruntamen Cœlestis Parrhasius, orcinum hunc pictorem, ob deceptum hominem superbum, pariter decepturus, singularî Omnipotentis dexteræ artificio, ac subtilissimo æternæ Sapientiæ penicillo, candidissimum efformavit velum, seu linteum, Beatissimam scilicèt Virginem MARIAM. & ecce! cùm ad eam arripiendam manus extendit infernalis impostor, qui antehàc tot alios improbè deceperat, semetipsum turpiter delusum advertit; adeò nimirùm firmiter telam illam tabulæ Divinæ gratiæ inhærentem invenit, ut ubi apprehendere eam posset infernalis Zeuxis, minimè reperiret. Sic deceptor deceptus, Beatissima autem Virgo, tanquam tela illa candi-

dida, ex quâ Verbo incarnando vestis humanitatis conficienda erat, ac velum mundissimum, quod contegere debebat Divinitatem, absque omnî peccato, frustratis deceptoris insidijs, immaculata remansit.

* *
*

§ 7. *Anagramma.*

DEI AVLa, absqVe Labe DICenDa. 560.

Neo-nata Regia! Te Aulam puram dicimus.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXI.

§. 1. *Scriptura.*

561. VIrgInIs sIne Labe frons, fortIor aDaMante, & sILICe.

Ezech. c. 3. v. 8. & seq. *Ecce dedi faciem tuam valentiorem faciebus eorum, & frontem tuam duriorem frontibus eorum: ut adamantem, & ut silicem dedi faciem tuam: ne timeas eos, neque metuas à facie eorum.*

SIngularem in gratiâ firmitatem, ac infractam in omni bono constantiam, præ omnibus alijs Adami posteris, MARIÆ collatam, deprædicaturus ipsemet bonorum omnium largitor DEUS, hujusmodì se verbis, per os Ezechielis explicat: *Ecce dedi faciem tuam valentiorem faciebus eorum, & frontem tuam duriorem frontibus eorum.* quid enim aliud per *faciem*, ac *frontem* intelligendum, quàm primum illud instans, quo per conceptionem, in mundum hunc immundum, seu potiùs in hanc lachrymarum vallem, primos Virgo obtutus conjecit? hìc nimirùm, primâ statim fronte, valentiorem se omnibus sola exhibuit; dum enim reliqui, in *fronte* conceptionis, velùt à Davide quondam Goliathus, miserè fuêre percussi, ac in peccati originalîs maculas, toto corpore, & animâ dejecti, hujus solius *frontem* reliquorum *frontibus duriorem* reperit inimicus, nec deijcere eam poterat, quæ adeò singulariter à Numine præservante erat confortata. Scire cupimus, quàm singulariter fuerit præ alijs confortata? En! sequitur Textus: *Ut adamantem, & ut silicem dedi faciem tuam.* Porrò, si Plinio fides, hæc de Adamante scribit: *Adamas diu non nisi Regibus, & ijs admodùm paucis cognitus.* & cui unquàm obtigit immaculatè fuisse conceptum, quàm Regi Christo, ejusdemque Sanctissimæ Matri, Beatorum omnium Reginæ? Rex inter gemmas Adamas vocatur, ob invictam fortitudinem, nulli alteri communem: sic Regina omnium Heroum, & Heroinarum MARIA, in fortitudine superat incomparabiliter omnes, quæ *accinxit fortitudine lumbos suos*, cujus *fortitudo, & decor indumentum ejus*, quæ sola ijs verbis gloriari potest: *Mea est fortitudo.* Quòd si (teste D. Alberto Magno, de virtute lapidum) *Adamantem formavit DEUS, ut mirabilia sua, & potestatem infinitam incredulis notam faceret*: ubi magìs, quàm in formatione purissimæ animæ Virginis Genitricis, mirabilia sua, & potestatem infinitam demonstravit Omnipotens? veruntamen si *Adamas* (referente Petro Berchorio) *ita est durus*

Histor. Nat. lib. 37. c. 4.

Prov. 31. v. 17. v. 25.

Prov. 8. v. 14.

L. 11. c. 40.

ut nulli penitùs cedat materiæ; quia nec ferro frangitur, nec igne calescit : adamantina Deiparæ *frons*, in Conceptione purissimâ, nulli cessit violentiæ peccati. Dicitur nimirùm Adamas *gemma reconciliationis & amoris*, & talis omninò fuit MARIA, quæ quamprimùm incepit esse, eodem instantî, adeò amore suo DEUM inescavit, ut ejus posteà Filium ab æterno Paterni sinûs accubitu, in gremium suum attraxerit: ut non immeritò à Seraphico Doctore MARIA dicatur *Adamas Verbi; quia sicut Adamas ad se ferrum trahit, sic MARIA ad se deduxit de supernis Verbum DEI. O frontem* igitur felicem! quia *frontem Adamantinam*, omnibus aliorum, etiam Sanctissimorum virorum, *frontibus valentiorem!*

L. de proprict. rer.

Serm. 2. de B. V.

Lubet hìc, pro demonstrando, MARIAM inter, & alios Sanctos discrimine, duo Sacræ Scripturæ loca, primâ fronte contraria, in medium adducere: manifestaturus enim DEUS *Apocal. c. 7.* quinam essent fideles, ac veri ejus servi? dixit: tales in *fronte*, sigillo Divinæ gratiæ esse obsignatos: *quoadusque signemus servos DEI nostri, in frontibus eorum.* quibus hæc subjunxit verba Propheta Ezechiel: *Signa Thau, super frontes virorum, &c.* Totum oppositum alibi in Scripturâ legitur; præterquàm enim, quod MARIA dicatur habere frontem *duriorem frontibus eorum*, ait insuper Spiritus Sanctus, illam quoque à DEO Divinæ gratiæ sigillo obsignatam esse, non quidem in fronte, sed in corde: *Pone me ut signaculum, super cor tuum!* quid quæso hoc significat, alios Sanctos obsignatos *in frontibus eorum*, MARIAM *super cor suum?* cur non omnes simul aut in fronte, aut in corde? Ut nimirùm intelligeremus, quòd quemadmodùm (teste Aristotele) natura in generatione, & formatione hominis, ante omnia primò efformat Cor, tanquam necessarium humanæ structuræ fundamentum, ut sit parens spirituum vitalium, fornax caloris naturalîs, principium motûs, & unica vitæ causa: *Cor est primum vivens*: deinde primùm procedit ad alias corporis partes: tandem, & ultimò format caput, tanquam realem, & veram 5. sensuum sedem; sic reliqui Sancti, Deique servi obsignati quidem fuerint, sed non nisi *in frontibus*, id est, postquàm nati, vel saltem perfectè formati, ut Joannes Baptista, diu post conceptionem Sanctificatus, juxta illud: *Hic mensis sextus est illi.* At MARIAM illis omnibus longè valentiorem, obsignatam fuisse, non in *fronte* tantùm, ut illi, sed in *corde*, adeò, ut licèt nondum perfectè formata, quamprimùm incepit esse, signata, sigillata, ac præservata fuerit ab omni culpâ, nec unquam principiârit vivere, quin simul omnî *adamante*, & *silice fortior*, excluso omnî peccato, principiârit esse gratiæ, amorisque Divini. En! quomodo facies MARIÆ fuerit valentior faciebus eorum, & frons adamantina fortior frontibus eorum. Ah! utinam nos, qui in peccato vivere cœpimus, saltem in gratiâ vitam claudamus, ac adamantinâ fortitudine, per immaculatam Deiparam obtentâ, hostibus nostris generosè resistamus! id sperare jubet Virginis in sibi devotos pietas; quemadmodum enim (teste Pierio Valeriano) *id insitum Divinitùs habere fertur Adamas, ut mentem, animumque gestantis vano metu liberet*, ac ut Plinius addit: *Fortem facit hominem contra hostem.* sic MARIA immaculata, frequenter à nobis invocata, omnî nos malæ mortis metu liberabit, fortesque in extremâ luctâ victores efficiet.

c. 9. v. 4.

Cant. 8. v. 6.

L. 1. de nat. animal.

Luc. c. 1. v. 36.

de Adamant.

L. de rer.

§. 2. *Authoritas.*

PETRVS COMESTOR, Certans pro pVRITATE DEIparæ. 562.

Non gaudet mundus, quòd Anna virum cognoverit, sed gaudet, quòd salutis suæ causam susceperit. & quia compellor dicere, non humores Joachim veneratur: sed quia MARIA concepta sit, gratulatur, cujus Conceptionis Sacramentum in spiritu prævidens Isaias ait: Egredietur

etur Virga de radice Ieſſe, &c. Tract. de Immac. Concept. ubi inſigniter hoc myſterium deducit.

§. 3. *Ratio.*

563. PRIVILEGIA ſtabILI fIrMItate Conſtare Debent.

JUxta c. 1. & 2. q. 2. *celebritatem*, de Conſec. diſt. 3. *Privilegia perpetuâ firmitate conſtare debent*: hoc eſt, ſi ſint perſonalia, quamdiu perſona durat: ſi realia, quamdiu res durat; quia juxta c. *Privilegium* de Reg. Jur. in 6. L. unic. §. *ne autem, C. de caducis tollendis*, Privilegium perſonale finitur cum ipsâ perſonâ. & juxta L. *Imperatores* ff. *de publicanis*. Privilegia realia finiuntur cum ipsâ re, & tamdiu durant, quamdiu res durat. Atqui privilegium, de non comprehendi in generali pacto, inito à toto genere humano cum Protoparente, quoad contrahendum peccatum originale, & ſubeundam mortem animæ, Deipara habuit ab æterno, uti præfiguratum eſt in Eſther, cui dictum: *Non morieris; non enim pro te, ſed pro omnibus hæc Lex conſtituta eſt.* Ergo hoc B. Virginis privilegium ab æterno debuit ſuâ firmitate gaudere. Sed caruiſſet hac perpetuâ firmitate, ſi ad momentum contraxiſſet peccatum originale; quia talî modo fuiſſet annullatum, & infirmatum. Ergo Beata Virgo in omni inſtanti debuit fuiſſe immunis à peccato originalî. Min. ſuprapoſita Prob. Privilegium, utpote perſonale, fuit annexum perſonæ determinatæ, nempe Matri: eo ipſo enim, quod aliqua eligatur in Matrem DEI, collatum illi intelligebatur hoc privilegium. Atqui Beata Virgo ab æterno fuit electa in Matrem Chriſti, juxta illud: *Ab æterno ordinata ſum.* Ergo ab æterno habuit hoc privilegium. Si obijcias: Regulam hanc in multis fallere. Reſp. id quidem verum eſſe, ſuperveniente nempe novâ causâ: v. g. ſiquis privilegio abutatur, delictum committat, uſum negligat, ſpatio decem annorum, oppoſitum faciat, &c. juxta illud:

Indultum tollit: Contemptus: Crimen: Abuſus:

Oppoſitum factum: Damnum: Corpus variatum.

ut habetur in gloſsâ ejusdem c. Sed nihil horum reperitur in Beatâ Virgine. Ergò, licèt in alijs ſæpe fallere poſſit, tamen hìc ſemper ſuum robur retinuit.

§. 4. *Hiſtoria.*

564. SOCIetas IESV, orDInata pro DefensIone ILLIbatæ DeIparæ.

ALphonſus Rodericius, inſignîs pietatis, ex Societate JESU Mariophylus, ab infantiâ DEUM timere edoctus, & MARIAM tenerrimo affectu colere aſſuetus, cùm inter alias devotiones, Sacrum quotidie immaculatæ Conceptionis Officium, in Virginis Deiparæ honorem perſolveret, adeò hunc penſum MARIA acceptum habuit, ut in ejus remunerationem, in extaſin aliquandò raptus, mandatum ab eâdem acceperit, ut laudabilem hanc conſuetudinem ſuam publicaret, ipſumque, quod recitare aſſolebat Officium, alijs ad imitationem, prælo ſubmitteret. Inſuper (quòd maximè notandum) manifeſtare eidem dignata eſt: unam ex præcipuis inſtitutæ Societatis cauſis, in Eccleſiâ fuiſſe, ut per hanc Societatem, immaculata ejus Conceptio fortiter, ac conſtanter defenderetur. quod quàm fervidè hodiedùm adimpleatur, præter doctiſſimos libros, ex eâdem Societate, in MARIÆ defenſionem conſcriptos, innumeræ teſtantur Sodalitates, ſub titulo immaculatæ Conceptionis utiliter inſtitutæ, &c. *Paulus de Barri, in Anno Sancto. ad diem 9. Decemb. Calendar. B. V. ad Diem. 30. Octob.*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

565. NVLLa VIs noCet ADaMantI.

Non Adamas quamvis repetito frangitur ictu,
Quem nequeunt validi rumpere mille fabri.
Sic licèt obijcias mille argumenta MARIÆ,
Conceptæ abs maculâ: Cor Adamantis habet.

Ut Adamantem, & ut silicem dedi faciem tuam. Ezech. c. 3. v. 9.

§. 6. *Antiquitas.*

566. ADaMas, In AnnVLo RegIo reLVCens.

DE Rege, ac Reginâ Navarræ relatum in Historijs reperitur, Adamantem illos pretiosissimum, in annulo quemque suo, gestâsse, cui mirâ arte insculpta videri poterant duo illa magna Cœli luminaria, Sol, & Luna, hâc subjunctâ, ac tenuissimis characteribus inscriptâ Epigraphe: *Simul, & semper.* Exprimere nimirùm per Adamantem hunc nil aliud intendebant Regij hi conjuges, quàm constantissimam inter se dilectionem, ac tenerrimam ad invicèm affectionem. Per Solem verò, & Lunam, fidem quandam mutuam, perenniter, ac inviolabiliter duraturam designabant. *Gabriel Simeon. Emblem. 8. apud P. Pauletti ser. 4. post Dominic. 2. Quadrag.*

Adamantem hunc pretiosum, in Regio Navarræ Conjugum annulo relucentem, Regi potiùs Sæculorum immortali, ac purissimæ Cœlorum Reginæ, competere existimo; quis enim nescit, annulum æternitatis semper symbolum extitisse? & quæ unquam creatura magìs à DEO dilecta cognoscitur, quàm illa, quæ ab æterno jam ordinata, ac in ejus Matrem fuit destinata? Hinc fit, quòd illa verè *pulchra, ut Luna*, Cœlesti *Soli* perpetuâ fuerit charitate conjunctissima: ut de utroque dici omni tempore posset: *simul, & semper.* adeò, ut nullum excogitare momentum valeas, quo per peccatum aliquod, sive originale, sive actuale, MARIA fuerit à DEO separata, sed potiùs dici indubitanter possit, & debeat, *simul, & semper* cum Filio suo Divino pura, *simul & semper* cum eodem Sancta, *simul & semper* cum eodem immaculata.

§. 7. *Anagramma.*

ConCepta VIrgo, DeVM parIs! 567.

Anteà immaculata Virgo: en Deum paris!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXII.

§. I. *Scriptura.*

568. Porta VIrgInea, eXCLVsIVa VIrI, tenebrarVM prInCIpI CLaVſa, In qVâ ſoLVs habItat prInCeps paCIs.

Ezech. c. 44. v. 2. *Porta hæc clauſa erit, & vir non tranſibit per eam; quoniam Dominus DEUS Iſraël ingreſſus eſt per eam, eritque clauſa Principi: Princeps ipſe ſedebit in eâ.*

HAud ſine myſterio, Sancta Mater Eccleſia Beatiſſimæ Numinis Genitrici glorioſum adſcribit elogium, dum ait: *Tu Regis alti Janua, & porta Lucis fulgida!* quamvis enim eodem titulo CHRISTUS ipſemet glorietur, ijs verbis: *Ego ſum oſtium: per me ſiquis introierit, ſalvabitur.* nullatenùs tamen repugnat, Chriſtum primariam, ac immediatam, MARIAM ſecundariam, ac mediatam Cœli *portam* eſſe, quâ mediante, ea quoque, quæ Chriſtus eſt, facilè nobis aperitur. quod dudùm præſignâſſe videtur Ezechiel, dum ſcripſit: *Duo oſtia erant in Templo*, duæ nimirùm in Cœlo Januæ, ſeu portæ: CHRISTUS & MARIA; Cœlum ſiquidem, quod ille nobis meruit, impetrat iſta. Felix certè porta! de quâ magnus ait Albertus: *Sicut porta exportat, & importat, ſic & per ipſam exivit, quidquid unquàm gratiæ creatum, vel increatum in mundum venit; per ipſam item intravit, quidquid boni ad Cœlos aſcendit.* Regia certè porta, ac *Regis alti Janua!* quemadmodùm enim Regi, aut Imperatori, devictæ Urbis dominium recepturo, per novam omninò portam aditus apparatur, quæ victore ingreſſo, mox rursùs obſtruitur: ità Virgo Beatiſſima ſoli fuit pervia Cœlorum Principi, clauſa deinceps æternùm: anteà patens nemini, poſteà nulli. quod clarè prædixit Ezechiel: *Porta hæc clauſa erit, & vir non tranſibit per eam; quoniam Dominus DEUS Iſraël ingreſſus eſt per eam, eritque clauſa Principi: Princeps ipſe ſedebit in eâ.* Porta profecto *lucis fulgida!* lumine gratiæ pleniſſima, ubi ſoli DEO, Lumini inacceſſibili, datur acceſſus: principi verò tenebrarum, diabolo, nec aditus datur, nec aſpectus permittitur. Hæc *porta* Virginea, nempe MARIA, ſicut in conceptione Filij, *clauſa* fuit, ac excluſiva viri, ſive neſciens virum: ſic etiam in propriâ Conceptione, fuit *clauſa* Principi infernali: quaſi illud S. Cypriani monitum prægustâſſet, dum ait: *Omnes ergo rimæ, nè dicam portæ, claudendæ ſunt; ne per unum foramen, caſtra omnia penetrentur, & univerſa ſunt componenda munimenta, ne per modicum, non munitum, tota Civitas corruat.* Princeps interim ipſe, nempe Principum ille Princeps DEUS, omnî momento, ſedere voluit in eâ, qui ſtationem ſuam in hac *Portâ* ita firmis roboravit præſidijs, ut nulli alteri fuerit recluſa, aut ſubeunda. quod ſatis inſinuatum videtur, per dulcia illa Cœleſtîs ſponſi, ad dilectam ſuam, verba: *Aperi mihi Soror mea! amica mea! columba mea!* cur enim non uno tantùm, ſed tribus nominibus, amore plenis, ſponſam ſuam honorat? *Soror mea! amica mea! columba mea!* nonnè ùt triplicî eam culpâ carere indicet: originalî, mortali, ac venialî, ſícque ab hac ſibi ſoli portam aperiri deſideret? quaſi dicat, (ut Divus exponit Ambroſius) *Aperi mihi; ſed ex-*

Jo. c. 10. v. 9.

c. 41. v. 23.

67.

In Marial. lib. Apoc.

De ſingul. Cler.

Cant. c. 5. v. 2.

l. de Isaac. c. 6. *traneis claude : aperi ergo mihi, noli aperire adversario, neque locum des diabolo!* hoc enimverò, & non aliud indicare sponsus intendit, dum triplicem hunc titulum, altero titulo, quasi per compendium, concludit, addens : *Immaculata mea!* id est, immaculata, tam ab originâli, quàm ab actualibus peccatis. Ad hunc de Virgineâ *Portâ* Conceptum, in nostram utilitatem concludendum, optimè deservit laudabilis ille antiquorum mos, à magno nostro Gregorio l. 22. Moral. c. 14. observatus : ad Urbium nimirùm portas, prudentes quospiam viros constituendi, qui causas & litigia eorum, qui ingressuri erant, ibidem priùs definirent, ne quis fortè pedem inferret Civitati, qui publicam rixis suis pacem, quietemque turbaret. de quo instituto Amos Propheta, Sacris in c. 5. v. litteris, expressè ait : *Constituite Judicem in portâ.* Talis enim *Porta* MARIA est, ubi cessat omne litigium, ubi nulla locum habet Numinis offensa, quæ sicut omnî momento Divinæ Majestatis amica fuit dilectissima: sic & omnes alios, ad se confugientes, Superis reddit amicos. Cœlum namque Urbs est, & sedes tranquillissima, ubi perpetuâ, & illibatâ vivitur pace, quò nihil intrat litigiosi, aut DEO offensi: pacem ergo ferant, oportet, qui sunt ingressuri. istum igitur in finem, æterna DEI Sapientia, *portam* constituit Virginem Beatissimam totam puram, Sanctam, pacificam, ad quam subsistentes animæ, Cœlum ingressuræ, nulla secum ferant litigia, nullas peccatorum maculas, nullas cum DEO, Divisque inimicitias, vel si quas habeant, depositis per veram pœnitentiam culpis ad portam istam definiant, jurgia ponant, ac pacem ab offenso Numine, amore Virginis semper pacificæ, semper immaculatæ, semper amicæ, efflagitent, secureque obtineant.

* * *

§. 2. *Authoritas.*

S. PETRVS DAMIANVS, à Labe LIberæ proteCtor. 569.

1. *Germinat ergo virga Jesse, de tortuosâ generis humani radice, & de Patriarcharum arbore in altitudinem, & rectitudinem erumpens, omnem ignorat nodositatem, &c.* *Tota pulchra, quia Deificata, & macula non est in Te; quia Spiritus Sanctus supervenit in te.* Serm. de Assumpt.
2. *Caro enim ejus ex Adam assumpta, maculas Adæ non admisit.* Ibid.
3. *A peccato primi Parentis, tenebræ factæ sunt super universam terram, usque ad MARIAM Virginem.* Serm. de Assumpt.
4. *Omnes creaturæ dissidio voluntatum magnos motus conciverunt contra DEUM: Sola Virgo innoxia peccati requiem DEO dedit: fuit reclinatorium aureum, summo Regi incorruptum, in quo nullus, nisi summus DEUS consedit.* Ibid.
5. *Quid, rogo, vitij in mente, vel corpore MARIÆ vendicare sibi potuit locum, quæ ad instar Cœli, plenitudinis totius Divinitatis meruit esse Sacrarium? in Christo enim habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter.* Serm. 3. de Nativ. M.
6. *Cùm fecerit DEUS omnia sua opera valde bona, hoc melius fecit : consecrans sibi in eâ reconciliatorium aureum, in quo se post tumultus Angelorum, & hominum, inclinaret, & requiem inveniret.* Ibid.
7. *Bene hæc incomparabilis Virgo, Virga dicitur, quæ per intentionem desiderij, semper ad superna se habuit, neque per cæcitatem peccati, distortæ nodositatis vitium aliquando incurrit.* Ibid.

§. 3. *Ratio.*

NON DeCet fIerI AbbatIssaM, nIsI hæC sIt VIrgo. 570.

OMninò inconveniens est, ut illa, quæ Virgo non sit, in Abbatissam assumatur: c. *juvenculas.* q. 1.

imò

imò etiam violenter corrupta, licèt virginitatem non amittat, nec perdat laureolam virginitatis, tamen in Abbatissam ampliùs consecrari nequit: ut habetur L. 3. Tit. 34. q. 14. Ergo multò minus decet, Reginam Virginum, & Angelorum, aliquo peccato fuisse corruptam, & inquinatam, sive voluntariè, seu ex propriâ voluntate, sive in se involuntariè, alienâ tamen voluntate commisso. Confirm. ex illo, in c. 1. dist. 2. *Decet Prælatum alijs irreprehensibilem esse, & omnî tempore à quocunque crimine immunem.* Ergo similiter decet Præpositam, & Reginam Angelorum, & hominum omnî tempore esse immunem à quocunque crimine.

§. 4. *Historia.*

MARIA ILLIbata, Petro VILLarIensI gratIosè DesponsatA.

571. BPetrus Villariensis, præclarum Sacri Ordinis Cisterciensis Sidus, insignem haud dubiè gratiam à Beatissimâ Cœlitum Reginâ obtinuit, dum tertiâ à Festo S. Nicolai feriâ apparentem sibi eandem habuit dicentemque sibi: *Noveris Fili, agi hodie Diem specialiter mihi Festivam: quocirca magis te præ alijs diebus, Divinis hac luce laudibus immorari, amplioribus præconijs meis vacare, ac sublimioribus inhærere meditationibus oportet.* Ob gratiosam adeò apparitionem miro affectus gaudio Petrus, latentis tamen Mysterij nescius, humillimè in hæc verba respondit: *Ignosce dulcissima Domina, Regina clementissima! ignosce servulo, Festi Tui rationem penitùs hucusque ignoranti: cujus quamprimùm notitiam habuero, devotissimus certè illud peragam, nec hodie tantùm, sed quoad vixero, celebrare nullatenùs intermittam.* Hæc cùm dixisset, evanescente interim visione, nullum desuper tulit responsum; veruntamen, cùm ex alio quodam, casu intellexisset, Diem Conceptioni immaculatæ Sacram à devotis quibusdam MARIÆ clientibus recoli, singulis idem Festum annis, totâ devotionis alacritate celebrare & ipse studuit, adeò ut in tanti mercedem obsequij, in eâdem aliquando Festivitate, ab ipsómet Virginis Filio visitatione spiritualî recreatus, inenarrabilî fuerit consolatione perfusus. Cùm præterea Ecclesiam ingressus, idem Festum puri cordis devotione pro more peracturus esset, in extasin raptus, coram JESU, & MARIA feliciss imè sistebatur: à quibus cœptæ devotionis ergò plurimùm laudatus, ac, ut constantî in eâdem fidelitate persisteret, admonitus fuit. imò, ut Matris honore se summè delectari, Filius demonstraret Divinus, inseparabilî eandem vinculo, famulo tam devoto jungendam voluit: quem in finem, vices Sacerdotis, & morem assumere dignatus, Sacerdos ipse secundùm Ordinem Melchisedech, Matrem suam (ut moris est, in facie Ecclesiæ Sponsos benedici) in perpetuum spiritualîs Conjugij fœdus, Petro gratiosissimè desponsavit. Ex quo factum, ut vir ille Religiosissimus, corde, & animo, in amorem illibatæ lequescens, tantâ fuerit devotionis perfusus dulcedine, ut nullas extrà Virginem consolationes ulteriùs recipere, nec alios imposterùm, quàm de illâ, sermones proferre potuerit. *Ex Chronic. Villarienf. & Bucel. Menol. ad Diem. 8. Decemb.*

* *
*

§. 5. *Symbolum.*

572. Mater DEI, hortVs InaCCesVs.

Qui pulchrum retinere cupit, quem condidit, Hortum,
Occludat, valeant ne penetrare Sues.
Conceptam clausit Numen, sine labe, MARIAM:
Quid mirum, maculæ non penetrâsse Suem?

Hortus conclusus Soror mea sponsa: hortus conclusus. Cant. c. 4. v. 12.

§. 6. *Antiquitas.*

573. HVgoLInI GIrarDesCI, nIMIa eLatIo.

DE Hugolino Girardesco, Guelpharum partium Principe narrat Platina, *in Nicolao III. Papâ*: Beyrlinck, verbo: *Fortuna* f. 231. eum pulsis Gibellinis, aut metu potentiæ perterritis, ad tantam pervenisse fortunam, ut pro nutu omnia administraret, Patriæque Dominus & esset, & haberetur. is cùm Festo Natalîs sui cognatos, & amicos, ad convivium Regio luxu adornatum invitâsset, ac inter epulas, fortunam suam suprà modum extollens, ex Marco Lombardo, uno de intimis amicorum, percontaretur, quid tandem felicitati suæ deesse crederet? à Marco durum, & inexpectatum responsum retulit, dum is vel ad volubilem felicitatis humanæ rotam se reflectens, vel mente Divinitùs admonitâ, in faciem ei dixit: *Domine, nil deest, nisi ira Numinis, quæ à rebus tam secundis diu abesse non potest.* Dictum durum, & acerbum, sed tamen verum! nam paullò post, dum Gibellini, resumptis insperatò armis, coadunatis viribus, palatium ejus expugnârunt, unum audaciorem è Filijs, & alium ex Nepotibus, vim arcere conatos occiderunt, ipsum verò Hugolinum, cum duobus filijs, ac tribus nepotibus comprehensum, in teterrimam turrim, obseratis foribus detrusêre, clavibus in Arnum flumen abjectis, ubi Anno 1288. & Patri, & Filijs, & Nepotibus, omnî vitæ subsidio destitutis, miserè fuit pereundum.

Hoc ipsum contigisse videtur humani generis Protoparenti Adamo; ex humilî enim, & contemptibilî limo terræ eò felicitatis ascendit, ut rerum conditarum Dominus, ac totius naturæ imperator sit constitutus, cujus imperio universæ creaturæ subjacebant: sed eò insolentiæ, ex præsumptione felicitatis suæ, est delapsus, ut non contentus statûs sui excellentiâ, ad inconcessos Divinitatis honores, temerario ausu aspirarit; Hinc abesse diu non potuit à tam superbo, & scelerato capite justa Nemesis, quæ majestatis contemptæ reum, ex paradiso expulsum, carceri æterno, cum omnî posteritate addixit, ubi misero cum totâ suâ infelicî sobole pereundum fuisset, nisi post decursum aliquot millium Annorum, deperditæ claves iterum fuissent inventæ. Sed ubi inventæ? non alibi certè, quàm in benedicto Annæ Matris utero, quæ MARIAM concepit, MARIAM protulit; *Ex hac* enim (ut ait Doctissimus Pelbartus de Temesvvar, *Serm. de S. Annâ*) *Clavis David est facta, per quam Paradisi porta cunctis est patefacta.* Hinc Joannes noster Damascenus, primos Parentes sic cum MARIA loquentes

in-

introducit : *Nos Cœli januas clausimus, tu reserâsti, &c.* quam meritò etiam salutat D. Ephrem *Serm. de laud. Virg. Ave Portarum Cœlestis Paradisi reseramentum! Ave clavis Regni Cœlestis!* Sicut ergo Petrus quondam lachrymis suis, non tantùm peccatum diluit, sed Cœli quoque claves recepit : sic & Anna, oratione, & lachrymis, non solùm sterilitatem depulit, sed & claves Regni Cœlorum à Domino, per MARIAM, in ipsâ sine labe conceptam, impetravit.

§. 7. *Anagramma.*

DEVM parIes, Vna sIne peCCato. 574.

DEUM paries, O una, integra, immaculata!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXIII.

§. 1. *Scriptura.*

RaDIX, & GerMen, sIne peCCato. 575.

Dan. c. 4. v. 11. & 12. *Succidite arborem, & præcidite ramos ejus, excutite folia ejus, &c. veruntamen germen radicum ejus in terrâ sinite.*

VIdit olim Nabuchodonosor, inter somniandum, procerissimam quandam, ac amplissimam Arborem, vertice in Cœlos tendentem, & radices ad ima propè tartara promittentem, Arborem, inquam, fructu gravatam, & omnigenas inde bestias pascentem : sed audivit & vocem, quâ eadem excidi mandabatur, ejus fructus excuti, ramos præcidi, omnemque hoc pacto illi virorem, ac succum tolli : solâ illi ad solatium radice relictâ, denuò ut pullulasceret, & surculum novum emitteret : *Succidite arborem & præcidite ramos ejus, excutite folia ejus, & dispergite fructus ejus, &c. veruntamen germen radicum ejus in terrâ sinite.*

Porrò si Arborem hanc Nabuchodonosori ostensam attentiùs considerare, & scire velimus, quid hæc omnia sibi velint ? nil accomodatiùs, secundùm mysticum sensum, subintelligi posse existimo, quàm miram primi hominis ante peccatum felicitatem ; quamvis enim à Daniele longè aliter Regi fuerit explicata Arbor illa ; tamen in præsenti adstruere non dubito, comatam hanc Arborem, naturam repræsentâsse humanam, Arborem haud dubiè ingentem, insignem, plurimisque justitiæ ac perfectionum Cœlestium, fructibus decoratam. hanc Satanas, feralis ille ligniseca, peccati securî petens, jam inde in Paradiso terrestrî, ramis spoliavit, omnem ejusdem fructum dissipavit, frondes præcidit, virorem abstulit, eamque aridam penitùs reddidit, nihil ut succulentum, ac viride, præter solam radicem remanserit, *radicem* inquam, quæ Virginem Deiparam repræsentabat : radicem illam Jesse ; hoc enim nomine Isaias eam appellavit : *Egredietur virga, de radice Jesse ; & flos de radice ejus ascendet.* c. 11. v. 1. radicem, quæ novam arborem, id est redemptorem JESUM, arborem illam vitæ protrusit. Hujus Prophetici dicti paullò aliam affert D. Bernardus expositionem : *In hoc tamen,* inquit ille, *Isaiæ testimonio, florem Filium, virgam intellige Matrem.* quo supposito, non immeritò quæri posset, cur po- Serm. 2. super *Missus.*

tiùs MARIA ex radice Jesse egressura prædicitur, quàm ex radice, vel stirpe Abrahami, Isaaci, Jacobi, Davidis, &c. à quibus duxit illa originem? ad hanc verò rem patula mox erit responsio, si, quid vocabulum *Jesse* apud Hebræos significet, intellexerimus; idem nimirùm est, ac *munus, donum, & gratia.* bene: cùm ergo Propheta de Conceptione MARIÆ agat, quæ est primus ejus egressus, meritò à Jesse, omissis alijs Patriarchis, prædicat ducere originem: ut vel sic ostendat, conceptionem Virginis à *Gratiâ* sumpsisse exordium. Sicut proinde, juxta Bernardum, per *Virgam, Virgo Deipara*, & per *radicem* intelligenda est *gratia*: sic per virgæ *florem*, seu *germen* radicis, *CHRISTUS Dominus* facilè est intelligendus, qui arborem humanæ conditionis, vitio Adami destructam, & corruptam, non in priorem tantùm, quâ condita fuerat dignitatem, sed multò etiam ampliorem, ac florentiorem reparavit. Haud absimiliter Conceptum nostrum D. Joannes Damascenus prosequitur, dicens: *Per germen quemnam tandem quæso, propriè consentaneèque acceperis? an non perspicuè solam hanc sanctam ac sanctis omnibus sanctiorem, quæque tota, hoc est, & corpore & spiritu, pura ei apparuit, qui in ea domicilium habuit, nimirùm MARIAM, magnam inquam illam, ac re & nomine valdè colendam, Davidicum furculum, radicem Jesse?* Hæc ille. Quamvis igitur arbor humani stemmatis mox à prævaricatione, ex justa DEI vindictâ succisa, ramique fuerint præcisi, in ignem haud dubiè æternum (ni aliud interventurum esset Divinæ misericordiæ remedium) abijciendi; tamen in MARIÆ præservatione jugiter adimplebatur altera illa Isaiæ prophetia: *Erit germen Domini in magnificentiâ, & gloriâ.* verificabatur in MARIA illud, quod amor erga genus humanum, quamvis adulterum, à Numine devastante, postulabat: *In electis meis mitte radices.* gloriari in MARIA DEUS ipse poterat, ijs dicti Ecclesiastici verbis: *Radicavi in populo honorificato.* gratulari denique, in maximis licèt angustijs, sibi poterat prævaricator homo, recogitando *germen ejus delectabile*, dulcissimum nimirùm JESUM, ex MARIA, purissimâ Genitrice, carnem aliquandò in terris assumpturum, hominisque ruinam suâ Sacratissimâ passione reparaturum. Pro conclusione Conceptûs, non prætereundum nobis illud Plinij effatum. *Prima lex est Vineas plantanti: cave, radices ne saucies!* Radix autem hominis nonnè Conceptio est? imo. non ergo hæc *radix* illâ in vite sauciari, vel ejus originalis puritas in dubium vocari debet, quæ non botrum sed DEUM erat paritura.

Orat. 2. de Nativ. Mar.

c. 4. v. 2.

Eccli. 24. v. 13.

v. 16.

Isaiæ. 5. v. 7.

Lib. 17. c. 22.

§. 2. *Authoritas.*

S. PROCLVS, DEIPARAM SINE LABE PROPVGNANS. 576.

1. *Filius DEI Matrem, quàm citrà ullam labem sibi formaverat, ex hac quoque nullâ maculâ contractâ processit.* Homil. habitâ in Concil. Ephes. Tom. 6. Concil. c. 7.
2. *Sacra MARIA Deipara in unum nos coëgit: Hæc impollutus, & purus ille illibatæ Virginitatis Thesaurus, decusq́, & ornamentum: hæc spiritualis secundi Adami Paradisus: hæc verè levis illa nubes, quæ super Cherubim sedentem in corpore suo gestavit; hæc vellus mundissimum, Cœlesti pluviâ madens, ex qua pastor ovem induit..* Hom. de Nativ. Dñi.
3. *Ipsa Virgo novum est novi testamenti volumen, per quam extemplo dæmonum vastatum est imperium.* Orat. 6.

§. 3. *Ratio.*

DE FRVCTV, ARBORIS BONITATEM NOSCE. 577.

TRitum est illud, & vulgatum Axioma:

Sæpe solet similis Filius esse Patri.

Juxta illud Horatij:

Fortes creantur fortibus, & boni bonis.

quod idem Redemptor, & Salvator noster volens innuere, dicebat: *Non potest*

poteſt arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere. Matth. 7. c. v. 18. ſeu quod idem eſt: Ex bonitate & perfectione fructûs, & Filij, bonitas, & perfectio Arboris, & matris, dignoſci poteſt. Atqui Chriſtus qui eſt cumulus, & plenitudo omnîs perfectionis, ſummè bonus, & ſummum bonum, verè fuit fructus, & Filius Arboris Marianæ. Ergo ex eo vel maximè bonitas, & perfectio cognoſci poteſt Arboris illius. Atqui prorsùs contrarium eveniret, ſi Beata Virgo fuiſſet ſemel concepta in peccato originalî; cùm hoc ſit privatio omnîs bonitatis, & perfectionis ſupernaturalis. Ergo, &c.

§. 4. *Hiſtoria.*

578. TrVnCo hæC Verba Contenta: *MarIa ConCepta sIne peCCato.*

ANnus agebatur, à nato Salvatore, Milleſimus, Sexcenteſimus, Quinquageſimus, Dies verò decima tertia Decembris; cùm in Oppido quodam Taraſcorum, Villa de Januâ nuncupato, in Epiſcopatu Michuacenſi, non ſine prodigio, Immaculata Beatiſſimæ DEI Genitricis Conceptio incolis illis fuit patefacta. Rem paucis accipe! Fortè Truncus quidam Arboris, à fabris lignarijs in uſum cujusdam ædificij adhibendus, per medium ſecabatur; cùm ecce! litteræ quædam perfectè efformatæ intùs reperiuntur: cumque, quid ſcriptura contineret? attentiùs inſpicerent, hæc omninò verba, Hiſpanico Idiomate conſcripta, obſervabantur: *MARIA concepida, ſin peccato.* Hæc porrò ſcriptura, pro confirmandâ Virginis Deiparæ puriſſimâ Conceptione, tam mirabiliter in Trunco illo reperta, meritò, ex mente Epiſcopi, pro inſignî miraculo ab incolis illis habita, atque ad Parochialem ibidem Eccleſiam, Patrum Auguſtinianorum delata eſt, ubi etiamnùm honorificè aſſervatur. *P. Franciſcus Calderon. S. J. in Epiſtolâ, ad Europæos ſcriptâ.*

§. 5. *Symbolum.*

FaVo MarIano, nIL De aCVLeo. 579.

Hic favus ex apibus non pungit, aeumina neſcit;
Sit proviſa licèt cuſpide quæque ſuo.
Sic licèt ex lapſis ſe progenitoribus ortam
Virgo ſciat; labis cuſpide ſola caret.

Favus diſtillans labia tua Sponſa! Cant. c. 4. v. 11.

§. 6. *Antiquitas.*

TherIaCa, Contra aſpIDVM Venena. 580.

JUxta relationem Plinij, *lib. de naturalibus*, quædam in Indijs Arbor reperitur, cujus flores, & fructus, non ſuavem modò odorem, ſed & ſaporem dulciſſimum emittunt: In vicinià autem Arboris prædictæ, manere Serpens aſſolet, quem Indi Aulum nominant, qui, dum Arboris odorem extremè averſatur, ut flores, & fructus deſtruat, ad radicem Arboris deveniens, ſuo eam veneno intoxicat; quod obſervantes Patriæ illius hortulani, ut Arborem conſervent, Theriacam accipiunt, ac in ſummitate cujusdam virgæ ipſius Arboris infundunt: unde fit, ut expulſo quantocyùs omnî veneno, Arbor ipſa, licèt

cèt toxico priùs nocentissimo infecta, longè impostèrùm reddatur fæcundior.

Per istam Arborem nonnè hominem intelligere liceat? cùm & *Marci c. 18.* dicatur: *Vidi homines, quasi arbores ambulantes.* si enim Philosopho credendum: *Homo est Arbor inversa.* Flores hujus Arboris sunt bonæ cogitationes, & bona proposita: fructus verò bona opera; nam sicut fructus ostendit qualitatem Arboris: sic bona opera conditionem hominis manifestant, juxta illud Matth. c. 7. *à fructibus eorum cognoscetis eos.* Hæc Arbor ante lapsum primi hominis, fructus produxit dulcissimos, ut verificatum fuerit illud: *Flores mei, fructus honoris, & honestatis.* Eccli. c. 24. v. 23. quos tamen Serpens antiquus sustinere non valens, venenum in eâ posuit, & radicem infecit, quando suggestione suâ primum hominem peccatorem effecit: ex quo Arbor illa adeò evasit infecta, ut longissimo tempore fructum portare nequiens, per nulla opera, quantumcunque bona, Cœlum ingredi potuerit; Veruntamen sapientissimus hortulanus, Pater Cœlestis, malitiam & calliditatem Serpentis considerans, Theriacam, id est, Filium Divinum, infudit in Virgâ quâdam istius Arboris, longè à radice dissitâ, ac consequenter à veneno nondum infectâ, Maria scilicet, sine labe conceptâ, de quâ Isaias: *Egredietur virga de radice Jesse, &c.* c. 11. v. 1. & sic peccati veneno remedium tulit, toxicum expulit, Arborem denique ipsam fœcundissimam reddidit; quia nunc potest homo, per fructum boni operis, vitam consequi sempiternam.

§. 7. *Anagramma.*

581. DeI VerI Mater, pVrè ConCepta.

O DEI veri magna Parens, Tu immaculata!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXIV.

582. AbsIt à DeI GenItrICe oMnIs sVspICIo.

Dan. 6. v. 4. *Nullam causam, & suspicionem reperire potuerunt; eò quòd fidelis esset, & omnis culpa, & suspicio non inveniretur in eo.*

Quod Sacris in paginis, de omnigenâ Danielis innocentiâ, succinctâ illâ, sed satis efficaci Panegyrî celebratur: *Nullam causam & suspicionem reperire potuerunt, &c.* hoc idem de Beatissimâ Numinis Genitrice meliorî jure deprædicandum: eam videlicet non solùm à communi illâ originis labe Divinitùs exemptam, ac præservatam fuisse, verùm etiam nec minimam in tantæ Matris conceptione *suspicionem* primæ culpæ reperiri. Placeat in hujus asserti confirmationem unum, alterúmve S. Scripturæ locum attentiùs perscrutari. *Egredietur Virga de radice Jesse*, ait Isaias. sed cur non potiùs dixit Propheta: *Egredietur Arbor?* cur *Virgam* potiùs adducit, de radice Jesse egressuram? verùm, cùm sub hac Virgâ, Virgo Deipara communiter ab expositoribus intelligatur; ideò Virga dicitur, & non Arbor egressura: ut tollatur à c. 11. v. 1.

Ma-

MARIA omnis etiam *Suspicio* culpæ. in arbore nimirùm prævaricati sunt primi parentes : arbor ergò ideò non dicitur, ut nec nominetenùs ad causam primi peccati dicat analogiam. & hæc ipsa est ratio, cur Petrus Damianus dixerit: *Germinat ergo Virga Jesse, de tortuosâ radice generis humani, & de Patriarcharum Arbore in altitudinem erumpens, omnem ignorat nodositatem, foliorum tenebras nescit.* ubi ultima præsertim notanda verba: *foliorum tenebras nescit.* quid enim est MARIAM nescire tenebras foliorum? nisi ut denotetur, non solùm MARIAM peccati originalis labe caruisse in Conceptione; verùm etiam umbram peccati ignorâsse. Arboris folijs, in quâ prævaricati fuerunt primi parentes, fecerunt sibi perizomata, & operuerunt se, nudati gratiâ, folijs peccati. hæc folia ignoravit MARIA, quorum umbrâ nunquam fuit cooperta. *Absit* ergò *à DEI Genitrice omnis suspicio.* Sed alium Scripturæ locum rei nostræ faventem adducamus. Nato Salvatore nostro, ait Angelus pastoribus: *Invenietis infantem pannis involutum, & positum in præsepio.* quod piè considerans D. Bernardus, condolensque tantæ MARIÆ, & JOSEPHI inopiæ, ait: *Et cum esset tanta necessitas, nullam audio pellium fieri mentionem.* cur miraris melliflue Pater? quare ergo ibi nulla fit pellium mentio? aut cur illis infans DEUS non obvolvitur, pannis solis contentus? non aliam certè ob causam, nisi quia pelles primorum parentum in paradiso fuerunt ornatus, juxta illud: *Fecit quoque Dominus DEUS Adæ, & uxori ejus, tunicas pelliceas, & induit eos.* cùm ergo pelles parentum nuditatem operuerint, ineptæ erant, ut eis Christus involveretur: ne ubi aderat MARIA, originalis culpæ esset vel minima *suspicio*, aut recordatio. quod emphaticè satis denotavit Bernardus, his verbis: *Primus Adam pelliceis vestitur tunicis, pannis secundus obvolvitur.* quod est dicere: primus Adam pelliceis utitur tunicis, in signum suæ nuditatis, & prævaricationis: secundus verò non pellibus sed pannis obvolvitur, ne ubi aderat MARIA, vel minima primi dilecti *suspicio* locum obtineret. Mirantur haud immeritò aliqui, cur MARIA, tam chara Christi Mater, præsentibus Apostolis, ipsa abfuerit à cœnaculo, in quo pijssimus Redemptor Augustissimum Evcharistiæ Sacramentum instituit? Sacratissimum hic præparabatur convivium, eademque caro, & sanguis idem (ut cum Augustino loquar) quem ex Mariâ assumpserat, sub illis speciebus ministrabatur: cur ergo à tantâ celebritate Mater excluditur? cur abest? num habet Evchariſtia oppositionem quandam cum MARIA? minimè. dicenda potiùs magna inter hanc, & illam consanguinitatis cognatio. cur ergo non adest MARIA, cùm Christus Evchariſtiam instituit? Respondeo: Ideò, quia fuit in gratiâ, & Sanctitate concepta; cùm enim Christus in eodem cœnaculo pedes discipulorum laverit, & hac functione peccati originalis abluerit venenum (ut ex S. Ambrosio superiùs Conceptu 69. ostendimus) hinc consultò dilectissimam Matrem illuc vocare non voluit, ubi de peccati originalis agebatur antidoto: ne de illâ vel leviter *suspicari* quis posset, etiam fuisse ablutam. Tanto nimirùm studio DEI Filius Maternæ conceptionis puritati providit, ut noluerit in Deiparâ minimam sordis originalis *suspicionem* reperiri. Verùm objicies: cur ergo non prohibuit quoque MARIAM ablui in fonte Baptismatis, qui etiam venenum serpentis abluit, imò ad id specialiter est institutus? Respondeo: MARIAM Baptismalî quidem fonte (ut nullus dubito) tinctam fuisse: non tamen, ut originalis macula abstergeretur, quam minimè contraxit, sed tantùm, ut suo nos exemplo ad suscipiendum Baptisma invitaret, atque augmentum gratiæ per hoc Sacramentum susciperet: adeoque Baptismum hunc, non tantùm MARIAM peccati originalis *suspectam* non reddidisse, verùm potiùs augmenti gratiæ, &

Serm. de Annunt.

in Psal. 89.

Luc. 2. v. 12.

Serm. 3. de Natal. Dom.

Gen. 3. v. 21.

loc. cit.

Sanctitatis præclarum indicium extitisse. *Absit* ergo *à DEI Genitrice omnis suspicio.* absit à Christiano, talia de purissimâ Virgine vel cogitare, ni tantis Scripturæ testimonijs refractarius, Divinæque reus vindictæ effici velit, &c.

§. 2. *Authoritas.*

583. PSeLLVs, pVraM InDICans.

1. *Hos ordines Salomon ipse prospiciens, & Divino afflatus Spiritu, tanto ante cernens Verbi Sponsi purissimam incarnationem, & quæ ipsum sine semine genuit, Sanctissimam DEI Genitricem MARIAM, illam immaculatissimam, quam omnes omnium hominum generationes, vocibus nunquam cessantibus beatissimam prædicant.* In Cant.
2. *Inter tot animas omnium hominum, qui salvantur, ut electa columba est una illa sola, quæ Christum genuit, Virgo, Mater, Puella, MARIA, quæ puritate profectò Cherubim, & Seraphim antecellit,* Idem ibid.

§. 3. *Ratio.*

584. GenItores, nVMInIs Instar, à LIberIs CoLenDI.

ARistoteles *l. 8. Ethic. c. 14.* inter alia hæc habet: *Reddere oportet eum, qui debet: at quidquid fecerit Filius, nihil dignum collatis beneficijs fecit: Ergò semper debet,* & post pauca: *Honor quoque parentibus, quemadmodùm Dijs exhibendus est.* Ex quo sequens Ratio pro immaculatâ Conceptione erui potest: Juxta Aristot. Filij tenentur Parentibus semper ea conferre, quæ possunt, simulque eos prosequi Divino propemodùm honore. Atqui Christus fuit perfectiorî modo Filius Mariæ, quàm alij; quia totum esse accepit à Matre, sine Patre. Ergò magis, quàm omnes alij, tenetur eam colere, honore quasi Divino, eique totum id conferre, quod potest. Atqui aliquem præservare à peccato, eumque conservare in gratiâ sanctificante, est Divinum quasi honorem conferre; quia gratia, juxta Theologos, est ipsa participatio naturæ Divinæ: simulque eam potuit præservare. Ergò si eam non præservâsset à peccato originali, nec eam coluisset semper honore quasi Divino, nec totum contulisset, quod conferre potuisset.

§. 4. *Historia.*

DeIparæ pVrItas, B. OrIngæ ChrIstIanæ, à ChrIsto ManIfestata. 585.

BEata Oringa Christiana, Virgo in Cœlos animo, & mente sæpiùs elata, videre aliquando meruit Christum, eâ luce conspicuum, cui comparata vel ipsa Solis lux obscura videbatur: vidit & Beatissimam DEI Genitricem, ad Filij latus assidentem, supparî lumine coruscam, & albâ veste, eâque pretiosissimâ exornatam. Huic præterea augustissimæ Cœli, terrarumque Reginæ suavissimè accinebant Cœlestes genij, & omnis beatarum animarum corona: cui immixta Beata Oringa, visa sibi est, Virginem supplex revereri, quod dum facit, sic eam Christus alloquitur: *Miraris haud dubiè, Christiana! dum contemplaris, qui plausus dentur, quæ accinantur laudum cantica? verùm mirari mox desines, ubi ex me audieris, celebrari hodie Festivissimam Solennitatem, immaculatæ Conceptionis illius, quæ deinde me concepit, ac genuit, illibatâ Virginitate. Illius autem immaculatæ Conceptionis index tibi sit vestis hæc candidissima, quâ nitentem conspicis Matrem meam.* Hæc ad B. Oringam Christus, in illo mentis excessu. *Bollandus in ejus vitâ, 10. Jan.*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

586. INsIgnI HoroLogIo SoLarI, DefICIens VMbra.

Horam noſſe cupis, minimum ſeu noſſe diei
Momentum? noſces: ſi tamen umbra patet.
Punctum noſſe cupis conceptæ in labe MARIÆ?
Niteris incaſſùm: deficit umbra tibi.

Et non eſt umbra mortis. Job. c. 34. v. 21.

§. 6. *Antiquitas.*

587. PVer parVVs, à fVneſto VnDarVM perICVLo, sVpernâ VIrtVte præſerVatVs.

ADeò terribile aquarum diluvium, nocte quâdam, Feſtum omnium Sanctorum antecedente, in Flandriâ accidiſſe, referunt Hiſtorici, ut Oceano præter ſolitum intumeſcente, ac littoris margines, in nonnullis locis, mirum in modum excedente, horribilis, nec unquàm hactenùs, ſive in illâ Provinciâ, ſive in alijs circumjacentibus Regionibus viſa inundatio ſit ſubſecuta. Aliquæ nimirùm Zelandiæ Inſulæ omninò contectæ, Holandia inſuper, ac Friſia inde vix non ſubmerſa fuit. ſtrages prætereà facultatum perditarum adeò ingens extitit, ac exceſſiva, ut ſatis illa explicari verbis non poſſit, Poſſeſſionibus, Villis, Palatijs, Terris, ac Civitatibus integris, liquido illi elemento vix non innatantibus. Credere quis non immeritò potuiſſet, cataractas cœli de novo apertas, præteritaque Noëmi ſæcula redijſſe. Enimverò rem hìc percipite, ſummè admirandam! In colliculo enim quodam, Schlech nuncupato, paullò poſt repertus fuiſſe fertur tenellus infans, ſeu puer parvulus, qui toto durantis diluvij tempore, dulciſſimum ſomnum capiens, dum terra, Cœlum, & elementa, per diluvium armata, terræ illius incolas ad extremum uſque exitium infeſtabant, ac viginti circiter perſonarum millia, in ſolâ Friſiâ, ſuffocabantur, absque ullâ periculoſæ inundationis, aut naufragij moleſtâ cogitatione, Cœlo ſollicitè præſervante, in cunis ibidem ſuaviſſimè requievit. *Famianus ſtrada, lib. 7. fol. 350.*

Si diluvij hujus recenſiti aquæ omnes in lachrymas verterentur, non certè ſufficerent ad deplorandum horrificum illud, ac univerſale peccati originalis diluvium, quo tot animæ, quot ex Adamo poſteri, miſerè periêre. ſtrages certè facultatum ex hoc diluvio tanta eſt ſubſecuta, ut prima, in quâ creatus fuerat homo innocentia, ac gratia Divina, omnibus terrenis facultatibus longè excellentior, irreparabilî damno fuerit deperdita. Veruntamen unica reperiebatur exempta, ac conſervata animula, non tenelli quidem infantis, faſcibus involuti, ſed MARIÆ ex caſtiſſimis Joachimi, & Annæ ſeminibus conceptæ: quæ in ipſo benedictæ Conceptionis inſtantî, ſuper collem Divinæ protectionis, media inter naufragantis mundi pericula, inventa fuit ſuaviter requieſcens, peccaminoſæ ſortis maculam ſola vel ideò ignorans, ac orco in perniciem hominis conjurante, tran-

quillo corde obdormiens; quia à Numine, cujus Genitrix destinata erat, speciali sollicitudine præservata fuit, ne vel minimus læderetur capillus, vel minimum instans benedictæ ejus innocentiæ turbaretur.

* *
*

§. 7. *Anagramma.*

PVra à Labe, VIaM aD CœLos aperIs. 588.

Mater, Agna, munda! Tu viam Coeli aperis.

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXV.

§. 1. *Scriptura.*

589. PVra DeIpara, CreDens DEo sVo, ILLæsa.

Daniel. c. 6. v. 23. *Nulla læsio inventa est in eo; quia credidit DEO suo.*

QUantâ injustitiâ, urgentibus Regni Persarum Principibus, ac Satrapis, fidelissimus DEI servus Daniel missus fuerit à Dario Rege in lacum leonum: econtrà, quàm gratiosè ab eorum morsibus, protegente Numine, conservatus, Sacræ paginæ, suo loco, fusè describunt: certè satis erit, ipsum audire Danielem, ita de se loquentem: Dan. c. 6. v. 22. *DEUS meus misit Angelum suum, & conclusit ora leonum, & non nocuerunt mihi; quia coram eo justitia inventa est in me.* & sanè, cùm de lacu denuò innocens educeretur, *nulla læsio inventa est in eo; quia credidit DEO suo.* Atque, ne Danielem duntaxat talî modo à DEO servatum credamus, de pluribus quoque alijs, simili modo, miraculosè à morte præservatis, diversis in locis, mentionem Sacræ paginæ faciunt, ubi e. g. de Jonâ Prophetâ, de tribus Juvenibus, in Aulâ Nabuchodonosoris, &c. sermo instituitur.

Quæ cùm ita sint, quis sibi persuadeat, similem non etiam protectionem Deiparæ obtigisse? tunc nimirùm, quando alijs Adami posteris, ob Parentis scelus, in lacum crudelissimi leonis, nempe peccati originalis, immissis, ac primo conceptionis momento, morsu dirissimo vulneratis, etiam ipsa, per conceptionem, in hunc lacum immittebatur? Enimverò, si Jonas & Daniel, præter naturæ ordinem, à morte fuerunt illæsi, unus in ventre ceti, alter in lacu leonum: an non servârit DEUS Matrem illæsam, in utero Annæ, à morte spirituali, & à monstro terribili, originalîs noxæ? Magnum hic Augustinum audiamus, idem prorsùs, pro tuendo Deiparæ honore, interrogantem! *Jonam*, inquit, *servare in ventre ceti, præter naturalem usum, voluit incorruptum: MARIAM non servavit gratia? servatus est Daniel ab intemperatissimâ fame: non servanda est Mater, tantis dotata meritis dignitatum?* in quem modum, de tribus etiam illis Juvenibus, discurrit: *Non solum*, inquit, *DEUS puerorum corpora servavit, sed etiam vestimenta. cur abnuat in Matre, quod elegit in veste aliena?* Dicendum ergo de MARIA idem est, quod de Daniele, nimirùm: *Nulla læsio inventa est in eâ; quia credidit DEO suo.* Ex quo patet MARIAM inter, & Evam, notabile discrimen; dum enim hæc serpentis sibilo citò *credit*, non obturans aures, facilis in paradiso Orat. de Assumpt. V. tom. 5

diſo fœmina : dum econtrà infida DEO, mortem ſub Arbore non *credit:* dum Numini renuit fidem, quam prodigit dæmoni, in utroque nequam; quia nimìs fiſa, & nimìs parcè : illa tamen, nempe MARIA, dum ſerpenti non *credit*, Deoque ſervatori, omnî momento, ſervat fidem, à ſerpente non læditur, non mordetur, non intoxicatur. Hæc MARIÆ à morſu ſerpentis antiqui myſterioſa præſervatio clarè videtur adumbrata, in mirabilî illo eventu, quem gentium Doctori Paulo contigiſſe, Acta
c. 28. Apoſtolorum perhibent; cùm enim ille, captivus aliquandò Romam abduceretur, dirum in itinere naufragium paſſus, difficillimè evaſit, atque ad Inſulam Maltenſem cum ſocijs appulit; hìc, cùm toti madidi, inſuper præ frigore, & fame, vix non mortui cernerentur, à barbaris illis benignè accipiebantur. cùm ergo Paulus ligna fortè igni admoveret: vipera venenoſa, inter ligna illa abſcondita, calorem ferventiùs perſentiſcens, ita manum Apoſtoli apprehendit, ut dentibus eidem fortiter infixis, pendula remanſerit. quid ad hæc Barbari ſpectatores? Dicebant intrà ſe : Hic homo magnus certè debet eſſe peccator, quia vix liber à maris periculo, venenoſo iterùm animali necandus offertur. Veruntamen Apoſtolus, *credens DEO ſuo*, ſine omnî doloris ſenſu perſiſtens, ſerpentem igni injecit, vivumque concremavit. Credebant interim omnes, Paulum veneno correptum, quantocyùs moriturum : ſed cùm viderent incolumem, ac *nulla læſio inveniretur in eo*, mox mutatâ opinione, quem priùs maximum peccatorem dixerant, nunc DEUM debere eſſe, omnes exclamabant. Idem prorsùs in puriſſimâ Deiparæ Conceptione accidiſſe videtur : Appropinquavit ſerpens, ad infigendum ei originalem morſum, in inſtantî, quando anima infuſa eſt corpori, omnesque illi, qui de ejus conceptione audierant, dicebant : eſſe aliorum inſtar hominum, infectam, & peccatricem : adhærere illi lepram Adami, &c. At Beatiſſima Virgo, *credens DEO ſuo*, ſerpentem, contrito capite, ad ignem tartareum projecit. Expectabant nihilominùs aliqui, illam veneno inflandam; nec tamen ita res ſe habuit; quia per totam vitam ſuam, *nulla læſio*, nulla culpa, nec mortalis, nec venialis, in eâ inveniri poterat. Hinc non defuère aliqui, qui MARIAM etiam *(teſte S. Epiphanio)* ignoranter credebant, fuiſſe DEUM. nec mirum; cùm & ipſe S. Dionyſius Areopagita confeſſus fuerit, ſe Deam illam crediturum fuiſſe, niſi fides expreſsè contrarium perſuaſiſſet. Quamvìs ergo MARIAM eſſe DEUM, dicendum minimè ſit; tamen omnes aliæ excellentiæ eidem ſunt attribuendæ, ipſa etiam impeccabilitas, quæ licèt ſoli DEO ſit propria, per naturam : nihilominùs per gratiam communicari non implicat puræ creaturæ, prout actu MARIÆ eſt communicata, in quâ hoc ipſo *nulla læſio inventa eſt*, quia plùs quàm Daniel, plùs quàm Jonas, plùs quàm 3. pueri, plùs quàm Paulus, ac omnes alij, *credidit DEO ſuo.*

§. 2. *Authoritas.*

S. RICHARDVS â S LAVRENTIO, à Labe DEFENDENS. 590.

1. *In nullo alio invenit ſibi Thronum mundum; quia de ipsâ ſolâ dici poteſt : Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in Te.* De Laud. Virg. l. 10.
2. *MARIA habuit comas virtutum, quibus Chriſtum, caput ſuum, exornavit, totum attribuens gratiæ ejus, &c. & quia ſine ſarcinâ peccatorum fuit, & ſine humore alicujus concupiſcentiæ carnalis, & ſine amore terrenitatis.* De Laud. Virg. l. 12.

§. 3. *Ratio.*

591. PensIo anneCtI non soLet beneficIIs, fILIo prInCIpIs ConCessIs: Ergò neC MarIÆ.

DE Jure beneficia concedi non solent, nisi intuitu officij, obsequij, vel alicujus pensionis: si tamen Filijs Principum conferantur, hoc locum habere non videtur; cùm id ex ipsis Christi verbis colligatur, ubi ait, Matth. c. 17. v. 24. *Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel censum? à filijs suis, an ab alienis?* nam cùm ille respondisset: *ab alienis. Dixit illi JESUS: Ergo liberi sunt Filij, &c.* Hinc est, quòd licèt videamus, DEUM multa multis contulisse beneficia; tamen ea nunquàm contulerit, nisi intuitu alicujus pensionis. sic Racheli contulit pulchritudinem, sed cum pensione sterilitatis: Liæ fæcunditatem, sed non sine onere deformitatis: mulieribus, ut concipiant, & pariant, sed non sine læsione virginitatis, & magnis doloribus: multos in gratiâ confirmavit, sed cum debito, ut possint cadere in peccata venialia, ex fragilitate humanâ: esse dedit omnibus hominibus, ex Adamo procedentibus (quod reverà magnum beneficium est) sed non sine pensione, quòd nempe obnoxij sint peccato originalî. cujus rei alia ratio esse non potest, quàm, quòd homines, tanquàm ex Adamo peccatore progeniti, filij Principis non sint. Ergò, cùm è contrario, Beata Virgo sit Filia Principis, juxta illud, Cant. c. 7. v. 1. *Quàm pulchri sunt gressus tui in calceamentis, Filia Principis!* hoc ipso omnia beneficia, & Cœlestia charismata accipit, sine intuitu pensionis, vel oneris. sic enim accepit pulchritudinem sine sterilitate, fœcunditatem sine deformitate, maternitatem sine læsione virginitatis, parere sine dolore, confirmari in gratiâ, sine annexo culpæ venialis, ac per consequens, esse etiam habuit ex Adamo, sine annexâ pensione culpæ originalis.

§. 4. *Historia.*

592. IMago ILLIbatæ DeIparæ, ILLæsa In Igne serVata.

INter alia prodigia, quibus Immaculatam Beatissimæ Genitricis suæ Conceptionem Mundo manifestare Omnipotens voluit, silentio non prætereundum, quod in Hispaniâ contigisse, Authores Historici referunt. Cùm enim puer quidam, Imaginem ejusdem illibatæ Conceptionis, typis lenibus excusam, & in chartâ subtilî expressam, manibus in glomum complicaret, ac in ardentem fornacem (nescio, an ex puerilî nequitiâ, an verò excusabilî quadam incuriâ?) projiceret, Imago mox in altum sese sublevans, ac integrè explicans, in flammis tamdiù hæsit inconsumpta, donec facto populi concursu, ac obstupescentibus omnibus, ipse tandem Reverendissimus loci Episcopus ad spectaculum, & miraculum fuerit evocatus, qui cùm illæsam honorificè recepisset, pauculis duntaxat locis rubescentem observavit: ut nimirùm ad oculum constaret, ex igne fuisse productam, nec flammam tamen illi vel in minimo nocuisse. *Henricus Albi, in defens. Concept. Immac. c. 8. Serm. 6.* qui se proprijs vidisse oculis ait transmissum ex Hispaniâ Authenticum, Ordinarij subscriptione, & sigillo jugiter munitum. *Et Raynaudus Tom. 8. pag. 322.*

§. 5.

§. 5. *Symbolum.*

593. GratIa præſerVans, Charæ DeIparæ VMbeLLa.

Si cupis à pluvijs ſervari, à turbine, ab æſtu,
Umbellam teneas: protegit iſta ſatis
Conceptam ſed quid ſervat ſine labe MARIAM?
Gratia præveniens: protegit iſta ſatis.

Dediſti mihi protectionem Salutis tuæ. Pſ. 17. v. 36.

§. 6. *Antiquitas.*

594. ObeLIsCo, à RaMIſe ereCto, IgnIs, aLIa CVnCta InCInerans, non noCet.

CElebriores inter columnas, ab Ægyptijs erectas, facilè primum locum obtinet illa, quam Rex Ramiſes, maximâ Solennitate, ac ſumptibus verè Regijs, erigi curavit. Refert enim Plinius *l. 36. c. 9.* ducenties mille artifices immenſo huic operi perficiendo inſudâſſe. Hæc columna, cùm ad ſummam perfectionem elaborata, erigi jamjam deberet, non modica Regem ſollicitudo tenuit, ne machinæ omnes, funes, imò ipſi quoque Architecti, tantæ molì in altum extollendæ impares eſſent: Eapropter ordinavit, ut unicus, ſibíque chariſſimus Filius, huic marmori alligaretur: quatenùs dicti Architecti, ſaluti Regiæ prolis intenti, tantò majorî ſtudio allaborarent, ne pretioſæ huic columnæ læſio inferretur, ſicque duplicatâ diligentiâ omninò ſecuram, ac ſollicitè conſervatam fundamento imponerent. Quod & factum; nam revocando identidem in mentem pretioſam Regij ſucceſſoris juventutem, non ſine immenſo labore, integram molem prorsùs illæſam erexêre, ac pro rei memoriâ, eam impoſterùm non aliter, quàm *columnam Filij* dixêre. Elapſo deinde certo annorum ſpatio, Cambyſes, Rex Perſarum, cum ingenti armatorum exercitu, ad devaſtandam hanc Civitatem progreſſus, immanî prorsùs crudelitate, flammas ubique ſpargebat: jamque tam ſuperba conflagrabant Palatia, quàm minora ædificia: prophanata corruebant Templa, perque omnes ferè plateas indomitum ignîs elementum, horrendum in modum diſcurrebat, adeò, ut & ipſa marmora hinc inde in fruſta diſciſſa, horribilem ediderint fragorem. Imminebat interim dirum hoc incendium, dictæ etiam pretioſiſſimæ columnæ: cùm ecce! ſuperveniens Cambyſes, atque ad reverentiam tam dignæ molis commotus, juſſit, ut flammæ undequaque prohiberentur; quo factum, ut ignis, cuncta alia per totam Civitatem incinerans, Obeliſco, à Ramiſe erecto, non nocuerit. *Cùm ventum eſſet incendio ad crepidines Obeliſci* (ſunt ipſiſſima Plinij verba) *extingui ignem juſſit, molis reverentiâ, qui Urbis nullam habuerat.*

O! quàm verum eſt, ad propoſitum noſtrum, peccatum originale, voraciſſimum eſſe incendium, non uni tantùm Civitati, ſed toti mundo crudeliſſimè injurioſum! *Ignis eſt* (ait Jobus c. 31. v. 12.) *uſque ad perditionem devorans.* Talis ignis, cui extinguendo ipſa Divina bonitas undas ſalutiferas Baptismi providit: talis ignis, qui æqualiter deſtruit tam nobiles, quàm plebeios, pauperes, ac divites, Sanctos, & prophanos; cùm neque

ſit

sit unus inter omnes, naturali propagatione ex Adamo descendentes, qui remanserit ab hujus ignis ferociâ præservatus. attamen, approperante ferocissimâ, ac voracissimâ hâc peccati flammâ, ad crepidines Obelisci, ad fundamenta fortunatæ illius columnæ, quæ suis adhærentem viscеribus, tenere debebat unigenitum æterni Regis Filium, purissimæ scilicèt animæ, Virginis MARIÆ: mox ex singulari privilegio, jussit supremus Monarcha, ut sopiretur incendium, extingueretur flamma, & ipsa sola illæsa præservaretur.

§. 7. *Anagramma.*

DEVM In haC Carne nVtrI. 595.

Jam pura es: age! alito Deum incarnatum.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXVI.

§. 1. *Scriptura.*

596. VIa ILLIbatæ DeIparæ, septa spInIs, & MaCerIâ.

Oseæ c. 2. v. 6. *Sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceriâ, & semitas tuas non inveniet.*

CUm Terræ, ob creati paullò antè Protoparentis delictum, maledicere vellet ille, qui homini potiùs ipsi, primo statim momento, non tantùm maledicere, sed ad tartara illum, Luciferi instar, detrudere potuisset, misericordiâ justitiam cohibente, ait: *Maledicta terra! &c. spinas, & tribulos germinabit tibi.* Porrò, quid per *Spinas* has in pœnam excrescere permissas, intenderit Omnipotens? magnum lubeat audire Augustinum: *Per peccatum hominis* (inquit ille) *terra maledicta est, non ut spinas sentiret, quæ sine sensu est, sed ut peccati humani crimen semper hominibus ante oculos poneret, quo admonerentur, ut aliquando averterentur à peccatis, & ad DEI præcepta converterentur.* sunt ergo *Spinæ*, figuræ peccatorum, non illorum tantùm, quæ actu hinc inde committimus, spineamque etiamnùm coronam Sanctissimo Redemptoris capiti ex illis flectimus, ac imprimimus: sed & illius præsertim peccati, quo dictus noster Protoparens *viam* nostram in hunc mundum, sive conceptionem nostram, spinosam reddidit, ac incultissimam. Attamen MARIÆ solius in hunc mundum *via*, id est, Conceptio, rectissima fuit, ac politissima: nihil in eâ *spinarum* occrevit, utpote, quæ sine originario sente, sine peccati aculeo, præparata à DEO fuit tota innocua. dicere hæc sola, ex omnibus, potuit illud Isaiæ: *Sicut exaltantur Cœli à terrâ, sic exaltatæ sunt viæ meæ, à vijs vestris.* Enimverò, si MARIÆ consideremus genealogiam, ab Adamo usque ad Joachimum, & Annam pertingentem, *vias* videbimus varias, compluribus tamen *spinis* instratas; adeò nimirùm stipes (Adamus) totam vitiavit propaginem, adeò Eva socia, cum lacte, filijs mortem, omnî *spinâ* acerbiorem, propinavit. Ex hac deinde *spinâ*, ô! quot aliæ subortæ! nempe: natorum primus fratricida fuit, Chamus in patrem nefarius, Sara Angelis incredula, Rebecca partiaria, Rachel idolorum raptrix, Thamaris in-

Gen. c. 3. v. 18.

Is. 55. 9.

L. 1. in Genes. contra Manich. c. 13.

incesta, Rahab quæstuaria, Ruth pagana, Bethsabea adultera, Salomon idololatra, sceleſtissimus Achab, vanus Ezechias, alijs aliæ fuêre *spinæ*: & isto ex stipite MARIA descendit. Credidisses hìc utique, aliter fieri non posse, quàm, ut è tam hirsuto caudice, è cespite tam spinoso, imbibat quoque illa *spinas*, quibus *via* ejus, seu conceptio, inculta reddatur, ac peccaminosa; servavit tamen illam adeò Pater Cœlestis, *spinas*que tam providè ab eâ coercuit, ut absque maculâ, absque omni peccato, absque ullâ punctură concepta, *via* ejus extiterit tritissima, ac prorsùs illibata. Haud diffiteor: *Septa* quidem fuit *via* ejus (nempe conceptio) *spinis*, imò non *spinis* tantùm, sed & *maceriâ*, ut verificata in illâ fuerit prophetia Oseæ, dicentis: *Sepiam viam tuam spinis, & Sepiam eam maceriâ*; veruntamen longè hæ aliæ ab illis fuêre spinæ, nempe *spinæ*, ac *maceria* Divinæ protectionis, quibus æternus Pater destinatam unigeniti Filij sui Matrem gratiosè circumdedit, & aureâ sepe Sanctitatis, ab originalî maculâ defendit; hinc illud etiam verificatum, quod dictus Propheta mox subjunxit: *& semitas tuas non inveniet:* eò quòd diabolus (cujus indefessus est labor, *spinas* hinc inde disseminare, quibus pedes offendantur obambulantium, id est, quibus animæ mortalium per peccata vulnerentur) accessum ad *viam* MARIÆ nullo momento invenerit, de quâ solâ dicendum, omnî tempore, illud Psalmistæ: *In viâ peccatorum non stetit, & in Cathedrâ pestilentiæ non sedit.* Per quam *viam*, uti & *Cathedram pestilentiæ*, intelligi potest originale peccatum, quod quamvìs ad modum generalis cujusdam pestilentiæ, totum infecerit genus humanum, beatissimam nihilominùs Virginem, longè à communî *viâ* disjunctam, ac jugiter Divinitùs custoditam, nec invenire potuit, multò minùs contaminare. Utinam & *viæ* nostræ, quibus omnî momento ad æternitatem pergimus, salubrî præteritorum scelerum nostrorum consideratione, jugiter *sepiantur*, ne semitas nostras pessimus *spinarum* seminator ampliùs inveniat, utpote paribus cum MARIA *spinis*, Divinæ protectionis, fortissimè præmunitas!

Psal. 1. v. 1.

§. 2. *Authoritas.*

RICHARDI à S. VICTORE, PIA DE DEIPARÂ OPINIO. 597.

1. *Virgo tenebrarum Principibus terribilis fuit, ut ad eam accedere, eamque tentare non præsumpserint; deterrebat enim eos flamma charitatis: incendebant orationes, & fervor devotionis: stupebant immunem à peccatis.* c. 26. in Cant.
2. *Ita confirmata est ex virtute Altissimi, obumbrata, & roborata, ut peccatum omninò committere non potuerit, & statim, ex quo templum DEI facta est, ita privilegiata est, ut nullatenùs aliquâ maculâ deturpari potuerit.* Ibid.
3. *B. Virgo specialis Christi species, quæ speciem suam nunquam per aliquod peccatum maculavit: ipsa igitur singulariter species Christi, præ omnibus gratiosa, Christo simillima, non solùm speciem Christi ipsa habens, sed etiam in alijs hanc restituens.* L. 2. in Cant. c. 39.
4. *Nisi MARIA ab omni vitiorum contagione penitus purgata fuisset, DEUM, DEI Filium, generare non posset; ut enim Virgo conciperet, Virgo pareret, summâ sanctitate, summâ puritate opus habebat.* De Emmanuele l. 2. c. 26.

§. 3. *Ratio.*

AD QVEM PERTINENT ONERA, PERTINERE SOLENT & LVCRA. 598.

TRitum, & vulgatum est illud: *Commoda qui sentis, jungas onus emolumentis.* & vicissim: *Ad quem spectat onus, & emolumentum spectare debet.* L. *secundùm naturam.* ff. de Reg. Jur. l. 1. ff. de Instit. act: *Sic econtrà* §. 1. instit. de leg. Patro. & quo magìs quis sentit onus, eo etiam majus exinde sentire debet emolumentum, & lucrum. Atqui B. Virgo, longè sensibiliùs cæ-

teris omnibus mortalibus, in animâ sensit onus passionis Christi Filij sui: *Stabat* enim *Mater dolorosa, juxta crucem lachrymosa*, ac in eâ verificata fuit Prophetia Simeonis: *Tuam ipsius animam doloris gladius pertransibit.* Luc. c. 2. v. 35. imò non desunt Patres, qui asserunt, B. Virginem non tantùm dolores Filij sui, verùm etiam omnium aliorum Sanctorum Martyrum, in animâ pertulisse. Ergo ipsa æquitas convincit, quòd longè majus cæteris omnibus lucrum, & emolumentum exinde acceperit. Jam si habuit majus emolumentum: Ergò eo ipsò debuit esse immaculatè concepta. Subsumpt. Conf. Prob. Emolumentum primarium passionis Christi, est redemptio à peccato originali, quæ juxta Authores, tantùm duplex est, præservativa nempè, & liberativa, inter quas prima perfectior, secunda verò minùs perfecta: per quam posteriorem cuncti defactò mortales à peccato originali liberantur. Sed Beata Virgo, ex prædictis, habuit perfectius emolumentum, ex passione Christi derivatum. Ergo necessariò debuit habere redemptionem præservativam à peccato originali, ac consequenter debuit esse immaculatè concepta.

§. 4. *Historia.*

599. E Delparæ ILLIbatæ effIgIe, sangVIs Coplosè proManans.

Cùm dira in Catholicos persecutio, ante centum circiter, ac quinquaginta annos, in Sancta, & Sacra fureret, ac incendijs, rapinis, sacrilegijs, omnia conculcaret, devasta retq; impius quidam hæreticus, anno Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo secundo, Lugduni, in Templo Athanacensi, Ordinis S. P. nostri Benedicti, dæmoniaco percitus furore, in venerandam quandam immaculatæ Conceptionis imaginem (cujus mysterium paullò ante in Galliâ à fidelibus religioso cultu honorari cœperat) pleno impetu irruere non dubitavit, ac hastâ, quam manu gestabat, ictum sacrilegum intorquere. Sed ecce! vix vulnus Sacra illa effigies accepit; cùm copiosus promanavit sanguis, non sine omnium adstantium ingentî admiratione. Aderat hos inter prodigioso spectaculo unicus ejus Monasterij Sacerdos, Ordinis Sacri professus, Sacræque supellectilis custos, qui idipsum, quod contigerat, miraculum Priori suo, reliquis fugâ elapsis, etiamnùm superstiti, pluribusque alijs fidelissimè enarravit. Sic nimirùm vox sanguinis, non solùm vindictam clamavit, contra detestandos truculenti Iconoclastæ ausus, verùm etiam ipsius immaculatæ Conceptionis veritatem, insignî prodigio, abundè comprobavit. *Raynaud. Tom. 8. p. 326.*

§. 5. *Symbolum.*

VInea CIrCVMData. 600.

Semper tuta magis circumdata Vinea spinis
Uvas sat tutas non sine sepe puto.
Vinea, quæ *Veram* profert purissima *Vitem*,
Labe caret: sepit gratia, spina tegit.

Plantavit vineam, & sepem circumdedit ei.
Matth. c. 21. v. 33.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

601. annICerIDIs, MIrI, & artIfICIosI gIJrI.

FAmosum suæ professionis specimen Platoni exhibuit Anniceris, auriga celebratissimus; cùm enim, die quâdam, Victores illi omnes, qui in ludis Olympicis palmam aliquando currendo retulerant, ex universâ Græciâ in unum convenissent, adfuit & ille, gloriosum omnibus exhibiturus spectaculum; Direxit nimirùm equos suos, & currum, velocissimo cursu in gyrum, & confecto primâ vice, mediantibus rotis, perfectissimo circulo, illud ipsum iter viginti alijs vicibus repetijt, adeò intentè currûs sui gressum, ac arenæ semitas observans, ut nè digitum quidem latum unquam discederet ab orbitis, sed semper in eodem spatio punctualissimè permaneret. Vidit quidem Plato hanc Anniceridis exactissimam circumgyrationem, majorî tamen cum patientiâ, quàm oblectatione: qui tandem modestè subridens, artificiosum pronuntiavit hominem, qui sciret, viginti cursitationibus non plus itineris conficere, quàm unicâ confecisset, ac proinde & tempus, & novendecim cursus, inutiliter ad vanam ostentationem prodegisset. *Ælianus. lib. 2. c. 26. vet. Hist.*

Longè mirabiliorem, ac nullis antehàc sæculis auditum gyrum MARIA exhibuit; sic enim de seipsâ testatur, Eccli. c. 24. v. 8. *Gyrum Cœli circuivi sola.* non quomodò in terris peccatores currere consueverunt, de quibus Psalmista, Ps. 11. v. 9. ait: *In circuitu impij ambulant*, sed sine omnî peccato, etiam originalî, ita ut nè unicum quidem punctum, nè instans quidem Conceptionis primum, ab orbitâ innocentiæ divelleretur, sed semper in eâdem gratiæ semitâ, à principio, usque ad finem, felicissimè permaneret. Quod prospiciens non titularis ille Divinus Plato, sed ipsamet Divina Majestas, tantam ostendit in MARIA complacentiam, ut, quæ Filium ejus unigenitum, curru Virginei uteri, mundo inveheret, dignam judicârit, & actu elegerit.

§. 7. *Anagramma.*

602. DEI fVtVra Mater, sIne peCCato.

Natum DEI paries: una ergo immaculata.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXVII.

§. 1. *Scriptura.*

603. VIrgo DeIpara, Mons sVper CoLLes.

Michææ c. 4. v. 1. *Erit mons domûs DOMINI præparatus, in vertice montium, & sublimis super colles.*

COnsiderans præclaras has, non Michææ tantùm, sed & Isaiæ voces, magnus noster Gregorius, insigne eruit de MARIA, sine labe conceptâ, vaticinium: *Potest* inquit, *hujus Montis nomine, Beatissima semper Virgo MARIA, DEI Genitrix designari: Mons quippe fuit, quæ omnem electæ creaturæ altitudinem, electionis suæ dignitate transcendit. An non Mons sublimis MARIA? quæ ut ad conceptionem æterni Verbi pertingeret, meritorum verticem, supra omnes Angelorum Choros, usque ad solium Divinitatis erexit?* in l. 1. Reg. c. 1.

c. 2. v. 2.

xit? & post pauca: *Mons quippe in vertice montium fuit; quia altitudo MARIÆ supra omnes Sanctos effulsit.* Atque, ut MARIÆ, *Montis* nostri mystici, super omnes *colles*, sive reliquos Sanctos, sublimitatem clarè perspiciamus, sequentia libeat observare. Concipiuntur Sancti alij, & nascuntur in peccato, veluti communis nascendi lex est: concipiuntur alij, at non nascuntur in peccato, quales fuêre Hieremias, & Baptista: alij nec concipiuntur, nec nascuntur in peccato, illius tamen contrahendi habent debitum, & hæc fuit Virgo beatissima, quæ, ceu vera Adami filia, fuerat utique obligata, ad tolerandam patris prævaricatoris ærumnam, nec tamen incurrit illam, nec contraxit unquàm; quippe modo singulari, ac beneficio prorsùs inaudito, libera, immunis, intacta, non nata solùm, sed & concepta, indeque redempta unicè. Ita Sanctorum altitudo, aut in maternis visceribus, *Sanctificationis* est, aut in vitâ, *justificationis*, MARIÆ *præservationis*. Altitudines magnæ, & eximiæ omnes! alia tamen celsior aliâ. *Colles* ergo sublimes sunt Sancti, in vitâ justificati: sublimiores ante ortum Sanctificati: sublimissima (in gradu superlativo) Virgo, à capite conceptûs sui præmunita. hinc pulchra in hanc rem extat D. Bernardini sententia: *Mons domûs Domini elevabitur super omnes colles; quia Virginis altitudo sublimissima est, super summos, latissima super cunctos, & firmissima, & inconcussa, ut moveri non possit.* cui adstipulatur Damascenus: *Virgo*, inquit, *Mons est ille, qui collem omnem, ac montem, id est, Angelorum, & hominum sublimitatem exuperat.* Verè *Mons*, cujus fundamenta, & generationis, ortûsque initia, fuêre sublimes illi Patriarcharum, Prophetarum, Regum, aliorumque Virorum illustrium *colles*, in quorum perfectionibus, ac meritis, DEI Mater vitæ suæ bases, ac fundamenta collocavit. *Mons* altus, ob Divinam electionem: *Mons pinguis*, ob gratiarum affluentiam: *Mons coagulatus*, ob virtutum congeriem: *Mons* denique, *in quo beneplacitum est DEO, habitare in eo*, idque non tribus duntaxat modis illis generalibus, per essentiam, præsentiam, ac potentiam: non per gratiam justificantem tantummodò, sed in quo beneplacet DEO habitare, ut naturali filio, qui factus sit in ejus utero DEUS-homo, unitis sibi purissimis ejus sanguinibus, & Sanctissimâ carne illius. Quis ergo non dicat, cum Ezechiele: *Ista est lex domûs, in summitate montis: omnis finis ejus, in circuitu, Sanctum Sanctorum est.* id est (ut Barradius explicat) *Hæc est lex Virginis Deiparæ, quæ domus DEI est, in celsissimo Sanctitatis monte exædificata: omnis finis ejus, in circuitu: Conceptio, Nativitas, vita, cogitationes, verba, opera omnia, Sancta Sanctorum, hoc est, Sanctissima, ab omniq; peccato, sive originali, sive actuali remotissima sunt.* Meritò igitur hujus celsissimi *Montis* gloriam descripturus Isaias, ait: *Gloria Libani data est ei.* Sed quænam obsecro illa gloria? Montis quidem Sinai gloria est, data fuisse ibi Moysi Divina præcepta, ac corpus D. Catharinæ ibidem miraculosè sepultum: gloria Montis Horeb est, DEUM ibidem cum Abrahamo fuisse locutum: gloria Montis Thabor, Christum ibi in præsentiâ Moysis, ac Eliæ, gloriosè transfiguratum: gloria Montis Sion, ibidem in Festo Pentecostes, Spiritum sanctum super Apostolos venientem, suis eos donis replêsse. quænam ergo erit gloria illa Montis Libani, quæ data MARIÆ dicitur? Scio quidem, in hoc Monte, fortissimas, atque altissimas in magno numero excrescere Cedros: scribente idcircò ad Regem Sidoniorum Salomone: *Præcipuè, ut præscindant mihi servi tui Cedros de libano; quia cogito ædificare Templum DOMINI*, ut MARIA meritò gloriari posset, prout actu gloriatur: *Quasi Cedrus exaltata sum in Libano.* veruntamen licèt gloriosam hoc reddat MARIAM; necdum tamen probat immaculatam. Hæc igitur prærogativa Montis Libani

Tom. 3. Serm. 11. c. 2.

Orat. 1. de Nativ.

Psal. 67. v. 17.

c. 43. v. 12.

L. 6. in cord. c. 3.

c. 35. v. 1.

L. 3. Reg. c. 5. v. 6.

Eccli. c. 24. v. 17.

ni data est MARIÆ, quod ad illum serpentes accessum non habeant, ob odorem Cedrorum, adeò, ut appropinquare illi nullo modo possint, attestante id Minorum Doctore maximo, Bonaventurâ, ijs verbis: *Ideò frequenter B. Virgo Cedris Libani comparatur; quia serpentes fugant, & occidunt; ita & ipsa statim in Conceptione, contrivit caput Draconis, & Serpentis.* O prærogativam igitur nemini alteri, quàm MARIÆ communicatam! O *Montem* Virgineum, *in vertice Montium* collocatum, super omnes reliquos Sanctos, tanquam totidem *colles*, sublimem! Quemcunque ergo tenet desiderium *collium* æternorum, ad Marianum hunc *Montem*, per devotum immaculatæ Conceptionis cultum, frequenter ascendat, ut per hunc (nempe MARIAM) ad *Montem*, *qui Christus est*, securè perveniat.

Serm 4. de Concept.

§. 2. *Authoritas.*

604. S. RVpertVs tVItIensIs, pVræ VIrgInIs, eXtra peCCatI LabeM ConCeptæ, eXCeLLens faVtor, & propVgnator.

1. *Uterus tuus nulli viro, nulli carnali commercio accessibilis, & mens tua nulli Spirituali nequitiæ, unquàm fuit penetrabilis.* Lib. 4. in Cant.
2. *Idcircò ancillæ Evæ calcaneum serpens momordit, an non quia discalceatis pedibus? Tu autem Filia, Principis! calceata caput serpentis contrivisti.* L. 6. in Cant.
3. *O dilecta singularis! libera es, ab omnî jugo peccati.* Ibid.
4. *Signatè de terrâ viventium dicit, non verò morientium: ut intelligatur, de eâ Virgine nasciturus Christus, quæ mortua, illâ infamîs peccati morte, non fuerit, quâ omnes in Adam moriuntur.* Super illud Isaiæ. c. 53. v. 8. *Abscissus est de terrâ viventium, &c.* Lib. 2. in Isaiam.

§. 3. *Ratio.*

VILes nataLes MatrIs, prInCIpI oDIosI. 605.

NIl magìs erubescunt, odioque habent Principes, imò & antiquarum Familiarum Nobiles, quàm habere matres, vel etiam sponsas, natalium ignobilium, vel infamium, ratione publici cujusdam criminis; per hos enim haud levem non sibi tantùm, sed & antiquæ suæ familiæ, notam ignominiæ inurunt, damnumque grave quandoque inferunt; cùm ratione horum non parvis priventur Juribus, quæ aliàs illis competerent, ad acquirendas dignitates, ac proventus, tum Ecclesiasticos, tum civiles. Ergo multò magìs æterni Patris Filius erubescere debuisset, si Matrem sibi elegisset ignobilem, & per generale scelus infamem. Atqui talis haud dubiè fuisset Beatissima Virgo, si unquàm peccatum originale contraxisset; nil vilius enim, & ignobilius est, ante conspectum Divinæ Majestatis, quàm peccator, & ejus iniquitas, simúlque fuisset infamis; quia evasisset mancipium diaboli, & rebellis DEO. Ergo &c.

§. 4. *Historia.*

SanItas IoannIs à VIterbIo, per DeIparæ ConCeptIoneM. 606.

COncionator in Civitate quâdam Italiæ existens, Magister Joannes à Viterbio, cùm purissimam DEI Genitricis conceptionem sæpiùs impugnasset, tandem ad mortem usque infirmatus, nullâ ulterioris vitæ residuâ spe, utiliter mente revolvit miraculum illud, nuper à nobis, in Historiâ Conceptûs 77.mi, de Alexandro Alen-

si recensitum. Eum proinde piè imitaturus, tales ad MARIAM preces effudit: *O Virgo Sacratissima! si verum est, quòd sine peccati maculâ concepta fuisti: digneris, obsecro! sanitatem mihi tuis maternis precibus à Filio impetrare, idque in signum illibatæ puritatis tuæ! quod si feceris, voveo, ac promitto, toto reliquæ vitæ tempore, Sanctam hanc celebrare Festivitatem, ac fervidè concionari, pro tuâ purissimâ conceptione, retractando libentissimè, quidquid hactenùs in contrarium proposui.* Vix votum Joannes fecerat; cùm sanitati integrè restitutus, ob tam repentinam ab incurabilî infirmitate reconvalescentiam, omnes adstantes, medicos præsertim, in maximam traxit admirationem. Hinc non expectans ordinarium proximæ concionis tempus, confestim populum, per campanæ sonitum, convocari jubet, publiceque, quod sibi obvenerat, prodigiosum beneficium, fideliter enarrans, pulcherrimum de immaculatâ Conceptione sermonem proponit, validissimis MARIAM argumentis præservatam ostendendo. præclarum insuper Tractatum, de eâdem materiâ, in jugem recepti beneficij gratitudinem edidit. verbo: eò majori reverentiâ, ac devotione, mysterium hoc venerari statuit, quantò illud ardentiùs antehàc studuerat impugnare: ut verificatum dixisses illud Isaiæ, cap. 60. v. 14. *Venient ad te, qui detrahebant tibi, & adorabunt vestigia pedum tuorum.* Raynaud. *Tom. 8. in Tract. de pietat. Lugdun. fol. 293.*

§. 5. *Symbolum.*

MARIA VIrgo, ILLIsa ILLIDIt. 607.

Quid tanto illidunt scopulum fragore procellæ,
Quas tamen illisas fortior ipse fugat?
Illisæ hic scopulus præclara figura MARIÆ est,
Illæsæ à maculâ: fortior ipsa fuit.

Non commovebitur in æternum. Psal. 124. v. 1.

§. 6. *Antiquitas.*

LeX MortIs, non Lata De pLatone phILosopho. 608.

PRudentissimum profectò responsum Anniceris ille Cyreniacus dedit civibus Æginæ; cùm enim illi Platonem, sapientissimum illius ætatis Philosophum, morti adjudicare vellent, eam præcisè ob causam, quòd Athenis Æginam profectus esset; cùm nimirùm inter utramque Civitatem (nescio, quas ob discordias) inviolabilî lege sancitum fuerit, ut siquis ex hac ad illam, vel ex illâ in hanc Civitatem, pedem inferre præsumeret, morte quantocyùs ab incolis afficeretur; respondit Anniceris: Legem illam de hominibus quidem latam esse, non tamen de Philosophis, utpote, qui mediæ cujus-

jusdam naturæ, velut Heroes quidam, DEUM inter, & homines, haberentur: Quâ ratione Æginenſes facilè perſuaſi, excellentem hunc Philoſophum, qui exinde *Divinus* audijt, lege communî non obſtante, liberum, ac illæſum dimiſerunt. *Laertius Lib. 3. & alij.*

Non diffiteor, MARIAM Adæ filiam eſſe, perque ejus propaginem, in hunc mundum adveniſſe: nego tamen, eam æternæ mortis imperio, vel ad momentum, ſubjacere debuiſſe; Lex enim de incurrendo primi hominis peccato, ſive de conceptione, in maculâ originalî, in illos tantùm Adami filios lata eſt, qui ſuprà hominem nihil haberent, non verò in DEI Matrem, quæ ob hanc præcellentiam, meritò ſuprà homines evecta eſt, ad mediam quandam conditionem, velut Heroina inter DEUM, & homines, eamque ob cauſam cultu etiam Hyperduliæ, Latriam inter, ac Duliam medio, à fidelibus honoratur.

§. 7. *Anagramma.*

DeIpara pLanè pVra à Labe, aC Mater IESV. 609.

Virgo planè munda, ac mater amati JESU.

Verſio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXVIII.

§. 1. *Scriptura.*

610. ALtare VIoLatVM, InDeCens.

1. Machab. c. 4. v. 44. & 45. *Cogitavit de Altari holocauſtorum, quod profanatum erat, quid de eo faceret? & incidit illis conſilium bonum, ut deſtruerent illud, ne fortè illis eſſet in opprobrium; quia contaminaverunt illud gentes: & demoliti ſunt illud.*

INter alia præclariſſima celeberrimi Machabæorum Anteſignani, Judæ, facinora, inſignem præ reliquis meretur commendationem ſingularis de Templo DOMINI, ejusdemque Altarî ſollicitudo; cùm enim victoriâ contra Lyſiam feliciter jam eſſet potitus, primum hoc ipſi erat cum fratribus ſuis negotium: c 4. v. 36. *Ecce!* inquit, *contriti ſunt inimici noſtri: aſcendamus nunc mundare Sancta, & renovare!* Prætereà ſic ſacer textus hiſtoriam proſequitur: *Et elegit Sacerdotes ſine maculâ, voluntatem habentes in lege DEI: & mundaverunt Sancta, & tulerunt lapides contaminationis, in locum immundum. Et cogitavit de Altarî holocauſtorum, quod profanatum erat, quid de eo faceret? & incidit illis conſilium bonum, ut deſtruerent illud, ne fortè illis eſſet in opprobrium; quia contaminaverunt illud gentes: & demoliti ſunt illud.* Atque ut facti ſpecies paucis tota habeatur, ſequentia ſubjungit: *Et acceperunt lapides integros, ſecundùm legem, & ædificaverunt Altare novum, ſecundùm illud, quod priùs fuit, &c.* Admiranda profectò præſtantiſſimi Belli-Ducis Sacrorum cura, noſtris utinam temporibus, pariter à bellatoribus imitanda! Liceat, in hoc caſu, duo à Religioſiſſimo hoc Machabæo laudabiliter geſta attentiùs conſiderare. Primò, Altare antiquum redegit in pulverem. Secundò, aliud Altare conſtruxit. Primum quod attinet, Al-

v. 42. & ſeq.

v. 47.

Altare antiquum ideò demolitus est; *quia contaminaverunt illud gentes*: indecens haud dubiè judicans, ut DEO vero illud ultrà deserviret, quod falsis jam antehàc Numinibus fuerat oblatum. aliud ergo Altare extruendum videbatur. Sed mira res! ergóne Altare hoc etiamnùm esset indecens, ad exhibendum DEO vero cultum, si Sacris priùs mundaretur ritibus, à contaminatione gentium? nonnè talî modo jam esset reconciliatum, ut Divino imposterùm cultui deservire posset? quomodò ergo tunc in opprobrium esse poterat Judæ, ac populo illius? quare ex integro demoliendum? Verùm enimverò audire mihi videor responsum satìs efficax; quia quantumvis Altare illud mundaretur ritibus, ac cœrimonijs Sacris, non tamen aboleretur, contaminatum aliquandò fuisse, & falsis gentium superstitionibus violatum. meritò igitur aliud Altare novum subrogari Judas præcepit, purum, incontaminatum, semperque mundum: existimans, Altare, quod DEO deservire deberet, ad exhibendum illi in eo cultum, mundum esse oportere, non à maculâ tantùm præsenti, verùm etiam à contractione omnîs maculæ.

Pulcherrimum profectò Beatissimæ Virginis MARIÆ, sine omnî labe conceptæ argumentum! si enim Andreæ Cretensî fides, haud absimile *Altare* in MARIA reperitur; ait enim: *MARIA est Altare, in quo Agnus Christus, vivum Sacrificium, spiritualiter offertur.* Hoc ipso ergò dicendum erit, nullo eam momento fuisse violatam, aut contaminatam primorum parentum peccato; nam indecens esset *Altare*, si infelicis maculæ contraxisset immunditiam; quantumvis enim celsissimis deinceps gratiæ privilegijs ornaretur, verum quidem esset, quòd mundaretur à culpâ, non tamen aboleretur, culpam aliquandò contraxisse, quod maxima foret indecentia; enimverò si contaminatum fuisse à gentibus, obstitit adeò Altari illi holocaustorum, ut ibidem DEO exhiberetur cultus: potiori jure obstitisset MARIÆ, quæ multòSacratius *Altare* est, ut Filij DEI Mater efficeretur; cùm & ipsi cessurum esset in opprobrium, si matrem haberet, tam turpî maculâ aliquando contaminatam. ut adeò dici oporteat, nunquam illam contraxisse, sed potiùs omnî novitate gratiæ novam, sine ullâ vetustate veteris Adæ, Christo Filio fuisse præparatam, tanquam *Altare Sanctissimum, & animatum*, ut illam jam pridem Methodius *in Hypopant*: nominavit. Quod si *Altaria* cordium nostrorum hucusque compluribus scelerum maculis fuêre prophanata, ac vel ideò indigna, è quibus Numini gratum offeratur Sacrificium, destruamus per seriam pœnitentiam veterem hominem, perque opera bona novum extruamus *Altare*, ad perpetuum Numinis, ejusdemque immaculatæ Genitricis, immaculatum Sacrificium.

Orat. 2. de Nativ ad fin.

§. 2. *Authoritas.*

S. Sabbas, DeIparaM VoLens sIne CVLpâ. 611.

1. *In te, quæ nulli unquam culpæ affinis fuisti, spem omnem meam repono.* Ex Menæis 3. Jan. Ode 3.
2. *In te primi parentis subsistit lapsus, ultrà pergendi facultate sublatâ.* 5. Jan. Ode 9.
3. *Nemo ut tu, Domina! inculpatus est æquè, nec præter te intaminatus quisquam, O nævo nulli subjecta!* Ibid.
4. *Ex te solâ tanquam purissimo Lilio, in medio spinarum invento, uterum incolens tuum Sponsus ille tuus processit.* 29. Jan. Ode 6.
5. *Tu quidem, O Virgo! ab æterno propter splendorem integritatis, & pulchritudinem Virginalem, ac demùm propter charismata, seu gratiæ dona, quæ ab omni te nævo immunem fecerunt, manifestè sola fuisti digna tanti partûs honore.* 12. Febr. Ode 1.
6. *Tu, ô macularum semper omnium expers!*

pers! ligno vitæ simillima, non alium nobis fructum germinâsti, quàm Christum, qui omnibus ad vitam aperuit aditum. Ibid. Ode 9.

7. *O Virgo Deipara! de te sola publicè constat, quòd ab æterno munda extiteris.* Die 18. Martij, Ode 6.

8. *O Joachime, afflatu Divino decore! tu quoque Anna Divinitùs clara! vos gemini estis lychni, à quibus orta est lampas, circa quam nullum umbræ, seu peccati vestigium cernimus. Vos quoque abundanter implevit ipsamet DEI gratia, id est, Genitrix DEI.* Die 25. Jul. in Vesp. de obdorm. S. Annæ.

§. 3. *Ratio.*

612. CorreLatIVa Debent esse sIMVL.

COmmunis Philosophorum sententia, cum D. Thomâ, & Aristot. est: Relativa esse simul naturâ, & cognitione, hoc est, quòd ratio formalis unius significationis non possit intelligi sine alterâ: ut habet idem Doctor Angelicus q. 13. a. 7. ad 6. *Ad cognoscendum, utrùm relativa sint simul naturâ, vel non? non oportet considerare ordinem verum, de quibus dicuntur, sed significationes ipsorum relativorum; si enim claudat in suo intellectu aliud, & è converso, tunc sunt simul naturâ, sicut duplum, & dimidium, Pater, & Filius.* Ex quo sic argumentor, pro immaculatâ Conceptione: Ratio Filiationis in Christo, & ratio Maternitatis in MARIA, sunt correlativa, seu relativa mutua, non quidem æquiparentiæ, sed disquiparentiæ: consequenter sunt simul naturâ, & cognitione. Atqui ratio Filiationis intelligitur ante omne peccatum, seu Filius fuit prædestinatus ante omne peccatum. Ergo etiam ratio Maternitatis intelligitur ante omne peccatum, seu Mater fuit prædestinata ante omne peccatum. Min. Prob. Qui est decretus, & prædestinatus ante omnem creaturam, etiam est prædestinatus ante peccatum originale. Sed Filius, nempe Christus, fuit decretus, ac prædestinatus ante omnem creaturam. Ergo etiam ante peccatum originale. Maj. patet; quia peccatum originale introivit primùm in hunc mundum, per lapsum Adami. Ergo qui decretus est ante Adamum, utpotè aliquam creaturam, etiam decretus est, ante peccatum originale. Min. verò constat ex Apostolo, *Coloss. 1. v. 15.* ubi Christum appellat *primogenitum omnîs creaturæ*, dans rationem: *Quoniam in ipso condita sunt universa, & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant, & ipse est caput corporis Ecclesiæ.* Atqui primogenitus non fuit in executione, uti manifestum est: Ergo fuit in intentione, id est, decreto, & prædestinatione Divinâ. Ergo à primo ad ultimum, cùm ratio Filiationis in Christo, & ratio Maternitatis in MARIA, sint correlativa, sicut ratio Filiationis fuit prædestinata ante omne peccatum: ita etiam ratio Maternitatis debuit esse prædestinata ante omne peccatum, ac consequenter, cùm creaturæ eo modo existant, & producantur in seipsis, quomodò sunt in decreto, & prædestinatione Divinâ, producta etiam actu fuit MARIA, absque omnî peccato.

§. 4. *Historia.*

613. SICCa peDIs tIbIa, VIgorI reDDIta.

EÒ jamjam Religiosi cujusdam viri, ex Ordine D. Francisci (F. Thomas de Bohemiâ dicebatur) res devenerant, ut desiccatâ, nescio, ex quo infortuno? ac omnî prorsùs vigore destitutâ Tibiâ, cum crure, nulla spes restitutionis, ac salutis appareret: jamque ex unanimi Medicorum, ac Chirurgorum consilio, proximè à reliquo corpore præscindenda erat, cùm ecce! ad Beatissimam Virginem, cui admodùm erat devotus, pro extremo recurrit remedio, instantissimè supplicans: dignaretur ei (si Divinæ non obsisteret voluntati) pristinam pedis integritatem, ac incolumitatem,

à misericordissimo Numine impetrare, idque ad laudem purissimæ suæ, ac prorsùs immaculatæ Conceptionis, in cujus honorem, uni solummodò pedi insistens, reliquo corpore, prout poterat, Altari adnixus, Missæ celebravit Sacrificium, licèt summâ cum difficultate, ac maximo cruciatu. Vix autem idem Sacrificium eâ, quâ cœperat, devotione finijt: cùm ecce! perfectissimè resanatus, ac à diuturnâ illâ, & incurabili infirmitate (dicam potiùs, doloriferâ carnificinâ) confestim liberatus, obstupescentibus omnibus, inambulare cœpit pedibus suis incolumis, qui antehàc sine alterius adjutorio progredi nec ad passum valebat, adeò quidem, ut Romam paullò post pedester profectus fuerit. *Bernardin de Busti Serm. 7. part. 2. mirac. 12.*

§. 5. *Symbolum.*

614. MIssa, DICta In aLtarI prIVILegIato.

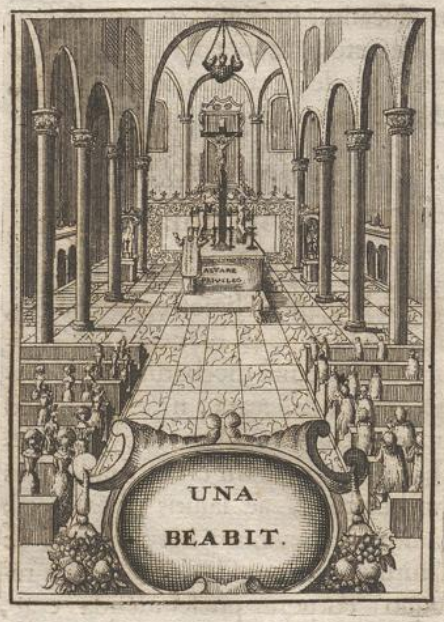

Præ reliquis, Aram facit Indulgentia claram,
Una ubi Missa animam dicta beare potest.
Virginis ast Animam, ceu claram Numinis Aram,
Gratia commendat, quæ sine labe beat.

Tu meo utere privilegio. Ruth. c. 4. v. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

615. TeMpLo IoVIs, ab IrrVentIbVs persIs DeVastato, VnIVersVs eXerCItVs oppressVs.

CAmbyses, Persarum Rex, postquàm universam sibi Ægyptum, insuperabilî armorum potentiâ subjugâsset, ac omnia Regionis illius Templa non spoliari tantùm, sed & destrui curâsset, specialissimè jussit, ut ipsum etiam Templum præcipuum, ac magnificentissimè extructum, ipsique consecratum Jovi, absque ullo respectu funditùs everteretur. Veruntamen (non obstante, quòd diruta hæc Templa profanis essent Numinibus dicata) mirum audite, quod eidem Regi paullò post accidit, supplicium. Vix enim cum exercitu suo, prædis divite, Africam gloriosè repetiturus, modicum iter perfecerat: cùm ecce! ventus exoritur validissimus, ac horrendæ adeò omni ex parte tempestates, ut sublimissimi etiam Montes, formidabilî fragore concussi, totum exercitum, nemine evadente, operirent, atque eâ ratione, diræ omnes internecioni traderentur. *Justin. l. 2. apud Thom. de Trus. p. 2. fol. 135.*

Quòd si tantum ijs subeundum fuit supplicium, qui urgente Cambysis Regis imperio, præter alia viliora Templa, illud etiam destruere sunt ausi, quod profano cuidam, ac ficto Jovis simulacro fuerat specialiter dedicatum: quis jam inter Christianos audeat, instigante tenebrarum Principe, ac immitî animarum tyranno, splendidissimum Spiritûs Sancti Templum, ab ipsâ æternâ Sapientiâ, non profano cuidam Jovi, sed sibi ipsi magnificentissimè extructum, MARIAM nempe, ita impetere, ut dicere non abhorreat, eam aliorum instar mortalium, fuisse per originale peccatum gratiâ Divinâ, donisque supernaturalibus spoliatam,

ac turpiter eversam? certè, qui amaro in MARIAM animo, ac pertinacî inhæsione, similibus dicterijs Virgineum hoc Templum invaderet, haud dubiè commeritas dare pœnas suo tempore cogeretur: præterquàm, quòd à montibus excelsis, quorum nomine gravissimos Patres, ac Doctores intelligo, ingentî sententiarum, ac rationum, pro illibatâ conceptione pugnantium, pondere penitùs obrueretur.

§. 7. *Anagramma.*

SCaLa, ab aDaMI IVgo abſoLVta. 616.

Scala aurea! Te non premit jugum Adami.
Versio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS LXXXIX.

§. 1. *Scriptura.*

617. Vna Ioanne MaIor, non CaDens, neC sVrgens.

Matth. c. 11. v. 11. *Non surrexit, inter natos mulierum, major Joanne Baptistâ.*

MAgna olim inter discipulos Christi exorta est controversia, in eo consistens: *Quis eorum videretur esse major?* Luc. c. 22. ut enim D. Vincentius Ferrerius existimat: primatum ambiebat Petrus, utpotè ab ipso Salvatore, caput Ecclesiæ constitutus, cui dictum: *Tu es Petrus, &c.* Matth. c. 16. Andreas majorem se cæteris autumabat, quòd primus Christi esset discipulus, ante Petrum ad Apostolatum vocatus: cujus operâ demùm & ipse Petrus ad Christum fuisset adductus. Joannes virginalem allegabat castimoniam, ac amorem Christi in se extraordinarium, utpote qui se solum, in ultimâ cœnâ, in sinu recumbere sit passus. Reponebat econtrà Joanni Jacobus major, jus primogenituræ, ætatisque prærogativam: cedere proinde minorem oportere majori. Thadæus, Simon, & Jacobus minor, præcedentiam urgebant, eò quòd nepotes existerent ex primâ sorore Virginis MARIÆ. Matthæus majorem se cæteris rebatur, ob aurum, & argentum pro Christo abdicatum; cùm priorum nullus, nisi lacera retia, & hamos exiles reliquisset. Philippus major esse volebat, eò quòd à Christo ipso diu inquisitus, tandem inventus, & ad sequelam ejus sit invitatus: ad suamque instantiam, panes fuerint multiplicati. Bartholomæus genus allegabat Regium, quo esset ortus: decere porrò piscatores non altum sapere, sed retia sua subijcere Purpuræ. Thomas gloriabatur, se Legis peritum, & Doctorem: decere proinde, ut rudibus piscatoribus præiret. Ipse denique proditor Judas loculos monstrabat turgidos, ex quibus reliqui omnes alerentur. adeò nimirùm illi contenderant, quis eorum esse *major* videretur? Similem prorsùs quæstionem & ego, in præsentî, moveo, quis nimirùm, non inter Apostolos duodecim, sed inter omnes omninò natos mulierum *major* habendus? Resolvit quidem quæstionem hanc ipsum Divinæ veritatis oraculum, dicendo: *Non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptistâ.* Sed quid? Ergóne Joanes major erit ipso etiam Christo? nunquid enim & hic à muliere natus est? Absit illud: intelli- S. Vinc. Ferrer. Serm. 2. fer. 3. post Dom. Quad.

telligendus est enim loqui de ijs, qui de muliere, susceptо semine, non qui de Virgine, ex virtute Spiritûs Sancti, nati sunt: ita enim explicat magnus Ecclesiæ Doctor Hieronymus, dum ait: *His igitur præfertur hominibus, qui de mulieribus nati sunt, & de concubitu viri, & non ei, qui est ex Virgine, & Spiritu Sancto.* Sed hoc ipso novum exoritur dubium: Ergo saltem Joannem esse Beatissimâ Virgine MARIA *majorem*, dicendum erit: eò quòd ambo nati sint de muliere non Virgine, & virtute humanâ? verùm id nemo asserere præsumat; cùm fuerit illa Joanne, & simul omnibus Sanctis, merito, & Sanctitate *major*, attestante id D. Andreâ Cretensi: *Excepto DEO, sola est omnibus major.* quomodò ergo supradicta increatæ Sapientiæ verba verificari poterunt, quibus falsum subesse non potest?

in Matth.

de Laud. Virg.

Videtur autem mihi, hoc ipso encomio, immaculata potiùs B. Virginis Conceptio deprædicata, quàm Baptistæ excellentia celebrata: quid enim sibi vult terminus: *surrexit*, quare non dictum potiùs: *inter natos mulierum non est natus, non est ortus, non venit in mundum?* cur dicitur: *non surrexit major?* sciendum igitur, quòd *surgere* præsupponat *cadere:* neque de terrâ aliquis surgit, quin priùs ceciderit; hinc cùm non surrexerit *major Joanne Baptistâ*, id de MARIA intelligendum erit, quæ sola, post Christum, *Joanne major* extitit, vel ideò non surgens, quia nunquam in originale cecidit. Perpendit nimirùm MARIA, quàm nullus pejor sit morbus, morbo caduco, & nullus magis caducus, quàm peccatum, quo non humana tantùm, sed Angelica quoque natura collisa est, lachrymante Prophetâ: *Quomodò cecidisti Lucifer, qui manè oriebaris?* cecidit de Cœlo Lucifer: cecidit de Paradiso Adam: uterque peccato. Sola igitur inter Adami posteros, *inter natos mulierum*, non surrexit MARIA, de qua Joannes: *Stabat juxta Crucem JESU, Mater ejus.* ut adeò si quæramus: quid in hoc mundo fecerit Virgo? nil sit aliud respondendum, quàm: *stetit.* quid in conceptu? stetit. quid in ortu? stetit. quid in morte Filij? stetit. verbo, *stabat* una, toto orbe cadente, etiam ipso magno Joanne Baptistâ. quis ergo non videt, *inter natos mulierum*, ipso etiam magno præcursore, MARIAM *majorem* esse? Celebret modò Chrysostomus dignitatem Baptistæ, his verbis: *Cùm ad nos advenisset Redemptor nostri generis, venit protinùs ad suum amicum Joannem, dum adhuc esset in ventre matris: quem cùm ex utero, in uterum aspexisset Joannes, terminos naturæ concutiens, exclamat: Video Dominum, qui naturæ imposuit terminos:* celebrabo ego potiori jure MARIAM; cùm enim nondùm ad nos advenisset Redemptor generis humani, venit tamen protinùs ad illam, tanquam amicam suam dilectissimam, Matremque futuram, non tantùm, dum ea adhuc esset in ventre matris, sed quamprimùm, per Conceptionem, ventrem matris subire datum est. Fuerit Baptista Joannes Prophetarum maximus, qui, quem cæteri promittebant, ipse digito monstraret: fuit tamen illo Prophetis MARIA *major*, quæ eundem & concipere, & mundo parere, & casto pectori adstringere, nunquam non est ausa. Ille præcursor est Domini, quem ista secum detulit: ille *gratia* vocatur, hæc *plena gratiâ:* ille vox, à DEO missa in hunc mundum, hæc vox, ex ore Altissimi profecta, *Verbum bonum*, ut Conceptu LVI. vidimus: ille est *vox clamantis*, hæc vox amantis: ille loquelam Parenti, hæc Verbum Patri extorsit. ut proinde juremeritò, si DEI præsentia Joannem sanctificavit in utero, hodie digniùs pietas Ecclesiæ (ob majorem, omnî vicinitate, Matris cum Filio conjunctionem) hanc ex utero præservatam agnoscat: si illum adjuvit, ut *surgeret*, veriùs istam credat sustinuisse, ne *caderet.* verbo, ut verè MARIA à nobis dicatur, *una Joanne major*, nunquam surgens; quia nunquam cadens. Utinam & nos, qui non per originale tantùm, sed

Isai. c. 14. v. 12.

c. 19. v. 25.

per

per actualia etiam peccata, frequenter cecidimus, mediante in immaculatam Virginem devotione, seriò tandem surgamus!

§. 2. *Authoritas.*

618. S. SophronIVs, DeIparæ pVrè ConCeptæ aMator.

1. *Bene gratiâ plena nominatur; quia cæteris per partes datur, MARIÆ verò tota se infudit gratiæ plenitudo: & ideò immaculata; quia in nullo corrupta. verè hortus deliciarum, in quo consita sunt universa florum genera, & odoramenta virtutum, sicque concluſus, ut nesciat violari, neque corrumpi. fons signatus totius sigillo Trinitatis, ex quo vitæ fons manat, in cujus lumine videbimus lumen.* Serm. de Assumpt.
2. *Quidquid in eâ gestum est, totum puritas, & simplicitas, totum gratia, & veritas fuit.* Ibidem.
3. *Ex inviolabili, & Virginali sanguine, Sanctæ, atque immaculatæ Virginis MARIÆ, Verbum est incarnatum.* Epist. ad Sergium Patriarch. Constantinop.
4. *CHRISTUS in manifestissimum omnipotentis Divinitatis sui indicium, & argumentum, Virginem, ex qua prodijt, integram, incorruptamque conservavit.* Orat. in Christi Natal.

§. 3. *Ratio.*

619. BeatIVs est Dare, qVàM aCCIpere.

JUxta Apost. Act. c. 20. v. 35. *Beatius est magis dare, quàm accipere*, & ut Syrus dicit: *Beatior, vel melior est ille, qui dat, quàm qui accipit.* & S. Aug. l. 3. contra Maxim. c. 14. Quia dare signum est abundantiæ, accipere verò signum est egestatis. Sed si Beata Virgo semel contraxisset peccatum originale, plus illa dedisset Christo, Filio suo, quàm ea ab illo accepisset. Ergo major tunc abundantia, & liberalitas, forsque beatior fuisset in Matre, quàm in Filio, quod tamen nemo facilè dixerit. Min. Prob. Christus eligendo sibi Matrem, simul ab eâ accepit totam suam carnem, & corpus, ex Virgineo sanguine formandum, & hypostaticè uniendum Verbo Divino: illa autem si contraxisset peccatum originale, accepisset corpus, & animam turpi maculâ infectam: accepisset esse inimicam D E I, & vile dæmonis mancipium. Sed hoc ipso minus accepisset, quàm dedisset: imò respective nihil accepisset; quia Scriptura, & SS. Patres rationem formalem peccati, per terminos negativos, v. g. *tenebras, umbram, nihil*, &c. explicant. Ergo plus dedisset Christo, quàm accepisset: consequenter beatior fuisset. Hoc autem dici non potest. Ergo dicendum, nunquàm eam contraxisse peccatum originale.

§. 4. *Historia.*

In Corpore IoannIs à CrVCe, IMago ConCeptIonIs ConspICata. 620.

JOannes à Sanctâ Cruce, Illustrissimum illud Carmelitanæ Familiæ lumen, ejusdemque Eliani Ordinis, post Sanctam Matrem Theresiam, Parens, ac propagator zelosissimus, Sanctitate non minùs, quàm frequentium miraculorum gratiâ insignis, cùm omnia per annum Festa, ea præsertim, quæ Beatissimam DEI Genitricem concernunt, summâ devotione peragere consuevisset, singulari tamen præ reliquis studio, Solenne sibi quotannis voluit Festum Immaculatæ Conceptionis: In cujus singularis obsequij gratam remunerationem, Virgo Beatissima non tantùm pluribus illum in vitâ gratijs cumulavit, verùm insuper, post vitam beatè clausam, in membris ejus, non sine miraculo, purissima Conceptæ sine labe Virginis Imago apparuit, in evidens Divini super hoc obsequio beneplaciti testimonium, & validum apud posteros, ejusdem immaculatæ Con-

ceptionis argumentum. *Marracius tap. 37. Fundat. Marian.*

§. 5. *Symbolum.*

621. DeIpara, qVoqVò IaCtata, seMper reCta.

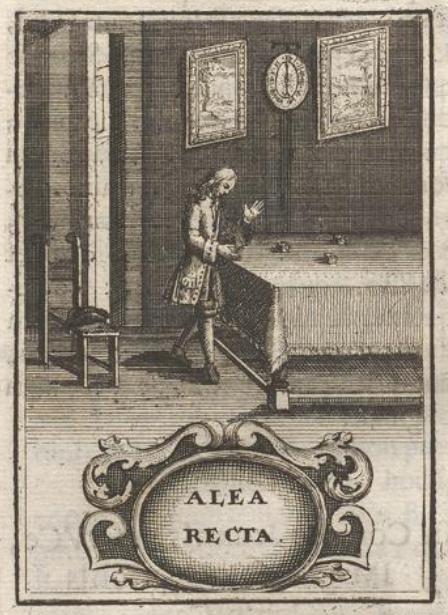

Det numerum quemcunq; velit; tamen alea semper,
Quoquò jactetur, non nisi recta cadit.
Conceptum observa! Vitam meditare MARIÆ!
Cerne obitum! semper thessera recta cadet.

Nunquid est cor tuum rectum cum corde meo, sicut cor meum cum corde tuo? 4. Reg. c. 10. v. 15.

§. 6. *Antiquitas.*

622. PersIstentIa StIJLItæ, In eDItâ CoLVMnâ.

TOtum orbem, quà latè patet Oriens, obstupefecit eximiæ Sanctitatis, ac admirandæ mortificationis Simon ille, dictus communiter Stylita, dum (Theodosio juniore imperante) novâ, ac prioribus sæculis inauditâ vivendi formâ, à terrâ totus sejunctus, editam columnam, triginta sex (vel, ut alij volunt, quadraginta) cubitos in altitudine habentem conscendit, in eâque velut Angelus terrestris, Divinæ contemplationi vacans, omnibus Cœli injurijs expositus, sine ullo propè alimento, ac sommo, per ipsos octoginta annos stetit, ac immobilis perstitit. *Portentum sæculorum* verissimum! ut eum vocat Cornelius *in c. 8. Isaiæ*, ad quem, tanquam spectaculum hactenùs inauditum, turmatim concurrêre Persæ, Armeni, Medi, Scythæ, Æthiopes, Reges, ac Principes, omnes Sanctitatis hoc prodigium admirabundis oculis aspicientes, desideratamque Benedictionem pro voto reportantes. *Baronius ad Annum Christi 432.*

Quòd si totus obstupuit Orbis miram hanc Stylitæ perfistentiam, in editâ illa columnâ: quidnì magìs ille obstupescat, MARIAM sine omnî maculâ conceptam? editam enimverò columnam nemo negaverit, sublimissimam illam Divinæ præservationis gratiam, cui Virgo hæc per omne vitæ suæ tempus, imò in ipso jam conceptionis momento, firmissimè instítit, â terrâ penitùs sejuncta, medias inter injurias Cœli, ob originale peccatum lacessíti, sola inconcussa; quia sola immaculata. Verissimum *portentum sæculorum*; quia à sæculis inauditum *sæculorum negotium.* Si igitur tantus factus est gentium concursus, ad intuendum, ac pro obtinendâ Benedictione implorandum Stylitam illum: quis non concurrat, ad contemplandam potiùs frequenter, suâ in Imagine, Virginem immaculatam, maternamque ab illâ benedictionem devotis precibus calidissimè efflagitandam?

§. 7. *Anagramma.*

623. tV, Mero DeI ConsILIo, sIne orIgInaLI!

Tu merâ Divinâ ope, immaculata regnas!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XC.

§. I. *Scriptura.*

624. PretIosVs CHRIsTI sangVIs, pro reLIqVIs reMIsIVè, pro VIrgIne VerÒ DeIparâ præserVatIVè effVsVs.

Matth. c. 26. v. 28. *Hic est enim Sanguis meus, novi testamenti, qui pro multis effundetur, in remissionem peccatorum.*

QUænam hæc, obsecro! benignissimi Redemptoris nostri, pro omnibus utique morituri, mira locutio? cur amabò! non dixit: *Sanguis meus, qui pro omnibus*, sed tantùm: *qui pro multis effundetur?* Scio equidem, hunc ipsum loquendi modum etiam alibi Sacris in paginis reperiri, e. g. dum apud Matth. pariter ait: *Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam, in redemptionem pro multis.* Respondendum tamen, (ut paucis eloquar) complures existimant Doctores: hæc ideò dixisse Redemptorem; quia pro omnibus quidem Sacratissimam erat Passionem suam subiturus, & sanguinem pro omnibus effusurus, sed non pro omnibus *in remissionem peccatorum* commissorum; quia talî redemptione sciebat opus non esse MARIÆ, Matri suæ Virgineæ, sine omni labe conceptæ, utpotè nulli unquàm, nec actuali, nec originali peccato obnoxiæ: redimendæ quidem, & actu redemptæ præservativè, à peccato aliàs committendo, minimè autem ab ullo actualiter commisso. ut mirum videri non debeat: MARIAM specialiter quoque fuisse gavisam, adeò, ut cùm reliqui unanimiter dicunt, ac in plurali: *Exultemus DEO, salutari nostro,* MARIA singulare depromat canticum, dicens: *Et exultavit spiritus meus, in DEO salutari meo.* illi nimirùm *post*, hæc *ante lapsum* salvata. Quòd jugiter confirmare videtur Doctissimus P. Vieira, in Serm. select. *Salvavit*, inquiens, *omnes alios, à peccato liberando, MARIAM verò Matrem suam, ne incurreret, defendendo, utpotè qui propugnator est ad salutem.* cui etiam sententiæ Sanctissimus noster Archi-Episcopus Anglicanus, pro more suo in Deiparam devotus, præclarè adstipulatur: *Indiguit*, ait, *Beata Virgo redemptione, & Christi passione, non propter peccatum, quod insuerit, sed propter peccatum, quod insuisset, nisi ipsemet, ex specialî privilegio, eam præservasset.* Bene ergo dicitur Sanguis Christi *pro multis*, non tamen *pro omnibus, in remissionem peccatorum* effusus; quià pro MARIA jam antecedenter in præservationem applicatus: quæ specialis dici potest redemptio. Et certè, quantò major est libertas, nunquam servîsse, quàm post servitutem exemptum esse: tantò major, meliorque redemptio censenda est, nunquàm peccâsse, quàm post peccatum in gratiam redijsse: quod jugiter in Virgine adimpletum est: quam hoc ipso Petrus noster Damianus *præredemptam sanguine Christi* concelebrat. Quemadmodùm autem talî specialissimo modo redemptam MARIAM vidimus, ita videtur etiam, specialî prorsùs à reliquis creaturis modo, ab Omnipotente fuisse creatam; hoc enim est, quòd non obscurè ipsamet insinuat, ijs Ecclesiastici verbis: *Dixit mihi Creator omnium, & qui creavit me.* Cur enim suam specialiter creationem recensèt, ac si extrà numerum essèt reliquarum rerum creatarum? nonnè sat illi erat dicere: *Dixit mihi Creator omnium*; cùm & ipsa

jam

c. 10. v. 28.

Psal. 94. v. 1.

Luc. c. 1. v. 47.

l. 2. *cur* DEUS *homo.* c. 19.

Serm. de B. V.

c. 24. v. 12.

jam inter sphæram creaturarum omnium comprehendatur? verùm optimè dictum credite, nec ullam redundare litterullam existimate, dum ait: *Creator omnium, & qui creavit me.* ut nimirùm item intelligamus, quòd, licèt MARIA pura sit creatura, tamen à sui exordio omnium creaturarum extiterit felicissima, ejusque Conceptio, & creatio longè in donis, & gratijs, excellentior fuerit cæterarum conceptione; quamvis enim Angeli in Cœlo, & primi Parentes in Paradiso, in primo instantî productionis, gratiam obtinuerint; tamen non sine discrimine amittendi eam: MARIA econtrà non solùm in primo instantî, abundantiorî gratiâ fuit prædita, verùm etiam in illâ adeò confirmata, & præservata, ut nequaquam eam posset amittere. quod lacteus Virginis Encomiastes melleo indicavit eloquio, dum ait: *Ipsa maternis circumsepta visceribus, sublimioris sanctificationis genere mundata est.* nam si hoc de majorî gratiæ intensione intelligeremus, parum esset; Intensio enim gratiæ, nec ad sublimiorem naturam elevat, sed intra eandem conservans, reddit efficaciorem: cùm ergo gratiæ sublimitas, quâ ornata fuit MARIA, in ejusdem Conceptione, non fuerit gratia unionis, restat, ut sit stabilitas, & confirmatio in gratiâ, & præservatio à peccato; nam si Angeli, qui superbiam Luciferi contempserunt, in sequenti instanti, fuerunt confirmati in gratiâ, & Apostoli, in die Pentecostes, per adventum Spiritûs Sancti, similiter in eâ roborati: ut Deiparæ aliquid amplius concedamus, dicendum: in primo eam instanti hoc dono præservationis fuisse ornatam, ac illo ipso momento non quidem *in remissionem* peccati commissi, sed in *præservationem* à peccato aliàs committendo, ex prævisis Sacratissimi Christi Sanguinis, ac Passionis meritis redemptam.

Bernard. Serm. de privil. S. Jo. Bapt.

* * *

§. 2. *Authoritas.*

S. STEPHANVS SABAITA, MARIÆ PVRÈ CONCEPTÆ DEFENSOR. 625.

O quæ Lucem Divinam progenerâsti! quâ Luce Sol quoque ipse posterior est, &c. Te inquam, O benedicta, & ab omnibus maculis munda! velut Deiparam magnificis extollimus verbis. Ex Menæis 1. Jan. Ode 9. de Circumcis.

§. 3. *Ratio.*

BENEFACIENTIBVS BENEFACERE DEBEMVS. 626.

IPsa honestas, & lumen rationis dictat: beneficia esse rependenda beneficijs: ut habetur L. *Virtutum præmia.* C. de statuis & Imagin *Merentibus præmia tribui oportet.* Item L. *etsi.* §. *Consuluit* de pet. hæred. *Benefacientibus nobis benefacere debemus; nam beneficij receptor naturaliter obligatur*: Atqui DEUS Pater ab æterno prævidit, Filium suum unigenitum aliquandò à Beatissimâ Virgine singularia beneficia, præ cunctis alijs hominibus, esse recepturum: quæ nempe eum, per novem Menses, summâ cum sollicitudine gestaret, purissimo ubere lactaret, & pasceret, maximâ curâ educaret, ac foveret. Ergò (secundùm nostrum intelligendi modum) naturaliter obligatur, ut hæc singularia beneficia Beatæ Virgini rependat denuò, per singularia beneficia. Subsumo: Atqui si eam non præservâsset à peccato originalî, sed tantùm liberâsset, non speciale beneficium, præ cæteris hominibus, ei tribuisset; quia redemptio liberativa omnibus mortalibus fuit communis. Ergo DEUS Pater naturaliter videtur obligatus fuisse, ut Virginem Beatissimam præservaret à peccato originalî.

* * *

§. 4.

§. 4. *Historia.*

627. IgnIs, SaCrosanCtæ EVCharIstIæ, & IConI MARIÆ ConCeptæ, non noCens.

CUm Beatus Petrus Regalatus, Ord. Minorum, Anno Milleſimo, Quadringenteſimo, Decimo quinto, Abroxanum fundâſſet Eremitorium, jamque Eccleſia, ſub Nomine *Scalæ Cœli*, Conventui illi adjuncta, ac ceremonijs in Eccleſiâ uſitatis jugiter fuiſſet conſecrata adeò primi Eremitorij illius incolæ, licèt in maximâ adhuc paupertate conſtituti, in omni virtutum genere profecerunt, ut quemadmodùm in myſticâ illâ Patriarchæ Jacobi ſcalâ, frequenter aſcendentes, & deſcendentes cernebantur Angeli; ſic de hoc quoque Sacro loco dici potuerit, Angelos eſſe omnes, qui per contemplationem indeſinenter aſcenderent in Cœlum, & per charitatem deſcenderent in terram, ad proximorum utilitatem, ſalutemque procurandam. Verùm, proh dolor! exorto poſt ducentos, & novem annos, (Anno nimirùm Milleſimo, Sexcenteſimo, Vigeſimo quarto, die 8. Aprilis, fer. 2. Paſch.) ingenti incendio, Sacer ille Conventus, unà cum Regio adjuncto Palatio, tanto flammarum impetu conflagravit, ut ipſæ etiam petræ in cineres abierint. Afflixit haud immeritò fatalis hic caſus omnem circumcircà Regionem tàm vehementer, ut magno undique numero, cujusvis ætatis, ſexûs, & conditionis homines accurrerint in auxilium: dumodò ei locus fuiſſet, pertinaci vento flammas horrendùm exaſperante. Illud porrò in tam triſti rerum articulo mirandum acciderat, quòd cùm reliqua cuncta victrices flammæ depaſcerent, ad Sacroſanctum tamen Evchariſtiæ Sacramentum, & Iconem Immaculatæ Conceptionis, quamvis noviès in ejusdem Sacellum irrupiſſent, pervadere tamen nunquàm potuerint, ac nè parietes quidem Sacræ ejusdem Ædis, fumo denigrare. Crevit profectò exinde, mirum in modum, populi, erga Sanctiſſimum principaliter Altaris Sacramentum, deinde etiam erga dictam DEI Genitricis, ſine labe conceptæ Imaginem, communis devotio: adeò, ut collatis certatim eleemoſynis, ac oblationibus, intrà biennium, novus à fundamentis Conventus extrui potuerit, ipſo præ cæteris Rege, ſex ducatorum millia contribuente. *Joann. Bollandus in Actis Sanctorum, ad Diem 30. Martij.*

§. 5. *Symbolum.*

SoLIDa, Vt CoraLIVM. 628.

Mollia dum medijs extracta Coralia lymphis
Auram percipiunt, firma repentè rubent.
Gratia ſic primo inſtanti ſolidata MARIÆ
Mox fuit, ac Geniti rubra cruore ſui.

Quare ergò rubrum eſt indumentum tuum?
Iſaiæ c. 63. v. 2.

§. 6. *Antiquitas.*

629. PræCLara ALeXanDrI præMIa.

PRofanos inter Reges, celeberrimum jam sæpiùs produximus Alexandrum. Hunc enimverò magnum Macedoniæ Monarcham, ex multis alijs, singulariter commendat insignis erga amicos suos liberalitas, quibus non semel præclara admodùm, ac pretiosissima elargiri præmia consuevit. Expertus id fuit Anaxarchus Philosophus, qui, cùm à Regio quæstore centum petijsset Talenta, ille verò tam enormem, ut sibi videbatur, petitionem ad ipsum Alexandrum referendam existimaret, inaudiens, quod petebatur, Rex in hæc verba respondit: *Rectè fecit Anaxarchus, sciens, se amicum habere, qui tantum dare possit, & velit.* Similiter, cùm ex amicis Alexandri unus, nomine Periltis, dotem ab illo pro filiabus petijsset, jussit Rex dari quadraginta talenta: cui cùm reponeret supplicans: *Decem esse satis.* Rex respondit: *Tibi quidem satis est, tantum accipere; mihi verò satis non est, tantum dare.* Cùm denique alteri Urbem donaret, isque diceret: *Non convenit fortunæ meæ tantum donum.* ipse reposuit: *Non attendo, quid te deceat accipere, sed quid me deceat dare.* Magna certè, ac verè Regia Magni Macedonis liberalitas!

Sed quis majorem non dixerit liberalitatem Regis Regum, erga amicos suos, ac præsertim erga dilectissimam Matrem? Experiebatur certè illa, amicum se habere, imò futurum quondam Filium, qui dare omnimodam à peccatis omnibus præservationem & possit, & velit: noverat illa, satis quidem sibi futuram, pro peccato originali, si quod ex Adamo (secundùm debitum, quod habebat proximum) incurrisset, redemptionem liberativam, deperditæ aliquando gratiæ restitutricem: noverat illa, non convenire fortunæ suæ tantum præservationis donum; siquidem præcisè, ut Adami filia consideretur: quod utique, sub talî formalitate, minimè illi competeret. Attamen Cœlestis Alexander (munificentiâ verè Regiâ) absolutè Redemptionem voluit adhibere præservativam, ac si ad MARIAM diceret: Tibi quidem, ut Adæ Filiæ, satis esset, tantum accipere, nimirùm illam communem redemptionem: mihi verò satis non est, tantum dare, sed dandam tibi existimo Redemptionem perfectiorem: non ergò attendo, quid deceat accipere Matrem creati hominis, sed quid me deceat dare, æterni Patris, omnium Creatoris filium, Matri futuræ Redemptoris, &c.

§. 7. *Anagramma.*

630. TV Manes à Labe LIbera, aC pVra DeIpara.

En Tu manes immaculata Virgo Deipara!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCI.

§. I. *Scriptura.*

631. SI VIna noVa In Vtres noVos MIttantVr, DIV ConſerVantVr, aLIter VtraqVe perIbVnt.

Luc. c. 5. v. 37. & 38. *Nemo mittit vinum novum in utres veteres; alioquin rumpet vinum novum utres, & ipsum effundetur, & utres peribunt: sed vinum novum in utres novos mittendum est, & utraque conservantur.*

QUod Sacrum hìc Lucæ Evangelium, in ſenſu quidem myſtico potiùs, quàm moralî, utiliter monuit, de vino novo in novos pariter utres mittendo, idipſum frequens etiam confirmat experientia; neque enim novi aliquid eſt, præclariſſima quandoque vina, vaſis veteribus, ac maleolentibus improvidè infuſa, ſaporem ab ijs ingratum contrahere, ſicque primâ, quâ ante pollebant, amænitate quantocyùs deſtitui: accidit prætereà non infrequenter, vaſa vetera, novo, eóque generoſo vino immiſſo, diffracta concidiſſe, liquoremque pretioſum, eodem impetu, in non leve Patris-familias diſpendium, perijſſe.

Si MARIAM *Vaſi* aſſimilavero, quis ibit inficias? cùm commune hoc ſit elogium, MARIÆ à SS. Patribus frequentiſſimè applicatum. Libeat, hac de re Eccleſiæ Præſules audire! ducat verò agmen magnus Ambroſius: Lib. de inſtit. Virg. c. 5. *Non de terrâ*, inquit ille, *ſed de Cœlo Vas ſibi hoc, per quod deſcenderet, Chriſtus elegit, & ſacravit templum pudoris.* S. Gregorius Thavmat. eam vocat *Vas* Orat. 2. de Annunt. *omnium miraculorum, ac myſteriorum Divinorum.* S. Germanus, *Vas electum,* Orat. 1. in præſ. *quod ſibi DEUS elegit.* D. Bonaventura Seraphicus; *Vas pretioſiſſimum, & ſanctiſſimum, in quo DEI Verbum mirabiliter eſt conceptum.* de Laud. Virg. Doctor noſter melliſluus; *Vas electionis; opus ſummi artificis,* de Concept. B.V. *nihil habens cum terrâ commune.* Agmen denique claudat doctiſſimus Idiota, p. 14. contemp. B.V. *Vas* eam appellans, *profundiſſimum per humilitatem, ſolidiſſimum per patientiam, integerrimum per virginitatem, ampliſſimum per charitatem, puriſſimum per caſtitatem.* Vas ergo eſt MARIA, & tale quidem, de quo Eccleſiaſticus ait: *Vas admirabile, opus excelſi.* c. 4. v. 2. Vas eſt, in quod erat infundendum Cœleſte illud *vinum, germinans Virgines*, æterni Zach. c. 9. v. 17. ſcilicèt Patris Verbum, in utero Virgineo, tanquam in utre, incarnandum. Quis ergo credat, *utrem* hunc Marianum fuiſſe *veterem*? infuſum aliquandò geſſiſſe Protoparentis peccatum? contraxiſſe abominandum originalîs maculæ fætorem? abſit ſimilia dicere! quid enim indignius DEO, quàm *vinum*, id eſt, ſanguinem Agni immaculati, in Cruce immolandi, deſumptum ex *vaſe*, dæmonis fætoribus conſpurcato? Nolebat certè Chriſtus, ſummæ puritatis amator, poſt mortem pro nobis perpeſſam, imponi ſepulchro, ubi fœtidum jam antehàc cadaver, alterius cujuscunque fuiſſet repoſitum: & credat quis, permiſiſſe DEUM, ut Virgineum illud ſepulchrum, in quo per novem Menſes requievit, à morte, ac ſerpente infecto, fuerit contactum, & (quod plus eſt) ab originalî inhabitatum? dicam potiùs ego, quòd ſicut ſepulchrum illud ultimum, ſic & primum Virginale ſepulchrum Chriſti, à venenosâ morte intactum fuerit. adeò nempe *vinum novum in utres noves mittendum eſt, & utraque conſervantur*, prout ambos, Chriſtum nempe, & MARIAM, conſervatos à pecca-

to cernimus. Pulchrè in hanc rem doctissimus noster Trithemius perorat, dum hisce Divam Annam, purissimæ Virginis Genitricem, dilaudat: *Non erat in Israël sanctior altera, quæ in conceptione DEI Genitricis, Spiritui Sancto vas sine maculâ construxit.* Erat ergo MARIA *Vas sine maculâ*, nunquam disruptum; quia constanter *novum.* disruptum econtrà *vas*, natura est humana reliqua, formata quidem à Factore supremo, & insignita imagine Divinitatis elegantissimâ: *vas*, omninò repletum vino generoso, originalis justitiæ, at ruptum, compressumque Adami culpâ, dolente rupturam totâ miserâ posteritate, & quolibet nostrum ex ore Davidis gemente: *Factus sum tanquam vas perditum*, vas abjectum, dirutum, inglorium contumeliosum: *Vas* oculis, proh dolor! stygijs placens; quia vinum Divinæ gratiæ, in ipso sui exordio, perditè profundens. Quare, cùm MARIA sola (ut vidimus) *Vas* sit semper novum, *purum*, *purius*, *purissimum*, ut vocatur à Fulberto Carnotensi: *Vas* Divinis placens oculis, gratiâ, Deóque ipso plenum: quilibet nostrûm, tanquàm *vas in contumeliam*, ad *vas in honorem*, Deiparam, recurrat: atque qui, quam habuimus, & accepimus in Baptismalî fonte, gratiam justificantem, illam etiam delinquendo perdidimus, per MARIAM iterùm illam nobis superinfundi, calidissimis precibus efflagitemus!

c. 4. de Laud. S. Annæ.

Psal. 30. v. 13.

In speculo.

§. 2. *Authoritas.*

632. TERTVLLIANVS MARIÆ Constans Defensor.

DEUS imaginem suam à diabolo captam, æmulâ operatione, recuperavit. In Virginem adhuc Evam irrepserat verbum ædificatorium mortis: in Virginem æquè introducendum erat DEI Verbum, extructorium vitæ, ut quod per hujusmodi sexum abierat in perditionem, per eundem sexum, redigeretur in salutem. Crediderat Eva serpenti, credidit MARIA Gabrieli: quod illa credendo deliquit, hæc credendo delevit. Lib. de carne Christi. c. 17.

§. 3. *Ratio.*

633. NVbere ConDeCenter DesIderas? nVbe parI.

TRitum, ac vulgatum Axioma est: *Si vis nubere, nube pari.* uti etiam confirmatur in Jure *L. art. ff. de act. & obli.* Senatores, Præfecti, & alij in dignitatibus constituti, ducere non debent ancillas, vel alias obscuras mulieres, nullâ dignitate, vel nobilitate affectas in uxores. Atqui in maximâ possibilî dignitate sunt constituti Filius Divinus, & Spiritus Sanctus. Ergo, ut Sponsam condecentem, & suo modo parem eligant, hæc non debet esse ancilla, seu mancipium, sed nobilis, & in dignitate constituta. Subsumo. Sed defactò (juxta communem mentem Ecclesiæ) Filius dicitur, sibi uniendo hypostaticè mundissimam carnem Beatæ Virginis, matrimonium inijsse, simulque Spiritum Sanctum verè sibi desponsâsse Beatam Virginem. Ergo hæc non debuit esse obscura mulier, sed nobilis, &c. Sed si semel contraxisset peccatum originale, jam non ampliùs esset nobilis, sed ancilla, & mancipium, nempe diaboli: consequenter nec esset in dignitate constituta; quia per peccatum originale quis privatur omnî dignitate supernaturalî, simulque in obscurissimo statu constituitur. Ergo vel non potuit esse Filij, & Spiritûs Sancti sponsa, quod est contra mentem Ecclesiæ: vel debuit esse sine peccato originalî.

§. 4. *Historia.*

634. MarItVs, à DeIparâ CorreCtVs.

CArmonæ, Oppido quodam Lusitaniæ, vir habitabat, Doctor Juris, vitijs depravatus, in conjugem summè severus, erga pauperes durissimus: cujus frons non nisi nebulas, oculi ignes, os tonitura, manus fulmi-

mina præseferebant. Tantã mariti crudelitatem bona uxor, Lucia nomine, summè formidabat, specialiter dolens, etiam sibi esse prohibitum, pauperi quidquam elargiri; cùm interim affluere sciret divitias, tum è pauperum sanguine expressas, tum ex propriâ, quam eidem ipsa attulerat, amplissimâ dote profectas. Cùm igitur neminem haberet afflicta, suam cui miseriam patefacere posset, ad Deiparam, commune miserorum refugium, conversa, omnem ei statûs sui miserandi seriem, multis cum lachrymis exposuit, humiliter supplicans, ut virum tam erga se, quàm erga pauperes, mitiorem efficere dignaretur. Fuit autem in extremitate Oppidi illius Sacellum quoddam, immaculatæ Conceptioni Virginis Deiparæ dedicatum, quod Lucia frequenter accedere solebat, diebus præsertim Sabbathinis, suasque ibi necessitates, calentî, ac prolixâ prece, Virgini explicare. Accidit aliquandò, ut illâ taliter orante, exorta interim tempestas, tantas deijceret pluvias, ut crescentibus aquis, omnis ad domum reditus Luciæ prohiberetur; Hinc eâ nocte in eâdem Æde Mariana subsistere, necessum erat: quam longas etiam, & anxias inter preces, partim somno, partim timore mariti interruptas, transegit, quem zelotypiæ interim æstu abreptum, omnia potiùs alia, quàm quod erat, cogitaturum noverat. Eàpropter non verbera tantùm, sed & mortem animo volvens, sollicita, ne fortè imparata ab eodem mori cogeretur, primo mane, noxis per confessionem expiatis, Divino epulo in eodem Sacello refecta, vovit, huic se Ædiculæ Cænobium adjuncturam, si mariti furias evadere, eique superstitem vivere daretur. Redit deinde plena timore domum, maritoque, quid contigerit, candidè exponit. Verùm ille, non tam uxoris insolito, & cordato affatu, quàm præteritæ noctis cogitationibus, jam totus alius: *Desine*, inquit, *Lucia! desine vereri suspiciones, verbera, mortem, &c. alius sum, & multùm mutatus ab illo, qui fui: alium me Deipara hac nocte effecit. non quidem mihi illa apparere, aut loqui dignata est, sed, O DEUS! quos timores non sensi? quæ non mente evolvi præteritæ vitæ pericula? alius idcircò sum, & utique tuis, ad immaculatam Virginem, precibus alius, vitam posthàc agam, ad tuæ pietatis regulas.* Dixit, fecit, vitam vixit homine Christiano dignam, quam post paucas septimanas, fine optimo clausit: Lucia verò tandem libertati reddita, tam beneficij, quàm voti memor, Parthenonem Monialibus S. Francisci, suis sumptibus, juxtà Sacellum, ædificari curavit: quas inter, aliquanto tempore supervivens, piè & ipsa è vivis excessit. *P. Guilielm. Gumppenberg. in Atlante Mar. Franc. Gonzaga, in Annal. Min. part. 3. apud P. Mich. Pexenfelder. Conc. Histor.*

§. 5. *Symbolum.*

DeIpara ConCepta, Vas absqVe rIMâ. 635.

Infundis frustrà Vasi, cui rima, liquorem?
Haurit, quæ fundis, fundit & illa brevi.
Gratia mox perijt genitoribus indita primis;
Vas rimam ignorans sola MARIA fuit.

Aliud quidem Vas in honorem, aliud verò in contumeliam. Rom. c. 9. v. 21.

§. 6. *Antiquitas.*

636. MIDæ, REGIS PHRYGIÆ, à BACCHO VANA PETITIO.

DE Midâ, Rege Phrygiæ, memorant Poëtæ: adeò eum felicem fuisse, ut à Baccho (quem lauto fortè hospitio exceperat) optio ei sit data, quidvis petendi, & securè impetrandi. Petijt idcircò Midas, ut quidquid contingeret, mox in aurum verteretur. Annuit Bacchus; verùm, cùm stolidus sentiret Rex, & cibos, & potum in aurum converti, facti pœnitens, ne fame periret, Baccho iterum supplex factus rogavit, ut concessum nimis aureum donum auferret, & gratioso hoc malo se denuò liberaret. Impetravit iterum, quod voluit; at in pœnam stultæ electionis, asininæ postmodùm aures eidem ab Apolline sunt appensæ. *Ovid. 11. Metam.*

Aures hæ asininæ neminem magis, quam primos quondam parentes nostros decebant, veros Midæ imitatores. Erant hi in dignitate verè Regiâ constituti; dictum enim illis fuerat: *Replete terram, & subijcite eam: Dominamini piscibus maris, & volatilibus Cæli, & universis animantibus, quæ moventur super terram.* Gen. c. 1. v. 28. & 29. Verùm hac non contenti dignitate, petierunt ulteriùs, non quidem, ut in aurum omnia verterentur, sed ut omnia scirent: *Eritis sicut Dij, scientes bonum, & malum.* c. 3. v. 5. Hanc omnigenam scientiam summis exambientes votis, manum ad fructum extenderunt, eumque vix ori applicantes, mox damno suo senserunt, scire se omne malum. Optâssent certè, ut obtenta hæc irreparabilis mali, ac damni sui scientia denuò à se auferretur, tantoque malo, per Malum illato ipsi liberarentur; verùm, qui aures nimiùm longas impostori priùs præbuerunt, in pœnam stultæ electionis, meritò omnî felicitate, cum posteris, privati sunt. Tam vano petito, tamque peccaminoso mali scientiæ desiderio, nunquam stulteścere voluit MARIA, hoc ipso prudentissima; quia mali omnis ignara: nil scire desiderans, quàm DEUM, summum bonum. Hinc, quemadmodùm racemifer ille, ebriorum DEUS, hospitio à Midâ exceptus, omnia ejus in aurum vertit; sic Unigenitus DEI Filius, *vitis vera*, hospitio postmodùm à MARIA, novem Mensibus, in utero exceptus, omnia ejus longè feliciùs in aurum convertit, ut non Nativitas modò, sed & ipsa MARIÆ Conceptio, tota aurea fuerit, ac fulgida, nunquam aliquâ peccati scoriâ contaminata.

§. 7. *Anagramma.*

637. CoLo Te pVra à Labe, DIVa, aMata REGINa!

Colimus Te puram: En Diva, amata Regina!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCII.

§. 1. *Scriptura.*

638. DeIpara VIrgo, à tenebrIs LabIs orIgInaLIs non CoMprehensa.

Joann. c. 1. v. 5. *Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.*

NUnquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua? dixerat aliquando Vates Regius. nec immeritò; quid enim aliud per *tenebras* illas intelligere Propheta poterat, quàm densissimam peccati originalis caliginem, totum humanum genus (unicam Psal. 87. v. 13.

cam MARIAM si excipias) miserrimè involventem? præsertim cùm hoc ipsum satis indicâsse videatur Isaias, di-
c. 5. v. 30. cendo: *Aspiciemus in terram, & ecce! tenebræ tribulationis, & lux obtenebrata est in caligine ejus.* quod alibi clariùs ex-
c. 60. v. 2. plicat, his verbis: *Ecce tenebræ operient terram, & caligo populos: super Te autem orietur DOMINUS, & gloria ejus in te videbitur.* Porrò hoc de MARIA specialiter intelligendum esse, ex illis Divi Bernardi verbis clarè convincitur: *Cujus* (nempe MARIÆ) *omnia tam excellenter irradiata noscuntur, ut nihil in eâ, non dico tenebrosum, sed nè obscurum saltem, vel minùs tenebrosum aliquid liceat suspicari.* Hinc quamvis de reliquis omnibus, ipsis etiam Sanctissimis hominibus, verificetur illud Pauli: *Eratis aliquando tenebræ; nunc autem lux in Domino*; tamen in ipsis jam *tenebris*, sola lucebat MARIA; quia sine labe concepta. Videre mihi hìc videor pictorem aliquem, varias in telâ hominum figuras, veluti nocte quâdam obscurâ obambulantes, efformantem, quarum aliæ latent in opaco, aliæ præ atro vix conspiciuntur, aliæ ad crepusculum velutì emergunt non nihil: addit posteà ille radios quosdam Solares, è nube condensâ effulgurantes, ijsque unum aliquem hominem, mirum quantùm illustrem, ac clarum, spectabilem facit. Simili enim ratione formavit DEUS, in *tenebris* culpæ originalis, in mundum, ceu chartam, telámve Geographicam, multas omninò figuras, & tantas quidem, quot erant, & sunt homines; adeò nimirùm *dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem.* fuerant autem nonnullæ, & profectò potior earum pars, atro, & opaco penitùs obvolutæ, illæ nimirùm, quæ conceptæ, natæque sunt in peccato, quales, heu miseri! sumus nos omnes: aliæ in tenebris partim, partim in crepusculo versabantur, velutì Hieremias ille, & Verbi vox Joannes: concepti quidem in *tenebris*, nati tamen in luce. Sed MARIA, fuerit licèt in telâ istâ peccati *tenebris* obductâ (quia tanquam Adami postera, debitum etiam obscuritatis contraxerat) fuit tamen ab immenso illo, incircumscripto, æterno, nullique alteri puræ creaturæ accesso, eamque ab omnî etiam minimâ opacitate, ac caligine præservante lumine adeò perfectè irradiata, illustrata, ac serenata, ut unica & sola, in totâ isthâc telâ eniteat, & quasì *lux in tenebris luceat*, à densis peccati *tenebris* neutiquam *comprehensa.* Quòd si lubeat *lucem* MARIÆ *in tenebris lucentem* attentiùs examinare: videbimus in illâ non unam tantùm, sed multiplicem *lucem.* fuit nimirùm in eâ *lumen* cognitionis tam naturalium, quàm moralium: quod deserviebat ad perfectissimam Scripturarum, ac Theologicarum veritatum intelligentiam. fuit in eâ *lumen* prophetiæ; unde & jussit nuptialibus Canæ ministris: quæ imperaturus eis foret Filius, illicò perficerent, præscia, ad primas Matris preces, primum ab ipso miraculum patrandum. Fuit in eâ *lumen* Divinarum revelationum, & Angelicarum apparitionum, quibus fuit visitata assiduè. Ille præsertim Gabrielis Archangeli, vultu lucidissimo, ad MARIAM properantis, eamque de modo humanandi Verbi, & imminentis Maternitatis, castè edocentis accessus, nonnè *lux* fuit, è Cœlis delapsa, illibatæ Virgini super omnes omninò homines illuminandæ? ita sanè; sic enim id accepit Regius Propheta, qui prænoscens Angelicæ illius Salutationis mysteria, eaque toti proclamaturus mundo, non alio quàm claræ *lucis*, ac diei usus est symbolo, dicens: *Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam.* id est: *Dies*, Archangelus, luce supernâ inductus MARIÆ, *Diei, noctis nesciæ*, eructavit *verbum*, cùm dixit: *Ecce concipies & paries Filium*; tunc enim obviæ sibi sunt factæ, & in mutuos ivêre complexus, lux cum luce, cum die dies: lux puritatis Marianæ,

Serm. in illud: Signum magnum.

Ephes. 5. v. 8.

Jo. 3. v. 19.

Psal. 18. v. 3.

cum

cum luce puritatis Angelicæ: dies emissus à Sole, cum die ab Aurorâ emicante: contrariè è diametro, illi matris Evæ, cum serpente infernali, fuliginoso dialogo, quo tristis *nox nocti* atram *indicabat scientiam*, & in mutuos cespitârunt occursus, Angelus tenebrarum, cum matre culparum: non tractantes alia, quàm negotia umbrarum: de contemptu mandatorum: de esu vetitorum: de capitali in DEUM rebellione, cum inani illâ promissione: *Eritis sicut Dij, scientes bonum & malum.* Hinc ad tenebrosum istud colloquium, *luce* se gratiæ, cum totâ suâ posteritate, Eva spoliavit: dum ex adverso MARIA, *lux in* primis jamjam *tenebris lucens*, ab originali *non comprehensa*, jam cum Angelo colloquens, Sancto iterum, ac Divino lumine fuit de novo illustrata. Væ proinde omnibus illis, qui MARIAM etiamnùm *tenebris* protoparentum involvere conantur! *Væ qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras!* Noverint enim tales, MARIAM inter densissimas etiam, & plùs quàm Cimmerias, orbis universi *tenebras*, luculentiùs emicâsse. convertantur ergò aliquando à *tenebris* ad lucem, à sinistrâ illâ opinione, ad devotam Virginis immaculatè conceptæ professionem. Tu verò glorioſissimum Lucis integerrimæ receptaculum! impetra & nobis radium Divini splendoris, quo è *tenebris* iniquitatum nostrarum educti, perducamur ad admirabile lumen, visionis Beatificæ.

Isaiæ. 5. v. 20.

§. 2. *Authoritas.*

639. THEODORETVS, PVRÆ CONCEPTIONIS AMATOR.

Inter tot animas omnium hominum, qui salvantur, ut electa columba est illa sola, quæ CHRISTVM genuit, Virgo Mater, puella MARIA, quæ puritate profectò Cherubim, & Seraphim antecellit. Lib. 3. in Cant. ubi etiam paullò ante eam vocat *Sanctissimam, & immaculatam DEI Genitricem, MARIAM.*

§. 3. *Ratio.*

640. CONCESSO ACTV, CONCEDENDA & ACTVI NECESSARIA.

A liquo concesso, ea omnia intelliguntur concessa, sine quibus eo commodè uti non possumus. L. *Verbo victus. ff. de verborum significat. L. Legatis. de aliment. Legat. cum suis concor.* Sed Beatæ Virgini erat concessum, ut aliquandò eveheretur in munus, & dignitatem Genitricis DEI in terris. Ergo & intelligendum est, omnia illa ei ab æterno concessa esse, sine quibus tantæ munus Maternitatis subire non posset. Atqui præservatio, & exemptio à peccato originali, vel maximè necessaria esse videtur, ut munus Maternitatis Divinæ commodè creatura aliqua subire valeat; nam contraxisse semel peccatum originale, multas incongruentias, & inconvenientias, (quas alibi probavimus) repugnantes huic Maternitati affert. Ergo per hoc, quod Beatissimæ Virgini concessa ab æterno fuerit Maternitas DEI, etiam illi concedenda erit, ab æterno impertita, & concessa exemptio, ac præservatio à peccato originali.

§. 4. *Historia.*

641. OBSESSI VERA RESPONSIO, DE PRIMO CONCEPTIONIS INSTANTI.

HAbitabat, in Ducatu Ferrariensi, homo quidam ex plebe, rudis, litterarumque omnium penitùs imperitus. Hic, Divini Numinis permissu, ab hospite infernali obsessus, ac crudeliter quandoque discruciatus, ad magnam omnes permovit commiserationem; hinc

ejus

ejus loci Sacerdotes, misero Divinâ virtute auxilium laturi, solitos applicare exorcismos statuerunt: quod ut inaudijt Sereniſſimus Ferrariæ Dux, ipsemet adjurationi huic præsens voluit assistere; cúmque ergà immaculatam Deiparæ Conceptionem singulariter esset devotus, inter complures alias quæstiones, quibus dæmonem in dicto obsesso, in nomine Sacratissimæ Triados, à Sacerdotibus adjuratum, ipsemet interrogabat, etiam quid de Conceptione Virginis Beatissimæ sentiendum? studiosè indagavit. Hìc orcinus hospes, iteratis adjurationibus, volens, nolens adactus, mediante illius idiotæ, sive prorsùs illitterati hominis linguâ, tam eloquenter, latino sermone, in laudes Deiparæ respondit, ut alter Tullius, obstupescentibus omnibus, videretur. hæc autem Panegyrîs erat series: *Omninò tenendum esse, Beatissimam Numinis Genitricem fuisse à DEO, omnî instantî, gratiosissimè præservatam*, quod etiam dictionis argumentum, compluribus rationibus, ijsdemque efficacissimis, ac ijs potissimùm, quas Scotus olim in Universitate Parisiensi adduxerat, confirmavit. Verè grande miraculum! quòd ipsi etiam Mariani nominis hostes infensissimi, immundissimi Spiritus, non possint, nec audeant, immaculatum Ejusdem Virginis vituperare Conceptum.

Bernardin. de Busti. Serm. 7. de Concept. part. 2.

§. 5. *Symbolum.*

Vna seMper aCCensa, VIrgo DeIpara. 642.

Candela, extinctis reliquis, hæc una refulget:
Altior accensa ex omnibus ista manet.
Sic quamvis fuerit reliquos extincta per omnes
Gratia prima; tamen lucida Virgo manet.

Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Jo. c. 1. v. 5.

§. 6. *Antiquitas.*

GregarII MILItIs, De Leone VICtorIa. 643.

DE milite quodam gregario, natione germano (cui Wickhero nomen) refertur *in Chronicis Hierosolymitanis, l. 7. c. 24. & l. 8. c. 70.* complura illum, non communis fortitudinis, specimina commilitonibus suis dedisse; cùm enim Godefridus Dux Bullionius, plurimis militum copijs instructus, Jerosolymas petijsset, tempore HENRICI IV. Imperatoris, atque inter alios dictus quoque Wickherus illuc perveniſſet, frequentissimum hoc illi fuit, inimicos, unico valoroso ictu, per medium discissos prosternere: prout etiam cathaphractum quendam Turcam, à quo provocatus ad singulare certamen fuerat,

simili ictu, Antiochiæ super pontem, in duas desuper partes divisit. Id præsertim de valoroso hoc milite notandum: quòd cùm equum quondam suum, gramina depascentem, à longè observâsset, immanî leone è vicino monte decurrente (qui plurimos jam non homines tantùm, sed & equos dilacerârat) atque pleno cursu equum versùs appropinquante, ipse Wickherus de baiulo hoc suo magìs, quàm de propriâ vitâ sollicitus, mox scuto apprehenso, gladioque districto, jubatæ illi belluæ obviàm processerit: quæ milite conspecto, mox equi immemor, tota in hominem exacerbata, scutum ejus apprehendit. Verùm valorosa Wickheri dextera, primo statim ictu, caput cerebrumque Bestiæ adeò confregit, ut ad pedes ipsius exanimis quantocyùs illa corruerit, sicque magno totius exercitûs applausu ipse victor evaserit: salutem non sibi tantùm, ac equo suo, sed & alijs à ferâ hac ulteriùs infestandis concilians.

Miranda certè gregarij hujus militis fortitudo! sed magìs omninò miranda Virgineæ DEI Genitricis bellicositas: quæ unico purissimæ suæ Conceptionis ictu, non unum tantùm leonem, objecto Divinæ protectionis scuto, ac gladio destinatæ maternitatis prostravit, sed & *super aspidem, & basiliscum* inambulans, conculcavit *Leonem, & Draconem*, peccatum originale, mortale, ac veniale, verbo, omnes inferni vires, unico illo ictu dejecit. Nec mirum! si enim tantam Wickherus de suo equo curam habuit, ut ipse pro conservandâ ejusdem vitâ, propriam periculo vitam exponere non dubitârit; quanta cura non fuerit DEO, de suâ dilectissimâ Matre, in vitâ gratiæ omnî momento conservandâ? Vitam certè, quam nondùm hauserat, & mortem, quam necdùm oppetierat, pro tali Matris conservatione, tanquàm scutum inexpugnabile, præservativè exhibere voluit, ut de tartareo Leone Matri suæ dilectissimæ victoriam conciliaret.

§. 7. *Anagramma.*

VIrgo InfeCta ? nVLLo MoDo. 644.

Virgo! an deturpata es à maculâ? minimè.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCIII.

§. 1. *Scriptura.*

645. Chara GenItrIX, non ConDeMnata.

Joann. c. 8. v. 10. & 11. *Mulier! ubi sunt, qui te accusabant? nemo te condemnavit? quæ dixit: Nemo Domine. Dixit autem ei JESUS: Nec ego te condemnabo.*

QUæ verba, in præsentî, ex Evangelio recitata, benignissimus Salvator noster, ad adulteram illam, ac peccatricem mulierem proferre dignatus est, eadem ipsa hodie ad mulierem non peccatricem, sed peccati omnîs expertem, charam scilicèt Numinis Genitricem, usurpare non vereor: *Mulier!* seu potiùs (ut cum Archangelo reverentiùs ad Virginem loquar) *Benedicta in mulieribus! ubi sunt, qui Te accusabant? nemo Te condemnavit?* maculæ nimirùm originalîs, non minùs quàm adulterium quodlibet, animam

mam dehonestantis? Respondere autem & illa mihi videtur: *nemo*. Et meritò; vel enim ijs, quibus MARIÆ exemptionem, à turpi hac maculâ, impugnare, ac saltem in dubium trahere, & verbo, & calamo, volupe fuit, silentium à summis Pontificibus impositum: vel, qui prærogativam hanc devotè jam pridem senserunt, de die in diem ferventiùs illam tueri non desinunt; hinc tanta extant Pontificum, ac Conciliorum, in hujus Mysterij favorem suffragia, tot Patrum, ac Doctorum testimonia, Universitatum, ac facultatum sententiæ, minimè MARIAM accusantium, multò minùs condemnantium, sed pro immaculatâ ejus Conceptione, cum solenni ut plurimùm juramento, fortissimè decertantium. Atque si Scholas singulas compendio percurrere lubeat: non accusat, nec condemnat eam Theologia speculativa, imò demonstrat, essentiam Divinam, ejúsque attributa, non infinitè fore perfecta, nisi Sapientia nôsset, potentia valuisset, bonitas voluisset, futuram Verbi incarnandi genitricem à lege communi eximere. Non accusat, nec condemnat eam Theologia moralis, imò absolvit eam ab omni voluntario peccato, etiam voluntate alienâ contracto; cùm non deceat, superioris voluntatem subijci voluntati inferioris, qualis Adam respectu MARIÆ fuerat. Non accusat, nec condemnat eam Theologia Polemica, imò dicit, opinionem contrariam fore vel errori proximam, vel piarum saltem aurium offensivam, post tot nimirùm Ecclesiæ constitutiones, ac Tridentini insuper Concilij declarationes. Non accusat, nec condemnat eam Jurisprudentia, imò si rationes huic Operi insertas libeat examinare, pluribus, pro illâ defendendâ, Textibus provisa invenietur; cùm *partus* præsertim *ventrem sequatur*, adeoque bene dicamus omnes, cum muliere illâ Evangelicâ: *Beatus venter, qui te portavit, & ubera, quæ suxisti.* Non accusat, nec condemnat eam Medicina, Ethica, Mathesis: imò remedium prima offert præservativum, cum dicto: *Principijs obsta, &c.* Secunda Reginam anteponit subditis, majoremque Angelis MARIAM constituit. Tertia Lunam defectuosam pedibus ejus subijcit, punctúmque reputationis Divinæ, in ejus Genitrice inviolatum requirit. Quid porrò de Philosophiâ dicendum? num fortè illa MARIAM condemnabit? minimè gentium. Abstrahit certè Metaphysica ab omni labe, probè intelligens, ex MARIA, ac peccato, fieri nullo momento posse concretum, maculamque in eâ chimæram reputans, ac ens rationis Metaphysicum. Pariter Physica invenire nequit materiam subjectivam peccati, dicens: MARIÆ generationem plùs fuisse opus gratiæ, quàm naturæ: nec admittens ullo momento vacuum in illâ, quæ *plena gratiâ* à Gabriele est salutata. Dialectica, Ambrosij dicto inhærens, ubi *MARIAM* ait idem significare, ac: *DEUS ex genere meo*, probat, *genus* hoc esse debere à peccato liberum, nisi & *individuum*, nempe Filium, velimus ejusdem peccati reum dicere. Rhetorica, & Poësis non accusant, nec condemnant MARIAM, imò millenis eam laudibus, soluto, ligatoque stylo floridè deprædicant, immaculatamque perorant. Tandem (ut de minimis quoque non minima loquar) nec Syntaxis, nec Grammatica invenit, per quam regulam MARIA Accusativum pati deberet culpæ, quæ Genitivum æterni Verbi promeruit; convenire potiùs existimat tantæ gratiæ Dativo, Ablativum culpæ originalis, quam conjungere cum MARIA, ex eo sibi videatur difficile, quòd requirat illa Participium plusquàm perfecti: magnum denique fore solæcismum, in ipsis etiam Rudimentis pietatis, scribere MARIAM cum peccato originali conceptam: nec Præmio certè condecorandum esse, nisi illum, qui Argumentum, de Conceptione Deiparæ, sine tali, quamvis minimo,

de Instit. Virg. c. 1.

Luc. c. 11. v. 27.

ac instantaneo erroresit compositurus. En! quomodò nemo sit, qui MARIAM condemnet? ut mirum adeò videri non debeat; omnibus his in Ejusdem ab originalî exemptionem consentientibus, receptam hanc sententiam esse, non in Galliâ tantùm, Angliâ, & Hispaniâ, sed in Germaniâ etiam, Scotiâ, Hiberniâ, Sclavoniâ, Pannoniâ, Italiâ, &c. Unum supereſt, ut quid ipsi etiam Hæretici, Judæi, Turcæ, de Virginis Conceptione sentiant? num audeant eam illi condemnare? curiosiùs investigemus. Atque ne nimiùm longus sim, prætereundo Rotterodamum, & alios, unum ex hæreticis Lutherum adduco: *MARIA Virgo*, inquit ille, *juxta corpus quidem sine gratiâ, juxta animam autem, plena gratiâ concepta est: hoc sibi volunt verba illa, quæ Angelus Gabriel ad eam dicebat: Benedicta tu in mulieribus; non enim ad eam dici posset benedicta tu, si aliquando maledictioni obnoxia fuisset. Dignum etiam, ac justum erat, hanc personam ab originali peccato præservari, de quâ Christus sumpturus erat carnem, quâ omnia peccata superaret.* Hæc Lutherus. Judæos quod attinet, fatentur ij, matrem veri Messiæ debere esse, sine originali culpâ. Turcæ denique (ut alibi retulimus) Machometem suum sequuntur, *in Alcorano* hæc scribentem: *Nullus est ex Adam, quin tenuerit eum sathan, præter MARIAM, & Filium ejus. Ubi sunt* ergo (si denuò quærere ex Te liceat) Virgo Beatissima, mulierum felicissima! *qui Te accusabant? nemo Te condemnavit?* dumque respondes: *nemo*, aliud mihi non supereſt, nisi dicere: *nec ego te condemnabo*, sed ad ultimum usque vitæ halitum, immaculatam Tuam concep tionem pro viribus propugnabo.

Postill. latin. major super Festum Concept.

§. 2. *Authoritas.*

646. THEOPHANES NICÆNVS, PVRAM DICENS.

1. *Invenisti gratiam apud DEUM, quam invenit nulla alia quæpiam, O Immaculatissima! Tibi gratia est data, O DEI Genitrix! Tibi omnis creatura clamat: O DEI Nympha! Tu enim sola Mater Filij præelecta es pura.* In Hymn. Annunc. B. V.
2. *O Virgo, omnipotentis artificis, Spiritûs, agricultura, quo corpus Domino universorum fructificâsti, in quâ condemnavit peccatum Orbis, & vitam fontificavit perennem.* In Salut. ad B. Virg.
3. *Salve! per quam sumus lætitiam consecuti sempiternam. Salve! quæ sustulisti tristitiam Evæ, unàque dejectionem Adami in hilarem planè vultum mutâsti.* Ex Menæis. 9. Jan. Ode 8.
4. *Immaculatæ, & omnium Sacratissimæ Virgini MARIÆ acclamatione faustâ plaudamus; nam ex ipsâ donorum nobis Cœlestium, quæ mentem humanam excedunt, scaturigo promanat, ut, quæ est torrens quidam bonitatis Divinæ.* 17. Jan. Ode 7.
5. *Te O Virgo Mater! præviderunt Prophetæ, tanquam Tomum quendam, seu librum planè intaminatum, in quo conscriptum esset Verbum Divinum, cujus Divinitas incircumscripta existit.* 25. Jan. Ode 6.
6. *O à cunctis sordibus incontaminata, & super omnes inculpatos inculpatissima Domina! antiquus ille dierum in sanctificatum uterum tuum, tanquam imber descendit in vellus: moxque apparuit novus, velut novus Adam, & amator gentis humanæ.* 23. Febr. ante init. Odes 4.

§. 3. *Ratio.*

ACTORE NIL DEMONSTRANTE, TV ABSOLVERIS. 647.

DAMNARI nequit, nisi aut convictus, aut sponte confessus. *cap. primo 2. q. 1. C. de cohabit. Cleric.* hinc juxta L. *qui accusare* 4. C. de eden. L. *actorum* 23. C. de probat. *Actore non probante, reus absolvitur; affirmanti enim incumbit probatio, non neganti.* Malus non præsumitur, sed probatur. Sed Beata Virgo nec fuit confessa, nec probata, nec convicta de peccato originalî. Ergo damnari nequit, quod ullo

ullo unquam tempore illud incurrerit. Min. Prob. Primò non est confessa; quia hujus ab ipsâ editæ confessionis deberet extare authenticum instrumentum, vel testimonium, quod tamen exhiberi nequit. Secundò, nec est probata; quia omnes rationes hucusque adductas, contrà immaculatam Conceptionem, dissolverunt facilè SS. PP. Ildephonsus, Anselmus & alij: prout etiam Scotus publicè Parisijs ducenta similia argumenta, summâ omnium admiratione elusit: ut alibi vidimus. Nec denique convicta; licèt enim contrarium olim senserint aliqui; tamen defactò multò plures, imò quasi omnes Catholici immaculatam Conceptionem contestantur. Ergo Beatissima Virgo, utpotè nec confessa, nec probata, nec convicta, ab originali est absolvenda.

§. 4. *Historia.*

648. InVoCatIo ILLIbatæ DeIparæ, frangIt IraM.

OFfendebat fortè in capitalem suum inimicum Italus quidam, ac civis Aquilanus: jamque humanâ præoccupatus fragilitate, irâ præproperante, occidere illum statuebat; cùm arrepto, hunc in finem, gladio, mentem hominis salutaris subibat cogitatio, propositum hoc suum Divinæ Majestati summè fore contrarium, ac idcircò minimè executioni mandandum. Quapropter ex piâ devotione, ad Beatissimam DEI Genitricem conversus, humiliter rogabat, ne permittere illa, per suam immaculatam Conceptionem, vellet, ut tam gravi peccato, atrocîque in proximi vitam ausu, propria à semetipso conscientia contaminetur Vix hæc piè secum cogitabat; cùm ecce! adeò gladium suâ in vaginâ retortum animadvertit, ut nullo modo extrahi posset, nec ad ictum, aut percussionem tam facilè ampliùs deservire. Ambo igitur antagonistæ, ferventis concertationis locò, contendere ab illo momento cœperunt, in fervore pio, quis nimirùm majori, ac ardentiori imposterùm devotione, MARIAM sine labe conceptam prosequi posset, ac deperire? Gladius verò dicto modo mirabiliter retortus, pro jugi tantæ rei memoriâ, etiamnùm Aquilæ asservatur, ac ostenditur. *Bernardin. de Busti Serm. 7. de Concept.*

§. 5. *Symbolum.*

AqVa, à MaLeDICtIone abSoLVta. 649.

Justa Creatoris tetigit maledictio Terram:
Non lego, quòd placidis hic maledixit Aquis,
Primus homo cecidit: tetigit maledictio cunctos:
Numinis una Parens non maledicta fuit.

Fons hortorum, puteus aquarum viventium, quæ fluunt impetu de Libano. Cant. c. 4. v. 15.

§. 6. *Antiquitas.*

MeteLLVs, pro genItore sVo InterCeDens. 650.

METellum, pro genitore suo, adeò copiosis lachrymis, precibusque ferventissimis, apud populum Romanum intercessisse, ut *Pij* exinde cognomen retulerit, fusè Sabellius, *lib. 3.* describit. Historiam pau-

paucis accipe: In civilibus bellis, quibus inter se Antonius, atque Octavius decertârunt (quemadmodùm sæpiùs evenire solet) contigit, ut fratres cum fratribus, & cum filijs parentes, diversâ acie concurrent. itaque postremo prælio, quo Octavius Antonium devicit, Metelli genitor, alios inter, ad Octavium captivus deducitur: cujus facies, quamquàm propter anxietatem, carcerisque molestias, à consuetâ admodùm mutata videretur, à filio tamen Metello, qui Octavij partes tenuerat, primo momento agnitus fuit; Hinc filialî plenus pietate, statim in parentis amplexum cucurrit, deinde lachrymabundus ad Octavium his verbis convertebatur: *Hic quidem hostis tuus mortem meritus est: ego autem præmio sum dignus; quia tibi fideliter inservivi: Oro igitur te, ut pro eo, quod à te mihi debetur munere, hunc serves incolumem, meque pro eo morte afficias.* Placuit generosa Metelli, pro genitore suo intercedentis oratio Victori Octavio, tantâque filij pietate permotus, Metellum patrem, quem mori aliàs cum pluribus alijs oportuisset, eidem dono concessit.

Simile quid in bello illo, DEUM inter, hominemque inito accidisse videtur; cùm enim sub infelicibus Adami vexillis, serpente duce, totum humanum genus diræ stragi, ac captivitati æternæ traderetur, jamque ipsa Divini Numinis futura Genitrix, imminente conceptionis suæ instanti, (ob debitum saltem remotum, contrahendi originalis peccati) eidem cum alijs captivitati esset subijcienda: ecce pyssimum Metellum, Unigenitum nimirùm DEI Filium! qui statim observans, ac præcognoscens, hanc Matrem suam humanâ in carne futuram, in Parentis benedictæ amplexum velocissimè currens, sic Cœlestem Patrem videtur allocutus: *Hanc si consideres præcisè ut Adæ peccantis filiam, sine dubio, primo statim Conceptionis suæ momento, ob hæreditariam parentis ruinam, maculæ, æternæque per consequens morti obnoxiam fore confiteor. Veruntamen oro te, ut pro eo munere, quod mihi Filio tuo, æternùm tibi fidelissimo, ac per omnia coæquali debes, hanc Matrem meam serves, ac præserves incolumem, & immaculatam! quod ut faciliùs obtineam, me pro eâ occidas, id est, meum aliquandò humanâ in carne effundendum sanguinem, pro ejus præservatione acceptes!* Quid ergo mirum, si tantâ in purissimam Genitricem Filij pietate commotus æternus Pater, illi MARIAM (quam aliàs, unà cum reliquis, cadere oportuisset) à casu liberam dono dederit?

§. 7. *Anagramma.*

651. Magna aDVoCata, tV ILLIbata!

Mundi Patrona, age, jure immaculata es!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCIV.

§. 1. *Scriptura.*

652. DeIpara peCCatI haVD argVenDa.

Joann. c. 8. v. 46. *Quis ex vobis arguet me de peccato?*

QUod innocentissimus mundi Redemptor tentantibus aliquando Judæis, ut eum accusare possent, dixerat: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* hoc ipsum Beatissimam ejus Matrem, optimo jure, de se

se quoque asserere posse; nulli esse dubium potest, eo præsertim ex capite, quod (juxta Conceptum superiorem) à nemine sese condemnatam, gaudeat Mater, non tantùm in vitæ totius decursu, sed etiam in ipso Conceptionis suæ exordio, per omnia inculpabilis. Quòd si Divinus ejus Filius, Agnus immaculatus, per ea verba: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Judæorum confudit perfidiam, audaciamque calumniantium compescens, *mendaces ostendit, qui maculaverunt illum*: mendaces etiam, occasione hujus textûs, ostendam ego, & temerarios omnes illos, qui maculam MARIÆ affingere in Conceptione allaborant. Hi enim, qui purissimam DEI Genitricem peccati *arguunt*, ejusdemque Conceptionem labe infectam calumniantur, nil aliud efficere videntur, quàm quòd amaras ex Divini Filij oculis lachrymas exprimant; quid enim ægriùs ferret filius erga Matrem devotus, quàm eam videre, intolerabilî affictæ labis ignominiâ infectam? qui proinde, ut pietati Filij satisfaceret, amaras certè lachrymas effundere teneretur, ob tantam innocenter redargutæ Matris infelicitatem. Sed lubeat Conceptui nostro ex veteri testamento confirmationem quærere. Mortuo tandem magno illo Patriarchâ Jacobo, Fratres Josephi, timore correpti, sic ad castissimum hunc Ægypti Præsulem sunt locuti: *Pater tuus præcepit nobis, antequàm moreretur, ut hæc tibi verbis illius diceremus: Obsecro, ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum, & peccati, atque malitiæ, quam exercuerunt in te: nos quoque oramus, ut servo DEI, Patri duo dimittas iniquitatem hanc.* Hìc examinare mihi liceat amaras Patriarchæ Josephi lachrymas; ut enim Sacer Textus immediatè subjungit: *His auditis flevit Joseph.* Cur ergo, Vir præclarissime! modò lachrymas fundis, qui mirâ quondam fortitudine, Regiam illam pulchritudinem te allicientem superâsti? Verùm multa se offerunt hac de re dicenda. Flevit enim Joseph; quia Fratres ejus, cùm essent orti ex Perillustri Jacobi genere, petulanter mentiri non erubescebant, verba illa, à Patre, animam jam agente, commendata fingentes; ut notavit Lyranus, *super præfata verba*, ubi Nobiles reprehendit à veritate aberrantes, & amplectentes mendacia. Flevit etiam; quia putavêre Fratres, Josephum præteritam proditionis injuriam vindicaturum: quo non modicùm dedecorabatur ejus virtus & nobilitas; cùm vindictam sumere de injurijs, ignominiosissimum, deque viro ingenuo id suspicari prorsus sit lachrymabile. Ego interim ad rem præsentem respondeo: ideò fleviss Josephum; quia cùm Fratres ejus redigerent in memoriam, proditionem illam Ismaelitis factam, eo ipso Parentem quoque Jacobum tanti flagitij complicem facere, ac ejusdem cum filijs inquitatis *arguere* videbantur, dicendo: *Nos quoque oramus, ut servo DEI, Patri tuo dimittas iniquitatem hanc.* Hinc minimè mirandum, quòd Joseph lachrymas effundat, cùm audit, Patrem quoque fraternæ proditionis *argui*, eâdemque cum undecim fratribus culpâ maculari? Alienum namque scivit Jacobum à tanto crimine; attamen, quia audivit, à fratribus flagitij illum *argui*, quamvis falsi, in amaras meritò resolvitur lachrymas, etiam falsum in Patre crimen deplorans. Et sanè, quomodo fieri posset, Jacobum contraxisse culpam, & Josephum filium ex eâ dedecore non affici? Ex quo sequens pro firmando nostro Conceptu deduci potest argumentum: Si Joseph vel mentitum ob crimen, à Fratribus Parenti impositum, adeò tristatur, ut lachrymas cohibere non possit: quas lachrymas Christus non effunderet, si MARIÆ purissimæ ejus Genitrici (quæ est decor, & *stella Jacob*) mortifera illa Protoparentum culpa imponeretur? si labe originalî infecta diceretur? si *de peccato*, quod nullo unquam momento contraxit, impiè à malignantibus *argueretur?* præsertim, cùm timere etiam

Sap. 10. v. 14.

Gen. 20. v. 17. & seq.

am ipse haud immeritò posset, ne talis culpa, Matri suæ imputata, in se quoque, tanquam Filium, aliquomodò transfunderetur. Timeant ergo tales, qui MARIAM labis *arguendo*, Divinis ex oculis lachrymas eliciunt: & sibi factam credant illam æterni Judicis comminationem: *Arguam te, & statuam contra faciem tuam.* Ne ergo nobis idem aliquando obveniat, non solùm MARIAM peccati *arguere* humiliter abstineamus, verùm etiam totis viribus immaculatè Conceptam defendere allaboremus, ut cum Regio Vate fructuosè & nos orare, ac Virgine mediante impetrare possimus: *Domine ne in furore tuo arguas me, neque in irâ tuâ corripias me, &c.*

Psal. 49. v. 21.

Psal. 37. v. 1.

§. 2. *Authoritas.*

653. S. THOMAS APOSTOLVS, CELEBRIS, DEIPARÆ PROPVGNATOR.

O MARIA! quàm felix es, & fortunata, quæ initio & ante sæcula, & in initio viarum DEI, ab ipso electa fuisti, & Adæ peccato prævisо non fuisti cum omnibus alijs condemnata. Sed voluit DEUS, ut merita Filij tui tibi super omnes prodessent, Teque pro minimo momento noluit inimicam, sed semper pro charissima amicâ. Serm. in Transitu B. V. apud Amadeum, raptu 8.

§. 3. *Ratio.*

654. DE CHRISTO, VIRGINIS GENITO, BENÈ SCRIPSIT THOMAS.

DE Christo, Virginis genito, benè scripsit D. Thomas; sic enim verba sonuêre imaginis ipsius Christi, è cruce pendentis: *Bene scripsisti de me Thoma!* Ergo pariter bene scripsit D. Thomas de immaculatâ ejusdem Matre; cùm eodem prorsùs oraculo tam suam Sanctitatem, quàm Matris ab originalî labe immunitatem, approbâsse Crucifixus videatur. Prob. Conseq. quo enim pacto staret, Angelicum Magistrum de Christo, Virginis genito, benè scripsisse, nisi per eandem è Cruce pendentis censuram à Sanctissimâ Matre id omne sentiret remotum, quidquid ad ignominiam, & infamiam in Filium redundaret? *Gloria* quippe *filiorum Patres eorum.* Prov. 17. Unde per oppositum, ignominia Matris in filium redundâsset. Atqui nil magìs ad ignominiam & dedecus redundat, quàm peccatum, vel ad instans contractum; cùm hoc ex suâ naturâ sit ipsa ignominia, & indecentia: Ergo si D. Thomas de Christo Virginis Genito, immaculato, & segregato à peccatoribus, benè scripsit, approbante ipso Christo: sequitur, eodem oraculo, Matris purissimam, & immaculatam conceptionem approbatam fuisse, ne ignominia Virgineæ Matris in Genitum transijsse videatur.

§. 4. *Historia.*

655. INTERFECTO IN CATALONIÂ CANONICO VITA PROLONGATA, PRO DEFENSIONE CONCEPTÆ DEIPARÆ.

ANnus agebatnr, à reparatâ salute, Millesimus, Quadringentesimus, Vigesimus Octavus, cùm Manresiæ, in Cataloniâ, Franciscus Muleti, Ecclesiæ Collegiatæ Vicensis Canonicus, Juris Baccalaureus, ab hoste suo infensissimo, Francisco de Planes, crudeliter interfectus, ad terram prolaberetur, homicidiâ paullò post commeritas pœnas dante, atque è malâ cruce, alijs ad terrorem, suspenso. Quod autem hìc specialiter notandum occurrit, est: dictum Canonicum, post quatuor ab interfectione horas, vitæ restitutum, surrexisse, ac in multorum præsentiâ, talia profari cœpisse: *Scitote! me per quatuor hasce horas in medio purgatorij habitâsse, qui aliàs ob certa quædam peccata æternùm haud dubiè damnandus fuissem, nisi validâ intercessione immaculatæ*

DEI

DEI Genitricis, adhuc evasissem, Hujus ergò precibus vitæ redditus sum, ut publicè coram vobis devotam hanc pro immaculatâ Conceptione sententiam contestarer, ac MARIÆ præservationem, cui in vitâ hactenùs adversatus fueram, in omnium præsentiâ profiterer: hunc in finem, benignissimum Numen novem mihi adhuc horas assignavit, dein iterum morituro. Dixit, & finito novem horarum spatio, iterùm vixit. Factum hoc prodigiosum communiter ab Hispanis *Miraculum Manressæ* dicitur, illudque perantiqua pictura, in muro ejusdem Collegiatæ Vicensis Ecclesiæ, hodiedùm attestatur. *Joannes Nierenbergius in cap. 4. vitæ S. Ignat. Franciscus de Torres, d. 2. de Concept. cap. 4. Joannes Bisselius Soc. JEsu in Exemp. Quadragesim. Exemp. 30.*

§. 5. *Symbolum.*

656. A Cæsare DIVIno, aMata CerVa.

Cæsaris hanc chatam noli (tibi suadeo) Cervam
Tangere, quam chara est vita vel ipsa tibi.
Cæsaris at summi Matrem magè tangere noli,
Dicendo impuram, quæ sine labe fuit.

Cujus est imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei Cæsaris. Matth. c. 22. v. 20.

§. 6. *Antiquitas.*

APOSTOLI hæsITatIo, aLIorVM In fIDe ConfortatIo. 657.

ABsurdum fortassè nonnulli videbitur, gestum quoddam Apostoli, Antiquitatibus, aut omninò fictis, aut si veris, plerumque tamen profanis annumerare; Veruntamen quid communius, obsecro! cum gentilium erroribus, quàm Thomæ, licèt Apostoli, vix corrigenda infidelitas? *nisi videro, non credam*, dixit ille, sat longo abhinc tempore, ante mille nimirùm, sexcentos septuaginta novem annos. Occasionem præterea desumpsi, tam ab Authoritate, quàm Ratione, huic Conceptui insertâ, quarum prima Thomam Apostolum, altera Aquinatem concernit: ut vel ideò Antiquitatem utrique communem adjungere, non inconsultum duxerim. Sic autem res se habet: Cùm pientissimus Redemptor noster gloriosè à mortuis resurgens, paullò post discipulis suis apparuisset, dicens: *Pax vobis! ego sum, &c.* Jo. c. 20. & Thomas cum illis non fuisset, dubitavit ille, atque in supradicta verba incautus prorupit: *nisi videro, &c. non credam.* v. 25. Attamen ex ipsâ hâc hæsitatione non modica Ecclesiæ novellæ procrevit utilitas; plus enim lucis, dubitatione suâ, reliquis fidelibus Thomas contulit, quàm si cum cæteris Apostolis in luce Fidei nunquam caligasset; sic namque factum, ut de caliginosis Thomæ tenebris, Divina lux in fidelium cordibus clariùs resplenduerit, & veritas ventilata plus radiârit. Atque hoc est, quod magnus noster Gregorius *homil. 26. in Evang.* clarè insinuat, dum ait. *Plus nobis Thomæ infidelitas ad fidem, quàm fides credentium discipulorum profuit; quia dum ille ad fidem palpando reducitur, nostra mens, omni dubitatione postpositâ, in fide solidatur.*

Id, quod in hoc casu circà mysterium Dominicæ Resurrectionis accidit, hoc ipsum in alio casu circà

mysterium Marianæ immaculatæ Conceptionis evenisse, nemo est, qui nesciat; Ex adversariorum nempe altercatione, hæc veritas magìs semper, ac magìs illuxit: ut verificatum jugiter fuerit illud Cassiani *lib. 1. de Incarn. c. 6. Semper veritas ventilata plus rutilat.* & quemadmodùm ibi Thomas hæsitans aliorum fuit in fide confortator: sic in casu nostro, alius Divus Thomas, Doctor nimirùm Angelicus, de singularî immaculatæ Conceptionis mysterio aliquandò dubitando, & disputando, vel (ut quidam volunt) negando, plùs tamen ad piam opinionem, & venerationem, in fidelium cordibus solidandam contulit, quàm antiquæ omnium Patrum, ac Doctorum, pro Virgine defendendâ, sententiæ profuêre: etsi Angelicum hunc Doctorem, pro immaculatâ Virginis Conceptione fortiter stare, ex ejusdem Authoritate, ac sententijs, Conceptu sequentî fideliter adducendis, imò ex testimonijs omnî exceptione majoribus, Eminentissimi p. m. Cardinalîs nostri Sfondrati, abundè maneat demonstratum.

§. 7. *Anagramma.*

IaM VaLe, Labe Carens,
pVra DeIpara! 658.

Jam vale, semper munda, intacta Virago!
Versio litteralis.
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCV.

§. 1. *Scriptura.*

659. NON INTRAVIT ADÆ PECCATVM.

Paul. ad Rom. 5. v. 12. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransijt.*

O Diram introgressi in hunc mundum *peccati*, *mortisq;* concomitantis memoriam! quam veritas illa Catholica, à S. Concilio Tridentino nobis proposita, sollicitè inculcat; docet enim hæc Sancta Synodus: post peccatum primorum parentum, per traductionem naturæ, traduci etiam peccatum originale, unicuique proprium, quæ (ut ibidem ait Concilium) *mors est animæ.* Hanc mortem communem, sub egregiâ quondam metaphorâ, Ezechiel prædixerat, ijs verbis: *Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupescunt.* Sed clariùs illud ipsum Jeremias insinuavit, dicens: *Patres nostri peccaverunt, & non sunt, & nos iniquitates eorum portavimus.* Porrò non me latet, multos hanc veritatem hæreticos oppugnâsse, quorum non minimus, Julianus ille apostata dicebat: *Non peccat iste qui nascitur: non peccat ille qui genuit: non peccat ille, qui condidit: per quas igitur rimas, inter tot præsidia innocentiæ, peccatum fingis ingressum?* Verùm audi hæretice verba Pauli, pro Conceptûs nostri Themate adducta! quibus clarè ostendit rimas, per quas ad nos penetravit peccatum: *Per unum*, inquit, *hominem, peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransijt.* atque, ut modum, quo subintravit peccatum originale, clariùs intelligas, familiarem quandam similitudinem ausculta! Certè, si consideres frumentum, quod terræ mandatur, nec in eo paleas reperies, nec illæ in manu seminantis adsunt, nec in terrâ, in quâ seri-

Sess. 5. decr. de pecc. orig.

c. 18, v. 2.

Thren. 5. v. 7.

Teste Augustal. Valer. de nuptijs c. 28. tom. 7.

ſeritur, præexiſtebant, nec tandem cum pluviâ Cœleſti, quâ terra illa irrigatur, decidunt: & nihilominùs frumentum poſteà paleâ involutum naſcitur. Haud aliter ergò peccatum originale nec erat in animâ, quæ ſecundùm ſe omni maculâ caret: nec erat in manu DEI creantis; cùm ipſe ſit fons totius puritatis: neque in utroque parente generante, quos ſupponimus juſtos, & ſanctos eſſe: nihilominùs tamen, dum per naturalem propagationem anima tangit carnem, ex primo illo prævaricatore ortam, in quo omnes nos peccavimus, peccati turpitudinem contrahit. quò clarè collimare videntur verba illa Auguſtini: *Pone juſtum baptizatum, tanquàm granum purgatum: non attendis, quia de grano purgato naſcitur frumentum cum paleâ, ſine quâ ſeminatum fuerat?* quo autem modo id fiat, in hunc modum explicari debet: nimirùm, quòd Adam fuit conſtitutus à DEO caput ſuæ poſteritatis, tam naturale, quàm morale: naturale quidem; quia omnes poſteri ab eo erant per naturalem generationem propagandi: morale verò; quia in illius deliberatione conſtituit DEUS, tam pro ſe, quàm pro filijs ſuis, permanentiam in ſtatu innocentiæ, vel culpabilem illius amiſſionem: unde in voluntate Adæ, moraliter conſtituit DEUS voluntatem omnium noſtrûm. Ex quo factum, ut ipſo transgrediente Divinum præceptum, omnes in illo transgreſſores facti ſimus, quoad ſufficientiam quidem, antequàm generaremur: quoad efficaciam verò, quandò actu geniti ſumus; tunc enim actu contrahit homo peccatum ipſum originale, quod licèt non ſit voluntarium actu proprio, & formalî, verè tamen quaſi virtualiter & interpretativè, in actu primi parentis, quatenùs in ejus voluntate, ut in capite morali, omnium noſtrûm voluntates continebantur, & omnes in illo unum eramus. Quod ex unico Divi Thomæ exemplo clariùs patebit: Omnes enim cives pro uno corpore reputantur, & quod Reipublicæ capita efficiunt, omnia illius membra feciſſe dicuntur. hinc licèt e. g. nil magìs voluntarium debeat eſſe, quàm votum; nihilominùs, ut votum jejunij alicujus Civitatis obliget futuros cives, nondum natos, ſufficit votum illud emiſiſſe, non per ſeipſos, actu proprio, ſed per actum eorum, qui capita erant Reipublicæ, in quorum voluntate cenſebantur eorum voluntates moraliter exiſtere: ſic ergò, quia voluntates omnium poſterorum continebantur in Adamo, velut in capite morali, originalia eorũ peccata cenſentur voluntaria, quatenùs membra erant illius capitis.

De verb. Apoſt. Serm. 14.

Verùm quid poſt longam hanc originalîs peccati explanationem, de MARIA dicendum? num & in illam Adæ *peccatum* ac conſequenter *mors pertranſijt?* Aſſero ego indubitanter, quòd licèt peccatum primi parentis, ob rationes dictas, habuerit ſufficientiam, ad maculandam Beatam hanc Virginem, ſicut & reliquos Adæ poſteros: re tamen ipsâ non habuit efficaciam *intrandi* in eam, aut inferendi ei maculam aliquam; quia Filius DEI prævidens illam ipſius Matrem futuram, ſuâ eam gratiâ, ne inficeretur, præmunivit: ſicque *intrare* non poterat *peccatum*, in quam intrare ſecunda Deitatis Perſona ſtatuerat. Addo præterea, Sacris in paginis ſæpiùs per *mundum* ſignificari *homines*, *gratiâ Divinâ vacuos*: ſic enim Chriſtus ipſe videtur locutus, dum ait: *Mundus eos odio habuit; quia non ſunt de mundo: ſicut & ego non ſum de mundo.* Jo. 17. v. 14. Cùm ergò MARIA ſemper *gratiâ plena* fuerit, quis credat, MARIAM in hac *mundi* ſignificatione comprehendi, quando dicitur *per unum hominem in mundum intrâſſe peccatum, & per peccatum mors?* dicendum potiùs: ſicut omnipotenti DEO placuit, Apoſtolos quandóque ſuos liberare, *ne computarentur de mundo*, hanc ipſam gratiam multò magìs dilectiſſimæ ſuæ Matri in Conceptione conceſſiſſe, ſicque *Adæ peccatum in eam non intrâſſe.* O utinam

non *intrarent* in nos frequenter alia *peccata* actualia, & per illa formidabile æternæ *mortis* periculum!

660. ## §. 2. *Authoritas.*

S. ThoMas AqVInas, faVtor ConCeptæ DeIparæ.

1. *Potest aliquid creatum reperiri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nullâ contagione peccati inquinatum sit: & talis fuit puritas Beatæ Virginis, quæ à peccato originali, & actuali immunis fuit.* In 1.um sent. dist. 44. a. 3. ad. 3.um

2. *Virgo fuit electa Divinitùs, ut esset Mater DEI, & ideò non est dubitandum, quin DEUS, per suam gratiam, eam ad hoc idoneam reddidit, secundùm quod Angelus ad eam dicit: Invenisti gratiam apud DEUM: ecce concipies, &c. non autem fuisset idonea Mater, si peccasset aliquando, tum quia honor parentum redundat in prolem, &c. unde & per oppositum, ignominia Matris ad Filium redundâsset: tum etiam, quia singularem affinitatem habuit ad Christum, qui ab eâ carnem accepit. Dicitur autem 2. ad Corinth. 6. Quæ conventio Christi ad Belial? tum etiam, quia singularî modo DEI Filius, qui est DEI sapientia, in ipsâ habitavit, non solùm in animâ, sed etiam in utero. Dicitur autem Sap. 1. In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Part. 3. q. 27. a. 4.

3. *Virum ex millibus unum reperi, scilicèt Christum, qui esset sine omni peccato: mulierem autem ex omnibus non inveni, quæ à peccato omninò immunis esset, ad minùs originali, vel venialî. Excipitur purissima, & omnî laude dignissima Virgo MARIA.* Lect. 6. in c. 3. Ep. ad Galat. NB. Hic Textus, licèt in recentioribus editionibus omissus, tamen reperitur in antiquis.

4. *MARIA purissima fuit, quantùm ad culpam; quia nec originale, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit.* Opusc. 4. de Salut. Angel. testantibus id Catherino, Canisio, Salmerone, &c.

§. 3. *Ratio.*

IVra posterIora, nVnqVaM Derogare possVnt IVrIbVs prIorIbVs, nIsI In CasIbVs, à Lege fatIs eXpresIs. 661.

SI Beata Virgo dici posset pro aliquo instantî infecta peccato originalî, ratio esset; quia pariter cum cæteris mortalibus fuisset subjecta huic legi, & statuto: *Omnes in Adamo moriuntur*: Atqui huic legi non erat subjecta. Ergo, &c. Min. Prob. Huic statuto subjectus non est, qui per privilegium acquisivit jus, ut præservetur semper immunis ab omnî peccato. Sed tale jus ab æterno MARIA acquisivit. Ergo dicto statuto subjecta esse nequit. Maj. patet; In tantum enim quis subjectus est huic statuto, in quantum actu contrahere potest peccatum. Sed qui habet jus, ut semper præservetur ab omnî peccato, nullum peccatum actu contrahere potest: Ergo, qui tale habet jus, statuto illi: *Omnes in Adamo moriuntur*, subjectus esse non potest. Min. verò Prob. quando quis, per privilegium acquisivit aliquod munus, eoipso etiam per illud acquisivit jus, ad ea omnia, quæ sunt necessaria, & connexa cum tali munere. Sed B. Virgo ab æterno, per privilegium, acquisivit munus Maternitatis DEI, & simul præservatio ab omni peccato est quid necessarium, & connexum cum tali munere: ut alibi probavimus. Ergo ab æterno habuit jus, ut præservetur ab omni peccato. Dices: Huic Juri derogari per posterius jus, sive per illud ipsum statutum: *Omnes in Adamo moriuntur.* Sed contrà est commune Axioma Juridicum: *Jura posteriora nunquam possunt derogare prioribus, nisi in casibus, à Jure expressis:* Atqui hic non est casus à Jure expressus: Ergo huic

Juri

Juri priori, de immunitate ab omni peccato, non potest derogari, per hoc posterius : *Omnes in Adamo moriuntur.*

§. 4. *Historia.*

662. PVerVLVs annI, & MensIs VnIVs, pro VerItate, qVatVor VersVs DIstInCtè pronVntIans.

QUàm benè cecinerit Psalmista Regius, dum Psal. 8. vers. 3. ait : *Ex ore infantium, & lactentium, perfeciſti laudem, propter inimicos tuos, ut deſtruas inimicum, &c.* id sequens confirmat miraculum : dum in quadam Hispaniæ Urbe, innocens tredecim mensium puerulus, nè verbum adhuc integrum effari doctus, sed tantùm inconditè quandoque balbutiens, in honorem tamen Beatissimæ Virginis, sine labe conceptæ, pulcherrimos quatuor versus distinctissimè pronuntiavit, sicque omnes Mariani hujus privilegij impugnatores validè confundendo, non exiguam dignissimæ Numinis Genitrici, ex ore suo, laudem perfecit. Fuit autem hoc miraculum, Anno Millesimo, Sexcentesimo, Decimo septimo, Romam transmissum, ab ipso Hispalensium Archi-Episcopo, cùm ibidem ritè priùs discussum, ac approbatum fuisset, atque coram Beatissimo Papâ, PAULO V. in Congregatione S. Officij, primo loco, inter alia propositum.

Raynaudus Tom. 8. pag. 322.

§. 5. *Symbolum.*

RaDIo soLarI, LVtVM non noCet. 663.

Solaris medias radius splendore cloacas
Pertransit: tamen haud contrahit inde lutum:
Peccantis medias Concepta MARIA cloacas
Naturæ transit: nec trahit inde lutum.

Eripe me de luto, ut non infigar. Psal. 68. v. 15.

§. 6. *Antiquitas.*

ConstantInI Magnl, DebeLLatIs hostIbVs InsIgne. 664.

MAgnus ille Constantinus, cùm debellatis glorioso triumpho Imperij sui perduellibus, Maxentio, & Licinio, victor ad propria reverteretur, aureum cudi imperavit Numisma, perpetuum insignis triumphi monumentum. Cernebatur in hoc Numismate, unâ ex parte, laureata ipsius Constantini effigies: ex alterâ videre erat labarum Crucis †: in eodem labaro tres orbes : ex parte verò superiori, victoriosum Christi Salvatoris Nomen: infrà ad stipitem Crucis jacebat in spiram se volvens contritus serpens. Quo Numismate, nihil aliud Cæsar pijssimus denotare intendebat, quàm partam virtute Sa-

cræ Crucis victoriam : devictas tres Orbis partes : hostium denique, Maxentij, & Licinij serpentina capita, contrita, & contusa. *Jacobus Gretserus Tom. 3. de S. Cruce, l. 1. c. 5.*

Posset haud immeritò aureum hoc Numisma applicari in Insigne, relatæ à purissimâ DEI Genitrice victoriæ, in suâ Conceptione ; Laureata enim Constantini effigies quid aliud proderet, quàm constantiam, in nemine dignùs, quàm in MARIA, lauro coronandam? quæ sola constanter pura, nullum maculæ momentum admisit. Quid labarum Crucis, quàm partam in illâ, non nisi virtute Crucis, tam singularem de tartaro victoriam designaret ? Per tres deinde in labaro orbes, non quidem devictas tres Orbis partes, sed tria peccatorum genera, toti reliquo Orbi communia, à MARIA debellata, intelligere possemus. Contritus denique serpens, ad stipitem Crucis, in spiram convolutus, serpentem nobis infernalem ad vivum exprimeret, virtute ejusdem Crucis, à MARIA glorioſissimè in capite contritum, juxta illud : *Ipsa conteret caput tuum.* Sic enimverò eadem, quæ Constantino magno, magnæ non minùs, ac glorioſæ DEI Genitrici, sine labe conceptæ, debellatis hostibus, Insignia deservirent.

§ 7. *Anagramma.*

DeIpara, à Labe pVra, aC MIra tVteLa! 665.

Agna pura es, O mei, ac mundi mira tutela!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCVI.

§. 1. *Scriptura.*

666. gLorIoſa, sIne MaCVLâ, & rVgâ aDæ.

Ephes. c. 5. v. 27. *Ut exhiberet sibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam.*

EO jam antiquæ DEI Sponsæ, Synagogæ Judaicæ, diu tolerata devenerat perversitas, ut exprobrare illi meritò Omnipotens posset, quòd *maculata* esset usque adeò *in iniquitate suâ*, ut neque nitro, neque herbâ fullonum, Borith, elui posset : insuper *contracta* esset, instar rugæ, *anima sua in illâ.* Eam ob causam datus est illi à Christo, in ligno Crucis, libellus repudij, atque ex aperto ejus Sacratissimo latere, nova nupta prodijt Ecclesia, quæ sanguine, & aquâ lota, non haberet *maculam*, aut *rugam* ; adeò nimirùm sollicitus impostèrùm erat Christus, *ut exhiberet sibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam.* Cùm igitur sublatâ, per unius Hostiæ substitutionem, veterum Sacrificiorum differentiâ, novum Sacerdotium, *ſecundùm ordinem Melchiſedech*, Christus instituisset : abstersis imperfectionum Legis antiquæ *maculis*, seniles Litteræ *rugas* adeò simul explicuit, ut mysteriorum, sub illâ latentium veritas, optatâ gratiæ, ac Legis Evangelicæ novitate, per universum mox Orbem dilataretur. Magnum profectò mysterium, in Synagogâ, & Ecclesiâ !

Jerem. c. 2. v. 22.

Zach. c. 11. v. 8.

Verùm non minus in Evâ, & MARIA mysterium est. Dedit namque illa, longè antè Synagogam, ma-

maculam, in gloriâ suâ, multò detestabiliorem, tristesque *rugas* naturæ humanæ indixit, quando Divini transgressione mandati, virum insuper ad illam inducendo, turpissimo genus omne humanum, & originalî nævo adeò infædavit, ut floridus ille primævæ innocentiæ status in deforme, ac tot *rugis*, quot miseriis confectum senium abierit. Verùm benignissimus DEUS, ex gratioso Annæ utero novam prodire voluit Evam, MARIAM, bis pulchram, juxta illud: *Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es!* quia nimirùm non modò sine *maculâ*, verùm etiam sine *rugâ* conceptam. *pulchram*; quia sine labe criminis: & iterùm *pulchram*; quia sine rugâ fomitis: ut, quemadmodùm *gloriosam sibi* Christus voluit *exhibere Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam:* sic gloriosam priùs sibi incarnando exhiberet Matrem, similiter omni *maculâ*, ac *rugâ* carentem: per quam etiam resarciretur magnum illud præjudicium, quod gratia DEI in alijs per peccatum passa est; cùm enim nunquam gratia illa perfectè resarciri potuerit, nec in Lege naturæ per Cæremonias, nec in Lege scriptâ per Circumcisionem, nec in Lege Evangelicâ per Baptismum; quia per has Leges perfectissimum suum statum Divina gratia nunquam obtinuit: hinc status perfectionis aliter recompensandus, & alio modo resarciendus videbatur, nimirùm per creationem immaculatæ Deiparæ, non habentis *maculam*, aut *rugam*: per quam actu omnia fuêre resarcita, juxta illud Divi nostri Anglicani Archi-Episcopi: *Duravit autem hæc macula, in eorum substantijs, quousque venit, in carnem illa, de qua loquimur, Virgo* MARIA. ubi ulteriùs addit: *Viditque cuncta, quæ* DEUS *bona, & utiliter fecit, in eo statu, quo condita fuerunt, esse desiterunt, & per hanc Virginem in pristinum statum revocata sunt, ac restituta.* Quis igitur non applaudat Virgini adeò *gloriosæ*, soli, ex omnibus alijs hominibus, sine *maculâ*, & *rugâ* Adæ conceptæ? Auscultare, pro coronide, lubeat illud, quod Joannes Gerson, illustris Parisiensis Cancellarius, mirum in modum ergà gloriosam hanc DEI Matrem affectus, scriptum reliquit: Octo nimirùm ille *rugosas*, ac deformes recensèt vetulas, falsarias, & per omnia sceleratas, juratas honoris immaculatæ Virginis adversarias, quæ inculpatam Conceptionis illius prodigiosæ puritatem semper arrodere, *maculamque*, ac *rugam* innocenti affingere omnî modo contendunt: quarum detestabilia, hunc in modum, adducit nomina: *Littera occidens*: *Ratio litigiosa*: *Ratiocinatio Sophistica*: *Canonum superficies*: *Legis apparentia*: *Doctrinæ falsitas*: *Fabulosa Poësis*, & *Hæreseos suspicio.* Quibus tamen mox totidem opponit Virgines speciosas, absque *rugâ*, quæ ejus sine labe conceptæ gloriam, ac primigeniam innocentiam, junctis viribus, fortissimè tuentur, negantes in illâ omnem etiam momentaneam turpitudinem, exhibentesque per omnia *gloriosam* Deiparam, *non habentem maculam, aut rugam*: *Veram* scilicèt *Theologiam*: *Rationem probabilem*: *Ecclesiæ auctoritatem*: *Decretum Canonicum*: *Jus Civile*: *Doctrinam bonam*: *Poësin mysticam*, ac *Fidem Religiosam.* Hiscè ultimis & nos conjungamur, ac *gloriosam* sine *maculâ*, & *rugâ* Adæ Deiparam, ad mortem usque, fortiter defendamus!

Cant. c. 4. v. 1.

Anselm. c. 11.

§. 2. *Authoritas.*

ThoMas ArgentInensIs, DeI-667.
paræ pVrè ConCeptæ
testIs InsIgnIs.

1. *Virgo gloriosa, ex privilegio singulari, sic fuit præventa Spiritûs Sancti gratiâ, quòd originalî culpâ nunquam extitit maculata.* Lib. 2. d. 30. q. 1. a. 3.
2. *Decuit DEI Filium, Virginem Matrem ab originalî maculâ præservare; quia decuit, eum in propriâ Matre observare, ad quod obligatur quilibet homo, ex præcepto Divino.* Lib. 3. d. 3. q. 1. a. 1.

§. 3.

§. 3. *Ratio.*

EPISCOPVS ELECTVS, GAVDERE
668. SOLET PRIVILEGIIS, QVIBVS GAVDET, & FRVITVR ACTV CONSECRATVS.

EPiscopus semel canonicè electus, & confirmatus, ante actualem consecrationem, habet eadem privilegia, & jurisdictionem, quæ haberet, si actu jam esset consecratus: sic per electionem & confirmationem, immediatè subijcitur summo Pontifici: eximitur (si fuerit antè Regularis) à jugo Regulæ, seu Religionis, quatenùs illa præjudicat auctoritati Episcopali: accipit eandem potestatem jurisdictionis regendi oves suas, hoc est, in judicando, puniendo, absolvendo, dispensando, visitando, beneficia, & privilegia conferendo, simulque omnium rerum temporalium eandem plenam administrationem, & potestatem. ut habetur in c. *nosti*, & c. *transmissam.* Ergo etiam Mater DEI semel electa, & confirmata, habebit eadem omnia privilegia, quæ habet, quando actu per Incarnationem, & Conceptionē, consecratur in Matrem DEI. Atqui Beata Virgo ab æterno fuit electa, & confirmata in Matrem DEI (ut alibi ostendimus) simulque ejus primaria privilegia sunt, quando actu per conceptionem fit Mater DEI: non esse inclusam in hoc præcepto: *Omnes in Adam moriuntur*: esse immunem ab omni peccato, tam actuali, quàm originali: esse confirmatam in gratiâ &c. Ergo Beata Virgo, ab æterno, ante suam Conceptionem, gaudebat his privilegijs, nempe: esse immunem à peccato originali. Sicut igitur Episcopus, etiam ante consecrationem, pleno ore dicitur Episcopus: ita etiam Beata Virgo, pleno ore, ante incarnationem Verbi, in instanti propriæ Conceptionis, dici potest Mater. ut benè insinuat S. Petrus Chrysolog. *Quomodo non ante conceptum mater, quæ post partum virgo mater? aut genitrix quando non? quæ sæculorum generavit Auctorem?*

§. 4. *Historia.*

VRSVLÆ BENINCASÆ, PRO DEI MATRE LABOR. 669

BUrsula Benincasa, Virgo Neapolitana, summæ erat, jam à teneris annis, ergà Beatissimam Virginem devotionis: cujus illud haud obscurum extitit indicium, quòd adhuc puella, quotiescunque domûs paternæ scalas ascenderet, per singulos tamdiù gradus sistere consueverit, donec Salutationem Angelicam recitâsset. Hæc facta adultior, non Eremitarum tantùm Monasterium, sed & virginum Congregationem sub ejusdem Virginis patrocinio fundavit: Templum præterea ex Divinâ revelatione, sub Titulo Conceptionis immaculatæ, ex fundamentis ædificavit: cujus etiam Sacri Mysterij Imaginem pro Insignibus Congregationis, ac Monasterij sui assumpsit. Porrò cùm dictæ Marianæ Conceptionis Festivitatem solennissimâ quotannis Celebritate perageret, eodemque pacto in perpetuum celebrandam, in statutis suæ Congregationis ordinâsset: contigit fortè in eodem Festo, ut ob pecuniarum defectum vocari Musici non possent, prout DEI famula cupiebat, ad immaculatos MARIÆ honores, cum debitâ & hactenùs consuetâ Solennitate celebrandos. Eâpropter DEO rem totam lachrymabunda exposuit, promptamque pro opere voluntatem Virginis Filio obtulit: cùm ecce! eodem mane Nobilium aliquis, Mariano cultui specialiter addictus, eâ de re à nemine requisitus, excellentissimos quosdam submisit Musicos, ad Missam, ac Vesperas solenniter in eâdem Ecclesiâ decantandas. Nec mirum; mediante enim illibatæ Genitricis intercessione, omnes se gratias à DEO obtinuisse, ipsamet Benincasa pluriès testata fuit: quæ, cùm Marianis frequen-

ter

ter apparitionibus fuisset recreata, die tandem 20. Octobris, Anno 1618. placidissimè ac Sanctissimè vitam clausit, nullâ præcedente infirmitate, sed vehementi potiùs, erga DEUM, ejusque immaculatam Genitricem, amoris incendio resoluta, Anno ætatis suæ 68. *Ex Libro, in causâ Canonizationis edito Neapoli, Anno 1627. item Hippolyt. Marraccio in Lil. Marian.*

§. 5. *Symbolum.*

670. ELephas, LæsIs CæterIs, In Iras arDentIor, MARIÆ fIgVra.

Fortis ut extremas Elephas mox ardet in iras,
Si videat læsas, ense recente, feras:
Vulnere sic maculæ reliquis ab origine læsis,
Ardet in extremas pura MARIA faces.

Indignatio mea, ipsa auxiliata est mihi. Isaiæ. c. 63. v. 5.

§. 6. *Antiquitas.*

671. CIJrI, PersarVM RegIs, granDIs LIberaLItas.

CUm Cyrus, Persarum Rex, die quâdam, hostem feliciter profligâsset, ac spolia ab eodem plurima reportâsset, vidit fortè gregariorum aliquis portionem ex omnibus optimam, ac pretiosissimam: vidit, concupivit, & à Rege audacter petere non dubitavit. Quid ad hæc Cyrus? num fortè præsumptuosum hominem indignabundè à se repulit, petitionemque tantam denegavit? minimè: imò absque omni cunctatione, libentissimo animo, quod à milite desideratum erat, concessit. Gratias porrò infinitas, pro ingenti hoc beneficio, referre exauditus miles incipiebat: quem Rex præveniens, *Tace!* inquit, *meum est rependere, & obligor profectò; quia occasionem dedisti optatissimam, quâ forem hodie, plùs solito, liberalis: eápropter non eas tantùm, quas mihi dicturus eras, gratias tibi rependo, verùm insuper debere me, lubens profiteor.* Pauletti Dom. 3. post. Epiph.

Quis, obsecro! feliciùs unquam hostem profligavit, quàm Christus, *Rex gloriæ, Dominus fortis, & potens in prælio?* quis opulentiora inimico detraxit spolia, quàm ille, qui infinito Sanguinis, ac Mortis suæ pretio, tam mortis, quàm tartari universi victor, genus humanum omne, totque animas, quot ex Adamo posteros, ex inferorum faucibus gloriosè eripuit? Veruntamen statim abinitio *MARIA optimam partem elegit,* dum immaculatam sibi Conceptionem, ac à peccato præservationem, è prævisis Redemptionis spolijs, ab eodem triumphatore Christo expetijt, ac incunctanter (in ipso nempe Conceptionis momento) impetravit. Dignum quidem, ac justum erat, infinitas pro recepto tam singulari beneficio grates rependere; verùm quod Cyrus militi illi, hoc idem Unigenitus æterni Regis Filius MARIÆ reposuisse videtur: *Tace MARIA! meum est rependere, & obligor; quia occasionem dedisti, ut forem, in hoc extraordinario redimendi modo, in hâc præservatione, nulli alteri impensâ, plùs solito liberalis; idcircò non modò grates tibi dico plurimas, sed insuper debere me fateor: adeò, ut hanc ipsam ob causam, in meam Te Matrem eligere, ac præ omnibus alijs, humanam ex Te carnem assumere cogitem, ac decernam.*

§. 7. *Anagramma.*

672. MVnDa, Integra à peCCato, opera IesV!

Munda, integra, immaculata, opera JESU!
Versio litteralis,
Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCVII.

§. I. *Scriptura.*

673. SegregatVs à peCCatorIbVs, MatrIs Defensor.

Hebr. c. 7. v. 26. *Talis enim decebat, ut nobis esset Pontifex, Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus.*

PRæclarum profectò, pro Virginis Deiparæ à peccato originalî exemptione, hoc in textu, testimonium gentium Doctor attulit, tunc meliùs intelligendum, cùm unum, alterúmve Sacræ Scripturæ locum priùs in medium adduxerimus. ac primò quidem, notaturus aliquandò insignî contumeliâ, ac probro, filium suum Jonatham Saul, Matris illi delictum obiecit, vocavitque *Filium mulieris, ultrò virum rapientis.* & sanè semper parentum delicta filijs exprobrantur, utpotè sanguinis necessitate proximè conjunctis. Decebátne ergò, DEI Filium, supremum nostrum Pontificem, *secundùm ordinem Melchisedech*, habere Matrem, delicto originalî infectam, quæ sibi deinde ignominiam, probrum, perpetuámque afferret infamiam? decebátne illum, ut propria Mater peccato commacularetur, & diaboli constitueretur mancipium? Minimè; *Talis enim decebat* (inquit Paulus) *ut nobis esset Pontifex, Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus.* quomodò autem *à peccatoribus* dici posset *segregatus*, si corpus ejus à matre *peccatrice* fuisset desumptum, cum quâ una extitisset caro? Decebat ergo, ut Matris, cui ipse erat conjunctissimus, ageret defensorem: felix enim, ut Ovidius cecinit:

1. Reg. 20. v. 30.

Felix, qui quod amat, defendere fortiter audet.

Aliud quid, in rem nostram, in Genesî descriptum reperitur: Abrahamum scilicèt famulo suo, ad conducendam filio Isaaco sponsam dimisso, expressè prohibuisse, ne fortè *peccatricem* adduceret. *non accipias*, inquiebat, *uxorem filio meo, de filiabus Chananæorum.* Si ergò Abraham adeò Sanctitatis extitit cultor, ut specialem gesserit curam, ne genti *peccatrici*, aut feminæ nequam, dilectus commisceretur filius, quis, quæso! sibi persuadebit, æterno Patri non eandem, imò longè majorem fuisse curam, dandi Filio suo unigenito Matrem in terris, quæ detestabili *peccati* jugo subdita nunquam extiterit? & sanè, si ex Sapientis effato *similiter odio sunt DEO impius, & impietas ejus*, certè etiam MARIAM, tanquam impiam, odio habuisset, & ab eâ *segregari* omnî modo curâsset, si tali illam *peccato*, vel ad momentum, infectam conspexisset: *segregari*, inquam, voluisset DEUS Pater ab assumptâ Filia, *segregari* Filius, à designatâ Matre, *segregari* Spiritus Sanctus ab electâ Sponsâ. quis autem talia credere præsumat? Verùm majora pro MARIÆ defensione audite! Christus ipsemet, utpotè summa Perfectio, & incomparabilis Sanctitas, nunquam peccavit, nec peccare potuit

Genes. c. 24. v. 3.

Sap. 14. v. 9.

tuit, totus *à peccatoribus segregatus*; quia tamen meram *peccatoris* formam susce-
pit, mox Pater Cœlestis tantum, erga proprium, aliàs dilectissimum Filium, videbatur susce-
pisse odium, ut propter *peccata*, non sua quidem, sed pro alijs sponte in se susceptа, unicum hunc Filium summis doloribus, ac cruciatibus affici, tamque acerbâ puniri morte voluerit, qualis nulli unquam homini obtigit, aut obtinget. Si porrò Divina justitia, præcisè ob externam *peccati* speciem, adeò Filium ipsum odio quasi habuit, quantò magis odio habere oportuisset ejusdem Filij Matrem, si actu in Adamo peccatrix aliquando extitisset? sed noli in MARIA *peccatum* quærere, ubi non alium decuit esse Christum, quàm *segregatum à peccatoribus!* Sed & Cœlestis Paranymphus, pro coronide, tum loquendo, tum tacendo, quid de MARIA sentiendum? nos doceat! Lucæ. c. 1. ait ille: *Ne timeas* v. 30. *MARIA! invenisti enim gratiam apud DEUM: Ecce concipies, & paries Filium, & vocabis nomen ejus JESUM, hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur.* simile quid Josepho idem (ut plurimi volunt) Archangelus indicat: Matth. c. 1. v. 20. *Joseph, fili David! noli timere, accipere MARIAM, conjugem tuam; quod enim in eâ natum est, de Spiritu Sancto est: pariet autem filium, & vocabis nomen ejus JESUM; ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum.* Porrò utrique hìc Nomen dulcissimum: *JESU* insinuatur, sed diverso contextu: MARIÆ indicatur: *Vocabis Nomen ejus JESUM*, addendo: *Hic erit magnus, &c.* Josepho indicatur: *Vocabis nomen ejus JESUM*, addendo: *Ipse enim salvum faciet populum suum, à peccatis eorum.* Sed, quæso! cur hoc ipsum non etiam MARIÆ indicatum, quòd nimirùm JESUS esset salvaturus populum suum à peccatis? Respondet pulcherrimè Novarinus: *Potuit* In Umbrâ Virg. c. 93. *Angelus, cum S. Joseph loquens, peccati mentionem ingerere; quia non constat, eum ab originalis peccati debito immunem fuisse, sicut fuit MARIA.* Tacendum ergò de omnî *peccato* erat loquenti cum MARIA Archangelo, quam ab omni, tam originali, quàm mortalî culpâ liberam optimè noverat, nullaque prorsùs mentio ibi facienda, de solutione alicujus culpæ, quam illa minimè contraxit, utpotè Genitrix extitura Filij *segregati à peccatoribus*, Matrem defendentis.

§. 3. *Ratio.*

S. THOMAS à VILLÂ NOVÂ, Constans proteCtor sIne peCCato ConCeptæ. 674.

1. *Sacra, pura, & immaculata Virgo, cui etiam, præ alijs, hoc erat virginitatis insigne, ut inspectores suos virgines faceret; erat enim in eâ virgines germinans virginitas.* In cap. 9. Zach. v. 7. Conc. 2. de Annunc.
2. *Domus Divinæ sapientiæ, sine omni fomite peccati formata est.* Serm. 3. de Nativ. B. V.
3. *Sicut Aurora consurgens, id est, fulgida, purpurea, læta, non obtenebrata, non obumbrata, non maculata, sicut alij filij Adam: sed pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Ibidem.

§. 3. *Ratio.*

PVgnante pro DeIparâ Creatore, qVIs Contrà eaM? 675.

NEmo est, qui neget, à Creatore universorum, nempe Patre Divino, Deiparam Virginem ex omnibus electam filiam, præelectam Unigeniti Matrem, charissimam Spiritûs Sancti sponsam, contrà omnium hostium insultus, semper fuisse defensam, & propugnatam: Sed propugnatus, & defensus semper à Patre Divino, debet carere omnî peccato gravi, actuali, & originali. Ergo, &c. Min. Prob. Qui defenditur & propugnatur à DEO, contrà hunc nullus inimicus, nulla fraus potest prævalere; ut Regius Psalmista ait: *Si* Ps. 26. v. 3. *consistant adversùm me castra, si exurgat*

adversùm me prælium, &c. non timebo mala;
Rom. c. 8. v. 31. *quoniam Tu mecum es.* nam, *si DEUS pro nobis, quis contra nos?* Sed si semel quis contraxit peccatum originale, vel aliud grave, diabolus non tantùm prævalet contra talem, eum privando omnibus donis supernaturalibus, verùm etiam suo modo prævalere videtur contra DEUM; quia talem quasi eripit dominio Divino, inque suam potestatem, & mancipatum abstrahit. Ergo nullus, qui propugnatur à DEO, potest esse inquinatus peccato originali, adeoque ex eo, quòd Creator pugnaverit pro Deiparâ, sicque nullus contrà eam potuerit prævalere, manifestè sequitur, caruisse eam semper peccato originali.

§. 4. *Historia.*

676. SanCtI BernarDInI apparItIo, faCta BernarDIno De BVstIs.

NArrat de semetipso Venerabilis, ac ob doctrinæ præstantiam, celebris admodùm, ex Ordine S. Francisci, P. F. Bernardinus de Bustis, in Senensi se quondam Civitate ad sui Ordinis Conventum divertisse, ac unà cum alio itineris sui socio, per dies complures ibidem commoratum fuisse: nactum interim occasionem optatam, visitandi parvulam ibidem Bibliothecam, in quâ specialiter Libros, ad usum quondam Divi Bernardini Senensis spectantes audierat asservatos. Hìc (ut ulteriùs ille rem prosequitur) inter alia, gaudens invenit Tractatum de Conceptione Beatissimæ Virginis, ab ipsomet Sancto compositum, & (ut credibile tam ipsi, quàm socio videbatur) propriâ ejusdem manu conscriptum. Cùm autem in eodem libro Bernardinus de Bustis, piâ curiositate, diutiùs lectionem protraheret; ecce! adest ad ostium Bibliothecæ quidam, ex eodem Sacro Ordine, Religiosus, senex venerandus, ejusdem prorsùs speciei, qualem communiter Senensis Divi depicta effigies repræsentare solet. Hic hilarî admodùm, serenoque vultu, sic eos alloquitur: *Quid agitis hic, dilecti Patres?* cui cùm illorum aliquis respondisset: *Magnâ hìc fruimur consolatione, lustrando opera ista S. Patris nostri Bernardini, de immaculatâ Deiparæ Conceptione conscripta.* ille subridens ait: *Vos bene facitis.* nec plura dicendo, statim discessit. Hìc ambo simul internâ quâdam dulcedine, ac mirâ consolatione superfusi, ad invicem dicebant: *Verè credimus, hunc fuisse ipsummet S. Bernardinum, cujus amore hoc iter suscepimus, & de quo hactenùs plura locuti fuimus.* Cùm ergò paullò post omnes Monasterij Fratres, dato ad cœnam signo, in refectorium convenissent, duo hi Patres, hospitio excepti, diligentissimè considerabant, num aliquis illi, qui apparuerat, similis inter eos reperiretur? dumque neminem omninò talem viderent, aliud sibi ultrà persuadere non poterant, quàm dignatos se verè fuisse apparitione S. Bernardini, qui eis ideò spectabilem se præstitisset, ut ostenderet, quàm grata sibi fuerit lectio Operum à se editorum, illorum præsertim, de immaculatâ Virginis Conceptione.

Hæc ipsemet de Bustis testatur oculatus. *De Concept. Serm. 4.*

§. 5. *Symbolum.*

677. AgnVs, CVrrens In præCeps, perDIt oMnes.

In præceps sequitur primum grex integer Agnum,
Unam vix retinet pastor egenus ovem.
Præceps primus homo peccando perdidit omnes,
Juncta DEO renuit sola MARIA sequi.

Errare fecit eos in invio, & non in viâ.
Psal. 106. v. 40.

§. 6. *Antiquitas.*

678. OCtaVII BaLbI, pro DefensIone FILII, Mors.

PLuris æstimâsse Octavium Balbum, filij à se dilecti salutem, quàm imminentem sibi ipsi turpissimam mortem, sequens nos docet desumpta ex Antiquitate narratio. Quæsitus namque ad mortem (nescio, quali ex delicto?) Octavius, jam fugâ salvus evaserat: cùm ecce! falsus excitatur rumor, atque ad aures ipsius defertur: Filium in Patris fugitivi vicem, proximis diebus diræ neci tradendum esse. Triste hoc nuntium mox revocavit à fugâ amantem genitorem, qui pro defensione innocentis filij ultrò redux, illámque Prophetæ Ezechielis regulam, dictante naturâ, amplexus, ubi ait: *Filius non portabit iniquitatem Patris.* c. 18. v. 20. semetipsum, ante oculos ejusdem, occidendum obtulit, cujus vitam, propriæ vitæ pretio, amore plùs quàm paterno, emere ac redimere, generosè decreverat. Factumque est ita: & quem videre filius Patrem in fugâ superstitem non poterat, vidit reducem, satellite comprehendente, judice damnante, lictore exequente, miserè expirantem.

Concitatiorem nihilominùs, longeque ardentiorem quis non dixerit Filij DEI, in dilectissimam Genitricem suam, charitatem? qui infinito meritorum suorum, ac Passionis subeundæ pretio, in primo conceptionis articulo, ubi MARIAM originaliter in animâ mori oportebat, emit, ac redemit ejusdem suæ Matris innocentiam, haud aliter, ac si sola fuisset emenda, maluitque, adstante, ac supervivente Matre, aliquando in Cruce maledictâ expirare, quàm dictam Matrem vel momentaneo maledicto succumbentem conspicere.

§. 7. *Anagramma.*

VaLe aLMa DeIpara, Cor IesV! 679.

Vale Regina, tam pia, tam munda, Cor JEsu!

Versio litteralis

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCVIII.

§. 1. *Scriptura.*

680. Generatio DEI, præservans pVraM à peCCato.

Epist. Jo. c. 5. v. 18. *Non peccat: sed generatio DEI conservat eum, & malignus non tangit eum.*

CUm audisset ab Archangelo Maria, dignitatem Maternitatis Christi sibi reservatam, & secuturam ex ipsâ *generationem* secundæ in Deitate Personæ, mox admirabunda respondit: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* cui paucis reposuit Angelus: *Spiritus Sanctus superveniet in te, &c.* Veruntamen quæstio hìc non exigua oritur: unde scire potuerit Gabriel, Spiritum Sanctum superventurum esse in Mariam? cùm eum solummodò in finem missus videatur Angelus, ut tanti Mariam Mysterij, *generandi* scilicet in terris Verbi Divini redderet certiorem. unde autem didicisse putamus Angelum, quod descensurus esset in ipsam Spiritus Sanctus? Profectò non aliunde idipsum didicisse existimo, quàm, quòd eam ut Matrem DEI salutabat, atque hoc ipso à Spiritu Sancto nullatenùs dissitam sibi persuadebat. Concipere proinde debebat Maria, ut *DEUM generaret*: Ergò (concludente Angelo) Spiritus Sanctus erat cum eâ. Hinc & ego similiter ausim concludere: Concipi oportebat Mariam in matris Annæ utero, ut suo tempore *DEUM generaret*: Ergo Spiritus Sanctus erat in eâ, puram illam à peccato præservans. *Non peccat* ergò Maria, in instanti Conceptionis, *sed generatio DEI conservat eam* absque labe, & *malignus* hominum inimicus *non tangit eam.* Porrò Mariam, dignissimam Verbi Divini Matrem, *non peccâsse* originaliter, sed puram à peccato, ex eâ potissimùm ratione, præservatam fuisse; quia *generatio DEI*, pro redimendo in terris homine, illi fuerat committenda, atque adeò, in primordio suæ Conceptionis, prorsùs immaculatam fuisse, vix non ipsa Sacrarum Litterarum prima vocabula ad oculum demonstrare videntur. Non semel enim admirabundus expendi, Spiritum Sanctum, in ipso creatarum rerum principio, præ reliquis, aquæ elementum sibi in vehiculum consecrâsse: *Spiritus Domini ferebatur super aquas.* ubi notanter adverti, priùs nominari *Spiritum Sanctum*, quàm *aquarum* nomen aures feriat. unde ergo (sic mecum discurrebam) tanta aquis advenit excellentia, ut omnia inter creata, in ipsius statim Numinis assumatur vehiculum? carebat adhuc Cœlum stellarum radijs: terra etiamnùm informis, invisibilis, & incomposita, non vernabat florum pulchritudine, fructuum ubertate, & viridi arborum ornatu: aër tenebrarum densitate ostendebat tristitiam: dum solus interim liquor vectaculum DEO subijciebat. cur ergo aqua, nec per minimum instans, DEI præsentiâ carebat? Sed audiamus Leonem Papam, pro re nostrâ meliùs intelligendâ, sic discurrentem: *Originem*, inquit ille, *quam sumpsit in utero Virginis, posuit in fonte Baptismatis: dedit aquæ, quod dedit Matri; virtus enim Altissimi, & obumbratio Spiritûs Sancti, quæ fecit, ut MARIA pareret Salvatorem, eadem fecit, ut regeneret unda credentem.* Idipsum Cæsarius Arelatensis his verbis confirmat: *Ecce nunc peregrinantibus naturæ legibus, innumeræ per omnem terram multitudines de solo sinu fontis*

Luc. 1. v. 34.

v. 35.

Gen. 1. v. 2.

Serm. 5. de Natiu.

Hom. 5.

fontis, tanquam partu Virginis, procreantur. Gaudeat CHRISTI Ecclesia, quæ ad similitudinem Beatæ MARIÆ, Sancto Spiritu operante ditatur, & mater Divinæ prolis efficitur. Horum Patrum intentum (ut ex eorum verbis perspicuè patet) certè aliud non est, quàm demonstrare: aquam, ad similitudinem MARIÆ, operante Spiritu Sancto, *genitricem* effici Divinæ prolis; dixerat enim hocipsum Chri-
Jo. 3. v. 5. stus Nicodemo: *Amen, amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum DEI.* Ex fonte ergo Baptismatis, prægnante fœcunditate Spiritûs Sancti, renascuntur filij DEI, non naturâ, sed gratiâ: Ex MARIA, & Spiritu Sancto, natus est Filius DEI naturalis. Utraque ergo habet prolem Divinam: aqua adoptivam, MARIA naturalem. Ecce nunc rationem, quare nec unicum permittatur instans, quo aqua Spiritûs Sancti careat præsentiâ? quia nimirùm per Baptisma, Filios DEI adoptivos paritura erat. Si ergo aqua, quia *genitrix* filiorum DEI erat futura, in primo statim instanti, tanto Divini Spiritûs ditatur favore, quantò potiorî jure Virgo Mater, quæ *mirante naturâ suum genuit genitorem*, Filium DEI naturalem, in primo Conceptionis suæ instanti, debuit Spiritûs Sancti ornari muneribus, & ob hanc ipsam *DEI generationem*, pura à peccato præservari? Hanc ergo purissimam Genitoris nostri *Genitricem* degeneres Filij, cum filio prodigo, fiducialiter accedamus: atque ut, per ejusdem intercessionem, spiritu humiles, animoque contriti, *quasi modò geniti*, denuò recipiamur in Filios, Divini *Genitricem* Filij

enixis precibus imploremus!.

§. 2. *Authoritas.*

TrItheMIVs, pVrè ConCeptæ Defensor. 681.

1. *Verè Sancta, quæ illam sine culpâ originalis maculæ peperit, quâ nulla Sanctior unquàm fuit: sine crimine originalis maculæ partus, non decebat matrem, nisi Sanctam: DEI Genitricem concipere, & parere, non congruebat, nisi DEO gratissimam, & præ cunctis tunc in Israël devotam: non erat in Israël Sanctior altera, quæ in conceptione DEI Genitricis, Spiritui Sancto vas sine maculâ construxit.* Cap. 1. 3. & 4. de Laud. S. Annæ.
2. *Erat Anna, priusquàm conciperet Matrem DEI, Sancta: in conceptione tamen perampliùs Sanctificata; quoniam tabernaculum illius effici meruit, quæ super omnes creaturas gratiâ plena fuit. capsam & arcam, in qua Sanctorum conduntur pignora, Sanctificatam & honorabilem dicimus: quantò magis venerabilem Annam, in quâ DEI Mater sine maculâ jacuit, honoratam sanctificatamque venerari debemus? verè sancta! quæ illam sine culpâ originalis maculæ peperit, quâ nulla Sanctior unquàm fuit.* Cap. 3. de Laud. S. Annæ.
3. *Ancilla DOMINI, quæ nunquàm subjacuit maculæ cujuscunque peccati.* De Mirac. B. V.

§. 3. *Ratio.*

AMICVs est aLter ego: Ergo DeIpara aLter NatVs. 682.

Amicus est alter Ego: Atqui Beatissima Virgo fuit semper amica Christi, ab eodem tenerrimè dilecta, columba unica, &c. Ergo una semper cum Christo fuit, & (ut dicere solent) *Alter Ego.* Major (præterquàm quòd decantata sit paræmia) constat liquidò ex eo, quòd omnis vera, & sincera amicitia protuberet ex affectum, propensionumque constanti assimilatione, & æqualitatis elegantiâ. Min. verò probatur; non

enim

enim assignari potest momentum, quo MARIA à Filio fuerit aliena, sed potiùs eidem, quantum decuit, & fieri potuit, constanter fuit simillima, amica nullo instantî infensa, nunquàm reconciliata: quod probatur; Quis enim reperiri potest, vel obiter, gubernandæ Reipublicæ regulis instructus, & parùm duntaxat circum spectus, qui non cautum habeat, ab amico reconciliato sibi abstinendum esse? quam ob rem, unum ex duobus fateri oportet, aut quòd DEI Mater à Filio nunquàm fuerit sincerè adamata, utpotè inimica reconciliata, aut quòd in ipso conceptionis signo amica fuerit, Christo simillima, *Alter Natus*, immaculati Agni Mater immaculata.

§. 4. *Historia.*

683. B. Ioanna De CrVCe, DeIparæ DeVota.

INter complura alia summæ pietatis exercitia, quibus Beata Joanna, de Cruce dicta (assumptâ tertiâ Sancti Patris Francisci regulâ) alijs præ lucebat, non ultimum obtinebat locum mira in Deiparam devotio, ex eo satis colligenda, quòd Festa ejusdem Beatissimæ Virginis, ac singulariss imè Festum Immaculatæ Conceptionis, summâ celebritate, ac devotione peragere fuerit solita: adeò ut, in obsequij grati remunerationem, sæpiùs comparentem sibi habuerit eandem purissimam DEI Matrem, quæ etiam (sollicitante, ac facilè impetrante Joannâ) sublata ab Angelo tutelarî in Cœlum complura Rosaria, potentissimâ suâ intercessione, ab ipsâ Sacro-Sanctâ Trinitate benedici impetravit, perque eundem Angelum, ad Joannæ cellam denuò referri curavit. quorum Rosariorum singuli globuli tantam (experientiâ teste) obtinent virtutem, ut contra hostîs infernalîs fraudes, veneficorum hominum insidias, ac noxiarum impetus tempestatum, salubre fidelibus exhibeant præservativum. *Calendar. B. Virg. ad diem 3. Maij.*

§. 5. *Symbolum.*

CoLenDæ BeatorVM ReLIqVIæ. 684.

Devoto veneror studio Sacra Martyris ossa:
Cur? dignam hæc Animæ credo fuisse domum.
Majori at studio veneror, sine labe, MARIAM:
Cur? dignam haud dubito Numinis esse domum.

Custodit Dominus omnia ossa eorum. Ps. 33. v. 21.

§. 6. *Antiquitas.*

ACIes hostILIs, à soLo HoratIo CoCLIte, In Ponte LICInIo Detenta, aC progreDI prohIbIta. 685.

IN gestis Romanorum refertur: Horatium Coclitem tam admirandæ extitisse fortitudinis, ut integram Hetruscorum aciem, in Sublicio Ponte, (quem alij Licinium nominant) solus ipse generosissimo ausu detinuerit, tamdiù quidem, quoúsque Pons à tergo destruererur, sicque ulteriùs progredi hostes prohiberentur. quos proinde hunc in modum fertur exclamâsse: *Romanos vicimus: ab Horatio victi sumus.* Quo valoris

ris sui incomparabilis specimine, tantam sibi apud Romanos promeruit gloriam, ut excelsam ejus honori statuam erexerint, perpetuum facti Heroici monumentum. *Valerius Max. lib. 3. cap. 2.*

Deprædicanda certè Coclitis hujus Horatij fortitudo! sed magis celebranda generositas Amazonis illius fortissimæ, quam in MARIA reperimus: Stetit certè illa non in Ponte Licinio, per quem ad Urbem Romanam patescit aditus, sed in Ponte, quo ad vitam aditus reseratur, nempe in Conceptione, immobilis, ac inconcussa: & quamvis reliqui mortales omnes, ab hoste infernali, ex illo ipso Ponte, in peccati originalis profundum fuerint dejecti, sicque in omnium animas, tenebrarum Principi, per hæreditariam maculam, patuerit ingressus; unica tamen illa, *ut castrorum acies ordinata*, aciem infernalem progredi ulteriùs in animam suam prohibuit, ac non stitit modò in purissimæ suæ Conceptionis Ponte, sed ad summum quoque totius orci dedecus, turpiter reverti, ac fugam ad tartara arripere adegit. Quidni ergò valorosæ huic Heroinæ, à nobis quoque, in glorioſam tam insoliti facinoris memoriam, splendida in cordibus nostris statua perpetuæ devotionis erigatur?

§. 7. *Anagramma.*

686. PVra à Labe, aC nItIDa Mater, VaLe!

Agni Mater, O summè pura, ac nitida! Vale!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS XCIX.

§. 1. *Scriptura.*

687. ConserVata à tentatIone orIgInaLIs peCCatI, soLa CoronaM aCCIpIens.

Apocal. c. 3. v. 10. & 11. *Ego servabo te ab horâ tentationis, quæ ventura est in orbem universum, tentare habitantes in terrâ. Ecce venio cito: tene, quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.*

SErvatos, miserante Numine, complures fideles famulos, eosque potissimùm Virginis, Verbi Genitricis progenitores, à proximis, gravissimisque imminentibus periculis, Sacræ frequenter testantur paginæ: sic enim legimus *servatum*, ac liberatum fuisse Abrahamum, ab Ur Chaldæorum, juxta illud: *Ego DOMINUS, qui eduxi te, de Ur Chaldæorum*: pariter Isaacum eodem temporis momento, quo gladius patris caput ejus præcidere pergebat, Divinitùs fuisse *servatum*, admonente genitorem Altissimo, ne quidquam mali puero inferret. Haud absimiliter, cùm Esau, armatâ militum manu stipatus, fratrem suum Jacobum invadere, totamque ejus domum devastare cogitaret, Angelum Domini Cœlitùs submissum præstò adfuisse, qui à tanto illum malo in tempore *præservaret*. Quid de Davide dicendum? certè & illum Saul tam periculosâ cinxit obsidione, ut non aliter ejus manibus eripi posse videretur, quàm per aëra, si possibile foret, volitando ad quod alludunt verba illa, quæ in hâc persecutione protulit, dicendo: *Transmigra in montem, sicut passer.* ubi tamen Sacra iterum testatur Scriptura:

Gen. c. 15. v. 7.

Psal. 10. v. 2.

tanto eum DEI favore fuisse præmunitum, ut non solùm manus ejus evaderet, sed & hostem, si vindictam de illo sumere luberet, in manus traditum haberet.

Verùm si tantam, tamque sollicitam DEUS adhibuit curam, ut dictos Matris suæ progenitores à varijs corporis periculis eriperet, atque *servaret*, credendum hoc ipso erit, eandem, ac longè majorem curam MARIÆ impendisse, ut ab omni eam occurrente periculo (quale potissimùm erat, incurrendi per originale peccatum, spiritualem animæ mortem) *conservaret*, præcustodiret, ac præliberaret. Atque hoc est, quod de MARIA intellexisse credi potest, dum dixit, testante Aquilâ Apocalypticâ: *Ego servabo te ab horâ tentationis, quæ ventura est in orbem universum, tentare habitantes in terrâ.* quæ enim alia est illa *hora* universalis *tentationis*, quàm hora, in quâ dici potest: *Conceptus est homo?* ubi nemo *servatur* à tentatione, diabolo accessum ad animam, quamprimùm illa infunditur, obtinente: Ab hoc autem accessu, seu *tentatione*, MARIA sola fuit gratiosè *servata*, clarè id affirmante Richardo à S. Victore, dum ait: *Virgo tenebrarum principibus terribilis fuit; ut ad eam accedere, eamque tentare non præsumpserint.* Nec mirum; licèt enim Christus Dominus, tanquam supremus omnium pastor, ovium suarum, etiam ab æterno, curam gesserit; singularem tamen illam adhibuit, in custodiendâ, & *conservandâ* hâc mitissimâ ove, nempe MARIA, ne in ungues diabolicas immanissimi lupi, in orbem universum irruentis, incideret. hinc in eâdem Apocalypsi ait: *Ecce venio citò!* id est: Ecce! auxilium meum præstò est, in ipso conceptionis instantî, ad *servandam*, ac custodiendam Te, ovem purissimam, ex quâ nasciturus est *Agnus occisus, ab origine mundi:* ut sic ab *horâ* illâ *tentationis servata*, apta ac idonea fias, inveniri præfixo tempore *habens de Spiritu Sancto*, nec timendum tibi sit, quòd alius *accipiat coronam tuam.* Sola ergo MARIA *coronam accipere* poterat; quia sola *ab hora tentationis* originalîs *conservata*; quemadmodùm enim vastante Jerosolymam Rege Babyloniæ, cùm multa alia abscondere potuissent Sacerdotes, ignem tantummodò absconderunt, qui in primo Sacrificio Mosaico è Cœlo delapsus, in Altari perpetuò asservari ardens debebat: haud aliter, vastante universam Adami peccantis progeniem Divinâ Nemesî, cùm plures utique homines ab irâ suâ abscondere, ac præservare potuisset, solam voluit abscondere, & *conservare* illam, quæ pijssimis parentibus, Joachimo, & Annæ, post complura peracta Sacrificia, è Cœlo specialiter data, perpetuo Divinæ charitatis igne, nullo vel momentanei peccati turbine extinguendo, ardere debebat. Tibi igitur, Virgo immaculata! tam potenter *ab horâ* originalîs *tentationis* Divinitùs *servata!* habitantes in terrâ fideles, animitùs gratulamur, supplicesque pedibus tuis advolvimur, ut in *horâ tentationis* secundæ, venturæ pariter *in orbem universum*, nempe in *horâ* mortis, serves animas nostras, *veniasque citò* in adjutorium, ut *nemo accipiat coronam* nostram, Te impetrante, nobis in Cœlo præparatam.

c. 26. in cant.

Apoc. c. 13. v. 8.

Matt. c. 1. v. 18.

§. 2. *Authoritas.*

VaLentInI ConstantInopoLItanI, De MARIA sententIa. 688.

1. *Illa gratia Sanctificationis, quâ fuit Sanctificata, non fuit ipsi collata, nisi per merita passionis CHRISTI: sed per alium modum; nam in omnibus nobis fuit purgativa peccati: sed in Beata Virgine MARIA, fuit illa gratia ab omni peccato præservativa.* In 2. Cant.

2. *MARIA nunquam peccavit aliquo modo, nec corde, malè cogitando: nec ore, vanè loquendo: nec corpore, malè operando: imò fuit purior Sole;*

in-

in tantùm, quòd Spiritus Sanctus de eâ philocaptus, de suâ puritate fecerit unam cantilenam, dicens: Quàm pulchra es amica mea! & iterum: Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. In 4. Cant.

§. 3. *Ratio.*

689. BELLA IN ORTV SVPPRIMERE DECET.

POëticum, Medicum, ac Politicum effatum est:

Principijs obsta! serò medicina paratur.

Sic morbi in principio faciliùs curantur: bella in ortu citiùs supprimuntur; hinc benè dixit Cyriac. Lentulus: *Comprimenda in ortu bellorum semina.* seu, quod idem est: Sapientis Belli Ducis est, ut in ortu bella supprimat; quia citiùs finiuntur: & periti Medici est, ut in principio occurrat morbis; quia faciliùs curantur. Ex quo sequens, pro immaculatâ Conceptione, Ratio formari potest: Communis defactò mens SS. Patrum, cum Ecclesiâ, est, in Beatissimâ Virgine fuisse suppressum bellum, & rebellionem inter corpus, & animam: inter appetitum sensitivum, & rationem: inter rationem inferiorem, & superiorem: simulque omnes infirmitates, tam corporales, quàm Spirituales, fuisse in eâ extinctas (quæ tamen omnia alijs hominibus propria sunt) nam in MARIA omnia fuêre adeò perfectè coordinata, ut unumquodque firmiter sub suo superiorî contineretur. Atqui (ut suprà diximus) sapientis Belli-Ducis, & periti Medici est, Bella in ortu supprimere: infirmitatibus in principio occurrere. Ergo DEI etiam est, utpotè perfectissimi Belli-Ducis, ac Medici, ut statim in ortu, & principio (id est, in ipso instanti Conceptionis) enumerata bella, & infirmitates, in Beatâ Virgine supprimat, & curet. Subsumo. Atqui hoc efficere non posset, nisi simul in primo illo instantî tolleret peccatum originale. Ergo Beata Virgo, in eodem instantî, debuit fuisse immunis à peccato originalî. Subs. Prob. Nequit tolli effectus, nisi sublatâ causâ. Sed peccatum originale est causa omnium rebellionum, bellorum, ac morborum in homine. Ergo DEUS nequit hæc tollere, nisi priùs Beatam Virginem, in primo instanti Conceptionis, immunem à peccato originalî producat.

§. 4. *Historia.*

690. DEIPARA SINE LABE ORIGINALI, HILDEGARDI REVELATA.

S. Hildegardis, in Monte S. Roberti, propè Bingam, in Germaniâ Abbatissa, Ordinis nostri Benedictini conspicuus nitor, cùm ad Cœlestia quondam (ut sæpiùs assolebat) spiritu elevaretur, diversum genus Musicorum, & Harmoniam quandam suavissimam, in laudem purissimæ DEI Genitricis, hunc in modum symphonizantem audivit: *O splendidissima gemma, cui serenum Solis decus infusum est! Fons saliens de corde Patris, qui est unicum Verbum ejus, per quod creavit mundi primam materiam, quam Eva turbavit.* Scripsit hæc virginum Virgini devotissima Virgo varias in laudem Deiparæ Epistolas, in quarum aliquâ ad Clerum Colonienſem hæc habet: *MARIA majorem gratiam contulit, quàm Eva nocuisset.* Cumque ipsi veritas, de Conceptione ejusdem Virginis Deiparentis, specialiter à DEO fuisset revelata, felicissimo tandem ex hac vitâ transitu, ad Cœlestem migravit Sponsum, Anno Domini 1180. ætatis suæ octuagesimo secundo. *Didacus Jepesius Tom. 7. Chronic. S. Benedict. Hipolytus Marraccius, in Lilijs Marian.*

§. 5. *Symbolum.*

691. OCVLI, parVâ ſorDe MoLeſtatI.

Nil tenerum magis eſt oculis, quos parva moleſtant:
Pulvere vix tenuî lumina tacta dolent.
Pura Dei Genitrix novit, quàm parva moleſtent;
Hinc nullo inſtanti ſordida labe fuit.

Si inveni gratiam in oculis tuis. Eſther. c. 7. v. 3.

§. 6. *Antiquitas.*

992. AthenIenſes, In ConCertanDo, CIrCà retInenDa sCVta ſoLLICItI.

MOs olim Athenienſibus erat, lege etiam firmatus, ut in bellico conflictu, clypeum quisque ſuum integrum conſervare ſtuderet, ſi præmio vel honore affici vellet; opprobrio enim maximo vertebatur, ſi clypeum è bello fractum quis in Patriam retuliſſet. Unde cùm Epaminondas, Dux inter Athenienſes armis inclytus, in conflictu cum hoſtibus inito, lethale accepiſſet vulnus, moribundus hoc ultimum ſollicitè interrogâſſe fertur: ſcutúmne integrum adhuc eſſet? quod ubi ſalvum eſſe intellexit: *Bene eſt*, inquit, *proferte, ut videam, exoſculer, ac in ejus amplexu lubens immoriar!* Cùm ergò delatus in caſtra ſemi-animis fuiſſet, ac vocem pauliſper, ſpiritúmque collegiſſet, id unum denuò ex circumſtantibus requiſivit: num cadenti ſibi ſcutum ademiſſet hoſtis? quod ut ſervatum inaudijt, afferri ſecundò petijt, illudque, velut fideliſſimum laboris, ac gloriæ ſuæ ſocium exoſculatus, paullò poſt læto animo expiravit. *Valerius max. lib. 3. c. 2. Juſtin. in Annal.*

Non errabo, ſi MARIAM clypeum Chriſti Salvatoris dixero: in quo adeò ſemper eſt gloriatus, ut ubique ſalvum eſſe, omnî ſollicitudine curârit, imò & illæſum jugiter conſervârit. Clypeus enimverò MARIA fuit, certaminum ac laborum Chriſti fidelis ſocius, non ſolùm, quando per novem menſes eum cuſtodivit in utero: non ſolùm, quando à furore Herodis eum fugiendo protexit: verùm etiam, quando in Cruce pendenti, ac cum morte luctanti fortiter adſtitit, nec ab eo avelli potuit, ſed fideliſſimum ſe comitem, in finem uſque, probavit: quamquàm cæteri omnes (vix uno Joanne excepto) relicto eo aufugerint; Hinc eſt, quòd, cùm jam emiſſurus eſſet ſpiritum DEI Filius, graviſſimè propter ſcelera noſtra vulneratus, inclinato capite, oculos ad terram defixerit, ac ſi ſollicitè quæreret: ſalvúsne clypeus ejus MARIA eſſet? cumque eam Cruci adſtantem, per omnia videret illæſam, ſic tacitâ mente, verba ultima conceperit: *Bene eſt, ſufficit mihi, clypeum meum videre ſalvum: gratulor mihi, & jam lubens pro peccatoribus morior. Reſpiciam ergo adhuc ſemel ad MARIAM Matrem meam, eandemque, ut ſcutum fideliſſimum, tot exantlatorum laborum meorum individuum ſocium, expanſis in Cruce brachijs amplectar, ac ultimum eidem oſculum infigendo, lætus immoriar.* Cùm proinde MARIA, dicto modo, clypeus extiterit Chriſti, conſequens haud dubiè eſt, indemnem illam, omnî momento ab eodem ſervatam, ac ab ipsâ etiam originalîs peccati maculâ gratioſè fuiſſe præſervatam.

§. 7.

§. 7. *Anagramma.*

693. LaCta DeVM, VIrgo sIne Labe !

Lacta puro sinu (eja amata!) Mundi Regem!

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

De Conceptâ Sacrâ Deiparâ.

CONCEPTUS C.

§. I. *Scriptura.*

694. IerVsaLeM noVa, CœLestIs, à DEo.

Apoc. c. 21. v. 2. *Vidi Sanctam Civitatem Jerusalem, novam, descendentem de Cœlo, à DEO.*

Apoc. c. 21. v. 5. ECce! *nova facio omnia*, dum in fine centum Conceptuum, ex Sacris paginis petitorum, MARIAM purissimè conceptam, tanquàm *novam* Cœlestem *Jerusalem*, *à DEO descendentem*, exhibeo; nec enim aliò mea hìc collimat intentio, quàm, ut illudipsum, quod in honorem Virginis jam pridem Spiritus Sanctus formavit, elogium MARIÆ attribuam, Cant. c. 6. v. 3. ubi ait: *Pulchra es amica mea, suavis, & decora, sicut Jerusalem.* Sive ergo Regalem in terris, sive gloriosam in Cœlis *Jerosolymam* intelligere velimus, MARIAM illa adumbrabit, immaculatè conceptam. Atque, ut de terrestrî initium sumamus: dicebatur illa jam pridem *Civitas DEI*, atque *Urbs perfecti decoris.* & quid aliud de MARIA dicendum? *Bene*, inquit L. 11. de Laud. V. Richardus à S. Laurentio: *Bene Civitas DEI, quæ tota fuit DEI; quia nihil in eâ habuit pars adversa.* Quòd si etiam MARIÆ decorem decori illius Urbis comparare velimus: erant in illâ Civitate considerandi muri, & turres: Cant. c. 8. v. 10. sed non minùs in MARIA spectabiles, quæ ait: *Ego murus, & ubera mea sicut turris.* Considerandæ ibi erant viæ, & plateæ, portæ & fenestræ: MARIA ait: *Beati qui custodiunt vias meas*: Ecclesia quoque canit: *Cœli fenestra facta es: Tu Regis alti Janua*, &c. Templa, ac Sanctuaria, horti & pomaria, fontes, ac putei, terrestrem condecorabant Jerosolymam: MARIA est *Templum DEI: sacrarium Spiritûs Sancti: hortus conclusus: fons hortorum, & puteus aquarum viventium*: & vel ideo *Urbs perfecti decoris*; quia semper sine maculâ, Numinis misericordiâ eam servante, ut in spiritu prænôsse videtur Ecclesiasticus: *Miserere*, inquiens, *Civitati Sanctificationis tuæ Jerusalem, Civitati requiei tuæ.* sive, ut Zacharias ad originale prælusisse videtur, dicens: *Anathema non erit amplius, sed sedebit Jerusalem secura.*

Prov. c. 8. v. 31. Cant. c. 4. v. 12. & 15. c. 36. v. 15 c. 14. v. 11.

Verùm, quia pulchritudo Virginis assimilatur Civitati Jerusalem Cœlesti potiùs, quàm terrestri, ad illam demonstrandam pariter convertamur. Civitas illa nonnihil adumbrata à Joanne Apostolo, perhibetur in quadro posita: duodecim (juxta illum) portæ Civitatem circumdant, ex Margaritis singulæ: structura muri ex Jaspide polito: plateæ ex auro mundissimo, simili vitro pellucido: turres gemmis ædificatæ: Civitas non eget Sole & Lunâ; nam *claritas DEI illuminat eam*: temporis diuturnitate ruinam non patitur, terræ motu non concutitur, igne non consumitur, aquis non obruitur: ad ejus mœnia nulli hostium appropinquare est concessum: Civitas *gloriosa* à portis, *gloriosa* à mœnibus, *gloriosa* à turribus

Apoc. c. 21. v. 23.

ribus, *glorioſa* à majeſtate, quæ eam inhabitat: verbo, Aula DEI, Oceanus deliciarum, Angelorum manſio, portus tranquillus, requies Sanctorum, terra viventium. Et quid aliud eſt hæc Civitas, quàm exhibitio MARIÆ, *Jeroſolymæ* verè *novæ*, *deſcendentis de Cælo*, *à DEO*, verè benedictæ, Sanctæ, munitiſſimæ? cujus *fundamenta in montibus Sanctis*: murus, virginitas illibata: portæ, os, oculique ſereniſſimi: turres, prudentia, & circumſpectio: cives, innumerabilis virtutum, meritorumque populus: Rex, perſpicaciſſima ratio: Caſtellum, cor, ſolis Divinis æſtibus pervium. *Jeruſalem* namque adeò illuſtris, adeò luminoſa, eſt MARIA, ut nullo alterius Solis fulgore indigeat, quam ipſa *DEI claritas illuminavit, & lucerna ejus eſt Agnus.* Jeruſalem, nullâ prorsùs maculâ obſcura, in quam nihil introivit inquinatum: Sancta tota, tota aurea, tota pellucida, tota fulgida, ignea tota: nullâ ſui parte, nullo unquam tempore contaminata, nunquam abominabilis, glorioſa ſemper, ac ſine omnî defectu. Hoc nimirùm indicant *fundamenta muri Civitatis* (non tantùm Cœleſtîs Jeroſolymæ, ſed & MARIÆ) *omnî lapide pretioſo ornata*, ac à Joanne, ſecundùm ordinem, fuſiſſimè deſcripta. Quid enim per Jaſpidem, primo loco poſitum (ex quo etiam muri Civitatis compoſiti dicuntur) intelligendum, quàm Chriſtus? de quo in eâdem Apocalypſi dicitur: *Et qui ſedebat, ſimilis erat aſpectui lapidis Jaſpidis.* ex cujus infinitis meritis, omnis Civitatis Virgineæ ſtructura, pulchritudo, & Sanctitas conſiſtebat: ſuper quem etiam, tanquam gemmam duriſſimam (qualis à Plinio Jaſpis dicitur) MARIÆ Conceptio fundabatur. Similiter Sapphirus, ſecundo loco poſitus, de quo Iſaias MARIÆ prædixit: *Fundabo te in Sapphiris*, quid aliud violaceo ſuo colore (teſte eodem Plinio) aureis punctis collucente, deſignat, quàm MARIAM, in primo Conceptionis momento, aureis Divinæ gratiæ radijs collucentem? præterquàm, quòd natura hanc gemmam eâ ornet pulchritudine, ut lucidiſſimis hinc inde ſanguinis maculis rubeat, ab ijsque ingentem obtineat decorem: Virgine ſimiliter Deiparâ, ſummam pulchritudinis laudem ex eo obtinente, quòd aſperſa in primo inſtanti Conceptionis apparuerit, guttis pretioſiſſimi ſanguinis Chriſti, in Cruce effundendi. Prætereo reliquos fundamenti lapides, *novam* noſtram Cœleſtem Civitatem *Jeruſalem* (MARIAM nempe) in ſuâ Conceptione Sanctam denotantes. Atque, ne nimiùm longus in ultimo Conceptu Lectori videar: ad MARIAM converſus, id unicum rogo, ut quæ (teſte Auguſtino) *fundatur, ut Civitas refugij, aſylum, & portus ſpei*, dicente in ejusdem perſonâ Divo noſtro Damaſceno: *Ego ſum Civitas refugij, omnibus ad me confugientibus*, & mihi, mille peccatorum maculis ſcatenti, atque à Divinis fortaſsè oculis repellendo, ſit *Civitas refugij*, perque ſingularem immaculatæ ſuæ Conceptionis prærogativam (cujus honori exiguum meum laborem in hoc Opere impendi) impetret ingreſſum in feliciſſimam hanc *Civitatem*, ut firmiſſime *in montibus Sanctis*, *omnî lapide pretioſo* fundatam, ita in perpetuas æternitates duraturam.

Ibidem.

v. 19.

c. 4. v. 3.

L. 37. c. 8.

c. 54. v. 11.

Plin. l. 27. c. 9.

L. 5. de Civit. Dei c. 17.

§. 2. *Authoritas.*

S. VInCentII FerrerII, De ILLIbatâ Mens. 695.

1. *Non credatis, quia fuerit ſicut in nobis, qui in peccato concipimur, ſed ſtatim, ac anima fuit creata, fuit ſanctificata, & ſtatim Angeli in Cælo celebraverunt Feſtum Conceptionis.* Serm. 2. de Nativit.
2. *Lux dicitur illa benedicta generatio Virginis MARIÆ, quæ ſine tenebris culpæ facta eſt.* Ibid.
3. *Abigail, quæ lætificavit Patrem ſuum Adam, triſtem, & flentem ex ſuo peccato, eò, quòd occaſione ſui tot damnaten-*

ventur. Abigail enim interpretatur: Patris exultatio. Serm. de Annunt.

§. 3. *Ratio.*

696. OpVs ArtIfICeM LaVDare ſoLet.

VUlgare hodie Axioma eſt: *Opus laudat ſuum artificem*; unde etiam tres Pueri, in fornace ardenti Babylonicâ, omnes Creaturas, tanquam opera Omnipotentis DEI, ad laudandum, ac benedicendum ſupremum hunc ſuum Artificem invitant, cantantes: *Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate, & ſuperexaltate eum in ſæcula.* Dan. c. 3. v. 57. Atqui Beata Virgo ſpecialiſſimè, ſupra omnes alias Creaturas, DEUM artificem ſuum collaudat, dicendo: *Magnificat anima mea Dominum, &c. quia fecit mihi magna, qui potens eſt.* Ergo Beata Virgo debuit eſſe opus omninò perfectiſſimum, & ſingulariſſimum Divinæ Omnipotentiæ. Subſumo. Sed ſi Beata Virgo fuiſſet concepta in peccato originalî, jam non eſſet ſpecialius opus à cæteris creaturis; cùm eodem modo, quo alij omnes, eſſet in ſui ortu vas infectum, & privatum omnî dono ſupernaturalî. Ergo ut Beata Virgo dici valeat opus ſingulariſſimum Cœleſtis Artificis, ſuprà cæteras creaturas, & plusquàm hæ omnes laudare eum poſſit, debuit omninò eſſe concepta, ſine peccato originalî.

Luc. c. 1. v. 47. & 49.

§. 4. *Hiſtoria.*

697. TeMpore ConCILII BasILeenſIs, ConCeptIo reCepta. aC peſtIs aVerſa.

CUm Anno Milleſimo, Quadringenteſimo, Trigeſimo nono, Concilium in Civitate Baſileensî celebraretur, ac Patres ibidem congregati, quantumvis de reliquo ſeditioſi, ſeverè prohiberent, ne quis impoſterùm auderet quidquam contra Sacrum immaculatæ Conceptionis Myſterium vel concionari, vel docere, quantocyùs à graſſante ibidem peſtiferâ lue, per illibatæ Virginis interceſſionem, Civitas fuit liberata, Cœlo hoc Decretum, per ſpeciale beneficium, approbante. Atque hæc erat ratio, quòd idem Decretum à Concilij quoque Avinionenſîs Patribus, Anno Milleſimo, Quadringenteſimo, Quinquageſimo ſeptimo, fuerit receptum, ac jugiter roboratum, per ea verba: *Decretum in Concilio Baſileenſî Feſtum, de Conceptione Beatiſſimæ Virginis, ſtatuimus, inviolabiliter obſervari.* Spondanus, *ad Annum 1439. num. 39.*

§. 5. *Symbolum.*

698. EXCeLsa In CIVItate ſtrVCtVra, absqVe VLLo InforTVnIo, In sVbLIMe eVeCta, & abſoLVta.

Nemine dum læſo finem ſtructura ſecundum
Obtinet: Ecce! Arbor ſurgit in alta virens.
Dum ſtruit Omnipotens puram ſibi dextera Matrem,
Stat ſuper hanc Geniti Crux veneranda ſui.

Tu verò perfeciſti eam. Pſal. 67. v. 10.

§. 6.

§. 6. *Antiquitas.*

699. Vrbs RoMana, VIDens tres SoLes, In CœLo.

CIrca Cæsaris Augusti tempora, vidit, & meritò obstupuit septicollis Urbs Romana tres Soles in Cœlo, versùs Orientem, paulatim in unum coëuntes: qui Soles, Astrologorum judicio, nil aliud Augusto præsagiebant, quàm: Tres Orbis partes, Asiam, Africam, & Europam, in unam aliquandò Monarchiam à Cæsare redigendam. *Bosquierius in Arâ Cœli. Conc. 17.*

Liceat, pro Antiquitatum, Virgini immaculatè conceptæ hactenùs applicatarum, Coronide, tres Soles paulatim in unum coëuntes, Augustissimam Divinarum Personarum Triadem, in unam Deitatis essentiam convenientem interpretari. vel potiùs, liceat Tres háisce Divinas Personas, de redimendo humano genere consilium ineuntes intelligere: Hæ enimverò, nempe Patris, Filij, & Spiritûs Sancti Sacratissimæ Personæ, tùm vel maximè in unum convenêre, quando ad primam propositionem illam: *Quem mittam? & quis ibit nobis?* Isaiæ c. 6. v. 8. id erat singularum consilium, ut una ex ipsis, secunda in Deitate Persona, Unigenitus æterni Patris Filius, carnem humanam assumere, ex Virgine nasci, ac in Cruce pati deberet. Cùm proinde tam mysteriosæ Maternitatis munus jam tùm non alteri, quàm MARIÆ esset destinatum, talis triplicis Divini Solis in unum congressus, ac imperscrutabilis Consilij illius increati in Unitate Trinitas, & in Trinitate Unitas, haud vanum fuisse videtur MARIÆ præsagium, eam, (in quam pariter unam, ad secundam propositionem: *quæ deberet esse Mater?* convenerunt omnes) Eam inquam, ut ante, in, & post conceptionem incarnati Filij Divini Virginem, ita etiam in sui Conceptione, à triplici peccato, tam originalî, quàm mortali, ac venialî, fore immunem: atque adeò, quemadmodùm Asia, Africa, & Europa, in unam Monarchiam (non fallente triplicis Solis augurio) à Cæsare fuit redacta: ita Patris quoque Potentiam, Filij Sapientiam, ac Spiritûs Sancti Bonitatem, in unam MARIÆ præservationem, à triplici maculâ, non vano augurio concurrisse.

§. 7. *Anagramma.*

VIrgo MVnDa à peCCato? 700.
Ita.

En! Virgo semper munda à maculâ: Ita, ita.

Versio litteralis.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus Tecum:

Dat

Dat FIneM tabVLa sæCVLarIs

Appendicis locò annexa, ac centum litteras continens,

in quâ

Si à primo I, per diverſiſſimas licèt vias, progrediaris,
Sæpiſſimè legenda oculis obverſabitur, & in O terminabitur

I	M	M	A	C	V	L	A	T	A
M	M	A	C	V	L	A	T	A	C
M	A	C	V	L	A	T	A	C	O
A	C	V	L	A	T	A	C	O	N
C	V	L	A	T	A	C	O	N	C
V	L	A	T	A	C	O	N	C	E
L	A	T	A	C	O	N	C	E	P
A	T	A	C	O	N	C	E	P	T
T	A	C	O	N	C	E	P	T	I
A	C	O	N	C	E	P	T	I	O

Ubi per primam litteram I, intelligere poteris
primum inſtans Conceptionis:
per ultimam vero litteram O
Singularem hanc MARIÆ prærogativam, ab æterno inchoatam,
ac per Sæcula ſine termino duraturam.
Si denique principium & finem, I & O, conjungere lubeat,
Quid aliud reſonabit, niſi incundiſſimum IO!
gratulabunda illa acclamatio,
ob glorioſiſſimam, ac à Sæculis inauditam
Virginis de ſerpente antiquo
Victoriam?

Veruntamen in omnibus

Me sVbIICIo seDI pontIfICIæ:

Ut in omnibus glorificetur DEUS. Reg. S. Ben. c. 57.

INDEX UNIVERSALIS

RERUM IN HOC OPERE CONTENTARUM,

Non quidem ſecundùm Numeros foliorum, ſed ſecundùm numeros marginales, pro majorî quærentium facilitate inſtructus.

A.

Abbatiſſam Virginitas condecet. Num. 570.
Abiathar Sacerdos veniam à Salomone impetrat, ob portatam Arcam DEI. n. 211.
Abimelech à fœminâ interficitur. n. 176.
Abraham Iſaaco filio ſollicitè de ſponsâ providet, quæ non ſit peccatrix. n. 673. Uxorem ſuam Sororis nomine compellat, & cur? n. 498.
Abſalom ſingularis pulchritudinis. n. 267. A Patre Davide tenerrimè amatur, ac poſt mortem deploratur. *ibid.*
Abſurda plurima, ex Mariæ Conceptione maculatâ ſecutura. n. 367.
Abyſſi merito peccata dicuntur. n. 435.
Accedat! vox grata adoleſcentibus ſtudioſis, præmia ſperantibus. n. 299.
Accuſare in criminalibus Imperatricem, aut Reginam, non licet, niſi probæ adſint luce meridianâ clariores. n. 239.
Achilles, à Thetide Matre aquis ſtygijs immerſus, fit invulnerabilis. n. 27. Hectorem interficit, & cadaver feris objicit. n. 461.
Acies caſtrorum ordinata, quid requirat? n. 484.
Actore non probante, reus abſolvitur. n. 647.
Actuale peccatum non committens in ætate adultâ, nec originale commiſiſſe cenſetur. n. 31.
Actu conceſſo, conceſſa hoc ipſo omnia, ad actum neceſſaria. n. 640.
Aculeus in apibus, non verò in favo mellis. n. 579.
Adamas, ejuſque proprietates. n. 561. Eſt Symbolum Mariæ immaculatæ. n. 565. Pretioſus in Annulo Regis Navarræ. n. 566.
Adamus, formatus de terrâ etiamnùm Virgine. n. 8. Ejus origo non perfectior origine Chriſti. n. 171. Ejus pura productio. n. 430. Eſt caput noſtrum tam naturale, quàm morale. n. 659.
Adam, ubi es? correſpondet verbo: *Ave*, & cur? n. 477.
Adonias, ejuſque Regnandi cupiditas. n. 274.
Adonidis imago ab incendio ſollicitè ſervata. n. 272.
Adverſarij Conceptionis diverſimodè puniti. *Quære in Indice Hiſtoriarum.*
Æneas Anchiſen Patrem à Trojano incendio liberat. n. 76.
Agar unà cum filio è domo Saræ ejicitur. n. 274.
Agnus unico ramo trahendus, Mariæ Symbolum. n. 173. Unus aberrans complures poſt ſe trahit. n. 677.
Agrippinæ ſinus Leandri refugium. n. 531.
Alauda, Mariæ Symbolum. n. 397.
Alba origo Nivis, Mariæ Symbolum. n. 271.
S. Alberti Magni Authoritates de Concept. n. 2.
Albigenſes à S. Dominico confuſi. n. 158.
B. Alcuini Authoritates de Concept. n. 9.
Alea quoquò jacta, ſemper erecta, Mariæ Symbolum. n. 621.
Alexander Alenſis priùs adverſarius immaculatæ Conceptionis, per morbum corrigitur. n. 536.
Alexander Magnus, Macedonum Rex, parcit Domui Pindari, & cur? n. 153. Fundamenta Leontopolitanis, calcis locò, farinam candidiſſimam ſubijcit. n. 265. Parcit Templo Dianæ, Deæ puritatis conſecrato. n. 295. Prohibet interfici Pavones. n. 321. Equus ex ejus comitatu picto equo adhinnit. n. 384. Ejus memoranda liberalitas. n. 629. Alexandria, ob ejus nomen portæ adſcriptum ab excidio libera. n. 258.
Alpha, & *Omega*, A & Ω explicatur. n. 106.
Alphonſus Luſitaniæ Rex, ejuſque ſcutum à Salvatore acceptum. n. 489.
Alphonſus Rodericius, inſignis cultor immaculatæ Conceptionis. n. 564.
Alphonſi Toſtati Authoritas de Conceptione n. 16.
Altare privilegiatum, Mariæ Symbolum. n. 614. Mariæ, & Altaris compoſitio. n. 610.
Altare holocauſtorum, à gentibus contaminatum, à Judâ Machabæo deſtructum, & cur? *ibid.*
Altitudo Mariæ ſuper omnes Sanctos. n. 603.
Alveare Mariæ immaculatæ Symbolum. n. 152.
B. Amadei Authoritas de Conceptione n. 23.
S. Ambroſij Authoritates de Conceptione. n. 30.
Amicus eſt alter ego. Proverbium. n. 682.
Amor Davidem inter, & Jonatham. n. 232. Amare idem eſt, ac velle bonum. n. 3.
S. Amphilochij Authoritas de Conceptione. n. 37.
Anagrammata 100. ſuper illa verba: *Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.* In ſpeciali Indice Anagrammatum.
Anaſtaſij Sinaitæ Authoritas de Conceptione. n. 44.
Anaxarchus Philoſophus ab Alexandro liberaliter præmiatus. n. 629.

Index Universalis Rerum in hoc Opere contentarum.

Ancæus de Vineâ sollicitus. n. 545.

Anchises per Æneam filium à Trojano incendio liberatus. n. 76.

Anchora Navim conservans, Mariæ Symbolum. n. 350.

S. Andreæ Apostoli Authoritas de Conceptione. n. 51.

S. Andreæ Cretensis Authoritates de Conceptione. n. 58.

Andromeda è Balenæ periculo à Perseo liberata. n. 300. Eidem copulata, ac stellis adlecta. ibidem.

Angelus Gabriel suâ salutatione probat illibatam. n. 192. Item per 100. Anagrammata. in Indice proprio. Cur hæc Salutatio ter in die repetenda? n. 246.

Angeli Nomen Sacerdotibus competit, & cur? n. 127. Maria non tantùm Angelis æqualis, sed & superior. n. 206. Mariæ cum Angelis comparatio. n. 407. In Mariæ concipiendæ custodiam in maximo numero delegati. Ibid. In horum gloriam cedit Reginæ suæ immaculata Conceptio. Ibid. Celebrant in Cœlo singulis annis Festum immaculatæ Conceptionis. n. 396. Maria Angelis altius nomen hæreditavit. n. 409. Dum Mariæ Nomen JESU Angelus indicat, nullam peccati mentionem facit, & cur? n. 673.

Angues à Ciconiâ devorantur. n. 187. Confunduntur à Psittaco. n. 229. Sub umbrâ olivæ enecantur. n. 558.

Animæ purgantes Mariæ acceptæ. n. 249.

Animal quodcunq;, speluncam Unicornis ingressum, causam præbet deserendi Domicilij. n. 320.

S. Annæ utilis invocatio, per partum puræ filiæ. n. 242.

Anna à S. Bartholomæo, Deiparæ Conceptæ devota. n. 340. In tentationibus ad Sacellum immaculatæ Conceptionis confugit. Ibid. Comparentem frequenter habet B. Virginem. Ibid.

Annibal à Scipione filio hostium manibus eripitur. n. 391.

Anniceris Auriga famosissimus. n. 601. Ejus prudens consilium. n. 608.

Annulus pretiosus Regis Navarræ, Solem, Lunam, ac Stellas in Adamante exprimens. n. 566.

B. Ansberti Authoritas de Conceptione. n. 65.

S. Anselmi Authoritates de Conceptione. n. 72. Idem Sanctus inchoat in Angliâ Festum Conceptionis. n. 11. Idem in præsentissimo mortis periculo à B. Virgine miraculosè servatur. Ibid.

Anserum Solennitas Romæ antiquitùs celebrari solita, & cur. n. 538.

S. Antiochi de Conceptione Authoritas. n. 79.

Apelles Protogenis picturam collaudat. n. 237. Ex unicâ subdili lineâ, præsentia ejus agnoscitur. n. 370.

Apollo Pythonem venenosissimum serpentem interficit. n. 216. Ex quo suam traxerunt originem ludi Apollinares. Ibid.

Apostolorum pedes à Christo loti, & cur? n. 491. & n. 582.

Apparitiones variæ, circa immaculatam Conceptionem. In Indice Histor.

Aquarum Congregationes Maria appellatæ. n. 1. Nunquam maledicta Aqua, Mariæ Symbolum. n. 649. Spiritûs Sancti vehiculum. n. 680. pro regeneratione baptizandorum specialiter creata. Ibid. Cygnum insidentem non madefacit. n. 236. Ejus usus quadruplex. n. 344. Ex Stygè Flumine communiter mortifera. n. 34. Hæc confringit vasa omnia, nisi ungulâ equi injiciatur. Ibid.

Aquilâ, fulmina spernens, Mariæ Symbolum. n. 355. Calceum Rodope ad pedes Regios defert. n. 496.

S. Aquinatis Thomæ Authoritates pro immaculatâ Conceptione. n. 660.

Arbor bona è fructibus cognoscenda. n. 134. & 577. Arbor certa Indica à serpentibus in radice infici solet. n. 580. Arbor Nabuchodonosoris. n. 575

Arbuscula viridis, absolutæ novæ structuræ imponi solita, Mariæ Symbolum. n. 698.

Arca Noë undis superior. n. 36.

Arca Testamenti de lignis Setim, & cur? n. 113. Intùs & foris deaurata. Ibid. Dagonem confundit. n. 211. Hanc temerè attrectans Oza subitaneâ morte punitur. n. 239. Subsistit in domo Obededom. n. 246.

Archimedes unicum punctum extrà mundum exigit, & cur? n. 349.

Arcturus Rex parcit Leandro perduelli Aulico, ad Agrippinæ Matris sinum confugienti. n. 531.

Argentum vivum, vasi cuicunque infusum, frangit illud. n. 82. Nequit tamen frangere vitrum. Ibid.

Arguere Mariam peccati, magna temeritas. n. 652.

Argumenta plurima contra immaculatam Conceptionem, à Scoto solo resoluta n. 403.

Ariobarzenis Regis Cappadociæ in filium dilectio. n. 433.

Arma Mariæ, Crux prævisa. n. 376.

Arnoldi Carnotensis Authoritas de Conceptione. n. 86.

Artemisia sola integrum Græcorum exercitum debellat. n. 167.

Artifex sapiens probatur, si ex materiâ imperfectâ producat opus perfectum. n. 549. Opus laudat artificem. n. 696.

Arundo à ventis infracta, Mariæ Symbolum. n. 110.

Arx munita, Urbis Præsidium. n. 306.

Asa Rex, ejusque in DEUM pietas. n. 309.

Asdrubal à Scipione devictus. n. 209. Ejus Conjugis generositas. Ibid.

Assis condonatio, Nobilium Hispalensium prærogativa. n. 174.

Assuerus Vasthi Reginam aulâ proscribit. n. 337. Esthere à communi lege absolvit. n. 351.

S. Athanasij Authoritates de Conceptione. n. 93.

Athenienses oculos suos immobiliter in Themistoclem convertunt. n. 314. Eorum cum Æginensibus dissensio, & pactum initum. n. 608. In bellicis congressibus, circà conservanda scuta solliciti. n. 692.

Atilius Regulus immanem Draconem perimit. n. 405.
Ave Maria, &c. Anagrammaticè Mariam prodit immaculatam. Vide in Indice proprio. Quomodo utiliter in honorem immaculatæ Conceptionis recitandum. n. 102.
S. Augustini Authoritates de Conceptione. n. 100.
Augustus Cæsar Alexandriæ parcit, ob inscriptionem Alexandri. n. 258.
Avis Lucidia, viatoribus noctu prælucens, Mariæ Symbolum. n. 341.
Avis Paradisiaca, Mariæ Symbolum. n. 19.
Aviculæ à Zeuxide deceptæ. n. 559.
Aurorâ ascendente, bellum inter Angelum & Jacobum finitum. n. 57. Hâc surgente, latebras repetunt bestiæ nocivæ. Ibid. Hanc nocturni adulteri, latrones, &c. pertimescunt. Ibid. Est Mariæ immaculatæ Symbolum. n. 61.
Aurum maximæ quantitatis in Templo Solomonis. 288. Rubiginem non admittit, adeoque est Symbolum Mariæ. n. 474. Ejus inanis cupido. n. 636. Vellus aureum à Jasone reportatum. n. 223.
Austreberta Abbatissa cum suis Monialibus ab interitu præservata.

B.

B. Littera proxima primæ, Mariæ Symbolum. n. 12.
Bacchus ad Midæ preces omnia vertit in aurum. n. 636.
Balbus Octavius pro Filij salute sponte occidendum se tradit. n. 678.
Baptismus cur Mariæ collatus? n. 582.
Basileense Concilium statuit Mariam immaculatè conceptam. n. 170. Eo tempore Pestis ibidem aversa. n. 697.
Basiliscus objecto speculo necatur. n. 516.
S. Basilij Magni Authoritates de Conceptione. n. 107.
S. Basilij Selencienſis Authoritas de Conceptione. n. 114.
Batavi ab Hispanis cæsi, ope immaculatæ Virginis. n. 487.
Beatificatio prærequirit gratiam gratum facientem. n. 507.
Beatius est magis dare, quàm accipere. n. 619.
Beatorum obitus, non natales in Ecclesiâ celebrantur. n. 304. Eorum Reliquiæ colendæ, & cur? n. 684.
Beatrix de Sylvâ, Ordinis de Conceptione institutrix. n. 473. Reperit miraculosè perditum Diploma Pontificium. Ibid. Admonetur de suâ morte à B. V. Ibid. In ejus defunctæ fronte aurea stella conspicitur. Ibid.
S. Bedæ Venerabilis de Conceptione Authoritas. n. 121
Belial, & Christi nulla connexio. n. 269.
Bella in ortu supprimenda. n. 689.
Bellerophon Victor Chimeræ. n. 335.
Bellona è Jovis cerebro armata procedit. n. 377.
Beneficia benefactoribus sunt præstanda. n. 626. Indulta & beneficia Principis in favorem sunt interpretanda. n. 479. Filijs Principum concessa non habent annexam pensionem. n. 591. Plurima beneficia per devotionem immaculatæ Conceptionis accepta. Vide in Indice Histor.
Berckmann Soc. J. Immaculatæ Conceptioni devotissimus. n. 186.
S. Bernardini Senensis Authoritates de Conceptione. n. 128. Ejus miraculosa apparitio. n. 676.
S. Bernardi Authoritates pro Conceptione. n. 135. Ejus apparitio facta cuidam Ordinis sui Religioso. n. 452.
Bethsabea coram Davide pro filio Salomone perorans. n. 274.
Birgittæ revelationes circà immaculatam Conceptionem. n. 274. & 382. Ejus mater Sigridis miraculosè propter ipsam è maris periculo liberatur. n. 398.
S. Bonaventuræ Authoritates de Conceptione. n. 142
Bonitas Arboris à fructibus cognoscenda. n. 577.
Bonum ex integrâ causâ, malum ex quolibet defectu. n. 416.
Booz Ruth puellam deprædicat. n. 204.
Bravium unus accipit. Mariæ Symbolum. n. 523.
S. Brunonis Authoritates de Conceptione. n. 149.

C.

Cæsar Augustus Alexandriæ parcit, ob inscriptionem Alexandri. n. 258. Ejus fortunæ præsagium, tres Soles Romæ conspecti. n. 699.
Cæsari reddenda, quæ sunt Cæsaris. n. 388. Ejus Cerva cum collari: *Cæsaris sum.* à nemine lædenda. n. 656.
Caianus Comicus in Mariam impius, ejusdemque punitio. n. 239.
Calcaneus, quid? n. 491.
Calceamenta Mariæ pulchra. Ibid.
Calceus Rodope ab aquilâ ad pedes Regios delatus. n. 496.
Calculo laborans Monialis mirè sanata per immaculatam Conceptionem. n. 494.
Caligula Imperator, pulchra ac rara omnia ex quocunque loco Romam infert. n. 104.
Callisto à Jove in Cœlum transfertur, ac stellis adscribitur. n. 552.
Cambyses parcit Obelisco à Ramise erecto. n. 594. Idem, destructo Jovis Templo, ingentem suorum stragem patitur. n. 615.
Candela Joannis Anachoretæ constanter ardens. n. 445. In Matutino tenebroso una sola ardens usque ad finem, Mariæ Symbolum. n. 642.
Canes latrantes Lunam non terrent. n. 138.
Cantus Sirenum periculosus. n. 40. Virgineus fugat Leones. n. 180.
Capacitas Dei Ministro necessaria. n. 248.
Captivitas uxorum maritis erubescenda. n. 83.
Caput Serpentis à Mariâ contritum. n. 29. Cur caput, & non potiùs pectus, cauda, collum? ibid.
Carbunculus nocte refulgens, Mariæ Symbolum. n. 47.
Carceris periculo Moysis uxor non exponenda. n. 78.

Rerum in hoc Opere contentarum.

Caredus Scotorum Rex, in horto, à ſtatuâ telo veneno ſo configitur. n. 20.

Caro propria non ſolet odio haberi. n. 360. Mediante ſale à putredine conſervatur. n. 411.

Caſtanea externè ſpinoſa, intùs ſine ſpinâ, Mariæ Symbolum. n. 278.

Caſtrorum acies quomodò ordinata? n. 484.

Caſula S. Ildephonſo à B. Virgine oblata. n. 319. Ité Guidiſalvo Archi-Epiſcopo Toloſano. n. 515.

Cauſa non eſt deterior ſuo effectu. n. 10. Abeſſe cenſetur, abſente effectu. n. 297.

Cedrorum odor ſerpentibus fatalis. n. 603.

Certamen Mariæ, ut vinceret. n. 519. Inter naturam Mariæ, & gratiam. Ibid.

Cerva Cæſaris non impunè lædenda. n. 656.

Cervus ſitiens velociter ad fontem properat, Mariæ Symbolum. n. 348.

Charta maculoſa Regem ſcripturum dedecet. n. 390.

Chimæra à Bellerophonte transfixa. n. 335.

Chorda una fracta totam citharam reddit diſſonantem. n. 502.

Chriſtus Adam 2.dus, non minùs quàm primus, de terrâ non maledictâ. n. 8. Hic per naturam, Maria per gratiam innocens. n. 101. Comparantur 2. Tabulis, à Moyſe locò fractarum ſubſtitutis. n. 120. Ejus corpus eſt purpura, quam tinxit Mater ejus Sanctiſſima. n. 132. Fuit perfectiſſimus reconciliator n. 143. Cœpit priùs facere, quàm docere, ſicque priùs honorare Matrem, quàm honorandos parentes prædicare. n. 148. Ejus origo eſt tam perfecta, quàm origo Adami. n. 171. Præfiguratur in Samſone. n. 183. Chriſti cum Belial nulla convenientia. n. 269. Ejus Conceptio juſta in origine. Ergo & Mariæ. n. 423. Ejus vulnera ſunt noſtra medicina. n. 526. Plus venit pro redimendâ Mariâ, quàm pro omni aliâ creaturâ. Ibid. Cur pannis, & non pellibus in præſepio involutus? n. 582. Sanguis ejus, cur pro multis dicatur effuſus? n. 624. Ejus Sepulchrum novum. & cur? n. 631. Ejus de D. Thomâ Aquinate teſtimonium. n. 654. Segregatus à peccatoribus. n. 673. Formâ peccatoris in ſe ſuſceptâ, à Patre Cœleſti quaſi odio eſt habitus. Ibid.

Chryſippi Authoritates pro Conceptione. n. 156.

S. *Chryſoſtomi* Authoritates pro eâdem. n. 422.

Cicero pro Domo ſuâ. Proverbium. n. 451.

Ciconia ſerpentes devorans, Mariæ immaculatæ Symbolum. n. 187.

Cithara, ruptâ una chordâ inamæna. n. 502.

Civitates complures, per devotionem immaculatæ Conceptionis, à Peſte liberatæ. n. 438.

Cleobis, & *Beton* fratres, boum inſtar jugum trahentes, Matrem vehunt. n. 97.

Cloaca Solis radios non inficit. n. 663.

Cloëlia Virgo Romana, cum ſociabus, generosè fluvium tranatat. n. 41.

Cœleſtinorum Ordo, procurante Nicolao Pratenſi, Octavam Conceptionis celebrat. n. 95.

Cœlum nocturnum ſtellarum, umbram excludens, Mariæ conceptæ Symbolum. n. 264. Totum lucidum in principio creatur, & cur? n. 542. Urbs pacifica Beatorum. n. 568.

Colchorum Regis ſollicitudo, de cuſtodiendo in Templo Martis aureo Vellere. n. 118.

Color niger non ſemper infauſtus. n. 449.

Columba ſuo ſponſo fidelis. n. 537.

Columna Stylitæ. n. 612. Herculeis columnis affixum: *Non plus ultrà*. n. 540.

Commodum debet ſentire, qui ſentit onus. n. 598.

Communio frequens utilis ad præſervationem à gravioribus noxis. n. 148. in fin.

Conceptionis immaculatæ Feſtivitas ab Elſino Abbate inchoata, ſuadente S. Nicolao, ei apparente. n. 4. Deinde à S. Anſelmo in ſuo Archi-Epiſcopatu introducta, ac ſucceſſivè à totâ Eccleſiâ recepta. n. 11. Ejus Celebratoribus promiſſum præmium. n. 92. Per Ildephonſum in Hiſpaniâ celebratur. n. 319. Ab Angelis in Cœlo agitur. n. 396. Revelatur. B. Oringæ Chriſtianæ. n. 585. Item B. Petro Villarienſi. n. 571. Item S. Hildegardi Abbatiſſæ. n. 690. Hanc celebrandam decernente Concilio Baſileenſi, Peſtis avertitur. n. 697. Ejus Octava à Pontificibus inſtituta. n. 92. à Congregatione Cœleſtinâ celebrari ſolita, Mariæ accepta. n. 95. Ab eâdem per miraculum comprobata. Ibid.

Conceptio immaculata gaudium annuntiavit univerſo mundo. n. 52. Eſt Eccleſiæ pacis annunciatio. n. 94. Eſt prodromus Conceptionis Chriſti. n. 96. Antecedit in decreto Divino omnia reliqua creata. n. 262. Eſt munus Regium Mariæ. n. 295. Eſt Dies belli, & cur? n. 421. Cur tamdiu ab aliquibus impugnata? n. 519. Miraculis & revelationibus firmata, in Indice Hiſtor. Deum Sapientem demonſtrat. n. 549. Ab obſeſſis dilaudata. n. 214. & 641.

Conceptionis Imago ab igne illæſa. n. 312. & 627. In lilio quodam inventa. n. 459. Oleum miraculoſum fundit. n. 557. In trunco per medium ſecato deſcripta reperitur. n. 578. Fornaci ardenti injecta, licèt ex papyro, illæſa reperitur. n. 592. Ab hæretico vulnerata copioſum ſanguinem effundit. n. 599. Apparet poſt mortem in corpore S. Joannis à S. Cruce, Carmelitani. n. 620.

Conceptionis immaculatæ fautores gratias complures obtinent. Vide in Indice Hiſtor. Adverſarij econtrà diverſimodè puniuntur. Vide ibid.

Conceptio Julij Cæſaris, à Diogene Aſtrologo obſervata, & declarata. n. 160.

Conceſſo actu, conceſſa neceſſaria ad actum. n. 640.

Concilia docent Mariam immaculatè conceptam: Baſileenſe. n. 170. Epheſinum. n. 177. Lateranenſe. n. 184. Toletanum. n. 191. Tridentinum. n. 198. Concilio Baſileenſi id ſtatuente, peſtis avertitur. n. 697.

Concionator Mariæ adverſarius ſcandalum præbet Suldani Filio. n. 81. Alij Mariæ immaculatæ contrarij, diverſimodè puniti. Vide in Indice proprio. Hiſpanorum Concionatorum formula initialis. n. 508.

Condemnare Mariam peccati quis audeat? n. 645.
Confessarius luxurioso salutarem medicinam præscribit. n. 200.
Confirmatus Episcopus eâdem gaudet jurisdictione, quâ actu consecratus. n. 668.
Confraternitas in honorem immaculatæ Conceptionis instituta, & quale Confratrum officium? n. 417.
Congregationes aquarum Maria appellatæ. n. 1.
Consecratio Evchariſtiæ à Christo instituta, in pane fermentato, & cur? n. 148.
Consilium à Deo proveniens nequit dissolvi n. 220.
Constantinus Copronimus, Græcorum Imperator, Mariam marsupio vacuo comparans, quomodo punitus? n. 239.
Constantinus Magnus, ejusque Numisma, devicto Maxentio. n. 664.
Contraria perfecta, & privativa, nequeunt verificari in eodem subjecto. n. 444.
Cor primum vivens. n. 561. Signatum in Mariâ, & quomodo? Ibid.
Coralium, ex undis protractum, quantocyùs firmum, ac rubens. n. 628.
Coriolanus, intuitu Matris occurrentis, Urbi Romanæ parcit. n. 286.
Corona Mariæ nulli alteri communis. n. 687.
Corruptio tam corporis, quàm animæ, est effectus peccati originalis. n. 157.
Creatio non est opus adeò excellens, quàm Redemptio. n. 283. Mariæ singularis. n. 624.
Creaturæ specula sunt, Deum repræsentantia. n. 512.
Cretensis Insula à venenosis animalibus libera, & cur? n. 90.
Crudelitas mariti erga uxorem. n. 634.
Crux Christi Constantino contra Maxentium victoriam conciliat. n. 664. Ab eodem Numismati imprimitur. ibid. Arma Mariæ. n. 376.
Crystallinus globus, umbram non projciens, Mariæ Symbolum. n. 425.
Cupressus, ejusque proprietates. n. 400.
Currentibus pluribus, unicus accipit bravium. n. 523.
Cygnus in undis non madefactus, Mariæ Symbolum. n. 236.
S. Cypriani de Conceptione Authoritates. n. 205.
S. Cyrilli Alexandrini de Conceptione Authoritates. n. 212.
Cyri Persarum Regis memoranda liberalitas. n. 671.

D.

Dæmon, cur decepturus Evam assumpserit formam serpentis, & non potiùs columbæ? n. 316. Conjuratus ex obsesso, ter Mariam sine maculâ proclamat. n. 214. Idem confirmat ex alio obsesso. n. 641. A pictore turpissimè delineatus, vindictam frustrà intendit. n. 235. Hero suo, cujus famulum agebat, nocere non potuit, & cur? 375.
Dagon ante Arcam Domini prosternitur. n. 211. Idem infernalis à Mariâ, verâ Dei Arcâ, confunditur. n. 211.
S. Damasceni de immaculatâ Conceptione Authoritates. n. 429. Amputatam sibi manum à Mariâ illæsam recipit. n. 263.
S. Damiani de Conceptione Authoritates. n. 569.
Daniel extrà suspicionem peccati. n. 583. à Leonibus illæsus. n. 589.
Dare, beatius magìs, quàm accipere. n. 619.
Darius bellum gerit contra Scythas. n. 356.
David Goliathum prosternit. n. 225. Bethsabeam consolatur. n. 274. Ejus & Jonathæ mutuus amor. n. 232. *David, et Jonathas.* Anagramma: *Hodie data unitas.* Ibid.
Debitores vestibus privari non debent. n. 346.
Decreta Pontificia circa immaculatam Conceptionem. n. 316. Joannis II. Arragoniæ Regis, circa idem mysterium. n. 256.
Dedicatio Templi describitur. n. 288.
Defuncti corpus non tolerabatur à S. Gregorio Magno, in loco, ubi Templum consecrandum erat. n. 146.
Delicta Parentum, filijs probrosa. n. 673.
Dei Filius deceptore diabolo sapientior, & potentior. n. 164. Ejus excellentia à Matre præservatâ. n. 178. Potuit & voluit eam præservare. n. 234. Ejus Domus Maria. 253. Possedit Mariam in initio viarum suarum. n. 428. Si Deus pro nobis, quis contra nos? n. 675. Ejus Ministri debent habere requisitam capacitatem. n. 248.
Dianæ Templum in Asiâ, cujus fundamentis puella speciosa fuit injecta. n. 13. Ephesinum, à communi incendio jussu Alexandri conservatum, & cur? n. 293.
Dies per hebdomadam, varijs devotionibus dicati. n. 246. Cœli dies, quomodò distinguantur à diebus terræ? n. 260.
Diluculum, primum instans Conceptionis. n. 393.
Diluvium terribile in Flandriâ. n. 587.
Diogenes Julij Cæsaris conceptionem ex constellationibus observat. n. 160.
S. Dionysij Alexandrini Authoritates de Conceptione. n. 219. Areopagitæ item. n. 226. Carthusiani item. n. 233.
Diploma Sixti IV. Madritum transmissum, à lampade sponte accensâ miraculosè excipitur. n. 291
Discipuli Christi controvertunt, quis eorum videretur esse major? n. 617. Platonis discipuli, ab eodem mediante speculo instructi. n. 517.
Dissensio ope Beatissimæ Virginis composita. n. 648.
Dolosus non debet reportare lucrum. n. 339.
S. Dominicus Albigenses miraculosè confundit. n. 158. Ejus de Conceptione Authoritas. n. 240.
Domus Obededom ob Arcam benedicta. n. 246. Domus Pindari, in destructione Thebanæ Urbis, sola conservata. n. 153. Cicero pro domo suâ. Proverbium. n. 451.
Dos fœminarum non solet extradi creditoribus maritorum, vel majorum. n. 122.
Draco immanis, à B. Samsone Archi-Episcopo Dolensi è Regno proscriptus. n. 195. Alius ab Atilio Regulo peremptus. n. 405.

Rerum in hoc Opere Contentarum.

E.

Ecclesia non celebrat Festum nisi pro aliquo sancto. n. 73. De peccatis Festum non agit. n. 129. Celebrat Conceptionem Mariæ, & cur? n. 96. Cæterùm, quia tacet, consentire videtur. n. 332 Sine maculâ, aut rugâ à Christo exhibetur. n. 666

Eduardus Rex Brittaniæ splendida torneamenta instituit. n. 475.

Effectu causæ non apparente, etiam ipsa causa deesse censetur. n. 297.

Effigies Adonidis ab incendio sollicitè præservatur. n. 272.

Elephas tela sine sanguinis effusione discutiens, Mariæ Symbolum. n. 103. Conspecto cæterorum animalium sanguine, in vindictam exacerbatur. n. 670.

S. Eligij Authoritates de Conceptione. n. 247.

Elsinus, Abbas Rhemensis, per S. Nicolaum à periculo naufragij liberatur. n. 4.

Epominondas in prœlio circà conservandum scutum sollicitus. n. 692.

Ephesinum Concilium stat pro immaculatâ Conceptione. n. 177.

S. Ephrem Syri Authoritates de Conceptione. n. 254.

S. Epiphanij item. n. 261.

Episcopus Canonicè electus, & confirmatus, ante Consecrationem gaudet ijsdem privilegijs, & jurisdictione, ac si actu esset consecratus. n. 668.

Equus Alexandri Magni picto equo adhinnit. n. 384

Esau primogenita sua pro lenticulâ divendit. n. 323

Esca vermium nunquam facta est Maria, & cur? n. 323.

Esther Vasthi locò ab Assuero in Reginam assumpta. n. 337. à Lege communi absoluta. n. 351.

Eva per Mariam in *Ave* mutatum. n 106. Utriúsque vocabuli expositio. Ibid. Cur sæpiùs scribatur Heva? Ibid. Per Deiparam correcta. n. 337.

Eucharistia instituta in pane fermentato, & cur? n. 148. Ejus institutioni cur absens Maria? n. 582. Eidem ignis, omnia reliqua consumens, non nocet. n. 627.

S. Eucherij Authoritates de Conceptione. n. 268.

Eutychiani item n. 275.

Euthymij item. n. 282.

Exaltatio Mariæ in Cælis, super choros Angelorum, probat etiam exaltationem in terris, super alias creaturas. n. 374.

Excommunicatio ab Ecclesiâ in quo consistat. n. 505.

Exercitus integer Hetruscorum, ab Horatio Coclite detentus. n. 685.

Ezechias Rex de mundandâ domo Domini sollicitus. n. 316.

F.

Facula quoquò versa, semper flammam in altum emittens, Mariæ Symbolum. n. 432.

Fœmina à judicibus in dote protegendæ. n. 122. Ad ludos Olympicos non admissæ, & cur? n. 279.

Falsitatis asserendæ ergò non fiunt Miracula. n. 66.

Farina, calcis locò, Urbis Leontopolitanæ fundamentis subijcitur. n. 265.

Favores sunt ampliandi. n. 479.

Faustinus Paduanus Episcopus, à D. Thomâ Aquinate, de Conceptionis sententiâ instruitur 347.

Favus ex Apibus aculeatis, sine aculeo, Mariæ immaculatæ Symbolum. n. 579.

Fel nullum Turturi. n. 313.

Ferdinandus III. Rex Hispaniæ, voto Mariæ immaculatæ facto, expugnat Urbem Granatensem. n. 424.

Fernandij Vasconis generosus ausus. n. 419. Ejus jactantia ab alio delusa. Ibid.

Festum Conceptionis. Vide Conceptionis Festum. Non celebratur in Ecclesiâ, nisi pro aliquo Sancto. n. 73. multò minùs de peccatis. n. 129.

Festum Anserum, Romæ celebrari solitum, & cur? 538.

Febris deserit in Concilio Trid. P. Laynium, pro immaculatâ perorantem. n. 522.

Fidelitas vera albo corvo rarior. n. 533. Columbæ erga sponsum, Mariæ Symbolum. n. 537.

Fidei malæ possessor nunquam præscribit. n. 402.

Fiducia in Deum. n. 589.

Filius cum parentibus, paribus gaudet privilegijs. n. 24. Hoc facultatibus prædito, parentem egere, est iniquissimum. n. 38. Filius mundus exigit Matrem mundam. n. 150. Habitâ optione, parentes eligeret decentiores. n. 514. Erga parentes magnam gerit obligationem. n. 584. Filijs parentum delicta probrosa. n. 673. Horum erga parentes pietas. Vide in Indice Histor. Filij Principum, à tributis, & pensionibus liberi. n. 591. Filia Matrem in carcere detentam proprio lacte sustentat. n. 55.

Finis ut obtineatur, adhibenda sunt conducentia media. n. 465.

Firmitas ad privilegium requisita. n. 563.

Flamma semper tendens in altum, Mariæ Symbolum. n. 432.

Flores primi, vulgò *Primula Veris*, Mariæ Symbolum. n. 481.

Folia, quibus contexerunt se primi parentes, ignorat Maria. n. 582.

Fons, quando dicatur talis? n. 344. Parvus, crescens in fluvium, Maria immaculatè Concepta. Ibid. Cervi sitientis delicium. n. 348.

Forma externa pomorum fallax. n. 327. Formâ præstans Juvenem è carcere liberat. n. 454.

Formula initialis Concionatorum in Hispaniâ. 508

Fortitudo Samsonis descripta. n. 190. Adamantis, Mariæ Symbolum. n. 565. Wickheri germani militis. n. 643. Horatij Coclitis. n. 685.

Fortuna inconstans. n. 573.

Frænum Leo non patitur. n. 250.

Franciscanorum Conventus Abroxanus, igne absumptus. n. 627.

Franciscus Mastrillus, ope Virg. immaculatæ, & S. Xaverij, à mortis periculo liberatus. n. 529.

Franciscus Suarez erga Deiparæ Conceptionem devotus.

votus. n. 137. Ejus difficultas primò in studijs, deinde profectus, ac doctrina de immaculatâ Conceptione. Ibid.
Franciscus Ximenius, Archi-Episcopus Toletanus, similiter Deiparæ conceptæ devotus. n. 417. Instituit sumptuosum Hospitale, ac Confraternitatem, in hujus mysterij honorem. Ibid.
Fratres Josephi, eorumque deprecatio. n. 652.
Fratricidium Romam abinitio vitiavit. n. 307.
Frons Mariæ, id est Conceptio, Adamante fortior. n. 561. Sancti in frontibus signati, & cur? Ibid.
Fructus bonitatem terræ, seu arboris produnt. nu. 134. & 577. Prohibitus fructus quanta mala in orbem invexerit? n. 183.
S. Fulberti Carnotensis Authoritates de Conceptione. n. 289.
S. Fulgentij item. n. 296.
Fulmina non tangunt Aquilam. n. 355. Nec Laurum. n. 68. His percussa Vitis ad libamina inutilis. n. 544.
Fundamenta Cœlestis Jerosolymæ ex lapidibus pretiosissimis

G.

Gabrielis salutatio probat Mariam illibatam. nu. 192. Item per 100. Anagrammata. Vide in Indice proprio.
Gabriela, malus Angelus, ex Aulâ Gallicâ proscripta. n. 342.
Galea, Virginum Romanarum contra irruentes milites præsidium. n. 426.
Gallus gallinaceus diem annuntians, Conceptionis immaculatæ Symbolum. n. 96.
Gamalielis S. Pauli Magistri prudens consilium. n. 220.
Gaudium universo mundo annuntiatur, per Mariæ Conceptionem. n. 52.
Gedeonis vellus. n. 169.
Georgij Nicomedienſis Authoritates de Conceptione. n. 303.
S. Germani item. n. 310.
Germen Sanctum Maria. n. 575.
S. Gertrudi apparet B. V. instar Lilij, coram Sanctissimâ Trinitate se expandens. n. 456.
Globus crystallinus absque umbrâ, Mariæ Symbolum. n. 425.
Goliathi pugna cum Davide. n. 225.
Græcorum exercitus ab Artemisiâ solâ devictus. nu. 167.
Granatensis Urbs, à FERDINANDO III. Hispaniæ Rege, ope Virginis immaculatæ, expugnata. n. 424.
Grando in terrâ Gessen non cecidit. n. 85.
Gratia Solenne principium Mariæ. n. 5. Nunquam cessavit. n. 155. Alijs per partes data, tota in Mariâ. n. 295. Salis instar conservat Mariam à corruptione peccati. n. 680. Gratificans gratia prærequisita ad Beatificationem. n. 507. In eleganti Protogenis picturâ sola gratia desideratur. n. 237. Pompejus Atticus nunquam cum Matre in gratiam redijt, & cur? nu. 202.
Gratitudo n. 626.
S. Gregorius Magnus contradicit consecrationi Ecclesiæ, ubi corpus defuncti nuper erat depositum. n. 146. Ejusdem Authoritas de Conceptione. n. 317.
Gregorij Nazianzeni carmen pro eâdem. n 324.
Gregorij Neocesareensis Authoritas de eâdem. n. 331.
Gressus Mariæ in calceamentis pulchri. n. 491.
Gualterij Marchionis Grifeldensis in propriam conjugem crudelitas. n. 510.
Guarrici Abbatis Authoritates de Conceptione. n. 338.
B. Guidisalvus immaculatæ devotissimus. n. 515. Mariæ Capellanus communiter audit. Ibid. Albam casulam ab illâ accipit. Ibid.
Gyrus Anniceridis artificiosissimus. n. 601.

H.

Habitatio, quæ proditorem excepit, à proprio Domino destructa. n. 125.
B. Haymonis de Conceptione Authoritas. n. 345.
Hebdomada, in devotionem Deiparæ, utiliter distributa. n. 246.
Hebræi, intercedente Esther Reginâ, ab internecione liberati. n. 351.
Hector ab Achille interfectus. n. 461. Ejus corpus feris objectum, illæsum tamen propter oleum è rosis expressum, quo à Venere fuit inunctum. Ibid.
Helenæ pulchritudo, causa bellorum. n. 554.
Heliotropium, Mariæ Symbolum. n. 439.
Henrici IV. Galliarum Regis cum Mariâ Florentinâ Nuptiæ. n. 342.
Heraclion, sive Nymphæa, flos Herculeus, Herculis clavam in radice repræsentat. n. 230.
Hercules uno ictu nunquam plures interfecit n. 194. Ejus Templum muscæ non infestabant. n. 291. Leonem jugulat. n. 524. Ejus columnis affixa verba: *Non plus ultrà*. n. 540.
Hesychij Authoritates de Conceptione. n. 352.
Hetruscorum exercitus ab uno Horatio Coclite detentus. n. 685.
S Hieronymi Authoritates de Conceptione. n. 359.
S. Hildegardi Abbatissæ revelatur immaculata Conceptio. n. 690.
S. Hipolyti Authoritates de Conceptione. n. 366.
Hispalenses Nobiles discernuntur ex Asse condonato. n. 174. Cives in Virginis Conceptionem devotissimi. n. 207. Eorum pretiosa oblatio facta Deiparæ. Ibid.
Hispani à Batavis obsessi miraculosè liberati. n. 487. Eorum Concionatorum formula initialis. n. 508.
Holofernes à Judithâ interfectus. n. 330.
Homo vas perditum. n. 631.
Honor Parentum n. 76. 97. 148. 281. 286. 391. 584. 650.
Horatij Coclitis fortitudo. n. 685.
Horologium Solare, deficiente umbrâ inutile. n. 586.
Hortus necessariò custodiendus, ac occludendus. n. 572. Caredi Scotorum Regis hortus. n. 20.

Rerum in hoc Opere Contentarum.

Cur ſponſa in Canticis ad hortum invitata? n. 477.

Hoſpitale Toleti, ac Compluti, in honorem immaculatæ Conceptionis ſplendidè fundatum, ac extructum. n. 417.

S. Hugonis de S. Victore Authoritates de Conceptione. n. 373.

Hugolini Girardeſci inconſtans fortuna. n. 573.

I.

Jacob Patriarcha, criminis filiorum minimè reus. n. 652.

S. Jacobus Major Apoſtolus, ſtat pro immaculatâ Conceptione. n. 380.

S. Jacobus Minor item. n. 387.

Jacobus Genuenſis item. n. 394.

Jactantia curiosè deluſa. n. 419.

Jahel Siſaræ tempora transfigit. n. 162.

Janua Cœli Maria. n. 568. Soli Principi, DEO aperta. Ibid.

Jaſon, victor taurorum, & Draconis, aureo potitur Vellere. n. 323.

Jaſpis Jeroſolymæ Cœleſtis primum fundamentum. n. 694. Chriſto comparatus. Ibid.

Idiotæ de Conceptione Authoritates. n. 401.

Jeroſolyma ſpecialiter à DEO protecta. n. 694. Tam terreſtris, quàm Cæleſtis deſcribitur. Ibid. Utrique Maria comparatur. Ibid.

JESU Nominis efficacia. n. 225. Mariæ, & Joſepho indicatum ab Angelo, ſed diverſimodè, & cur? n. 673.

S. Ignatij Mart. de Mariæ Conceptione Authoritas. n. 408.

Ignis inter ſpinas ardentior, Mariæ immaculatæ Symbolum. n. 75. Non nocet Salamandræ: Mariæ Symbolum. n. 208. Magnus ex parvâ ſcintillâ. n. 257. E Cœlo delapſus, à Sacerdotibus Vet. Teſt. ardens conſervatur. n. 687. Præterit Templum Novatianum Conſtantinopoli. n. 251. Item congeſtam materiam pro ædificando Templo. n. 550. Defenſores Conceptionis ab igne illæſi. n. 74. & 501. Item Liber S. Dominici. n. 158. Item Imagines variæ immaculatæ Conceptionis. n. 312. 592. 627.

Ignobilitas matrum vel ſponſarum, Principibus, imò & Illuſtribus erubeſcenda. n. 605.

S. Ildephonſus, cultor eximius immaculatæ Conceptionis. n. 319. Teſtimonium illi à S. Leocadiâ è tumulo perhibitum. Ibid. Celebrat in Hiſpaniâ Feſtum Conceptionis. Ibid. Accipit à B. V. caſulam candidam, & cathedram. Ibid. Manifeſtatur illi à B. Virgine immaculata Conceptio. Ibid. Ejus de Conceptione Authoritates. n. 415.

Immaculata Conceptio. Vide: *Conceptio immaculata.*

Imago Conceptionis laſcivum Regem à turpi propoſito abſterret, Virginemque periculo defloration is eripit. n. 46. Virgini Religioſæ in ſomnis repræſentata, eandem illo ipſo momento, à vehementi genuum dolore liberat. n. 53. Signatæ Naves hac Imagine, reliquis merſis naufragium evadunt. n. 165. Muro appicta pictorem retinet, ne cadat deorsùm. n. 235. Ex marmore ſculpta, à Scoto ante diſputationem invocata, caput inclinat, ac victoriam præſignificat. n. 403. Ab Hiſpano exercitu in foſsâ reperta, adjutorij contra Batavos evidens ſignum. n. 487. Reliqua vide in v. *Conceptionis Imago.*

Imago Adonidis ſpecioſiſſima. n. 272.

Indulgentia præ reliquis commendat Altare privilegiatum. n. 614.

Infans à diluvio miraculosè conſervatus. n. 587. 13. Menſium infantulus 4. Verſus in honorem immaculatæ V. diſtinctè pronuntiat. n. 662.

Inferni pœnæ ad fletum, & ſtridorem dentium reſtrictæ. & cur? n. 323.

Infidelitas Thomæ ad fidem credentium perutilis. n. 657.

Infirmitas per devotionem immaculatæ Conceptionis reſanata. Vide in Indice Hiſtor. Conceptionis immaculatæ, adverſarium invadit. n. 466.

Inimicitiæ cur in pluralî dicantur poſitæ, inter ſerpentem, & mulierem? n. 29.

Inimicus nihil profecit in Mariâ. n. 400. Opè Deiparæ immaculatæ inimici reconciliantur. n. 648.

Innocentia, quam habet filius per naturam, habuit Maria per gratiam. n. 101.

Inſula Cretenſis caret animalibus nocivis, & cur? n. 90.

Interceſſio Metelli pro Genitore. n. 650.

Introitus in mundum turpis. n. 414. Tam hic, quàm exitus Mariæ, à Domino cuſtoditus. Ibid.

Invocatio conceptæ Deiparæ, mulieribus in partûs periculo conſtitutis perutilis. n. 221.

B. Joanna de Cruce ſpecialiter Mariæ devota. n. 683. Celebrat ſolenniſſimè Feſtum Conceptionis. Ibid. Ejus Roſaria ab ipsâ SS. Trinitate in Cœlis benedicuntur. Ibid.

Joannes Anachoreta, ejusque candela prodigioſa. n. 445.

Joannis II. Aragoniæ Regis in immaculatam Conceptionem ſpecialis devotio. n. 256.

S. Joannis Baptiſta inter natos mulierum major, & quomodo? n. 617. Mariæ comparatur. Ibid. Ejus Nativitas, non autem Conceptio ab Eccleſiâ celebratur, & cur? n. 311.

Joannes Berckmann, ob immaculatæ devotionem, per totam vitam, à ſtimulis carnalibus liber. n. 186.

S. Joannis Chryſoſtomi de Conceptione Authoritates. n. 422.

S. Joannis Damaſceni item. n. 429. Hic amputatam ſibi dexteram à Mariâ miraculosè recipit. n. 263.

S. Joannes Evangeliſta accipit Mariam in ſua, & quomodo? n. 64.

Joannis Hieroſolymitani de Conceptione Authoritas. n. 436.

Joannes à S. Cruce, immaculatæ Conceptioni devotiſſi-

tissimus. n. 620. Gerit post mortem suis in membris imaginem Conceptionis. Ibid.
Joannes Ximenius, immaculatæ Conceptioni devotissimus. n. 249. Edocetur à B. V. orare pro Animabus in purgatorio. Ibid.
Jobus, Patientiæ speculum. n. 358.
Jonas in ventre Ceti servatus. n. 589.
Jonathas Philisthæos generosè aggressus, magnam eis stragem infert. n. 218. Ejus singularis in DEUM fiducia. Ibid. Ejus erga Davidem dilectio. n. 232. Gustat modicam mellis particulam, incurritque mortis periculum. n. 323. Objcitur illi à Saule matris delictum. n. 673.
Joseph Ægyptius in conspectu Principis carceris gratiam obtinet. n. 64. Cur præsentibus fratribus fleverit. n. 652.
Josue Soli imperat. n. 155.
Ipsa: vocabulum diabolo, & hæreticis invisum, legentibus locò *Ipsa*: *Ipse conteret*. n. 176.
Ira DEI non procul à nimiâ fortunâ. n. 573.
Iratus vindictam spirans, ope immaculatæ Virginis mitigatur. n. 648.
S. Irenæi de Conceptione Authoritates. n. 443.
Israëlitarum submerso Pharaone Canticum n. 99.
Judæi Matrem veri Messiæ à peccato immunem dicunt. n. 645.
Judas Machabæus de Altari Holocaustorum sollicitus. n. 610.
Judith Holoferni caput amputat. n. 330. Ejus Sandalia. n. 491.
Julius Cæsar, Commentarium propriâ manu conscriptum, fluvium tranatando, non madefactum conservat, & quomodo? n. 6. Ejus conceptio à Diogene ex Constellationibus observata, & declarata. n. 160. Vectorem suum, exortâ tempestate pavidum, increpat. n. 468.
Ivonis Carnotensis de Conceptione Authoritas. n. 450.
Jura posteriora non derogant prioribus, nisi in casibus expressis in jure. n. 661.
Jurisdictio eadem Episcopi confirmati, ac consecrati. n. 668.
S. Justini Martyris Authoritates de Conceptione. n. 457.

L.

Labrum æneum de speculis mulierum, à Moyse confectum. n. 512.
Labyrinthus, siquis intùs hæreat, aut cadat, est *Labor intùs*. n. 334.
Lachrymæ Josephi Ægyptij. n. 652.
Lampas accensa ventos non timet, dummodò vitris protecta: Mariæ Symbolum. n. 446. Coram Imagine Conceptionis singulis noctibus accendi solita, claro die, sponte ardere incipit. n. 291.
Lapides 5. Davidici explicantur. n. 225. Ponderosi frustra in sublime volvuntur. n. 404. Tabulæ lapideæ à Moyse confractæ, per eundem, jubente DEO, renovantur. n. 120.
Lateranense Concilium stat pro immaculatâ Conceptione. n. 184.
Lateri Principis adstantes, Illustres dicuntur. n. 381.
B. Laurentij Justiniani Authoritates de Conceptione. n. 464.
Laurus à fulmine secura, Mariæ Symbolum. n. 68.
Laynez de immaculatâ Conceptione in Concilio Tridentino, non obstante Febri, perorans, ab eâ liberatur. n. 522.
Leander ad Agrippinæ sinum confugiens, ab Arcturi Regis irâ servatur. n. 531.
Lectus Salomonis. n. 463.
S. Leocadiæ de S. Ildephonso miraculosum è tumulo testimonium. n. 319.
S. Leonis Papæ de Conceptione sententia. n. 471.
Leones fugiunt, audito cantu Virgineo. n. 180. Fræna recusant: Mariæ Symbolum. n. 250. Ab Hercule Leo jugulatur. n. 524. Item à Wickhero milite germano. n. 643. Danieli nulla violentia à leonibus infertur. n. 589.
Leontopolitanæ Urbis fundamentis, calcis locò, farina selectissima injicitur. n. 265.
Lex communis non tetigit Estherem Reginam. n. 351. Non lata pro Platone Philosopho. n. 608.
Libanus Mons. n. 603.
Liber S. Dominici, in ignibus illæsus. n. 158. Julij Cæsaris ab eodem sollicitè ab interitu salvatus, imò per medias undas non madefactus. n. 6. Libri cujusdem editio II. correctior, Mariæ Symbolum. n. 54.
Liberalitas Alexandri Magni. n. 629. Item Cyri Persarum Regis. n. 671.
Lilium, candore, & odore reliquis floribus præeminens, Mariæ Symbolum. n. 460. Ejus descriptio. n. 456. Lilium inter spinas, Maria immaculata. Ibid. Maria apparet B. Gertrudi, instar candidissimi Lilij. Ibid. Lilium immaculatam Conceptionem repræsentans in Hispaniâ invenitur. n. 459.
Linea subtilissimè ducta, Apellis præsentiam indicat. n. 370.
Linteum à Parrhasio depictum Zeuxidem decipit. n. 559.
Lites antiquitùs ad portas Civitatum compositæ, & cur? n. 568.
Litigantes debent reconciliari ab utriusque amico. n. 108.
Litteræ ad Pontificem summum directæ, ac casu amissæ, voto immaculatæ Conceptioni facto, denuò recipiuntur. n. 67. S. P. Q. R. litteralis expositio. n. 488.
Litura non decet scripturam Regiam. n. 390.
Locus est æqualis locato. n. 486.
Locusta serpentem pungere in capite solita, Mariæ Symbolum. n. 33.
Lotio pedum Apostolorum. n. 491.
Lucerna Mariæ nunquam extincta. n. 442.
Lucidia Avis, splendentibus pennis, nocturnis viatoribus prælucens, Mariæ Symbolum. n. 341.
Lucius Manlius, ob filium apud Judices accusatus, ab

ab eodem Filio generosè defenditur. n. 69.
Lucrum ex dolo nemo debet reportare. n. 339.
Ludi Apollinaris unde dicti? n. 216. Victores Lauro ex Apollinis Templo coronari soliti. Ibid. Olympiacis ludis interesse, fœminis prohibitum, & cur? n. 279.
B. Ludovici Bertrami de Conceptione Authoritas. n. 478.
Ludovici Blosij item. n. 485.
Lumen in Mariâ multiplex. n. 638.
Luna plena, Maria. n. 547. Cur subjecta pedibus Mariæ? Ibid. Econtrà cur super capita Sanctorum? Ibid. Audiens latrantes canes, non timet: Mariæ immaculatæ Symbolum. n. 138. Æmula Solis, Mariæ Symbolum. n. 551.
Lusitania pro Insignibus gerit Sacratissima Vulnera Christi, & cur? n. 489.
Lutheri scriptum, de Mariæ Conceptione. n. 645.
Luxuriosus quomodò à Confessario correctus? n. 200.

M.

Machabæi mori potiùs constituunt, quàm cibis coinquinari immundis. n. 183.
Macula originalis in Mariâ absurda. n. 367. In Sole licèt appareant, non tamen dantur maculæ. n. 369.
Mala, seu poma, externè licèt speciosa, sæpè intùs morbida. n. 327.
Mala conscientia. n. 463.
Maledictio Divina aquam non tetigit. n. 649.
Malogranata à Vectigalibus exempta, & cur? n. 188.
Malum ex quolibet defectu. n. 416.
Marcius Coriolanus, ob reverentiam Matris, Romanæ Urbi, ac Civibus parcit. n. 286.
S. Marci Evangelistæ de Conceptione Authoritas. n. 492.
Mare exoriente Sole clarissimum, Mariæ Symbolum. n. 159. Nubes marina minimà salsa, Mariæ Symbolum. n. 509. Scopulus marinus à procellis non superatur. n. 607. Maris pericula ope invocatæ Virginis immaculatæ superata. n. 4. & 221. Tali periculo exposita Sigridis miraculosè liberatur, ob Filiam Gertrudem. n. 398.
Margarita in utero, seu conchili candida Mariæ immaculatæ Symbolum. n. 131.
MARIA, Adamante & silice fortior. n. 561. Adjutorium simile Christo. n. 22. Arca super montes elevata, undisque superior. n. 36. Arca Testamenti deaurata. n. 113. Dagonem infernalem confundens. n. 211. Aurora bello originali finem imponens. n. 57. Congregatio aquarum, id est, gratiarum. n. 1. Currus non attrectandus, cum Ozâ. n. 239. Cupressus odoriferus. n. 400. Domus Dei fidelis. n. 253. In quâ solennis primi lapidis positio. Ibid. Fons signatus. n. 344. Lectus Salomonis. n. 463. Liber generationis JEsu Christi. n. 6. Ejus descriptio. Ibid. Lilium inter spinas. n. 456. Luna nunquam minuta. n. 547. Medicina. n. 526. Mons super colles, in quo beneplacitum est Deo habitare in eo. n. 603. Oliva Speciosa. n. 554. Paradisus Voluptatis, ad quem serpens aditum non habuit. n. 15. Propitiatorium aureum. n. 113. Rubus ardens, ac incombustus. n. 71. Sol immaculatus. n. 379. Speculum sine labe. n. 512. Templum Salomonis. n. 288. Terra valde bona, ex fructu cognoscenda. n. 134. De qua dictum: Benedixisti Domine terram tuam, *avertisti*, &c. ad discrimen reliquorum, de quibus dictum: *Remisisti*. Ibid. Thronus Dei. n. 260. Vas admirabile. n. 631. Vellus Gedeonis, plenum rore gratiæ. n. 169. Verbum oris. n. 386. Vinea à Deo plantata. n. 540. Virga de radice Jesse. n. 582. Urbs Jerusalem à Deo protecta. n. 302. A 3. Cherubinorum millibus in Conceptione custodita. n. 407. Altius Angelis Nomen hæreditans. n. 409. Adeoque non æqualis, sed illis longè superior. n. 206. Præcursori comparata. n. 618. Item Josue Solem sistenti. n. 155. Judithæ Holofernem sternenti. n. 330. Ruth gratiam invenienti. n. 197. Samsoni fortissimo. n. 190. Altera Eva. n. 337. Dolorem primæ leniens. n. 50. Mutans Evæ Nomen, non jam Heva, sed Eva. n. 106. quæ non iniit fœdus cum protoparentibus. Ibid. In obscuro materni uteri carcere gratiam obtinens. n. 64. In suam protectionem captivos, nempe peccatores accipiens. Ibid. Sicut singulari modo creata, ita etiam singulariter, nimirùm præservativè redempta. n. 624. Idque ob generationem Dei. n. 127. & 680. Ac propterea speciale canticum depromens. n. 99. Quia in illâ Deus specialiter magnificatus. Ibid. Usurpans terminum Perfectum, ac dicens: *Fecit* potentiam: *Fecit* mihi magna, &c. n. 139. Vera mulier virtutis. n. 204. Eadem cum Filio. n. 232. Cujus loco benedicit. n. 141. Non simpliciter, sed *tota pulchra*, id est, compendium pulchritudinis, ac gratiæ. n. 104. 267. & 470. Cujus pulchritudo intuentibus erat remedium contrà illicitas cupiditates. n. 141. Modo specialissimo Dei amica. n. 289. Imò Soror SS. Trinitatis. n. 498. Ad pugnam præcincta. n. 372. Cui datum est certamen forte, ut vinceret. n. 519. Ut Castrorum acies ordinata. n. 484. In die belli obumbrata. n. 421. Manè diluculò adjuta. n. 393. In introitu, & exitu custodita. n. 414. In initio viarum possessa. n. 428. Ante abyssos concepta, ipsamet gratiarum Abyssus. n. 435. Nigra, sed formosa. n. 449. A sponso in hortum invitata, & cur? n. 477. Filia Principis, in calceamentis pulchra. n. 491. Placita Deo anima. n. 505. Illi fidelis in tempore tribulationis. n. 533. Ejus signaculo in corde notata. n. 561. Summè in illum confisa. n. 589. Porta Cœli. n. 568. Peccati non condemnanda. n. 645.

& 652. Imò sine suspicione peccati. n. 582. A tenebris maculæ non comprehensa. n. 638. Non solùm absque maculâ, sed etiam absque rugâ. n. 666. Conservata à tentatione peccati. n. 687. Vera Jerusalem nova Cælestis. n. 694. Reconciliatrix mediata DEUM inter, & hominem. n, 108. Propter quam multi à peccatorum periculis liberati sunt. n. 472. Animarum quoque in purgatorio sollicita Mater. n. 249. Semel in sponsam electa non ampliùs dimittenda. n. 277. B. Joanni Damasceno amputatam dexteram miraculosè restituit. n. 263. Apparet S. Gertrudi, instar Lilij, se coram SS. Trinitate expandentis. n. 456. Cur de Maria dicatur *Ipsa conteret*, & non potiùs *Ipse*? n. 176. Utrum & cur fuerit Baptizata? n. 582. Cur à Josepho unà cum Filio in Ægyptum abducta, cùm tamen solus ad necem quæreretur Filius? n. 43. Cur non fuerit præsens institutioni SS. Evchariſtiæ? n. 582. Cur morienti Christo præsens astiterit? n. 22. Quomodo à Joanne fuerit accepta in sua, qui tamen nihil proprium habuit? n. 64. Cur nunquam facta sit esca vermium? n. 323. Cur lunam sub pedibus gerat? n. 547.

Maria Florentina, HENRICO IV. Galliarum Regi copulata. n. 342.

Maria Prophetissa, Soror Aaronis, ejusque Canticum, submerso Pharaone. n. 99.

Maritus in uxorem crudelis, per Mariam immaculatam conversus. n. 634. Maritis erubescenda uxorum captivitas. n. 83.

Marulla Virgo, integrum Turcarum exercitum ab Arce Coccinâ sola repellit. n. 181.

Mastrillus ope Virginis immaculatæ, & S. Xaverij, à periculo mortis liberatur. n. 529.

Mater dolorosa. n. 598.

Mater fame, sitique in carcere peritura, Filiæ uberibus sustentatur. n. 55. Alia à filijs, currum trahentibus, ad templum deducta. n. 97. Alia exorando B. V. per ejus immaculatam Conceptionem, Filio periclitanti corporis & animæ salutem conservat. n. 284. Matris ignobilitas Principi erubescenda. n. 605. Mater munda ad gignendum filium mundum necessaria. n. 150.

Matronæ elegantis statua à Leone custodita, cum hac Epigraphe: *Nemo meam Dominam contingat*. n. 48.

Matrimonium cum infideli contractum, ipso facto irritum. n. 535.

Maxentius virtute Crucis à Constantino devictus. n. 664.

Medicina ante languorem, vel certè in morbi principio adhibenda. n. 526. & 689. Debet esse proportionata pristino temperamento. n. 528.

Medicus non tantùm curativa, sed & præservativa debet posse remedia applicare. n. 526.

Mediolanum à Peste liberatum, & quâ ratione? n. 438.

Medusa à Perseo obtruncata. n. 440.

Mellis favus sine aculeo, Mariæ Symbolum. n. 579.

Metellus Genitoris sui intercessor. n. 650.

S. Methodij de Conceptione Authoritates. n. 499.

Midas petit à Baccho, ut omnia sua in Aurum vertantur. n. 636.

Miles à Cyro Persarum Rege magnificum donum pro voto accipit. n. 671.

Militia est hominis vita. n. 519.

Minister DEI debet habere requisitam capacitatem. n. 248.

Mira complura à DEO, contra naturæ ordinem, patrata. n. 540.

Miraculum non patratur pro asserendâ falsitate. n. 66. Primum in Canâ Galileæ ad intercessionem Mariæ à Christo patratur. n. 50.

Mollia objecta frangunt vires explosi tormenti. n. 467

Montium diversorum descriptio. n 603. Collisi à ventis totum exercitum conquassant. n. 615.

Morbi, varij per devotionem immaculatæ Conceptionis curati. *Vide* in Indice Histor. In Conceptionis adversarios immissi. Ibid.

Mors in eosdem immissa. Ibid. Parentis pro vitâ Filij mors. n. 678.

Mortale peccatum summa DEI tribulatio. n. 533.

Moyses, à Filiâ Pharaonis ex aquis assumptus, enutritus, ac in filium adoptatus. n. 491. Ei cum uxore in Ægyptum pergenti, in itinere DEUS mortem comminatur, & cur? n. 78. Duabus tabulis lapideis confractis, jubente DEO, novas substituit, Legemque inscribit. n. 120. Labrum æneum de speculis mulierum conficit. n. 512.

Mulieres coram Salomone litigantes, de filio in somnis oppresso. n. 274. Sæpè viris fortissimis generosiores. n. 209.

Mundus quandoque significat homines gratiâ Divinâ vacuos. n. 659.

Musicæ non admittebantur ad Templum Herculis. n. 292.

Myrrha, ejusque descriptio. n. 477.

N.

Nabuchodonosoris mysteriosa arbor. n. 575.

Natales Sanctorum rarò ab Ecclesiâ celebrantur, benè verò obitus, & cur? n. 304.

Nativitas Præcursoris celebratur, non tamen ejus Conceptio, & cur? n. 311.

Natura humana, vas perditum. n. 631.

Navarræ Regis annulus artificiosus. n. 566.

Navis Victoriæ, sola integrum Mare Atlanticum emensa, reliquis omnibus mersis. n. 363.

Naves periclitantes ab anchorâ servantur. n. 530. Piraticæ meritò è mari propelluntur. n. 215. In Arabiâ sine omni ferramento confectæ inveniuntur, & cur? n. 111. Signatæ Sacrâ Conceptionis Imagine, reliquis mersis, evadunt illæsæ. n. 165.

Nauta à Julio Cæsare de metu exortæ tempestatis increpatur. n. 468.

Negativæ partis in Controversijs difficilis probatio. n. 435.

Nestorius Mariam Dei Matrem negans punitur. n. 239.
Nicæas præstantis formæ captivum dimittit. n. 454
S. *Nicephori* de Conceptione Authoritas. n. 506.
S. *Nicolaus* Episcopus apparet Elsino Abbati, eúmque à periculo naufragij liberat. n. 4. Suadet prætereà celebrationem Festi Conceptionis. Ibid.
Nicolaus Pratensis Octavam Conceptionis servandam in Ordine Cœlestinorum promovet. n. 95. Rosam Mariæ offert, quæ in ejusdem Conceptionis testimonium, per annum integrum, pulchritudinem suam conservat. Ibid.
Nicolai Cusani de Conceptione Authoritates. n. 512
Niger color non semper infaustus. 449.
Nimbus infra montes decidens, superiùs non nocet. n. 89.
Nivis ab origine candida, Mariæ Symbolum. n. 271.
Nobiles Hispalenses, eorumq; privilegium. n. 174. Mediolanensis Nobilis à communi domûs ruinâ mirè præservatur. n. 328. Nobilis à servo suo diabolo innocuus, ob quotidianam precatiunculam, in honorem immaculatæ Conceptionis. n. 375.
Noëmi Arca undis superior. n. 36. Noë post diluvium plantat vineam. n. 540.
Nomen Mariæ oleo comparatur. n. 554. Sponsa nomen assumit sponsi. n. 556.
Novatianorum Templum Constantinopoli ab incendio præservatur. n. 251.
Novum sepulchrum elegit Christus. n. 631. Vina nova in utres novos mittenda. Ibid.
Nox nocti indicat scientiam, & quomodo? n. 638.
Nubecula è mari salso dulcis, Mariæ Symbolum. n. 509.
Nubere si vis, nube pari. n. 633.
Nuditas honestati morte ipsâ gravior. n. 244. & 510.
Nulla, sive 0, quotiescunque multiplicata, non tamen efficit numerum. n. 362.
Numerus 1. his omnibus prævalet. Ibid.
Numisma Constantini, devicto Maxentio. n. 664.
Numus aureus, cum miraculosâ inscriptione: *Laudetur immaculata Conceptio.* n. 508. Numus obtinet suum integrum valorem ab expressâ imagine: Mariæ Symbolum. n. 117.
Nuntius solus evasit Jobi miserias. n. 358.
Nympha Phœbi præsidio à periculo serpentum, &c. liberatur. n. 503.
Nymphæa Herculea, seu Heraclion (id est, Flos Herculeus) è paludibus pronascitur. n. 230.

O.

Obededom, ejusque domus tota, ob Arcam Domini benedicta. n. 246.
Obeliscus Ramisis à flammâ vastatrice præservatus. n. 594.
Obitus Sanctorum, non Natales, communiter celebrantur. n. 304.
Oblationi non deservit vitis fulmine læsa. n. 544.
Obsessus Mariam immaculatam fatetur. n. 214. & 641.
Obsidio miraculosè soluta, ope Virginis immaculatæ. n. 487.
Octava Conceptionis meritò à Pontificibus instituta. n. 92. A Cœlestinis celebrari solita, Mariæ accepta, & ab eâdem miraculo comprobata. n. 95.
Octavius Balbus pro Filio suo mortem oppetit. n. 678.
Oculus membrum delicatum, exiguo pulvere molestatur. n. 691.
Odio carnem propriam habere est contra naturam. n. 360.
Odor Tuba-Rosæ fragrantissimus. n. 285.
Officium immaculatæ Conceptionis, præsens contra luxuriam remedium. n. 200.
Olea longè à mari reperitur. n. 554. Pacis & misericordiæ Symbolum. Ibid. Non deserviebat profanis usibus. Ibid.
Olei proprietates. n. 554. Erosis expressum, bestias in fugam agit. n. 461. Ex imagine Conceptionis immaculatæ miraculosè profluit. n. 557.
Oliva Nomen Mariæ. n. 554. Sola à diluvio præservatur. Ibid. Ejus umbra serpentes enecat: Mariæ Symbolum. n. 558.
Onus qui sentit, debet etiam sentire commodum. n. 598.
Opus laudat suum artificem. n. 696.
Oratio ob honorem Conceptionis valde utilis. n. 284.
Oratiuncula efficax contra illicitas cupiditates. n. 141. & 690.
Ordinata, ut castrorum acies Maria, & quomodo? n. 484.
Ordo de Conceptione à Beatrice de Sylvâ institutus. n. 473.
Origenis de Conceptione doctrina. n. 520.
Originale peccatum majus, quàm veniale. n. 45. Si daretur in Matre Dei, esset Filio ignominiosum. n. 136. Hominem quasi dæmonibus obsessum reddit. n. 505. Est verus Basiliscus. n. 400. Item morbus caducus. n. 617. Paleis frumenti comparatur. n. 659. Quomodò cuilibet nostrûm voluntarium? Ibid.
Origo Christi non est imperfectior origine Adami. n. 171. Nivis origo candida. n. 271.
B. *Oringa Christiana* Virgo revelationem habet de Festo Conceptionis. n. 585.
Orosij de immaculatâ Conceptione Authoritas. n. 527.
Ossa Beatorum colenda, & cur? n. 684.
Ovis sequitur Pastorem, ostenso ramo viridi. n. 173. Devia una plurimas post se trahit. n. 677.
Oza, ab Arcam temerè contactam, subitaneâ morte punitur. n. 239.

P.

Pallas, seu Bellona, è Jovis cerebro procedit armata. n. 377.

Palma soli victori competit. n. 166.
Pannis Christus infans involvitur, non pellibus, & cur? n. 582.
Paradisi Terrestris descriptio. n. 15. Avis Paradisiaca, Mariæ Symbolum. n. 18.
Parentes à filijs Deorum instar honorandi. n. 584. Horum, & filiorum eadem privilegia. n. 24. A Filijs è flammarum periculis erepti. n. 76. Aliàs adjuti. Vide *Honor parentum* Horum amor erga filios. n. 433. & 678. Horum debita filijs probrosa. n. 673.
Pari nubere consultissimum. n. 633.
Parrhasius, linteo suo artificiosè depicto, Zeuxidem decipit. n 559.
B. Paschalis Mariæ immaculatæ devotus. n. 361.
Passer insequente accipitre, in sinu Xenocratis refugium quærit. n. 482.
Pastor trahit ovem, ostenso ramo viridi. n. 173.
Patris æterni, ac Filij æterni æqualis Potentia, ac Sapientia. n. 437.
Pater quidam pro filio mortem oppetit. n. 678. Patrem aut Matrem egere, cujus filius est in facultatibus, iniquissimum. n. 38. Filius optionem habens, Patrem vel Matrem honestiorem eligeret. n. 514.
S. Paulus à viperæ morsu non læditur. n. 589.
Pavones, prohibente Alexandro, non interficiendi. n. 321. Horum superbia cessat, inspectis pedibus sordidis. n. 495.
Peccatum grave Abyssus. n. 435. Summa DEI tribulatio. n. 533. Hujus species DEO maximè odibilis. n. 673. Non committens actuale in ætate adultâ, etiam ab originali liber censendus est. n. 31.
Peccatum originale gravius, quàm veniale. n. 45. Est verus Basiliscus. n. 400. Item nox. n. 442. Cathedra pestilentiæ. n. 596. Morbus caducus, n. 617. Tenebræ. n. 638. Paleis frumenti comparatur. n. 659. Quæri in Deiparâ, inveniri non potest. n. 365. Non enim est hujus condemnanda. n. 645. In qua nec ulla invenitur suspicio. n. 582. Nec ulla tentatio. n. 687. Esset etiam Filio Christo valdè ignominosum. n. 136. Hinc dum Maria cum Angelo colloquitur, nulla peccati fit mentio. n. 673. Quomodò nobis omnibus sit voluntarium? n. 659.
Perfectiones omnes in Mariam collatæ. n. 540.
Periltis ab Alexandro liberaliter præmiatus. n. 629.
Perseus Andromedam, præsentissimo maris periculo expositam liberat. n. 300. Medusam obtruncat. n. 440.
Pes Mariæ speciosus diabolum humiliat. n. 495.
Pestis diversis in locis cessat, voto facto, celebrandi Festum immaculatæ. n. 38. Cessat Basileæ, dum Concilium illud Festum immaculatæ celebrandum decernit. n. 697. Infectus hac lue à Mariâ sanatur. n. 151.
Petrus, alijque Apostoli, à Christo loti. n. 491.
Petri Blesensis, de Conceptione Authoritas. n. 534.
Petri Cellensis item. n. 541.
Petri Chrysologi item. n. 548.
S. Petri Cluniacensis item. n. 555.
Petri Comestoris item. n. 562.
S. Petri Damiani item. n. 569.
Petri de la Vega Episcopi Carthaginensis, immaculatæ Conceptionis adversarij, subitanea mors. n. 228.
B. Petrus Regalatus Ord. Min. fundator Eremitorij Abroxani. n. 627.
B. Petrus Vilariensis à Mariâ admonitus, celebrare Festum Conceptionis. n. 571. Idem à Christo Mariam solenniter in Sponsam accipit. Ibid.
Pharaone submerso Israëlitarum Cantica. n. 99. Ejus filia Moysen ex aquis assumit, nutrit, ac in filium adoptat. n. 491.
Pherenica, non obstante lege, contra mulieres latâ, ad lupos olympicos admittitur. n. 279.
Philippus III. Hispaniarum Rex, eiusque Conjux Margarita, singulariter Deiparæ conceptæ devoti. n. 25.
Philosophi, mediæ naturæ, DEUM inter, & homines. n. 608.
Phoebus Nympham à periculo serpentum liberat. n. 503.
Phoenix, Avis unica, ex cineribus combusti Phœnicis rediviva, Mariæ Symbolum. n. 124.
Pictores perfecti imperfecto contenti, dicendo: *Faciebat*, non autem *Fecit*. & cur? n. 139. Pictoris à periculoso lapsu conservatio miraculosa, per Mariam immaculatam. n. 235. Pictura Protogenis ab Apelle laudata. n. 237.
Pincheneta Ord. Cisterc. Abbatissa periculosè decumbens, mediante Conceptionis Imagine sanatur. n. 480.
Pindari domus, jubente Alexandro, à destructione præservata. n. 153.
Piscis, cui *Stella* nomen, in undis radiat. n. 243.
Planta Petri cur à Christo lota? n. 491.
Plato discipulos suos mediante speculo instruit. n. 517. A lege mortis absolvitur, & cur? n. 608.
Pœnæ Protoparentibus ob prævaricationem dictatæ. n. 85. Non terigerunt Mariam. Ibid. Inferni pœnæ ad fletum, & stridorem dentium restringuntur, & cur? n. 323.
Polyphemus ab Ulysse exoculatur. n. 447.
Polypus, ingruente tempestate, scopulo adhæret. n. 201.
Poma sæpè quoad externam speciem fallacia. n. 327. Prohibiti pomi mala, & effectus miserandi. n. 183.
Pompeius Atticus gloriatur, se nunquam cum Matre in gratiam redijsse. n. 202.
Pontificum Decreta, circa immaculatam Conceptionem. n. 316.
Porci intrà hortum non admittendi. n. 572.
Porta Cœli Maria. n. 568. Porta soli Principi, nempe DEO aperta. Ibid. Civitatum portis antiquitùs prudentissimi viri præfecti, & cur? Ibid.

Possessio ejusdem rei in solidum penes duos implicat. n. 227.
Possessor Mariæ abinitio DEUS. n. 428. Malæ fidei possessor nunquam præscribit. n. 402.
Posteriora Jura non derogare possunt prioribus. n. 661.
Præmia Studiosis pro meritis distribuuntur. n. 299. Alexandri Magni liberalissima præmia. n. 629. Mariæ primum præmium, immaculata Conceptio. n. 325.
Præservatio Mariæ, affert DEO excellentiam. n. 178. Est prævia, ac perfectior redemptio. n. 241. 477. & 526. Obtigit Mariæ ob generationem DEI. n. 680. Præservatio multorum miraculosa, à varijs periculis. n. 687.
Præsumitur semper malus, qui semel est malus. n. 199.
Primula Veris, sive florum primitiæ. n. 481.
Princeps eadem privilegia Augustæ concedit, quæ ipse habet n. 255. Filij Principum, sunt à Tributis, & pensionibus liberi. n. 591. Principis lateri adstantes Illustres dicuntur. n. 381.
Principijs obsistendum. n. 689. Principium solenne studiorum, immaculatæ Conceptionis Symbolum. n. 5.
Privilegia Reginæ, cum marito eadem. n. 255. perpetuâ firmitate constare debent. n. 363.
Privilegiatum Altare præ reliquis æstimandum. n. 614.
Probatio incumbit accusatori, non parti accusatæ neganti. n. 647.
Procellæ non nocent scopulo Marino. n. 607.
S. Procli de Conceptione Sententia. n. 575.
Proditorem hospitio recipiens, eo discedente, Palatium destruit. n. 125.
Productio primorum parentum pura. n. 430.
Progenitores Mariæ à diversis periculis liberati. n. 687.
Propinqua magis participant de suo principio. n. 500.
Protogenis pictura rarissima, cui sola deerat gratia, seu vita. n. 237. Hic Apellis præsentiam ex subtilissimâ lineâ agnoscit. n. 370.
Pselli Authoritates de Deiparâ Conceptâ. n. 583.
Psittacus anguem decipere doctus, Mariæ Conceptæ Symbolum. n. 229.
Puella speciosa, fundamentis Templi Dianæ injicitur. n. 13.
Puerpera, in maris, partûsque duplici periculo, à Mariâ adjuta. n. 221.
Puerulus è solario delapsus, ope immaculatè conceptæ Virginis illæsus. n. 410. Alius à diluvio miraculosè servatus. n. 487. Alius 13. mensium, versus 4. in honorem immaculatæ Conceptionis distinctè pronuntians. n. 662.
Pugna inter naturam, & gratiam in Mariâ. n. 519. Pugnante pro nobis DEO, quis contra nos? n. 675.
Pulchritudo omnis, ac gratia, in Mariam collata. n. 104. Describitur. n. 267. & 470. Cur Maria bis dicatur pulchra? Ibid. Fuit intuentibus remedium, contra illicitas cupiditates. n. 141. Pulchritudo Absalonis. n. 267. Helenæ item, Regna concitavit ad arma. n. 554. Omnis creata pulchritudo habet aliquem defectum n. 267.
Pulvis exiguus oculos molestat. n. 691.
Punctum unicum extra Orbem ab Archimede desideratur, quo totum vellet Orbem commovere. n. 349. Mariæ extrema puncta correspondent medio. n. 418.
Puritas Mariæ describitur. n. 309. In Sacerdotibus, alijsque DEI Ministris, summè requiritur. n. 316. Etiam in Idolorum sacrificulis ab Ægyptijs desiderata. Ibid.
Purpura, tactu impudici Magistri, seu Tinctoris, marcescit, vel omninò emoritur. n. 132.
Pyramis erecta, ridens ventos, Mariæ Symbolum. n. 222.
Pyratæ meritò è mari propulsantur. n. 215.
Python, voracissimus ac venenosissimus serpens, ab Apolline adhuc puero interficitur. n. 216.

Q.

Quærere maculas in Sole possumus, non invenire. n. 379. Similiter quærere peccatum in Deiparâ, est labor irritus. n. 365.

R.

Rabies certarum Virginum, comminatione denudandorum cadaverum sedata. n. 244.
Radix si sancta, etiam rami sancti. n. 276. Maria Radix Jesse. n. 575. Radices in plantatione vineæ non sauciandi. Ibid.
Rahab, unà cum totâ suâ domo, ab incendio Iericuntino præservatur. n. 148.
Ramises Obeliscum pretiosum erigi curat. n. 594. Filiumque ejus Unigenitum alligari, & cur? Ibid.
Ramus viridis trahit Ovem. n. 173.
Rappaciolus Cardinalis à stranguriâ liberatur, ope immaculatæ Virginis. n. 326.
Rebecca adeò ab Isaaco diligitur, ut dolorem, qui ex morte matris acciderat temperet. n. 50.
Reconciliatio, & redemptio Christi fuit perfectissima. n. 143.
Reconciliator duorum litigantium, debet esse utriusque bonus amicus. n. 108.
Reddenda Cæsari, quæ sunt Cæsaris. n. 388.
Redemptio præservativa perfectior. n. 241. & 624. Ejus pulcher Conceptus ex historiâ Davidis. n. 225. ad finem. Redemptionis opus excellentius, quàm Creationis. n. 283.
Regina Saba, Salomoni acceptissima. n. 295. Reginæ debet esse melior conditio, quàm servi. n. 213. Ex privilegio Regis, non est subdita legibus. n. 351.
Regiones variæ, immaculatam Conceptionem tenentes. n. 645.
Regnum DEI consistit in misericordiâ, & justitiâ. n. 351.
Relativa sunt simul naturâ, & cognitione. n. 612.

Reliquiæ Sanctorum colendæ, & cur? n. 684.
Revelatio Birgittæ de immaculatâ Conceptione. n. 274. & 382. Alijs factæ revelationes, circa idem mysterium. Vide in Indice Histor.
Reus absolvitur, actore non probante. n. 647.
Rex scripturus respuit chartam maculatam. n. 390. Purpura Regis, à tinctore, seu magistro puro conficienda. n. 132. Juvenis Regius, in die Nuptiarum, relictâ ob Mariam sponsâ, Religionem ingreditur. n. 277.
S. Richardi à S. Laurentio Authoritates de Conceptione. n. 590.
Richardi à S. Victore item. n. 597.
Rodericius Alphonsus, Conceptioni immaculatæ devotissimus. n. 564.
Rodope, calceo suo ad pedes Regios delato, in Regiam sponsam assumitur. n. 496.
Roma fratricidio abinitio vitiata. n. 307. A peste liberata, & quomodo ? n. 438. Videt 3. Soles, in unum coëuntes, qui explicantur ab Astrologis. n. 699.
Romani gerunt in suis Vexillis litteras: S. P. Q. R. n. 488. Celebrant Festum Anserum, & cur? n. 538.
Rosa, licèt inter spinas exorta, non sentit spinam. n. 145. A Nicolao Pratensi Mariæ oblata, post annum, ejusdem pulchritudinis, ac viriditatis invenitur. n. 95.
S. Rosarij utilitas. n. 148. B. Joannæ de Cruce Rosaria, ab ipsâ SS. Trinitate in Cælis benedicuntur. n. 683.
Rubigo nulla in auro reperitur. n. 474.
Rubus ardens, ac incumbustus describitur. n. 71.
Ruga nulla in Mariâ. n. 666. Rugosæ vetulæ Mariæ Conceptæ adversariæ. Ibid.
S. Ruperti Tuitiensis de Conceptione Authoritates. n. 604.
Ruth spicas colligit, inque oculis Booz gratiam invenit. n. 197. Ejus præconium à Booz obtentum. n. 204.

S.

Saba Regina, ob pulchritudinem summam, Salomoni accepta. n. 295.
S. Sabbæ de Conceptione Authoritas. n. 611.
Sabbathum, cur devotioni Marianæ, præ reliquis diebus, destinatum? n. 246.
Sabini Litteras S. P. Q. R. in suis vexillis gerunt. n. 488.
Sacerdotes V. T. alijque Altaris Ministri, debebant esse Sancti. n. 127. Hoc multò magis à Sacerdotibus N. T. requiritur. Ibid. In Scripturâ Angeli dicuntur, & cur? Ibid. Sacerdotum terra à tributo libera. n. 85. Ignem in V. T. abscondunt, perpetuoque ardentem conservant. n. 687.
Sagittæ Solem non feriunt. n. 369.
Sal remedium contra putredinem. n. 411.
Salamandra in ignitis carbonibus illæsa. n. 208.
Salomon parcit Abiathar Sacerdoti, quia portavit Arcam Dei. n. 211. Ejus judicium supra 2. mulieres litigantes. n. 274. Ejus erga Matrem reverentia. n. 281. Ejus Templum splendidissimum. n. 288. Ejus Lectus. n. 463.
Salutatio Angelica describitur, & ex eâ immaculata Conceptio probatur. n. 192. Idem fit per 100. Anagrammata, in singulari Indice posita. Cur ter in die repetatur? n. 246.
Samson, figura Christi. n. 183. Ejus fortitudo. n. 190.
B. *Samson* Archi-Episcopus Dolensis, Ord. S. Bened. Draconem injectâ stolâ è Provinciæ finibus proscribit. n. 195.
Sancti respectu B. V. sunt sicut colles respectu Montium. 603. Eorum obitus, non natales celebrantur. n. 304. Eorum S. Reliquiæ meritò colendæ. n. 684. Cur pingantur, lunam super capita gestantes? n. 547.
Sandalia Judithæ pulchra. 491.
Sanguis ab Elephante conspectus eum exacerbat. n. 670. E naribus incauti Concionatoris copiosè prorumpit. n. 431. item ex vulneratâ Conceptionis Imagine. n. 599.
Sanguis Christi cur dicatur effusus pro multis? n. 624.
Sanitas pluribus infirmis restituta, per immaculatam Virginem. Vide in Indic. Hist.
Saphyrus secundum Cælestis Jerosolymæ fundamentum. n. 694. Describitur, & Christo comparatur. Ibid.
Sapiens ad assequendum finem eligit media aptiora. n. 465.
Sapientia Dei in Conceptione Mariæ demonstratur. n. 548.
Saul Filio suo Jonathæ matris delictum objicit. n. 673.
Saxum ingens in altum volvere, labor frustraneus. n. 404.
Schedula Conceptionis, medicinæ locò sumpta, Cardinalem Rappaciolum à stranguriâ liberat. n. 326. Similis historia. n. 494.
Scholæ Mariam peccati non condemnant. n. 645.
Scintilla modica magnum sæpè excitat incendium. n. 257.
Scipio Romanus, Patrem suum Annibalem ex hostium manibus gloriosè eripit. n. 391.
Scopulus Marinus, ingruente tempestate, Polypi asylum. n. 201. Procellis fortiter resistit. n. 607.
Scotus 300. Argumenta contra immaculatam Conceptionem solus resolvit. n. 403. Imago marmorea B. V. versùs ipsum, ante Disputationem, caput inclinat. Ibid.
Scripta S. Thomæ Aquinatis à Christo approbata. n. 654.
Scuta ab Athenienſibus sollicitè conservata. n. 692.
Scytharum refugium ad sepulchra parentum. n. 356.
Semel deprehensus, centiès reus. n. 318.
Sententia D. Thomæ Aquinatis, ab eodem Sancto post mortem explicata. n. 374.
Sephora Moysis uxor, Mariæ figura. n. 78.
Sepulchrum Christi novum. n. 631. Parentum

tum sepulchra, Scytharum refugium. n. 356.
Sermo Concionatori miraculosè invertitur. n. 389.
Serpens condemnatur, ut supra pectus suum gradiatur, & terram comedat. n. 491. Ejus caput à Mariâ contritum. n. 29. Odor Cedrorum serpentibus fatalis. n. 603. Certam arborem in Indijs inficiunt. n. 580. Theriacâ tamen superinfusâ, venenum expellitur. Ibid. A Locustâ serpens pungi solet in capite. n. 33. Item devorari à Ciconiâ. n. 187. Nido Pittaci insidias struens, ab eo confunditur. n. 229. Sub umbrâ Olivæ corruit. n. 558.
Servi non sunt æquiparandi Reginis. n. 213.
Sigridis, Mater S. Birgittæ, è maris periculo miraculosè liberata, & cur? n. 398.
Simeon Stylita, in columnâ diù immobilis. n. 622.
Sirenum cantus periculosus. n. 40. Clausis auribus periculum effugiendum. Ibid.
Sisara à Jahele interfectus. n. 162.
Sixtus IV. P. M. adhuc Card. in laudibus, & Vesperis, totiès quotiès facit commemorationem immaculatæ Conceptionis. num. 116. Quam devotionem etiam Pontifex factus prosequitur. Ibid. Ejus Diploma Madritum transmissum miraculo confirmatur lampadis sponte accensæ. n. 291.
Societas JESU specialiter ordinata, pro defensione immaculatæ Conceptionis. n. 564.
Sol ad imperium Josue stat immobilis. n. 155. Idem est, ac: *Solus sine multis.* n. 379. Sæpè Ecclypsin pati creditur, aut maculosus videtur, quod tamen reipsâ non est: Mariæ figura. Ibid. Romæ 3. Soles conspecti, in unum coëuntes, ab Astrologis expositi. n. 699. Quamprimùm Sol exurgit, mare totum illuminat. n. 159. Frustrà sagittis petitur, & frustrà maculatus creditur. n. 369. In speculo repræsentatus, splendidiùs elucet. n. 383. Semper ad Solem Heliotropium convertitur. n. 439. Hoc umbram negante, Solare Horologium inutile. n. 586, Ejus radij, cloacam penetrantes, non inficiuntur. n. 663. Hunc æmulatur Luna plena. n. 551.
S. Sophronij de Conceptione sententiæ. 625.
Soror SS. Trinitatis Maria. n. 498.
Speciosus Christus: Ergo speciosa Mater. n. 493.
Speculum est quælibet creatura. n. 512. Repræsentat dextra ad sinistram, & vicissim. Ibid. Mulierum specula, à Moyse ad labrum æneum applicata. Ibid. Speculum Platonis, quibus discipulos instruxit. n. 517. Solis imagine receptâ, eam splendidiùs reddit. n. 383. Basiliscus objecto speculo enecatur. n. 516.
Spinæ accensæ magis ardent, quàm alia ligna. n. 75. Non insunt Rosæ, licèt inter spinas genitæ. n. 145. Nec Castaneæ, licèt spinoso cortice contectæ. n. 278. Utiliter vineam circumdant. n. 600. In peccati originalis memoriam creatæ. n. 596.
Spiritus Sanctus, superveniens in Mariam, eam Samsone fortiorem reddit. n. 190, Ab initio fertur super aquas, & cur? n. 680.
Sponsa non debet carere amicitiâ Sponsi. n. 395. Relicto proprio, sponsi nomen assumit. n. 556. Ejus viles natales, Sponso nobili erubescendi. n. 605.
Sponsalia cum infideli ipso facto irrita. n. 535.
Spurius legitimatus, similis ægro curato à vulnere, cui semper aliqua remanet cicatrix. n. 78. & 458.
Stare Mariæ proprium. n. 617.
Statua Conceptæ Virginis indignabundè avertit faciem à Concionatore contra illam perorante. n. 123. Alia sub tali concione in frusta collabitur. n. 333. Statua Matronæ elegantis, à Philippo Bono, Burgundiæ Duce, hostibus suis proposita. n. 48.
Stella aurea, in fronte demortuæ Beatricis conspecta. n. 473. Piscis, stella vocatus, in aquis resplendens, Mariæ Symbolum. n. 243.
S. Stephani Sabaitæ de Conceptione sententia. n. 625.
Structuræ feliciter absolutæ arbuscula viridis superimponitur. n. 698.
Stygis fluminis aquæ mortiferæ. n. 34.
Stylita longo tempore in columnâ immobilis. n. 622.
Sudor sanguineus Christi, Myrrhæ comparatus. n. 477.
Suldani Armeniæ filius, jamjam baptizandus, audito Concionatore, contra immaculatam Conceptionem perorante, scandalizatus, mutato proposito revertitur. n. 81.
Superbia Pavonis cessat, inspecto pede. n. 495.
Surgere præsupponit cadere. n. 617.
Suspicio peccati longè à Mariâ. n. 582.
Synodus VI. sub Agathone Papâ, Mariam immaculatam pronuntiat. n. 163. Pariter Synodus VII. Ibid.

T.

Tabulæ lapideæ, à Moyse confractæ, ac jubente DEO aliæ substitutæ. n. 120.
Tacens communiter consentire videtur. n. 332.
Tempestate maris ingruente, Polypus fugit ad scopulum, eique securè adhæret. n. 201.
Templum Salomonis. n. 288. Consecrari nolebat Gregorius Magnus Templum illud, ubi mortuus jacebat. n. 146. Templi dedicatio describitur. n. 288. Templo Jovis destructo, totus Cambysis exercitus à montibus collapsis obruitur. n. 615. Dianæ Templi fundamentis puella speciosa injicitur. n. 13. A communi incendio præservatur, & cur? n. 293. Templum Herculis non audebant intrare muscæ. n. 292. Templum Novatianum Constantinopoli, ab ignis periculo præservatur. n. 251.
Tenebræ peccatorum Mariam non comprehende-

runt. n. 638. Tenebrosa candela, una sola in finem usque Matutini ardens, Mariæ Symbolum. n. 642.
Tentatio peccati Mariam non molestavit. n. 687. Per devotionem immaculatæ Conceptionis facilè superanda. n. 340.
Terra, ex qua formatus Adam, erat Virgo, id est, nondum maledicta. n. 8. Sacerdotalis, à tributo libera. n. 85. Bonitas terræ è fructibus cognoscitur. n. 134.
Tertulliani de Conceptione sententia. n. 632.
Testudini uni correspondet altera concors, licèt intacta. n. 26.
Themistocles, gratissimum Athenienſibus spectaculum. n. 314.
Theodoreti de Conceptione sententia. n. 639.
Theophanis Nicæni item. n. 646.
Theriaca contra venena. n. 580.
S. Thomas Apostolus hæsitando profuit ad fidem credentium. n. 657. Ejus de Conceptione sententia. n. 653.
S. Thomas Aquinas bene scripsit de Christo. n. 654. Ejus Authoritates pro immaculatâ Conceptione. n. 660. Apparet Faustino Episcopo, suámque de Conceptione doctrinam explicat. n. 347. Ejus doctrina, quoad speciem primò Conceptioni puræ contraria, plus profuit pro confirmatione. n. 657.
Thomæ Argentinenſis Authoritates de Conceptione. n. 667.
S. Thomæ Villanovani item. 674.
Thronus DEI firmus, innocens, in misericordiâ præparatus. n. 260.
Tinctor Regiæ Purpuræ necessariò purus. n. 132.
Tobias Senior cibis gentilium nunquam contaminatus. n. 323.
Toletanum Concilium stat pro immaculatâ. n. 191.
Tormenti bellici explosi vires, per objectum molle franguntur. n. 467.
Torneamenta pretiosa in Nuptijs Eduardi Regis Britanniæ celebrata. n. 475.
Tribulatio DEI, peccatum mortale. n. 533.
Tributa, & pensiones, à filijs Principum non exiguntur. n. 591.
SS. Trinitas benedicit Rosaria, in favorem B. Joannæ de Cruce. n. 683.
Trithemij Authoritates de Conceptione. n. 681.
Truncus per medium scissus immaculatam Conceptionem litteris prodit. n. 578.
Tuba-Rosa Flos fragrantissimus. n. 285.
Turcæ Mariam sine peccato affirmant. n. 645. Suldani Filius scandalizatur, dum à Christiano Concionatore Maria maculata dicitur. n. 81. Turcarum exercitus ab unâ Virgine Marullâ ab Arce Coccinâ repellitur. n. 181.
Turtur absque felle, Mariæ Symbolum. n. 313.

V.

Valentini Constantinopolitani Authoritates de Conceptione. n. 688.
Vas admirabile Maria. n. 631. Vas perditum omnes reliqui homines. Ibid. Vas habens rimam liquorem non servat. n. 635.
Vasco Fernandez per medios hostium cuneos generosè penetrat. n. 419. Ejus jactantia, ab alio delusa. Ibid.
Vasthi Regina, Assueri mariti sui imperium recusans, aulâ proscribitur. n. 337.
Vectigal non solvitur pro malogranatis in Siciliâ, & cur? n. 188.
Velle DEI est ipsum facere. n. 3.
Vellus Gedeonis. n. 169. Licèt vellus sit de carne, excrescit extrà carnem, & carnis passiones ignorat. Ibid.
Vellus aureum à Colchorum Rege sollicitè in Templo Martis custoditum. n. 118. A Jasone reportatum. n. 223.
Venenum, Theriacâ mediante, suam virtutem amittit. n. 580.
Veniale peccatum Maria non habuit. n. 45. Hoc astruere, Concilium Tridentinum sub Anathemate prohibet. Ibid.
Ventus non frangit arundinem. n. 110. Nec sternit Pyramidem. n. 222. Nec ignem clausum extinguit. n. 446.
Verbum DEI duplex, mentis, & oris. n. 386.
Versus 4. à puerulo, 13. Mensium, in honorem Conceptionis distinctè pronuntiati. n. 622.
Vestes non auferendæ debitori. n. 346.
Vetulæ 8. rugosæ, Mariæ Conceptioni adversantes. n. 666.
Vexilla bellica, quò magis lacera, eò gloriosiora. n. 453.
Viæ Domini quales? n. 428. Via Mariæ, spinis septa, nimirùm gratiæ. n. 596.
Viator nocturnus, ad Lucidiæ splendentes pennas, iter suum facilè prosequitur. n. 341.
Victor solus Palmam promeretur. n. 166.
Victoria Navis unde dicta? n. 363.
Villanovani Thomæ de Conceptione Authoritates. n. 674.
S. Vincentij Ferrerij item. n. 695.
Vinea à Noëmo post diluvium plantata. n. 540. Ab Ancæo dilecta, & sollicitè custodita. n. 545. Spinis circumdata, tutior. n. 600.
Vinum novum in utres novos mittendum. n. 631.
Vipera à Paulo in ignem projecta. n. 589.
Virginitas Abbatissam condecet. n. 570.
Virgines 8. speciosæ Mariam immaculatam defendunt. n. 666. Cantus Virgineus fugat Leones. n. 180. Honestæ Virgini denudatio corporis ipsâ morte est gravior. n. 244. Galeatæ, à furioso Romano milite securæ. n. 426.
Vita hominis militia super terram. n. 519. Vita ope B. V. immaculatæ restituta. n. 18. 130. & 655.
Vitis fulmine læsa, ad oblationem inutilis. n. 544.
Vitrum frangi nequit ab argento vivo. n. 82. Lampadem ardentem à vento protegit. n. 446.
Ulysses Polyphemum exoculat. n. 447.
Umbella contra pluvias, ac ventos remedium. n. 598.

Umbra Petri sanat infirmos. n. 421. Cœlo sereno, stellis rutilante, umbra non comparet. n. 264, In globo crystallino non reperitur. n. 425. Hac deficiente, frustra aspicitur Horologium Solare. n. 586. Olivæ umbra serpentes enecat. n. 558.

Ungula equi, venenosis aquis, ex Styge flumine, omnem vim adimit. n. 34.

Unicornis, conspectâ in suâ speluncâ aliâ ferâ, nunquam ampliùs ingreditur. n. 320.

Unus numerus, sive — 1. prævalet innumeris o o o o. n. 362.

Voluntas nostra, moraliter inclusa in voluntate Adami. n. 659.

Votum integræ Civitatis, obligat cives futuros, licèt nondum natos. Ibid. Mariæ immaculatæ facta vota, pestem frequenter avertunt. n. 438. Sanitatem restituunt, & complura alia beneficia impetrant. *Vide in Indice Histor.*

Vox populi, vox Dei. Proverbium. n. 80.

Urbis Jerosolymitanæ specialis protectio. n. 302. Urbs Granatensis, per intercessionem immaculatæ Virg. à Ferdinando III. Rege Hisp. expugnatur. n. 424. Ejus Votum. Ibid Urbs ab arce protecta, ab hostili incursu securior. n. 306.

B. *Ursulæ Benincasæ* erga immaculatam Conceptionem devotio. n. 669.

Utres novi ad vinum novum necessarij. n. 631.

Uvæ à Zeuxide depictæ aviculas decipiunt. n. 559.

Vulnera Christi, Regni Lusitaniæ insignia. n. 489. Hostibus terribilia. Ibid. Nostra sunt medicina. n. 526.

Vulnera in bellicis vexillis glorioſa. n. 453.

Uxor, precibus ad immaculatam fusis, emendationem mariti impetrat. n. 634. Captiva marito erubescenda. n. 83.

W.

Wickeri militis germani rara fortitudo. n. 648.

X.

Xenocratis sinus, passeris, persecutionem ab accipitre passi, refugium. n. 482.

Xerxes Persarum Rex, Græcorum exercitui unam fœminam, Artemisiam objcit, quæ ingentem illis stragem infert. n. 167.

Ximenius Archi-Episcopus Toletanus, erga immaculatam Conceptionem specialiter devotus. n. 417.

Z.

Zeuxis pictor celeberrimus. n. 272. Ejus circa Adonidis effigiem sollicitudo. Ibid. Depictis à se uvis aviculas fallit. n. 559. Fallitur tamen ipsemet à Parrhasio. Ibid.

FINIS.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

MENDA SIC EMENDA.

Fol.	Errores.	Correctio.
4.	ennarrabit.	enarrabit.
7.	ennarrare.	enarrare.
12.	refetunt.	referunt.
	imersa.	immersa.
18.	Borsena.	Porsena.
20.	tantâ.	tanta.
22.	Dominum.	Dominam.
	Timite.	Timete.
23.	poteterat.	poterat.
24.	exstructo.	extructo.
27.	ur.	ut.
29.	Abbatissâ.	Abbatissa.
	prIncIpIs.	prInCIpIs.
33.	absumete.	absumere.
35.	affirmans)	affirmans,
36.	comendationem.	commendationem.
37.	ait: ait.	ait :
46.	otdinem.	ordinem.
52.	aurundo.	arundo.
	occultâ.	occultâ.
56.	inexspectatam.	inexpectatam.
58.	præsumserat.	præsumpserat.
59.	Phœuix.	Phœnix.
67.	aur.	aut.
71.	legemolim.	legem olim.
	matres suos.	matres suas.
	fermentatato.	fermentato.
72.	præserva	præservata.
73.	inexspectatâ.	inexpectatâ.
75.	exsurgeret.	exurgeret.
77.	conjuucta.	conjuncta.
78.	divictis.	devictis.
81.	ros omni.	ros in omni.
84.	propriùs.	propiùs.
86.	redimisse.	redemisse.
	inexspectatum.	inexpectatum.
89.	patefecir.	patefecit.
90.	quatumvis.	quantumvis.
94.	ad eam.	ad eum.
98.	qnòd.	quòd.
101.	Carthaginenfim.	Carthaginensium.
104.	NavIs.	NaVIs.
	inoxia	innoxia.
118.	qai.	qui.
123.	exstruere.	extruere.
	exstructioni.	extructioni.
127.	ConCeptio.	ConCeptIo.
129.	amissim.	amussim.
131.	exspirat.	expirat.
133.	qnia.	quia.
137.	nunquam.	unquam.
141.	inprimis.	imprimis.
145.	Denm.	Deum.
151.	corpori.	corporis.
157.	captibus.	capitibus.
	innummera.	innumera.
158.	immaculatum.	immaculatam.
159.	fingalari.	singulari.
164.	formisissima.	formosissima.

Fol.	Errores.	Correctio.
	inrercessione.	interceſſione.
172.	adscribantur.	adscribantur.
	omnî.	omnis.
181.	intuenres.	intuentes.
183.	oratiunculum.	oratiunculam.
184.	extingat.	extinguat.
186.	illustsis.	illustris.
	BIrgitta.	BIrgItta.
	precibns.	precibus.
191.	prævenernnt.	prævenerunt.
192.	etgo.	ergo.
	duluculò.	diluculò.
	conjuncta sponsa.	conjuncta sponsæ.
198.	rransfundere.	transfundere.
199.	una.	unà.
200.	expresse.	expresse.
205.	Franiscus	Franciscus.
	pervenIt.	perVenIt.
207.	binedicta.	benedicta.
	Chrstus.	Christus.
209.	possidit.	possedit.
210.	misiricordia.	misericordia.
	oreretur.	oriretur.
214.	elegentiâ.	elegantiâ.
236.	fierit.	fieret.
247.	opinione.	opiniones.
257.	OrIgInes.	OrIgenes.
	temlum.	templum.
258.	unamiter.	unanimiter.
269.	mnnera.	munera.
272.	oxoriebatur.	exoriebatur.
274.	speicosa.	speciosa.
275.	comunicabilis.	communicabilis.
283.	lequescens.	liquescens.
304.	prophanata.	profanata.
305.	infortuno.	infortunio.
307.	mnltiplicati.	multiplicati.
311.	Quòd.	Quod.
312.	litterullam.	litterulam.
313.	dumodò.	dummodò.
315.	noves.	novos.
326.	concurrent.	concurrerent.
327.	inquitatis.	iniquitatis.
328.	agebatnr.	agebatur.
	homicidiâ.	homicidâ.
343.	affectum.	affectuum.
344.	destruererur.	destrueretur.
349.	comparere.	comparare.

Index.

Verb.	*Aurum.*	Solomonis.	Salomonis.
v.	*Dos.*	maritotum.	maritorum,
v.	- - -	Epominondas.	Epaminondas.
v.	- -	S. Joannis.	S Joannes.
v.	*ludi.*	Apollinaris.	Apollinares.
v.	*mare.*	minimà.	minimè.
v.	*Mariæ.*	infernalem.	infernalem.

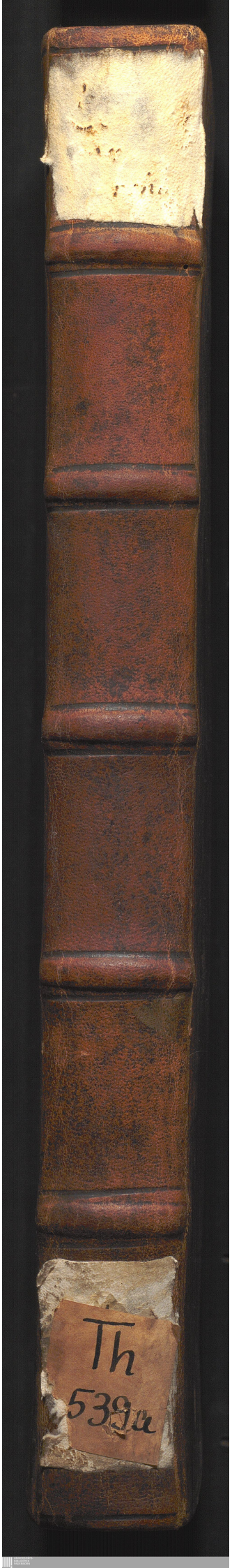
Th
539a